A Ch'aï
Nuevo Testamento

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Las ilustraciones por Horace Knowles
©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972,
se encuentran en las páginas: 5, 14, 102, 133, 137,
157, 206, 229, 233, 279, 286, 302, 328, 340, 466,
467, 598, 634, 658, 800, 815, 838, 932, 933, 1109,
1122, 1132, 1201, 1281, 1284, 1326, 1378, 1390,
1425, 1437, 1475, 1483, 1556, 1581, 1613, 1677,
1770, 1782, 1827, 1835, 1849, 1873, 1887.

Las ilustraciones por Horace Knowles
©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972,
las adiciones y modificaciones por Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society, 1994,
se encuentran en las páginas: 30, 168, 1608

La ilustración usada con el permiso de
©David C. Cook Publishing Co., 1978,
se encuentra en la página: 1650.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán
Primera Edición 6M

©Sociedad Bíblica de Guatemala, 2007
11 Calle 6-67, Zona 9
Guatemala, Centro América

Impreso en Corea del Sur 2007

A Stzolal Juntzañ Libro
D'a Yol Ch'añ Biblia

Título	*Abreviatura*	*Página*
A Ch'añ Antiguo Testamento		
Génesis	Gn	1
Éxodo	Ex	87
Levítico	Lv	157
Números	Nm	205
Deuteronomio	Dt	267
Josué	Jos	323
Jueces	Jue	361
Rut	Rut	402
1 Samuel	1S	409
2 Samuel	2S	463
1 Reyes	1R	509
2 Reyes	2R	561
1 Crónicas	1Cr	613
2 Crónicas	2Cr	661
Esdras	Esd	718
Nehemías	Neh	733
Ester	Est	756
Job	Job	769
Salmos	Sal	815
Proverbios	Pr	934
Eclesiastés	Ec	977
Cantares	Cnt	990
Isaías	Is	998
Jeremías	Jer	1090
Lamentaciones	Lm	1185
Ezequiel	Ez	1194
Daniel	Dn	1271
Oseas	Os	1297
Joel	Jl	1312
Amós	Am	1318
Abdías	Abd	1329
Jonás	Jon	1331
Miqueas	Mi	1335
Nahum	Nah	1344

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Título	*Abreviatura*	*Página*
Habacuc	Hab	1348
Sofonías	Sof	1353
Hageo	Hag	1358
Zacarías	Zac	1361
Malaquías	Mal	1375

A Ch'aï Nuevo Testamento

San Mateo	Mt	1383
San Marcos	Mr	1452
San Lucas	Lc	1494
San Juan	Jn	1561
Los Hechos	Hch	1612
Romanos	Ro	1680
1 Corintios	1Co	1708
2 Corintios	2Co	1735
Gálatas	Gá	1752
Efesios	Ef	1762
Filipenses	Fil	1772
Colosenses	Col	1779
1 Tesalonicenses	1Ts	1786
2 Tesalonicenses	2Ts	1792
1 Timoteo	1Ti	1795
2 Timoteo	2Ti	1803
Tito	Tit	1809
Filemón	Flm	1813
Hebreos	He	1815
Santiago	Stg	1835
1 Pedro	1P	1842
2 Pedro	2P	1850
1 Juan	1Jn	1855
2 Juan	2Jn	1862
3 Juan	3Jn	1864
Judas	Jud	1866
Apocalipsis	Ap	1869

Diccionario	1899
Mapas	1909

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Tas Yaj Ch'añ Biblia

A Ch'añ Biblia tic, cha macañ yaj ch'añ. Jun macañ ch'añ scuchan Antiguo Testamento, axo junxo macañ ch'añ scuchan Nuevo Testamento. A Ch'añ Antiguo Testamento, tz'ib'ab'ilcan ch'añ d'a ti' hebreo d'a peca' yuj eb' schecab' Dios. A tas syal ch'añ, aton yab'ixal tas ajnac yel yich yolyib'añq'uinal, tas ajnac scajnaj eb' b'ab'el anima d'a sat lum luum tic, tas nab'il yuj Dios d'a eb'. Syalpax ch'añ tas ajnac yel yich choñab' Israel yed' tas yaji.

Axo ch'añ Nuevo Testamento tz'ib'ab'il ch'añ d'a ti' griego. A tas syal ch'añ, aton yab'ilxal Jesucristo, yic yaljub'al, yic ix munlaji, yic ix chami, masanto ix pax d'a satchaañ. Syalanpax yab'ixal eb' apóstol ch'añ, tas ajnac yel yich iglesia yed' tas ol aj slajvic'och yolyib'añq'uinal tic.

Axo eb' smunlaj d'a yic Sociedad Bíblica Unida, snib'ej eb' to a ch'añ Biblia tic tz'ac'ji traducir ch'añ d'a sti' junjun choñab'il anima, yic vach' syojtaquej slolonel Dios eb', icha syal Apocalipsis 1.3, xchi icha tic: “A eb' tz'avtani yed' eb' tz'ab'ani, tato sc'anab'ajej eb' tas syala', te vach' yic eb'”, xchi. Aneja' syalpaxcot d'a Apocalipsis 7.9 “Ix lajvi chi' ix vilani, mañxo jantacoc anima ayec' d'a yichañ Dios, b'aj c'ojanemi yed' d'a yichañ jun Calnel sb'i. A eb' chi', cotnac eb' d'a junjun nación, d'a junjun iñtilal, d'a junjun choñab' yed' d'a junjun ti'al. Mañxo jantacoc sb'isul eb'”, xchi.

Tato scavtej ch'añ, jantac tas tz'ilchaj cuj d'a yol ch'añ, sjacvi co pensar yuuj, sjelanb'i co pensar. Tato scac'och d'a co c'ol cavtan slolonel Dios tic, sco c'ayb'ani, sco c'anab'ajanpaxi, mañ jantacoc tas scojtaquejeli.

Ayic squilan ch'añ d'a juntac el, ay juntzañ letra ay d'a snañal ma d'a slajvub' junjun versículo. A juntzañ letra chi' sch'oxani to ay junoc lolonel, ma junoc versículo ajaltac snachajeli, yuj chi' syal co sayan quil d'a slajvub' junjun página, ata' syala' tas yaj jun lolonel chi', ma jun versículo chi'.

Ay pax juntzañ yechel anima ma tastac ayoch d'a yol ch'añ, yic vach' snachajel cuuj tas yed'nac juntzañ ab'ix chi'.

Axo d'a slajvub ch'añ Biblia tic ay jun yune' Diccionario, ay juntzañ b'i ma lolonel ay tas syalelc'ochi. Ata' aycani tas syalelc'och jun b'i, ma lolonel chi'. Añejtona', ay pax juntzañ mapa b'aj slajvic'och jun Diccionario chi', a juntzañ mapa chi', a sch'oxan b'ajtac scan junjun lugar ma junjun choñab sb'inaj d'a yol ch'añ Biblia tic. Sch'ox juntzañ lugar ma choñab' ec'nac d'a stiempoal Antiguo Testamento yed' pax juntzañ ec'nac d'a stiempoal Nuevo Testamento. Ay pax juntzañxo mapa sch'oxani b'aj scan choñab' Israel yed' b'aj scan co nación tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan
SAN MATEO

San Mateo sb'i jun libro tic. B'ab'el libro d'a yol Nuevo Testamento, syalcoti to a Jesús “Rey toni”. A d'ay tz'ib'ab'ilcan vach' ab'ix yic Jesucristo ix stz'ib'ejcan viñaj apóstol Mateo. Ayocto ix aljican yab'ixal to a d'a Jesús, ata' ol yaq'uelc'och sti' Dios yac'naccan d'a eb' anima icha yaj stz'ib'chajcan d'a Antiguo Testamento. A jun vach' ab'ix tic, mañocñej eb' israel ay yico', aton eb' b'aj ulnaquec' Jesús chi', palta yic masanil anima d'a yolyib'añq'uinal tic. A jun vach' ab'ix tic tz'alani to añej Jesucristo syal yac'an scolnab'il masanil anima.

Syalcot jun libro tic to a Jesús Rey toni, Yajal yaji, yuj sch'oxanel yopisio yic syalanel slolonel Dios yed' juntzañ c'ayb'ub'al vach' yic Dios. Ay oye' macañ b'aj tz'ilchaj juntzañ c'ayb'ub'al chi': A d'a capítulo 5 masanto d'a 7, ata' tz'ilchaj juntzañ c'ayb'ub'al ix yal Jesús d'a sjolom lum vitz, syalcot yuj b'eyb'al yed' juntzañ tas ay yalan yic d'a eb' ayoch d'a yol sc'ab' Dios. Axo d'a capítulo 10, syal yuj tas ix aj sc'ayb'aj eb' schecab' Jesús yic syalanel vach' ab'ix chi' eb', tas tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Axo d'a capítulo 13, syalcot juntzañ ab'ix sch'oxanel tastac ay d'a yol sc'ab' Dios. Axo capítulo 18, syalcot tas snib'ej Dios d'a eb' tz'och tz'ac'an yed'oc. Axo d'a capítulo 24 yed' 25, syalcot yuj tastac ol ujoc d'a slajvub' tiempoal, yic ol checlajel yopisio Dios.

A stzolal sb'i eb' smam yicham Jesucristo
(Lc 3.23-38)

1 **1** A jun libro tic syalcot yab'ixal Jesucristo yiñtilal viñaj rey David, yiñtilal pax viñaj Abraham. Aton stzolal sb'i eb' smam yicham Jesucristo tic. **2** A viñaj Abraham smam viñaj Isaac, a viñaj Isaac chi' smam viñaj Jacob, a viñaj Jacob chi' smam viñaj Judá yed' eb' yuc'tac. **3** A viñaj Judá chi' smam viñaj Fares yed' viñaj Zara. Tamar sb'i ix snun eb' viñ schavañil. A viñaj Fares chi' smam viñaj Esrom, a viñaj Esrom chi' smam viñaj Aram. **4** A viñaj Aram chi' smam viñaj Aminadab, a viñaj Aminadab chi' smam viñaj Naasón, a viñaj Naasón chi' smam viñaj Salmón. **5** A viñaj Salmón chi' smam viñaj Booz, a ix Rahab snun viñaj Booz chi'. A viñaj Booz chi' smam viñaj Obed, a ix snun viñ, Rut sb'i ix. A viñaj Obed chi' smam viñaj Isaí. **6** A viñaj Isaí chi' smam viñaj David, aton viñ rey. A viñaj David chi' smam viñaj Salomón. A ix snun viñaj Salomón chi' aton ix yetb'eyumcan viñaj Urías.

7 A viñaj Salomón chi' smam viñaj Roboam, a viñaj Roboam chi' smam viñaj Abías, a viñaj Abías chi' smam viñaj Asa. **8** A viñaj Asa chi' smam viñaj Josafat, a viñaj Josafat chi' smam viñaj Joram, a viñaj Joram chi' smam viñaj Uzías. **9** A viñaj Uzías chi' smam viñaj Jotam, a viñaj Jotam chi' smam viñaj Acaz, a viñaj Acaz chi' smam viñaj Ezequías. **10** A viñaj Ezequías

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' smam viñaj Manasés, a viñaj Manasés chi' smam viñaj Amón, a viñaj Amón chi' smam viñaj Josías.
11 A viñaj Josías chi' smam viñaj Jeconías yed' eb' yuc'tac. D'a jun tiempoal chi', ix ic'jib'at eb' israel d'a Babilonia.

12 Ayic ayec' eb' d'a Babilonia chi', ix alji viñaj Salatiel yuninal viñaj Jeconías. A viñaj Salatiel chi' smam viñaj Zorobabel. **13** A viñaj Zorobabel chi' smam viñaj Abiud, a viñaj Abiud chi' smam viñaj Eliaquim, a viñaj Eliaquim chi' smam viñaj Azor. **14** A viñaj Azor chi' smam viñaj Sadoc, a viñaj Sadoc chi' smam viñaj Aquim, a viñaj Aquim chi' smam viñaj Eliud. **15** A viñaj Eliud chi' smam viñaj Eleazar, a viñaj Eleazar chi' smam viñaj Matán, a viñaj Matán chi' smam viñaj Jacob.
16 A viñaj Jacob chi' smam viñaj José, viñ yetb'eyum ix María, ix snun Jesús, aton Cristo.

17 Yuj chi' chequel yaji to ay 14 macañ smam yicham chi', scot d'a viñaj Abraham masanto d'a viñaj David. Tz'elxi yich d'a viñaj David chi', masanto ix ic'jib'at eb' israel d'a Babilonia, ay 14 macañ paxi. Axo yic ix ic'jib'at eb' d'a Babilonia chi' masanto ix alji Cristo, 14 macañ paxi.

A yaljub'al Jesucristo
(Lc 2.1-7)

18 Icha tic ix aj yalji Jesucristo. A viñaj José ayxo strato viñ yed' ix María. Palta toñejanto ay strato eb', manto yic'laj sb'a eb'. Palta axo ix María chi', ayxo unin yed'nac ix, yujto a Yespíritu Dios ix ac'an scuchoch jun unin chi' ix. **19** A viñaj José chi', te tojol spensar viñ, malaj sgana viñ scheclajelta ix d'a scal anima. Yuj chi' ix sna viñ yactejcan ix d'a elc'altac, yic malaj mach tz'ojtacanel jun chi'. **20** Axo yic vanto snaan jun chi' viñ, ay jun yángel Dios Cajal ix ch'ox sb'a d'a viñ d'a svayich. Ix yalan d'a viñ:

—Ach José, yiñtil viñaj David, mañ ach xiv ic'an ix María tic etb'eyumoc. Yujto a Yespíritu Dios ix ac'an pitzvoc jun unin chi' d'a ix.
21 A jun unin ol aljoc chi', vinac unin. JESÚS[a] ol ac' sb'iej, yujto a' ol ex colancanelta a ex schoñab' ex tic d'a yalañ e mul, xchi d'a viñ.

22 Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan Dios Cajal, ayic ix lolon d'a sti' jun schecab' icha tic:

23 Ay jun ix cob'es, manta vinac syic'a', palta ay jun unin ol pitzvoc d'a ix.
A jun unin ol aljoc chi', vinac unin.
Emanuel ol ac'joc sb'iej, xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.
Emanuel, syalelc'ochi, ayec' Dios qued'oc.

24 Axo ix el svayañ viñaj José chi', ix sc'anab'ajan viñ icha ix yutej yalan jun yángel Dios Cajal chi'. Ichato chi', ix schaan sc'ol viñ yic'an ix. **25** Palta maj yil-laj sb'a viñ yed' ix, masanto ix alji jun unin chi'. Axo ix alji, JESÚS ix yac' eb' sb'iej.

A eb' viñ mago xid' ilan Jesús

2 **1** A d'a choñab' Belén, d'a yol yic Judea, ata' ix alji Jesús. A d'a jun tiempoal chi', a viñaj Herodes ayoch reyal d'a Judea. Ay juntzañ eb' viñ vinac scuchan mago schuman

[a] **1.21** A Jesús, syalelc'ochi "A Dios Colvajum".

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' q'uen c'anal. Ayic toxo ix alji Jesús, ix cot eb' viñ b'aj sja c'u. Ix ja eb' viñ d'a Jerusalén. **2** Ix sc'anb'anec' eb' viñ:

—¿B'aj ay jun unin toto ix alji, jun ol och e reyaloc a ex israel ex tic? A b'aj sja c'u, ata' ix quil sq'ueul jun q'uen c'anal. A q'uen sch'oxani to ix alji. Yuj chi' oñ coti, yic scaq'uem co b'a d'ay, xchi eb' viñ.

3 Axo ix yab'an specal jun chi' viñaj rey Herodes, ix te somchaj spensar viñ. Yed' jantac eb' ay d'a Jerusalén chi', ix te somchajq'ue eb' yed' viñ. **4** Ix yavtancot masanil eb' viñ sat sacerdote viñ yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés. Ix sc'anb'an viñ d'a eb' viñ:

—¿B'ajtil ol aljoc viñ Cristo? xchi viñ d'a eb' viñ.

5 Ix yalan eb' viñ:

—A d'a choñab' Belén, d'a yol yic Judá, ata' ol aljoc viñ. Yujto ay jun schecab' Dios tz'ib'annaccan icha tic:

6 A jun choñab' Belén, d'a yol yic Judea, yuneñej d'a yichañ juntzañxo choñab' ay d'a yol yic Judá chi'.
Palta ec'al yopisio d'a yichañ juntzañxo choñab' chi'.
Yujto ata' ol aljoc jun viñ yajal,
A ol ilan in choñab' Israel, xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, xchi eb' viñ.

7 Axo viñaj Herodes chi' ix checan avtajcot eb' viñ mago chi'. Elc'altac ix sc'anb'ej viñ yab' d'a eb' viñ, b'ac'ñitax ix sch'ox sb'a jun c'anal chi' d'a eb' viñ. **8** Ix lajvi yab'an viñ, ix checjib'at eb' viñ yuj viñ d'a choñab' Belén. Ayic manto b'at eb' viñ, ix stz'acan yal viñ icha tic:

—Ixiquec d'a Belén chi'. Cham val e c'anb'an eyab'i b'ajtil ayec' jun unin chi'. Slajvi schax chi' eyuuj, tzul eyalan d'ayin, yic ol in b'at vac'paxem in b'a d'ay, xchi viñ.

9 Ix lajvi yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix b'at eb' viñ. Axo jun c'anal syil eb' viñ b'aj sjavi c'u chi', b'ab'el sb'at yuj eb' viñ, masanto ix c'och d'a stojolal yib'añ b'aj ay jun unin chi'. Ata' ix och vaan. **10** Axo ix yilanxi jun c'anal chi' eb' viñ, ix te tzalaj eb' viñ. **11** Ix och eb' viñ d'a yol jun pat chi'. Ix yilan jun unin chi' eb' viñ yed' snun, aton ix María. Ix em cuman eb' viñ d'ay. Ix yac'anem sb'a eb' viñ d'ay. Ix lajvi chi', ix sjacan juntzañ scaxa eb' viñ b'aj ayem juntzañ silab'. Ix sian oro eb' viñ d'a jun unin chi'. Ix sian juntzañ te suc'uq'ui sjab' eb' viñ, sñusji yed' juntzañxo yal te suc'uq'ui sjab' scuchan mirra. **12** Axo ix alji d'a eb' viñ d'a svayich, to maxtzac ec' eb' viñ yal d'a viñaj Herodes chi'. Yuj chi' ch'ocxo b'e b'aj ix pax eb' viñ d'a schoñab'.

Ix b'at viñaj José elelal d'a Egipto

13 Ix lajvi spax eb' viñ mago chi', ay jun yángel Dios Cajal ix ch'ox sb'a d'a viñaj José chi' d'a svayich, ix yalani:

—Q'ueañ vaan. Ic'b'at viñ unin tic ed'oc yed' snun. Elañec d'a elañchamel. Tzex b'at d'a Egipto. Tzex canñej ta', masanto ol valxi d'ayach, yujto a viñaj Herodes ol checan sayjoquec' jun unin tic, yujto sgana viñ ol yac' miljocchamoc, xchi jun ángel chi'.

14 Yuj chi', ix q'ue vaan viñaj José chi'. Ix yic'anb'at jun unin chi' viñ yed' ix María d'ac'valil. Ix b'at eb' d'a Egipto. **15** Ata' ix aj eb' masanto ix cham viñaj Herodes chi'. Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan Dios Cajal a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix lolon d'a sti' jun schecab'. Xchi icha tic: A d'a Egipto ix vavtej paxta Vuninal, xchi.

A viñaj Herodes checjinac miljoccham eb' unin

16 Axo ix yilan viñaj Herodes chi' to majxo ec' eb' viñ mago chi' yal d'a viñ, ix snaanel viñ to toñej ix ac'ji musansatil viñ yuj eb' viñ. Yuj chi', ix te cot yoval viñ. Ix schecan miljoccham jantacïej eb' vinac unin viñ ay d'a choñab' Belén yed' eb' ay d'a slac'anil jun choñab' chi'. Ix laj cham eb' schab'il ab'il yed' eb' manto tz'acvi chab' ab'il. Yujto icha chi' stiempoal ix sc'anb'ej viñ d'a eb' viñ mago chi'. **17** Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan yuj jun viñ schecab' Dios scuchan Jeremías. Xchi icha tic:

18 Ix ab'chaj jun av d'a choñab' Ramá.
Ay jun nivan oq'uel yed' jun nivan cusc'olal.
A ix Raquel, ix oc' ix yuj eb' yune'.
Malaj sgana ix tz'ac'ji snivanil sc'ool, yujto mañxalaj eb' yune' ix, xchi.

19 Axo yic ix cham viñaj Herodes chi', ix sch'oxan sb'a jun yángel Dios Cajal d'a viñaj José chi' d'a svayich, ayic ayec' viñ d'a Egipto. Ix yalan d'a viñ:

20 —Q'ueañ vaan. Ic'b'at viñ unin tic yed' snun. Paxañec d'a e choñab', yujto a eb' viñ sgana smilancham jun unin tic, chamnacxo eb' viñ, xchi jun ángel chi'.

21 Ix lajvi chi', ix q'ue vaan viñaj José chi'. Ix yic'ancot jun unin chi' viñ yed' ix snun d'a yol yic Israel chi'. **22** Palta ix yab'an viñaj José chi' to a jun viñ yuninal viñaj Herodes scuchan Arquelao aycanoch sq'uexuloc viñ smam chi' yac'an mandar d'a Judea chi'. Yuj chi', ix xiv viñ sc'och cajan ta'. Ix yalan Dios d'a viñ d'a svayich tas sc'ulej. Yuj chi' ix b'atcan eb' d'a yol yic Galilea. **23** Ayic ix c'och eb' ta', ix cajnaj eb' d'a choñab' Nazaret. Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan eb' schecab' Dios d'a peca'. Tz'ib'ab'ilcan yuj eb', chajtil to ol yal eb' anima to aj Nazaret Jesús.

A viñaj Juan ix ac'an bautizar, ix alanel slolonel Dios

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

3 **1** A d'a jun tiempoal chi', ay jun viñ scuchan Juan ix ac'an bautizar d'a tz'inan luum d'a yol yic Judea. Ata' ix yalel slolonel Dios viñ d'a eb' anima ix laj c'och d'ay. **2** Ix yalan viñ icha tic d'a eb':

—Naec e b'a yuj e chucal, yujto toxo ol vach' och Dios aj satchaañ Yajalil, xchi viñ.

3 Ay jun viñ schecab' Dios scuchan Isaías, ayocto ix stz'ib'ancan yab'ixal viñaj Juan chi' viñ d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, xchi icha tic:

Ay jun d'a tz'inan luum, chaañ ol yal icha tic: Icha tz'aj sb'o b'e yic sjavi junoc yajal, icha chi' tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto ol javoc Dios Cajal, xchama, xchi d'a Slolonel Dios chi'.

4 A viñaj Juan chi', a xil noc' camello ayoch spichuloc viñ, axo stzec'ul viñ, a noc' tz'uum. A juntzañ noc' icha noc' yol sojoy schi viñ, axo noc' caltacte'al yal chab' syuq'uej viñ. **5** A eb' aj Jerusalén smasanil, sc'och eb' smaclej yab' d'a viñ. Ay pax eb' d'a junjun choñab' d'a yol yic Judea yed' eb' ay d'a slac'anil a' nivan Jordán sc'ochi, **6** ix laj yalanq'ueta smul eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix lajvi chi', ix yac'an ac'joc bautizar sb'a eb' yuj viñ d'a a' Jordán chi'.

7 Tzijtum eb' fariseo yed' eb' saduceo ix laj c'och b'aj van yac'an bautizar viñ chi'. Ix yalan viñ d'a eb':

—A ex tic, te jelan ex d'a chucal icha noc' chan. ¿Mach ix alan d'ayex to syal e colanel e b'a d'a jun nivan yaelal ol javoc? **8** Tato tze na e b'a yuj e mul, yovalil vach' tzeyutej e b'a yic scheclajeli to ix e na e b'a. **9** Mañ eyal icha tic: Malaj pena, yiñtil oñ can viñaj Abraham. Yuj chi' malaj tas ol javoc d'a quib'añ, mañ xe chioc. Yujto a in sval d'ayex, tato sgana Dios, syal yoch juntzañ q'uen q'ueen tic yiñtilaloc viñaj Abraham chi' e q'uexuloc. **10** A jun yaelal ol javoc chi', lajan icha junoc viñ vinac lista yaj yed' sch'acab' d'a yich juntzañ te' avb'en te'. Jantacñej te' chuclaj sat syac'a', ol laj ch'acjoquel te'. Ol syumancanb'at te' viñ d'a yol c'ac'. **11** A in tic, d'a val yel tzex vac' bautizar d'a a a', yic chequel to ix e na e b'a. Palta ay val junxo tzac'an sjavi vuuj. A ol ac'an Yespíritu Dios d'ayex, mato a c'ac' ol yac' d'ayex. Icha to ol ex ac'joc bautizar yuuj. A jun ol javoc chi', yelxo val nivan yelc'och d'a vichañ. Mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej sviq'uel xañab'. **12** A jun chi', lajan icha junoc viñ sluchanq'ue vaan strigo yed' sluchlab', yic tz'el smatz'il ixim. Smesanxiq'ue vaan d'a stec'lab'. Sic'anxib'at ixim trigo chi' d'a yed'tal. Axo yoc ixim chi', sñustz'a d'a yol jun c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, xchi viñaj Juan chi' d'a eb'.

Ix ac'ji bautizar Jesús yuj viñaj Juan
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 A d'a jun tiempoal chi', spetoj Jesús d'a yol yic Galilea. Ix c'och d'a a' nivan Jordán, b'aj ayec' viñaj Juan, yic syac'an ac'joc bautizar sb'a. **14** A d'a sb'ab'elal max yal-laj sc'ool viñaj Juan chi' syac' bautizar Jesús. Yuj chi' ix yal viñ d'a Jesús chi':

—Smoj a in tzin ac' bautizar, yuj chi' mañ smojoc a in tzach vac' bautizar, xchi viñ.

15 Palta ix yalan Jesús chi' d'a viñ:

—Yovalil ol a c'ulej jun tic yujto smoj sco c'anab'ajej jantacñej tas syal Dios, xchi d'a viñ.

Ichato chi', ix chaan sc'ol viñaj Juan chi'. **16** Axo yic ix lajvi yac'ji bautizar Jesús, ix q'uexta d'a yol a'. Axo d'a jun rato chi', ix jacvi satchaañ. Ix yilan yemul Yespíritu Dios d'a yib'añ, icha junoc noc' paramuch. **17** Axo ix yab'an eb', ay jun ix lolonemta d'a satchaañ. Ix yalan icha tic:

—Aton jun tic, Vuninal. Te xajanab'il vuuj. Tzin tzalaj val yed'oc, xchi.

Ix ac'ji proval Jesús yuj viñ diablo
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 **1** Axo Jesús ix ic'jib'at yuj Yespíritu Dios d'a taquiñ luum. Ix c'och ta' yic tz'ac'ji proval yuj viñ diablo.

2 40 c'ual majxo valaj Jesús chi', ichato chi' ix och svejel. **3** Axo viñ diablo ix c'och yac'lan smontanb'at d'a chucal, ix yalan viñ:

—Ina Yuninal ach Dios, al d'a juntzañ q'ueen tic yic tz'och q'uen panil, xchi viñ d'ay.

4 Palta ix yalan Jesús:

—A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, a tz'alan icha tic: Mañ yujocñej tas svaji ay co q'uinal. Palta yuj jantacñej tas syal Dios ay co q'uinal, xchicani, xchi Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

5 Ix lajvi chi', ix ic'jib'at yuj viñ diablo chi' d'a jun choñab' yicñej Dios yaji, aton Jerusalén. Ix yic'anq'ue Jesús chi' viñ d'a schon stemplo Dios. **6** Ix yalan viñ d'ay icha tic:

—Ina Yuninal ach Dios, emañ chennaj d'a sat luum chi', yujto syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

> Ol yal Dios d'a eb' yángel, yic tzach stañvej eb'.
> Ol ach quetzchajq'ue yuj eb', yic vach' mañ ol a tenoch oc d'a q'uen q'ueen, xchicani, xchi viñ diablo chi'.

7 Ix tac'vi pax Jesús chi':

—Palta syalpax icha tic d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Mañ in eyac' proval, yujto e Yajal in, e Diosal in, xchicani, xchi d'a viñ.

8 Ix yic'anxib'at Jesús chi' viñ diablo, ix c'och eb' d'a jun nivan tzalan. Ix sch'oxan masanil nación viñ d'a yolyib'añq'uinal tic d'ay. Ix sch'oxan viñ to te nivan yelc'och svach'il. **9** Ix lajvi chi', ix yalan viñ:

—Masanil juntzañ tic, ol vac' iquej, tato tzach em cuman d'ayin, tzalan a b'a d'ayin, xchi viñ.

10 Palta ix yalan Jesús d'a viñ:

—Ach Satanás, elañ d'a in tz'ey. Yujto icha tic syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: A d'ayin tzeyal e b'a, yujto e Yajal in, e Diosal in. A inñej tzin eyac' servil, xchi Dios, xchi Jesús chi'.

11 Yuj chi', ix actajcan Jesús chi' yuj viñ. Axo eb' ángel ix ul ac'an servil.

Ix schael yich yopisio Jesús d'a Galilea

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 Axo yic ix yab'an Jesús to preso yaj viñaj Juan, ix b'atxi d'a yol yic Galilea. **13** Mañoc d'a Nazaret ix c'ochi, palta a d'a Capernaum, ata' ix c'och cajan. A jun choñab' chi', a d'a sti' a' ñajab' ay. A d'a yol smacb'en eb' yiñtilal viñaj Zabulón yed' viñaj Neftalí, ata' ay. **14** Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías schecab' Dios d'a peca', xchi icha tic:

> **15** A d'a yol yic Zabulón yed' d'a yol yic Neftalí, a d'a sti' a' ñajab' ata' ay, d'a sc'axepalec' a' nivan Jordán.
> Ata' ay jun choñab' Galilea sb'i, aton b'aj cajan eb' mañ israeloc.
> **16** A eb' anima chi', ayto ec' eb' d'a q'uic'alq'uinal,[b] palta ol yil jun saquilq'uinal eb' te nivan yelc'ochi.
> A eb' ayec' ta', ichato chamnac eb', palta ol c'och saquilq'uinal d'a eb', xchi d'a Slolonel Dios chi'.

17 Axo yic ix c'och Jesús chi' ta', ix och ijan yalanel slolonel Dios d'a eb' anima chi', ix yalan icha tic:

—Naec e b'a, yujto toxo ol vach' och Dios aj satchaañ Yajalil, xchi d'a eb'.

Ix avtaj chañvañ eb' yamum chay yuj Jesús

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Ayic van sb'eyec' Jesús d'a sti' a' ñajab' yic Galilea, ix yilani ayec' viñaj Simón scuch pax Pedro yed' jun

[b] **4.15-16** A viñaj Zabulón yed' viñaj Neftalí, aton chab' iñtilal eb' israel cajan d'a sti' a' mar yic Galilea. Aton eb' ix ixtaji ayic ix javi juntzañ choñab' ay d'a norte yuj yac'an oval yed' eb'. Yuj chi' syala' to "ichato chamnac el eb'".

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ yuc'tac viñ scuchan Andrés. Van yac'anem jun schimpa eb' viñ yic yamlab' chay d'a yol a', yujto yamum chay eb' viñ.

19 Axo Jesús ix alan d'a eb' viñ:

—Ochañec in c'ayb'umoc. Ol vac'och eyopisio. Icha tzeyutej eyaman noc' chay tic, icha chi' ol eyutoc eyic'ancot eb' anima d'ayin, xchi d'a eb' viñ.

20 D'a jun rato chi' ix yactejcan ch'añ schimpa eb' viñ. Ix och eb' viñ sc'ayb'umoc Jesús chi'.

21 Janic'anto sb'at eb', ix ilchaj chavañxo eb' viñ yuc'tac sb'a yuuj, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. A viñaj Zebedeo ay yic eb' viñ. Ayoch eb' viñ d'a yol jun barco yed' smam chi', van snipan schimpa eb' viñ yic yamlab' chay. Axo Jesús ix avtancot eb' viñ. **22** D'a jun rato chi' ix yactancan smam eb' viñ chi' yed' jun barco chi', ix och eb' viñ sc'ayb'umoc Jesús.

Yalnac vach' ab'ix Jesús d'a eb' anima
(Lc 6.17-19)

23 Ix ec' Jesús d'a yol yic Galilea chi' yed' eb' sc'ayb'um. Ix laj ec' sc'ayb'ej eb' anima d'a yoltac spatil sculto. Ix ec' yalanel jun vach' ab'ix, chajtil tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Jantacïej juntzañ yab'il tz'ic'an eb' anima chi', ix laj b'oxican eb' yuuj. **24** Ix laj pucaxel yab'ixal Jesús d'a scal masanil yol yic Siria. Yuj chi' ix ic'jib'at eb' penaay smasanil d'ay, jantacñej juntzañ yab'il yed' juntzañ ilya tz'ic'an eb'. Añejtona', ay pax eb' tz'ixtaj yuj eb' enemigo, eb' scot d'a sjolom yed' eb' sicb'inaqueli. Ix laj ic'jib'at eb' d'ay. Yuj chi' ix b'oxican eb' smasanil yuuj. **25** Jantac eb' aj Galilea chi', ix laj och tzac'an eb' yuuj. Añejtona', ay eb' d'a juntzañ choñab' d'a yol yic Decápolis, d'a Jerusalén, d'a Judea yed' pax d'a sc'axepalec' a' nivan Jordán, ix laj och pax tzac'an eb' yuuj.

Yalnac el slolonel Dios Jesús d'a jun tzalan

5 **1** A ix yilan eb' anima Jesús, ix q'ue d'a jun tzalan. Ix em c'ojan ta', axo eb' sc'ayb'um ix c'och eb' d'ay. **2** Ix sc'ayb'an eb', ix yalan icha tic:

Eb' te vach' yico'
(Lc 6.20-23)

3 —A eb' snachajel yuuj to mañ vach'oc eb' d'a yichañ Dios, te vach' yic eb', yujto ayxo och eb' d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ.

4 A eb' scus yuj smul, te vach' yic eb', yujto a Dios ol ac'an snivanil sc'ool eb'.

5 A eb' emnaquil syutej sb'a, te vach' yic eb', yujto ol yiquej jun lugar eb' yalnaccan Dios.

6 A eb' te ay sgana stojolb'itan spensar, te vach' yic eb', yujto ol och Dios yed' eb', yic vach' icha chi' ol aj stojolb'i eb'.

7 A eb' tz'oc' sc'ool d'a eb' yetanimail, te vach' yic eb', yujto tz'oc' pax sc'ool Dios d'a eb'.

8 A eb' malaj chucal d'a spensar, te vach' yic eb', yujto ol yil Dios eb'.

9 A eb' ac'um lajvoc oval, te vach' yic eb', yujto a Dios ol alan eb' yuninaloc.

10 A eb' tz'ab'an syail yujto vach' syutej sb'a eb', te vach' yic eb', yujto ayoch eb' d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ.

11 A exxo tic, tato vuuj tzex b'ajji, tato ay tas tz'ac'jioch d'a eyib'añ, te vach' eyico'. Añejtona' tato vuuj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'ac'jicot juntzañ es d'a eyib'añ, te vach' eyico'. **12** Tzex tzalaj val sic'-lab'il, yujto te nivan spac ol e cha d'a satchaañ. Icha tz'aj yac'jioch d'a eyib'añ ticnaic, icha chi' ajnac och d'a yib'añ eb' schecab' Dios d'a peca'.

Icha atz'am atz'am, icha saquilq'uinal, icha chi' caji
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Icha atz'am atz'am, icha chi' eyaj d'a yolyib'añq'uinal tic. Q'uinaloc a atz'am atz'am satel sc'achial, ¿tas to ol aj sc'achib'ixi? Mañxalaj tz'och atz'am. Toñej syum-jiel atz'am, slaj stec'nub'an eb' anima.

14 Icha saquilq'uinal, icha chi' eyaj d'a yolyib'añq'uinal tic. Q'uinaloc ay junoc choñab' d'a junoc tzalan, max yal-laj co c'ub'aneli. **15** Ayic scac'anoch sc'ac'al co candil, ¿tom a d'a yalañ junoc cajón scac'can ochi? Maay, palta chaañ scutejq'uei, yic vach' syil eb' tz'och d'a yol pat chi'. **16** Icha yaj jun candil chi', icha chi' eyaji. Ch'oxequel saquilq'uinal d'a eb' anima, syalelc'ochi, aton e vach' b'eyb'al tze ch'ox yil eb', yuj chi' ol yal vach' lolonel eb' d'a co Mam Dios ayec' d'a satchaañ.

Yalnac Jesús tas yopisio ley Moisés

17 Maï e na'a to in ja vac' lajvoc ley Moisés yed' juntzañ sc'ayb'ub'al eb' schecab' Dios d'a peca'. Maï yujoc jun chi' in javi, palta in javi yic vach' ol elc'och tas syal jun ley chi'. **18** Val yel sval d'ayex, yovalil ol elc'och masanil tas tz'ib'ab'ilcan d'a jun ley chi'. Yacb'an ayto ec' jun yol-yib'añq'uinal tic yed' satchaañ, malaj val jab'oc Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan chi' ol sateloc. Vach'chom a junoc letra, ma junoc punto, malaj val junoc tas ol sateloc, masanto ol elc'och masanil tas tz'ib'yajcan d'ay. **19** Ay juntzañ checnab'il d'a jun ley chi', ichato malaj val yelc'ochi, palta yalïej mach max c'anab'ajan smasanil, syalanpax d'a eb' anima to max sc'anab'ajej pax eb', tato ol c'och

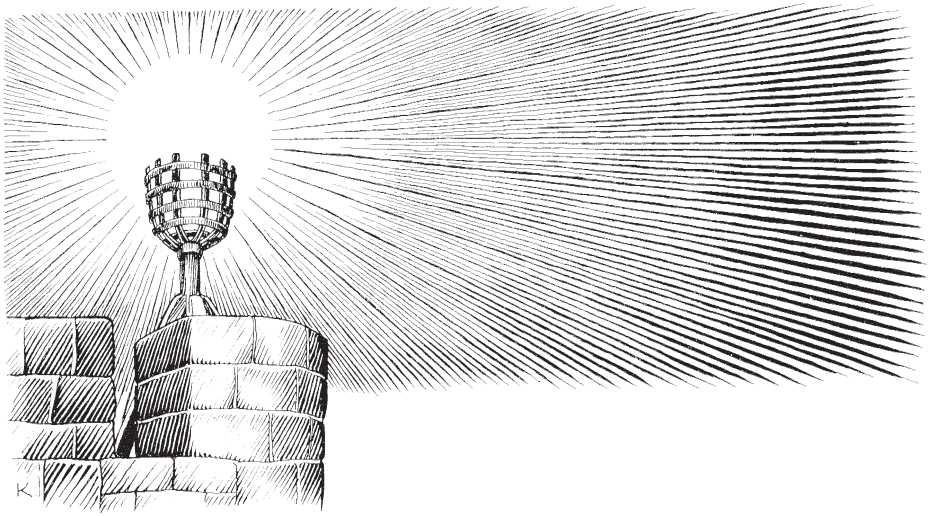

A jun luz chaañ yajq'uei (Mt 5.14-15)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' d'a yol sc'ab' Dios d'a satchaañ, val yel malaj val ol aj yelc'och eb' d'a scal eb' ayec' ta'. Palta a eb' sc'anab'ajan tas syal jun ley chi', syalanpax d'a eb' anima to sc'anab'ajej eb', ayic ol c'och eb' d'a yol sc'ab' Dios chi', yel ton val te nivan ol aj yelc'och eb' d'a scal eb' ayec' ta'. **20** A eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' fariseo, ichato te tojol sb'eyb'al eb' d'a yichañ eb' anima, palta sval d'ayex, tato mañ ec'octo svach'il e b'eyb'al chi' d'a eb', toton mañ ton ol ex c'ochlaj d'a yol sc'ab' Dios.

Yalnac Jesús yuj chichonc'olal
(Lc 12.57-59)

21 Cab'nac tas alb'ilcan d'a eb' co mam quicham d'a peca'. Xchi icha tic: Mañ e mac'cham eb' eyetanimail. Yalñej mach smac'ancham junocxo anima, yovalil ol c'och d'a yichañ ley, axo ta' ol ch'olb'itaj tas yaji, xchi. **22** Palta a in sval d'ayex, yalñej mach junoc schichonoch sc'ool d'a junoc yetanimail, ol ch'olb'itaj tas yaji. Yalñej mach sb'uchvaj d'a junoc yetanimail, ol ch'olb'itaj yuj eb' sat yajal. Añejtona' yalñej mach junoc sb'ajan junoc yetanimail, ay smay sb'atcan d'a infierno d'a scal c'ac'.

23 Yuj chi', ayic tzex c'och yed' eyofrenda b'aj tzeyac' d'a Dios, tato tze nacoti to ay b'aj ix och e mul d'a junocxo anima, **24** canocab' jun eyofrenda chi' b'ela. B'at e b'ocan yaj yed'oc. Slajvi chi', tzex jaxi, tzeyac'an eyofrenda chi'.

25 Q'uinaloc ay eb' tz'ac'anoch d'a eyib'añ, tzex yic'anb'at eb' d'a viñ yajal, ayic van to e b'at d'a yol b'e, tze b'oancan yaj yed' eb', yic vach' maxtzac b'at ex yac'och eb' d'a yol sc'ab' viñ yajal chi'. Yujto a viñ yajal chi' tzex ac'anoch d'a yol sc'ab' eb' viñ polencía. Axo eb' viñ tzex ac'anb'at preso. **26** Val yel sval d'ayex, maxtzac ex actajeli masanto tze tup e multa smasanil.

Yalnac Jesús yuj ajmulal

27 Cab'nac pax tas alb'ilcan d'a sley Dios, ayic yalannaccani: Mañ ex em ajmulal, xchi. **28** Palta a in tic sval d'ayex, yalñej mach syiloch sc'ool d'a junoc ix ix, a jun chi' toxo ix em ajmulal yed' ix d'a spensar.

29 Q'uinaloc ayex, yuj yol e sat ay d'a e vach', tz'ixtaxel e pensar. Tato icha chi', vach' ama tzeyiq'uelta jun yol e sat chi', tzeyumaneli. Yujto vach' tato jab'ñej e nivanil satcaneli, d'a yichañ tzex b'atcan d'a infierno yed' e nivanil chi' smasanil.
30 Q'uinaloc ayex yuj e c'ab' ay d'a e vach' tz'ixtaxel e pensar. Tato icha chi', te vach' tato tze tzepel jun e c'ab' chi', tzeyumancaneli. Yujto vach' tato jab'ñej e nivanil satcaneli, d'a yichañ tzex b'atcan d'a infierno yed' e nivanil chi' smasanil.

Ix yalcan Jesús yuj eb' spuc sb'a yed' yetb'eyum
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 Atax d'a peca' alb'ilcan jun tic: A viñ spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, yovalil sb'ocan junoc yumal ayic spucan sb'a eb' chi', syac'ancan viñ d'a ix, xchi. **32** Palta a in tic, sval d'ayex, tato ay mach spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, tato mañ yujoc ajmulal, tato icha chi', a viñ tz'ac'anoch ix d'a ajmulal. Añejtona', yalñej mach junoc viñ tz'ic'an jun ix spucnac sb'a yed' viñ yetb'eyum, tz'ochpax viñ ajmulal.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Max yal co locan sb'i junoc tasi

33 Cab'nac tas alb'ilcan d'a eb' co mam quicham d'a peca', xchi icha tic: Tato tze loc sb'i Dios Cajal, tzeyac'an e ti', yovalil tze c'anab'ajej juntzañ tas tzeyalcan chi', xchi. **34** Palta a in tic sval d'ayex, mocab'a junoc tas tze loc sb'i. Max yal e locan sb'i satchaañ, yujto a jun chi', aton sdespacho Dios. **35** Yed' pax sat luum tic, max yal e locan sb'i, yujto icha stec'nub' Dios yaji. Yed' pax Jerusalén, max yal e locan sb'i, yujto a jun chi', aton schoñab' jun co Reyal te nivan yelc'ochi. **36** Añejtona' e jolom, max yal e locan pax sb'i, yujto mañ eyicoc e ch'ocoj, yujto max yal eyac'an sacb'oc junoc pitañ xil e jolom ma eyac'anxi q'uic'b'oc. **37** Ayic tzex loloni, Yel toni, xe chiñej, Maay, xe chi. Max yal e locan sb'i junoc tasi, yujto a jun locoj b'i chi' d'a viñ diablo scoti.

Max yal co pacan co b'a

(Lc 6.29-30)

38 Cab'nac tas alb'ilcan d'a peca'. Xchi icha tic: Tato ay junoc mach smac'an poj yol sat junocxo, mac'jocab' pax poj yico'. Añejtona' tato ay mach smac'anel ye junoc, mac'jocab' pax el yico', xchi. **39** Palta a in tic, sval d'ayex, mañ eyac' oval yed' eb' chuc syutej sb'a d'ayex. Tato ay junoc mach sd'ob'anb'at e ti' d'a e vach', tze meltzitejb'at junxo pac'añ d'ay. **40** Tato ay mach sgana stoc'anec' e camix d'a yichañ ley, tzeyac'paxb'at e chumpa d'ay. **41** Añejtona', tato ay junoc mach tzex ac'an pural e cuchanb'at nañaloc legua yicatz, tato icha chi', jun legua tze cuchb'at d'ay.[c] **42** Yalñej mach junoc sc'anan smajnej junoc tas d'ayex, mañ ex b'at micnaj d'ay.

Sco xajanej eb' schichonoch sc'ool d'ayoñ

(Lc 6.27-28,32-36)

43 Cab'nac tas alb'ilcan d'a peca'. Xchi icha tic: Tze xajanej eb' vach' eyac'an yed'oc. Axo eb' eyajc'ool, schichonoch e c'ool d'a eb', xchi.

44 Palta a in tic sval d'ayex: Yovalil tze xajanej eb' ajc'ol yajoch d'ayex. Tzex lesalvipax yuj eb' tz'ac'anoch junoc chucal d'a eyib'añ. **45** Icha chi' tzeyutej e ch'oxanel e b'a to yel yuninal ex co Mam ay d'a satchaañ, yujto a tz'ac'anemta yoc c'u d'a yib'añ eb' chuc yed' d'a yib'añ eb' vach'. Añejtona', syac'anpax emta ñab' d'a yib'añ eb' mañ tojoloc spensar yed' d'a yib'añ eb' tojol spensar. **46** Tato añej eb' tzex xajanan tze xajanej, ¿tom ol e cha spac jun chi' tze na'a? Ina eb' viñ tecumel tumin, añeja' icha pax chi' syutej sb'a eb' viñ. **47** Añejtona', tato añej eb' e vach' c'ool tze c'umej, ¿tom ay yelc'och jun chi' e naani? Ina eb' mañ ojtannacoc Dios, añeja' icha pax chi' syutej sb'a eb'. **48** Yovalil tz'acan ex d'a masanil tas vach', icha co Mam ayec' d'a satchaañ, tz'acan d'a masanil tas vach'.

A tas scutej co colvaj d'a eb' meb'a'

6 **1** Tzeyil val e b'a, mañtoc añej d'a yichañ eb' anima vach' tzeyutej e b'a. Tato ichañej chi' tzeyutej e b'a, malaj spac ol e

[c] **5.41** A eb' israel ayoch eb' d'a yalañ smandar eb' yajal soldado. Yuj chi' a eb' yajal d'a Roma syal yac'an pural eb' yac'an scuch icatz eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

cha d'a co Mam ayec' d'a satchaañ.
2 Yuj chi', ayic tzex colvaj d'a eb'
meb'a', malajocab' b'aj tzeyala',
yujto a eb' chab' sat syac' eb' yoj-
taquejel masanil anima, icha chi'
sc'ulej eb' d'a yoltac spatil sculto eb'
yed' d'a yol calle yic slaj yal eb'
anima to vach' eb'. Val yel sval
d'ayex, toxo ix scha spac jun
svach'il eb' chi'. Toxon malaj jab'oc
spac ol scha eb' d'a Dios. 3 A exxo
pax tic, a tzex colvaj d'a eb' meb'a',
mocab' eyal d'a junocxo mach,
vach'chom eyamigo val, mañ eyal
yab'i. 4 C'ub'eltacïej tzex colvaj d'a
eb' meb'a' chi'. Vach'chom c'ub'eltac
tzex colvaj d'a eb', a co Mam Dios
tz'ilani. Yuj chi', a' ol ac'an spac
d'ayex.

Yalnaccan Jesús,
chajtil scutej co b'a co lesalvi
(Lc 11.2-4)

5 Ayic tzex lesalvi, mocab' ex lesal-
voc ichoc eb' chab'sat. Yujto a eb'
chi', sgana eb' toñej sq'ue liñan
slesalvi d'a yoltac spatil culto yed'
b'aj scha sb'a calle d'a esquina, yic
slaj yal eb' anima to vach' eb'. Val
yel sval d'ayex, toxo ix scha spac
svach'il eb' chi'. Toxon malaj jab'oc
spac ol scha eb' d'a Dios. 6 A exxo tic,
ayic tzex lesalvi, tze macchejoch e b'a
d'a yol e pat. Slajvi chi', d'a c'ub'el-
tac tzeyac' e lesal d'a co Mam Dios.
Vach'chom d'a c'ub'eltac tzeyac' e
lesal d'ay, a' ol ab'anoc, ol yac'an
spac d'ayex.

7 Ayic tzex lesalvi, mantoc toñej
tzex comon loloni, icha syutej sb'a
eb' mañ ojtannacoc Dios. A eb' chi',
yujñej to najat syutej yoc slesal eb',
syab'an Dios snaan eb'. 8 Yuj chi',
mañ lajanoc tzeyutej e lesalvi yed'
eb', yujto yojtacxo co Mam Dios tas
tz'och eyuuj ayic mantzac e c'an d'ay.
9 Yuj chi' icha tic tzeyutej e lesalvi:
Ach co Mam, ay ach ec' d'a sat-
chaañ. Nivanocab' yelc'och a
b'i.
10 Ach ochocab' yajalil d'a tic.
C'anab'ajaxocab' tas tza nib'ej
d'a sat luum tic, icha tzach
c'anab'ajax d'a satchaañ.
11 Ac' tas sco va d'a c'u tic.
12 Ac' lajvoc co mul yujto a oñ tic
scac' nivanc'olal eb' tz'och smul
d'ayoñ.
13 Mañ oñ a cha montajb'at d'a
chucal.
Tzoñ a colanel d'a yol sc'ab' viñ
chuc. Yujto masanil tiempo
Yajal achñej. Te nivan a poder.
Te nivan elc'ochi. Amén.
14 A ex tic, tato tzeyac' nivanc'olal
eb' tz'och smul d'ayex, axo co Mam
ayec' d'a satchaañ ol ac'an lajvoc e
mul. 15 Palta tato max eyac' nivan-
c'olal eb' tz'och smul d'ayex, axo co
Mam Dios max ac'an pax lajvoc e mul.

A tas tz'aj coch d'a tzec'ojc'olal

16 Ayic tzex och d'a tzec'ojc'olal,
mañ lajanoc tzeyutej e b'a yed' eb'
chab' sat. Yujto a eb' chi', ejmeltac
syutej sat eb', yic syil eb' anima to
ayoch eb' d'a tzec'ojc'olal. Val yel
sval d'ayex, toxo ix scha spac jun
stzec'ojc'olal eb' chi'. Toxon malaj
spac ol scha eb' d'a Dios. 17 A exxo
pax tic, ayic tzex och tzec'ojc'olal, tze
b'iquel e sat, tze jixb'an e jolom,
18 yic vach' malaj mach snaani tato
ayex och d'a tzec'ojc'olal. Tato icha
chi', añej d'a yichañ co Mam Dios
ayex och d'a tzec'ojc'olal. Vach'chom
c'ub'eltac tzex ochi, ol yila', a' ol
ac'anxi spac d'ayex.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A co b'eyumal d'a satchaañ
(Lc 12.33-34)

19 Mañ e mol e b'eyumal d'a yol-yib'añq'uinal tic. A juntzañ chi', tz'och ijaxoc, sc'ab'ati, tz'och eb' elc'um d'ay. **20** Más vach' d'a satchaañ tze mol e b'eyumal. Yujto a jun e b'eyumal d'a satchaañ chi', max ochlaj ijaxoc, max c'alaj. Max ochpaxlaj eb' elc'um d'ay. **21** Yujto a b'aj sco molb'ej co b'eyumal chi', ata' scac'b'at co pensar.

A scandilal co nivanil
(Lc 11.34-36)

22 A yol co sat, icha junoc candil, icha chi' yaj d'a co nivanil tic. Yuj chi' tato junñej b'aj ayoch co sat, saquilq'uinal caji, vach' scutej co b'a yed' co nivanil. **23** Palta tato ayex ch'occh'oc b'aj tzeyac'och e sat, tzex can d'a q'uic'alq'uinal yuuj. A jun saquilq'uinal ayoch d'ayex, tato smeltzajoch q'uic'alq'uinalil d'ayex, ol ex can d'a q'uic'alq'uinal sic'lab'il.

A Dios yed' q'uen tumin
(Lc 16.13)

24 Malaj junoc oñ syal cac'an servil chavañoc patrón, yujto ay junoc ol co patiquejeli, axo junocxo, ol co xajanej. Ay jun b'aj ol cac'och co pensar, axo junocxo malaj jab'oc yelc'och d'a co sat. Yuj chi' max yal-laj cac'an servil Dios, scac'anpax och co pensar d'a q'uen tumin.

A Dios tz'ilan eb' yuninal
(Lc 12.22-31)

25 Sval d'ayex, mañ ex och ilc'olal yuj tas ol ic'an yec' tiempo eyuuj, yuj tas tze va'a yed' pax tas tz'aj e pichchaji. A Dios tz'ac'an co q'uinal, ocxom tas sco va'a, ¿tom mañ ol yac'a'? A ix ac'an co nivanil, ¿tom mañ ol yac' pax co pichul? **26** Tzeyilnab' noc' much tz'ec' jeñeñoc d'a satchaañ. Malaj tas syavej noc'. Max jach'vilaj noc'. Malaj pax tas smol noc'. Palta a co Mam Dios ay d'a satchaañ tz'ac'an svael noc'. Inatax tz'ac'ji svael noc', oc exxom a ex tic, más nivan eyelc'och d'a yichañ noc'. **27** ¿Tom ay junoc ex syal eyac'anoch nañalocxo vara e teel vach'chom tzex och ilc'olal?

28 Añejtona', ¿tas yuj tze naub'-tañej yuj e pichul? Tzeyilnab' sq'uib' juntzañ añ xumac. A juntzañ chi' max munlajlaj. Max ch'alvilaj. **29** Palta sval d'ayex, a yec'nac viñaj rey Salomón, vach'chom mañ jantacoc svach'il yilji viñ yed' spichul, palta maj tzac'vanlaj svach'il yilji viñ icha juntzañ añ xumac chi'. **30** A juntzañ añ chi', toñej ayec' añ ticnaic, axo q'uic'an tz'och añ sc'ac'aloc horno. Vach'chom icha chi' añ, palta a Dios tz'ac'an svach'il yilji añ. Yuj chi', ol yac'pax e pichul. Palta inai, tevelñej tzeyac'och Dios d'a e c'ool. **31** Yuj chi' mañ ex och ilc'olal. Mañ eyala': ¿Tas ol co va'a? ¿B'aj ol cot co pichul? mañ xe chioc. **32** Yujto a eb' mañ ojtannacoc Dios, syac'och spensar eb' sayanec' juntzañ chi'. Palta a co Mam ayec' d'a satchaañ, a ojtannac to ay tz'och juntzañ chi' cuuj. **33** Yuj chi', tzeyac' eyip eyac'anoch e b'a d'a yol sc'ab' Dios. Tojolñej tzeyutej e b'eyb'al, icha sgana. Tato icha chi', ol yac' juntzañ chi' d'ayex smasanil. **34** Yuj chi', mañ ex och ilc'olal yuj tas eyaj q'uic'an. Yujto mañ eyojtacoc tas tzex ic'an q'uic'an chi', mocab' e naub'tañej yuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

C'ocb'ilñejocab' sco na tas tzoñ aj d'a junjun c'u.

Max yal co ch'olb'itan tas yaj junocxo anima
(Lc 6.37-38,41-42)

7 **1** Mañ e ch'olb'itej tas yaj junoc anima yic mañ ol ex ch'olb'itaj pax yuj co Mam Dios. **2** Yujto icha tz'aj e ch'olb'itan tas yaj eb' eyetanimail chi', icha chi' ol ex yutoc Dios ex sch'olb'itani. A eyechlab' tzeyac'-lab'ej, a ol ac'lab'aj pax d'ayex. **3** Q'uinaloc ay junoc eyetanimail sb'at jab'oc c'alem d'a yol sat, a exxo tic ay junoc patzab' ayoch d'a yol e sat, tato max e na to ayoch jun patzab' chi' d'a yol e sat, ¿tom ol yal eyilan jab' c'alem ayb'at d'a yol sat junxo chi'?[d] **4** Tato ayoch jun patzab' chi' d'a yol e sat, ¿tom ol yal eyalan d'a jun chi': Ayb'at jun c'alem d'a yol a sat, in gana svic'-q'ueta d'ayach, tom xe chi d'ay? **5** Tato icha chi' tzeyutej eyalani, chab' sat ex. Yovalil tze b'ab'laj iq'uejcanel jun patzab' chi' d'a yol e sat. Icha chi' b'ian, ol yal eyilani, axo eyic'anelta jun c'alem chi' d'a yol sat jun eyetanimail chi'.

6 A slolonel Dios yicñej yaji, lajan icha juntzañ toñ perla[e] sb'i, te caro stojol. Yuj chi', max yal cac'an d'a eb' malaj yelc'och Dios d'a sat. Yujto a eb' chi', lajan yaj eb' icha juntzañ noc' tz'i' scot d'ayoñ, tzoñ schi'an noc'. Ay pax eb' icha juntzañ noc' chitam, toñej slaj steq'uem tas scac' d'ay.

C'anec, sayec, avajañecoch d'a sti' puerta
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 C'anec, ol ac'joc d'ayex. Sayec, ol ilchaj eyuuj. Avajañecoch d'a sti' puerta, ol jacchaj te' d'ayex. **8** Yujto a eb' sc'anani, ol scha eb'. Axo eb' sayani, ol ilchaj yuj eb'. Añejtona' eb' tz'avajoch d'a sti' puerta, ol jacjoc te' d'a eb'.

9 Q'uinaloc ayex, a eb' eyuninal sc'anan yooch d'ayex, ¿tom a junoc q'ueen ol eyac' d'a eb'? **10** Tato a junoc chay sc'an eb' d'ayex, ¿tom a junoc noc' chan tzeyac' d'a eb'? **11** A ex tic, vach'chom malaj e vach'il, palta eyojtac tas tzeyutej eyac'an juntzañ tas vach' d'a eb' eyuninal. Ocxom co Mam Dios ayec' d'a satchaañ, ¿tom mañ ol yac' junoc vach'il d'a eb' sc'anan d'ay?

12 E gana te vach' syutej sb'a eb' eyetanimail d'ayex. Ichaocab' pax ta' tzeyutej e b'a d'a eb'. Yujto icha chi' syal juntzañ ley Moisés aycani yed' juntzañ ch'añ uum tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca'.

A jun icha puerta yuneñej sat
(Lc 13.24)

13 Ay jun icha puerta yuneñej sat, ata' slaj ex ochi. Ay pax junxo icha puerta te levan yed' jun icha nivan b'e te levan, palta yic syaelal. Yuj chi' mañ jantacoc eb' anima sb'atcan ta'. **14** Palta axo jun icha puerta yic q'uinal, yuneñej yed' jun b'e sc'och

[d] **7.3** A jun tz'alji c'ajil c'alemal chi', aton junoc chucal quenñej yaji. Axo tas tz'alji patzab'il chi', aton junoc chucal te nivan yaji.

[e] **7.6** Perla, a jun q'uen q'ueen sacsac, sveei paxi. Te caro stojol. Añej eb' b'eyum sc'anani.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ta' icha utzin b'e. Yuj chi', malaj val eb' anima sb'at ta'.

A co b'eyb'al lajan icha sat te te'
(Lc 6.43-44)

15 Ay eb' nivanoc syaloch sb'a schecab'oc Dios. Tzeyil val e b'a d'a eb', yujto a ol c'och eb' d'ayex, nivanoc nanam ol yutoc sb'a eb', icha junoc noc' calnel. Palta axo spensar eb', te chuc, icha noc' oques te ov. **16** Yujñej sb'eyb'al eb', ol eyojtaquejel eb', icha cojtacanel juntzañ te te' yuj sat. ¿Tom syal quic'anelta sat te' uva d'a te' q'uiix? ¿tom higo sat te' syac'a'? **17** Yujto a juntzañ snunal te te' vach', vach' sat syac'a'. Yed' pax juntzañ snunal te te' chuc, chucñej sat syac'a'. **18** A junoc snunal te te' vach' max yac' junoc sat te' chuc. Yed' pax juntzañ snunal te te' chuc, max yal yac'an junoc sat vach'. **19** Icha juntzañ te' chuc sat syac'a', sch'acjieli, syumjib'at d'a yol c'ac', icha chi' ol aj eb' malaj svach'il sb'eyb'al. **20** Yuj chi', a eb' nivanoc syac'och sb'a schecab'oc Dios, yujñej sb'eyb'al eb' chi' ol eyojtacanel eb'.

21 Ay eb' ol alan d'ayin: Ach Mamin Vajal, xcham eb', palta mañ masaniloc eb' ol och d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Palta añej val eb' sc'anab'ajan tas sgana in Mam ayec' d'a satchaañ chi', añej val eb' ol c'ochoc. **22** Ato yic ol ja jun c'ual chi', tzijtum eb' ol alan d'ayin: Mamin, Mamin calnac val el a lolonel. Yuj a poder quic'naquel juntzañ enemigo d'a eb' anima. Añejtona' yuj a poder, tzijtum milagro co ch'oxnac, xcham eb' d'ayin. **23** Palta ol valan d'a eb': Toxon mañ ex vojtacoc. Elañec d'a in tz'ey, yujto añej chucal ix laj e c'ulej, xin cham d'a eb'.

Yovalil sco c'anab'ajej icha syal Jesús
(Lc 6.47; Mr 1.22)

24 A eb' tz'ab'an in lolonel, tato sc'anab'ajej eb' tas svala', lajan eb' icha junoc viñ jelan ix b'oan spat d'a yib'añ q'ueen. **25** Axo ix yac'an jun yax ñab', ix ja a' eluma', ix ochpax chulan jun ic' te ov d'a jun pat chi'. Palta maj telvoclaj, yujto a d'a yib'añ q'ueen b'ob'ilq'uei. **26** Palta ay juntzañxo eb' tz'ab'an in lolonel, max sc'anab'ajej eb' tas svala'. Lajan eb' icha junoc viñ malaj spensar, ix sb'oq'ue spat d'a yib'añ q'uen arena. **27** Axo ix yac'an jun yax ñab'. Ix ja a' eluma', ix och pax chulan ic' te ov d'a spat viñ chi', yuj chi' ix c'añ val stelvi, xchi Jesús d'a eb'.

28 Axo yic ix lajvi yalan Jesús d'a eb' anima chi', ix sat sc'ool eb' yuj juntzañ sc'ayb'ub'al chi'. **29** Yujto ix c'ayb'aj eb' yuuj, ix checlajeli to ay yopisio yuj Dios. Mañ lajanoclaj sc'ayb'an eb' icha sc'ayb'aj eb' yuj eb' c'ayb'um d'a ley Moisés.

B'oxinac sc'ool jun viñ penaay yuj jun yab'il scuchan lepra
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 **1** Axo yic ix emixta Jesús d'a jun tzalan chi', tzijtum anima ix och tzac'an yuuj. **2** Ay jun viñ penaay yuj jun yab'il scuch lepra, ix c'och d'a Jesús. Ix em cuman viñ d'a yichañ. Ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, tato syal a c'ool, syal ac'an b'oxoc in c'ool, xchi viñ d'ay.

3 Yuj chi', ix maslaj viñ yuj Jesús.

—In gana tzach in b'oxicani, xchi d'a viñ. D'a val jun rato chi' ix b'oxican viñ yuj jun yab'il chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

4 Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ:
—Ab'i, ay ta b'aj tzal jun tic. Palta ixic, ch'ox a b'a d'a viñ sacerdote. Ac' jun silab' ix yalcan Moisés yic tz'ilji to ach b'oxi, xchi Jesús d'a viñ.

Ix b'oxi sc'ool jun schecab' viñ yajal soldado
(Lc 7.1-10)

5 Axo yic ix c'och Jesús d'a choñab' Capernaum, ix c'och jun viñ yajal soldado d'ay. Ix tevi viñ d'ay, **6** ix yalan viñ:
—Mamin, ay jun viñ in checab' manb'ilel vuuj aycan d'a in pat, jichanec' viñ d'a sat sch'at. Te sicb'inaquel viñ, te ya yaj viñ, xchi viñ d'ay.
7 Yuj chi', ix yalan Jesús d'a viñ:
—Tato icha chi', ol in b'at vac' b'oxoc viñ, xchi d'a viñ.
8 Ix yalanxi viñ d'ay:
—Palta Mamin, mañ smojoc a c'och d'a in pat. Toñejocab' tzala', sb'oxican jun viñ in checab' chi'. **9** Yujto a in tic, ay in och d'a vopisio, ay junxo tzin ac'an mandar. Añejtona' ay eb' soldado svac' mandar. Tato ay eb' b'aj svala' to sb'at eb', sb'atñej eb'. Tato ay pax eb' b'aj svala' to scot eb', scotñej eb'. Añejtona', tato ay junoc tas tzin chec sb'o junoc in checab', sb'oñej. Yuj chi', vojtac, icha svutej vac'an mandar eb' chi', icha chi' tzutej ac'an mandar masanil tas a ach tic, xchi viñ.
10 Axo ix yab'an juntzañ chi' Jesús, ix sat sc'ool yab'ani. Yuj chi' ix yalan d'a eb' ajun yed'oc:
—Val yel sval d'ayex, manta junoc eb' quetisraelal svil yac'anoch sc'ool d'a Dios icha jun viñ tic. **11** Svalanpax d'ayex, tzijtum eb' ol cot b'aj sja c'u yed' b'aj tz'em c'u. Ol em c'ojjab' eb' sva yed' viñaj Abraham,[f] viñaj Isaac yed' viñaj Jacob d'a mexa b'aj ayoch Dios aj satchaañ Yajalil.
12 Axo eb' quetisraelal, smoj ton val sc'och eb' ta', palta ay eb' ol yumjoccanb'at d'a q'uic'alq'uinal.[g] Ata' ol oc' eb'. Ol laj siq'uic'oc eb' yoq'ui yuj yab'an syail, xchi d'a eb'.
13 Ix lajvi chi', ix yalanxi d'a viñ yajal soldado chi':
—Paxañ d'a a pat. Icha val tzutej ac'anoch Dios d'a a c'ool, icha pax chi' ol aj sb'o d'ayach, xchi d'a viñ.
Axo jun viñ schecab' viñ chi', a val d'a jun rato chi' ix b'oxican viñ.

Tzijtum eb' anima ix b'oxi sc'ool yuj Jesús
(Mr 1.29-34; Lc 4.38-41)

14 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a spat viñaj Pedro. Axo ix c'ochi, ix yilani, jichanec' ix sñi' viñaj Pedro chi' yuj jun c'ac'al yab'il. **15** Yuj chi' ix yamji sc'ab' ix yuj Jesús. D'a jun rato chi', ix sicb'i jun c'ac'al yab'il chi' d'a ix. Yuj chi' ix q'ue vaan ix. Ix och ijan ix sc'atc'ancot eb'.
16 Axo d'a yic numumixo sq'uic'b'i, tzijtum eb' ayoch enemigo d'ay ix ic'jib'at d'a Jesús. Junñej b'elañ lolonel ix yala', ix el eb' enemigo chi'. Añejtona' ix yac'can b'oxoc masanil eb' penaay. **17** Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan viñaj Isaías schecab' Dios d'a peca', xchi icha tic:

[f] **8.11** Ol em c'ojan eb' vael yed' viñaj Abraham, syalelc'ochi to ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios.
[g] **8.12** D'a cal q'uic'alq'uinal syalelc'ochi yaelal yed' cusc'olal.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A ix ic'anel juntzañ co yaelal.
Van yab'an syail co q'uexuloc,
xchican Slolonel Dios
Tz'ib'ab'ilcani.

A eb' sgana yoch tzac'an yuj Jesús
(Lc 9.57-62)

18 Axo d'a junel, ix yilan Jesús, tzijtum anima ix smolb'ejc'och sb'a d'ay. Yuj chi', ix yalan d'a eb' sc'ayb'um:

—Coyec d'a sc'axepal jun a' nivan ñajab' tic, xchi d'a eb'.

19 Palta ayic manto b'at eb', ay jun viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix c'och d'ay. Ix yalan viñ d'ay:

—Ach in C'ayb'umal, yalñej b'aj ol ach b'atoc, ol in och tzac'an uuj, xchi viñ d'ay.

20 Axo ix yalan Jesús d'a viñ:

—A noc' vaax, ay sñaq'ueen noc'. A noc' much, ay pax so' noc' b'aj svayi. A inxo Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, malaj in pat b'aj tzin vayi, xchi d'a viñ.

21 Ay junxo viñ sc'ayb'um ix alani:

—Mamin, ol in b'at ed'oc, palta in gana tzac' in permiso. Ato ol cham viñ in mam ol in b'at ed'oc, xchi viñ d'ay.

22 Palta ix yalanpax d'a viñ:

—Coñ ved'oc. A eb' chamnacto el d'a yichañ Dios, a eb' chi' syal smucan eb' yetchamnaquil chi', xchi Jesús d'a viñ.

Numc'ajnac ic' yed' a' ñajab' yuj Jesús
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Ix lajvi chi', ix och Jesús d'a yol barco. Ix och pax eb' sc'ayb'um yed'oc. Ix b'at eb'. **24** Palta ayic van sb'ey eb', ix ja jun ic' te ov. Ix och chulnaj a' d'a yol te' barco chi'. Axo Jesús vaynacb'at d'a yol te'. **25** Yuj chi' ix pitzjiel svayañ yuj eb'.

—Mamin, col oñ. Van co b'at d'a yich a', xchi eb' d'ay.

26 —¿Tas yuj tzex te xivi? Te tevelñej tzeyac'och Dios d'a e c'ool, xchi d'a eb'.

Ix lajvi chi', ix q'ue vaan. Ix scachanoch vaan jun ic' chi' yed' a' ñajab' chi'. Yuj chi' ix numc'aj smasanil. **27** Ix te sat sc'ool eb' sic'-lab'il. Ix laj yalan eb' junjun:

—¿Tas val yaj jun viñ tic? Inai ix c'anab'ajax viñ yuj ic' yed' a' ñajab' tic, xchi eb'.

A chavañ eb' tz'ixtax yuj eb' enemigo d'a lugar Gadara
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a junxo sc'axepal b'at a', d'a choñab' Gadara. Ata' ix cot chavañ eb' viñ b'aj smucji eb' chamnac. Ix c'och eb' viñ d'a Jesús. A chavañ eb' viñ chi', ayoch eb' enemigo d'a eb' viñ. Yelxo te ov eb' viñ. Yuj chi', malaj junoc mach sb'eyec' d'a jun b'e tz'ec' b'aj ayec' eb' viñ chi'. **29** Ix q'ue yav eb' viñ d'a Jesús:

—Ach Yuninal Dios, ¿tas och d'ayoñ? ¿Tom tzach ja ac'och yaelal d'a quib'añ yacb'an manto c'och stiempoal? xchi eb' d'ay.

30 Axo d'a slac'anil jun lugar chi', tzijtum juntzañ noc' chitam van sva'i. **31** Yuj chi' ix tevi eb' enemigo chi' d'a Jesús, ix yalan eb':

—Tato tzoñ a pecheli, a d'a juntzañ noc' chitam chi' tzoñ ac'b'ati, xchi eb' d'ay:

32 —Ixiquec, xchi Jesús chi' d'a eb'.

Yuj chi', ix el eb' enemigo chi' d'a eb' viñ chavañ chi'. Axo d'a noc'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chitam chi' ix ochxican eb'. Axo d'a jun rato chi', ix b'at ñilnaj noc' elelal. Ix b'at noc' d'a sattac vitz, masanto ix c'och noc' d'a yol a' nivan ñajab'. Ata' ix sjic' a' noc', ix cham noc' smasanil.

33 Axo eb' stañvumal noc', ix xivb'at eb', ix b'at eb' elelal. Elañchamel ix c'och eb' d'a yol choñab'. Ata' ix yalel eb' smasanil. Ix yalanpax eb' tas ix utaj eb' ayoch enemigo chi' d'ay. **34** Yuj chi' ix b'at eb' ay d'a choñab' chi' smasanil yil Jesús. Axo yic ix yilan eb', ix laj tevi eb' d'ay, yic elañchamel tz'elxi d'a yol slugar eb' chi'.

B'oxinac sc'ool viñ sicb'inaquel yuj Jesús

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 **1** Axo Jesús ix ochxi d'a yol te' barco. Ix b'atxi d'a junxo sc'axepal a'. Ix c'ochxi d'a schoñab'. **2** Ata' ay jun viñ sicb'inac eli, ix ic'jib'at viñ d'a sat svaynub' yuj juntzañ eb' viñ vinac d'a Jesús. Axo ix yilan Jesús to ix yac'och eb' d'a sc'ool. Yuj chi' ix yalan d'a viñ sicb'inac el chi':

—Ach vetanimail, tec'tec' tzutej a b'a. Ix ac'jican lajvoc a mul, xchi d'a viñ.

3 Ata' ayec' jayvañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix snaan eb' viñ: A jun viñ tic, toñej sb'uchvaj viñ d'a Dios, xchi eb' viñ. **4** Axo Jesús yojtacxo tas sna eb' viñ, yuj chi' ix yal d'a eb' viñ:

—¿Tas yuj tze na juntzañ malaj svach'il tic? **5** ¿B'aja junoc secojtac calan tze na'a? ¿A a mul toxo ix ac'ji lajvoc, xco chama, ma: Q'ueañ vaan, b'eyañ, mato xco chi? **6** A ticnaic jun, ol in ch'ox d'ayex to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ay vopisio vac'an lajvoc smul eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi d'a eb' viñ.

Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ sicb'inaquel chi':

—Q'ueañ vaan. Ic'chaañ a vaynub'. Paxañ d'a a pat, xchi d'a viñ.

7 D'a jun rato chi', ix q'ue vaan viñ, ix pax viñ d'a spat. **8** Ayic ix yilan jun chi' eb' anima, ix te sat sc'ool eb'. Ix laj yalan vach' lolonel eb' d'a Dios yujto te nivan spoder Jesús ix sch'ox d'a eb' anima.

Ix avtaj viñaj Mateo yuj Jesús

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Ix b'atxi Jesús. Ayic van sb'eyi, ix yilani ayec' jun viñ scuch Mateo, c'ojanem viñ b'aj stequel alcabar.

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi Jesús d'a viñ.

D'a jun rato chi' ix q'ue vaan viñ, ix och tzac'an viñ yuj Jesús. **10** Ix lajvi chi', ix ic'jib'at Jesús yuj viñ vael d'a spat. Axo yic van sva yed' eb' sc'ayb'um, añejtona' tzijtum eb' tecumel alcabar yed' juntzañxo eb' te chuc sb'eyb'al ix va yed' eb'. **11** Axo ix yilan jun chi' eb' viñ fariseo. Ix yalan eb' viñ d'a eb' sc'ayb'um Jesús:

—A jun e C'ayb'umal tic, ¿tas yuj junñej sva yed' eb' tecumel alcabar yed' juntzañxo eb' malaj svach'il sb'eyb'al tic? xchi eb' viñ.

12 Ayic ix yab'an jun chi' Jesús, ix yalan d'a eb' viñ:

—A eb' vach' sc'ool, malaj tz'och viñ añtum yuj eb'. Añej eb' penaay, ay tz'och viñ yuuj. **13** Ixiquec an, ojtaquejequel tas syalelc'och jun yalnaccan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani, a ix yalan icha tic: In gana tz'oc' e c'ool d'a eb' eyetanimail.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Mañocnëj juntzañ silab' sñusji chi' in gana, xchi. Mañ yujoc vavtan eb' toxon vach' sb'eyb'al snaani, in javi. Palta in javi vavtejcot eb' toxonton ojtannac to malaj svach'il sb'eyb'al, xchi Jesús d'a eb' viñ.

A sb'eyb'al eb' fariseo yed' sc'ayb'ub'al Jesús
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 A junel ix c'och eb' sc'ayb'um viñaj Juan, aton viñ tz'ac'an bautizar b'aj ayec' Jesús. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas yuj max och eb' a c'ayb'um tic d'a tzec'ojc'olal? A oñ tic, scac' val och co b'a d'a tzec'ojc'olal. Icha pax chi' syutej sb'a eb' fariseo, xchi eb' d'ay.

15 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—Q'uinaloc ay junoc q'uiñ nupnajel. A eb' avtab'il sb'at ta', ¿tom syal yoch eb' d'a tzec'ojc'olal ayic ayto ec' viñ van yoch yetb'eyum chi' yed' eb'? Palta ato ol ja stiempoal mañxo ayoquec' viñ yed' eb', ato ta' ol och eb' d'a tzec'ojc'olal.

16 Malaj mach tz'ac'anoch junoc ac' c'apac manto juc'ji juneloc snipuloc junoc c'a pichul. Yujto a jun ac' c'apac chi', tz'utz'i, svach' toc'ji ñic'chaj jun c'a pichul chi' yuuj. **17** Ol val junxo ch'oxnab'il: Max yal-laj yac'chajem vino manto sipji d'a yol junoc c'a tz'um yed'tal[h] vino. Tato icha chi', sñic'chaj jun tz'uum chi' yuj jun vino chi', tz'ixtax schab'il macañ. Yuj chi', a d'a yol junoc ac' tz'uum tzeyaq'uem vino manto sipji, yic vach' ol aj schab'il.

A ix yisil viñaj Jairo yed' jun ix ix penaay
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Ayic van yalan juntzañ chi' Jesús, ix c'och jun viñ sat yaj d'a spatil sculto eb', ix em cuman viñ d'a yichañ Jesús, ix yalan viñ:

—A jun ix visil, toxomlaj ix cham ix naic. Palta coñ ved'oc. In gana b'at aq'uec' a c'ab' d'a yib'añ ix, yic ol pitzvocxi ix, xchi viñ.

19 Yuj chi' ix q'ue vaan Jesús. Ix b'at yed' viñ. Ix b'at pax eb' sc'ayb'um yed'oc. **20** Axo d'a scal eb' anima van sb'at yed'oc, ay jun ix ix penaay. Slajchavilxo ab'il penaay ix yuj yel jun a' d'a snivanil ix. Yuj chi' ix c'och ix d'a spatic Jesús. Ix yamji sti' spichul yuj ix. **21** Yujto ix sna ix: Toñejocab' tzin yamlej sti' spichul, sb'oxican in c'ool, xchi ix. **22** Yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan Jesús d'a ix, ix yalan d'a ix:

—Ach ix, tec'tec' tzutej a b'a. Tzach b'oxican vuuj, yujto in ac'och d'a a c'ool, xchi d'a ix.

D'a jun rato chi' ix b'oxican ix.

23 Axo yic ix c'och Jesús d'a spat viñ yajal chi', ix yilani van spu'an sflauta eb' ay syamc'ab' yic b'it. Axo masanil eb' anima, toxoñej vejanchaañ eb' oq'uel. **24** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—Elañec d'a tic. A ix tic, mañ chamnacoclaj ix. Toñej svay ix, xchi d'a eb'.

Palta toñej ix tzetzaj Jesús chi' yuj eb'. **25** Axo yic ix lajvi yelta eb' anima chi', ix ochc'och b'aj ay ix cob'es chi'. Ix yamji sc'ab' ix yuuj, ix q'ue vaan ix b'ian. **26** A d'a smasanil

[h] **9.17** Stz'isnac stz'umal noc' noc' eb' anima d'a peca' yed'taloc svino. Ayic spajb'i vino chi', sipjiq'uei, sñic'chaj yed'tal c'axo chi' yuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jun lugar chi', masanil eb' anima ix ab'an tas ix uji chi'.

Ix jacvi sat chavañ eb' viñ max uji yilani

27 Ayic van sb'atxi Jesús d'a yol b'e, ix och tzac'an chavañ eb' viñ max uji yilan yuuj, ix syamanoch eb' viñ yalan icha tic:

—Ach yiñtilal viñaj David, ¿tom max oc' a c'ool d'ayoñ? xchi eb' viñ d'ay.

28 Axo yic ix och d'a yol pat, ix c'och eb' viñ d'ay. Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—¿Tzam eyac'och d'a e c'ool to syal in b'oan tas e gana? xchi d'a eb' viñ.

—I', scac'och Mamin, xchi eb' viñ d'ay.

29 Yuj chi' ix maslaj sat eb' viñ yuuj. Ix yalan d'a eb' viñ:

—Icha tzeyutej eyac'anoch d'a e c'ool tic, icha chi' ol aj e b'oxi, xchi d'a eb' viñ.

30 Icha chi' ix aj sjacvi sat eb' viñ chi'. Tzaxo uji yilan eb' viñ. Yuj chi', ix cham val yalan Jesús chi' d'a eb' viñ:

—Ayta b'aj tzeyal jun tic, xchi d'a eb' viñ.

31 Palta axo yic ix b'at eb' viñ, ix yalan eb' viñ d'a masanil lugar.

Ix lolonxi jun viñ max ujitaxon sloloni

32 Vanto spax eb' viñ chi', ix quetzjicot junxo viñ d'a Jesús. A jun viñ chi' max ujilaj slolon viñ, yujto ayoch jun enemigo d'a viñ. **33** Axo yic ix el jun enemigo chi' d'a viñ yuj Jesús, ix och ijan viñ sloloni. Yuj chi' ix te sat sc'ool eb' anima ayec' ta', ix yalan eb':

—A d'a co cal a oñ aj Israel oñ tic, manta b'aj squil junoc icha jun tic, xchi eb'.

34 Palta axo eb' viñ fariseo ix alani:

—A jun viñ tic, syal ton yic'anel eb' enemigo chi' viñ, yujto a jun yajal yaj d'a eb' enemigo chi', a ayoch yed' viñ, xchi eb' viñ.

Ix oc' sc'ool Jesús d'a eb' anima

35 Axo Jesús ix laj ec' d'a juntzañ choñab' yed' d'a juntzañ aldea. Ix ec' sc'ayb'ej eb' anima d'a yoltac spatil culto. Ix yalanel vach' ab'ix, chajtil tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Yalñej tas juntzañ yaelal tz'ic'an eb' yed' tas ilyail, ix laj b'oxi sc'ool eb'. **36** Ayic ix och q'uelan d'a eb' anima chi', ix oc' sc'ool d'a eb', yujto ix yila' to lajan eb' icha juntzañ noc' calnel malaj stañvumal, te ayoch eb' d'a syaelal, te cusnac eb'. **37** Yuj chi' ix yalan d'a eb' sc'ayb'um:

—A eb' anima tic, lajan eb' icha ixim trigo stiempoalxo sjochchaji. Val yel, c'ojan ayto eb', palta jayvañ̃ñej mach smunlaj d'a scal eb'. **38** Yuj chi' lesalvañec d'a jun aj munlajel chi', yic ol schecb'at eb' smunlajvum d'a scal eb', xchi Jesús.

A Jesús ix checanb'at eb' sc'ayb'um yalel yab'ixal

(Mr 3.13-19; 6.7-13; Lc 6.12-19; 9.1-6)

10 **1** Axo Jesús ix avtancot eb' sc'ayb'um slajchavañil. Ix ac'ji yopisio eb' yic'anel eb' enemigo. Ix yac'anpax yopisio eb' yac'an b'oxoc sc'ool eb' yalxoñej tas ilyail tz'ic'ani ma yaelal.

2 A eb' lajchavañ schecab' tic: Aton viñaj Simón, scuchan Pedro yed' jun viñ yuc'tac viñ scuchan Andrés,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñaj Jacobo yed' pax jun viñ yuc'tac viñ scuchan Juan. A eb' viñ chavañ tic, yuninal eb' viñ viñaj Zebedeo.
3 Yed' pax viñaj Felipe, viñaj Bartolomé, viñaj Tomás, viñaj Mateo, viñ tecumel alcabar d'a yalañtaxo, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo yed' viñaj Tadeo. **4** Ay pax junxo viñ scuch Simón, yetb'eyumejnac eb' Zelote yed' viñaj Judas aj Queriot, aton viñ ix ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel d'a slajvub'alxo.

5 Aton eb' lajchavañ tic ix checjib'at yuj Jesús. Ayic manto b'at eb', ix yalan juntzañ checnab'il tic d'a eb':

—Ayic tzex b'ati, mañ ex ec' d'a juntzañ schoñab' eb' mañ israeloc. Mañ ex ec' pax d'a juntzañ choñab' d'a yol yic Samaria. **6** Añej d'a eb' satnacto d'a scal eb' quetisraelal, añej ta' tzex eq'ui. Yujto icha juntzañ noc' calnel satnaqueq'ui, icha chi' yaj eb'. **7** B'at eyaleli to toxo ol vach' och Dios aj satchaañ Yajalil. **8** A eb' penaay yuj lepra, b'at eyac' b'oxoc eb'. Yed' juntzañxo eb' penaay, tzeyac' pax b'oxoc sc'ool eb'. Tzeyac'anpax pitzvoc eb' chamnac. Añejtona', slaj eyiq'uel eb' enemigo ayoch d'a eb' anima. Nab'añej ix e cha jun opisio tic, yuj chi' nab'añej tzex colvaj pax d'a eb'.

9 Ayic tzex b'ati, mañ eyic'b'at e tumin. Malaj junoc centavo tzeyic'b'ati. **10** Mañ eyic'b'at e pa. Junñej e camix tzeyac'ochi, tzex b'ati. Mañ eyic'b'at jun mojocxo e xañab'. Mañ eyic' e c'ococh. Sval juntzañ tic d'ayex, yujto a eb' smunlaji, smoj ton schaan eb' tas syab'lej.

11 Ayic tzex c'och d'a junjun choñab', d'a junjun aldea, tze say junoc mach vach' sb'eyb'al b'aj smoj e cani, masanto tzex b'atxi d'a junocxo lugar. **12** Ayic tzex c'och d'a jun pat chi', tzeyal d'a eb' aj pat chi': Ayocab' sjunc'olal Dios eyed'oc, xe chi d'a eb'. **13** Tato smoj eb' icha chi', elocab'c'och icha tzeyal chi' d'a eb'. Palta tato mañ smojoc eb' icha chi' jun, mocab' elc'och icha tzeyal chi' d'a eb'. **14** Tato max ex scha eb', tato malaj sgana eb' d'a tas tzeyal chi', tzex elixta d'a yol spat eb' yed' d'a yol schoñab' eb' chi'. Tze tzicancanel spococal eyoc,[i] yic tze ch'oxancaneli to mañxalaj eyalan eyic d'a eb'.
15 Val yel sval d'ayex, ayic ol ja jun c'ual sch'olb'itaj tas yaj eb' anima, yelxo val nivan syaelal eb' ol ac'joc d'a yichañ eb' aj Sodoma yed' eb' aj Gomorra.

A tastac ol ac'jococh d'a yib'añ eb' yic Cristo

16 Ab'ec, tzex in checb'ati. Icha juntzañ noc' calnel sb'at d'a scal noc' oques, icha chi' ol ex ajoc. Yuj chi', lista tzeyutej e b'a icha junoc noc' chan te jelan. Palta te nanam tzeyutej e b'a ichoc noc' paramuch. **17** Tzeyil val e b'a, yujto ay eb' ol ex ic'anb'at d'a eb' viñ yajal. Ol ex smac' eb' d'a yoltac spatil sculto. **18** Ol ex yic'b'at eb' d'a yichañ eb' viñ nivac yajal yed' d'a yichañ eb' viñ rey vuuj. Yuj chi' ol yal eyalanel vab'ixal d'a eb' viñ chi' yed' d'a eb' mañ israeloc.
19 Palta ayic ol ex ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' viñ yajal chi', mañ e na yuj tas ol eyala'. Mañ ex och ilc'olal yuj

[i] **10.14** Stziccanel spococal yoc eb' c'ayb'um ayic max schaanlaj yab' eb' anima yab'ixal colnab'il, yuj sch'oxanel eb' to mañ schoñab'oc Dios eb' anima chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas ol eyutoc eyalan d'a eb' viñ, yujto a d'a jun rato chi', a Dios ol ac'an nachajel eyuuj tas ol eyala'.
20 Mañoc ex ol ex lolonoc, yujto a Yespíritu Dios, aton co Mam ol ex majnanoc, ol eyalani.

21 A d'a jun tiempoal chi', ay eb' uc'tacab'il ol ac'anoch yuc'tac d'a yol sc'ab' chamel. Ay pax eb' mamab'il icha chi' ol yutoc sb'a d'a eb' yuninal. Añejtona', ay pax eb' uninab'il ol yac' oval yed' smam chi', ol yac'anoch smam eb' d'a yol sc'ab' chamel.
22 Masanil eb' anima ol chichonoch sc'ool d'ayex vuuj. Palta a mach ol ac'an techaj smasanil juntzañ chi', a eb' chi' ol colchajoc. **23** Ayic syac'an chucal eb' d'ayex d'a junoc choñab' b'aj ayex eq'ui, elañec d'a eb', tzex b'at d'a junocxo choñab'. Val yel sval d'ayex, ayic manto ex ec'chaj d'a masanil juntzañ schoñab' eb' quetisraelal, ol in jax a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic.

24 Malaj junoc eb' c'ayb'um ec'to yelc'och d'a yichañ sc'ayb'umal. Añejtona', malaj junoc tz'ac'an servil ec'to yelc'och d'a jun tz'ac'an mandar. **25** Tato lajan tz'aj junoc c'ayb'um yed' sc'ayb'umal, smoj ton icha chi' tz'aji. Icha pax chi' junoc checab' yed' spatrón. A in tic, ichato aj pat in. A exxo tic, icha uninab'il ex. Ay eb' tz'alani to Beelzebú in, to yajal eb' enemigo vaji. Ocxom val d'ayex a ex tic.

Añej d'a Dios syal tzoñ xivi
(Lc 12.2-7)

26 Yuj chi', mañ ex xiv d'a eb' anima. Jantacñej tas c'ub'eltac yaj ticnaic, ol laj checlajelta. Yed' jantacñej tas c'ub'eltac yaji, ol laj ac'joc ojtacajeloc. **27** A juntzañ tas sval d'ayex d'a c'ub'eltaquil, tzeyalel d'a eb' anima. Yed' juntzañxo tas c'ub'eltac tzin sajoch d'a e chiquin, tzeyalel d'a yoltac calle. **28** Mañ ex xiv d'a eb' syal smilan e nivanil tic, yujto a e pixan max yal smilan eb'. Palta a d'a Dios b'aj tzex xivi, yujto a syal satanel e pixan yed' e nivanil, syac'ancanb'at d'a infierno.

29 Tzeyilnab' juntzañ noc' cotac much. Ayic schoñchaj noc', chavañ noc' d'a jun yune' tumin, palta malaj junoc noc' scomon chami, tato mañ ichoc ta' sgana co Mam Dios.
30-31 Palta a exxo tic, yelxo val nivan eyelc'och d'a yichañ masanil noc' cotac much chi'. Ina masanil xil e jolom b'isb'il yuuj. Yuj chi', mañ ex xivoc.

A eb' max q'uixvi yalani, to yic Cristo eb'
(Lc 12.8-9)

32 Yalñej mach eb' max q'uixvi yalan d'a yichañ eb' anima to vico', a inxo tic, ol val eb' vicoc d'a co Mam Dios ayec' d'a satchaañ. **33** Palta axo eb' tz'alan d'a yichañ eb' anima to mañ vicoc eb', añejtona' in, ol valpax d'a co Mam Dios ayec' d'a satchaañ to mañ vicoc eb'.

Yuj Jesús, ay eb' syac' oval
(Lc 12.51-53; 14.24-27)

34 Mañ e na' to in ja vac' junc'olal d'a scal eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. Mañ yujoc yoch junc'olal d'a scal eb' in javi. Palta yuj yoch oval d'a scal eb'. **35** In javi, yic vach' ay eb' viñ vinac ol yac' oval yed' smam. Ay eb' ix ix ol yac' oval yed' snun. Ay eb' ix alib'al ol yac' oval yed' ix yalib'. **36** Yuj chi', a eb' jun yaj yed' junoc mach d'a yol spat, aton

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' ol laj meltzajoch ajc'olal d'ay junjun.

37 A mach másxo val xajanej smam snun d'a vichañ, mañ smojoc yoch vicoc. Añejtona', a mach másxo val xajanej yuninal d'a vichañ, mañ smojoc yoch vicoc. **38** A mach mañ b'ecanoc sc'ool yab'an syail vuuj, mañ b'ecanoc sc'ool yoch chamel d'a yib'añ, tz'och d'a spenec te' culus, mañ smojoc yoch tzac'an vuuj. **39** A eb' sgana scol sb'a d'a yolyib'añ-q'uinal tic, ol satel sq'uinal eb' d'a junelïej. Palta axo eb' sb'ec sb'a scham vuuj, aton eb' ol scha sq'uinal d'a junelïej.

A eb' ol chaan spac d'a Dios
(Mr 9.41)

40 A eb' tzex chaani, a in tzin scha eb'. Axo eb' tzin chaan chi', van schaan pax jun checjinac in cot eb'. **41** A eb' schaan junoc schecab' Dios, yujñej to schecab' Dios yaji, ol scha spac eb' icha yic eb' schecab' Dios chi'. A eb' schaan junoc mach tojol sb'eyb'al, yujñej to tojol sb'eyb'al, ol scha spac eb' icha yic eb' tojol sb'ey-b'al chi'. **42** Yalñej junoc mach eb' sian junoc vaso siquila'[j] d'a junoc eb' in c'ayb'um, yujñej to in c'ayb'um, vach'chom junoc malaj val yelc'ochi, val yel ol scha spac eb'.

Ix schecb'at chavañ sc'ayb'um viñaj Juan d'a Jesús
(Lc 7.18-35)

11 **1** Ayic ix lajvi yalan juntzañ checnab'il chi' Jesús d'a eb' sc'ayb'um slajchavañil, ix b'ati. Ix ec' yalel slolonel Dios yab' eb' anima d'a juntzañ choñab' d'a jun lugar chi', ix sc'ayb'anpax eb' anima chi'.

2 A d'a jun tiempoal chi', ayoch viñaj Juan d'a preso, viñ tz'ac'an bautizar. Ix yab'an viñ tastac van sc'ulan Cristo, yuj chi' ix schecb'at chavañ eb' viñ sc'ayb'um viñ d'a Jesús chi'. **3** Ix b'at sc'anb'an eb' viñ d'ay icha tic:

—¿Tom a ach tic tañvab'il a ja cuuj, mato ch'oc junocxo sco tañvej sjavi? xchi eb' viñ d'ay.

4 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Paxañec d'a viñaj Juan chi', tzeyalan d'a viñ tastac van eyab'ani, eyilan d'a tic. **5** Tzeyal d'a viñ to a eb' max ujilaj yilani, tzaxo yal yilan eb'. A eb' max uji sb'eyi, tzaxo yal sb'ey eb'. A eb' slaj c'a yuj lepra, slaj b'oxican sc'ool eb'. A eb' max uji yab'ani, tzaxo yab' eb', yed' eb' chamnac, ay eb' van spitzvixi. Axo eb' meb'a', van yalji vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb'. **6** Yuj chi' a eb' tzin ac'anoch yipoc sc'ool, te vach' yic eb'. Icha chi' tzeyutej eyalan d'a viñaj Juan chi' a tzex c'ochxi, xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.

7 Ayic toxo ix b'at eb' viñ schecab' viñaj Juan chi', ix och ijan Jesús yalan d'a eb' anima yuj viñaj Juan chi':

—¿Tas xid' eyilnac d'a tz'inan luum? ¿Tom a junoc te' aj tz'ib'xi yuj ic' xid' eyilnac? **8** Tato maay jun, ¿tas xid' eyilnac? ¿Mato a jun anima te vach' spichul xid' eyilnac? Cojtac to a eb' vach' spichul chi' ayec' eb' d'a spat eb' viñ rey. **9** Palta jun, ¿tas xid' eyilnac? ¿Tom xid' eyilnac jun viñ tz'alanel slolonel Dios? Yel, yalumel

[j] **10.42** A slugar eb' israel, te q'uixin luum, taquiñal luum paxi, yuj chi' a siaj junoc vaso siquila' te nivan colval d'a eb' b'eyum anima syab'i.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

slolonel Dios yaj viñaj Juan chi', palta mañocñej jun chi' yopisio viñ. **10** Aton yab'ixal viñaj Juan chi' yalnaccan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani. Ayic ayocto yalannaccan yuj viñ icha tic:

> Ol in checb'at jun in checab', ol b'ab'laj b'at uuj.
> Icha tz'aj sb'o b'e, icha chi' ol yutoc sb'oan sb'eyb'al eb' anima, ayic manto ach c'ochi, xchican d'a Slolonel Dios chi'.

11 Sval d'ayex to a d'a scal eb' anima, malaj junoc mach ec'to yelc'och d'a viñaj Juan chi'. Palta d'a scal eb' ayoch d'a yol sc'ab' Dios, vach'chom eb' malaj val yelc'ochi, másxo ec'to svach'il yic eb' d'a yichañ yic viñaj Juan chi'.

12 Atax ix och ijan viñaj Juan chi' yac'an bautizar, masanto ticnaic, tzijtum eb' anima yelc'olal tz'och d'a yol sc'ab' Dios. Ay eb' tec'tec' syutej sb'a, syac' val pural sb'a eb' yac'anoch sb'a d'a yol sc'ab'. **13** Ayic manto alji viñaj Juan chi', yalnaccan eb' schecab' Dios smasanil to ol vach' och Dios Yajalil. Añejtona', icha pax chi' yalan ley Moisés. **14** Tato e gana tzeyac'och d'a e c'ool, a viñaj Juan chi' aton viñaj Elías, viñ tañvab'il sjavi eyuuj. **15** A juntzañ tzeyab' tic, naec val sic'lab'il.

16 —¿Mach yed'oc ol in lajb'ej eb' anima d'a jun tiempoal tic? ¿Chajtil yaj spensar eb' tze na'a? Lajan eb' icha eb' unin stajni d'a mercado. Ay eb' tz'alan d'a eb' yetuninal: **17** Ayic ix co pu'an co flauta eyuuj, maj ex chañalvoclaj. Ayic ix oñ b'itan d'a cuseltaquil, maj ex oc'laj qued'oc, xchi eb'. Icha eb' unin malaj sgana d'a junoc tas chi', icha chi' eyaj a ex tic. **18** Yujto a sb'eyb'al viñaj Juan chi', malaj juntzañ tas vach' sva'a syuq'uej viñ, yuj chi' tzeyalani to enemigo ayoch d'a viñ. **19** Axo ticnaic in japax a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, tzin va'i, svuc'an a' d'a scal eb' anima. Tzeyalanpaxi to b'uc'tzin in, uc'um in añ, svamigoan pax eb' viñ tecumel alcabar yed' juntzañxo eb' chuc sb'eyb'al. Palta a eb' ay sjelanil Dios d'ay, scheclajelta sjelanil eb' chi' d'a tastac sc'ulej, xchi Jesús d'a eb'.

A juntzañ choñab' b'aj max sna sb'a eb' anima

(Lc 10.13-15)

20 Ix lajvi chi', ix och ijan Jesús yalani tas smul eb' anima d'a juntzañ choñab' b'aj ix sb'o juntzañ milagro, yujto vach'chom te ay milagro ix sb'o ta', palta max sna jab'oc sb'a eb'. Ix yalani:

21 —A ex val tic ex aj Corazín, te chuc eyico'. Yed' ex aj Betsaida, te chuc pax eyico'. Octom d'a Tiro yed' d'a Sidón ix b'oji juntzañ milagro icha ix b'oji d'a e cal tic. Tato icha chi', pecataxom snanac sb'a eb'. Toxom ix yac'och juntzañ pichul eb' ya sva'i. Toxom ix yac'q'ue q'uen tic'aq'uil taañ eb' d'a sjolom, yic scheclajeli to ste cus eb' yuj smul. **22** Yuj chi' sval d'ayex, ato ol ja jun c'ual yic ol ch'olb'itaj yaj eb' anima, yelxo val nivan e yaelal ol ac'joc d'a yichañ eb' aj Tiro yed' eb' aj Sidón chi'. **23** Añejtona', icha ex chi' ex aj Capernaum. Nivanoc tze na' to smoj ol ex q'uec'och d'a satchaañ. Palta toñej ol ex emcan d'a scal eb' chamnac. Octom a d'a Sodoma b'ob'il juntzañ milagro icha ix b'oji d'a e cal. Tato

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha chi', snanac am sb'a eb', axo schoñab' eb' chi', ay am ec' ticnaic.
24 Yuj chi' sval d'ayex, ato ol ja jun c'ual yic ol ch'olb'itaj yaj eb' anima, yelxo val nivan e yaelal ol ac'joc d'a yichañ eb' aj Sodoma chi', xchi Jesús.

A Jesucristo tz'ac'an quic' quip
(Lc 10.21-22)

25 A d'a jun tiempoal chi', ix lesalvi Jesús, ix yalan icha tic:
—Mamin, Yajal ach d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal tic. Yuj val dios d'ayach Mamin, yujto ix a c'ub'ejel juntzañ tic d'a eb' jelan, d'a eb' te ay spensar d'a yichañ eb' yetanimail, axo d'a eb' icha unin, ata' ix a ch'oxo'. **26** Icha chi' ix aj Mamin, yujto icha chi' a gana, xchi d'a Dios.
27 Ix lajvi chi', ix yalanxi:
—A in Mam ix ac'anoch masanil tas d'a yol in c'ab'. A in Yuninal in tic, malaj junoc mach ojtannac in sic'lab'il, añej in Mam ojtannac in. Añejtona', malaj junoc mach ojtannac in Mam chi'. A inñej Yuninal in, vojtac, ojtacab'il pax yuj eb' in gana svac' yojtaquejeli. **28** Cotañec d'ayin masanil ex tz'el eyip e munlaji yed' ex te al eyaj yuj eyicatz, ol vac' eyic' eyip. **29** Ol vac' junoc icatz e cuch ved'oc. C'ayb'ejec d'ayin, yujto a in tic nanam in, emnaquil in. Tato icha chi', ol eyic' eyip. **30** Yujto a jun icatz svac' e cuch tic, mañ aloc, mañ ajaltacoc in eyac'an servil, xchi Jesús d'a eb'.

Telajb'ail yuj sc'ual ic'oj ip
(Mr 2.23—3.6; Lc 6.1-11)

12 **1** A d'a jun sc'ual ic'oj ip, ix ec' Jesús d'a jun b'e d'a scal ixim trigo yed' eb' sc'ayb'um. Axo eb' sc'ayb'um chi', ix te och svejel eb'. Yuj chi', ix sc'utzelta ixim jolom trigo chi' eb',[k] ix svuchanel ixim eb' sc'uxu'. **2** Palta ix yilan juntzañ eb' viñ fariseo tas ix sc'ulej eb', yuj chi' ix yalan eb' d'a Jesús:
—Ina eb' a c'ayb'um tic. Van smunlaj eb' d'a sc'ual ic'oj ip, palta mañ sleyaloc sco c'ulej icha chi', xchi eb' viñ.
3 Palta ix yalan d'a eb' viñ:
—¿Tom manta b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, tas sc'ulejnac viñaj David d'a junel, ayic ste ochnac svejel viñ yed' eb' ajun yed'oc? **4** Xid'naquec' viñ d'a scajnub' Dios. Svanac juntzañ ixim pan viñ yicñej Dios yaji yed' eb' ajun yed'oc chi'.[l] A juntzañ ixim pan chi', añej eb' sacerdote ay yalan yic svaan ixim. Mañ sleyaloc scomon vaan ixim viñ yed' eb' ajun yed'oc. Palta mañ muloc jun sc'ulejnac viñ chi' yed' eb' d'a yichañ Dios. **5** ¿Tom malaj b'aj ix eyil d'a ley Moisés to a eb' sacerdote, eb' ay d'a yol stemplo Dios, mañ sc'anab'ajejnacoc sc'ual ic'oj ip eb'? Palta mañ ochnacoclaj smuloc eb'. **6** Palta a in tic sval d'ayex, ay jun d'a e cal tic ec'to yelc'och d'a yichañ stemplo Dios, a in ton tic. **7** Octom val snachajel eyuuj tas yalnaccan Dios d'a Slolonel

[k] **12.1-2** A ic'ojel jayeoc jolom trigo yed' vuchojel trigo chi', lajan icha jochoj trigo d'a yol sat eb' fariseo. A jun chi' ay yovalil sc'ulan eb' d'a sc'ual ic'oj ip, icha chi' yalan d'a Éxodo 20.8-11.
[l] **12.4** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj d'a 1 Samuel 21.1-6.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Tz'ib'ab'ilcani, ayic yalannaccan icha tic: In gana tz'oc' e c'ool d'a eb' eyetanimail. Mañocñej juntzañ silab' sñusji chi' in gana, xchi. Octom snachajel jun tic eyuuj, max am eyala' to tz'och smul eb' malaj smul. **8** A in tic Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, yuj chi' syal valani tas sco c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip, xchi Jesús d'a eb' viñ fariseo chi'.

9 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús, ix c'och d'a yol spatil sculto eb' viñ. **10** Ata' ay jun viñ sicb'inaquel sc'ab', junelñej taquiñ roquinac. Axo eb' viñ chi', sgana eb' viñ ay junoc smul Jesús tz'ilchaji, yic syac'och eb' viñ d'a yib'añ. Yuj chi', ix stz'acan sc'anb'ej eb' viñ d'ay:

—¿Ay am sleyal scac' b'oxoc junoc penaay d'a sc'ual ic'oj ip, mato maay? xchi eb' viñ.

11 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Q'uinaloc ay junoc noc' e calnel sb'at d'a yol junoc xab' d'a sc'ual ic'oj ip, ¿tom max ex b'at eyic'q'ueta noc'? **12** Ocxom junoc anima, yelxo val nivan yelc'och d'a yichañ junoc noc' calnel chi'. Yuj chi', sleyal ton sco c'ulej juntzañ tas vach' d'a sc'ual ic'oj ip, xchi d'a eb' viñ.

13 Ix lajviñej chi', ix yalan d'a viñ:

—Aq'uel lian a c'ab' chi', xchi d'a viñ.

Ix slianel sc'ab' viñ chi', ix b'oxican b'ian. Lajan ix aj yed' jun toxonton vach' chi'. **14** Axo ix elta eb' viñ fariseo chi', ix slajtian sb'a eb' viñ tas ol yutoc eb' viñ smilan Jesús.

Ayocto yalannaccan Dios yuj Jesucristo

15 Ayic ix snaanel Jesús tas sgana eb' syutej, ix sb'esanel sb'a ta'. Tzijtum anima ix b'at yed'oc. Masanil eb' penaay, ix laj b'oxican sc'ool eb' yuuj. **16** Ix yalan d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyaleli mach in, xchi.

17 Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías, viñ schecab' Dios d'a peca'. Xchican icha tic:

18 A jun tic, in checab' yaji, sic'b'il yajcanel vuuj.
Te xajan vuuj. Tzin q'ue val chaañ yed'oc. Ol vac' Vespíritu d'ay.
Ol yalanel d'a scal eb' mañ israeloc to ol ch'olb'itaj tas yaj eb' d'a stojolal.
19 Malaj b'aj ol yac' oval. Malaj b'aj ol el yav. Malaj mach ol ab'an sjaj d'a yol calle.
20 Ay eb' ob'iltac, icha junoc te' aj spacchaji, ma icha junoc candil van stupi, icha chi' yaj eb', palta a' ol colvaj yed' eb', mañ ol ixtaj eb' yuuj. Icha chi' ol yutoc sb'a, masanto ol vach' och yajalil, axo yac'an yajalil chi' d'a stojolal.
21 Axo eb' anima d'a junjun choñab', ol yac'och eb' yipoc sc'ool, xchi Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

Ay eb' aljinac to a viñ diablo ayoch yed' Jesús

(Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Ay jun viñ ix ic'jib'at d'a Jesús. Max ujilaj yilan viñ, max yalpaxlaj slolon viñ, yujto ixtab'il viñ yuj jun enemigo. Axo Jesús ix ac'an b'oxoc sc'ool viñ. Yuj chi' ix yilxi viñ, ix lolonxi viñ. **23** Axo eb' anima smasanil ix te sat sc'ool eb' yilani. Ix laj yalan eb':

—A jun viñ tic, ¿tecan a jun yiñtilal viñaj David viñ tañvab'il sja cuuj? xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

24 Palta ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ fariseo, ix yalan eb' viñ:

—A jun viñ tic, syalton yic'anel eb' enemigo viñ, yujto a viñ Beelzebú, yajal eb' enemigo, a ayoch yed' viñ, xchi eb' viñ.

25 Axo Jesús, yojtacxo tas van snaan eb' viñ chi', yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—A junoc nación spoj sb'a d'a yol yico', sjuvieli. Añejtona' junoc choñab', ma junoc pat spoj sb'a d'a yol yico', sjuvipaxeli. **26** Añejtona', icha pax chi' viñ Satanás, tato spechel eb' yetenemigoal viñ, spojnacxom sb'a eb', ¿tom ol najtilax yopisio viñ? **27** A ex tic tzeyala', yujto ayoch viñ Beelzebú ved'oc yuj chi' tzin pechel eb' enemigo chi'. Tato yel tzeyala', ¿mach ayoch yed' eb' e c'ayb'um chi' ayic spechanel eb' enemigo chi' eb'? Añejtona' eb' e c'ayb'um chi' sch'oxanel e paltail. **28** Palta yujñej Yespíritu Dios tzin pechel eb' enemigo chi'. Yuj chi', scheclajeli to toxo ix och Dios yac' yajalil d'a e cal.

29 Q'uinaloc ay junoc viñ te ay yip. Malaj junoc mach syal scomon och d'a yol spat viñ, syic'anb'at tastac ay d'a viñ. Añej tato tz'ac'ji ganar stzec'chajcan viñ aj pat chi', añej icha chi', syal yic'jib'at tastac ay d'a yol spat viñ chi'.

30 A eb' mañ ayococh ved'oc, ajc'ool eb' d'ayin. A eb' max molb'ancot eb' anima d'ayin, a eb' spechan saclem eb' anima chi'.

31 Yuj chi', sval d'ayex, yalxoñej tas smul eb' anima, yalxoñej tas malaj svach'il syal eb', ol yal yac'ji lajvoc yuj Dios. Palta a eb' sb'uchvaj d'a Yespíritu Dios, mañxo ol ac'joclaj nivanc'olal eb'. **32** A eb' tz'alan junoc chucal d'a in patic a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, syal yac'ji lajvoc smul eb'. Palta axo eb' sb'uchvaj d'a spatic Yespíritu Dios, a smul eb' chi', mañxo ol ec'b'atlaj, vach'chom ticnaic, vach'chom d'a junxo tiempoal toto ol javoc.

33 Naec sic'lab'il, tato ay junoc te te' vach', vach' sat te' syac'a'. Tato ay junoc te te' chuc, chuc sat te' syac'a'. Yuj sat te' chi', scojtaquejel tas te'al te'. **34** A ex tic, lajan ex icha juntzañ noc' chan. Malaj e vach'il. Yuj chi', ¿tom ay jab'oc tas vach' syal eyalani? Yujto añej tas ay d'a e pensar, añej chi' tzeyala'. **35** Tato vach' co pensar, vach' scutej co b'a, yujto añej tas vach' chi' ay d'a co pensar. Axo ta chuc co pensar, chuc scutej co b'a, yujto añej chucal sco na'a. **36** Yuj chi', sval d'ayex, ato yic ol ja jun c'ual yic ol ch'olb'itaj tas eyaji, jantacïej juntzañ lolonel malaj yopisio tzeyala', ol ch'olb'itaj tas eyaj yuuj. **37** Yujto a Dios ol ex ch'olb'itan yuj tas tzeyala'. Ol yala', tato malaj e mul yuj tas slaj eyal chi', mato ay, xchi Jesús.

A eb' c'anjinac yil junoc milagro
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

38 Ay juntzañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' juntzañ eb' viñ fariseo ix alan d'a Jesús:

—Ach co c'ayb'umal, co gana tza ch'ox junoc milagro quila', xchi eb' viñ d'ay.

39 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—A ex d'a jun tiempoal tic, malaj e vach'il, mañoc d'a Dios tzeyac'och e pensar. Toñej tze c'an eyil junoc milagro, junoc sch'oxan spoder Dios. Palta a junoc milagro ol ch'oxjoc eyila', aton jun icha sch'oxnac Dios

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' jun viñ schecab' scuchan Jonás.
40 A viñaj Jonás chi', oxe' c'ual, oxe'
ac'val ec'nac viñ d'a yol sc'ool jun
noc' nivan chay. Icha ajnac viñaj
Jonás chi', icha chi' ol in aj pax a in
tic, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch
animail tic. Oxe' c'ual, oxe' ac'val ol
in ec' d'a yol luum. 41 Ayic ec' yalan-
naccanel yab'ixal Dios viñaj Jonás d'a
eb' aj Nínive, snanac val sb'a eb'. Axo
ticnaic, ayinec' eyed'oc, ec'to vel-
c'och d'a yichañ viñaj Jonás chi',
palta max e nalaj e b'a. Yuj chi', ato
ol javoc jun c'ual yic ol ch'olb'itaj tas
eyaji, a eb' aj Nínive chi', ol q'ue
vaan eb', ol yalan e mul eb'. 42 Icha
pax chi' jun ix yajal d'a Sur d'a peca',
te najat cotnac ix, ul yab'annac
sjelanil viñaj Salomón ix. Axo ticnaic,
ay in ec' d'a tic, ec'to velc'och d'a
yichañ viñ, palta max ul e c'anb'ej
eyab' d'ayin. Yuj chi', ato ol javoc jun
c'ual ayic ol ch'olb'itaj tas eyaji, ol
q'ue vaan ix, ol yalan e mul ix.

A yab'ixal jun enemigo sc'ochxi d'a yed'tal
(Lc 11.24-26)

43 Q'uinaloc ay jun enemigo tz'el
d'a junoc anima ticnaic. Tz'ec' d'a
tz'inan luum, sayan b'aj syic' yip.
Palta max ilchaj yuuj. 44 Yuj chi' sna-
ani: Ol in pax d'a in pat b'aj cotnac
in, xchi. Axo yic sc'ochxi, syilan jun
anima chi', icha junoc pat mesesi
yool, malaj yajal, vach' yilji. 45 Yuj
chi' smeltzajxib'at d'a spatic, sb'at
yic'ancot ucvañocxo eb' enemigo
ec'to schucal d'a yichañ. Svach' och
cajan eb' smasanil d'a jun anima chi'.
Yuj chi', ste juviel jun anima chi' icha
d'a sb'ab'elal. Icha jun anima chi',
icha chi' ol aj svach' juviel e pensar a
ex tic, xchi Jesús d'a eb'.

A ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Vanto yalan Jesús d'a eb' anima
chi', ix c'och ix snun yed' eb' yuc'tac.
A d'a ti' pat ix c'och eb'. Sgana eb'
sc'umej Jesús chi'. 47 Yuj chi' ay jun
viñ ix alan d'a Jesús:

—Ix ja ix a nun yed' eb' uc'tac d'a
ti' pat. Sgana eb' slolon ed'oc, xchi
viñ d'ay.

48 Palta ix yalan Jesús d'a viñ:

—¿Mach ix in nun, mach eb' vuc'-
tac chi' tza na'a? xchi.

49 Ix lajvi chi', ix sch'oxan eb'
sc'ayb'um d'a viñ.

—Aton eb' tic, icha in nun, icha
vuc'tac yaj eb'. 50 Yujto a mach
sc'ulan tas sgana in Mam d'a sat-
chaañ, aton eb' chi' icha vuc'tac, icha
vanab', icha in nun yaji, xchi Jesús.

A yab'ixal viñ tzicumb'at iñat trigo
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 1 D'a jun c'ual chi', ix elta
Jesús d'a yol pat. Ix b'at em
c'ojan d'a sti' a' ñajab'. 2 Tzijtum
anima ix c'och b'aj ayec' chi'. Yuj
chi', ix och d'a yol jun barco. Ata' ix
em c'ojan. Axo eb' anima chi' ix can
eb' d'a sti' a'. 3 Tzijtum juntzañ ab'ix
ix yal d'a eb'. Ix yalan icha tic:

—Ay jun viñ ix b'at tzicojcanb'at
iñat trigo. 4 Ayic van stzicanb'at ixim
viñ, ay ixim ix emcan d'a yol b'e. Axo
noc' much ix lojanq'ue ixim. 5 Ay
juntzañxo ixim ix emcan d'a yib'añ-
tac q'uen sam q'ueen, b'aj jab'ñej
slumal. Elañchamel ix ja ixim, yujto
quenñej slumal. 6 Palta axo yic ix el
yoc c'u, elañchamel ix tacjiel ixim,
yujto malaj val sch'añal yib' ixim.
7 Ay juntzañxo ixim ix emcan d'a
scaltac añ añc'ultac. Axo ix te q'uib'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ añ añc'ultac chi', ix satel
ixim iñat chi' d'a scal añ. **8** Ay pax
juntzañxo ixim ix emcan b'aj yax sat
luum. A juntzañ ixim chi', ix satan
ixim. Ay ixim ix yac' sat d'a cien. Ay
ixim ix yac' sat d'a 60. Ay ixim ix
yac' sat d'a 30. **9** A juntzañ tzeyab'
tic, naec val sic'lab'il, xchi Jesús chi'
d'a eb'.

Max nachajel slolonel Dios yuj eb' anima

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Axo eb' sc'ayb'um Jesús ix
c'och d'a stz'ey. Ix sc'anb'an eb' d'ay:
—¿Tas yuj añej juntzañ ab'ix
sch'oxanel c'ayb'ub'al tzal d'a eb'?
xchi eb' d'ay.
11 Yuj chi' ix yalan d'a eb':
—Añej d'ayex sch'ox co Mam Dios
juntzañ tas mantalaj mach ojtannac,
yic snachajel eyuuj tas tz'aj eyoch d'a
yol sc'ab'. Palta axo d'a juntzañxo eb'
quetanimail, max sch'oxlaj. **12** Yujto
a mach snib'ej snachajel yuuj, ayto
tas ol vach' nachajel yuuj. Axo eb'
malaj sgana snachajel juntzañ tic
yuuj, ol ic'joc ec' d'a eb'. **13** Yuj chi',
añej juntzañ ab'ix sch'oxanel c'ay-
b'ub'al sval d'a eb'.

Yujto vach'chom syil junoc tas
eb', scanxi eb' d'a ichñej ta'.
Ichato malaj tas syil eb'. Añej-
tona', vach'chom syab' eb',
palta max nachajel-laj yuj eb'.

14 Yuj eb' anima chi', icha tic ix aj
yelc'och tas yalnaccan viñaj Isaías
ayic yalannaccan viñ icha tic:

Val yel ol yab' eb', palta mañ ol
nachajel-laj yuj eb'.
Val yel ol yil eb', palta mañ ol
nachaj paxel-laj yuj eb'.

15 Yujto a eb' anima tic, toxo ix
pitb'iel eb'.
Ichato macan schiquin eb',
ichato smutz' sat eb', yic vach'
max uji yilan eb', max yab' pax
eb' yed' schiquin. Yuj chi' max
nachajel-laj yuj eb'. Max sq'uex
jab'oc spensar eb', max colchaj
eb' vuuj, xchi Dios d'a Slolonel
Tz'ib'ab'ilcani.

16 Palta a ex tic, vach' eyico',
jacan e sat eyilani, jacan pax e
chiquin eyab'ani. **17** Val yel sval
d'ayex, tzijtum eb' schecab' Dios d'a
peca' yed' juntzañxo eb' te tojol
sb'eyb'al, sgana eb' yilnac juntzañ
tzeyil tic, palta maj yil-laj eb'. Sgana
eb' yab'nac juntzañ tzeyab' tic, palta
maj yab'laj eb'.

A tas syalelc'och yab'ixal viñ tzicumb'at trigo

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Aq'uec och e chiquin d'ayin. Ol
val d'ayex tas syalelc'och yab'ixal viñ
tzicumb'at iñat trigo. **19** A juntzañ
iñat ix emcan d'a yol b'e, syalel-
c'ochi, ay eb' anima tz'ab'an slolonel
Dios, chajtil tz'aj yoch eb' d'a yol
sc'ab', palta max nachajel-laj yuj eb'.
Axo viñ diablo sc'och d'a eb',
syic'anel slolonel Dios chi' viñ d'a
spensar eb'. **20** Axo juntzañxo iñat ix
emcan d'a yib'añ q'uen q'ueen,
syalelc'ochi, ay juntzañxo anima
tz'ab'an slolonel Dios. Nivanoc
sq'uechaañ eb' schaani. **21** Palta
malaj stec'anil eb'. Axo yic sja junoc
yaelal, mato tz'ac'jioch d'a yib'añ eb'
yuj slolonel Dios, elañchamel
sjuvixiel spensar eb'. **22** Axo jun-
tzañxo iñat ix emcan d'a caltac
añc'ultac, syalelc'ochi, ay juntzañxo
eb' tz'ab'an slolonel Dios, palta te
ilc'olalñej yaj eb' yuj juntzañ yic yol-
yib'añq'uinal tic. Syac'an musansatil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sb'a eb' yuj sb'eyumal. Yuj juntzañ chi', sjuviel eb' d'a slolonel Dios. Lajan tz'aj eb' icha ixim trigo malaj sat syac'a'. **23** Palta axo juntzañ iñat ix emcan b'aj ay syaxil sat luum, syalelc'ochi, ay juntzañxo eb' tz'ab'an slolonel Dios, snachajel yuj eb'. A eb' chi', lajan eb' icha juntzañ iñat nivan sat syac'a'. Ay eb' lajan icha juntzañ iñat syac' sat d'a cien. Ay pax eb' icha juntzañ syac' sat d'a 60 yed' d'a 30, xchi Jesús.

A yab'ixal añ avalañ ay d'a scal ixim trigo

24 Ix yalan junxo ab'ix tic Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Ol val d'ayex chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Lajan icha junoc viñ ix tzicanem yiñat trigo te vach' d'a sat sluum. **25** Axo d'ac'valil, vaynac viñ, ix c'och jun viñ ajc'ool d'a sluum viñ chi'. Ix stzicanem juntzañ iñat avalañ d'a scal strigo viñ chi'. **26** Axo yic vanxo spoj ixim trigo chi', ix checlaji to ay añ avalañ d'a scal ixim. **27** Yuj chi', axo eb' schecab' viñ aj luum chi' xid' alan d'ay: Mamin, a juntzañ iñat a tzicnaquem d'a jun a luum chi', te vach', palta ¿b'aj am ix cot juntzañ añ avalañ ix pac' d'a scal? xchi eb' d'a viñ. **28** Tecan a junoc vajc'ool xid' tzicanem juntzañ chi' d'a scal ixim, xchi viñ d'a eb'. ¿Ay am a gana b'at co toq'uel juntzañ añ avalañ chi'? xchi eb' d'a viñ. **29** Maay, yujto ayic ol e toc'anel juntzañ añ avalañ chi', ol el pax ixim trigo chi' yed'oc. **30** Canocab'ñej icha chi' masanto ol jochchaj ixim trigo chi'. Ato ta' ol val d'a eb' in majan, ol stoc'anel juntzañ añ avalañ chi' eb'. Ol stzec'an eb' manojail, ol sñusantz'a eb'. Ol lajvoc chi', ol sjochanel ixim trigo chi' eb' b'ian, ol smolb'ancan ixim eb' d'a yol spatil, xchi viñ d'a eb' schecab' chi', xchi Jesús.

A yab'ixal sat añ mostaza
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Ix lajvi chi', ix yalanpax junxo ab'ix tic Jesús:

—Ol val d'ayex chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb' anima yoch d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. A sb'isul eb' chi', lajan icha junoc iñat mostaza syavej junoc viñ d'a sat sluum. **32** A juntzañ iñat chi', yelxo te cotac d'a yichañ masanil juntzañxo iñat. Palta axo sq'uib'i, más nivac tz'aj d'a yichañ juntzañxo añ scavej d'a junjun ab'il. Lajan tz'aj icha juntzañ te te'. Axo noc' much, sc'och noc' d'a sc'ab', sb'oan so' noc' ta', xchi Jesús.

A yab'ixal yich pan
(Lc 13.20-21)

33 Ix yalanpax junxo ab'ix tic Jesús d'a eb':

—Ol valxi d'ayex chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb' anima yoch d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Lajan icha jab' yich pan syac'och junoc ix ix d'a scal oxeoc echlab' harina. Masanil ixim harina chi' sipji yuuj, xchi Jesús.

Ab'ixñej juntzañ yalnac Jesús d'a eb' anima
(Mr 4.33-34)

34 Ayic ix yalanel Jesús d'a scal eb' anima chi', añej juntzañ ab'ix ajaltac snachajeli, a ix yal d'a eb'. Añej juntzañ ab'ix chi' ix yac'lab'ej ayic ix yalanel d'a eb'. **35** Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a peca' yuj jun schecab' Dios ayic ix yalani:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A juntzañ ab'ix ajaltac
snachajeli, a ol val d'a eb'
anima.
Ol val juntzañ tas malaj mach
ojtannac yictax ix b'ojican yol-
yib'añq'uinal tic yuj Dios, xchi
d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

A tas syalelc'och yab'ixal añ avalañ

36 Axo Jesús, ix tac'lancan sb'a
yed' eb' anima chi', ix ochxi d'a yol
pat. Ix och pax eb' sc'ayb'um yed'oc.
Ix yalan eb' d'ay:
—A yab'ixal añ avalañ ix al chi', al
d'ayoñ tas val syalelc'ochi, xchi eb'
d'ay.
37 Yuj chi' ix yalan d'a eb':
—A jun tzicumb'at iñat trigo te
vach', syalelc'ochi, a in Ac'b'il in cot
yuj Dios voch animail tic. **38** Axo jun
luum chi', syalelc'ochi, aton yol-
yib'añq'uinal tic. A juntzañ iñat vach'
chi', aton eb' ayoch d'a yol sc'ab'
Dios. Axo juntzañ añ avalañ chi',
aton eb' yic viñ diablo. **39** A jun yaj-
c'ool viñ aj luum chi', aton viñ diablo
chi'. A jun tiempoal ol jochchajel
ixim trigo chi', syalelc'ochi, aton yic
ol lajvoquec' yolyib'añq'uinal tic. Axo
eb' jochum trigo chi', aton eb' ángel.
40 Icha stoc'jiel juntzañ añ avalañ
chi' sñusjitz'aoc, icha chi' ol aj eb'
anima ayic ol lajvoquec' yolyib'añ-
q'uinal tic. **41** A in Ac'b'il in cot yuj
Dios voch animail tic, ol in checcot
eb' vángel. Ol laj smolb'an juntzañ
eb' tz'ac'an juvoquel spensar eb'
yetanimail yed' juntzañxo eb' chuc
sc'ulej. Ol laj ic'joc el eb' b'aj ol in
och Yajalil. **42** Axo syumchajcanb'at
eb' d'a yol jun icha horno b'aj ayoch
c'ac'. Ol laj oc' eb' ta'. Ol siq'uic'oc
eb' yoq'ui. **43** Axo eb' tojol sb'eyb'al,
icha val yilji c'u, icha chi' ol aj yilji
eb' d'a yol sc'ab' co Mam Dios. A val
juntzañ tzeyab' tic, naec val sic'lab'il.

A yab'ixal jun tas c'ub'ab'il d'a yol luum

44 A b'aj tz'och eb' anima d'a yol
sc'ab' Dios aj satchaañ, lajan icha
junoc tas te vach', te caro stojol,
c'ub'anel d'a yol luum. Ayic tz'ilchaj
yuj junoc viñ vinac, d'a jun rato chi'
svach' mucancan viñ junelxo. Ste
tzalaj viñ yuuj. Yuj chi' schoñel viñ
masanil tas ay d'ay, yic smanan jun
luum chi' viñ yicoc.

A yab'ixal jun q'uen toñ perla sb'i

45 A b'aj tz'och eb' anima d'a yol
sc'ab' Dios aj satchaañ, lajan icha
junoc manvajum tzec' sayan juntzañ
q'uen toñ te caro stojol, perla sb'i.
46 Tato ay junoc te vach' tz'ilchaj
yuuj, te caro stojol, schoñel masanil
tas ay d'ay, smanan jun perla chi'
yicoc.

A yab'ixal jun chimpa yamlab' chay

47 Ol val junxo ab'ix tic d'ayex
chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol
sc'ab' Dios aj satchaañ. Lajan icha
junoc chimpa yamlab' chay tz'ac'jiem
yol a', tzijtum macañil noc' chay
tz'ochcan d'a yol ch'añ. **48** Axo yic
sb'ud'ji ch'añ, syic'anq'ueta ch'añ eb'
yamum chay chi', syic'anel eb' d'a sti'
a'. Ata' tz'em c'ojan eb', sic'anel noc'
vach' eb', smolb'an noc' eb' d'a yol
junoc xuuc. Axo noc' schucal, syum-
canel noc' eb'. **49** Icha chi' ol aj eb'
anima, ayic ol lajvoquec' yolyib'añ-
q'uinal tic, ol cot eb' ángel ul yiq'uel
eb' chuc d'a scal eb' vach'. **50** Axo
syumjicanb'at eb' chi' d'a yol jun icha
horno b'aj ayoch c'ac'. Ol te oc' eb' ta'.
Ol siq'uic'oc eb' yoq'ui, xchi Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A yopisio eb' sc'ayb'um Jesús

51 Ix lajvi chi' ix sc'anb'an Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—¿Tzam nachajel juntzañ tic smasanil eyuuj? xchi d'a eb'.

—Snachajel cuuj Mamin, xchi eb' d'ay.

52 —A ex tic, c'ayb'ab'il exxo, chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Yuj chi', syal eyac'an c'ayb'aj juntzañ ac' c'ayb'ub'al yed' juntzañ ojtacab'ilxo, xchi d'a eb'.

Ayec' Jesús d'a Nazaret
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 A ix lajvi yalan juntzañ ab'ix chi' Jesús, ix elxi d'a jun lugar chi'. **54** Ix c'ochxi d'a schoñab'. Ix och d'a yol spatil culto. Ata' ix sc'ayb'ej eb' anima. A eb' anima chi' toñej ix sat sc'ool eb' yuuj. Ix laj yalan eb':

—¿B'aj am ix sc'ayb'ej sjelanil jun viñ tic? ¿Tas syutej viñ sb'oan juntzañ milagro tic? **55** A jun viñ tic, yuninal viñ viñ ñicum te'. Axo ix snun viñ, aton ix María. Cojtac pax eb' yuc'tac viñ, aton viñaj Jacobo, viñaj José, viñaj Simón yed' viñaj Judas. **56** Añejtona' pax eb' ix yanab' viñ, ayec' eb' ix d'a co cal. Yuj chi', ¿b'aj am ix yic' jun sjelanil viñ tic? xchi eb'.

57 Yuj chi', toñej ix somchajel spensar eb' yuuj. Palta ix yalan Jesús chi' d'a eb':

—A eb' schecab' Dios, ay yelc'och eb' d'a yichañ eb' anima smasanil. Palta axo d'a yichañ eb' yetchoñab' eb' yed' d'a yichañ eb' jun yaj yed' eb' d'a yol spat, malaj yelc'och eb', xchi Jesús.

58 Jayeñej milagro ix sb'o d'a jun lugar chi', yujto max yac'ochlaj eb' d'a sc'ool.

A schamel viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 **1** A d'a jun tiempoal chi', ix yab'an specal Jesús viñaj Herodes, aton viñ yajal d'a yol yic Galilea. **2** Yuj chi' ix yalan viñ d'a eb' tz'ac'an servil:

—A jun viñ chi', aton viñaj Juan, viñ ac'jinac bautizar, ix pitzvixi viñ d'a scal eb' chamnac. Yuj chi' ay yopisio viñ sb'oan juntzañ milagro chi', xchi viñ.

3-4 Icha chi' ix yutej viñ yalani, yujto a viñ miljinaccham viñaj Juan chi'. Icha tic yuuj chamnac viñaj Juan chi': Ay jun viñ yuc'tac viñaj Herodes chi' scuchan Felipe. Herodías sb'i ix yetb'eyum viñaj Felipe chi'. A viñaj Herodes chi' ix montanel ix yetb'eyum viñaj Felipe chi'. Yuj chi' a viñaj Juan chi' ix b'at alan d'a viñaj Herodes chi' icha tic:

—Mañ smojoc tzic' jun ix tic, xchi viñ.

Axo ix Herodías chi' ix ac'an sc'ool viñaj Herodes chi'. Yuj chi' ix checji yamjoc viñaj Juan chi', ix och viñ d'a preso, ix och q'uen cadena d'a viñ. **5** Sgana viñ smilancham viñaj Juan chi', palta xiv viñ d'a eb' anima, yujto ix nachajel yuj eb' anima chi' smasanil to a Dios ay schecab' viñaj Juan chi'. **6** Axo yic ix och sq'uiñal yab'ilal viñaj Herodes chi', ix yavtancot juntzañ eb' nivac vinac viñ. Axo ix yune' ix Herodías chi', ix c'och ix d'a yichañ eb', ix chañalvi ix. Te vach' schañalvi ix ix yil viñaj Herodes

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi'. **7** Yuj chi' ix yac' sti' viñ d'a ix,
ix slocan sb'i Dios viñ:
—Yalñej tas junoc ol a c'an d'ayin,
ol vac' d'ayach, xchi viñ d'a ix.
8 Axo ix snun ix, ix ac'an sc'uloc,
yuj chi' ix yal ix d'a viñaj Herodes
chi':
—Ac' sjolom viñaj Juan, viñ
tz'ac'an bautizar d'ayin d'a yol junoc
pultu, xchi ix. **9** Axo ix yab'an jun
chi' viñ rey chi', ix te cus chaañ viñ.
Palta toxo ix sloc sb'i Dios viñ, ix
yab'anpax eb' viñ ayec' yed' viñ. Yuj
chi' ix yalan viñ to tz'ac'ji d'a ix.
10 Ix yac'an órden viñ to sb'at tzep-
jiel sjolom viñaj Juan chi' d'a preso.
11 Slajvi chi', tz'ic'chajcot d'a yol
junoc pultu. Icha chi' ix yutej eb'. Ix
ac'ji sjolom viñaj Juan chi' d'a ix.
Axo ix ix ac'an d'a ix snun chi'.
12 Axo eb' sc'ayb'um viñaj Juan
chi', ix c'och eb'. Ix yic'anb'at
snivanil viñ eb', ix b'at smucanem
eb'. Ix lajvi chi', ix b'at yalan eb'
d'a Jesús tas ix aj viñaj Juan chi'
schami.

Oye' mil vinac ix yac' va Jesús

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 A ix yab'an jun chi' Jesús, ix
och d'a yol jun te' barco yed' eb'
sc'ayb'um. Sch'ocojxoñej eb' ix b'at
d'a jun lugar b'aj malaj anima. Palta
ix yab'an eb' anima to sb'at eb'. Yuj
chi' ix laj elta eb' d'a junjun choñab'.
Ix laj b'at eb' d'a yoc yic sc'och eb'
b'aj sc'och Jesús chi'. **14** Axo ix elta
d'a yol te' barco chi', ix yilani, mañ
jantacoc eb' anima ayxo ec' ta'. Yuj
chi' ix oc' sc'ool d'a eb'. Ix yac'an
b'oxoc sc'ool juntzañ eb' penaay ix
ic'jib'at d'ay. **15** Axo d'a yemc'ualil,
ix c'och eb' sc'ayb'um d'a stz'ey. Ix
yalan eb':
—Ina vanxo yem c'u, palta d'a jun
lugar tic malaj anima. Yuj chi', tecan
vach' tza chec pax eb' anima tic d'a
juntzañ aldea d'a slac'anil tic, yic
vach' ol sman va sb'a eb' ta', xchi eb'
d'ay.
16 —Maï yovaliloc b'at sman va
sb'a eb'. Aq'uec va eb' a ex tic, xchi
Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.
17 —Palta oye'ïej ixim pan qued'-
nac yed' cha pitañ noc' chay, xchi eb'
d'ay.
18 —Iq'ueccot d'ayin, xchi Jesús
d'a eb'.
19 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb'
anima to tz'em c'ojan eb' d'a jun ac'-
lic b'aj ayec' chi'. Ix yic'anchaañ o
lechañ pan chi' yed' cha pitañ noc'
chay chi'. Ix q'ue q'uelan d'a sat-
chaañ, ix yac'an yuj diosal yuuj. Ix
xepanb'at ixim pan chi'. Ix lajvi chi',
ix yac'anb'at d'a eb' sc'ayb'um chi'.
Axo eb' ix pucanb'at d'a scal eb'
anima chi'. **20** Ix va eb' smasanil, ix
b'ud'ji eb'. Ayic ix lajvi sva eb' chi',
ix smolanq'ue vaan lajchavexo xuuc
ixim ix yac' sobre eb' sc'ayb'um chi'.
21 Oye' mil eb' viñ vinac ix va'i. Axo
eb' ix ix yed' eb' unin ix va'i, maj
b'isjoclaj eb'.

B'eynac Jesús d'a sat a' ïajab'

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a
eb' sc'ayb'um to tz'ochxi eb' d'a yol
te' barco chi', yic sb'ab'laj c'axpaj-
canec' eb' d'a a a' chi'. Axo Jesús ixto
cani, ix yalan quilcob'a d'a eb' anima
chi'. **23** Ix lajvi stac'lan sb'a yed' eb',
ix b'at d'a jun tzalan, yic slesalvi ta'.
Axo yic ix q'uic'b'i, ayec' ta' sch'ocoj.
24 Axo eb' sc'ayb'um, van snañalb'i
yec'c'och eb' d'a snañal a'. Palta
pural sb'ey te' barco chi' yuj a', yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ov sja ic' d'a yichañ eb'. **25** Axo yic ayto sacb'i, ix c'och Jesús d'a stz'ey eb'. Van sb'eyb'at d'a sat a'. **26** Ayic ix yilan eb' sc'ayb'um chi' sb'ey d'a sat a', ix te xiv eb' yuuj. Ix el yav eb' yuj xivelal. Ix laj yalan eb':

—Tecan to lab' jun squil tic, xchi eb'.

27 Palta ix yal Jesús d'a eb':

—Tec'an tzeyutej e b'a. A in. Mañ ex xivoc, xchi d'a eb'.

28 Axo ix yalan viñaj Pedro d'ay:

—Mamin, tato yel a ach, avtej in b'at ed' ta', yic ol in b'eyb'at d'a sat a' yic tzin c'och d'ayach, xchi viñ d'ay.

29 —Cotañ, xchi d'a viñ.

Yuj chi' ix elta viñ d'a yol te' barco chi'. Ix b'eyb'at viñ d'a sat a' yic sc'och viñ d'a Jesús chi'. **30** Axo ix yab'an viñ, te ov ic', ix xivq'ue viñ. Yuj chi' ijan ix b'at viñ d'a yich a', ix el yav viñ.

—Mamin, colin, xchi viñ.

31 Yed'ñej chi', ix b'at yamji sc'ab' viñ yuj Jesús, ix yalan d'a viñ:

—A ach tic, te jab'ñej tzin ac'och d'a a c'ool. ¿Tas yuj tzac' chab'c'olal? xchi d'a viñ.

32 Axo yic ix och eb' d'a yol te' barco chi', ix och vaan jun ic' chi'. **33** Axo eb' ayec' d'a yol te', ix em cuman eb' d'a yichañ Jesús. Ix yalan eb':

—Val yel a ach tic, Yuninal ach Dios, xchi eb' d'ay.

B'oxinac sc'ool eb' penaay d'a Genesaret

(Mr 6.53-56)

34 Ix c'axpajec' eb' d'a a' chi'. Ix c'och eb' d'a Genesaret. **35** Axo ix yilan eb' anima to a Jesús, ix laj yalanel eb' d'a juntzañ lugar chi'. Yuj chi' ix ic'jib'at masanil eb' penaay d'ay. **36** Ix sc'anan eb' syam jab'oc sti' spichul. A eb' ix yamani, ix b'oxican sc'ool eb' yuuj.

A juntzañ tas tz'ac'an juvoquel co pensar

(Mr 7.1-23)

15 **1** Ay juntzañ eb' viñ fariseo yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix cot eb' viñ d'a Jerusalén. Ix smolb'an sb'a eb' viñ b'aj ayec' Jesús. Ix sc'anb'an eb' viñ d'ay:

2 —¿Tas yuj max sc'anab'ajej sb'eyb'al eb' co mam quicham eb' a c'ayb'um? ¿Tas yuj max sb'iquel sc'ab' eb' ayic sva eb' icha sley eb' co mam quicham chi'? xchi eb' viñ d'ay.

3 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—A exxo tic, ¿tas yuj max e c'anab'ajej juntzañ schecnab'il Dios? Añej juntzañ sley eb' co mam quicham tze c'anab'ajej. **4** Yalnaccan Dios icha tic: Ayocab' yelc'och e mam e nun d'a e sat. A mach sb'ajan smam snun, smiljichamoc, xchi Dios. **5** Palta a exxo tic, tzeyala' to mañ yovaliloc scolvaj junoc mach d'a smam snun. Tato ay junoc tz'alan d'a smam snun: Max yal in colvaj d'ayex, yujto masanil tas ay d'ayin, a Dios ay yico', tato xchi, te vach' tzeyab'i. **6** A exxo tic tzeyala', tato ay mach tz'alan icha chi', mañxo yovaliloc scolvaj d'a smam snun. Icha chi' tzeyutej eyixtanel schecnab'il Dios, yujto añej juntzañ sley eb' co mam quicham chi' tze c'anab'ajej. **7** Chab' sat ex. Yel ton val tas yalnaccan viñaj Isaías eyuuj icha tic:

8 A eb' anima tic, añej yed' sti'
eb' syal vach' lolonel d'ayin.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta axo spensar eb', najat yajcaneli.
9 Nivanoc tzul yaq'uem sb'a eb' d'ayin. Añej juntzañ schecnab'il anima syac' eb' c'ayb'ajoc, xchi Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani, xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.
10 Ix lajvi chi', ix yavtancot eb' anima. Ix yalan d'a eb':
—Ab'ec. Nachajocab' eyuuj tas svala': **11** A juntzañ tas scac'och d'a co ti', max oï juviel-laj yuuj d'a yichañ Dios. Palta a juntzañ tas tz'elta d'a co ti', a tzoï juanel d'a yichañ, xchi d'a eb'.
12 Yuj chi', ix c'och eb' sc'ayb'um d'a stz'ey. Ix yalan eb':
—¿Ojtac ama to ix te cot yoval eb' viñ fariseo chi' yuj jun ix al chi'? xchi eb' d'ay.
13 Ix yalanpax d'a eb':
—Jantacñej juntzañ te te' mañ avab'iloc yuj co Mam Dios ayec' d'a satchaañ, ol toc'jocq'ueta te' yed' sch'añal yib'. Yuj chi', icha junoc te te' stoc'jiq'ueta yed' sch'añal yib' chi', icha chi' ol aj eb'. **14** Yuj chi', yilxo eb'. Lajan eb' icha junoc mach max uji yilani, nivanoc squetzb'at junocxo mach max uji pax yilani. Q'uinaloc ay junoc mach max uji yilani, squetzanb'at junocxo mach max uji yilan chi' yed'oc, syetb'atej sb'a eb' d'a junoc vitz schavañil, xchi Jesús.
15 Axo ix yalan viñaj Pedro d'a Jesús:
—Al d'ayoï tas syalelc'och jun ab'ix ix al d'a eb' fariseo chi', xchi viñ d'ay.
16 Yuj chi' ix yalan Jesús:
—¿Tom max nachajpaxel jun chi' eyuuj? **17** ¿Tom mañ eyojtacoc? A tas scac'och d'a co ti', a d'a yol co c'ool tz'emc'ochi, axo d'a junxo rato, tz'elxicani. **18** Palta a juntzañ tas tz'elta d'a co ti', a d'a co pensar spitzvicoti. Aton juntzañ chi' tzoï juanel d'a yichañ Dios. **19** Yujto a d'a spensar eb' anima spitzvi chuc pensaril, miloj anima, ajmulal, elc'al, testigoal d'a es yed' b'uchumtaquil. **20** Aton juntzañ chi' tz'ic'an sjuviel eb' anima d'a yichañ Dios. Palta vach'chom max co b'iquel co c'ab' tzoï va'i, max oï juviel-laj d'a yichañ Dios, xchi Jesús.

A jun ix ix mañ israeloc yac'nacoch Jesús d'a sc'ool
(Mr 7.24-30)

21 Ix lajvi chi', ix b'atxi Jesús. Ix c'och d'a yol yic Tiro yed' d'a Sidón. **22** Ata' ay jun ix mañ israeloc, aj Canaán ix. Ix c'och ix d'a Jesús. Ix avaj chaañ ix d'ay:
—Mamin, yiñtil ach viñaj David, oc'oc val a c'ool d'ayin. Ay jun ix vune' ayoch jun enemigo d'ay. Syab' val syail ix yuuj, xchi ix d'ay.
23 Palta max tac'vilaj d'a ix. Axo ix c'och eb' sc'ayb'um d'a stz'ey, ix yalan eb' d'ay:
—Octom tza chec meltzaj jun ix tic, yujto mañ jantacoc yavaj ix d'a co patic, xchi eb' d'ay.
24 Ix lajvi chi', ix tac'vi Jesús:
—Añej d'a eb' quetisraelal checb'il in cot yuj Dios. Yujto icha yaj juntzañ noc' calnel sateq'ui, icha chi' yaj eb', xchi.
25 Palta ix ec'b'at ix d'a yichañ eb'. Ix em cuman ix d'a yichañ Jesús. Ix yalan ix d'ay:
—Mamin, colvajañ d'ayin, xchi ix d'ay.
26 —Palta mañ vach'oc tato stoc'jiec' yooch eb' uninab'il, tz'ac'jib'at

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a noc' yunetac tz'i',[m] xchi Jesús d'a ix.

27 Palta ix tac'vi ix d'ay:

—Yel ton Mamin, palta a noc' yunetac tz'i' chi' sic'anq'ue sc'ajil yooch eb' uninab'il d'a yalañ smexa viñ aj pat, xchi ix d'ay.

28 Yuj chi' ix yalanxi d'a ix:

—A ach tic, svila' tzac' val och Dios d'a a c'ool. Yuj chi', b'oocab' icha tas tza nib'ej chi', xchi d'a ix.

A d'a jun rato chi', ix b'oxican sc'ool ix yune' ix chi'.

Tzijtum eb' b'oxinac sc'ool yuj Jesús

29 Ix lajvi chi', ix b'atxi Jesús. Ix b'eyb'at d'a sti' a' ñajab' yic Galilea. Ix c'och d'a jun tzalan. Ix em c'ojan ta'. **30** Mañ jantacoc eb' anima ix c'och b'aj ayec' chi'. Ix ic'jicot juntzañ eb' max yal sb'eyi, eb' max uji yilani, eb' max yal sloloni yed' eb' malaj sc'ab'. Tzijtumto juntzañxo eb' penaay ix ic'jicot d'ay. Ix ic'jicot eb' d'a yichañ Jesús. Axo ix ac'an b'oxoc sc'ool eb'. **31** A eb' max yal sloloni, ix lolonq'ue eb', a eb' malaj sc'ab', ix b'oxi eb'. A eb' max yal sb'eyi, ix b'eyxi eb'. Añeja' eb' max uji yilani, ix yilxi eb'. Ayic ix yilan juntzañ chi' eb' anima, ix te sat sc'ool eb'. Ix yalan vach' lolonel eb' d'a Dios.

Ix ac'ji va chañe' mil eb' vinac

(Mr 8.1-10)

32 Ix yavtancot eb' sc'ayb'um Jesús, ix yalan d'a eb':

—Tz'oc' in c'ool yuj juntzañ anima tic, yujto chab'jitax jacan eb' d'ayin. A ticnaic mañxa tas sva eb'. Max yal in c'ool tzin chec pax eb' d'a spat, tato max va eb' sb'ati. Ay smay tz'el yip eb' d'a yol b'e, xchi d'a eb'.

33 —Palta tzijtum eb'. ¿Tas ol cutoc cac'an va eb' d'a jun tz'inan luum tic? xchi eb' sc'ayb'um chi'.

34 —¿Jaye' ixim pan eyed'nac? xchi d'a eb'.

—Uqueñej ixim yed' jay c'otañ noc' chay, xchi eb' d'ay.

35 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' anima chi' to tz'em c'ojjab' eb' d'a sat luum. **36** Ix yic'anchaañ ixim pan chi' yuquil yed' jay c'otañ noc' chay chi'. Ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuuj. Ix xepanb'at ixim pan chi' yed' noc' chay chi'. Ix yac'an d'a eb' sc'ayb'um. Axo eb' ix pucanb'at d'a eb' anima chi'. **37** Ix va eb' smasanil, ix b'ud'ji eb'. A ix lajvi sva eb', uqueto xuuc ixim ix yac' sobre ix smolq'ue eb' sc'ayb'um chi'. **38** Chañe' mil eb' viñ vinac ix va'i. Axo eb' ix ix yed' eb' unin, maj b'isjoclaj eb'. **39** Ix lajvi chi', ix yalan quilcob'a Jesús d'a eb' anima chi'. Ix ochxi d'a yol te' barco. Ix b'at d'a yol yic Magadán.

A eb' c'anjinac yil junoc milagro d'a Jesús

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 **1** Ay juntzañ eb' fariseo yed' eb' saduceo ix c'och d'a Jesús, yujto sgana eb' yac'an proval. Yuj chi' ix sc'an yil junoc milagro eb' scot d'a satchaañ. **2** Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—A ex tic, ay b'aj tzeyal icha tic d'a yemc'ualil: A q'uic'an maxtzac

[m] **15.26** A mach b'aj ix sb'ab'laj sch'oxej sb'a Jesús, aton d'a eb' israel, schoñab' Dios, palta a ix Sirofenisa mañ israeloc ix, yuj chi' syal Jesús yuj eb' uninab'il yed' noc' yunetac tz'i'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yac'laj ñab', yujto van stz'a asun, xe chi. 3 Ay b'aj tzeyal pax d'a q'uiñib'alil: A ticnaic musan, te q'uic' asun, ol yac' ñab', xe chi. Jelan eyilan juntzañ asun, tzeyalani tato ol yac' ñab', mato maay. Ay juntzañxo yechel sch'oxan tas yaj jun tiempoal tic, palta ina max nachajel juntzañ chi' eyuuj. Yuj chi', chab' sat ex. 4 A ex tic, te chuc ex, mañoclaj d'a Dios tzeyac'och e pensar. Yuj chi' toñej tze c'an eyil junoc milagro scot d'a Dios. Palta añej jun milagro ol ac'joc eyila', aton jun icha sch'oxnac Dios yed' viñaj Jonás, xchi d'a eb'.

Ix lajvi chi', ix el d'a stz'ey eb', ix b'ati.

A juntzañ c'ayb'ub'al syal eb' fariseo
(Mr 8.14-21)

5 Ix b'at Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a junxo sc'axepal a' ñajab'. Axo eb' sc'ayb'um chi', maj snalaj eb' yic'b'at ixim pan yic sva'a. 6 Ix yalan Jesús d'a eb':

—Ab'ec tas sval tic. Tzeyil val e b'a yuj yich span eb' fariseo yed' yuj yich span eb' saduceo, xchi d'a eb'.

7 Yuj chi' ix yalub'tañan eb' yuj juntzañ ix yal chi':

—Syal icha chi', yujto maj quic'-cotlaj ixim co pan, xchi eb'.

8 Axo Jesús yojtacxo tas van yalan eb'. Yuj chi' ix yalanpax d'a eb':

—¿Tas yuj tzeyala' to malaj ixim e pan? Tevelñej tzeyac'och Dios d'a e c'ool. 9 ¿Tom añeja' max nachajel eyuuj? ¿Tom max e nacoti ayic vac'annac oye' pan d'a oye' mil vinac, jayeto xuuc yac'nac sobre e molnacxiq'uei? 10 Yed' vac'annac pax uque' pan d'a chañe' mil vinac, ¿tom max e nacoti jayeto xuuc yac'nac sobre e molnacxiq'uei? 11 Ayic ix valan d'ayex yuj yich span eb' fariseo yed' yich span eb' saduceo, ¿tas yuj max nachajel eyuuj tas syalelc'ochi? A e naani to a ixim pan svala', xchi d'a eb'.

12 Ayic ix yalan juntzañ chi' Jesús, ichato chi' ix nachajel yuj eb' to mañoc yich pan b'aj syil sb'a eb', palta aton d'a juntzañ c'ayb'ub'al syal eb' fariseo yed' eb' saduceo.

Yalnac viñaj Pedro to a Jesús, aton Cristo
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Ayic ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a yol yic Cesarea yic Filipo, ix sc'anb'an d'a eb':

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ¿mach in am yalan eb' anima tzeyab'i? xchi d'a eb'.

14 —Ay eb' tz'alani, tob' a ach tic Juan ach, viñ ix ac'an bautizar. Ay pax eb' tz'alani tob' Elías ach. Ay pax eb' tz'alani, tob' Jeremías ach, mato junocxo schecab' Dios ec'nac d'a peca', xchi eb' d'ay.

15 —Xal ex tic, ¿mach in e naani? xchi d'a eb'.

16 Axo viñaj Pedro ix tac'vi d'ay, ix yalan viñ icha tic:

—A achton tic, Cristo ach, Yuninal ach Dios pitzan, xchi viñ d'ay.

17 Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Simón, yuninal ach viñaj Jonás, te vach' ico', yujto a jun ix al tic, mañoclaj junoc anima ix ac'an nachajel uuj, palta aton in Mam ayec' d'a satchaañ, a ix ac'an nachajel uuj. 18 A in sval d'ayach, a ach ton Pedro ach. (Pedro syalelc'ochi, q'ueen.) A d'a yib'añ jun tenam chi' ol in b'o viglesia. A viglesia chi', mañ ol ac'joc ganar eb' yuj spoder chamel. 19 A d'ayach ol vac' sllaveal yic tz'och eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

anima d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. A tas ol ala' to ay yovalil d'a yolyib'añq'uinal tic, ay pax yovalil d'a satchaañ. Añejtona' a tas ol ala' to malaj yovalil d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj pax yovalil d'a satchaañ, xchi Jesús d'a viñ.

20 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Ayta b'aj tzeyala' to a in tic Cristo in, xchi d'a eb'.

Ayocto yalancan Jesús yuj schamel
(Mr 8.31—9.1; Lc 9.22-27)

21 A d'a jun tiempoal chi', ix och ijan Jesús yalan d'a eb' sc'ayb'um tas ol ja d'a yib'añ. Ix yalani:

—Yovalil ol in b'at d'a Jerusalén. Ata' ol ac'jococh d'a vib'añ yuj eb' ichamtac vinac ay yopisio, eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Ol in smilcham eb', palta axo d'a schab'jial, ol in pitzvocxi, xchi d'a eb'.

22 Palta axo viñaj Pedro ix ic'anelta Jesús chi' sch'ocoj, yic syac'lan viñ scachani.

—Mamin, mañ ichocta' sgana Dios. A juntzañ ix al chi', mañ ol jalaj d'a ib'añ, xchi viñ d'ay.

23 Palta ix och val q'uelan Jesús d'a viñ, ix yalani:

—Elañ d'a in stz'ey ach Satanás, yujto a gana tzac' somchajel in pensar. Mañoclaj juntzañ tas yic Dios b'aj tzac'och a pensar. Añej juntzañ yic anima tza na'a, xchi d'a viñ.

24 Ix lajvi chi', ix yalanpax d'a eb' sc'ayb'um:

—Tato ay mach sgana tz'och in c'ayb'umoc, yovalil mañxo yicoc sb'a sch'ocoj. Sb'ecocab' sb'a yab'an syail vuuj, taxoñej scham d'a te' culus. Tato icha chi', ochocab' tzac'an vuuj. **25** Yujto a eb' sgana scol sb'a d'a yolyib'añq'uinal tic, ol satel sq'uinal eb' d'a junelñej. Axo eb' sb'ec sb'a scham vuuj, aton eb' chi' ol scha sq'uinal d'a junelñej. **26** Q'uinaloc tato squiquej masanil tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, palta tato tzoñ satcanel d'a junelñej, ¿tas co ganar? ¿Tasto val ol cac' stojoloc yic tzoñ colchajeli? **27** Yujto a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, a yed' spoder in Mam ol in ja yed' eb' vángel. Axo vac'an spac chi' d'a junjun anima, icha tastac ix sc'ulej eb'. **28** Val yel sval d'ayex, ay juntzañ ex ayex ec' d'a tic, manto ex chamlaj, olto eyil in javi, ol in och Yajalil, xchi d'a eb' sc'ayb'um chi'.

Q'uexmajnac yilji Jesús
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 **1** Ob'xitax chi', axo Jesús ix ic'anb'at viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñ yuc'tac viñ scuchan Juan. Sch'ocojil eb' ix b'at yed'oc d'a jun nivan tzalan. **2** Ata' ix q'uexmaj yilji Jesús d'a yichañ eb'. Veei ix aj sat icha yoc c'u, axo spichul, te sac ix aj icha saquilq'uinal. **3** Axo d'a jun rato chi', ix ul sch'ox sb'a viñaj Moisés yed' viñaj Elías. Ix lolon eb' yed' Jesús. **4** Yuj chi' ix yalan viñaj Pedro d'a Jesús chi':

—Mamin, te vach' cajec' d'a tic. Tato a gana, sco b'o oxeoc lechpat, jun ico', jun yic viñaj Moisés yed' jun yic viñaj Elías, xchi viñ.

5 Van to yalan viñaj Pedro chi', ix c'och jun asun. Ix em moyan d'a yib'añ eb'. Toxoñej veei yilji. Ix lajvi chi', ix ab'chaj jun lolonel d'a scal asun chi', ix yalani:

—Aton jun tic Vuninal, te xajanab'il vuuj. Tzin tzalaj val

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed'oc. Aq'uecoch e chiquin d'a tas syala', xchi.

6 Ayic ix yab'an jun chi' eb' sc'ayb'um, ix em lachaljoc eb'. Ix te xivb'at eb'. **7** Yuj chi' ix c'och Jesús d'a stz'ey eb'. Ix maslaj eb' yuuj.

—Q'ueañec vaan. Mañ ex xivoc, xchi d'a eb'.

8 Axo ix yilan eb', mañxalaj mach ayeq'ui. Axoñej Jesús ayeq'ui. **9** Ayic van yemxita eb' d'a jun tzalan chi', ix yalan Jesús d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalelta jun ix eyil chi'. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ato yic ol in pitzvocxi d'a scal eb' chamnac, ato ta' ol eyaleli, xchi d'a eb'.

10 Ix lajvi chi', ix sc'anb'an eb' sc'ayb'um chi' d'ay:

—A eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, syal eb': A viñaj Elías, yovalil ol b'ab'laj javoc, xchi eb'. ¿Tas am yuj syal eb' icha chi'? xchi eb' d'a Jesús.

11 Ix yalanxi d'a eb':

—Yel ton syal eb', yovalil ol javoc viñaj Elías chi', yic sna sb'a eb' anima. **12** Palta sval d'ayex ulnacxoec' viñ. Palta max nachajel yuj eb' tato a viñ. Yuj chi', yutejnac viñ eb' icha val sgana. Icha pax chi' ol aj vab'an syail yuj eb' a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.

13 Icha chi' ix aj snachajel yuj eb' to aton viñaj Juan, viñ ac'annac bautizar, ix yal Jesús.

B'oxinac sc'ool jun unin ayoch jun enemigo d'ay

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Axo ix c'ochxi eb' b'aj ay jun ñilañ anima. Ix c'och jun viñ d'a Jesús, ix em cuman viñ d'a yichañ, ix yalan viñ d'ay:

15 —Mamin, ¿ma max oc' a c'ool d'a jun vuninal? Scot numnaj d'a sjolom. Te ya yaj yuuj. Tzijtum elxo sb'at d'a yol c'ac' yed' d'a yol a' yuuj. **16** Ix vic'cot d'a eb' a c'ayb'um tic, palta maj b'olaj sc'ool yuj eb', xchi viñ d'a Jesús.

17 Yuj chi' ix yalan Jesús chi':

—A ex tic, max eyac'och Dios d'a e c'ool, te pit ex. Inai, ayxo tiempo ay in ec' eyed'oc. ¿B'aq'uiñto val ol nachajel eyuuj? Svab' val syail eyuuj. Ixiquec b'at iq'ueccot viñ unin chi', xchi.

18 Axo ix c'och viñ unin chi' d'a Jesús, ix stuman jun enemigo ayoch chi' d'a viñ. Yuj chi' ix el jun enemigo chi' d'a viñ. D'a jun rato chi', ix b'oxican sc'ool viñ yuuj.

19 Axo yic ix can Jesús sch'ocoj yed' eb' sc'ayb'um, ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas am yuj maj el jun enemigo chi' cuuj? xchi eb' d'ay.

20-21 —Maj el-laj yujto max eyac' val och Dios d'a e c'ool. Val yel sval d'ayex, tato tzeyac'och Dios chi' d'a e c'ool, vach'chom jab'ñej, icha junoc pitañ sat añ mostaza, ol yal eyalan icha tic d'a jun vitz tic: Elañ d'a ed'tal tic, ixic d'a junocxo lugar, xe chi. Tato icha chi', ol el eyuuj. Masanil tas ol yal eyuuj tato yel tzeyac'och Dios d'a e c'ool, xchi d'a eb'.

Ayocto ix yalancan Jesús yuj schamel

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Ayic molanxoec' Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a yol yic Galilea, ix yalan d'a eb':

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' anima. **23** Ol in smilancham

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb'. Axo d'a schab'jial, ol in pitzvoc-
xoc, xchi d'a eb'.

Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix
te cus eb'.

A jun tumin stecjiel yuj stemplo Dios

24 Ayic ix c'och eb' d'a Caper-
naum, a eb' tecumel tumin yuj stem-
plo Dios xid' alan d'a viñaj Pedro:

—A viñ e C'ayb'umal tic, ¿tzam
yac' q'uen tumin viñ stecjiel yic stem-
plo Dios? xchi eb' viñ.

25 —Syac' q'uen viñ, xchi viñ d'a
eb'.

Axo yic ix c'ochxi viñaj Pedro d'a
yol pat, a Jesús ix b'ab'laj alan d'a viñ:

—Simón, ¿tas tza na'a? A juntzañ
tumin stecjiel yuj eb' rey, ¿mach am
tz'ac'ani? ¿Am eb' yuninal eb'
tz'ac'ani, mato a eb' anima? xchi d'a
viñ.

26 —A eb' anima, xchi viñ.

Yuj chi', ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Tato icha chi', a eb' uninab'il,
mañ yovaliloc syac' eb'. **27** Palta
malaj co gana somchaj sc'ool eb'. Yuj
chi', ixic d'a sti' a' ñajab'. B'at
aq'uem q'uen anzuelo d'a yol a'. A
jun noc' b'ab'el chay syamchaj uuj,
tzic'q'ueta noc'. Axo d'a yol sti' noc'
ol ilchaj jun tumin uuj. C'ocb'il ol
yab' jun tumin stecjiel chi' d'ayoñ.
Yuj chi' tzic'cot jun tumin chi', b'at
ac'an d'a eb' tecumel tumin chi' cuuj
co chavañil, xchi d'a viñ.

¿Mach am junoc más nivan yelc'ochi?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 **1** A d'a jun tiempoal chi', ix
c'och eb' sc'ayb'um Jesús
d'ay. Ix sc'anb'an eb':

—¿Mach am junoc más nivan yel-
c'och d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ?
xchi eb' d'ay.

2 Axo Jesús ix avtancot jun unin,
ix yac'anoch d'a scal eb'. **3** Ix yalan
d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, tato max e
q'uex e pensar, tato mañ lajanoc tz'aj
e pensar icha eb' unin, max yal
eyoch d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ.
4 Yuj chi', a eb' te emnaquil syutej
sb'a icha jun unin tic, añej eb' te
nivan yelc'och ta'. **5** A mach schaan
junoc anima lajan icha jun unin tic,
yujto vic jun anima chi', a in tzin
scha'a.

6 Palta tato ay mach tz'ac'an
somchaj spensar junoc anima tzin
ac'anoch d'a sc'ool, aton junoc icha
spensar eb' unin tic, chuc yic jun
chi'. Octom b'ab'el spixjioch junoc
nivan q'uen d'a sjaj, syumjicanb'at
d'a yol a' mar yic sjic'vichamoc,
yacb'an manto yac' somchaj spensar
jun anima chi'. Tato icha chi', más
vach' yico'. **7** Ob'iltac eb' anima yuj
juntzañ tas tz'ac'an somchajel spen-
sar. Masanil tiempo ay juntzañ chi',
palta a val eb' tz'ac'an somchajel
spensar eb' yetanimail, te chuc yic
eb'.

8 Tato a junoc e c'ab', ma junoc
eyoc tzex ic'anb'at d'a chucal, más
vach' tze tzepeli, tzeyumaneli, yujto
vach'chom mañ ex tz'acanoc, tato ol
e cha e q'uinal d'a junelñej, te vach'
eyico'. Palta vach'chom tz'acan e
c'ab' yed' eyoc, tato ol ex b'atcan d'a
scal jun c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, te
chuc eyico'. **9** Tato a junoc yol e sat
tzex ic'anb'at d'a chucal, más vach'
tzeyiq'uelta, tzeyumaneli. Yujto
vach'chom junñej yol e sat, tato ol e
cha e q'uinal d'a junelñej, te vach'
eyico'. Palta vach'chom tz'acan yol e
sat, tato ol ex b'atcan d'a scal c'ac'
d'a infierno, te chuc eyico'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A yab'ixal junoc noc' calnel satnac
(Lc 15.3-7)

10-11 Maï e patiquejel eb' unin tic. Sval d'ayex to a eb' ángel staïvan junjun eb', masanil tiempo ayec' eb' yed' co Mam Dios d'a satchaaï.
12 Q'uinaloc ay junoc mach ay junoc ciento scalnel. Tato satb'at junoc, syactancan noc' 99 b'aj ayec' chi', sb'at sayan noc' satcan chi'.
13 Tato tz'ilchaj noc' yuuj, ste tzalaj yuj noc'. Axo noc' 99 ayec' chi', ichato max tzalaj yuj noc'. **14** Icha pax chi' co Mam ay d'a satchaaï. Malaj sgana ay junoc d'a scal eb' unin tic sateli.

Yovalil scac' nivanc'olal d'a junocxo anima
(Lc 17.3)

15 Tato ay junoc uc'tac tz'och smul d'ayach, b'at al d'ay sch'ocoj to ix och smul d'ayach. Tato scha yab' d'ayach, tzac' ganar a montan jun uc'tac chi'. **16** Palta tato max scha yab' d'ayach, tzic'b'at jun chavaïocxo mach, b'at yalan eb' d'ay. Ayocab' chavaï oxvaïoc testigo, yic vach' ay yip masanil tas tz'alji, icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. **17** Palta tato aïeja' max scha yab'i, tzal d'a iglesia. Tato aïeja' max scha yab' pax d'a eb', canocab' ichñej ta'. Icha junoc comon anima d'a ch'oc choñab'il, ma junoc tecumel tumin, ichocab' ta' tz'ajcan d'a ichaï.

18 Val yel sval d'ayex, a tas ol eyala' to ay yovalil d'a yolyib'aïq'uinal tic, a jun chi' ay pax yovalil d'a satchaaï. Aïejtona', a tas ol eyala' to malaj yovalil d'a yolyib'aïq'uinal tic, a jun chi' malaj pax yovalil d'a satchaaï.
19 Svalan pax d'ayex, tato ay chavaïoc ex lajanïej e naan tas ol e c'ana', axo co Mam Dios ayec' d'a satchaaï ol ac'an d'ayex, **20** yujto a b'aj ay chavaï oxvaïoc anima smolb'ej sb'a, yic syalan sb'a eb' d'ayin, ayinec' yed' eb', xchi Jesús.
21 Axo viñaj Pedro ix c'och d'a stz'ey, ix yalan viï d'ay:
—Mamin, tato ay junoc vuc'tac tzijtum el tz'och smul d'ayin, ¿jayel svac' nivanc'olal d'ay? ¿Yovalil am svac' nivanc'olal uqueloc? xchi viï.
22 —Sval d'ayach, maï uquelocïej tzac' nivanc'olal. Vach'chom 500 el[n] tz'och smul d'ayach, yovalil aïeja' tzac'ïej nivanc'olal, xchi Jesús.

A yab'ixal jun viï max ac'an nivanc'olal

23 Ol val d'ayex chajtil ol aj eb' ayxo och d'a yol sc'ab' Dios aj satchaaï. Lajan icha junoc viï rey sb'o yaj scuenta yed' eb' tz'ac'an servil.
24 Ayic ix och ijan sb'oan yaj juntzaï scuenta viï chi', ix ic'jicot jun viï tz'ac'an servil, maïxo b'ischajb'enoc[o] jantac sb'oc viï d'a viï rey chi'.
25 Palta a jun viï chi', malaj stumin viï. Yuj chi' ix yal viï rey chi' to

[n] **18.22** Ix yal Jesús: "70 el d'a uc'tac" xchi, (quen max elc'och d'a 500). Ato a spensar eb' israel, a jun número 7 chi', te tz'acan d'a yol sat eb', yuj chi' 70 el d'a uc'tac, syalelc'ochi to max oï tzac'van co b'isani jayel tz'och smul junoc mach d'ayoï, yovalil scac' nivanc'olal d'ay.
[o] **18.24** Lajuñe' mil talento ix aj yalan Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yovalil schoñjiel viñ[p] yed' ix yetb'eyum, eb' yuninal yed' jantacñej tas ay d'a viñ, talaj stupchajel sb'oc viñ chi'. **26** Axo viñ tz'ac'an servil chi', ix em cuman viñ d'a yichañ viñ rey chi'. Ix tevioch viñ d'a viñ: Mamin, ac' in nivanc'olal. Jab'jab'il ol in tup in b'oc chi' smasanil d'ayach, xchi viñ. **27** Yuj chi', ix yil sc'ol viñ rey chi' d'a viñ. Ix ac'jican lajvoc sb'oc viñ smasanil. Ix el viñ d'a libre. **28** Axo yic ix el viñ d'a libre chi', ix ilchajel jun viñ yetmunlajvumal viñ yuuj, ay jab' sb'oc viñ d'a viñ.[q] Yuj chi' ix och b'inb'in viñ d'a sjaj viñ, ix yalan viñ: Ac'cot a b'oc chi' d'ayin val ticnaic, xchi viñ. **29** Palta ix em cumnaj jun viñ ay sb'oc chi' d'a yichañ viñ. Ix tevi viñ d'a viñ: Ac' in nivanc'olal. Jab'jab'il ol in tup in b'oc chi' d'ayach smasanil, xchi viñ. **30** Palta maj yal sc'ool viñ ix yac' nivanc'olal viñ. Yuj chi', ix ic'jib'at viñ d'a preso yuj viñ, masanto ix stup sb'oc viñ chi' d'a viñ. **31** Axo ix yilan juntzañxo eb' viñ yetmunlajvumal viñ chi' tas ix sc'ulej viñ, ix te och eb' viñ ilc'olal yilani. Yuj chi' ix b'at yal eb' viñ d'a viñ rey chi', tas ix sc'ulej viñ. **32** Axo viñ rey chi', ix checan avtajcot viñ. Ix yalan viñ: Ach in checab', puch vinac ach. Inai, ix vac' lajvoc a b'oc chi' smasanil, yujto ix al a b'a d'ayin. **33** Octom val ix il a c'ol d'a viñ etb'eyum chi', icha ix oc' in c'ool d'ayach, xchi viñ. **34** Yuj chi', ix te cot yoval viñ rey chi'. Ix ac'jioch viñ d'a preso yuj viñ. Ix yalan viñ to tz'ac'jioch yaelal d'a yib'añ viñ masanto stup sb'oc viñ chi'. **35** Yuj chi', a ex tic, tato max eyac' nivanc'olal d'a eb' eyuc'tac eyanab' d'a smasanil e c'ool, icha chi' ol ex yutocxi co Mam Dios ay d'a satchaañ, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús yuj eb' spuc sb'a
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 **1** Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix elxi d'a Galilea b'aj ayec' chi'. Ix c'och d'a yol yic Judea d'a sc'axepalec' a' nivan Jordán. **2** Tzijtum eb' anima ix och tzac'an yuuj. Ix ac'ji b'oxoc sc'ool eb' penaay ta' yuuj.

3 Ay juntzañ eb' fariseo ix c'och d'ay. Sgana eb' yac'an proval. Yuj chi' ix sc'anb'an eb':

—¿Ay am sleyal spuc sb'a junoc viñ vinac yed' ix yetb'eyum yalñej tas yuuj? xchi eb'.

4 Yuj chi', ix yalan d'a eb':

—¿Tom manta b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, atax yic sb'oannac yolyib'añq'uinal tic Dios, b'ob'il viñ vinac yed' ix ix? **5** Yalnaccani: Yuj chi', a viñ vinac, yovalil syactejcan smam snun viñ, yic junxoñej tz'ajcan viñ yed' ix yetb'eyum. Axo eb' schavañil, ichato junxoñej nivanil tz'aj eb', xchi Dios. **6** Yel mañxo chavañoc eb', junxoñej yaj eb'. Yuj chi', a eb' junxoñej yajcan yuj Dios, max yal-laj yac'anoch sb'a anima yic spucan sb'a eb', xchi Jesús d'a eb'.

7 Ix yalanxi eb' d'ay:

—¿Palta tas yuj yalnaccan viñaj Moisés to a viñ vinac syal yac'an yumal yic pucojb'ail viñ d'a ix yetb'eyum, slajvi chi' schecan pax ix viñ? xchi eb' d'ay.

---

[p] **18.25** A d'a pecataxo, schoñji anima d'a checab'oc.

[q] **18.28** Cien denario ix aj yalan Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

8 —Yuj e pital, yuj chi' yalnaccan viñaj Moisés to syal e pucan e b'a yed' ix eyetb'eyum chi'. Palta atax sb'oannac yolyib'añq'uinal tic Dios, mañ ichocta' yajcan yuuj. **9** Yuj chi', sval d'ayex, a mach spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, syic'an junocxo ix, tz'em viñ ajmulal. Añej tato tz'em ix d'a mul yed' junocxo vinac, syal spucan sb'a viñ yed' ix, xchi d'a eb'.

10 Axo eb' sc'ayb'um ix alan d'ay:

—Tato icha chi', más am vach' max cac'och ix quetb'eyum, xchi eb'.

11 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Palta mañ masaniloc anima stechaj yuj jun tzeyal chi'. Añej eb' tz'och Dios yed'oc, añej eb' stechaj yuuj. **12** Ay juntzañ eb', atax d'a yaljub'al aytaxon palta yaj eb'. Yuj chi' max yal yoch yetb'eyum eb'. Ay pax eb' toto sjuvi yuj eb' yetanimail. Yuj chi' max yal yoch yetb'eyum eb'. Ay pax eb' max yac'ochtaxon yetb'eyum, yujto axoñej Yajalil eb' ay d'a satchaañ sgana syac' servil. A eb' tz'ac'an techaj jun tic, techajocab' yuj eb', xchi Jesús d'a eb'.

A eb' unin ix ic'jib'at d'a Jesús
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Ix lajvi chi', ay juntzañ eb' unin ix yic'b'at eb' anima d'a Jesús, yic syaq'uec' sc'ab' d'a sjolom eb', slesalvi yuj eb'. Palta axo eb' sc'ayb'um ix cachanoch vaan eb'.

14 Palta ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Chaeccot eb' unin d'ayin. Mañ e cach eb' sja d'ayin. Yujto añej eb' lajan spensar icha eb' unin tic, añej eb' ol yal yoch d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ, xchi d'a eb'.

15 Ichato chi', ix yac'anec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Ix lajvi chi', ix el d'a jun lugar chi'.

A jun viñ quelem b'eyum ix lolon yed' Jesús
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 A junel, ay jun viñ quelem ix c'och d'a Jesús. Ix yalan viñ d'ay:

—Ach in vach' C'ayb'umal, tzin c'anb'ej d'ayach, ¿tas vach' tzin c'ulej yic vach' ol in cha in q'uinal d'a junelñej? xchi viñ d'ay.

17 —¿Tas yuj tzin al vach'il? Junñej mach vach', aton Dios, malaj junocxo. Tato a gana tza cha a q'uinal, c'anab'ajej juntzañ checnab'il tic, xchi Jesús d'a viñ.

18 —¿Tastac juntzañ checnab'il tzin c'anab'ajej chi'? xchi viñ d'ay.

—Mañ e milcham eyetanimail. Mañ ex em ajmulal. Mañ ex elc'anoc. Mañ e naq'ue lolonel d'a spatic eb' eyetanimail. **19** Ayocab' yelc'och e mam e nun d'a e sat. Ichaocab' eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat.

20 —Atax in cotoch uninal, tzin c'anab'ajej juntzañ checnab'il tic smasanil. Yuj chi' ¿tasto val in paltail? xchi viñ.

21 —Tato a gana mañxa jab'oc a paltail, ixic, b'at choñcanel smasanil tastac ay d'ayach. Tzac'an stojol d'a eb' meb'a', yuj chi' ol a cha a b'eyumal d'a satchaañ. Ichato chi' b'ian, tzach jaxi, axo och chi' in c'ayb'umoc, xchi Jesús d'a viñ.

22 Ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, cusc'olalxo ix pax viñ, yujto mañ jantacoc tas ay d'a viñ.

23 Ix lajvi chi', ix yalanxi Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Val yel sval d'ayex, a eb' b'eyum, tato ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ, te pural ol och eb'.
24 Svalan d'ayex: Q'uinaloc ay junoc noc' camello, ¿tom ol yal yec' noc' d'a yixal junoc q'uen acxa? Icha chi' yaj eb' b'eyum. Yelxo val pural ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a eb'.
25 Ayic ix yab'an jun chi' eb' sc'ayb'um, ix te sat sc'ool eb'. Ix laj yalan eb':
—Tato icha chi', ¿mach eb' ol colchaj jun? xchi eb'.
26 Yuj chi', ix och q'uelan Jesús d'a eb', ix yalani:
—A jun tic malaj junoc anima syal yuuj. Palta añej Dios syal yuuj. Yujto masanil tas syalñej yuuj, xchi d'a eb'.
27 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:
—Mamin, a oñ tic, ix cactejcan masanil tas ay d'ayoñ, oñ och a c'ayb'umoc. Yuj chi', ¿tas am spac ol co cha'a? xchi viñ.
28 —Val yel sval d'ayex, ato yic ol ac'b'ocxi masanil tastac, ato ta' ol e cha spac eyico'. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in em c'ojan d'a in c'ojnub', b'aj ol checlajel in poder. A exxo ix ex och in c'ayb'umoc tic, ol ex em c'ojan e lajchavañil d'a junjun e c'ojnub'. Ol e ch'olb'itan yaj eb' quetisraelal slajchavil macañ. **29** A mach syactejcan spat vuuj, mato yuc'tac, yanab', mato smam snun, ma yuninal, mato sluum syactejcan vuuj, a jun chi', te nivan spac ol scha'a. Añejtona' ol schaan sq'uinal d'a junelñej. **30** Ay eb' anima nivan yelc'och d'a co cal ticnaic. Palta a eb' chi', tzijtum eb' malaj jab'oc ol aj yelc'och d'a jun tiempoal chi'. Añejtona', ay eb' malaj jab'oc yelc'och d'a co cal ticnaic, palta a d'a scal eb' chi', ay eb' nivan ol aj yelc'och d'a jun tiempoal chi', xchi Jesús d'a eb'.

A jun ab'ix yic eb' munlajvum

20 **1** Ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um icha tic:
—Ol val d'ayex tas tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. A junel, ay jun viñ patrón ayto sacb'i ix q'ue vaan. Ix b'at viñ say eb' smajan yic smolanel sat te' uva eb'.
2 Ayic ix ilchaj eb', ix yac' strato viñ yed' eb'. Ix yalan viñ d'a eb' to jun denario ol stup sc'u junjun eb' viñ. Ichato chi' b'ian, ix checjib'at eb' d'a

A q'uen tumin denario (Mt 20.2)

smunlajel viñ chi'. **3** Axo d'a q'uec'ualilxo, ix b'at viñ d'a mercado. Ix yilan viñ to ay juntzañxo eb' viñ toñej ayeq'ui. **4** Yuj chi' ix yalan viñ d'a eb' viñ: Tato e gana tze say munlaj e b'a, ixiquec munlajel d'ayin. Tz'acan ol vac' e tojol, yalñej jantac ol ex munlajoc, xchi viñ. Yuj chi' ix b'at eb' viñ d'a viñ munlajel chi'.
5 Axo d'a chimxoc'ual, ix b'atxi viñ. Añeja' lajan ix yutej viñ yac'anxi strato yed' juntzañxo eb' viñ, icha ix yutej viñ d'a q'uec'ualil. Añeja' icha chi' ix yutej viñ d'a tz'eymajc'ualxo.
6 Axo d'a yemxoc'ualil, ix b'atxi viñ d'a mercado chi'. Axo ix yilan viñ, ay juntzañxo eb' viñ toñej ayeq'ui, ix yalanpax viñ d'a eb' viñ: ¿Tas yuj toñej ayex ec' d'a tic tz'ec' c'u? xchi

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ. **7** Malaj mach tzoñ manani, xchi eb' viñ d'a viñ. Tato icha chi', ixiquec, munlajañec jab'oc d'ayin. Ol vac' e tojol icha syal jantac ol ex munlajoc, xchi viñ. **8** Axo d'a q'uic'-b'alxo, ix yalan viñ d'a jun viñ scaporal: Avtejcot eb' viñ in majan chi', tza tupan eb' viñ. A eb' viñ tzac'anto ix och d'a in munlajel chi', a eb' viñ tza b'ab'laj tupej. Axo eb' viñ b'ab'el ix ochi, tzac'anto tza tup eb' viñ, xchi viñ. **9** Yuj chi', a eb' viñ yemxoc'ualil ix ochi, a eb' viñ ix b'ab'lajc'och scha stojol. Junjun denario ix scha eb' viñ stojoloc. **10** Axo eb' viñ ix b'ab'laj och d'a smunlajel chi', a snaan eb' viñ to más nivan stojol eb' viñ ol scha'a. Palta añejtona' junjunñej denario ix scha eb' viñ. **11** Ayic ix schaan stojol eb' viñ chi', ix cot yoval eb' viñ d'a viñ patrón chi'. **12** Ix yalan eb' viñ: Ach co patrón, a eb' viñ ix och d'a slajvub'xo munlajel, junxoñej hora ix yac' eb' viñ qued'oc, palta lajan co tojol ix ac' yed' eb' viñ. Palta a oñ tic pural ix ec' c'u cuuj, mañ jantacoc c'ac' ix cab'i, xchi eb' viñ. **13** Axo viñ patrón chi' ix alan d'a jun viñ d'a scal eb' viñ: Ach vamigo, mañ chucoc svutej in b'a d'ayex. Inai, jun denario ix cutej co trato. **14** Yuj chi', cha a tojol. Ixic. Axo juntzañxo eb' viñ tzac'anto ix och d'a in munlajel, a in d'a in gana, tz'acan svac' stojol eb' viñ. **15** Yujto a in, vic in tumin. Max yal scot oval d'ayin, yujto vach' svutej in b'a d'a junjun anima, xchi viñ. Icha chi' syal jun ab'ix tic. **16** Yuj chi', a eb' malaj yelc'och ticnaic, más nivan ol aj yelc'och eb'. Axo eb' nivan yelc'och ticnaic, mañxalaj ol aj yelc'och eb' ta', xchi Jesús d'a eb'.

Ayocto ix yalancan Jesús yuj schamel
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Axo Jesús van sb'atxi d'a yol b'e yed' eb' ajun yed'oc, van sb'at eb' d'a Jerusalén. Ayic van sb'ey eb', ix yavtanelta eb' sc'ayb'um slajchavañil d'a scal eb' anima chi'. Ix yalan d'a eb':

18 Inai, ticnaic van co b'at d'a Jerusalén. A in tic, vach'chom Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, palta ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' viñ sacerdote yed' d'a yol sc'ab' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés. Ol yac'och chamel eb' viñ d'a vib'añ. **19** Ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' mañ israeloc. Ol in sb'uch eb'. Ol in smac'an eb'. Ol in culusajq'ueoc. Axo d'a schab'jial, ol in pitzvocxoc, xchi d'a eb'.

A tas sc'annac ix snun viñaj Jacobo yed' viñaj Juan
(Mr 10.35-45)

20 A ix yetb'eyum viñaj Zebedeo, ix c'och ix d'a Jesús yed' chavañ eb' yune', aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. Ix em cuman ix d'a yichañ, yujto sgana ix sc'an jab'oc tas d'ay. **21** Yuj chi' ix yalan d'a ix:

—¿Tas a gana tza c'an d'ayin? xchi.

—Ayic ol ach och Yajalil, comonoc tza cha em c'ojan eb' viñ vune' tic d'a a tz'ey, jun viñ d'a a vach', axo junxo viñ d'a a q'uexañ, xchi ix d'ay.

22 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ schavañil:

—Max nachajel-laj eyuj tas tze c'an d'ayin. ¿Tom ol techaj yaelal eyuuj icha ol in utaj a in tic? xchi d'a eb' viñ.

—Ol techajoc, xchi eb' viñ d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

23 —Val yel ol ex ac'joc proval icha ol in utajoc. Icha ol vab' syail a in tic, icha chi' ol aj eyab'anpax syail. Palta a in tic, malaj valan vic ex vac'an em c'ojan d'a in vach' ma d'a in q'uexañ. Yujto a co Mam Dios b'ojinaccani mach eb' ol em c'ojan ta'. Yuj chi' ol ac'joc d'a eb', xchi Jesús d'a eb' viñ.

24 Axo lajuñvañxo eb' sc'ayb'um, ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix cot yoval eb' d'a eb' chavañ chi'. **25** Yuj chi' ix avtajcot eb' slajchavañil yuj Jesús. Ix yalan d'a eb':

—Eyojtacxo, a eb' ayoch yajalil d'a junjun nivac choñab', a eb' tz'ac'an mandar. Axo eb' nivac vinac, yajal ton yaj eb' d'a yib'añ eb' anima. **26** Palta a ex tic, mañ ichocta' ol aj d'a e cal. Tato ay mach sgana nivan tz'aj yelc'och d'a e cal, yovalil tz'och ex yac' servil. **27** A mach sgana sat tz'aj d'a e cal, yovalil tz'och e checab'oc. **28** Ichin pax ta' a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, mañ yujoc in yac'an servil eb' anima in javi, palta yuj ul vac'an servil eb', in ja vac'cham in b'a yuj eb', yic vach' tzijtum mach ol colchaj vuuj, xchi d'a eb'.

Jacvinac sat chavañ vinac yuj Jesús
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Ayic van yelxi eb' d'a Jericó, tzijtum anima ix och tzac'an yuj Jesús. **30** Axo d'a ti' b'e, c'ojanem chavañ vinac max uji yilani. Axo ix yab'an eb' to van yec' Jesús, te chaañ ix avaj eb':

—Mamin, ach Yiñtilalcan viñaj David, ¿tom max oc' a c'ool d'ayoñ? xchi eb' d'ay.

31 Palta axo eb' anima ix cachan eb' yic tz'em numan eb'. Palta masñej ix avaj chaañ eb':

—Mamin, ach Yiñtilal can viñaj David, ¿tom max oc' a c'ool d'ayoñ? xchi eb'.

32 Yuj chi', ix och vaan Jesús, ix yavtancot eb':

—¿Tas e gana tzex vutej? xchi.

33 —Mamin, co gana tza jac co sat, xchi eb'.

34 Ix oc' sc'ool Jesús d'a eb'. Ix maslaj sat eb' chi' yuuj. D'a jun rato chi' ix jacvi sat eb', ix och tzac'an eb' yuuj.

C'ochnac Jesús d'a Jerusalén
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 **1** Axo yic van sc'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a slac'anil Jerusalén, ix c'och eb' d'a choñab' Betfagé, d'a yich lum tzalan scuch Olivo. Axo Jesús ix checanb'at chavañ eb' sc'ayb'um. **2** Ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a jun aldea d'a quichañb'at tic. Ata' ol ilchaj jun noc' nun b'uru eyuuj, etzanoch noc'. Aypaxec' jun noc' quelem yune' noc' yed'oc. Tze tijelta noc' schavañil, tzeyic'ancot noc' d'a tic. **3** Tato ay mach tas tz'alan d'ayex, tzeyalan d'a eb': Ay ol och noc' yuj Cajalil. Ol ul cac'xican noc' d'a jun rato, xe chi, xchi Jesús d'a eb'.

4 Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'yajcan yuj jun schecab' Dios d'a peca', ayic ix yalan icha tic:

5 Tzeyal d'a eb' aj choñab' Sion
icha tic:
Ina sja e Reyal d'ayex.
Emnaquil sja yed' jun noc'
b'uru. Ayq'ue d'a yib'añ jun
noc' quelem b'uru, yune' jun
noc' nun b'uru, xe chi, xchi
d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

6 Ix b'at eb' sc'ayb'um chi'. Ix sc'anab'ajej eb' icha ix yal Jesús. **7** Ix yic'ancot jun noc' nun b'uru chi' eb' yed' jun noc' quelem b'uru chi' d'a Jesús. Axo eb' sc'ayb'um chi' ix ac'anq'ue spichul stz'amoc noc'. Ix lajvi chi' ix q'ue Jesús d'a yib'añ noc' quelem b'uru chi'. **8** Ayic van sb'ey noc', tzijtum eb' anima ix laj slich'em spichul[r] d'a yol b'e b'aj van sb'eyb'at chi'. Ay pax eb' ix laj xicanelta te c'ab'tac te' ay xiil. Ix laj yac'anem eb' d'a yol b'e. **9** Axo eb' b'ab'el yed' eb' tzac'an, ix laj yalan-q'ue eb':

—Yuj val Dios d'a jun Yiïtilalcan viñaj David. Calec vach' lolonel d'a viñ checb'ilcot yuj Dios Cajal. Caq'uec yuj diosal d'a Dios aj satchaañ, xchi eb'.

10 Ayic ix c'och Jesús d'a yol choñab' Jerusalén, masanil anima ix laj somchaj chaañ. Ix laj yalan eb':

—¿Mach jun sja tic? xchi eb'.

11 Axo eb' ñilanec' yed' Jesús ix alani:

—Aton Jesús, aj Nazaret yic Galilea. Aton jun tic schecab' Dios, xchi eb'.

Ix pechjielta eb' anima yuj Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Ix lajvi chi', ix och Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix spechanelta eb' choñvajum yed' eb' manvajum. Ix laj slocan pac'laj smexa eb' q'uexum tumin yed' xila eb' choñum paramuch.[s] **13** Ix yalan d'a eb':

—Icha tic yalnaccan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani: A in pat ol aljoc yuuj to yicñej lesal yaji, xchi. Palta a ex tic, icha junoc ñaq'ueen b'aj sc'ub'ejel sb'a eb' elc'um, icha chi' tzeyutej, xchi d'a eb'.

14 Ayic ayec' d'a yamaq'uil stemplo Dios chi', ay juntzañ eb' max uji yilan ix c'och d'ay yed' juntzañ eb' max yal sb'eyi. Ix b'oxican eb' yuuj. **15** Palta axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix yil juntzañ milagro eb' viñ ix sb'o chi'. Ix yab'anpax eb' viñ to ay juntzañ eb' unin tz'alan d'a yamaq'uil stemplo Dios chi': Yuj val Dios d'a jun Yiïtilalcan viñaj David, xchi eb'. Yuj chi' ix te cot yoval eb' viñ. **16** Ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—¿Tom max ab' tas syal eb' unin tic? xchi eb' viñ d'ay.

—Svab' yalan eb'. ¿Tom malaj b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, b'aj tz'alji icha tic d'a co Mam Dios?

> A eb' unin yed' eb' van to schuni, a eb' tzac'lab'ej yic syal vach' lolonel eb' d'ayach.

Icha chi' syala', xchi Jesús d'a eb' viñ.

17 Ix lajvi chi', ix b'atxi Jesús chi', ix can eb' yuuj. Ix elxi d'a Jerusalén chi', ix c'och d'a Betania. Axo ta' ix ec' jun ac'val.

---

[r] **21.8** Syaq'uem spichul anima yed' xiltac te te' d'a yoltac b'e, yuj sch'oxanel eb' to stzalaj eb' ayic sjavi junoc rey, ma junocxo mach nivan yelc'ochi.

[s] **21.12** Schoñvi noc' eb' anima d'a yamaq'uil templo yuj yac'ji noc' silab'il. Yuj chi' schoñchaj noc' ta'. Ay pax eb' q'uexum tumin ta', yic sq'uexji stumin eb' anima scot d'a juntzañxo ch'oc choñab'il, yic syal smanan silab' eb'. Tzijtum mach syixtej eb' d'a spatic juntzañ chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Tacjinaquel jun te' higo yuj Jesús
(Mr 11.12-14,20-26)

18 Axo d'a q'uiñib'alil, van spax Jesús d'a Jerusalén ix och svejel.
19 Axo ix yilani, ay jun te' higo d'a ti' b'e. Ix c'och d'a te', palta malaj junoc sat te' ix ilchaj yuuj. Toñej c'ayum xil te'. Yuj chi' ix yalan d'a te':

—Mañxa b'aq'uiñ ol ach satanoc, xchi d'a te'.

D'a jun rato chi', ix tacjiel te'.
20 Ayic ix yilan jun chi' eb' sc'ayb'um, ix sat sc'ool eb'.

—¿Tastaxlaj yuj junñej rato ix tacjiel jun te' tic? xchi eb'.
21 Val yel sval d'ayex, tato tzeyac'och Dios d'a e c'ool, tato malaj e chab'c'olal, yalñej junoc tas ol yal eyuuj. Mañocñej tas icha ix vutej jun te' tic ol yal eyuuj. Vach'chom ol eyal d'a jun tzalan tic: Elañ d'a ed'tal tic. Yumb'at a b'a d'a yol a' ñajab', tato xe chi, ol yalñej eyuuj icha chi'.
22 Yalñej tas tze c'ana' ayic tzex lesalvi, ol ac'joc d'ayex tato tzeyac'och d'a e c'ool, xchi d'a eb'.

A yopisio Jesús
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ix ochxi Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix sc'ayb'an eb' anima ta'. Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac d'a scal eb' israel chi', ix c'och eb' viñ, ix sc'anb'an eb' viñ d'ay:

—¿Tas elc'ochi, yuj chi' a comon b'oej juntzañ chi' evi? ¿Mach val ac'jinac opisio chi'? xchi eb' viñ.
24 Yuj chi' ix yalan Jesús chi' d'a eb' viñ:

—Añejtona', ol in c'anb'ejpax junoc tas d'ayex. Tato ol eyal d'ayin, ol valpax d'ayex mach ac'jinac vopisio in b'oan juntzañ chi'.
25 ¿Mach ac'jinac yopisio viñaj Juan, yic yac'annac bautizar eb' anima viñ? ¿Am Dios ix ac'ani, mato anima? Alec d'ayin, xchi d'a eb' viñ.

Yuj chi', ix slajtian sb'a eb' viñ yuj juntzañ ix yal chi'. Ix laj yalanq'ue eb' viñ:

—¿Tas ol cutoc calan d'ay? Tato scala' to a Dios ac'jinac yopisio viñ, axom ol yalan d'ayoñ: ¿Tas yuj maj eyac'och viñ d'a e c'ool jun? xchama.
26 Palta tato scala' to yicñej anima yopisio viñ, ay smay yuj eb' anima, yujto a viñaj Juan chi', schecab' Dios yaj viñ snaan eb' smasanil, xchi eb' viñ.
27 Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—Mañ cojtacoclaj, xchi eb' viñ d'ay.

—Tato icha chi', mañ ol val pax d'ayex mach ac'jinac vopisio in b'oan juntzañ chi', xchi Jesús d'a eb' viñ.

A yab'ixal chavañ uninab'il
28 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—¿Tas tze na yuj jun ab'ix ol val tic? Ay jun viñ, ay chavañ yuninal viñ. Ix yalan viñ d'a viñ b'ab'el unin: Ach vuninal, ixic d'a co munlajel, xchi viñ. **29** Maay, mañ ol in b'atlaj, xchi viñ d'a viñ smam chi'. Palta d'a jun rato chi', ix snaan sb'a viñ, ix b'at viñ d'a smunlajel viñ smam chi'. **30** Ix yalanpax viñ d'a viñ schab'il icha ix yutej viñ yalan d'a viñ b'ab'el. Yuj chi' ix tac'vi viñ schab'il chi': Inye Mamin, ol in b'atoc, xchi viñ. Palta maj b'atlaj viñ. **31** A ticnaic, tzin c'anb'ej d'ayex, ¿mach junoc eb' uninab'il chi' ix c'anab'ajan icha sgana smam chi'? xchi Jesús d'a eb' viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Aton viñ b'ab'el unin chi', xchi eb' viñ.

Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, tato ayex ol ex och d'a yol sc'ab' Dios, a val eb' tecumel tumin yed' eb' ix ajmul ix ol b'ab'laj och d'ayex. **32** Yujto a viñaj Juan chi' ix ul alancan d'ayex chajtil tzeyutej e tojolb'itan e b'a, palta maj eyac'ochlaj d'a e c'ool. Axo eb' tecumel tumin yed' eb' ix ajmul ix, ay eb' ix ac'anoch viñ d'a sc'ool. Vach'-chom eyilnac tas yutejnac snaan sb'a eb', palta a exxo tic maj e nalaj e b'a yed' eb', maj eyac'och tas ix yal viñaj Juan chi' d'a e c'ool.

A yab'ixal eb' munlajvum chuc
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 Aq'uecoch e chiquin d'a junxo ab'ix ol val d'ayex. Ay jun viñ ix avan juntzañ te' uva[t] d'a sat sluum. Ix smacan viñ yed' q'uen tz'alq'ueen. Ix sb'oan jun yed'tal b'aj stec'jiel yal sat te' uva chi' viñ. Ix sb'oanq'ue jun b'aj tz'aj eb' stañvan te' uva chi' viñ, chaañ ix aji.

Ix lajvi chi', ix yac'anb'at sluum viñ chi' majanil yed' te' uva chi' d'a juntzañ eb' munlajvum. Ix b'atcan viñ d'a junxo choñab' najat. **34** Axo yic ix ja stiempoal smolchajel sat te', ix checancot juntzañ eb' schecab' viñ d'a eb' viñ munlajvum chi'. Ix b'at sc'anan smajananub'al luum eb'. **35** Ayic ix c'och eb', ix yamchajcot eb' yuj eb' viñ. Ay jun ix smac' eb' viñ. Ay junxo smilcham eb' viñ. Axo junxo ix sjulq'uenejcham eb' viñ. **36** Axo viñ aj luum chi' ix checanb'at juntzañxo eb' schecab'. Ec'alto sb'isul eb' ix b'atxi chi' d'a eb' ix b'at d'a sb'ab'elal. Palta lajan ix aj eb' icha eb' ix b'ab'laj xid'ec' chi'.

37 Ichato chi' ix schecanb'at jun yuninal viñ. Tato icha chi' ol xiv eb' viñ d'a jun vuninal tic, xchi viñ. **38** Palta axo ix yilan eb' viñ to van sc'och jun yuninal viñ chi', ix laj yalan eb' viñ: Ina sjavi viñ uninab'il tic. A ticnaic tato ol cham viñ smam viñ, axo viñ ol ochcan ajluumal. Co milecham viñ, yic vach' a d'ayoñ ol can luum, xchi eb' viñ.

39 Yuj chi', ayic ix c'och viñ, ix yamchajcot viñ yuj eb' viñ. Ix sjachanb'at viñ eb' viñ d'a stitac avb'en chi'. Ata' ix smilcham viñ eb' viñ.

40 Yuj chi', tzin c'anb'ej d'ayex, ayic ol c'och viñ aj luum chi', ¿tas ol yutoc eb' viñ munlajvum chi' viñ tze na'a? xchi Jesús d'a eb' viñ fariseo chi'.

41 —Mañ ol ac'joc nivanc'olal eb' viñ yuj viñ. Ol smilcham eb' viñ chuc spensar chi' viñ. Ol yac'anxican sluum viñ chi' majanil d'a juntzañocxo eb' viñ. A eb' viñ chi' ol ac'an smajananub'al d'a viñ ayic ol c'och stiempoal, xchi eb' viñ.

42 Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a eb' viñ:

—¿Tom malaj b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani b'aj syala'?

> A jun q'uen q'ueen malaj yel-c'och d'a yichañ eb' b'oum pat, aton q'uen ix ochcan sjolomoc schiquin te' pat chi'.
> Icha tic ix aj yuj Dios Cajal. Yuj chi' ayic squilani, ste sat co c'ool yuuj, xchi d'a Slolonel Dios chi'.

[t] **21.33** Ay b'aj a choñab' Israel sch'oxcot te' uva. Il Isaías 5.1-7.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

43 Yuj chi' sval d'ayex, ol yal Dios to mañxalaj eyalan eyic eyoch d'a yol sc'ab'. Axo ol yalan d'a juntzañxo eb' anima, to ay yalan yic eb' yoch e q'uexuloc. Yujto a eb' chi', lajan eb' icha eb' tz'ac'an smajananub'al te' avb'en uva d'a viñ aj luum chi'. **44** Tato ay junoc mach tz'em tañnaj d'a yib'añ jun q'ueen tic, choc' tz'aji. Tato a q'ueen tz'em tañnaj d'a yib'añ junocxo, icha pococ tz'aji, xchi Jesús d'a eb' viñ.

45 Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ fariseo, ayic ix yab'an juntzañ ab'ix chi' eb' viñ, ix snaanel eb' viñ to a yuj eb' viñ ix yal juntzañ chi' Jesús. **46** Yuj chi' sgana eb' viñ ix syama'. Palta ix xiv eb' viñ d'a eb' anima, yujto a Jesús schecab' ton Dios yaj d'a eb' anima chi'.

A yab'ixal jun nupnajel

22 **1** Ix yalan junxo ab'ix tic Jesús d'a eb' viñ, xchi icha tic:

2 —Ol val d'ayex chajtil ol aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Ay jun viñ rey ix yac'och sq'uiñ jun yuninal yic snupnaji. **3** Ayic van syamchajoch jun q'uiñ chi', ix checanb'at eb' schecab' viñ, yic tz'ic'jicot eb' avtab'il yuj viñ. Palta maj yal-laj sc'ool eb' ix cot d'a jun q'uiñ chi'. **4** Yuj chi', ix yalanxi viñ d'a juntzañxo eb' schecab': Ixiquec, b'at alec d'a eb' avtab'il chi' vuuj to vach'xo yaj tas ol sva eb' vuj d'a tic. To ix vac' miljoc juntzañ noc' vacax yed' juntzañxo noc' noc' b'aq'uech yac'ji servil. Listaxo yaj smasanil ticnaic. Yuj chi', ixiquec, alec d'a eb' to elañchamel scot eb' d'a jun nupnajel tic, xchi viñ rey chi' d'a eb'. **5** Yuj chi', ix b'at eb' schecab' viñ chi' yala'. Palta axo eb' avtab'il chi', maj stac'cotlaj sb'a eb'. Ay jun ix b'atcan yil sluum. Ay junxo, ix b'at d'a snegocio. **6** Axo juntzañxo eb' ix yamancan eb' schecab' viñ chi'. Ix yac'an chucal eb' d'a eb'. Añeja' ix miljicham eb' yuj eb'. **7** Axo viñ rey chi', ix cot yoval viñ. Yuj chi', ix schecb'at juntzañ eb' soldado viñ, yic b'at miljoccham eb' ix mac'ancham eb' schecab' viñ chi'. Axo schoñab' eb', ix ñusjicantz'aoc. **8** Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a juntzañxo eb' schecab': Vach'xo yaj smasanil tas yic jun nupnajel tic, palta a eb' avtab'il chi', mañ ton smojoc to a eb' tz'avtaji. **9** Yuj chi' ixiquec d'a calle. Jantacñej eb' tz'ilchaj eyuuj, tzeyic'cot eb' d'a jun q'uiñ tic, xchi viñ d'a eb'. **10** Yuj chi', ix b'at juntzañxo eb' schecab' viñ chi' d'a calle. Jantacñej eb' ix ilchaj yuj eb', eb' chuc yed' eb' vach', ix molb'aj eb'. Yuj chi', ix te b'ud'ji jun pat b'aj ix och jun q'uiñ chi' yuj eb' anima.

11 Ix lajvi chi', ix ochc'och viñ rey chi' yil eb' ix c'och chi'. Ix yilan viñ, ay jun viñ mañoclaj c'apac pichul yic nupnajel ayoch yuuj.[u] **12** Yuj chi', ix yalan viñ rey chi' d'a viñ: Ach vetanimail, ¿tas yuj tzach comon ja d'a jun nupnajel tic? Ina mañoclaj c'apac pichul yic nupnajel ayoch uuj, xchi viñ. Maj tac'voclaj viñ. **13** Yuj chi' ix yalan viñ rey chi' d'a juntzañ eb' schecab' ayec' yed' ta': Tzeq'uec pitan jun viñ tic. Tzeyic'anb'at viñ. Tze yumancanb'at viñ b'aj ay

[u] **22.11** A d'a jun tiempoal chi' tz'ac'ji spichul eb' avtab'il chi' d'a junoc q'uiñ yuj viñ ay yic q'uiñ chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

q'uic'alq'uinal. Ata' ol oc' viñ. Ol siq'uic'oc viñ yoq'ui, ol juch'uch'oc ye viñ yuj yab'an syail, xchi viñ. **14** Icha chi' syal jun ab'ix tic, yujto tzijtum eb' avtab'il yuj Dios, palta jayvañ̃ñej eb' sic'b'ileli, xchi Jesús d'a eb' viñ.

A jun tumin sc'anjiel yuj eb' viñ yajal

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ix lajvi chi', ix yic'anel sb'a eb' viñ fariseo chi'. Ix slajtian sb'a eb' viñ d'a spatic Jesús, tas ol yutoc eb' viñ yac'anoch d'a yib'añ yuj slolonel, yujto sgana eb' viñ yac'anoch d'a yib'añ. **16** Yuj chi', ix schecb'at jayvañ eb' sc'ayb'um eb' viñ d'a Jesús chi' yed' jayvañ eb' spartido viñaj Herodes.[v] Ix b'at yalan eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, cojtac to te yel tzala'. Cojtac paxi, a jun c'ayb'ub'al sgana Dios, tza c'ayb'ej d'a yel. Junlajan tzutej a pensar d'a spatic eb' anima, yujto max ach och q'uelan d'a eb'. **17** ¿Tas tz'aj tza na'? A juntzañ tumin sc'anjiel d'ayoñ yuj viñ yajal d'a Roma, ¿ay am sleyal scac'a', ma to maay? xchi eb' d'ay.

18 Palta yojtacxo Jesús to chuc snaan eb' d'a spatic. Yuj chi', ix yalan d'a eb':

—A ex tic, chab' sat ex. ¿Tas yuj tzin eyac' proval? **19** Ch'oxec vil junoc tumin tz'ac'ji d'a viñ yajal chi', xchi d'a eb' viñ.

Yuj chi', ix ch'oxji jun tumin chi' yila'. **20** Ix sc'anb'anxi d'a eb' viñ:

—¿Mach ayoch yechel d'a jun tumin tic? ¿Mach ay yic jun b'i tz'ib'ab'iloch tic? xchi d'a eb'.

21 —Aton yechel viñ yajal d'a Roma yed' sb'i viñ, xchi eb'.

—Yuj chi', a tas yictaxon viñ yajal chi', aq'uec d'a viñ. Palta a tas yictaxon Dios, aq'uec d'ay, xchi d'a eb' viñ.

22 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', toñej ix sat sc'ol eb'. Yuj chi' ix el eb' d'a stz'ey Jesús chi', ix b'at eb' b'ian.

A eb' tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 A d'a jun c'u chi', ay juntzañ eb' viñ saduceo ix c'och d'a Jesús. A eb' viñ chi' tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac. Yuj chi', ix yalan eb' viñ d'ay:

24 —Ach co C'ayb'umal, a viñaj Moisés tz'ib'annaccani: Q'uinaloc ay junoc viñ schami, scan ix yetb'eyum viñ, palta malaj junoc yuninal viñ. Tato icha chi', axo junoc yuc'tac viñ tz'ic'anxican ix, yic vach' tato tz'aj yuninal junxo viñ chi', ichato yuninal viñ ix cham chi' yaji. Icha chi' yaj yalancan viñaj Moisés chi'. **25** A junel, ay ucvaañ eb' viñ yuc'tac sb'a ec'nac d'a co cal. A viñ b'ab'el vinac ic'jinac jun ix ix, palta cham viñ. Malaj yuninal viñ alji yed' ix. Axo viñ yuc'tac viñ ic'anpaxcan ix. **26** Palta champax junxo viñ chi', malaj pax yuninal viñ ajcan yed' ix. Icha chi' ajpax viñ yoxil. Ec' eb' viñ yucvañil d'a ix. **27** Chamel eb' viñ yucvañil, ichato chi' b'ian, scham ix. **28** Axo yic ol pitzvocxi eb' chamnac, ¿mach junoc eb' viñ ol ic'an ix? yujto yic'nac ix eb' viñ yucvañil, xchi eb' viñ.

---

[v] **22.16** A eb' spartido viñaj Herodes, sgana eb' to añej viñaj Herodes chi' yed' yuninal tz'och yajaliloc eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

29 Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Toñej tzex somchaji, yujto mañ eyojtacoc tas syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Mañ eyojtacocpaxi jantac spoder Dios. **30** Yujto ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, mañxalaj ic'lajb'ail. Yujto lajan ol aj eb' yed' eb' yángel Dios ay d'a satchaañ. **31** Palta toxon chequel yaji to ol pitzvocxi eb' chamnac. ¿Tom manta b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, tas yalnaccan Dios, ayic yalannaccani? **32** A in ton tic, sDiosal in viñaj Abraham, sDiosal in viñaj Isaac, sDiosal in pax viñaj Jacob, xchi. Yuj chi' vach'chom chamnac eb' viñ, palta cojtac to mañ satnacoc el eb' viñ d'a junelñej, yujto yalnac Dios to sDiosal eb' viñ yaji.

33 Ayic ix yab'an eb' anima juntzañ ix yal chi', ix te sat sc'ol eb'.

A jun checnab'il nivan yelc'ochi
(Mr 12.28-34)

34 Axo yic ix yab'an eb' viñ fariseo to ix em numnaj eb' viñ saduceo chi' yuj Jesús, yuj chi' ix smolb'ej sb'a eb' viñ d'a stz'ey. **35** Ay jun viñ d'a scal eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Sgana viñ syac' proval Jesús. Yuj chi', ix stz'ac sc'anb'ej viñ d'ay:

36 —Ach in C'ayb'umal, ¿b'aja junoc checnab'il d'a ley Moisés nivan yelc'och d'a yichañ smasanil? xchi viñ d'ay.

37 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Tze xajanej Dios Cajal d'a smasanil e c'ool, d'a smasanil e pixan yed' d'a smasanil e pensar. **38** Aton jun checnab'il tic, nivan yelc'och d'a yichañ smasanil. **39** Axo junxo checnab'il tic, quen mañ lajanoc yelc'och yed'oc, xchi icha tic: Ichaocab' eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat. **40** Tato sco c'anab'ajej chab' checnab'il tic, syalelc'ochi, van co c'anab'ajan sley Dios smasanil yed' jantacñej tas tz'ib'yajcan yuj eb' schecab', xchi Jesús d'a viñ.

A Cristo, aton Yuninal Dios
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Aytoec' eb' viñ fariseo chi', ix sc'anb'an Jesús d'a eb' viñ:

42 —¿Tas xe chi yuj Cristo? ¿Mach ay yiñtilal tze na'a? xchi d'a eb' viñ.

—A Cristo chi', yiñtilalcan viñaj rey David, xchi eb' viñ d'ay.

43 Ix tac'vi Jesús:

—Palta yuj Yespíritu Dios yalnac viñaj David chi' to a Cristo, Yajal yaj d'a viñ, xchi icha tic:

> **44** A Dios Cajal alannac d'a Vajalil
> icha tic: Emañ c'ojan d'a in
> vach' c'ab' tic,[w] masanto ol
> vac'canoch eb' ayoch ajc'olal
> d'ayach d'a yalañ oc, xchi Dios
> d'a Vajalil, xchi viñ.

45 Icha chi' yutejnac viñaj David yalancani to a Cristo Yajal yaj d'ay. Yuj chi', ¿tom yiñtilalñej viñaj David chi' yaji? xchi Jesús d'a eb' viñ.

46 Palta malaj junoc mach ix pacan d'ay. Yuj chi', atax d'a jun c'u chi', malaj junoc mach stec'b'ej sb'a sc'anb'an junocxo tas d'ay.

---

[w] **22.44** A mach tz'em c'ojan d'a svach' junoc yajal, sch'oxo' to nivan yelc'och d'a yol sat jun chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A smul eb' viñ fariseo yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 **1** Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' anima yed' d'a eb' sc'ayb'um:

2 —A eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' fariseo, ay yopisio eb' yalan tas yaj ley chi'. **3** Yuj chi', yalïej tas syal eb' chi', tze c'anab'ajej. Palta mañ e c'ulej icha sc'ulej eb' chi'. Yujto a tas syal eb', max sc'anab'ajej-laj eb'. **4** A juntzañ schecnab'il eb', lajan icha junoc icatz te al. Syac'q'ue b'ulan eb' d'a yib'añ anima, palta max yac'och yiximal sc'ab' eb' sd'uñanb'at jab'oc d'a yib'añ eb'. **5** Yujïej to sgana eb' to vach' eb' d'a yichañ anima, nivanoc sc'ulej eb' juntzañ vach'il chi' yil eb'. Ay juntzañ tz'uum b'aj tz'ib'ab'iloch jab'oc slolonel Dios, syac'och eb' d'a sc'ab' yed' d'a snañal sat. Nivac syutejoch eb', yic vach' eb' d'a yichañ eb' anima snaani. Jucan pax syutejoch spichul eb', yelxo val te jucan yajoch schional yuj eb'. **6** Ayic tz'och juntzañ nivac vael, añej b'aj te vach', añej ta' tz'em c'ojan eb'. Yed' pax d'a yoltac spatil sculto eb', añej val d'a juntzañ xila eb' nivac vinac tz'em c'ojan eb'. **7** Axo yic slaj ec' eb' d'a calle, stzalaj val eb' ayic slaj yac'anem sb'a eb' anima d'a eb'. Ste q'uechaañ eb' ayic tz'alji eb' yuj eb' anima sc'ayb'umaloc.

8 Palta a exxo tic, mañ e cha aljoc e b'a c'ayb'umal, yujto junïej e c'ayb'umal. A exxo tic, eyuc'tac e b'a, eyanab' e b'a e masanil. **9** Malaj junoc mach d'a yolyib'añq'uinal tic tze comon alej e mamoc. Yujto junïej e Mam, aton Dios ay d'a satchaañ. **10** Mañ e cha aljoc e b'a cuchb'umal, yujto junïej e Cuchb'umal, a in ton Cristo in tic. **11** A mach syac'och sb'a checab'oc d'a e cal, aton jun chi' te nivan yelc'ochi. **12** A mach syic'chaañ sb'a, ol ic'jocxiemi. Palta axo eb' syiq'uem sb'a, aton eb' ol ic'jocchaañ.

13-14 A exxo tic ex c'ayb'um d'a ley Moisés yed' ex fariseo, te chuc eyico'. Chab' sat ex. Tze macoch vaan eb' anima, yic max och eb' d'a yol sc'ab' Dios aj satchaañ. Max ex och a ex tic. Max e chapaxoch eb' sgana yochi.

15 A ex c'ayb'um ex d'a ley Moisés yed' ex fariseo, te chuc eyico'. Chab' sat ex. Tzex ec' d'a sat luum tic yed' d'a sat a' mar, yic ay mach tze montejoch eyed'oc. Axo eb' tz'och eyed' chi', toñej svach' juviel spensar eb' eyuuj. Yuj chi', eyuuj ec'-b'al yaelal ol ac'jococh d'a yib'añ eb' d'a eyichañ.

16 A ex tic, lajan ex icha junoc mach max uji yilani, ch'oxum b'e syutej sb'a d'a junocxo. Te chuc eyico', yujto tzeyal icha tic: Tato ay mach slocan sb'i stemplo Dios, malaj tz'ochi, xe chi. Palta tato ay mach slocan sb'i q'uen oro ayoch d'a stem-plo Dios chi', yovalil sc'anab'ajej, xe chi. **17** Yuj chi', te quistal ex, musan-satil eyaji. ¿B'aja junoc más nivan yelc'och tze na'a? ¿Tom a q'uen oro chi' sch'ocoj, mato a stemplo Dios chi'? A q'uen oro chi', yujto ayoch q'uen d'a stemplo Dios, yujñej chi' yic Dios yaj q'ueen. **18** Tzeyalan paxi: Tato ay mach slocan sb'i jun altar b'aj sñusjitz'a juntzañ silab' d'a Dios, malaj tz'ochi, xe chi. Palta axo mach slocan sb'i jun silab' ay d'a altar chi', yovalil sc'anab'ajej, xe chi. **19** Yuj chi' te quistal ex. Musansatil eyaji.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

¿B'aja junoc más nivan yelc'och tze na'a? ¿Tom a jun silab' chi', mato a jun altar chi'? A jun silab' chi', yujto ayec' d'a yib'añ jun altar chi', yujïej chi' yic Dios yaji. **20** Yuj chi', tato ay mach slocan sb'i altar, mañocïej jun altar chi' sloc sb'i. Slocpax sb'i jantacïej tas ayq'ue d'a yib'añ. **21** Añejtona', tato ay mach slocan sb'i templo Dios, mañocïej templo chi' sloc sb'i. Slocpax sb'i Dios yed'oc, yujto cajan Dios chi' ta'. **22** Tato ay pax mach slocan sb'i satchaañ, syalelc'ochi, van slocan sb'i sdespacho Dios. Slocpax sb'i Dios yed'oc, yujto ata' ayec' Dios chi'.

23 A ex c'ayb'um ex d'a ley Moisés yed' ex fariseo, te chuc eyico'. Chab' sat ex. Tzeyac' sdiezmoal juntzañ añ alavena, juntzañ añ anix yed' juntzañ añ comino. Palta ay juntzañ schecnab'il Dios nivan yelc'ochi, max e c'anab'ajejlaj. A checnab'il chi' tz'alani to yovalil tojol scutej co b'a, tz'oc' pax co c'ool d'a eb' quetanimail, scac'anpaxelc'och tas scala'. Palta inai malaj tz'och juntzañ tic d'ayex. Octom tze c'anab'ajej juntzañ tic, tze c'anab'ajan pax juntzañxo chi'. **24** A ex pax tic, lajan ex icha junoc mach max uji yilani, ch'oxum b'e syutej sb'a d'a junocxo. Añej noc' us tzeyic'canel d'a scal tas tzeyuq'uej. Slajvi chi', axo noc' camello tze turb'ati.

25 A ex c'ayb'um ex d'a ley Moisés yed' ex fariseo, te chuc eyico'. Chab' sat ex. A ex tic lajan ex icha junoc mach añej spatic svaso yed' yuc'ab' sb'iqueli, axo yool mictac. Ichex ton ta' a ex tic, te vach'ïej tzeyutej e b'a d'a yichañ anima, palta axo d'a elc'altac jun, toñej tzex och b'eyumal yuj eyixtan anima, yuj eyac'an sgana e pec'al. **26** A ex fariseo ex tic, ichato max uji eyilan jab'oc. B'ab'laj b'oejec e pensar, ichato chi', vach' ol ex aj d'a yichañ anima.

27 A ex c'ayb'um ex d'a ley Moisés yed' ex fariseo, te chuc eyico'. Chab' sat ex. Lajan ex icha b'aj smucchaj eb' chamnac, sac yilji. A d'a spatic te vach' yilji, palta axo d'a yool, b'ud'an yuj sb'aquil juntzañ chamnac chi' yed' juntzañxo tas tzoñ ixtanel d'a sat ley. **28** Ichex ta', yujto a d'a yichañ eb' anima, nivanoc vach' tzeyutej e b'a, palta axo e pensar, chab' sat yaji, te chuc.

29 A ex c'ayb'um ex d'a ley Moisés yed' ex fariseo, chuc eyico'. Chab' sat ex. A ex tic, tzato e b'oq'ue b'aj mucan eb' schecab' Dios. Añeja' pax juntzañ eb' tojol spensar mucan ta', tzato e b'oq'ue smonumentoal. **30** Tzeyalani: Q'uinaloc ay oñ ec' d'a stiempoal eb' co mam quicham d'a peca' chi', mañ cac'nac am och co b'a yed' eb' ayic smilannaccham eb' schecab' Dios chi' eb', nivanoc xe chi. **31** Palta a tzeyalan icha chi', tze ch'oxeli to yiñtil ex eb' miljinac eb' schecab' Dios chi'. **32** A exxo, tze vach' aq'uejoch stz'acub' tas sc'ulejnac eb' e mam eyicham chi'.

33 A ex tic, te jelan ex d'a chucal icha noc' chan. Añejtona', icha pax chi' eb' e mam eyicham chi'. ¿Tom ol yal e colanel e b'a d'a jun yaelal d'a infierno? **34** Ab'ec. Ol in checb'at juntzañ eb' schecab' Dios d'ayex, eb' ay sjelanil d'a yic Dios yed' eb' c'ayb'um. Ay eb' ol e culusejq'uei, ol e milancham eb'. Ay eb' ol e mac' d'a yoltac spatil culto. Ol laj e pech b'eyec' eb' d'a junjun choñab'. **35** Yuj chi', a d'a eyib'añ ol ja schamel masanil eb' tojol spensar

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix miljicham d'a yolyib'añq'uinal tic, yictax ix cham viñaj Abel, jun viñ tojol spensar, masanto yic ix miljicham viñaj Zacarías yuninal viñaj Berequías. A viñaj Zacarías chi', ix miljicham viñ yuj eb' e mam eyicham chi' d'a snañal templo Dios yed' altar.[x] **36** Val yel sval d'ayex, a schamel junjun eb' chi', ol ochcan e muloc a ex ayex ec' ticnaic.

Cusnac Jesús yuj eb' aj Jerusalén
(Lc 13.34-35)

37 A ex val tic ex aj Jerusalén, chuc eyico', tz'oc' val in c'ool eyuuj. Slaj e milñejcham eb' schecab' Dios. Axo juntzañxo eb' schecjicot d'ayex yuj Dios, toñej slaj e julcham eb' d'a q'uen yax q'ueen. Tzijtum elxo in gana tzex vavtejcot d'ayin, icha junoc noc' caxlañ syavtejcot yune', smoyanq'ue yune' noc' chi', palta toxon max yal e c'ool. **38** Ab'ec. A jun e templo tic,[y] ol can tz'inan. **39** Sval d'ayex to mañxo ol in eyil-laj, masanto ol eyal icha tic: Calec vach' lolonel d'a jun checb'ilcot yuj Dios Cajal, xe chama, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús to ol em lañnaj stemplo Dios
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 **1** Ix elta Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios. Ayic van sb'ati, ix c'och eb' sc'ayb'um d'ay. Ix sch'oxan junjun macañil yic stemplo Dios chi' eb' d'ay. **2** Ix yalan d'a eb':

—¿Tzam eyil juntzañ nivac pat tic smasanil? Val yel sval d'ayex, a juntzañ q'uen q'ueen latz'b'ilq'ue tic, mañxa junoc q'uen ol can d'a yib'añ q'uen yetq'ueenal. Ol juchajem smasanil, xchi d'a eb'.

A juntzañ yechel yic lajvub' c'ual
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ix lajvi chi', ix b'at d'a tzalan Olivo. Ix em c'ojan ta'. Axo eb' sc'ayb'um, ix c'och eb' sch'ocoj d'ay, ix yalan eb':

—Sco nib'ej tzal d'ayoñ, ¿b'aq'uiñ ol ja jun ix al chi'? ¿Tas junoc yechel ol ac'an checlajoc to toxo ol ach javoc, to toxo pax ol lajvoquec' jun tiempoal tic? xchi eb' d'ay.

4 Yuj chi' ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':

—Te lista tzeyutej e b'a, yic malaj junoc mach ol ex ac'an musansatil. **5** Yujto tzijtum eb' ol esanel in b'i, ol laj yalan eb': A in ton tic Cristo in, xcham eb'. Tzijtum mach ol smusej sat eb'. **6** Ol eyab' yoch juntzañ nivac oval. Ol eyab'anpax specal juntzañxo ijan ol ochoc. Palta mañ ex xivoc, yujto yovalil icha chi' ol ujoc elc'ochi. Palta manto ol lajvoc el-laj yolyib'añq'uinal tic ta'. **7** Yujto ay juntzañ nivac choñab' ol yac' oval yed' juntzañxo nivac choñab'. Ol yac'an oval eb' yajal yed' eb' yetyajalil. Ol ja pax vejel d'a yib'añ eb'. Ol laj ec' quixcab'. **8** A juntzañ chi', b'ab'el yaelal. Ayto juntzañxo ol javoc.

---

[x] **23.35** A viñ b'ab'el vinac mac'b'ilcham yuj yetanimail, aton viñaj Abel, icha chi' yalan d'a Génesis 4.1-8. Axo viñaj Zacarías, milb'ilcham yuj eb' yetisraelal, icha chi' yalan d'a ch'añ slibroal yab'ixal eb' israel chi'. 2 Crónicas 24.21.

[y] **23.38** Ix yalan Jesús: "A jun e pat ol can tz'inan," syalelc'ochi a jun templo, ma syalelc'ochi a choñab' Jerusalén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

9 A ex tic, ol laj ex ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' yajal, yic ol ex och d'a syaelal yuj eb'. Ol laj ex smilcham eb'. Masanil eb' anima ol laj och ajc'olal d'ayex vuuj. **10** A d'a jun tiempoal chi', tzijtum mach ol meltzajxican d'a spatic. Ol laj och eb' ajc'olal d'a eb' yetb'eyum taxon chi'. Ol laj yac'lajoch sb'a eb' d'a yol sc'ab' chamel. **11** Tzijtum mach ol yaloch sb'a schecab'oc Dios. Tzijtum eb' anima ol smusej sat eb'. **12** Ol te q'ue vaan chucal. Yuj chi' tzijtum eb' mañxo ol xajanan Dios. **13** Palta a eb' tec'an syutej sb'a yab'an syail masanto d'a slajvub', aton eb' chi' ol colchajoc. **14** Axo jun vach' ab'ix tz'alani chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios, yovalil ol laj aljoquel d'a smasanil yolyib'añq'uinal tic, yic ol laj yab' eb' d'a junjun choñab'. Ichato chi', ol ja slajvub' chi'.

15 A viñaj Daniel, viñ schecab' Dios d'a peca', a viñ aljinaccan yuj jun viñ tz'ac'an chucal, tz'ac'an juvoc juntzañ tasi. A mach tz'avtan jun ab'ix chi', nachajocab' el yuuj. Ayic ol eyilan jun chi' d'a yol stemplo Dios, **16** a eb' ayec' d'a Judea, b'atocab' eb' elelal d'a tzalquixtac. **17** A eb' ayq'ue d'a spañanil yib'añ spat, mañxoocab' emixta eb' yic tz'och eb' yiq'uelta junoc tas d'a yol spat, yic sb'at eb' elelal. **18** Yed' eb' ayb'at d'a smunlajel, mañxoocab' ol ul yic' spichul eb' b'aj ix cani. **19** A d'a jun tiempoal chi', te chuc yic eb' ix yab'ix yed' eb' ix vanto schuni yune' ayic ol b'at eb' elelal. **20** C'anec d'a Dios, yic mañoc d'a ñab'il q'uinal ol ex b'at elelal, mato d'a sc'ual ic'oj ip. **21** Yujto te nivan yaelal ol javoc d'a jun tiempoal chi'. Manta b'aj tzuji icha chi' yictax ix sb'oan yolyib'añq'uinal tic Dios. Añej val jun chi', mañxa b'aq'uiñ ol ujoc pax junelxo. **22** Tato max sc'ochlitej stiempoal jun yaelal chi' Dios, malaj am junoc mach ol colchajcanel d'a yol sc'ab' chamel, palta yuj eb' sic'b'ilxoel yuuj, ol sc'ochlitej.

23 Tato ay eb' ol alan icha tic d'ayex: Ina yajec' Cristo d'a tic, mato, ina yajec' d'a chi', ta xchi eb', mañ e cha eyab'i. **24** Yujto ay eb' ol laj yaloch sb'a Cristoal. Ay pax eb' ol yaloch sb'a schecab'oc Dios. Ol laj

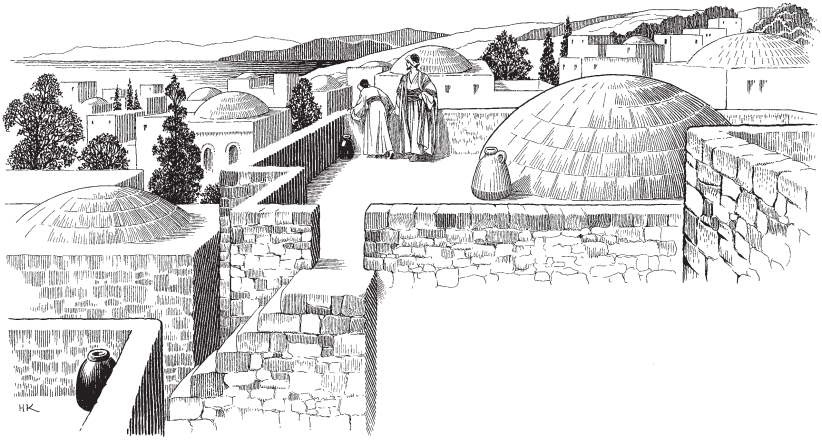

A eb' ayq'ue d'a yib'añ pat (Mt 24.17)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sch'ox juntzañ yechel eb' yed' juntzañ milagro, ol laj musaj sat eb' anima yuj eb'. A eb' sic'b'ilxoel yuj Dios, ijan val ol yac' ganar eb' sjuanel spensar eb'. **25** Ayocto svalancan juntzañ tic d'ayex. **26** Yuj chi', tato ay eb' ol alan icha tic d'ayex: Ab'ec. Ayec' Cristo d'a tz'inan luum, tato xchi eb', mañ ex b'at eyila'. Tato ay pax eb' ol alanoc: Ina yajec' d'a yol jun pat chi', tato xchi eb', mañ e cha eyab'i. **27** Yujto ayic ol in javoc a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, masanil mach ol ilanoc, icha tz'aj yec' copnaj leb'lon b'aj sjavi c'u, scheclaj b'aj tz'em c'u, masanil mach tz'ilani. **28** Tato smolb'ej sb'a noc' ostoc, syalelc'ochi to ay junoc noc' chamnac noc', icha chi' ol ajoc ayic ol in javoc chi'.

A tas ol aj sja Jesús d'a schaelal

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

29 Ayic ol ec'chaj juntzañ yaelal chi', a c'u ol q'uic'b'oqueloc, mañxo ol yac'laj yoc q'uen uj. Axo q'uen c'anal, ol cot q'uen d'a satchaañ. Axo juntzañ yipal satchaañ chi' ol tzicub'tañajoc. **30** Ichato chi' b'ian, axo scheclaj jun yechel d'a satchaañ to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic van vemuli. Axo eb' anima d'a junjun choñab' d'a yolyib'añq'uinal tic, ol laj siq'uic'oc eb' yoq'ui, yujto ol yil eb' vemul d'a scal asun. Mañ jantacoc in poder, te nivan in tziquiquial. **31** A inxo, ol in checcot eb' vángel, te chaañ ol spu strompeta eb' yic smolchajcot eb' sic'b'ilel vuuj. Ol laj ic'joccot eb' b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal tic masanto b'aj ay yich chaañ.

32 Ab'ec jun ab'ix ol val yuj te' higo. Ayic svolanxi te' sc'ab', eyojtacxo to toxo ol ja ñab'ilq'uinal. **33** Añejtona', ayic ol eyilan sja masanil juntzañ ix val tic, ol nachajel eyuuj to toxo ol in javoc, ichato ayinxo ec' d'a sti' puerta. **34** Val yel sval d'ayex, mañ ol satel juntzañ anima tic, masanto ol ec'chaj juntzañ ix val tic smasanil. **35** A satchaañ yed' yolyib'añq'uinal tic, ol sateloc, palta a in lolonel, malaj b'aq'uiñ ol lajvoqueloc.

36 Palta malaj mach ojtannac b'aja c'u, jantac yorail ol in javoc. A eb' ángel ay d'a satchaañ, mañ yojtacoclaj eb'. A inxo tic, Yuninal in Dios, palta mañ vojtacoc paxlaj. Añej Dios Mamab'il ojtannac.

37 Icha d'a stiempoal viñaj Noé, icha chi' ol aj jun tiempoal ayic ol in ja a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic. **38** Yujto ayic manto ja jun oval a' mucvajum, ¿toc ay tas sna eb' anima? Toñej sva eb', syuc'an a' eb', syic'lan sb'a eb'. Icha chi' van sc'ulan eb', ayic sjavinac sc'ual yoch viñaj Noé d'a yol te' arca chi'. **39** Maj nachajel-laj jab'oc yuj eb' masanto sjavinac jun oval a' mucvajum chi'. Ata' chamnac eb' smasanil. Icha ajnac eb' d'a jun tiempoal chi', icha chi' ol aj eb' anima ayic ol in javoc. **40** Q'uinaloc ay chavañoc vinac ayb'at munlajel ayic ol in ja chi', ay jun ol ic'jocb'atoc, axo junxo ol canoc. **41** Añejtona' tato ay chavañoc eb' ix ix van scheni: Jun ix ol ic'jocb'atoc, axo junxo ix ol canoc.

42 Yuj chi', te lista tzeyutej e b'a, yujto mañ eyojtacoc jantac yorail ol in javoc, a in e Yajal vaji. **43** Añejtona' tato ay junoc viñ aj pat ticnaic, tato yojtac viñ janic' ol ja junoc elc'um d'ac'valil, lista syutej sb'a viñ yic max yal yoch jun elc'um chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

44 Yuj chi', añejtona' ex, te lista
tzeyutej e b'a, yujto ayic mañ in mac-
lab'iloc eyuuj, ata' ol in javoc.

A eb' checab' yed' spatrón
(Lc 12.41-48)

45 Q'uinaloc ay junoc viñ patrón
yed' junoc schecab'. A viñ
sc'anab'ajani, viñ ay spensar, aton
viñ ol yac'och yopisio viñ yilan spat
yed' masanil tas ay d'ay. ¿Palta mach
jun sc'anab'ajan chi' tze na'a?
46 Aton viñ van smunlaj icha sgana
viñ patrón chi' ayic ol jaxoc. Te vach'
yic viñ chi'. 47 Val yel sval d'ayex, ol
ac'jococh yopisio viñ d'a yib'añ
masanil tas ay d'a viñ spatrón chi'.
48 Palta tato a viñ checab' chi' chuc
spensar, a snaan viñ to mañ ol ja viñ
spatrón chi' d'a elañchamel, 49 tz'och
ijan viñ smac'an eb' yetchecab'vumal
chi'. Toñej tz'ec' viñ vael yed' eb'
uc'um añ. Tz'uc'vi añ viñ yed' eb'.
50 Axo d'a jun c'ual mañ maclab'iloc
yuj viñ checab' chi', ata' ol jax viñ
spatrón chi'. Mañ yojtacoc yorail viñ.
51 Ol ac'jocb'at jun viñ checab' chi'
d'a syaelal. Ol ac'jocb'at viñ yed' eb'
yetchab'satil. Ata' ol oc' eb'. Ol
siq'uic'oc eb' yoc' yab'an syail, xchi
Jesús d'a eb' sc'ayb'um.

A yab'ixal lajuñvañ eb' ix cob'estac

25 1 Ol val d'ayex, chajtil ol aj
eb' anima, ayic ol vach' och
Dios aj satchaañ Yajalil. Lajan icha
lajuñvañ eb' ix cob'estac. Ix yic'b'at
scandil eb' ix d'ac'valil. Ix b'at eb' ix
d'a jun nupnajel. Ix b'at eb' ix scha
viñ van snupnaj chi'.[z] 2 Ovañ eb' ix
quistal, ovañ pax eb' ix ay spensar.
3 A eb' ix quistal chi', malaj yaceite
eb' ix ix yic'b'at yed'oc yic scandil.
Añej jab' aycanem d'a yol scandil eb'
ix chi'. 4 Axo eb' ix ay spensar chi',
ch'oc ix yic'b'at nañalxo yaceite eb'
ix. 5 Axo viñ van snupnaj chi', ix ec'
hora sjavi viñ. Yuj chi', ix laj cot
svayañ eb' ix. Ix laj vayb'at eb' ix.
6 Axo d'a chimilac'val, ay jun mach
ix avaj d'a eb' ix: Van sja viñ van
snupnaji, b'at chaec viñ, xchi d'a eb'
ix. 7 Yuj chi', ix laj q'ue vaan eb' ix.
Ix yac'anoch sc'ac'al scandil eb' ix
chi'. 8 Axo eb' ix quistal chi' ix alan
d'a eb' ix ay spensar chi': Aq'uec
jab'oc eyaceite tic co c'ana'. Axo val
stup quic tic, xchi eb' ix. 9 Max cac'-
laj. Talaj ol lajvoc pax quic tic.
Ixiquec, ix manec eyic b'aj schoñ-
chaji, xchi eb' ix. 10 Yuj chi' ix b'at
eb' ix sman yico'. Aytob'at eb' ix, ix
ja viñ van snupnaj chi'. A eb' ix lista
yaj yed' scandil chi', ix ochcan eb' ix
yed' viñ b'aj tz'och q'uiñ nupnajel
chi'. Ix macchajcan te' puerta b'aj ix
ochcan eb' chi'. 11 Axo ix jax eb' ix
quistal chi', ix to avajoch eb' ix:
Mamin, Mamin, jacoñ ochi, xchi eb'
ix. 12 Axo ix yalan viñ d'a eb' ix: Val
yel sval d'ayex, mañ ex vojtacoclaj,
xchi viñ d'a eb' ix.

13 Yuj chi', sval d'ayex, te lista
tzeyutej e b'a, yujto mañ eyojtacoc
b'aja sc'ual, yorail ol in javoc, xchi
Jesús d'a eb'.

A yab'ixal oxvañ eb' checab'
(Lc 19.11-27)

14 Ol val d'ayex, chajtil ol aj eb'
anima, ayic ol vach' och Dios aj sat-
chaañ Yajalil. Lajan icha jun viñ ix

[z] **25.1** Ato a' sb'eyb'al eb', sb'at viñ ol nupnaj chi' b'aj ay spat ix ix b'at yic'ancoti, yic sb'at ix d'a spat viñ. Stañvaj sja eb' yuj eb' yamigo, yic vach' molan sb'at eb' d'a jun q'uiñ chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

b'at d'a junxo choñab' te najat. Ayic manto b'at viñ, ix yavtancot eb' schecab' viñ. Ix yac'ancan juntzañ stumin viñ d'a yol sc'ab' eb'.

15 Ay jun b'aj ix yac' oye' talento viñ.[a] Axo d'a junxo, chab' talento ix yac' viñ. Ay pax junxo b'aj ix yac' jun talento viñ, ato syal sjelanil junjun eb'. Ix lajvi chi', ix b'at viñ. **16** Axo viñ checab' ix chaan oye' talento chi', ix yac' snegocio viñ yed' q'ueen. Ix yac'an ganar oyexo talento viñ. **17** Icha pax chi' viñ ix chaan chab' talento chi', ix yac' ganar chab'xo talento viñ. **18** Palta axo viñ junñej talento ix chaan chi', ix sjoy b'aj ix smuquem q'uen tumin chi' viñ.

19 Pecataxo chi' ix jax viñ spatrón eb' chi'. Ix sb'oan scuenta viñ yed' junjun eb'. **20** A viñ chajinac oye' talento chi', a viñ ix b'ab'laj c'och d'a viñ. Ix yac'an oyexo talento ix yac' ganar viñ chi'. Ix yalan viñ d'a viñ spatrón chi': Mamin, ac'naccan oye' talento q'uen a tumin tic d'ayin, palta ticnaic, ina pax oyexo talento yune' q'ueen ix vac' ganar tic, xchi viñ. **21** Yuj chi' ix yalan viñ spatrón viñ chi': Vach' jun. Te vach' ix utej a munlaj d'ayin. Ix a c'anab'ajej icha in gana. Yujto ix a c'anab'ajej yed' jab' tic, yuj chi' tzijtumto tas ol vac' d'ayach. Yuj chi' tzalajañ ved'oc, xchi viñ d'a viñ schecab' chi'. **22** Ix lajvi chi', ix c'och viñ b'aj cannac chab' talento chi'. Ix yalan viñ d'a viñ spatrón chi': Mamin, ac'naccan chab' talento q'uen a tumin tic d'ayin, palta ticnaic, ina chab'xo talento yune' q'uen ix vac' ganar tic, xchi viñ. **23** Yuj chi' ix yalanxi viñ spatrón viñ chi': Vach' jun. Vach' ix utej a munlaj d'ayin. Ix a c'anab'ajej icha in gana. Yujto ix a c'anab'ajej yed' jab' tic, yuj chi' tzijtumto tas ol vac' d'ayach. Yuj chi', tzalajañ ved'oc, xchi viñ d'a junxo schecab' chi'. **24** Palta axo ix c'och viñ junñej talento cannac chi' d'ay, ix yalan viñ: Ach in patrón, vojtac to ov ach. Toñej tzach jach'vi, palta malaj tas tzavej. Toñej tza cha tas syac' ganar junocxo anima. **25** Yuj chi', in xiv d'ayach, in mucnaquem q'uen a tumin chi' d'a yol luum. Ina q'uen tic, xchi viñ. **26** Axo ix yalan viñ spatrón viñ chi': A ach tic, nivanoc checab' ach, palta malaj a vach'il. Te jaragana ach. Tato ojtac to toñej tzin jach'vi, palta malaj tas svavej, toñej tzin cha viquej tas syac' ganar junocxo anima. **27** Tato icha chi', ¿tas yuj maj ac'b'at q'uen in tumin tic majanil, yic vach' tzin chapax q'uen yed' yune' in javi? xchi viñ d'a viñ schecab' chi'. **28** Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a juntzañ eb' ayec' ta: Iq'uequec' q'uen talento tic d'a viñ. Aq'uec q'uen d'a viñ ay lajuñe' talento yico'. **29** Yujto a mach ay yico', ol vach' ac'joc d'ay yic ol yac' sobre yic chi'. Axo eb' malaj val yico', ol vach' ic'joquec' jab' yic eb' chi'. **30** Axo viñ checab' malaj tz'och tic, b'at yumeccanb'at viñ d'a scal q'uic'alq'uinal. Ata' ol oc' viñ. Ol siq'uic'oc viñ yoc' yuj yab'an syail, xchi viñ, xchi Jesús d'a eb'.

Ayic ol ch'olb'itaj tas yaj eb' anima

31 A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ja yed' eb' vángel smasanil, ol in och Yajalil. Ol in em c'ojan d'a in c'ojnub'. Ato ta' ol

[a] **25.15** Ay 75 libra q'uen plata d'a junjun talento.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

checlajelta to te nivan velc'ochi.
32 Ol laj och molan junjun choñab' d'a vichañ. Ol in pojan snañal eb' icha junoc viñ taïvum calnel spojanel noc' scalnel d'a scal noc' chiva. **33** A eb' icha noc' calnel chi', ol can eb' d'a in vach'. Axo eb' icha noc' chiva, ol can eb' d'a in q'uexañ. **34** A in Rey in tic, ol val d'a eb' ay d'a in vach' chi': A ex tic, yac'nac svach'c'olal in Mam d'ayex. Ochañec ved'oc b'aj svac' Yajalil. Yujto atax ix sb'oan yol-yib'añq'uinal tic Dios ix sb'oancan jun tic eyicoc. **35** Yujto ayic yochnac in vejel, in eyac'nac vaoc. Ayic stac-jinac in ti', eyac'nac a' vuq'uej. Ayic in b'eyec' icha yec' junoc b'eyum anima, eyac'nac in posado. **36** Ayic malaj in pichul, eyac'nac vico'. Ayic penaay in, xid'nac ex in eyila'. Axo yic ay in och preso, xid'nac ex in e c'umej, xin cham d'a eb'. **37** Axo eb' tojol sb'eyb'al chi' ol alan d'ayin: Mamin, ¿b'ac'ïi ix quil yoch a vejel yed' stacji a ti'? ¿Toc ay tas ix cac' d'ayach? **38** ¿B'ac'ïi ix quil a b'eyec' icha junoc b'eyum anima chi', yic tza c'an a posado chi'? Axo yic malaj a pichul, ¿toc ay tas cac'nac d'ayach? **39** Ayic penaay ach yed' d'a yic ay ach och d'a preso chi', ¿toc ay b'aj xid'nac oñ ach quila'? xcham eb' d'ayin. **40** Icha to chi' b'ian, ol valan d'a eb': Val yel sval d'ayex, ayic ix eyac'an juntzañ tic d'a eb' vuc'tac, eb' vanab', vach'chom d'a eb' malaj yelc'ochi, syalelc'ochi, a d'ayin ix eyac'a', xin cham d'a eb'.

41 Ichato chi', ol valan d'a eb' ay d'a in q'uexañ: Elañec a ex tic d'a in tz'ey, yujto aycot yoval sc'ool Dios d'a eyib'añ. Ixiquec d'a jun c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, d'a jun lugar sb'onac Dios yicoc viñ diablo yed' eb' yángel. **42** Yujto ayic ix och in vejel, maj in eyac' vaoc. Ayic ix tacji in ti', malaj jab'oc tas ix eyac' vuq'uej. **43** Ayic ix in b'eyec' icha junoc b'eyum anima, maj eyac' in posado. Ayic malaj in pichul, malaj jab'oc in pichul ix eyac'a'. Añejtona', ayic penaay in yed' ayic ay in och d'a preso, maj xid' in eyil jab'oc, xin cham d'a eb'. **44** Yuj chi', icha tic ol yal eb' d'ayin: Mamin, ¿b'ac'ïi ix ach quila' ayic ix och a vejel, ayic ix tacji a ti' chi', ayic ix ach b'eyeq'ui, ayic malaj a pichul chi', ayic penaay ach, ayic preso aji? ¿Tom ay b'aj maj oï colvaj d'ayach? xcham eb' d'ayin. **45** Palta ol valan d'a eb': Val yel sval d'ayex, ayic maj ex colvaj d'a juntzañ eb' tic, vach'chom malaj tz'och eb', syalelc'ochi, a d'ayin maj ex colvajoc, xin cham d'a eb'. **46** A eb' chi', ol b'at eb' d'a syaelal d'a junelñej. Palta axo eb' tojol sb'eyb'al, ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej, xchi Jesús d'a eb'.

A tas ajnac syamchaj Jesús

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 **1** Ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix yalanxi d'a eb' sc'ayb'um:

2 —Eyojtac, chab'ejocxo tz'och q'uiñ yic sco naancoti tas aj yelnac-cot eb' co mam quicham d'a Egipto. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ata' ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' ol in culusanchamoc, xchi d'a eb'.

3 Axo eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ ichamtac vinac, ix smolb'ej sb'a eb' viñ d'a spat viñaj Caifás, viñ sat sacerdote. **4** Ata' ix laj yal eb' viñ tas ol yutoc eb' viñ yac'anoch es d'a yib'añ Jesús, yic syamchaj yuj eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ, smilancham eb' viñ. **5** Palta ix yalan eb' viñ:

—Max yal-laj co yaman viñ d'a yol q'uiñ tic, yujto ay smay ol q'ue somnaj eb' anima scot yoval d'ayoñ yuj viñ, xchi eb' viñ.

Q'uenac jun suc'uq'ui sjab' d'a sjolom Jesús

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Ix c'och Jesús d'a Betania. Ix ochc'och d'a yol spat viñaj Simón. A d'a yic yalañtaxo, penaay viñ yuj jun yab'il scuchan lepra. **7** Ayic c'ojanem Jesús sva'i, ix c'och jun ix ix d'ay. Yed'nac jun limeta ix sb'onac yed' jun q'uen scuch alabastro.[b] B'ud'ud'i q'ueen d'a jun suc'uq'ui sjab' te caro stojol. Ix stob'anq'ue jun chi' ix d'a sjolom Jesús. **8** Axo ix yilan jun chi' eb' sc'ayb'um Jesús chi', ix cot yoval eb' d'a ix. Ix laj yalanq'ue eb':

—¿Tas yuj nab'añej tz'ixtax jun tic? **9** A jun suc'uq'ui sjab' tic, te caro stojol. Octom ix choñchaji, axo stojol chi' tz'ac'ji d'a eb' meb'a', xchi eb'.

10 Axo ix yab'an juntzañ chi' Jesús, ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tze tzuntzej ix? A jun sc'ulej ix tic d'ayin, vach' toni. **11** A eb' meb'a' tzeyal chi', ayñejec' eb' eyed'oc. Palta a inxo tic, mañ masaniloc tiempo ay in ec' eyed'oc. **12** Ayocto ix yac'anoch jun suc'uq'ui sjab' tic ix d'a in nivanil tic, yic vach' listaxo vaj yed' in muquil. **13** Val yel sval d'ayex, yalñej b'ajtil ol aljoquel vach' ab'ix yic colnab'il d'a yolyib'añq'uinal tic, ol aljoc pax yab'ixal tas ix sc'ulej ix tic, yic ol najoccot ix, xchi d'a eb' viñ.

Choñb'il Jesús yuj viñaj Judas

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Ay jun viñ d'a scal eb' viñ slajchavañil, aton viñaj Judas aj Queriot, ix b'at lolon viñ yed' eb' viñ sat sacerdote. **15** Ix yalan viñ d'a eb' viñ icha tic:

—Tato svac'och Jesús d'a yol e c'ab', ¿jantac tzin e tupu'? xchi viñ.

Yuj chi', 30 plata tumin[c] ix ac'ji d'a viñ yuj eb' viñ. **16** Yuj chi' ix sayan modo viñ tas ol yutoc yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb'.

A Santa Cena

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

17 A d'a jun sb'ab'el c'ual q'uiñ svaji ixim pan malaj yich ayb'at d'a scal, ix c'och eb' sc'ayb'um Jesús d'ay, ix sc'anb'an eb':

—¿B'ajtil a gana sco b'o b'aj ol oñ vaoc yic sco naancoti tas aj yelnaccot eb' co mam quicham d'a Egipto? xchi eb' d'ay.

18 —Ixiquec d'a choñab'. Ay jun viñ b'aj ol ex c'och d'a spat. Icha tic ol eyal d'a viñ: Xchicot co C'ayb'umal to quenxoñej tiempo ayeq'ui. Yuj chi' syala' to d'a a pat tic ol va qued' a oñ sc'ayb'um oñ tic, yic sco nacot yed'oc tas aj yelnaccot eb' co mam quicham d'a Egipto, xchi. Icha chi' tzeyutej eyalan d'a viñ, xchi Jesús d'a eb'.

19 Yuj chi', ix b'at eb' sc'ayb'um chi' sb'o icha ix yal chi'. Ix sb'oan eb' tas ol schi eb' d'a q'uiñ chi'.

---

[b] **26.7** A q'uen alabastro, aton jun q'uen vach' yilji, c'un paxi, sc'anchaj q'ueen ayic sb'ochaj yed'tal añ flor yed' juntzañ limeta vach' yilji.

[c] **26.15** Treinta tumin plata, aton stojol viñ checab' yic smanchaji.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

20 Axo d'a q'uic'b'alil, ix c'och Jesús chi' vael yed' eb' sc'ayb'um chi'. **21** Ayic van sva yed' eb', ix yalani:

—Val yel sval d'ayex, ay jun d'a co cal tic ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel, xchi d'a eb'.

22 Ix laj och eb' ilc'olal yab'an jun chi'. Yuj chi', junjun eb' ix och ijan sc'anb'an yab' d'ay:

—Mamin, ¿tom a in? xchi junjun eb' d'ay.

23 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—A jun van sva ved' d'a jun uc'ab' ayec' d'a co nañal tic, a ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel. **24** A in tic, Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, palta yovalil ol in chamoc, icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios. Palta te chuc yic jun ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi'. Octom maj uneajlaj. Tato icha chi', más vach' yico', xchi d'a eb'.

25 Axo viñaj Judas, viñ ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi', ix alan d'ay:

—Ach in C'ayb'umal, ¿tom a in? xchi viñ.

—A ach toni, xchi d'a viñ.

26 Ayic van sva yed' eb' sc'ayb'um chi', ix yic'anchaañ ixim pan. Ix yac'an yuj diosal yuj ixim. Ix lajviñej chi', ix xepanb'at ixim, ix yac'an d'a eb' sc'ayb'um.

—Vaañec. Aton in nivanil tic, xchi d'a eb'.

27 Ix lajvi chi', ix syaman jun vaso ayem yal sat uva d'a yool. Ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuuj. Ix yac'anpax d'a eb'.

—Mol uq'uejec jun tic e masanil. **28** Yujto aton jun tic in chiq'uil. Yuj in chiq'uil tic ol elc'och jun strato Dios eyed'oc.[d] Ol elcan in chiq'uil tic, yic vach' tzijtum mach ol ac'joc lajvoc smul yuuj. **29** Palta svalcan d'ayex ticnaic to mañxa b'aj ol vuc' yal sat te' uva, masanto d'a jun c'u ol vuc'xi eyed'oc, ayic ol vach' och co Mam Dios Yajalil, xchi d'a eb'.

Yalnaccan Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Ix lajvi sb'itan jun b'it[e] eb' d'a Dios, ix elta eb'. Ix b'at eb' d'a tzalan Olivo. **31** Ata' ix yal Jesús d'a eb':

—Masanil ex tic ol ex somchaj-canel vuuj d'a jun ac'val tic. Yujto tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios: Ol in milcham viñ tañvum calnel. Axo noc' calnel chi', ol saclemcanb'at noc', xchi. **32** Palta axo yic ol in pitzvocxi, ol in b'ab'laj c'och eyuuj d'a Galilea, xchi d'a eb'.

33 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:

—Vach'chom ol somchajcanel spensar eb' d'ayach, palta a in tic, malaj b'aq'uiñ ol in somchajeloc, xchi viñ.

34 —Val yel sval d'ayach, a d'a jun ac'val tic, ayic manto oc' noc' caxlañ, oxel ol iq'uel d'a ib'añ ol alani to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ.

35 —Vach'chom ol in miljoccham ed'oc, palta mañ ol vala' to mañ

[d] **26.28** A jun trato tic, aton jun ac' trato yalnaccan viñaj Jeremías d'a peca', aton tz'ilchaj d'a Jeremías 31.31-33. Ayic sch'oxanel eb' to yel ol elc'och jun trato, toxonton tz'el schiq'uil junoc noc' noc' yuj eb'. Éxodo 24.8.

[e] **26.30** A jun b'it sb'itaj yic q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto, tecan a Salmo 115 masanto d'a 118.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ach vojtacoc, xchi viñaj Pedro chi' d'ay.

Añejtona' icha chi' ix laj yal eb' sc'ayb'um chi' smasanil.

Lesalvinac Jesús d'a Getsemaní

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Ix lajvi chi', ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a Getsemaní. Ata' ix yal d'a eb':

—Canañec d'a tic. Ol b'at in lesalvoc d'a chi', xchi d'a eb'.

37 Ix lajvi chi', ix yic'anb'at viñaj Pedro yed' chavañ eb' yuninal viñaj Zebedeo yed'oc. Ix och ijan Jesús scusi, ix och ilc'olal. **38** Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Tzin te cusi, ijan val tzin cham yuj cuselal. Canañec d'a tic. Pitzanocab' ex ved'oc, xchi Jesús d'a eb'.

39 Ix lajvi chi', ix snitzanb'at sb'a, ix em cuman ix emc'och snañal sat d'a sat luum. Ix lesalvi icha tic:

—Mamin, tato syala', iq'uec' jun yaelal tic d'a vib'añ. Palta mocab' ichoc in gana a in tic, palta ichocab' val a gana, xchi.

40 Ix lajvi chi', ix c'och d'a eb' viñ oxvañ chi', palta ix yilani, vaynac eb' viñ. Yuj chi' ix yalan d'a viñaj Pedro:

—¿Tom max yal pitzan ex junoc hora ved'oc? **41** Aq'uec el e vayañ. Lesalvañec, yic mañ ol ex telvoc ayic tzex montajb'at d'a chucal. A co pensar, tec'an toni, palta axo co nivanil, malaj yip, xchi d'a eb'.

42 Ix lajvi chi', ix b'atxi lesal, ix yalan icha tic:

—Mamin, tato max yal yec' jun yaelal tic d'a vib'añ, elocab'c'och tas nab'il uuj, xchi.

43 Axo ix c'ochxi junelxo, ix yilani añeja' vaynac eb' sc'ayb'um chi', yujto max techaj vayañ yuj eb'.
44 Yuj chi' ix canxi eb' yuuj. Ix b'at lesalvixi d'a yoxelal. Ix yalanxi icha ix yutej yalan d'a sb'ab'elal. **45** Axo ix c'ochxi d'a eb' sc'ayb'um chi', ix yalan d'a eb':

—¿Tom añeja' vaynac ex? ¿Tom toñej tzeyic' eyip? A ticnaic, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ix c'och yorail vac'jioch d'a yol sc'ab' eb' viñ chuc. **46** Q'ueañec vaan, coyec, yujto lac'anxo ayec' viñ ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' eb' ajc'ool, xchi d'a eb' viñ.

Yamchajnac Jesús

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

47 Vanto yalani, ix javi viñaj Judas. A viñ chi' nivanoc ayoch stz'acub'oc eb' uxluchvañ schecab' Jesús chi'. Tzijtum anima ix c'och yed' viñ. Yed'nac yespada eb' yed' te te'. A eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio d'a scal eb' israel chi' ix checancot eb'. **48** A viñaj Judas chi', viñ ol ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb', toxo ix slajtiej sb'a viñ yed' eb'. Ix yalan viñ icha tic:

—A viñ ol in tz'ub'elta sti', aton viñ chi' tzeyama', xchi viñ d'a eb'.

49 Yuj chi', elañchamel ix c'och viñ d'a Jesús. Ix yalan viñ d'ay:

—Buenas noches, ach in C'ayb'umal, xchi viñ d'ay.

Ix lajvi chi', ix stz'ub'anelta sti' viñ.

50 —Ach vamigo, c'ulej tas tzul a c'uloc chi' d'a tic, xchi d'a viñ.

Ix lajvi chi', ix c'och umnaj eb' viñ d'ay. Ix syaman eb' viñ. Ix stzec'an eb' viñ.

51 Palta ay jun viñ sc'ayb'um Jesús chi' ix ic'anq'ueta q'uen yespada. Ix stzepanel schiquin jun viñ schecab'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ sat sacerdote. **52** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a viñ sc'ayb'um chi':

—Ac'xiem q'uen espada chi' d'a yol yatut, yujto a eb' tz'ac'an oval yed' q'uen espada, ol champax eb' yuj q'ueen. **53** ¿Tom mañ ojtacoc, tato in gana tzin c'ancot d'a Dios, aton in Mam, ec'to d'a 72 mil[f] eb' ángel ol yac'cot in scol d'a elañchamel? **54** Palta tato ol in c'ancoti, mañ ol elc'ochlaj tas tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios, yujto tz'ib'yajcani to yovalil icha tic ol in ajoc, xchi Jesús.

55 Ix lajvi chi', ix yalanpax d'a eb' viñ ix c'och chi':

—¿Tom yajal in d'a scal eb' tz'ac'an oval yed' eb' yajal tzeyila', yuj chi' eyed' eyespada yed' e te', tzex ja in eyama'? Junjun c'u tzex in c'ayb'an d'a yol yamaq'uil stemplo Dios, palta maj in eyam ta'. **56** Palta icha ton tic ol aj yelc'och tas tz'ib'yajcan yuj eb' schecab' Dios d'a Slolonel, xchi d'a eb' viñ.

Ix actajcan yuj eb' sc'ayb'um chi' sch'ocoj. Ix b'at eb' elelal smasanil.

C'ochnac Jesús d'a yichañ eb' viñ sat yajal

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

57 A eb' viñ ix yaman Jesús, ix yic'b'at eb' viñ d'a viñaj Caifás, aton viñ sat sacerdote. Ata' ix smolb'ej sb'a eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio. **58** Axo viñaj Pedro, najat tzac'anto sb'at viñ yuuj. Ix ochc'och viñ d'a yamaq'uil spat viñ sat yaj d'a eb' viñ chi'. Ix em c'ojan viñ yed' eb' viñ polencía, yic syilan viñ tas ol ajoc.

59 Axo eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ ichamtac vinac yed' masanil eb' viñ sat yajal, ix say juntzañ vinac eb' viñ, yic syac'och es eb' d'a yib'añ Jesús chi' yic tz'och chamel d'a yib'añ. **60** Mañ jantacoc eb' ix c'ochi. Ix yac'anoch juntzañ es eb' d'a yib'añ. Palta malaj junoc eb' ix elc'och tas ix yala'. C'ojanc'olal to ix q'ue van chavañxo vinac chi', ix yac'an val och es eb' d'a yib'añ. **61** Ix yalan eb':

—Ix cab' yalani: A in tic, syal in satanel stemplo Dios, axo d'a schab'jial tzin b'oanxiq'uei, xchi, xchi eb'.

62 Axo viñ sat sacerdote, ix q'ue vaan, ix yalan viñ d'a Jesús:

—¿Tom max ach tac'vi jab'oc? ¿Tom max ab' juntzañ syac'och eb' viñ tic d'a ib'añ? xchi viñ d'ay.

63 Axo Jesús tz'inñej xchi. Yuj chi' ix yalanxi viñ d'ay:

—Al d'ayoñ, tato Cristo ach, tato Yuninal ach Dios. Yovalil tzal d'a sat Dios pitzan, tato yel tzala', xchi viñ d'ay.

64 —A in ton tic, icha tzal chi'. Svalanpax d'ayex, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in eyila', c'ojan in em d'a svach' c'ab' Dios, aton Jun nivan spoder. Ol eyilpax vemul d'a scal asun d'a satchaañ, xchi Jesús d'a viñ.

65 Ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ sat sacerdote chi', ix sñic'chitan spichul viñ scot yoval. Ix yalan viñ d'a eb' yetyajalil chi':

—A jun viñ tic sb'uchvaj viñ d'a Dios. ¿Tasto tz'och testigo sco saya'? Toxo ix cab' sb'uchvaj viñ. **66** ¿Tas xe chi yuj viñ ticnaic? xchi viñ.

—Ix och smul viñ. Smoj scham viñ, xchi eb' viñ.

---

[f] **26.53** "Lajchave' legión ángel" ix yutej yalan Jesús, junjun legión, vaque' mil sb'isul.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

67 Ix lajvi chi', ix tzub'aj sat Jesús chi' yuj eb'. Ix d'ob'jib'at sti', ay pax eb' ix tz'itanb'at sat. **68** Ix yalan eb' d'ay:

—A ach nivanoc tzach alnax Cristoal tic, ala' mach tzach mac'ani, xchi eb' d'ay.

Yic'naquel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

69 Axo viñaj Pedro, c'ojanec' viñ d'a yamaq'uil jun pat chi'. Ix c'och jun ix criada d'a viñ.

—A ach tic, etb'eyum a b'a yed' Jesús aj Nazaret tic, xchi ix d'a viñ.

70 Palta ix yiq'uel viñ d'a yib'añ d'a yichañ eb' smasanil:

—A jun tzal tic, mañ vojtacoclaj, xchi viñ d'a ix.

71 Axo yic ix elta viñaj Pedro chi' d'a sti' spuertail amac', ix ilji viñ yuj junxo ix.

—Aton jun viñ tic, yetb'eyum sb'a yed' Jesús aj Nazaret tic, xchi ix.

72 Palta ix yic'anxiel viñ d'a yib'añ. Ix slocan sb'i Dios viñ:

—Mañ vojtacoclaj jun viñ tic, xchi viñ d'a eb'.

73 Junanto rato chi', ix c'och eb' aytaxon ec' ta' d'a viñaj Pedro chi', ix yalan eb' d'a viñ:

—Val yel, etb'eyum a b'a yed' eb' sc'ayb'um Jesús tic, yujto lajan a lolon yed' eb' scab'i, xchi eb'.

74 Yuj chi', ix sc'anancot yoval sc'ool Dios viñ d'a yib'añ. Ix slocan sb'i Dios viñ:

—A jun viñ tic, mañ vojtacoclaj viñ, xchi viñ d'a eb'.

Van to yalan jun chi' viñ, ix oc' noc' caxlañ. **75** Yuj chi', ix snaancot viñ tas ix yal Jesús, ayic ix yalan icha tic: Ayic mantzac oc' noc' caxlañ, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi d'a viñ. Yuj chi' ix sb'esanelta sb'a viñaj Pedro chi', ix te oc' viñ sic'lab'il.

Ic'b'ilb'at Jesús d'a yichañ viñaj Pilato

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 **1** Axo ix q'uiñib'i, ix smolb'an sb'a eb' sat sacerdote smasanil yed' eb' ichamtac vinac ay yopisio d'a scal eb' israel. Ix laj yalan eb' tas ol yutoc eb' yac'anoch chamel d'a yib'añ Jesús. **2** Yuj chi', ix stzec' eb', ix yic'anb'at eb', xid' yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' viñaj Poncio Pilato, aton viñ gobernador.

Schamel viñaj Judas

3 A viñaj Judas, viñ ix ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' viñ, ayic ix yab'an viñ to ix och chamel d'a yib'añ Jesús chi', ix snaan sb'a sc'ool viñ. Ix b'atxi viñ b'aj ay eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac, yujto ix snib'ej viñ ix yac'xi meltzaj 30 plata tumin ix scha d'a eb' viñ. **4** Yuj chi', ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—Ix och val in mul, yujto ix vac'och Jesús chi' d'a yol sc'ab' chamel, palta malaj jab'oc smul, xchi viñ.

Palta ix yalan eb' viñ:

—A oñ tic, malaj coch d'a a mul chi'. A chumxo d'a chi', xchi eb' viñ.

5 A ix yab'an jun chi' viñ, ix syumancan och juntzañ tumin chi' viñ d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix lajvi chi', ix b'at viñ sd'uñb'ejcham sb'a.

6 Axo eb' viñ sat sacerdote ix sic'anq'ue q'uen tumin chi', ix yalan eb' viñ:

—Max yal-laj cac'anoch juntzañ tumin tic d'a scal q'uen ofrenda,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yujto ix manjicham jun viñ yuj q'ueen, xchi eb' viñ.

7 Yuj chi', ix laj yal-lan yab' eb' viñ. Ix yalan eb' viñ tas ol och q'ueen. Ix lajvi chi', ix smanan jun sluum jun viñ tz'acum eb' viñ, yic ata' smucji eb' ch'oc choñab'il slaj chami. **8** Yuj chi', Slumal Chic' ix sb'iejcan jun lugar chi'. Icha chi' ix sb'iejñejcani. **9** Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan viñaj Jeremías schecab' Dios d'a peca', ayic yalannaccani: Ix yic' 30 plata tumin eb', aton stojol jantac snanac eb' aj Israel. **10** A d'a jun tumin chi' ix manjiel sluum jun viñ tz'acum. Icha chi' yalnaccan Dios Cajal d'ayin, xchi.

C'ochnac Jesús d'a yichañ viñaj Pilato

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Ayic ix c'och Jesús d'a yichañ viñaj Pilato, viñ gobernador, ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿Tom a ach tic, Sreyal ach eb' israel? xchi viñ d'ay.

—Yel ton tzala', xchi.

12 Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac, ix yac'b'at eb' viñ d'a yib'añ, palta maj tac'voclaj. **13** Yuj chi' ix yalanxi viñaj Pilato chi' d'ay:

—¿Tom max ab' juntzañ tas syac'och eb' viñ d'a ib'añ tic? xchi viñ d'ay.

14 Palta mañ val jab'oc ix tac'vi. Yuj chi' ix te sat sc'ool viñ yuuj.

Ochnac chamel d'a yib'añ Jesús

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)

15 A d'a junjun ab'il d'a sc'ual q'uiñ, tz'ac'jielta junjun eb' preso yuj viñ gobernador, ato syala', mach sc'anelta eb' anima. **16** A d'a preso chi' ayoch jun viñ scuchan Barrabás. Ojtacab'il viñ yuj eb' anima smasanil. **17** Ayic molanec' eb' chi', ix sc'anb'an viñaj Pilato chi' d'a eb':

—¿Mach junoc e gana svaq'uel d'a libre, am viñaj Barrabás, mato a Jesús, syal eb' Cristoal? xchi viñ d'a eb'.

18 Icha chi' ix yal viñ, yujto yojtactaxon viñ to yuj schichonc'olal eb' viñ sacerdote ix ac'jioch Jesús chi' d'a yol sc'ab' viñ.

19 C'ojanem viñaj Pilato chi' d'a sdespacho, ix c'och schecab' ix yetb'eyum viñ d'ay. Ix yalanb'at ix: Mañ a locb'ej a b'a d'a viñ tojol spensar chi', yujto ix in vayichej viñ q'uiq'ui. Tzin xivb'at yuj jun in vayich chi', xchi ix.

20 Palta axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac ix ac'an sc'ool eb' anima, yic a viñaj Barrabás sc'anelta eb'. Axo Jesús sc'an cham eb'. **21** Ix sc'anb'anxi viñ gobernador chi' d'a eb':

—¿Mach junoc eb' chavañ tic e gana svaq'uelta d'a libre? xchi viñ.

—A viñaj Barrabás co gana tzaq'uelta, xchi eb'.

22 —Palta ¿tas ol vutoc Jesús, tz'aljipax Cristoal tic? xchi viñ.

—Culusejq'uei, xchi eb' smasanil.

23 —Palta ¿tas val junoc chucal ix sc'ulej viñ tzeyila'? xchi viñ.

Palta ix q'ue umnaj eb' yalani:

—Culusejq'uei, xchi eb'.

24 Axo ix yilan viñaj Pilato chi' to max yac' ganar viñ scolan Jesús, toñej ix vach' q'ue somnaj eb' anima yalan yuuj. Yuj chi', ix schec viñ ic'jicot jab' yaal. Ix sb'icanel sc'ab' viñ d'a yichañ eb' anima chi' smasanil. Icha chi' ix yutej viñ sch'oxan d'a eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

to mañ locanoc viñ yed' eb'. Ix yalanxi viñ d'a eb':

—A in tic malaj voch d'a schamel viñ tojol spensar tic. E chumxo d'a chi', xchi viñ d'a eb'.

25 Yuj chi', ix laj yalan eb' smasanil d'a viñ:

—Ochocab'can schamel viñ chi' co muloc yed' d'a yib'añ eb' cuninal, xchi eb'.

26 Ayic ix yab'an jun chi' viñ, ix ac'jielta viñaj Barrabás chi' d'a libre. Axo Jesús ix schec mac'joc viñ. Ix ac'jioch d'a yol sc'ab' eb' sculusanq'uei.

27 Axo eb' viñ soldado yic viñ yajal chi', ix yic'anb'at Jesús eb' d'a spat viñ. Ata' ix yavtejcot eb' soldado eb' masanil. **28** Ix squichan el spichul Jesús eb' viñ. Ix yac'anoch junxo pichul chacchac eb' viñ d'ay. **29** Ix sjalan setan jun te' q'uiix eb' viñ. Ix yac'anq'ue eb' viñ d'a sjolom scoronaoc, yic lajan tz'aj yilji icha junoc rey snaan eb' viñ. Ix yac'och jun te' aj eb' viñ sc'ocochoc d'a svach' c'ab'. Ix lajvi chi', ix laj stz'acan em cuman sb'a eb' viñ d'a yichañ. Ix laj b'uchvaj eb' viñ d'ay. Ix laj stz'acan yal eb' viñ d'ay:

—Tzalajañ ach sreyal eb' israel, xchi eb' viñ.

30 Ix tzub'aj yuj eb' viñ. Ix toc'jiec' te' aj chi' d'ay. Ix ste pajanoch te' eb' viñ d'a sjolom. **31** Ayic ix lajvi sb'uchvaj eb' viñ d'ay, ix squichanxiel jun pichul chacchac chi' eb' viñ d'ay. Ix yac'anxioch spichultaxon chi' eb' viñ. Ichato chi' ix yic'anb'at eb' viñ b'aj ol culusajq'ueoc.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Ayic van sb'at eb' viñ yed' Jesús, ix ilchajel jun viñ aj Cirene scuchan Simón yuj eb' viñ. Ix ac'ji pural viñ yuj eb' viñ yic scuchanb'at te' sculusal Jesús chi'.

33 Icha chi' ix aj sc'och eb' d'a jun lugar scuch Gólgota. A Gólgota chi', syalelc'ochi, B'aj Ay Sb'aquil Jolom. **34** Ata' ix yac' yal uva eb' viñ yuq'uej, calan yaj yed' añ ixaj.[g] Palta ayic ix yab'lani, maj schalaj yuq'uej d'a eb' viñ.

35 Ichato chi' ix culusajq'ue Jesús chi'. Axo eb' viñ soldado chi', ix yac' suerte eb' viñ, yic spojec' spichul Jesús eb' viñ d'a spatic. **36** Ix lajvi chi', ix em c'ojan eb' stañvan yila'. **37** Axo d'a sjolom sculusal chi' ix och jun letra. A tz'alani tas yuj ix ac'jioch chamel d'a yib'añ. Aton Jesús tic, Sreyal eb' israel, xchi jun letra chi'.

38 Añejtona' ay chavañ eb' elc'um ix culusajq'ue yed'oc, jun d'a svach', jun d'a sq'uexañ. Junjun sculusal junjun eb'. **39** Axo eb' ix laj ec' ta', sb'uchvajq'ue eb' d'ay. **40** Ix yalan eb':

—A ach ton tic, ix ala' to tza satel stemplo Dios, axo d'a schab'jial tza b'oanxiq'ue sq'uexul. Col a b'a ticnaic. Tato yel Yuninal ach Dios, emañcot d'a te' culus chi', xchi eb' d'ay.

41 Icha pax chi' eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, eb' viñ fariseo yed' eb' viñ ichamtac vinac, ix laj b'uchvaj eb' viñ d'ay. Ix laj yalanq'ue eb' viñ:

---

[g] **27.34** Tz'ac'chaj jun yal uva calan yaj yed' jun c'a chi' d'a eb' culusab'il, yic vach' max yab' val syail eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

42 —Nivanoc ix colchaj juntzañxo eb' yuj viñ, palta ina max ujilaj scolan sb'a viñ ticnaic. A jun viñ tic nivanoc co Reyal a oñ israel oñ tic. A ticnaic, yic'ocab'emta sb'a viñ d'a te' culus tic quila'. Ichato chi', ol cac'anoch d'a co c'ool. **43** Nivanoc ix yac'och Dios viñ yipoc sc'ool. Yuj chi' colvajocab' Dios chi' yed' viñ quil ticnaic tato yel xajan viñ yuj Dios. Inato ix yal viñ to Yuninal Dios, xchi eb' viñ.

44 Axo eb' elc'um culusab'ilq'ue yed' chi', ix b'uchvaj pax eb' d'ay.

A schamel Jesús

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Axo d'a chimc'ualil, ix q'uic'b'i d'a masanil yolyib'añq'uinal tic, masanto d'a a las tres. **46** Ix lajvi chi', ix avajq'ue Jesús chi':

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? xchi. Syalelc'ochi: Ach in Diosal, ach in Diosal, ¿tas yuj tzin actejcan in ch'ocoj? xchi.

47 Ay jayvañ eb' ayec' ta', ayic ix yab'an eb' jun ix yal chi', ix yalan eb':

—A d'a viñaj Elías, viñ schecab' Dios, ata' tz'avaji, xchi eb'.

48 D'a jun rato chi', ix b'at lemnaj jun viñ. Ix yic'ancot jun tz'ub'lab' viñ, ix slab'anem viñ d'a scal vinagre. Ix yac'anoch viñ d'a sjolom jun te' aj, ix yac'an viñ stz'ub'u'. **49** Palta ay juntzañxo eb' ix alan d'a viñ:

—Yilxo viñ, quil b'ela tato ol ja viñaj Elías chi' ul scol viñ, xchi eb'.

50 Axo Jesús, te chaañ ix avajq'ue junelxo. Ichato chi' ix chami. **51** Val d'a jun rato chi', axo jun c'apac cortina ayoch smaculoc snañal stemplo Dios, chab'ïej ix aj snañal c'apac sïic'chaji. Ix ïic'chajcot d'a sjolom masanto d'a yoctac. Ix ec' pax jun nivan quixcab'. Ix laj jat juntzañ nivac q'ueen. **52** Axo juntzañxo q'uen joyb'ilel yool b'aj ayoch eb' chamnac, ay q'uen ix laj jacvi. Axo juntzañ eb' yicxo Dios chamnacxo, tzijtum eb' ix pitzvixi yed' snivanil. **53** Ato yic ix pitzvixi Jesús, ato ta' ix elta eb' d'a juntzañ q'uen b'aj aycanoch chi'. Ix c'och eb' d'a yol choñab' Jerusalén chi', aton jun choñab' yicñej Dios yaji. Tzijtum eb' anima ix laj ilan eb'.

54 Axo eb' viñ soldado stañvumal Jesús yed' viñ scapitanil eb', ix yab'an eb' viñ yec' jun quixcab' chi'. Ix yilanpax eb' viñ juntzañxo tas ix uji. Yuj chi', ix te xiv eb' viñ. Ix laj yalan eb' viñ:

—A jun viñ ix cham tic, val yel Yuninal ton Dios, xchi eb' viñ.

55 Ay pax juntzañ eb' ix ix najattac aycoti, van yilan eb' ix. A eb' ix chi', ec'nac eb' ix yed' Jesús chi' ayic ayec' d'a Galilea. Axo scoti, scot eb' ix yed'oc yic tz'ac'ji servil yuj eb' ix. **56** A d'a scal eb' ix, ayec' ix María aj Magdala, ix María snun viñaj Jacobo yed' viñaj José yed' pax ix snun eb' yuninal viñaj Zebedeo.

Ac'jinacoch snivanil Jesús d'a yol jun q'ueen

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Ay jun viñ b'eyum scuchan José aj choñab' Arimatea. Sc'ayb'umpax Jesús yaj viñ. **58** Axo d'a yemc'ualil ix c'och viñ d'a viñaj Pilato. Ix sc'ananemta snivanil Jesús chi' viñ. Yuj chi' ix yalan viñaj Pilato chi' to tz'ac'ji snivanil Jesús chi' d'a viñ. **59** Ix b'at yic'anemta viñ. Ix spichanoch viñ d'a jun c'apac sábana te sac. **60** Ay jun q'ueen joyb'ilxoel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yool,[h] yictaxon viñaj José chi', mantalaj junoc chamnac tz'ac'jioch d'a yool. Ata' ix yac'canoch snivanil Jesús chi' viñ. Ix sb'alanoch jun nivan q'ueen viñ smaculoc sti', ix pax viñ. **61** Axo ix María aj Magdala yed' junxo ix María, ix c'och eb' ix ta', ix em c'ojan eb' ix d'a slac'anil q'ueen.

Staïvejnac eb' soldado b'aj mucchajnac Jesús

62 A d'a jun c'ual chi', sc'ual yac'an lista sb'a eb' israel, yujto q'uic'anocxo sc'ual ic'oj ip. Axo d'a junxo c'u ix c'och eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ fariseo d'a viñaj Pilato. **63** Ix yalan eb' viñ:

—Ach cajal, sco nacot jun viñ esalvum chi', a ix yalani: Schab'jial in chami, ol in pitzvocxi, nivanoc xchi viñ. **64** Yuj chi', ma max ac' pavor d'ayoñ. Tza checb'at staïvumal jun b'aj xid' ac'jicanoch snivanil viñ chi', masanto tz'el schab'jial chi'. Tato maay, tecan ol b'at eb' sc'ayb'um viñ yelq'uejelta snivanil chi'. Ol lajvoc chi', axo ol yalanel eb' d'a scal eb' anima: Ix pitzvixi Jesús d'a scal eb' chamnac, xcham eb'. Tato icha chi', axo jun slajvub'alxo es más nivan ol aj d'a yichañ jun b'ab'el es ix yal chi', xchi eb' viñ d'a viñaj Pilato chi'.

65 Yuj chi' ix yalan viñaj Pilato chi':

—A ex tic ay e soldado. Olxo eyila' tas ol eyutoc e taïvani, xchi viñ.

66 Yuj chi', ix yic'anb'at eb' soldado eb' viñ chi'. Ix staïvan q'uen eb' viñ. Ix yac'och jun sello eb' viñ d'a smacul q'ueen. Axo eb' soldado chi', ix can eb' d'a sti' q'ueen staïvej.

Ix pitzvixi Jesús

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 **1** Axo ix ec'b'at sc'ual ic'oj ip, ix q'uiñib'i d'a domingo, b'ab'el c'u yic semana. Ix b'at ix María aj Magdala yed' junxo ix María b'aj ix ac'jicanoch snivanil Jesús. **2** Axo yic van sc'och eb' ix ta', ix ec' jun nivan quixcab', yujto a jun yángel Dios Cajal ix emta d'a satchaañ. Ix c'och d'a jun q'uen chi'. Ix yic'anelta q'uen smacul chi'. Ix em c'ojan d'a yib'añ q'ueen. **3** Icha yec' copnaj c'ac' yilji, te sac spichul icha q'uen sacb'at. **4** Axo eb' soldado, van staïvan q'uen q'ueen chi', ayic ix yilan eb', ix te ib'xiq'ue eb' yuj xivelal. Ix laj telvi eb', icha chamnac ix aj eb'. **5** Axo jun ángel chi' ix alan d'a eb' ix:

—Mañ ex xivoc. Vojtac to a Jesús tzec' e saya', aton jun ix culusajq'uei. **6** Mañxo ayococh d'a tic. Toxo ix pitzvixi icha yaj yalancan d'ayex. Cotañec, ilecnab'i, ilec yed'tal b'aj ix ul yac'och eb' viñ. **7** Ixiquec, b'at alec elañchamel d'a eb' sc'ayb'um to ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac. Ol b'ab'lajc'och eyuuj d'a Galilea. Ata' ol eyila'. Aton juntzañ tic tzul val d'ayex, xchi jun ángel chi' d'a eb' ix.

8 D'a jun rato chi', ix yactancan q'uen b'aj mucan chi' eb' ix. Ix xiv eb' ix, palta ix te tzalajpax eb' ix. Yuj chi', ix b'at lemnaj eb' ix yal d'a eb' sc'ayb'um Jesús chi'. **9** Axo yic vanto sb'ey eb' ix, ix sch'oxan sb'a Jesús d'a eb' ix. Ix c'anb'aj sc'ool eb' ix yuuj. Yuj chi', ix c'och eb' ix d'a stz'ey. Ix yac'anem sb'a eb' ix d'ay. Ix syaman yoc Jesús chi' eb' ix. **10** Ix yalan d'a eb' ix:

---

[h] **27.60** A eb' israel, syac'och schamnac eb' d'a yol juntzañ ñaq'ueen, smacchan sti' eb' yed' jun nivan q'ueen.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Mañ ex xivoc. Ixiquec, b'at alec d'a eb' in c'ayb'um to sb'at eb' d'a Galilea, yujto ata' ol in yil eb', xchi d'a eb' ix.

A tas yalnac eb' soldado

11 Ayic van sb'at eb' chi', a jayvañ eb' soldado ix tañvan q'uen chi', ix b'at eb' d'a choñab'. Ix c'och eb' d'a eb' viñ sat sacerdote. Ix laj yal eb' tas ix uji. **12** Ix lajvi yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix b'at yal-lan yab' eb' viñ yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio. Ix laj yalan eb' viñ to nivan tumin ol yac' eb' viñ d'a eb' soldado chi'. **13** Yuj chi', ix yalan eb' viñ d'a eb' soldado chi':

—Yovalil tzeyala': Ayic vaynac oñ d'ac'valil, a eb' sc'ayb'um xid' ic'anelta snivanil Jesús chi', xe chi. **14** Tato syab' specal jun tic viñ gobernador, malaj pena. Ol oñ b'at co b'o yaj yed' viñ, xchi eb' viñ.

15 Yuj chi', ix scha juntzañ tumin chi' eb' viñ soldado chi'. Ix ec' yalan eb' viñ icha ix yal eb' viñ chi'. Yuj chi' añeja' tz'ab'chaj jun es chi' d'a scal eb' israel.

Schecnacb'at eb' sc'ayb'um Jesús
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Axo eb' uxluchvañ sc'ayb'um Jesús chi', ix b'at eb' d'a Galilea. Ata' ix c'och eb' d'a jun tzalan yalnaccan Jesús. **17** Ata' ix yil Jesús eb'. Ix laj em cumjab' eb' d'ay. Palta ay jayvañ eb' ay schab'c'olal. **18** Axo Jesús, ix c'och d'a stz'ey eb'. Ix yalan d'a eb':

—In ac'jioch Yajalil d'a yib'añ masanil tas ay d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal tic. **19** Yuj chi', ixiquec, c'ayb'ejec eb' anima d'a jun-jun choñab', yic ol laj och eb' in c'ayb'umoc. Slaj eyac' bautizar eb' d'a sb'i Dios Mamab'il yed' Dios Uninab'il, a in ton tic yed' Dios Espíritu Santo. **20** Tze c'ayb'ej eb', yic vach' a jantacñej tas valnaccan d'ayex ol laj sc'anab'ajej eb'. Ab'ec, ay in ec' eyed' d'a masanil tiempo, masanto ol lajvoquec' yolyib'añq'uinal tic, xchi Jesús d'a eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan
SAN MARCOS

San Marcos sb'i jun libro tic. Schael yich yalan yuj vach' ab'ix yic Jesucristo yuninal Dios. A Jesucristo yel Yuninal Dios, Ochnac Animail. Syalcoti to ay val tas sb'onac Jesús, syalanpaxcoti to ay val yopisio. A yopisio chi' scheclajel yuj sc'ayb'ub'al syac'a'. Ay yopisio d'a yib'añ eb' demonio, syalpax yac'an lajvoc mul. A Jesús chi' a val aljinac to a Dios ix checancot d'a scal eb' anima. Ulnac eq'ui yuj ul yac'ancham sb'a yic scolan eb' anima d'a yalañ smul.

A viñ tz'ib'annac jun libro tic yelxo val sna viñ yuj tas sb'onac Jesús yed' slolonel yed' sc'ayb'ub'al. Ayic slajvi yalan jayeoc versículo viñ yuj viñaj Juan Bautista, syalanpaxcot viñ yuj sbautismo Jesús yed' b'aj ac'ji proval. Slajvi chi' syalanpax viñ yuj smunlajel Jesús yed' tas syutej sb'oanxi sc'ol eb' penaay. Syalanpax viñ yuj sc'ayb'ub'al Jesús chi'. Yacb'an tz'ec' tiempo, a eb' sc'ayb'um Jesús chi' ix nachajel yuj eb' mach Jesús chi'. Axo pax eb' ajc'ool, junjun c'u syac'lan eb' scachanoch vaan Jesús chi'. A juntzañ slajvub' capítulo syalcot yuj jun semana d'a yalañto schamel Jesús, syalanpax yuj schamel d'a te' culus, yuj tas ajnac spitzvixi yed' tas ajnac spax d'a satchaañ.

A viñaj Juan tz'ac'an bautizar ix alanel slolonel Dios

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 **1** Icha tic ix aj yel yich vach' ab'ix yic Jesucristo, Yuninal Dios. **2** A jun schecab' Dios scuchan Isaías ix tz'ib'ancan tas xchi Dios d'a Yuninal. Ix yalan Dios icha tic:

> Ol in checb'at jun in checab', ol b'ab'laj b'at d'ayach. Icha tz'aj sb'o b'e, icha chi' ol yutoc sb'oan sb'eyb'al eb' anima, ayic manto ach c'ochi, xchi.
>
> **3** A jun chi' ol avaj d'a tz'inan luum, ol yalan icha tic: Icha tz'aj sb'o b'e ayic sjavi junoc yajal, icha chi' tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto ol javoc viñ Cajal, icha chi' ol yala', xchican d'a Slolonel Dios chi'.

4 A viñaj Juan ix ac'an bautizar eb' anima d'a tz'inan luum chi', ix yalan viñ d'a eb' ix c'och d'ay: Yovalil tze na val e b'a yuj e mul yic tz'ac'jican lajvoc e mul chi' yuj Dios. Ichato chi' ol ex vac'an bautizar, xchi viñ d'a eb'. **5** Axo eb' anima d'a junjun choñab' d'a yol yic Judea yed' smasanil eb' aj Jerusalén ix c'och eb' smaclej yab' d'a viñaj Juan chi'. Slajvi yalanq'ueta smul junjun eb', ichato chi' tz'ac'ji bautizar eb' yuj viñ d'a a' nivan Jordán.

6 A viñaj Juan chi', a xil noc' camello ayoch spichuloc viñ, axo stzec'ul viñ, tz'uum. Axo juntzañ noc' icha noc' yol sojoy schi viñ. Axo noc' yal chab', a' noc' syuc' viñ. **7** Ix yalanel viñ d'a scal eb' anima:

—Ay junxo mach tzac'an sja vuuj, ec'alto yopisio d'a vichañ. Mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin em ñojan in tijanel sch'añal xañab'. **8** A in tic tzex vac' bautizar d'a a a'. Axo ol ac'an Yespíritu Dios

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'ayex, ichato ol ex ac'joc bautizar yuuj, xchi.

Ix ac'ji bautizar Jesús
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 A d'a jun tiempoal chi', ix cot Jesús d'a Nazaret, d'a yol yic Galilea, xid' yac'an bautizar sb'a d'a viñaj Juan d'a a' nivan Jordán. **10** Ayic van sq'uexta d'a yol a', ix yilan sjacvi satchaañ. Ix emul Yespíritu Dios d'a yib'añ icha noc' paramuch. **11** Ix ab'chaj yaljiemta jun lolonel d'a satchaañ, ix yalan icha tic:

—A ach ton tic Vuninal ach, xajanab'il ach vuuj. Tzin tzalaj val ed'oc, xchi d'a Jesús.

A viñ Satanás ix ac'an proval Jesús
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Ix lajvi chi' ix ic'jib'at Jesús yuj Yespíritu Dios d'a jun lum tz'inan luum. **13** Ata' ix xid'ec' 40 c'ual b'aj ay juntzañ noc' noc' ay smay. Ata' ix yac'lej viñ Satanás yac'an proval. Ix lajvi chi', axo eb' ángel ix ulec' yac' servil.

Ix el yich smunlaj Jesús d'a Galilea
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Ayxo och viñaj Juan d'a preso, ix c'och Jesús d'a Galilea. Ata' ix yalcanel vach' ab'ix, tas ol aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. **15** Ix yalan icha tic:

—Ix c'och stiempoal, jab'xoñej yoch Dios Yajalil. Yuj chi', naec e b'a. Aq'uecoch jun vach' ab'ix yic colnab'il d'a e c'ool, xchi.

A Jesús ix avtancot chañvañ eb' yamum chay
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Van yec' Jesús d'a sti' a' ñajab' yic Galilea. Axo ix yilani, ata' ayec' viñaj Simón yed' jun yuc'tac scuchan Andrés. Van yac'anem ch'añ schimpa eb' yic yamlab' chay d'a yol a', yujto yamum chay eb'. **17** Ix yalan Jesús d'a eb':

—Ochañec in c'ayb'umoc, ol vac'och eyopisio. Icha tzeyutej eyaman noc' chay tic, icha chi' ol eyutoc eyic'ancot eb' anima d'ayin, xchi Jesús d'a eb'.

18 Val d'a jun rato chi' ix yactancan ch'añ schimpa eb' chi', ix och eb' sc'ayb'umoc Jesús chi'.

19 Axo ix b'at jab'xo Jesús chi', ix yilanb'at eb' yuninal viñaj Zebedeo, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. Ayoch eb' d'a yol jun barco, van snipan schimpa eb'. **20** Ix yavtancot eb'. Yuj chi', ix yactancan smam eb' chi' yed' eb' smajan eb' d'a yol te' barco chi', ix b'at eb' yed'oc.

A jun viñ b'aj ix el jun enemigo
(Lc 4.31-37)

21 Ix c'och eb' d'a choñab' Capernaum. Axo d'a sc'ual ic'oj ip, aton sábado, ix och ijan Jesús sc'ayb'an eb' d'a yoltac spatil culto. **22** Ix te sat sc'ool eb' yab'an juntzañ c'ayb'ub'al ix yala', yujto ayic ix c'ayb'aj eb' yuuj, ix checlajeli to ay yopisio yuj Dios, mañ ichoc eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. **23** Ata' ix c'och jun viñ ayoch jun enemigo d'ay. Ix q'ue yav jun enemigo chi', ix yalani:

24 —¿Tas alan ic d'ayoñ, ach Jesús aj Nazaret? ¿Tom tzach ja oñ a sateli? Vojtac ach. A ach tic, sic'b'il ach el yuj Dios, xchi d'ay.

25 Axo Jesús ix tuman jun enemigo chi':

—Tz'in xa chi. Elañ d'a viñ tic, xchi.

26 Ix cot d'a sjolom viñ yuj jun enemigo chi'. Ix te el yav viñ. Ichato

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' b'ian, ix el jun enemigo chi'.
27 Ix te sat sc'ool eb' anima smasanil yilani. Yuj chi', ix laj yalanq'ue eb':
—¿Tas yaj jun viñ tic? ¿Tas c'ayb'ub'al jun viñ sjavi tic? A viñ tic, ay spoder viñ scachan eb' enemigo. Ina ticnaic, sc'anab'ajax viñ yuj eb', xchi eb' anima chi'.
28 D'a val jun rato chi', ix pucax el yab'ixal Jesús d'a masanil yol yic Galilea chi'.

Tzijtum eb' ix b'oxi sc'ool yuj Jesús
(Mt 8.14-17; Lc 4.38-41)

29 Ix lajvi yelta eb' d'a yol spatil culto chi', ix b'at Jesús yed' viñaj Jacobo yed' viñaj Juan. Ix c'och eb' d'a spat viñaj Simón yed' viñaj Andrés. **30** Axo ix sñi' viñaj Simón chi', van scham ix yuj c'ac'al yab'il. Yuj chi' ix yalan eb' yab' Jesús to penaay ix. **31** Ichato chi' ix c'och d'a stz'ey ix. Ix syaman sc'ab' ix, ix yic'anq'ue vaan ix. Val d'a jun rato chi' ix b'oxi sc'ol ix yuj jun c'ac'al yab'il chi', ix och ijan ix sc'atc'ancot eb'.
32 Axo yic toxo ix b'at c'u, vanxo sq'uic'b'i, ix ic'jib'at eb' penaay smasanil d'a Jesús yed' eb' ayoch enemigo d'ay. **33** Ix smolb'an sb'a eb' aj choñab' chi' smasanil d'a ti puerta. **34** Tzijtum macañil yab'il tz'ic'an eb', ix b'oxican eb' yuj Jesús chi'. Tzijtum eb' enemigo ix ic'jiel d'a eb'. Maj chajoclaj lolon eb' enemigo chi', yujto yojtacxo eb' to Yuninal Dios.

Ix ec' Jesús yalcanel slolonel Dios d'a Galilea
(Lc 4.42-44)

35 Ayto sc'ana' ix q'ue vaan Jesús, ix b'at d'a stiel choñab'. Ata' ix lesalvi. **36** Axo viñaj Simón yed' eb' yetc'ayb'umal, ix b'at eb' sayeq'ui.
37 Axo ix ilchaj yuj eb', ix yalan eb' d'ay:
—Masanil eb' anima, van yec' eb' ach sayeq'ui, xchi eb' d'ay.
38 Palta ix yalan Jesús d'a eb':
—Coyec d'a juntzañ aldea d'a lac'an tic, yic b'at valcanel slolonel Dios d'a scal eb' anima ta'. Yuj jun tic in coti, xchi d'a eb'.
39 Ix lajvi chi', ix ec' yalancanel slolonel Dios d'a yoltac spatil culto d'a yol yic Galilea. Ix yic'anel eb' enemigo chi' d'a eb' anima.

B'oxinac sc'ool jun viñ penaay yuj lepra
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Ay jun viñ penaay yuj jun yab'il scuchan lepra ix c'och d'a Jesús. Ix em cuman viñ, ix yalan viñ:
—Tato syal a c'ool, syal in ac'an b'oxoc, xchi viñ d'ay.
41 Axo Jesús ix oc' sc'ool, ix syamlan viñ.
—Tzin nib'ej sb'oxican a c'ool, xchi d'a viñ.
42 Ix lajvi yalan jun chi', ix tacji jun yab'il chi' d'a viñ, ix b'oxi sc'ool viñ. **43** Ix lajvi chi', ix checji pax viñ yuj Jesús. Ayic ix schecan pax viñ chi', ix cham val yalan d'a viñ:
44 —Ab'i, ayta b'aj tzalel jun tic. Palta ixic, ch'ox a b'a d'a viñ sacerdote. B'at ac'an jun silab' d'a Dios icha yalnaccan Moisés, yic tz'ilji to ach b'oxi, xchi d'a viñ.
45 Axo ix b'at viñ, ix syamanoch viñ yalaneli chajtil ix aj sb'oxi. Ix spucanel specal viñ, yuj chi' max yal yoch Jesús d'a yol junoc choñab', yujto tzijtum eb' sgana sc'och d'ay. B'aj malaj val anima ix eq'ui, palta ix laj cot eb' anima d'a junjun lugar, ix c'och eb' d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

B'oxinac sc'ool jun viñ sicb'inaqueli
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 **1** Ayxom sjayiloc c'u, ix c'ochxi
Jesús d'a choñab' Capernaum.
Axo ix yab'an eb' anima to ayec' d'a
spat. **2** Yuj chi', mañ jantacoc anima
ix smolb'ej sb'a d'a spat chi', mañ-
xalaj b'aj tz'aj eb'. Axo Jesús ix alanel
slolonel Dios d'a scal eb'. **3** Ay jun viñ
sicb'inaquel ix ic'jicot yuj chañvañ
eb' viñ. **4** Palta maj yal-laj yoch eb'
b'aj ayec' Jesús chi', yujto tzijtum
anima. Yuj chi' ix q'ue eb' d'a
spañanil yib'añ jun pat chi'. Axo d'a
stojolal b'aj ayeq'ui, ata' ix yol eb'. Ix
lajvi chi', ix yac'anem d'uñuñoc viñ
sicb'inaquel chi' eb' yed' svaynub'
b'aj ayec' chi'. **5** Ix yilan Jesús chi' to
ix yac'och eb' d'a sc'ool, ix yalan d'a
viñ sicb'inaquel chi':

—Ach vetanimail, ix ac'ji lajvoc a
mul, xchi d'a viñ.

6 Palta ay juntzañ eb' viñ c'ayb'um
d'a ley Moisés c'ojanem ta'. Ix snaan
eb' viñ icha tic: **7** ¿Tas yuj syal viñ
icha chi'? Te b'uchumtac viñ d'a
Dios. Malaj junoc anima syal yac'an
lajvoc co mul, añej val Dios, xchi eb'
viñ. **8** Axo Jesús yojtacxo tas sna eb'
viñ. Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—¿Tas yuj van e naan juntzañ
chi'? **9** ¿B'aja junoc secojtac calan tze
na'a? Tic ix ac'ji lajvoc a mul, ¿tom
xco chi? ¿Mato: Q'ueañ vaan, b'eyañ
xco chi? **10** Palta a ticnaic, ol in ch'ox
d'ayex to a in Ac'b'il in cot yuj Dios
voch animail tic, ay vopisio vac'an-
can lajvoc smul eb' anima d'a yol-
yib'añq'uinal tic, xchi d'a eb' viñ.

Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ sic-
b'inaquel chi':

11 —A in tic sval d'ayach, q'ueañ
vaan. Ic'q'ue vaan a vaynub' tic.
Paxañ d'a a pat, xchi Jesús chi' d'a viñ.

12 D'a jun rato chi', ix q'ue vaan
viñ. Ix yic'anchaañ svaynub' viñ chi'.
Q'uelanoch eb', ix pax viñ. Yuj chi' ix
te sat sc'ol eb' smasanil. Ix laj yalan
vach' lolonel eb' d'a Dios.

—Malaj b'aj squiltaxon jun tic,
xchi eb'.

Ix och viñaj Leví sc'ayb'umoc Jesús
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Ix lajvi chi', ix c'ochxi Jesús d'a
sti' a' ñajab' junelxo. Ix laj c'och
masanil eb' anima d'ay, ix sc'ayb'an
eb'. **14** Axo yic van sb'ati, ix yilani to
ayec' jun viñ scuch Leví,[a] viñ yuninal
viñaj Alfeo, c'ojanem viñ b'aj
stecchajel alcabar.

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi Jesús
chi' d'a viñ.

Yuj chi' ix q'ue vaan viñ, ix och
viñ sc'ayb'umoc Jesús. **15** Axo ix
c'och Jesús d'a spat viñaj Leví chi',
ayic ix em c'ojan vael yed' eb' sc'ay-
b'um, ay juntzañxo eb' tecumel
alcabar ix em c'ojan yed' eb' yed'
juntzañxo eb' chuc sb'eyb'al, yujto
tzijtumxo eb' ix och tzac'an yuuj.
16 Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley
Moisés yed' eb' viñ fariseo, ix yilan
eb' viñ to van sva Jesús yed' eb'
malaj svach'il sb'eyb'al chi'. Yuj chi'
ix yalan eb' viñ d'a eb' viñ sc'ayb'um
Jesús chi':

—¿Tas yuj sva Jesús yed' eb'
tecumel alcabar yed' juntzañxo eb'
malaj svach'il sb'eyb'al tic? xchi eb'
viñ.

17 Axo ix yab'an Jesús, ix yalan
d'a eb' viñ:

---

[a] **2.14** Aton viñaj Leví scuchan pax Mateo d'a San Mateo 9.9.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Q'uinaloc ay junoc viñ añtum, a eb' vach' sc'ool, malaj tz'och viñ yuj eb'. Añej eb' penaay ay tz'och viñ yuuj. Maj in javilaj vavtejcot eb' vach' sb'eyb'al snaani, palta yuj vavtan eb' ojtannac to malaj svach'il sb'eyb'al, xchi Jesús d'a eb' viñ.

Max schalaj sb'a jun icham b'eyb'al yed' jun ac' c'ayb'ub'al

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 A junel ix och eb' sc'ayb'um viñaj Juan yed' eb' sc'ayb'um eb' fariseo d'a tzec'ojc'olal. Yuj chi' ay eb' ix c'och d'a Jesús, ix yalan eb' d'ay:

—A eb' sc'ayb'um viñaj Juan yed' eb' sc'ayb'um eb' fariseo, ayoch eb' d'a tzec'ojc'olal, palta axo eb' a c'ayb'um tic, ¿tas yuj max och eb' d'a tzec'ojc'olal? xchi eb' d'ay.

19 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—Q'uinaloc ay junoc nupnajel ticnaic, a eb' avtab'il ta', ¿tom syal yoch eb' d'a tzec'ojc'olal yacb'an aytoec' viñ snupnaj chi' yed' eb'? Ayic aytoec' viñ yed' eb', max yal yoch eb' d'a tzec'ojc'olal. **20** Palta ato yic ol ja stiempoal ol ic'joquel viñ d'a scal eb', ato ta' ol och eb' d'a tzec'ojc'olal.

21 Q'uinaloc ay junoc c'a pichul tzolchaji, ¿tom ay junoc mach tz'ac'anoch junoc ac' c'apac snipuloc jun c'a pichul chi'? Yujto a jun ac' c'apac chi' tz'utz'i, svach' toc'an ñic'chaj jun c'a c'apac chi'. Svach' ixtaxb'at jun c'a c'apac chi' yuuj.
22 Añejtona', malaj junoc mach syal yac'anem vino manto sipjoc d'a yol junoc c'a tz'uum yed'tal vino.[b] Yujto a sipji vino chi', toñej sñic'chaj jun c'a tz'uum chi' yuuj. Toñej tz'ixtax vino chi' yed' jun tz'uum chi'. Yuj chi', añej d'a yool juntzañ ac' tz'uum, añej ta' tz'em ac' vino chi', xchi Jesús d'a eb'.

Telajb'ail yuj sc'ual ic'oj ip

(Mt 12.1-14; Lc 6.1-11)

23 D'a jun sc'ual yic syic' yip eb' aj Israel, ix ec' Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a jun b'e d'a scal ixim trigo. Axo eb' sc'ayb'um chi' ix c'utzanelta ixim jolom trigo chi' ayic van sb'ey eb'.
24 Yuj chi', axo eb' fariseo ix alan d'a Jesús:

—A ticnaic, ¿tas yuj smunlaj eb' a c'ayb'um d'a sc'ual ic'oj ip? Malaj sleyal sc'ulan eb' icha chi', xchi eb'.

25 Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Tom malaj b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, tas sc'ulejnac viñaj David d'a junel, ayic yoch svejel viñ yed' eb' ajun yed'oc? **26** Xid'nac ec' viñ d'a scajnub' Dios ayic ayoch viñaj Abiatar sat sacerdoteal. Ata' svanac juntzañ ixim pan viñ yic Dios yaji, yac'anpax ixim viñ d'a eb' ajun yed'oc. A juntzañ ixim pan chi', añej eb' sacerdote ay yalan yic svaan ixim. Palta a jun sc'ulejnac eb' chi', mañ muloclaj d'a sat Dios.

27 A Dios b'oannac sc'ual ic'oj ip yuj svach'iloc eb' anima, palta mañ yujoc sc'anab'ajax sc'ual ic'oj ip chi', b'ojinac anima yuj Dios chi'. **28** A in tic syal valani tas sco c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, xchi Jesús d'a eb'.

B'oxinac jun viñ sicb'inaquel sc'ab'

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 **1** Ix ochxi Jesús d'a yol spatil culto. Ata' ay jun viñ sicb'inaquel sc'ab', junelñej taquiñ roquinac. **2** Ay eb' stañvan yila' tato

[b] **2.22** Il nota d'a Mateo 9.17.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sb'oxi sc'ab' viñ yuj Jesús d'a sc'ual ic'oj ip, yujto sgana eb' yac'anoch d'a yib'añ. **3** Ix yalan Jesús d'a viñ sic-b'inaquel sc'ab' chi':

—Q'ueañ liñan, cotañ d'a co nañal tic, xchi Jesús d'a viñ.

4 Ix lajvi chi' ix yalan d'a eb' anima:

—¿B'aja junoc ay sleyal co c'ulan d'a sc'ual ic'oj ip tze na'a? ¿Tzam yal co c'ulan juntzañ tas vach', ma a juntzañ malaj svach'il syal co c'ulani? ¿Tzam yal scac' b'oxoc junoc penaay, ma to syal co vach' milanchamoc? xchi Jesús.

Palta tz'inxoñej xchi eb'. **5** Ix ec' q'ueleloc Jesús d'a eb', ix cot yoval. Ix te cusq'uei yujto te pit eb'. Ix yalan d'a viñ:

—Aq'uel lian a c'ab' chi', xchi.

Ix yac'anel lian viñ. Icha chi' ix aj sb'oxicani. **6** Ayic toxo ix elta eb' viñ fariseo, ix lolon eb' viñ yed' eb' spartido viñaj Herodes. Ix laj slajtian sb'a eb' chajtil ol yutoc eb' smilancham Jesús.

Tzijtum anima ix c'och d'a sti' a' ñajab'

7 Axo Jesús ix c'och d'a sti' a' ñajab' yic Galilea yed' eb' sc'ayb'um. Tzijtum eb' anima ix c'och yed' eb'. Ay eb' ix cot d'a yol yic Galilea, **8** d'a yol yic Judea, d'a choñab' Jerusalén, d'a yol yic Idumea yed' d'a sc'axepal a' Jordán. Ay pax eb' ix cot d'a slac'anil Tiro yed' Sidón. Ix yab'an eb' to mañxo jantacoc milagro ix sb'o Jesús. Yuj chi' tzijtum eb' ix c'och d'ay. **9** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um to syac' lista junoc barco eb', yic max vitz'c'aj yuj eb' anima. **10** Mañ jantacoc eb' toxo ix b'oxi sc'ool yuuj. Yuj chi' tzijtum eb' penaay syecoch sb'a yic smaslan Jesús chi' eb'. **11** Axo juntzañ eb' enemigo, ayic syilan Jesús eb', tz'em cuman eb' d'a yichañ, tz'avajq'ue eb':

—A ach tic, Yuninal ach Dios, xchi eb'.

12 Palta scachji eb' yuuj, yic max yalel eb' mach.

A Jesús sic'jinaquel lajchavañ eb' schecab'

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a jun tzalan. Axo eb' sgana to tz'ec' yed'oc, ix yavtejcot eb', ix c'och eb' d'ay. **14** Lajchavañ eb' ix ac'jioch yopisio, yic vach' tz'ec' eb' yed'oc, yic syalan-paxel slolonel Dios eb'. **15** Ix yac'anoch yopisio eb' yic'anel enemigo eb' d'a eb' anima. **16** A eb' lajchavañ chi' aton eb' tic: Viñaj Simón, scuchan pax Pedro yuj Jesús, **17** viñaj Jacobo yed' viñ yuc'tac viñ scuch Juan. A chavañ eb' tic, yuninal eb' viñaj Zebedeo. Ix ac'jican scuch eb' Boanerges. Boanerges syalel-c'ochi, yuninal c'u sc'añi.[c] **18** Ayec' pax viñaj Andrés, viñaj Felipe, viñaj Bartolo, viñaj Mateo, viñaj Tomás, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo, viñaj Tadeo yed' viñaj Simón. A viñaj Simón tic, spartido sb'a viñ yed' eb' Zelote. **19** Ayec' pax viñaj Judas aj Queriot, aton viñ ix ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel.

Ay eb' ix alani to a viñ diablo ayoch d'a Jesús

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a jun pat yed' eb' sc'ayb'um. Tzijtum

[c] **3.17** Am yujto ov slolon eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

anima ix smolb'ej sb'a junelxo. Yuj chi' maxtzac yac' tiempo sva eb'.
21 A ix yab'an eb' sc'ab' yoc Jesús, ix javi eb', ijan ix syam eb', yujto a snaan eb' to loco yaji.

22 Ay juntzañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix cot d'a Jerusalén, ix yalan eb' viñ:

—A Beelzebú yajalil eb' enemigo, ayoch yed' Jesús tic. Yuj chi', syal ton yic'anel eb' enemigo chi', yujto a' ayoch yed'oc, xchi eb'.

23 Axo Jesús ix avtancot eb' viñ, ix yalan d'a eb' viñ:

—A viñ Satanás chi', ¿tas ol yutoc viñ spechanel eb' yetenemigoal? **24** Q'uinaloc ay junoc nivan choñab' b'aj slaj spoj sb'a eb' yajal, slaj yac'an oval eb'. Tato icha chi', d'a jun rato sjuviel jun choñab' chi'. **25** Q'uinaloc ay junoc patil eb' anima, spoj sb'a yuj oval. Tato icha chi', jun rato sjuviel jun patil eb' anima chi'. **26** Añejtona', icha chi' yaj pax viñ Satanás. Q'uinaloc spoj sb'a viñ yed' eb' yetenemigoal, syac'an oval viñ yed' eb'. Tato icha chi', sjuviel viñ. Icha chi' tz'aj yel yopisio viñ.

27 Q'uinaloc ay junoc vinac te ay yip. Malaj junoc mach syal scomon och d'a yol spat viñ, syic'anelta tastac ay d'ay. Añej ta syac' ganar eb' viñ stzec'ancan viñ aj pat chi' b'ab'el, ichato chi', syal yic'jiel tastac ay d'a viñ.

28 D'a val yel sval d'ayex, yalñej tas smul eb' anima yed' jantacñej tas malaj svach'il syal eb' d'a spatic Dios, ol yal yac'an lajvoc Dios. **29** Palta a eb' b'uchumtac d'a Yespíritu Dios, a jun smul eb' chi', toxon mañ ol ac'joc lajvoc. Scan d'a yib'añ eb' d'a junelñej, xchi Jesús.

30 Icha chi' ix yutej yalani, yujto ix yal eb' to a viñ enemigo ayoch yed'oc.

A ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Ix lajvi chi', ix c'och ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac. Añej d'a ti' pat ix c'och eb'. Ix schecan avtajelta Jesús eb'. **32** Axo eb' c'ojanem d'a stz'ey ix alan d'ay:

—Ayec' ix a nun yed' eb' uc'tac d'a ti' pat, van ach sayan eb', xchi eb'.

33 Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Mach ix in nun chi', mach eb' vuc'tac chi' tze na'a? xchi d'a eb'.

34 Ix lajvi chi', ix ec' q'ueleloc d'a eb' c'ojanem d'a stz'ey chi', ix yalani:

—A ex tic, icha val in nun, icha val vuc'tac eyaji. **35** Yujto a eb' sc'anab'ajan icha sgana Dios, aton val eb' chi' icha vuc'tac, icha vanab', icha in nun yaji, xchi Jesús.

A yab'ixal viñ tzicumb'at iñat trigo
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 **1** Ayic ix syamanxi och Jesús sc'ayb'an eb' anima d'a sti' a' ñajab', tzijtum anima ix smolb'ej sb'a. Yuj chi', ix och d'a yol jun barco ayec' d'a sti' a', ix em c'ojan. Axo eb' anima chi', ix can eb' smasanil d'a sti' a'. **2** Tzijtum tas ix yac' sc'ayb'ej eb'. Ix yalan juntzañ ab'ix d'a eb'. Xchi icha tic:

3 —Ab'ec. Ay jun viñ ix b'at tzicojb'at iñat trigo. **4** Ayic van stzicanb'at viñ, ay ixim ix emcan d'a yoltac b'e. Axo noc' much ix ec' lojanq'ue ixim. **5** Ay pax juntzañxo ixim ix emcan d'a yib'añtac q'uen samq'ueen, b'aj jab'ñej slumal. Elañchamel ix javi ixim, yujto jab'ñej slumal. **6** Palta axo ix el yoc c'u, elañchamel ix tacjiel ixim,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yujto malaj val sch'añal yib' ixim.
7 Ay pax juntzañxo ixim ix emcan d'a caltac añc'ultac. Axo ix te q'uib' juntzañ añc'ultac chi', toñej ix satel juntzañ iñat chi' d'a scal añ. Yuj chi' majxo yac'laj sat. **8** Palta ay juntzañxo ix emcan b'aj yax sat luum. A juntzañ chi' ix javi, ix q'uib'i, ix aj sjolom. Ay ix yac' sat d'a 30. Ay ix yac' d'a 60. Ay ix yac' d'a jun ciento. **9** A juntzañ tzeyab' tic, naec val sic'lab'il, xchi Jesús d'a eb'.

A yopisio juntzañ ab'ix sch'oxanel c'ayb'ub'al
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Ayic mañxalaj eb' anima chi' ayec' yed' Jesús, axo eb' sc'ayb'um slajchavañil yed' eb' ayec' d'a stz'ey, ix sc'anb'ej eb' d'ay:

—¿Tas yuj ab'ixñej tz'aj a c'ayb'an eb' anima? xchi eb'.

11 Yuj chi', ix yalan d'a eb':

—Añej d'ayex sch'ox Dios juntzañ tas manta mach ojtannac, yic vach' snachajel eyuuj chajtil tz'aj eyoch d'a yol sc'ab'. Palta axo d'a eb' anima smasanil, añej juntzañ ab'ix sch'oxanel c'ayb'ub'al svala', **12** yic mañ ol nachajel yuj eb'. Vach'chom syil junoc tas eb', scanxiñej eb' ichñej ta'. Ichato malaj tas syil eb'. Añejtona', vach'chom syab' eb', palta max nachajel jab'oc yuj eb'. Yuj chi', max sq'uex spensar eb', max ac'ji lajvoc smul eb' yuj Dios.

A tas syalelc'och yab'ixal viñ tzicumb'at iñat trigo
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 —Tato mañ eyojtacoc tas syalelc'och jun ab'ix ix val tic, ¿tas ol eyutoc eyojtacanel juntzañxo ab'ix smasanil? **14** A viñ tzicumb'at iñat trigo chi', syalelc'ochi, aton eb' tz'alanel slolonel Dios. **15** A juntzañ iñat ix emcan d'a yoltac b'e chi', syalelc'ochi, a eb' ix ab'an slolonel Dios. Palta axo yic slajvi yab'an eb', sc'och viñ Satanás, syic'anel slolonel Dios viñ d'a eb'. **16** Axo juntzañ iñat ix emcan d'a yib'añ q'uen q'ueen, syalelc'ochi, ay juntzañxo anima tz'ab'an slolonel Dios, te tzalajc'olal scha eb'. **17** Palta malaj jab'oc stec'anil eb', icha junoc te te' malaj sch'añal yib'. Axo yic sja junoc yaelal, mato tz'ac'jioch d'a yib'añ eb' yuj slolonel Dios, jun rato sjuviel spensar eb'. **18** Axo juntzañxo iñat ix emcan d'a caltac añc'ultac, syalelc'ochi, ay juntzañxo eb' tz'ab'an slolonel Dios. **19** Palta añej yic yolyib'añq'uinal tic sna eb'. Sjuviel spensar eb' yujto snib'ejoch sb'a eb' b'eyumal. Tzijtum juntzañ tas snib'ejoch eb'. Yuj chi', sjuviel eb' d'a slolonel Dios. Lajan tz'aj eb' icha juntzañ iñat malaj jab'oc sat syac'a'.
20 Palta axo juntzañxo iñat ix emcan b'aj yax sat luum, syalelc'ochi, ay juntzañxo eb' tz'ab'an slolonel Dios, syac'val och eb' d'a sc'ool. A eb' chi', lajan eb' icha juntzañ iñat syac' sat d'a 30. Ay pax eb' lajan icha juntzañ syac' sat d'a 60, yed' d'a jun ciento, xchi Jesús.

A masanil tas c'ub'eltac yaji ol checlajelta
(Lc 8.16-18)

21 Ix yalanxi Jesús:

—Ayic sco tz'icanoch co candil, ¿tom a d'a yalañ junoc cajón, ma d'a yalañ junoc ch'at scac'cani? A d'a yib'añ junoc tas chaañ, ata' scac'q'uei, yic vach' syac' yoc d'a yol co pat. **22** Icha pax chi' jantac tas

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

c'ub'ab'ileli, ol checlajoc. Yed' jantacñej tas c'ub'eltac yaji, ol checlajel smasanil. 23 A juntzañ van eyab'an tic, naec val sic'lab'il.

24 Aq'uec val och e chiquin d'a tas van eyab'ani, yujto icha tzeyutej eyac'anoch e chiquin, icha chi' ol yutoc Dios yac'anpax nachajel eyuuj. Ayto pax tas ol vach' ac'joc nachajel eyuuj. 25 Yujto a mach sgana snachajel yuuj, ol vach' ac'joc nachajel yuj eb'. Axo eb' malaj sgana snachajel yuuj, a jab'oc tas ijan snachajel yuj eb', ol vach' ic'joc ec' d'a eb', xchi Jesús.

A yab'ixal juntzañ iñat sq'uib'i

26 —Ol val d'ayex chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Lajan icha junoc viñ stzicb'at yiñat d'a sat junoc sluum. 27 Slajvi chi', svay viñ junjun ac'val, sq'uex van viñ d'a junjun c'u. Axo pax juntzañ iñat chi' sq'ueuli, sq'uib'i. Palta mañ yojtacoc viñ tas tz'aj sq'uib'i, 28 yujto yujñej syaxil sat luum sq'uib'i. B'ab'el sq'ueul xiil. Slajvi chi', sq'ueul sjolom, tz'och sat. 29 Ayic sc'anb'i, sjochchaji, yujto sc'och stiempoal yeli.

A yab'ixal sat añ mostaza
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 ¿Chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb' anima yoch d'a yol sc'ab' Dios tze na'a? Ol val jun ab'ix tic eyab'i, chajtil tz'aj sq'uib' sb'isul eb'. 31 A eb' chi', lajan eb' icha juntzañ iñat mostaza tz'avchaj d'a junoc luum. A juntzañ iñat chi', yelxo te cotac d'a yichañ masanil juntzañxo iñat d'a yolyib'añq'uinal tic. 32 Palta ayic toxo ix avchaji, sq'uib'i, ec'to tz'aj d'a yichañ masanil juntzañxo itaj scavej d'a junjun ab'il. Te nivac tz'aj sc'ab', syal sb'oan so' noc' much d'a yeñul, xchi Jesús d'a eb'.

Ab'ixñej yalnac Jesús d'a eb' anima
(Mt 13.34-35)

33 Tzijtum juntzañ ab'ix icha jun tic ix yal Jesús d'a eb' ayic ix yalanel slolonel. Añej juntzañ tas snachajel yuj eb', ix yaleli. 34 Añej juntzañ ab'ix chi' ix yac'lab'ej a ix yalanel d'a eb' anima. Axo yic ayec' sch'ocoj yed' eb' sc'ayb'um, ix laj yal d'a eb' tastac syalelc'och masanil juntzañ chi'.

Ix numc'aj ic' yed' a' ñajab' yuj Jesús
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Añeja' d'a jun c'u chi' ayic van sq'uic'b'i, ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Coyec d'a junxo sc'axepal a' chi', xchi.

36 Yuj chi' ix yactejcan juntzañ eb' anima ayec' d'a sti' a' ñajab' chi'. Ix och eb' d'a yol te' barco d'a b'ajtaxon ayoch Jesús chi', ix b'at eb'. Ix b'at pax juntzañxo barco yed' eb'.
37 Palta ix javi jun ic' te ov d'a yib'añ a'. Ix och chulnaj a' d'a yol te' barco chi'. Ix mac'jioch a' d'a yol te' yuj ic' chi'. Ijan ix b'at te' d'a yich a'. 38 Axo Jesús vaynac d'a yichelc'och te' barco chi', ayoch sc'añ jolom. Yuj chi', ix pitzjiel svayañ yuj eb'.

—Mamin, ¿tom max a na jab'oc to van co b'at d'a yich a'? xchi eb' d'ay.

39 Yuj chi' ix q'ue vaan, ix cachji jun ic' chi' yuuj yed' a' ñajab' chi':

—Ochañ vaan. Numan tzach aji, xchi.

Ichato chi' b'ian, ix och vaan jun ic' chi', ix numc'aji.

40 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—¿Tas yuj tzex te xivi? ¿Tas yuj maxto eyac'och Dios d'a e c'ool? xchi d'a eb'.

41 Axo eb', toñej ix te sat sc'ool eb' yuuj. Ix laj yalan eb':

—¿Tas yaj jun viñ tic? Ina sc'anab'ajax viñ yuj ic' yed' a' ñajab' tic, xchi eb'.

A jun viñ ayoch enemigo d'ay d'a Gerasa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 **1** Ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a junxo sc'axepal a' ñajab' chi' d'a Gerasa. **2** Ayic van yelta Jesús d'a yol te' barco chi', ix cot jun viñ b'aj smucchaj eb' chamnac, ix c'och viñ d'ay. A jun viñ chi', ayoch enemigo d'a viñ. **3** Añej b'aj mucan eb' chamnac, añej ta' cajan viñ. Malaj junoc mach syal stzec'an viñ, vach'chom yed' q'uen cadena. **4** Yujto tzijtum elxo stzec'chaj viñ yed' q'uen d'a sjaj yoc yed' d'a sc'ab', palta d'a juntac el sd'iñchajb'at q'ueen yuj viñ. Malaj junoc mach stzac'van syaman viñ. **5** Masanil tiempo, d'ac'valil yed' d'a c'ualil, toñej sb'eyec' viñ d'a jolomtac vitz, yed' b'aj smucchaj eb' chamnac. Tz'avaj viñ. Ste maq'uej lajvoc sb'a viñ d'a juntzañ q'uen q'ueen. **6** Najatto ix yilb'at Jesús chi' viñ, ix spilan yip viñ scot d'ay. C'axel yem cuman viñ d'a yichañ sc'ochi. **7-8** Yuj chi' ix yalan Jesús:

—Ach enemigo, elañ d'a viñ, xchi.

Ix lajvi chi', ix te q'ue yav viñ yalani:

—¿Tas alan ic d'ayin, ach Jesús? A ach tic, Yuninal ach Dios, jun te Nivan Yelc'ochi. Tzin tevi val d'ayach d'a yichañ Dios, mañ in ixtej, xchi viñ d'ay.

9 Ix lajvi chi', ix sc'anb'an Jesús d'a viñ:

—¿Tas a b'i? xchi d'a viñ.

—Legión in b'i, yujto tzijtum co b'eyi, xchi viñ.

10 Ix och ijan viñ stevi d'a Jesús, yic max checjiel eb' enemigo chi' d'a jun lugar chi'. **11** Ay juntzañ noc' chitam van sva d'a stz'ey jun tzalan chi'. **12** Yuj chi' ix tevioch masanil eb' enemigo chi' d'a Jesús:

—Checoñcanb'at d'a scal noc' chitam chi', yic a d'a noc' ol oñ ochcanoc, xchi eb'.

13 Axo Jesús ix chaanb'at eb' d'a noc'. Yuj chi' ix el eb' d'a viñ, axo d'a noc' chitam chi' ix b'at ochxican eb'. Ay am chab'oc mil noc'. Ix laj syumanb'at sb'a noc' smasanil d'a sattac vitz. Ix laj b'at noc' d'a yol a' ñajab' chi'. Ix laj sjic' a' noc', ix cham noc'.

14 Axo eb' stañvumal noc' ix te xiv eb'. Ix laj b'at eb' elelal. Ix laj ec' eb' yalcanel yab'ixal jun chi' d'a choñab' yed' b'aj najat yajb'ati. Yuj chi', ix laj c'och eb' anima yila' tas jun ix uji chi'. **15** Axo ix c'och eb' b'aj ayec' Jesús, ix yilan eb' to a viñ b'aj ix el eb' enemigo chi', c'ojanec' viñ ta'. Ayxo och spichul viñ, te vach'xo sc'ol viñ. Yuj chi', ix te xiv eb'. **16** A eb' ix ilan tas ix sc'ulej Jesús chi', a eb' ix alan d'a juntzañxo eb' vanto sc'ochi. Ix laj yalan eb' tas ix aj yel eb' enemigo chi' yed' tas ix aj pax noc' chitam chi'. **17** Yuj chi', ix tevi eb' anima chi' d'a Jesús, yic tz'el d'a yol slugar eb' chi'.

18 Ayic ix ochxi Jesús d'a yol barco, axo viñ b'aj ix el eb' enemigo chi', ix sc'an pavor viñ d'a Jesús yic vach' sb'atcan viñ yed'oc. **19** Palta ix yalan d'a viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Paxaï d'a a pat, b'aj ay a mam yed' eb' uc'tac. Tzalan icha tic d'a eb': Nivan tas ix sb'o Dios Cajal d'ayin. Ix te oc' sc'ool d'ayin, xa chi, xchi Jesús d'a viï.

20 Yuj chi', ix b'at viï. Ix ec' pax viï d'a juntzañxo choñab' d'a yol yic Decápolis. Ix laj yalanel viï jantac tas ix sb'o Jesús d'ay. Yuj chi' ix te sat sc'ol eb' smasanil.

A ix yisil viñaj Jairo yed' junxo ix penaay

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Ix lajvi chi', ix ec'xi Jesús d'a a' ñajab' b'aj ix coti. Axo yic ix c'ochxi d'a sti' a' chi', tzijtum anima ix smolb'ej sb'a. **22** Ix c'och jun viï yajal yaj d'a spatil culto, scuch Jairo. Ayic ix yilan Jesús viï, ix em cuman viï d'a yichaï. **23** Ix te tevi viï d'ay, ix yalan viï:

—Toxo val scham jun ix visil. Coï ved'oc, b'at aq'uec' a c'ab' d'a yib'aï ix, yic ol b'oxoc sc'ool ix yic maï ol cham ix, xchi viï d'ay.

24 Yuj chi' ix b'at Jesús yed' viï. Tzijtum pax anima ix b'at yed'oc, ix ste vitz'ej sb'a eb'. **25** Palta ay junxo ix, ayxo slajchavil ab'il syamanoch yel jun a' d'a snivanil ix. **26** Tzijtum eb' aïtum b'aj ix b'at yixtej sb'a ix. Masanil tastac ay d'a ix, ix schoñel ix yuj stupan eb'. Palta maj b'oxilaj ix yuj eb', masïej ix te nivtaj ix. **27** Palta ix yab'an yab'ixal Jesús ix. Yuj chi' ix c'och ix d'a spatic d'a scal eb' anima. Ix syaman sti' spichul Jesús chi' ix, **28** yujto ix sna' ix: Toïejocab' tzin yam jab'oc sti' spichul, tzin b'oxicani, xchi ix. **29** D'a jun rato chi', ix och vaan jun syaelal ix chi'. Ix yab'an ix sb'oxi sc'ool yuj jun syaelal chi'. **30** Axo Jesús yojtac to ay mach ix b'oxi sc'ool yuj spoder. Yuj chi', ix meltzajb'at q'uelan d'a eb' anima chi', ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Mach jun ix yaman in pichul tic? xchi d'a eb'.

31 Axo eb' sc'ayb'um ix alan d'ay:

—Ina te vitz'an yaj b'aj ayach ec' d'a scal eb' anima tic, slajvi chi' tza c'anb'ani: ¿Mach jun in yamani? xa chi, xchi eb' d'ay.

32 Palta ix ec' q'ueleloc d'a scal eb' anima sayani mach jun ix yaman chi'. **33** Axo ix ix chi', ix te ib'xiq'ue ix yuj xivelal. Yujto yojtacxo ix to ix b'oxi sc'ool ix yuuj. Yuj chi', ix c'och ix d'ay. Ix em cuman ix d'a yichaï. Yelc'olal ix yal ix smasanil d'a yel. **34** Yuj chi' ix yal Jesús chi' d'a ix:

—Ach ix, yujto in ac'och d'a a c'ool, yuj chi' ach b'oxi. Paxaï d'a tzalajc'olal. Tic ach b'oxi d'a jun a yaelal tic, xchi d'a ix.

35 Ayic van yalan Jesús, ay juntzaï eb' viï ix cot d'a spat viï yajal yaj d'a spatil culto chi'. Ix yalan eb' viï d'a viñaj Jairo chi':

—A jun ix isil chi', toxo ix cham ix. Nab'axoïej tza tzuntzej co C'ayb'umal tic yic b'at yilani, xchi eb' viï d'a viï.

36 Palta ayic ix yab'an Jesús chi' tas ix yal eb' viï, ix yalan d'a viï:

—Maï a na jun chi'. Ac' val och Dios d'a a c'ool, xchi.

37 Ix lajvi chi', malaj eb' anima ix schab'at yed'oc. Aïej viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yuc'tac viñaj Jacobo chi' ix schab'at yed'oc. **38** Axo ix c'och eb' d'a spat viï yajal chi', ix yilani, vejanchaaï eb' oq'uel. Maï jantacoc yel yav eb'. **39** Yuj chi', ix och d'a yol pat chi', ix yalan d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—¿Tas yuj tzex te oq'ui? A ix unin tic, mañ chamnacoclaj ix, toñej svay ix, xchi d'a eb'.

40 Palta toñej ix tzevaj eb'. Axo ix lajvi yelta eb' anima chi' yuuj, ix yic'anoch smam snun ix, yed' eb' ajun yed'oc. Ix ochc'och eb' b'aj ayec' ix unin chi'. **41** Ix syaman sc'ab' ix, ix yalan d'a ix:

—Talita cumi, xchi. Syalelc'ochi: Ach ix unin, a in sval d'ayach, q'ueañ vaan, xchi.

42 D'a jun rato chi', ix q'ue van ix, ix b'ey ix. Slajchavilxo ab'il ix. Axo eb' anima ayec' ta', ix te sat sc'ool eb'. **43** Palta ix cham val yalan Jesús d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun tic. Aq'uec va ix unin tic, xchi d'a eb'.

Ayec' Jesús d'a choñab' Nazaret
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 **1** Ix paxta Jesús d'a jun lugar b'aj ayec' chi', ix c'ochxi d'a schoñab'. Ix c'och pax eb' sc'ayb'um yed'oc. **2** Axo d'a sc'ual ic'oj ip ix syamoch sc'ayb'an eb' anima d'a yol spatil culto. Tzijtum eb' ix ab'an sloloni. Palta toñej ix sat sc'ool eb' yuuj. Ix laj yalan eb':

—¿B'ajtil ix sc'ayb'ej juntzañ tic jun viñ tic? ¿B'aj ix yic' jun sjelanil viñ tic? ¿Tas syutej viñ sb'oan juntzañ milagro tic? **3** Yujto a jun viñ tic, ñicum te' viñ, yune' viñ ix María. Yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Jacobo, viñaj José, viñaj Judas yed' viñaj Simón. Ay pax eb' ix yanab' viñ ayec' d'a co cal tic, xchi eb'.

Yuj chi', toñej ix somchaj spensar eb' yuj Jesús chi'. **4** Palta ix yalan d'a eb':

—A eb' schecab' Dios, ay val yelc'och eb' d'a yichañ eb' anima smasanil. Palta axo d'a yichañ eb' yetchoñab' eb', d'a yichañ eb' sc'ab' yoc eb' yed' d'a yichañ eb' junñej yaj yed' eb' d'a yol spat, malaj yelc'och eb', xchi Jesús.

5 Maj yal-laj sb'oan juntzañ milagro ta'. Toñej ix yac'b'at sc'ab' d'a yib'añ jayvañ eb' penaay, yic sb'oxi sc'ool eb'. **6** Ix sat sc'ool Jesús yujto maj yac'ochlaj eb' d'a sc'ool. Ix lajvi chi', ix ec' sc'ayb'ej eb' ay d'a juntzañ aldea d'a slac'anil schoñab'.

Schecnacb'at eb' sc'ayb'um Jesús
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Axo Jesús ix avtancot eb' sc'ayb'um slajchavañil. Ix lajvi chi', chatacvañil ix yutej schecanb'at eb'. Ix ac'ji yopisio eb' yic'anel eb' enemigo. **8** Ayic mantzac b'at eb', ix yalan d'a eb':

—Ayic tzex b'ati, mañ eyic' jab'oc tas yic yol e b'e. Mañ eyic' e pa, mañ eyic' eyooch, mañ eyic' e tumin. Añej e c'ococh tzeyic'a'. **9** Añej e pichul ayoch eyuuj yed' e xañab'. **10** Yalñej mach junoc pat b'aj tzex c'ochi, ata' tzex aji masanto tzex paxta. **11** Tato ay eb' max ex chaani, tato malaj sgana eb' schaan yab'i, mañ ex aj ta'. Tze tziccanel spococal eyoc, yic tze ch'oxeli to mañxa eyalan eyic d'a eb',[d] xchi Jesús d'a eb'.

12 Axo ix b'at eb' sc'ayb'um chi', ix laj yalanel eb' to yovalil sna sb'a eb' anima yuj smul. **13** Mañ jantacoc eb' enemigo ix yiq'uel eb' d'a eb' anima. Tzijtum val eb' penaay b'aj ix laj suquec' aceite eb'. Ix laj b'oxican sc'ool eb'.

[d] **6.11** Il nota d'a Mateo 10.14.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A schamel viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 A d'a jun tiempoal chi', ayic ix yab'an viñaj rey Herodes juntzañ tastac ix sc'ulej Jesús, yujto ix te pucaxel yab'ixal d'a scal masanil eb' anima. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A jun viñ chi', aton viñaj Juan viñ ac'annac bautizar, ix pitzvixi viñ d'a scal eb' chamnac. Yuj chi', ay spoder viñ sc'ulan juntzañ chi', xchi viñ.

15 Axo juntzañxo eb' anima ix alani:

—A jun viñ chi', aton viñaj Elías, xchi eb'.

Axo juntzañxo eb' ix alani:

Aton jun schecab' Dios, icha eb' ay d'a peca', xchi eb'.

16 Palta axo viñaj rey Herodes chi', ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix yalan viñ:

—A jun viñ syal eb' chi', aton viñaj Juan. Aton viñ ix viq'uel sjolom. A viñ ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac, xchi viñ.

17-19 Icha tic ix aj scham viñaj Juan yuj viñaj Herodes. Ay jun yuc'tac viñaj Herodes chi' scuchan Felipe, Herodías sb'i ix yetb'eyum viñ. Axo viñaj Herodes chi' ix montanel ix yetb'eyum viñaj Felipe chi'. Axo viñaj Juan chi' ix b'at alan d'a viñaj Herodes chi':

—Mañ sleyaloc tzic' ix yetb'eyum viñ uc'tac tic, xchi viñ.

Yuj chi', ix te cot yoval ix Herodías chi'. Ix yac'an sc'ool viñaj Herodes chi' ix. Yuj chi', ix yal viñ to syamchaj viñaj Juan chi'. Ix yac'anoch viñ viñ d'a preso. Ix och q'uen cadena d'a viñ. Axo ix Herodías chi', ix te chichonoch sc'ool ix d'a viñaj Juan chi'. Sgana ix smiljicham viñ, palta max yal-laj yuj ix d'a elañchamel, **20** yujto toxon yojtac viñaj Herodes chi' to tojol spensar viñaj Juan chi', to yic Dios yaj viñ. Yuj chi', ix xiv viñ yuj viñaj Juan chi', ix yac'anoch stañvumal viñ viñ, yic max cham viñ yuj ix Herodías chi'. Ay b'aj syal slolonel Dios viñaj Juan d'a viñaj Herodes chi'. Toñej ste somchaj sc'ool viñ yuj viñ, palta ste tzalaj viñ yab'an d'a viñ. **21** Palta ayic ix och jun q'uiñ yic yab'ilal viñaj Herodes chi', ata' ix yil ix Herodías chi' tas ol yutoc ix yac'ancham viñaj Juan chi', yujto ay jun nivan vael ix och yuj viñ rey chi'. Ix yac' va eb' yetyajalil viñ, eb' yajal eb' soldado yed' eb' nivac vinac d'a yol yic Galilea chi'. **22** Axo jun ix yune' ix Herodías chi' ix c'och b'aj van sva eb' chi'. Ix chañalvi ix. Axo viñaj Herodes yed' eb' viñ ayoch vael yed'oc, te vach' schañalvi ix ix yil eb'. Yuj chi', ix yalan viñ d'a ix:

—C'an d'ayin tas tza nib'ej, ol vac' d'ayach, xchi viñ d'a ix.

23 Ix yac'an sti' viñ d'a ix, ix slocan sb'i Dios viñ:

—Yalñej tas junoc tza c'an d'ayin, ol vac'ñej d'ayach. Vach'chom a masanil tas ay d'a yol in macb'en, nañal ol vac' d'ayach, xchi viñ d'a ix.

24 Axo ix elixta ix. Ix yalan ix d'a ix snun:

—¿Tas a gana ol in c'ana'? xchi ix.

Ix tac'vi ix snun ix chi':

—A sjolom viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar tza c'ana', xchi ix.

25 Ix lajvi chi', ix c'ochxi ix d'a viñ rey chi', ix yalan ix:

—In gana tzac' sjolom viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar d'ayin. D'a yol

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

junoc pultu in gana tzac' d'ayin, xchi ix.

26 Ix te cusq'ue viñ rey chi' ayic ix yab'an viñ. Palta majxo yal-laj stenanec' viñ, yujto toxo ix sloc sb'i Dios viñ. Ix yab'pax eb' viñ ayec' yed' viñ. **27** Yuj chi', ix schecb'at jun viñ soldado viñ stzepel sjolom viñaj Juan chi', syic'ancoti. **28** Ix b'at jun viñ soldado chi' d'a te' preso, ix b'at yic'anel sjolom viñaj Juan chi' viñ. Ix lajvi chi', ix yic'ancot viñ d'a yol jun pultu, ix yac'an viñ d'a ix. Axo ix ix ac'an d'a ix snun chi'.

29 Axo eb' sc'ayb'um viñaj Juan chi', ayic ix yab'an eb', ix c'och eb'. Ix yic'anb'at snivanil viñ eb', ix b'at smucanem eb'.

A Jesús ix ac'an va oye' mil vinac

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 A eb' schecab' Jesús ix c'ochxi eb' d'ay. Ix yalan eb' masanil tastac ix sc'ulej eb' yed' masanil tas ix sc'ayb'ej eb'. **31** Ixto lajvi yalan eb', ix yalan Jesús d'a eb':

—Coyec co ch'ocoj b'aj malaj anima, yic squic' quip ta', xchi.

Ix yal icha chi', yujto malaj scolanil eb' yuj eb' anima, yujto sc'ochñej eb' anima d'ay. Max och jab'oc scolanil eb' sva yuj eb'.

32 Axo Jesús, ix och d'a yol jun te' barco yed' eb' sc'ayb'um. Sch'ocoj eb' ix b'at b'aj malaj anima. **33** Palta tzijtum mach ix ilan sb'at eb', yojtacxo eb' to a Jesús. Yuj chi', ay eb' ix cot d'a junjun choñab' d'a slac'anil chi'. Ix b'at eb' d'a yoc, ix b'ab'laj c'och eb' b'aj ix c'och chi'. **34** Axo ix elta Jesús d'a yol te' barco chi', ix yilanb'ati to mañ jantacoc anima ayxo ec' ta'. Ix oc' sc'ool d'a eb', yujto lajan eb' icha noc' calnel malaj stañvumal. Yuj chi', tzijtum tas b'aj ix sc'ayb'ej eb'. **35** Axo yic vanxo sb'at c'u ix c'och eb' sc'ayb'um d'a stz'ey. Ix yalan eb' d'ay:

—Ina vanxo sb'at c'u. Palta a jun lugar tic, te tz'inan. **36** Yuj chi' tecan vach' tza checb'at eb' anima tic b'ajtac ay anima yed' d'a juntzañ aldea d'a lac'an tic, yic vach' ol laj sman va sb'a eb' ta', yujto malaj tas sva eb' d'a tic, xchi eb'.

37 —Aq'uec va eb' a ex tic, xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'. Palta ix yalan eb' d'ay:

—¿Tom syal co b'at co man chab'oc am ciento denario pan, yic ol cac' sva eb'? xchi eb'.

38 —¿Jaye' ixim pan chi' eyed' jun? Sayec eyila', xchi Jesús d'a eb'. Axo yic ix lajvi yilan eb', ix yalan eb' d'ay:

—Añej oye' ixim qued'nac yed' cha pitañ noc' chay, xchi eb'.

39 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús, to tz'em c'ojan eb' anima smasanil d'a jun ac'lic chi', macquiltac tz'aj eb'. **40** A ix aj em c'ojan eb' viñ, ay 100 d'a junjun macañ yed' 50 d'a juntzañxo. **41** Ix lajvi chi', ix yic'anchaañ oye' pan chi' Jesús yed' cha pitañ chay chi'. Ix q'ue q'uelan d'a satchaañ, ix yac'an yuj diosal, ix xepanb'at ixim pan chi'. Ix lajvi chi', ix yac'an d'a eb' sc'ayb'um chi', yic spucanb'at eb' d'a eb' anima chi'. Ix spucanpaxb'at cha pitañ chay chi' d'a eb' smasanil. **42** Ix va eb' smasanil, ix b'ud'ji eb'. **43** Ayic ix lajvi sva eb' chi', ix sic'anq'ue lajchavexo xuuc ixim ix yac' sobre eb' yed' pax noc' chay chi'. **44** Oye' mil eb' viñ vinac ix va'i.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

B'eynac Jesús d'a sat a' ñajab'
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um to tz'ochxi eb' d'a yol te' barco, yic sb'ab'laj c'axpajcanec' eb' d'a junxo sc'axepal a' ñajab' chi', yic sc'och eb' d'a choñab' Betsaida. Axo Jesús chi' ixto cani, ix yalan quilcob'a d'a eb' anima chi'. **46** Ix lajvi stac'lancan sb'a yed' eb', ix b'at d'a jun tzalan yic slesalvi ta'. **47** Axo yic toxo ix q'uic'b'i, vanxo sc'och eb' sc'ayb'um chi' yed' te' barco d'a snañal a'. Axo Jesús ix can sch'ocoj d'a sti' a'. **48** Axo yic ayto sc'ana' ix yilanb'at Jesús to van yel yip eb' smac'an a', yujto te ov sja ic' d'a yichañ eb'. Van sb'eyb'at d'a yoc d'a sat a' ix c'och d'a eb'. B'eñej ijan ix ec'b'at d'a eb'. **49** Palta ix yilb'at eb' to van sb'ey d'a sat a', a snaan eb' to lab' jun van sc'och chi' d'a eb'. Yuj chi' ix te el yav eb'. **50** Ix yil eb' smasanil, yuj chi' ix te xivq'ue eb'. Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—Tec'b'ejec e b'a. A in. Mañ ex xivoc, xchi d'a eb'.

51 Ix lajvi chi', ix och d'a yol te' barco chi' yed' eb'. Ix och vaan jun ic' chi' yuuj. Yuj chi', ix te sat sc'ool eb'. **52** Vach'chom toxo ix yil jun milagro ix sb'o Jesús eb' yed' ixim pan, palta max nachajel spoder yuj eb', yujto manto yac'och jab'oc spensar eb' d'ay.

B'onacxi sc'ool eb' penaay d'a Genesaret
(Mt 14.34-36)

53 Ix lajvi sc'axpajec' eb' d'a a' chi', ix c'och eb' d'a jun lugar scuchan Genesaret. Ix yac'ancanoch etzan te' barco chi' eb' d'a sti' a'. **54** Ix lajviñej yelta eb' d'a yol te' barco chi', ix yilanoch eb' anima to a Jesús. **55** Yuj chi', ix laj yalan eb' d'a smasanil jun lugar chi'. Ix laj syamanoch eb' sb'achancot eb' penaay d'a sat svaynub' b'aj ayec' Jesús chi'. **56** Masanil b'ajtac ix ec' Jesús, d'a aldea, d'a choñab' yed' b'ajtac ay anima, ix laj ic'jielta eb' penaay d'a yoltac calle. Ix sc'anan pavor eb' d'a Jesús chi', yic syamji jab'oc sti' spichul yuj eb' penaay chi'. Axo jantacñej eb' ix yaman sti' spichul chi', ix b'oxican sc'ool eb' yuuj.

A juntzañ tas tz'ixtanel co pensar
(Mt 15.1-20)

7 **1** Ay juntzañ eb' viñ fariseo yed' jayvañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix cot eb' viñ d'a Jerusalén. Ix smolb'an sb'a eb' viñ b'aj ayec' Jesús. **2** Ix yilanoch eb' sc'ayb'um Jesús chi' eb' viñ, to mañ ichoc val yaj sleyal eb' viñ syutej eb' sb'ican sc'ab' ayic sva eb'. Ix och spaltail eb' d'a sat eb' viñ yuj sc'ab' chi'. Yuj chi', ix yalan eb' viñ to malaj svach'il eb'. **3** Yujto a eb' viñ fariseo chi' yed' smasanil juntzañxo eb' aj Israel, añej sb'eyb'al smam yicham eb' sb'eyb'alej. Yuj chi', tato max sb'iquel sc'ab' eb' icha syal sb'eyb'al eb' chi', max valaj eb'. **4** Axo yic sjax eb' d'a mercado, max valaj eb' masanto sb'ic sc'ab' eb', icha chi' syalelc'och jun sb'eyb'al eb' chi'. Man jantacto juntzañxo tas sb'eyb'alej eb', icha yic sb'ican el svaso eb', xalu yed' juntzañxo q'uen yamc'ab' yic vael. **5** Yuj chi', a eb' viñ fariseo chi' yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix yal eb' viñ d'a Jesús:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—¿Tas yuj max sc'anab'ajej juntzañ sb'eyb'al eb' co mam quicham eb' a c'ayb'um tic? Ina max sb'ic sc'ab' eb' ayic sva eb', xchi eb' viñ.

6 Yuj chi', ix yal Jesús d'a eb' viñ:

—A ex tic, te chab' sat ex. Yel ton val yalnaccan viñaj Isaías eyuuj, ayic stz'ib'annaccan viñ icha tic:

A eb' anima tic, añej d'a sti' eb'
syal vach' lolonel d'ayin.
Palta axo spensar eb', najat yajcanel d'ayin.
7 Nivanoc tzul yaq'uem sb'a eb'
d'ayin.
Añej juntzañ schecnab'il anima
syac' eb' c'ayb'ajoc, xchi Dios
d'a Slolonel.

8 Yujto a ex tic, ix eyactejcan schecnab'il Dios yic vach' añej juntzañ sb'eyb'al e mam eyicham tze c'anab'ajej. **9** Toñej tzeyixtejel schecnab'il Dios, yuj e c'anab'ajan juntzañ sb'eyb'al eb' e mam eyicham chi'. **10** Yalnaccan viñaj Moisés icha tic: Ayocab' yelc'och e mam e nun d'a e sat. A eb' sb'ajan smam snun, smiljicham eb', xchi. **11** Palta a exxo tic, tzeyala' to mañ yovaliloc scolvaj junoc mach d'a smam snun. Tato ay junoc mach tz'alan icha tic d'a smam snun: Max yal in colvaj d'ayex, yujto a masanil tas ay d'ayin, yicñej Dios yaji, tato xchi, te vach' tzeyab'i. **12** Tato ay mach tz'alan icha chi', a exxo tic tzeyala' to mañxo yovaliloc scolvaj eb' d'a smam snun chi'. **13** Icha chi' tzeyutej eyixtanel schecnab'il Dios, yujto añej sb'eyb'al eb' e mam eyicham tzeyac' sc'ayb'ej eb'. Tzijtumto juntzañxo tas tze c'ulej icha juntzañ tic, xchi Jesús d'a eb'.

14 Ix lajvi chi', ix yavtanxicot eb' anima Jesús. Ix yalan d'a eb':

—Maclejec eyab' e masanil tas ol vala'. Nachajocab'el eyuuj: **15-16** A juntzañ tas tz'och d'a co ti', max oñ juviel-laj yuuj d'a yichañ Dios. Palta a juntzañ tas scot d'a co pensar, a tzoñ ac'an juvoquel d'a yichañ Dios, xchi d'a eb'.

17 Ix lajvi chi', ix actajcan eb' anima yuj Jesús, ix och d'a yol pat yed' eb' sc'ayb'um. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas syalelc'och jun ix al tic? xchi eb' d'ay.

18 Ix yalanpax d'a eb':

—¿Tom max nachajel eyuuj? ¿Tom mañ eyojtacoc? A tas tz'och d'a co ti' max oñ juviel-laj yuuj d'a yichañ Dios, **19** yujto mañoc d'a co pensar sc'ochi. Toñej tz'em d'a yol co c'ool, axo d'a junxo rato, tz'elixcani, xchi d'a eb'.

Icha chi' ix yutej yalani to a jantacïej tas sco va'a, malaj yovalil yuj Dios. **20** Ix yalanxi junxo tic d'a eb':

—A juntzañ tas scot d'a co pensar, a tzoñ juanel d'a yichañ Dios. **21** Yujto a d'a spensar eb' anima spitzvi juntzañ chuc pensaril tic. Ay eb' ayxo yetb'eyum tz'em d'a mul. Ay pax eb' malaj yetb'eyum tz'empaxi. Ay eb' smac'ancham yetanimail. **22** Ay eb' tz'elc'ani. Ay eb' syiloch sc'ool d'a junocxo. Ay eb' malaj svach'il syutej sb'a. Ay eb' tz'esani. Ay eb' malaj jab'oc sq'uixvelal scomon c'ulan junoc tasi. Ay eb' schichonoch sc'ool d'a junoc mach vach' yaji. Ay eb' comonñej sb'uchvaji. Ay eb' ac'umtac syutej sb'a. Añejtona', ay pax eb' malaj jab'oc spensar. **23** A juntzañ chucal tic, a d'a spensar eb' anima spitzvi. A tz'ixtanel eb' d'a yichañ Dios, xchi Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ay jun ix mañ israeloc ix yac'och Jesús d'a sc'ool
(Mt 15.21-28)

24 Ix lajvi chi', ix elxi Jesús d'a jun lugar chi', ix c'och d'a yol yic Tiro yed' Sidón. Axo d'a yol jun pat ix och vaan. Yujto sgana to malaj mach tz'ojtacaneli tato ayec' ta', palta maj yal-laj sc'ub'anel sb'a. **25** Ata' ayec' jun ix unin, ayoch jun enemigo d'a ix, axo ix yab'an ix snun ix to ix c'och Jesús ta'. Yuj chi', ix b'at ix yila'. Ix b'at em cuman ix d'ay. **26** A jun ix chi', griega ix, aj Sirofenicia ix. Ix tevi ix d'a Jesús, yic syiq'uel jun enemigo chi' d'a ix yune' ix chi'. **27** Axo ix yalan d'a ix:

—B'ab'laj vaocab'can eb' unin. Mañ vach'oc tato stoc'jiec' svael eb', tz'ac'jib'at d'a noc' yunetac tz'i', xchi.[e]

28 Palta axo ix tac'vi ix d'ay:

—Yel ton Mamin, palta a noc' yunetac tz'i' chi' sic'anq'uechaañ sc'ajil yooch eb' unin d'a yalañ mexa, xchi ix d'ay.

29 Yuj chi', ix yalanxi Jesús d'a ix:

—A jun ix al tic d'ayin, te vach'. Syalxo a pax d'a a pat, yujto toxo ix el jun enemigo chi' d'a ix une' chi', xchi d'a ix.

30 Axo ix c'ochxi ix d'a spat, ix yilan ix to c'otanec' ix yune' chi' d'a sat sch'at. Toxo ix el jun enemigo chi' d'a ix.

Ix jacvi schiquin jun viñ chacañ

31 Ayic ix elxi Jesús d'a Tiro b'aj ayec' chi', ix ec' d'a choñab' Sidón yed' d'a juntzañ choñab' ay d'a yol yic Decápolis. Ix lajvi chi', ix c'och d'a sti' a' ñajab' yic Galilea. **32** Axo yic ayec' ta', ix ic'jicot jun viñ chacañ d'ay yuj eb' anima, pural syal pax slolon viñ. Ix tevi eb' d'a Jesús yic syac'b'at sc'ab' d'a yib'añ viñ. **33** Yuj chi', ix yic'anelta viñ d'a scal eb' anima chi', ix yac'anoch yiximal sc'ab' d'a yol schiquin viñ. Ix stzub'ani. Ix lajvi chi', ix slatzanoch sc'ab' d'a sñi' yac' viñ. **34** Ix q'ue q'uelan d'a satchaañ, ix javi sic'son sc'ool.

—Efata, xchi. Syalelc'ochi: Jacvocab'i.

35 D'a jun rato chi', ix jacvi schiquin viñ. Ix tijviel yac' viñ. Ix lolonq'ue viñ. **36** Ix lajvi chi', ix cham val yalan Jesús d'a eb' anima:

—Ayta b'aj tzeyalel jun ix eyil tic, xchi d'a eb'.

Axo yic ix yalan jun chi' d'a eb', masñej ix ste alejel eb'. **37** Ix te sat sc'ool eb'. Ix laj yalan eb':

—Masanil tas sc'ulej, vach'ñej. Sjacvi schiquin eb' chacañ. Slolonpax eb' max uji taxon sloloni, xchi eb'.

Ix ac'ji va chañe' mil eb' vinac
(Mt 15.32-39)

8 **1** A d'a jun tiempoal chi', mañ jantacoc eb' anima ix smolb'ej-c'och sb'a d'a Jesús, palta malaj tas sva eb'. Yuj chi' ix yavtancot eb' sc'ayb'um Jesús, ix yalan d'a eb':

2 —A in tic, tz'oc' in c'ool yuj juntzañ eb' anima tic, yujto chab'jitax ix javican eb' ved' d'a tic, palta mañ-xalaj tas sva eb'. **3** Tato malaj tas sva eb', tzin checan pax eb' d'a spat, tecan ol el yip eb' d'a yol b'e, yujto ay eb' najat ix coti, xchi Jesús d'a eb'.

[e] **7.27** Il nota d'a Mateo 15.26.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

4 —Palta, ¿tas ol cutoc cac'an va
eb' d'a jun lugar tic? xchi eb' sc'ay-
b'um chi'.
5 —¿Jaye' ixim pan eyed'nac? xchi
d'a eb'.
—Uqueñej ixim, xchi eb' d'ay.
6 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a
eb' anima chi' to tz'em c'ojan eb' d'a
sat luum. Ix yic'anchaañ ixim pan
chi' yuquil, ix yac'an yuj diosal d'a
Dios yuj ixim. Ix xepanb'at ixim pan
chi', ix yac'an ixim d'a eb' sc'ayb'um.
Axo eb' ix pucanb'at ixim d'a eb'
anima chi'. **7** Ay jayvañ yunetac chay
yed'nac eb'. Ix yac'anpax yuj diosal
d'a Dios yuj noc'. Ix lajvi chi', ix
yalanpax d'a eb' to spucb'at noc'
chay chi' eb' d'a eb' anima chi'. **8** Ix
va eb' smasanil, ix b'ud'ji eb'. Ix lajvi
sva eb' chi', uqueto xuuc b'ud'an ix
yac' sobre ix can yuj eb'. **9** Ay am
chañeoc mil sb'isul eb' ix va'i. Ix lajvi
chi', ix checji pax eb' yuuj. **10** Ix
ochxi d'a yol te' barco yed' eb' sc'ay-
b'um chi'. Ix b'at eb' d'a yol yic
Dalmanuta.

A eb' fariseo ix c'anan yil junoc milagro
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

11 Ay juntzañ eb' viñ fariseo ix
c'och d'a Jesús. Ix och ijan eb' viñ
stelan sb'a yed'oc, yujto sgana eb' viñ
syac' proval. Yuj chi', ix sc'anan yil
junoc milagro eb' viñ scot d'a Dios.
12 Axo Jesús ix ja sic'son sc'ool. Ix
yalani:
—A ex tic, ¿tas yuj tze c'an eyil
junoc milagro d'ayin? Val yel sval
d'ayex, malaj junoc milagro ol in
ch'ox eyila', xchi Jesús.
13 Ix lajvi chi', ix yactancan eb'
viñ fariseo chi' Jesús, ix ochxi d'a yol
te' barco chi' yed' eb' sc'ayb'um. Ix
c'axpajec' eb' d'a junxo sc'axepal a'
ñajab' chi'.

A juntzañ sc'ayb'ub'al eb' fariseo
(Mt 16.5-12)

14 Axo eb' sc'ayb'um Jesús, maj
sna eb' yic'b'at jab'oc ixim span. Añej
val jun pitañ ixim yed'nac eb' d'a yol
te' barco chi'. **15** Ix yalan Jesús d'a
eb':
—Ab'ec. Tzeyil val e b'a d'a yich
span eb' fariseo yed' d'a yich span
viñaj Herodes, yujto te ay smay tzex
juviel yuuj, xchi d'a eb'.
16 Axo eb' sc'ayb'um chi', ix laj
yalan eb' yuj tas ix yala':
—Syal icha tic, yujto malaj ixim co
pan qued'nac, xchi eb'.
17 Palta yojtac Jesús tas van yalan
eb'. Yuj chi', ix yal d'a eb':
—¿Tas yuj tzeyala' to malaj ixim
e pan? ¿Tom max nachajel eyuuj?
¿Tom mañ eyojtacoc tas syalelc'och
jun tic? Te max in eyac'och d'a e
c'ool. **18** ¿Tom maj eyila'? ¿Tom
maj eyab'i? ¿Tom max e nacoti?
19 Ayic ix in pucanec' oye' ixim pan
d'a scal oye' mil vinac, ¿jayeto xuuc
ixim ix yac' sobre ix e sic'q'uei?
xchi d'a eb'.
—Lajchave' xuuc, xchi eb'.
20 —Axo yic ix in pucanxiec' uque'
ixim pan d'a scal chañe' mil anima,
¿jayeto xuuc ix b'ud'ji, ix yac' sobre
ix e sic'q'uei? xchi.
Uque' xuuc, xchi eb'.
21 —¿Tas yuj max nachajel jab'oc
eyuuj jun? xchi d'a eb'.

Ix jacvi sat jun viñ yuj Jesús

22 Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a
choñab' Betsaida. Ay jun viñ max uji
yilani, ix quetzchajb'at viñ d'a Jesús

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yuj eb' anima. Ix tevi eb' d'a Jesús chi' to syamji viï yuuj. **23** Axo Jesús ix yaman sc'ab' viï. Ix squetzanb'at viï d'a stiel choñab'. Ix sucanec' jab' stzub' d'a yol sat viï. Ix yac'anec' sc'ab' d'a yib'añ viï. Ix lajvi chi' ix sc'anb'ani tato tzaxo yal yilan viï. **24** Yuj chi', ix yac'lej viï yilani. Ix yalan viï d'a Jesús chi':

—Tzaxo vil juntzañ anima, añejto lajan eb' yed' te te' svila', palta sb'eyec' eb', xchi viï.

25 Axo Jesús ix sucanxiec' sc'ab' d'a yib'añ sat viï. Ichato chi', ix vach' jacvi yol sat viï chi'. Te vach'xo ix aj yilan viï. **26** Ix lajvi chi', ix checji pax viï d'a spat yuuj. Ix yalan d'a viï:

—Mañ ach ec' d'a yol choñab'. Ayta mach b'aj tzal jun tic, xchi Jesús d'a viï.

Yalnac viñaj Pedro to a Jesús aton viï Cristo
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Ix lajvi chi', ix ec' Jesús d'a juntzañ aldea d'a yol yic Cesarea yic Filipos yed' eb' sc'ayb'um. Axo yic van sb'ey eb', ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Mach in yalan eb' anima tzeyab'i? xchi d'a eb'.

28 —Ay eb' tz'alani, tob' a ach tic Juan ach, viï ac'annac bautizar. Ay pax eb' tz'alani tob' Elías ach. Ay pax eb' tz'alani tob' schecab' ach Dios ec'nac d'a peca', xchi eb' sc'ayb'um chi' d'ay.

29 —Xal ex, ¿mach in eyalani? xchi d'a eb'. Yuj chi' ix tac'vi viñaj Pedro d'ay:

—A ach tic, Cristo ach, xchi viï d'ay.

30 Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun tic, xchi.

Ayocto ix yalancan Jesús yuj schamel
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Axo d'a jun tiempo chi', ix syamoch Jesús sc'ayb'an eb' sc'ayb'um yuj tastac ol javoc d'a yib'añ, ix yalan icha tic:

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, yovalil ol vab' syail. A val eb' ichamtac vinac ay yopisio, eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ol in spatiquejcanel eb'. Ol in smilancham eb'. Palta axo d'a schab'jial, ol in pitzvocxoc, xchi d'a eb'.

32 Tojolñej ix yutej Jesús yalan juntzañ chi' d'a eb'. Palta axo viñaj Pedro, ix ic'anelta Jesús chi' sch'ocoj. Ix yac'lan viï scachanoch vaan yalani. **33** Palta axo Jesús, ix meltzajb'at q'uelan d'a juntzañxo eb' sc'ayb'um. Ix scachanoch vaan viñaj Pedro chi', ix yalan d'a viï:

—Ach Satanás, elañ d'a in tz'ey, yujto mañoc juntzañ yic Dios b'aj tzac'och a pensar. Añej juntzañ yic anima b'aj ayoch a pensar, xchi d'a viï.

34 Ix lajvi chi', ix yavtancot eb' sc'ayb'um yed' eb' anima, ix yalan d'a eb':

—Tato ay eb' sgana tz'och in c'ayb'umoc, yovalil mañxo yicoc sb'a eb' sch'ocoj. Yab'ocab' syail eb' vuuj, vach'chom d'a te' culus. Tato icha chi', ochocab' eb' in c'ayb'umoc. **35** Yujto yalñej mach eb' sgana añej d'a yolyib'añq'uinal tic scol sb'a, ol satel sq'uinal eb' d'a junelñej. Palta axo eb' ol yac'cham sb'a vuuj, yuj pax jun vach' ab'ix yic colnab'il tic, aton eb' ol scha sq'uinal d'a junelñej. **36** Q'uinaloc tato squiquej masanil tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, palta tato tzoñ satcanel d'a junelñej, ¿tas

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

co ganar? 37 ¿Tasto val ol cac' stojoloc yic tzoñ colchajeli? 38 A val eb' anima d'a jun tiempo tic, mañoc d'a Dios syac'och spensar eb'. Malaj jab'oc svach'il eb'. A mach sq'uixvi vuuj d'a yichañ eb' anima, sq'uixvi pax yuj in lolonel, añejtona', a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in q'uixvocpax yuuj, ayic ol in ja yed' spoder in Mam yed' eb' ángel yicxo yaji.

9 1 Val yel sval d'ayex, ay ex manto ex chamlaj ol eyil svach' och Dios Yajalil yed' spoder, xchi d'a eb'.

Ix q'uexmaj yilji Jesús
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Ob'xitax chi', ix ic'jib'at viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yuj Jesús d'a jun nivan tzalan. Sch'ocoj eb' ix b'at yed'oc. Ata' ix q'uexmaj yilji d'a yichañ eb'. 3 A spichul, te tziquiqui ix aji. Te sac ix aj yilji. Malaj mach d'a yolyib'añ-q'uinal tic stzac'van sacb'itan junoc c'apac icha chi'. 4 Axo ix yilan eb', ayec' viñaj Elías yed' viñaj Moisés van slolon eb' yed'oc. 5 Yuj chi', ix yalan viñaj Pedro d'ay.

—Mamin, te vach' cajec' d'a tic. Tecan vach' sco b'o oxeoc lechpat, jun ico', jun yic viñaj Moisés yed' junoc yic viñaj Elías chi', xchi viñ d'ay.

6 Mañ yojtacoc viñaj Pedro chi' tas syala' yujto te xivnac eb' sc'ayb'um chi'. 7 Ix lajvi chi', ix c'och jun asun, ix em moyan d'a yib'añ eb'. Ix aljiemta jun lolonel d'a scal jun asun chi', ix yalani:

—Aton jun tic Vuninal, te xajanab'il vuuj. Aq'uecoch e chiquin d'ay, xchi jun lolonel chi'.

8 Ix lajvi chi', ix yilan eb' to mañxalaj mach ayeq'ui. Axoñej Jesús ayeq'ui.

9 Ayic van yemxita eb' d'a jun tzalan chi', ix yalan d'a eb':

—Ayta b'aj tzeyalel jun ix eyil tic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, ato yic ol in pitzvocxi d'a scal eb' chamnac, ato ta' ol eyaleli, xchi Jesús d'a eb'.

10 Yuj chi', munilñej yojtac jun chi' eb'. Malaj junoc mach b'aj ix yal eb'. Palta ix laj snaub'tañan eb' yuj tas ix yal chi' to ol pitzvocxi d'a scal eb' chamnac. 11 Ix lajvi chi', ix sc'anb'an eb' d'a Jesús:

—A eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, slaj yal eb' icha tic: A viñaj Elías, yovalil ol b'ab'laj javoc, xchi eb'. ¿Tas am yuj syal eb' icha chi'? xchi eb' oxvañ chi'. 12 Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb':

—Yel toni, yovalil ol b'ab'laj javoc viñaj Elías chi', yic vach' listaxo yaj smasanil ayic tzin javi, palta ¿tas syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan vuuj, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic? Ata' syala' to ol vab' syail, ol in paticajcanel yuj eb' anima. 13 Palta sval d'ayex yuj viñaj Elías chi', ulnacxoec' viñ. Ay eb' yac'nac sgana d'a spatic viñ icha snib'ej. Icha val tz'ib'ab'ilcan yuj viñ d'a Slolonel Dios, icha val chi' ix yutej eb', xchi d'a eb' sc'ayb'um chi'.

B'onacxi sc'ool jun viñ unin ayoch enemigo d'ay
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Ayic vanxo sc'ochxi eb' b'aj aycan juntzañxo eb' sc'ayb'um chi', ix yilanb'at Jesús to mañ jantacoc anima ayec' yed' eb'. Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, van stelan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sb'a eb' viñ yed' eb' sc'ayb'um Jesús chi'. **15** Axo smasanil eb' ayec' ta', ayic ix yilanb'at Jesús chi' eb', ix te sat sc'ol eb'. Yuj chi', ix b'at lemnaj eb' scha'a. **16** Axo ix c'och eb' d'a stz'ey, ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Tas yuj tze telaj e b'a yed' eb' viñ? xchi d'a eb'.

17 Ay jun viñ ix tac'viq'ue d'a scal eb' anima chi':

—Mamin, ix vic'cot jun vuninal d'ayach. Ayoch jun enemigo d'ay, yuj chi' max ujilaj sloloni. **18** Yalxoñej b'aj scot d'ay, syumji telvoc yuuj. Svoman sti', sjuch'uch'i ye, stzatzb'icanel yuuj. Ix val d'a eb' a c'ayb'um to syiq'uel eb', palta maj yal-laj yic'anel eb' d'ay, xchi viñ d'a Jesús chi'.

19 Yuj chi' ix yalan Jesús chi':

—A… a ex tic, te max eyac'och Dios d'a e c'ool. Ina ayxo tiempo ayinec' eyed'oc. ¿B'aq'uiñto val ol nachajel eyuuj? Svab' val syail eyuuj. Iq'ueccot jun unin chi' d'ayin, xchi.

20 Yuj chi', ix b'at yic'ancot jun yuninal viñ chi' eb'. A ix yilanoch jun enemigo chi' to a Jesús, masñej ix cot yoval scot d'a sjolom jun unin chi'. Ix telvi d'a sat luum, ix te ec' b'alb'onoc. Ix voman sti'. **21** Yuj chi', ix sc'anb'an Jesús d'a smam jun unin chi':

—¿Jantacxo tiempo syamchaj yuuj? xchi.

Ix yalan viñ:

—Atax d'a yuninal aytaxonoch d'ay. **22** Tzijtumxo el tz'och d'a yol c'ac' yuuj, sb'at d'a yol a', sgana scham yuuj snaani. Palta tato syal a b'oani, oc'oc val a c'ool d'ayoñ, xchi viñ d'ay.

23 —¿Tas yuj tzala' tato syal vuuj? Syala' ta tzac'och Dios d'a a c'ool. A mach tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, masanil tas ol yal yuuj, xchi Jesús d'a viñ.

24 Yuj chi', te chaañ ix yal viñ smam viñ unin chi':

—Svac'och d'a in c'ool. Colvajan ved'oc d'a in chab'c'olal, xchi viñ.

25 Axo ix yilan Jesús, mañ jantacoc anima van smolchajc'och d'ay, yuj chi' ix stuman jun enemigo chi':

—Ach enemigo, ac'um chacañil, macum ti anima, sval d'ayach, elañ d'a jun unin tic. Mañxo ach och d'ay junelxo, xchi Jesús.

26 Yuj chi', ix el yav jun enemigo chi'. Te ov ix cotxi d'a sjolom jun unin chi'. Ichato chi' b'ian ix el d'ay. Axo jun unin chi', icha chamnac ix ajcan yuuj. Yuj chi', tzijtum eb' ix alani:

—Ix chami, xchi eb'.

27 Palta axo Jesús ix yaman sc'ab', ix squetzanq'ue vaan.

28 Ix lajviñej chi', ix och Jesús sch'ocoj yed' eb' sc'ayb'um d'a yol pat. Ata' ix sc'anb'ej eb' d'ay:

—¿Tas yuj maj yal quic'anel jun enemigo chi'? xchi eb'.

29 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—A jun macañ enemigo tic, mañ comonoc tz'eli. Añej tato tzex lesalvi, ol yal eyic'aneli, xchi Jesús d'a eb'.

Ayocto ix yalanxi Jesús yuj schamel

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30 Ayic ix elxi eb' ta', ix ec' eb' d'a yol yic Galilea. Sgana Jesús malaj mach tz'ab'an b'aj van sc'ochi, **31** yujto van sc'ayb'an eb' sc'ayb'um. Ix yalan d'a eb':

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' juntzañ vinac. Ol in smilcham

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb'. Palta axo d'a schab'jial chi', ol in pitzvocxi, xchi d'a eb'.

32 Palta max nachajel yuj eb' tas ix yala'. Ix xivpax eb' sc'anb'an d'ay tas syalelc'ochi.

¿Mach am junoc más nivan yelc'ochi?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a choñab' Capernaum. Axo yic ayxoec' eb' d'a yol jun pat, ix sc'anb'an Jesús d'a eb':

—¿Tas yuj ix e telaj e b'a d'a yol b'e? xchi d'a eb'.

34 Palta tz'inxoñej xchi eb', yujto ayic van sb'ey eb', ix laj stelaj sb'a eb', mach junoc nivan yelc'och d'a scal eb'.

35 Yuj chi' ix em c'ojan Jesús. Ix yavtancot eb' slajchavañil. Ix yalan d'a eb':

—Tato ay junoc ex e gana nivan eyelc'och d'a e cal d'a yichañ Dios, yovalil más emnaquil tzeyutej e b'a d'a eyichañ e masanil. Yovalil tzex och eyac' servil eb' eyetc'ayb'umal tic smasanil, xchi Jesús d'a eb'.

36 Ix lajvi chi', ix yic'anoch jun unin Jesús d'a scal eb'. Ix schelan-q'uei. Ix yalan d'a eb':

37 —A mach schaan junoc unin icha jun tic, yujto vico', a in ton tzin scha eb'. Mañoc inñej tzin scha eb'. Scha pax jun checjinac in cot eb', xchi.

A mach mañ ajc'oloc d'ayoñ ayoch qued'oc

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

38 Axo viñaj Juan ix alan d'a Jesús:

—Mamin, ay jun viñ ix quila' van yic'anel eb' enemigo viñ d'a eb' anima. Syalan viñ to yuj a poder sb'o juntzañ chi' viñ. Palta ix co cachoch vaan viñ, yujto mañ junñejoc yaj qued'oc, xchi viñ d'ay.

39 Palta ix yalan Jesús:

—Max yal-laj e cachanoch vaan viñ, yujto malaj junoc mach sb'oan junoc milagro d'a in b'i, slajvi chi' syalan chuc d'a in patic. **40** Yujto a eb' mañ ayococh ajc'olal d'ayoñ, junñej caj yed' eb'. **41** Tato ay mach scolvaj d'ayex, yujto vic ex, a in Cristo in tic, vach'chom añej junoc vaso a' siej eb', yovalil ol scha spac eb'.

Ay smay sjuviel co pensar

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Palta tato ay mach tz'ac'an somchaj spensar junoc anima tzin ac'anoch d'a sc'ool, to icha spensar unin tz'aj spensar chi', chuc yic jun anima chi'. Octom b'ab'el spixjioch junoc nivaquil q'ueen[f] d'a sjaj, syumjicanb'at d'a yol a' mar yic sjic'an a' schami, yacb'an mantzac yac' somchaj spensar jun anima chi'. Tato icha chi', más vach' yico'. **43-44** Tato yuj junoc e c'ab' sjuviel e pensar, más vach' tze tzepel jun e c'ab' chi', yic mañ ol juvoquel e pensar yuj d'a junelñej. Yujto vach'chom junxoñej e c'ab', tato ol e cha e q'uinal d'a junelñej, te vach' eyico'. Palta vach'chom tz'acan e c'ab', tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, te chuc eyico'. **45-46** Tato yuj junoc eyoc sjuviel e pensar, más vach' tze tzepel jun eyoc chi', yic vach' max juviel e pensar yuuj d'a junelñej. Yujto vach'-chom junxoñej eyoc, tato ol e cha e q'uinal d'a junelñej, te vach' eyico'.

[f] **9.42** Il nota d'a Mateo 18.6.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta vach'chom tz'acan eyoc, tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, te chuc eyico'. **47** Tato yuj junoc e sat sjuviel e pensar, más vach' tzeyiq'uelta, yic mañ ol juvoquel e pensar yuuj d'a junelïej. Yujto vach'chom junxoñej e sat, tato ol ex och b'aj ayoch Dios Yajalil, te vach' eyico'. Palta vach'chom tz'acan yol e sat, tato ol ex b'atcan d'a infierno, d'a scal c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, te chuc eyico'. **48** A d'a jun lugar chi', malaj b'aq'uiñ ol lajvoc yab'an syail eb' anima chi' ta'. Axo jun c'ac' chi', malaj b'aq'uiñ ol tupoc.

49 Icha tz'aj yem yatz'amil tas sco chi'a, icha chi' ol aj yem c'ac' d'a yib'añ eb' smasanil. **50** A atz'am atz'am, te ay yopisio. Palta q'uinaloc satel sc'achial atz'am, ¿tasto val ol aj sc'achib'ixi? Icha yatz'amil tas schichaji, te ay yopisio, ichocab' ex ta'. Ayocab' pax junc'olal d'a e cal, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús yuj eb' spuc sb'a

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 **1** Ix elxi Jesús d'a Capernaum b'aj ayec' chi', ix ec' d'a yol yic Judea. Ix c'och d'a junxo lugar ay d'a sc'axepal a' Jordán. Ata' ix smolb'ej sb'a eb' anima d'ay junelxo. Ix sc'ayb'an eb' ichataxon smodo. **2** Ay juntzañ eb' viñ fariseo ix c'och d'ay, yujto sgana eb' viñ syac' proval. Yuj chi', ix sc'anb'an eb' viñ d'ay tato ay sleyal spucan sb'a junoc viñ vinac yed' ix yetb'eyum. **3** Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—¿Tas schican schecnab'il Moisés d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani? xchi.

4 Ix yalan eb' viñ:

—Yalnaccan viñaj Moisés chi' to syal yac'an junoc yumal viñ yic pucojb'ail d'a ix yetb'eyum, slajvi chi' spucan sb'a viñ yed' ix, xchi eb' viñ d'ay.

5 Ix yalanxi Jesús:

—Yuj val e pital, yuj chi' yalnaccan jun checnab'il chi' viñaj Moisés chi'. **6** Palta atax sb'oannac yolyib'añq'uinal tic Dios, sb'oannaccan viñ vinac yed' ix ix. **7** Atax ta' yalnaccan icha tic: A viñ vinac, ol yactejcan smam snun viñ yic junxoñej tz'ajcan viñ yed' ix yetb'eyum. **8** Junxoñej nivanil tz'ajcan eb' schavañil, xchi Dios. Yel, mañxo chavañoc eb', junxoñej yaj eb'. **9** Yuj chi', a eb' junxoñej yajcan yuj Dios max yal-laj spojan sb'a eb' yuj eb' anima, xchi Jesús d'a eb' viñ.

10 Ix lajvi chi' ix ochxi Jesús d'a yol pat yed' eb' sc'ayb'um, ix sc'anb'an eb' d'ay, tas syalelc'och jun ix yal chi'.

11 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—A mach spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, syic'an junocxo ix, tz'em ajmulal. **12** Añejtona' a junoc ix ix spuc sb'a yed' viñ yetb'eyum, syic'an junocxo vinac ix, tz'em ix ajmulal, xchi Jesús d'a eb'.

Ic'b'ilcot eb' unin d'a Jesús

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Ix lajvi chi', ay juntzañ unin ix ic'jicot d'a Jesús yuj eb' anima, yic syaq'uec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Palta axo eb' sc'ayb'um ix cachanoch vaan eb' tz'ic'ancot eb' unin chi'. **14** A ix yilan jun chi' Jesús, ix cot yoval d'a eb', ix yalani:

—Chaeccot eb' unin d'ayin. Mañ e cach eb', yujto añej eb' lajan spensar icha eb' unin tic ay yalan yic yoch d'a yol sc'ab' Dios. **15** Val yel sval d'ayex, a eb' max chaan Dios Yajaloc icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syutej schaan junoc unin, mañ ol och eb' d'a yol sc'ab', xchi Jesús d'a eb'.

16 Ix lajvi chi', ix schelanq'ue eb' unin chi'. Ix yac'anec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Ix sc'anan svach'c'olal Dios d'a yib'añ eb'.

A yab'ixal jun viñ quelem b'eyum
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Axo yic van sb'atxi Jesús d'a yol b'e, ay jun viñ ix spil yip scot d'ay. Ix em cumnaj viñ d'a yichañ sc'ochi. Ix yalan viñ d'ay:

—Ach in vach' C'ayb'umal, tzin c'anb'ej d'ayach, ¿tas ol vutoc in chaan in q'uinal d'a junelñej? xchi viñ d'ay.

18 —¿Tas yuj tzin al vach'il? Junñej mach vach', añejton Dios. **19** Inai, ojtac juntzañ schecnab'il Dios tz'alan icha tic: Mañ ach em ajmulal. Mañ a milcham junoc etanimail. Mañ ach elc'anoc. Mañ ac'och es d'a yib'añ junoc etanimail. Mañ ac' musansatil junoc etanimail. Ayocab' yelc'och a mam a nun d'a a sat, xchi Jesús d'a viñ.

20 —Mamin, atax in cotoch uninal, tzin c'anab'ajej juntzañ checnab'il tic smasanil, xchi viñ d'ay.

21 Yuj chi', ix och q'uelan Jesús d'a viñ. Ix te xajanaj viñ yuuj. Ix yalan d'a viñ:

—Ayto junxo max ach tzac'vani. Ixic, b'at choñel jantac tas ay d'ayach. Tzac'an stojol d'a eb' meb'a', yic ol a cha a b'eyumal d'a satchaañ. Slajvi chi', tzach jax d'ayin, axo och in c'ayb'umoc chi', xchi d'a viñ.

22 Axo ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix te cus viñ. Yuj chi' te cusc'olalxo ix pax viñ, yujto mañ jantacoc tas ay d'a viñ.

23 Axo ix lajvi spax viñ, ix meltzajb'at q'uelan Jesús d'a eb' sc'ayb'um. Ix yalan d'a eb':

—A val eb' b'eyum, ay val smay mañ ol ochlaj eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a eb'.

24 A eb' sc'ayb'um chi', ix te sat sc'ol eb' yab'an juntzañ chi'. Palta ix yalanxi d'a eb':

—Ex in c'ayb'um, a eb' syac'och sb'eyumal yipoc sc'ool, ay val smay mañ ol ochlaj eb' d'a yol sc'ab' Dios. **25** Q'uinaloc ay junoc noc' camello ticnaic. ¿Tom ol yal yec' noc' d'a yixal junoc q'uen acxa? Icha chi' yaj eb' b'eyum, yelxo val pural ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi.

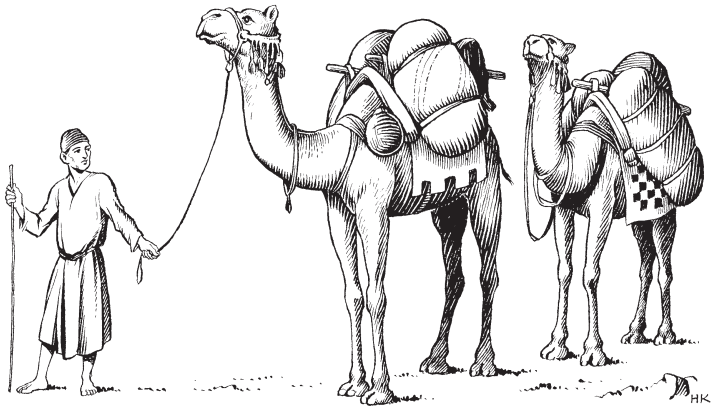

A noc' Camello (Mr 10.25)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

26 Ayic ix yab'an jun chi' eb', ix te vach' satb'at sc'ool eb'. Ix laj yalan eb':

—Tato icha chi', ¿mach ol yal scolchaji? xchi eb'.

27 Yuj chi', ix och q'uelan Jesús d'a eb', ix yalani:

—A jun tic, malaj junoc anima syal yuuj. Palta a Dios syal yuuj. Yujto masanil tas syalïej yuuj, xchi.

28 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:

—Mamin, a oï tic, ix cactejcan smasanil tastac, oï och a c'ayb'umoc, xchi viï d'ay.

29 —Val yel sval d'ayex, a mach syactejcan spat vuuj, mato yuc'tac, yanab', smam snun, ma yuninal, ma sluum syactejcan vuuj, yuj pax jun vach' ab'ix yic colnab'il, te nivan spac ol scha'a. **30** Ol ac'joc junoc ciento spat, yuc'tac, yanab', snun, yuninal, yed' sluum d'a jun tiempo tic. Ol yab' ton syail eb' yuj eb' anima, palta axo d'a yic jun tiempoal ol javoc, ol scha sq'uinal eb' d'a junelïej.

31 Ay eb' nivan yelc'och d'a co cal ticnaic, palta a eb' chi', malaj ol aj yelc'och eb' d'a jun tiempoal chi'. Aïejtona' ay eb' malaj yelc'och d'a co cal ticnaic, palta a d'a jun tiempoal chi', nivan ol aj yelc'och eb', xchi Jesús d'a eb'.

Ayocto ix yalanxican Jesús yuj schamel

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Axo Jesús ix b'atxi d'a yol jun b'e sc'och d'a Jerusalén. Ix b'ab'laj yuj eb' sc'ayb'um. A eb' sc'ayb'um chi', toïej ix sat sc'ool eb'. Axo juntzaïxo eb' anima ajun yed' eb', ix te xiv eb'. Axo Jesús, ix avtanelta eb' sc'ayb'um chi' slajchavaïil d'a scal eb' anima chi'. Ix och ijan yalan d'a eb' tastac ol javoc d'a yib'aï.

33 —Ina van co b'at d'a Jerusalén ticnaic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' sat sacerdote yed' d'a yol sc'ab' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Ol yac'anoch chamel eb' d'a vib'aï. Ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' ch'oc choñab'il. **34** Ol in sb'uch eb'. Ol in smac'an eb'. Ol in stzub'ej eb'. Ol in smilancham eb'. Palta axo d'a schab'jial ol in pitzvocxi, xchi Jesús d'a eb'.

A tas ix sc'an viñaj Jacobo yed' viñaj Juan

(Mt 20.20-28)

35 A eb' viï yuninal viñaj Zebedeo, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan, ix c'och eb' viï yal d'a Jesús:

—Mamin, a tas ol co c'an d'ayach, co gana tzac' d'ayoï, xchi eb' viï d'ay.

36 —¿Tas e gana svac' d'ayex? xchi d'a eb' viï.

37 —Ayic ol ach och yajalil, tzoc oï a cha em c'ojan d'a a tz'ey,[g] jun oï d'a a vach', jun oïxo d'a a q'uexaï, xchi eb' viï d'ay.

38 —Max nachajel eyuuj tas tze c'an d'ayin. ¿Tom ol techaj yaelal e yuuj icha ol in utaj a in tic? A val jun tas ol javoc d'a vib'aï ichato ol in ac'joc bautizar yuuj, ¿tom ol techaj eyuuj? xchi d'a eb' viï.

39 —Ol techajoc, xchi eb' viï.

—Val yel, ol ex ac'joc proval, icha ol in ajoc. Icha ol vab' syail, icha chi' ol aj eyab'anpax syail. **40** Palta a in tic, malaj valan vic ex vac'an em

[g] **10.37** A juntzaï xila d'a tz'ey eb' viï yajal, nivan yelc'och eb' tz'em c'ojan d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

c'ojan d'a in vach' c'ab', ma d'a in q'uexañ. Yujto a co Mam Dios b'ojinaccani mach eb' ol em c'ojan ta', xchi d'a eb' viñ.

41 Ayic ix yab'an lajuñvañxo eb' yetc'ayb'umal eb' chi', ix cot yoval eb' d'a viñaj Jacobo yed' d'a viñaj Juan chi'. **42** Axo Jesús chi' ix avtancot eb' slajchavañil, ix yalan d'a eb':

—Toxon eyojtac to a eb' ayoch yajalil d'a junjun nivac choñab', syac' mandar eb'. Axo eb' nivac vinac, yajal yaj eb' d'a yib'añ eb' anima. **43** Palta a exxo tic, mañ ichoc ta' ol aj d'a e cal. Tato ay mach sgana nivan tz'aj yelc'och d'a e cal, yovalil tz'och ex yac' servil. **44** Añejtona', tato ay mach sgana sat tz'aj d'a e cal, yovalil tz'och e checab'oc. **45** Yujto a in tic, vach'chom Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, mañ yujoc vac'ji servil in javi, palta yuj vac'an servil. Ix in javi ul vac'cham in b'a sq'uexuloc eb' anima, yic vach' tzijtum eb' ol colchajcanel vuuj, xchi Jesús d'a eb'.

Ix jacvi sat viñaj Bartimeo yuj Jesús

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Ix c'och Jesús d'a choñab' Jericó yed' eb' sc'ayb'um. Axo yic ix b'atxi eb', mañ jantacoc anima ix b'at yed' eb'. Axo d'a jun ti' b'e, ay jun viñ c'ojanemi, Bartimeo sb'i viñ, yuninal viñaj Timeo, max ujilaj yilan viñ. Toñej sc'an jab'oc tas viñ d'a eb' anima. **47** Axo ix yab'an viñ to van yec' Jesús aj Nazaret, yuj chi' ix avaj chaañ viñ:

—Jesús, ach Yiñtilal viñaj David, ¿ma max oc' a c'ool d'ayin? xchi viñ d'ay.

48 Yuj chi', tzijtum eb' ix cachan viñaj Bartimeo chi' yic tz'em numan viñ. Palta masñej ix te avaj viñ.

—Ach Yiñtilal viñaj David, ¿ma max oc' a c'ool d'ayin? xchi viñ d'ay.

49 Yuj chi' ix och vaan Jesús, ix yalani:

—Avtejeccot viñ d'ayin, xchi.

Yuj chi', ix b'at eb' yal d'a viñ:

—Tzalajañ. Q'ueañ vaan, yujto tzach yavtejb'at Jesús, xchi eb'.

50 Yuj chi', ix syumancanel jun sábana viñ b'ac'anoch d'ay. Ix q'ue jucnaj viñ. Elañchamel ix b'at viñ d'a Jesús. **51** Ix sc'anb'an Jesús d'a viñ:

—¿Tas a gana tzach vutej? xchi d'a viñ.

—Mamin, in gana svilxi, xchi viñ d'ay.

52 Ix ach b'oxi yujto ix ac'och Dios d'a a c'ool. Yuj chi', syalxo a pax ticnaic, xchi Jesús d'a viñ.

D'a jun rato chi' ix yilxi viñ. Ix lajvi chi', ix och tzac'an viñ yed' Jesús b'aj van sb'ati.

Ix c'och Jesús d'a Jerusalén

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 **1** Ayic van sc'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a slac'anil Betfagé yed' Betania, d'a yichañb'at tzalan Olivo d'a slac'anil Jerusalén, ix schecanb'at chavañ eb' sc'ayb'um, **2** ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a jun choñab' d'a quichañb'at tic. Ayic ol ex c'och ta', ol eyilan jun noc' quelem b'uru etzanochi. A jun noc' chi' mantalaj mach sq'ue juneloc d'a yib'añ noc'. Tze tijelta noc', tzeyic'ancot noc'. **3** Tato ay eb' tz'alan icha tic d'ayex: ¿Tas yuj tze tijelta noc'? ta xchi eb', tzeyalan d'a eb': Yujto ay tz'och noc' yuj jun Cajalil, ol ul cac'xican noc' d'a jun rato, xe chi, xchi Jesús d'a eb'.

4 Yuj chi' ix b'at eb', ix yilan noc' quelem b'uru chi' eb'. Etzanoch noc'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a sti' jun pat d'a yol b'e. Ix stijanelta noc' eb'. **5** Palta ay juntzañ eb' ayec' ta' ix c'anb'an d'a eb':

—¿Tas tze c'ulej tic? ¿Tas yuj tze tijelta noc' b'uru tic? xchi eb'.

6 Ix yalan eb' icha ix yutej Jesús yalani. Yuj chi' ix ac'ji noc' d'a eb'. **7** Ix yic'anb'at noc' eb' d'a Jesús. Ix yac'anq'ue juntzañ spichul eb' stz'aamoc noc'. Ix lajvi chi', ix q'ue Jesús d'a yib'añ noc'. **8** Ayic van sb'ey yed' noc', tzijtum eb' anima ix laj lich'anem spichul d'a yol b'e b'aj van sb'eyb'at chi'.[h] Ay pax juntzañxo eb' ix xicanelta te c'ab'tac te' ay xiil. Ix laj yac'anem te' eb' d'a yol b'e chi'. **9** Axo eb' b'ab'el yed' eb' tzac'an, ix laj avajq'ue eb':

—Yuj val dios. Calequel vach' lolonel d'a jun Ac'b'ilcot yuj Dios Cajal. **10** Calec vach' lolonel d'a jun ol och Cajaloc tic, icha yutejnac co mam quicham David yoch yajalil d'a peca'. Caq'uec yuj diosal d'a Dios, xchi eb'.

11 Axo ix c'och Jesús d'a Jerusalén, ix och d'a yol yamaq'uil templo Dios, ix ec' q'ueleloc yilan smasanil juntzañ tas ayec' ta'. Palta yujto vanxo yem c'u, yuj chi' ix b'at d'a choñab' Betania yed' eb' sc'ayb'um slajchavañil.

A tas ix yal Jesús d'a te' higo
(Mt 21.18-19)

12 Axo yic ix q'uiñib'i d'a junxo c'u, ix elxi eb' d'a Betania chi', axo Jesús ix och svejel d'a yol b'e. **13** Najatto ix yilb'at jun te' higo, te ay xil te'. Ix b'at yilanb'ati, talaj ay junoc sat te' tz'ilchaj yuuj. Palta axo ix c'och d'a te', añej xil te' ay, yujto mañ stiempoaloc satan te'.

14 Yuj chi' ix yalan d'a te':

—Mañxa junoc mach ol loan a sat, xchi d'a te'.

Ix yab' eb' sc'ayb'um yalan jun chi'.

Eb' pechb'ilelta d'a yol yamaq'uil templo Dios
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Ix lajvi chi', ix c'ochxi eb' d'a Jerusalén. Ix och Jesús d'a yol yamaq'uil templo Dios. Ix och ijan spechanelta eb' schoñvaj ta' yed' eb' smanvaji. Ix laj slocan pac'laj smexa eb' q'uexum tumin yed' xila eb' choñum paramuch.[i] **16** Mañxalaj junoc mach ix chajiec' yed' syamc'ab' d'a yamaq'uil templo Dios yuuj. **17** Ix sc'ayb'an eb', ix yalani:

—Yalnaccan Dios icha tic d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani: A in templo ol alchaj yuuj to yicñej lesal yaj yuj junjun choñab', xchi. Palta a ex tic, icha junoc ñaq'ueen b'aj sc'ub'ejel sb'a eb' elc'um, icha chi' tzeyutej, xchi Jesús d'a eb'.

18 Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ayic ix yab'an eb' viñ tas ix sc'ulej Jesús, ix te xiv eb' viñ yuuj, yujto te nivan yelc'och juntzañ sc'ayb'ub'al d'a yichañ eb' anima smasanil. Yuj chi', ix sayan eb' viñ tas syutej smilancham Jesús chi'. **19** Axo d'a q'uic'b'alil, ix elxi Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a Jerusalén chi'.

---

[h] **11.8** Il nota d'a Mateo 21.8.

[i] **11.15** Il nota d'a Mateo 21.12.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix tacjiel te' higo
(Mt 21.20-22)

20 Axo d'a junxo q'uiñib'alil, a ix paxta eb', ix yilanxi te' higo eb', toxo ix tacjiel te' masanto d'a sch'añal yib'. **21** Axo viñaj Pedro ix naancoti. Yuj chi', ix yalan viñ d'a Jesús:

—Mamin, ina te' higo a catab'ej evi. Toxo ix tacjiel te', xchi viñ d'ay.

22 Yuj chi' ix yalan Jesús:

—Aq'uecoch Dios d'a e c'ool. **23** Q'uinaloc ayex tzeyal d'a jun vitz tic: Elañ d'a ed'tal tic. Yumb'at a b'a d'a yol a' mar, tato xe chi, tato malaj e chab'c'olal, ol elc'och icha tzeyal chi'. **24** Yuj chi', sval d'ayex, a tzeyac'an lesal, tzeyac'och d'a e c'ool to yel ol e cha jantac tas tze c'an chi'. Tato icha chi', ol ac'joc d'ayex. **25-26** Tato ay mach tz'och smul d'ayex, ayic tzeyac'an lesal, tzeyac' nivanc'olal. Tato icha chi', axo co Mam Dios ayec' d'a satchaañ, syac' pax lajvoc e mul, xchi Jesús d'a eb'.

A yopisio Jesús

27 Ix lajvi sc'ochxi eb' d'a Jerusalén, ix ochxi Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios. Ix b'eyec' d'a yool. Axo eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ ichamtac vinac, ix c'och eb' viñ d'ay. **28** Ix sc'anb'an eb' viñ:

—¿Tas opisio, yuj chi' a comon c'ulej juntzañ chi' evi? ¿Mach ac'jinac opisio chi'? xchi eb' viñ d'ay.

29 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Añejtona' ol in c'anb'ej pax junoc tas d'ayex. Tato ol e yal d'ayin, ol val d'ayex mach ac'jinac vopisio in c'ulan juntzañ chi'. **30** ¿Mach ac'jinac yopisio viñaj Juan ayic yac'annac bautizar eb' anima viñ? ¿A am Dios ac'jinac, mato a eb' anima? Alec d'ayin, xchi Jesús d'a eb' viñ.

31 Yuj chi', ix laj slajtian sb'a eb' viñ yuj juntzañ ix yal chi'. Ix laj yalan eb' viñ:

—¿Tas scutej calan d'a viñ? Tato scala' to a Dios ac'jinac yopisio viñaj Juan chi', axom ol yalan viñ d'ayoñ: ¿Tas yuj maj eyac'och d'a e c'ool jun? xcham viñ. **32** Palta max yal-laj calanpaxi to yic anima viñ, xchi eb' viñ.

Icha chi' ix yutej eb' viñ yalani, yujto xiv eb' viñ d'a eb' anima. Yujto a viñaj Juan chi', schecab' Dios yaj viñ d'a yichañ eb' anima smasanil. **33** Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—Mañ cojtacoc, mach am ac'jinac yopisio viñaj Juan chi', xchi eb' viñ.

—Tato icha chi', mañ ol valpaxlaj d'ayex mach ac'jinac vopisio in c'ulan juntzañ chi', xchi Jesús d'a eb' viñ.

A yab'ixal eb' munlajvum chuc spensar
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 **1** Axo Jesús ix och ijan yalan jun ab'ix. Ix yalan icha tic:

—Ay jun viñ ix avan juntzañ te' uva d'a sat sluum. Ix smacan viñ yed' q'uen tz'alq'ueen. Ix sb'oan jun yed'-tal b'aj stec'chajel yal te' uva chi' viñ.[j] Ix sb'oanpaxq'ue jun b'aj tz'aj eb' stañvan te' uva chi' viñ, chaañ ix ajq'uei.

Ix lajvi chi', ix yac'anb'at sluum viñ chi' majanil yed' te' uva chi' d'a juntzañ eb' viñ munlajvum. Ix b'atcan viñ d'a junxo lugar najat. **2** Axo

[j] **12.1** Il nota d'a Mateo 21.33.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix javi stiempoal smolchajel sat te', ix schecanb'at jun schecab' viñ d'a eb' viñ majnum luum chi', yic b'at schaan smajananub'al lum b'aj tz'el te' uva chi' yalani. **3** Axo ix c'ochi, ix syamancot eb' viñ smac'ani. Ix spechan paxta eb' viñ. Malaj jab'oc tas ix yic'a'. **4** Axo viñ aj luum chi' ix checanb'at junxo schecab' d'a eb' viñ. Axo ix c'ochi, ix ste b'ajej eb' viñ, ix lajvi sjolom smac'an eb' viñ. **5** Yuj chi', axo viñ aj luum chi' ix checanb'at junxo schecab'. Axo ix c'och junxo chi', ix smilancham eb' viñ. Tzijtumto eb' schecab' viñ ix schecb'ati. Ay eb' toñej ix mac'ji, ay eb' ix miljicham yuj eb' viñ.

6 Palta ay jun yuninal viñ te xajan yuuj. Slajvub'xo chi', ix schecanb'at yuninal viñ chi'. Tecan ol xiv eb' viñ d'a jun vuninal tic, xchi viñ. **7** Palta axo yic van sc'ochi, ix smol alan eb' viñ: Ina sjavi viñ uninab'il tic. Q'uinaloc ol cham viñ smam viñ, axo viñ ol icancan luum. Co milecham viñ, yic a d'ayoñ ol can luum, xchi eb' viñ. **8** Yuj chi' axo ix c'ochi, ix syamancot eb' viñ. Ix smac'ancham eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ syumcanel snivanil d'a stitac avb'en chi'.

9 Yuj chi' tzin c'anb'ej d'ayex, a viñ aj luum chi', ¿tas ol yutoc eb' viñ majnum luum chi' viñ tze na'a? A viñ aj luum chi' ol b'at satanel eb' viñ. Slajvi chi' ol yac'ancanb'at sluum viñ chi' majanil d'a juntzañxo.

10 ¿Tom manta b'aj tzeyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, b'aj syal icha tic?

> A jun q'uen q'ueen malaj yelc'och d'a yichañ eb' b'oum pat, aton q'uen ix ochcan sjolomoc schiquin te' pat chi'.

11 Icha tic ix aj yuj Dios Cajal. Yuj chi' ayic squilani, ste sat co c'ool yuuj, xchi d'a Slolonel Dios chi', xchi Jesús d'a eb'.

12 Axo eb' viñ yajal ix sayani tas ol yutoc eb' viñ syamchaj Jesús chi', yujto ix nachajel yuj eb' viñ to yuj eb' viñ ix alji jun ab'ix chi'. Palta ix xiv eb' viñ d'a eb' anima. Yuj chi' ix yactejcan Jesús chi' eb' viñ. Ix pax eb' viñ.

A juntzañ tumin sc'anjiel yuj eb' viñ yajal

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Ix lajvi chi', ix checjib'at jayvañ eb' fariseo yed' eb' spartido viñaj Herodes d'a Jesús. Sgana eb' syac' proval, talaj ay junoc slolonel ay palta syutej yalani. Yujto sgana eb' syac'och d'a yib'añ. **14** Ix b'at yalan eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, cojtac to te yel tzala'. Cojtacpaxi to jun lajanñej yilji eb' anima d'ayach. Axo jun b'eyb'al sgana Dios, a tzac' c'ayb'aj d'a yel. ¿Tas tza na'a? A juntzañ tumin sc'anjiel d'ayoñ yuj viñ yajal d'a Roma, ¿vach' am scac'a', mato maay? ¿Ay am sleyal scac'a', mato maay? xchi eb' d'a Jesús.

15 Palta yojtacxo Jesús to toñej stz'ac sc'anb'ej eb' icha chi'. Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tzin eyac' proval? B'at iq'ueccot junoc tumin chi' vila', xchi d'a eb'.

16 Yuj chi' ix b'at yic'cot jun tumin chi' eb'. Ix sc'anb'an Jesús chi' d'a eb':

—¿Mach ayoch yechel sat d'a jun tumin tic? ¿Mach tz'ib'ab'iloch sb'i tic d'ay? xchi d'a eb'.

—Aton yechel viñ yajal d'a Roma yed' sb'i viñ, xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

17 —A tas yictaxon viñ yajal chi', aq'uec d'a viñ. Palta a tas yictaxon Dios, a tzeyac' d'ay, xchi d'a eb'.

Axo ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te sat sc'ool eb'.

A eb' tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Ix lajvi chi', ay juntzañ eb' saduceo ix c'och d'a Jesús. A eb' chi' syal eb' to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac, yuj chi' ix yalan eb' d'ay:

19 —Ach co C'ayb'umal, a viñaj Moisés tz'ib'annaccan icha tic: Q'uinaloc ay junoc mach schami, scan ix yetb'eyum, palta malaj junoc yuninal. Tato icha chi', axo junoc yuc'tac yovalil tz'ic'ancan ix, yic vach' tato tz'aj yuninal junxo viñ chi', ichato yuninal viñ ix cham chi' tz'ajcani. Icha chi' yaj yalancan viñaj Moisés chi'. **20** A junel, ay ucvaañ vinac, yuc'tacñej sb'a eb' viñ. A viñ b'ab'el vinac ic'an jun ix ix. Palta cham viñ. Malaj junoc yuninal viñ cani. **21** Axo viñ schab'il yuc'tac viñ ic'ancan ix. Palta champax junxo viñ chi', malaj pax junoc yuninal viñ cani. Icha chi' aj pax viñ yoxil. **22** Añejtona', icha chi' ec' eb' viñ yucvañil d'a ix. Malaj junoc yuninal eb' viñ ajnaccani. Slajvi scham eb' viñ yucvañil, ichato chi' scham ix. **23** Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, ¿mach junoc eb' viñ ol ic'an ix? Yujto yic'nac ix eb' viñ yucvañil, xchi eb' saduceo chi'.

24 Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Toñej tzex te somchaji, yujto mañ eyojtacoc tas syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Mañ eyojtacoc jantac spoder Dios. **25** Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, mañxalaj ic'lajb'ail, yujto lajan ol aj eb' yed' eb' ángel ay d'a satchaañ. **26** Palta toxonton chequelxo yaji to ol pitzvocxi eb' chamnac. ¿Tom manta b'aj tzeyil tas stz'ib'ejnaccan viñaj Moisés d'a Slolonel Dios chi', a slolonnac Dios d'a scal te' q'uiix? Xchi Dios icha tic: A in ton tic sDiosal in viñaj Abraham, sDiosal in viñaj Isaac, sDiosal in pax viñaj Jacob, xchi. **27** Yuj chi' cojtac, vach'chom chamnac eb' d'a sat eb' anima, palta axo d'a sat Dios mañ satnacoquel-laj eb', pitzan eb' d'a yichañ, yujto yalnaccani to sDiosal eb' yaji. A ex tic te somchajnac ex, xchi Jesús d'a eb'.

A jun checnab'il te nivan yelc'ochi
(Mt 22.34-40)

28 Ay jun viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix c'och ta'. Ix yab'an viñ to van stelan sb'a eb' viñ saduceo chi' yed' Jesús. Ix yab'anpax viñ to vach' ix yutej Jesús spacan d'a eb' viñ, yuj chi' ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿B'aja junoc checnab'il te nivan yelc'och d'a yichañ smasanil? xchi viñ d'ay.

29 Yuj chi' ix yalan Jesús:

—A jun checnab'il te nivan yelc'och d'a yichañ smasanil, xchi icha tic: Ab'ec ex vetisraelal, a Cajal co Diosal, junñej toni. **30** Tze xajanej Cajal co Diosal d'a smasanil e c'ool, d'a smasanil e pixan, d'a smasanil e pensar yed' d'a smasanil eyip, xchi. Aton jun checnab'il tic te nivan yelc'och d'a yichañ smasanil. **31** Axo junxo ol val tic, quen mañ lajanoc yelc'och yed'oc. Xchi icha tic: Ichaocab' tzeyutej eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' tzeyutej e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat, xchi. Malaj junocxo checnab'il ec'al

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yelc'och d'a yichañ chab' tic, xchi Jesús.

32 Ix yalanxi viñ c'ayb'um chi' d'ay:

—Vach' ton Mamin, yel ton tzala'. Junñej ton Dios, malaj junocxo.
33 Yovalil sco xajanej Dios d'a smasanil co c'ool, d'a smasanil co pensar yed' d'a smasanil quip. Añejtona' yovalil icha scutej co ya'ilan co b'a, ichaocab' chi' scutej co xajanan eb' ay d'a spatic schiquin co pat. Aton chab' checnab'il tic, te nivan yelc'och d'a yichañ masanil juntzañ silab' smilji yed' juntzañ silab' sñusji tz'ac'ji d'a Dios, xchi viñ d'ay.

34 Axo ix yab'an Jesús to vach' ix yutej viñ yalani, ix yalanxi d'a viñ:

—Jab'xoñej val och d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a viñ.

Yuj chi', malaj junocxo mach ix stec'b'ej sb'a sc'anb'an junocxo tas d'a Jesús chi'.

A Cristo aton Yuninal Dios
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 A junel, ix sc'ayb'ej eb' anima Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios, ix yalani:

—¿Tas yuj syal eb' c'ayb'um d'a ley Moisés to a Cristo yiñtilal viñaj David? **36** Palta yuj Yespíritu Dios yalnac viñaj David chi' to a Cristo Yajal yaj d'a viñ, xchi icha tic:

> A Dios Cajal alannac d'a Vajalil
> icha tic: Emañ c'ojan d'a in vach'
> c'ab' tic,[k] masanto ol vac'canoch
> eb' ayoch ajc'olal d'ayach d'a
> yalañ oc, xchi Dios d'a Vajalil,
> xchi viñaj David chi'.

37 Icha chi' yutejnac viñ yalancani to a Cristo Yajal yaj d'a viñ. Yuj chi', ¿tom yiñtilalñej viñaj David chi' yaji? xchi Jesús d'a eb'.

Mañ jantacoc eb' anima ix ab'an jun tic. Ix te tzalaj eb' yab'ani.

A smul eb' c'ayb'um d'a ley Moisés
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

38 Ayic van sc'ayb'an eb' anima Jesús, ix yalani:

—Tzeyil val e b'a, yujto a eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, te ay smay sb'eyb'al eb'. Sgana eb' sb'eyec' yed' spichul te jucan. Axo yic tz'ec' eb' d'a calle, ste q'uechaañ eb' ayic slaj yac'anem sb'a eb' anima d'a eb'. **39** A d'a yoltac spatil culto, añej d'a xila eb' nivac vinac snib'ej eb' tz'em c'ojan. Yed' pax d'a yic tz'och juntzañ nivac vael, añej d'a yed'tal eb' viñ nivac vinac tz'aj eb'. **40** Syic'anec' eb' tastac ay d'a eb' ix chamnac yetb'eyum. Slajvi chi', te najat syutej yoc slesal eb', yic sna eb' anima to malaj smul eb'. Yuj chi', yelxo val nivan yaelal ol och d'a yib'añ eb', xchi Jesús.

A yofrenda jun ix chamnac yetb'eyum
(Lc 21.1-4)

41 A junel, ix och Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix em c'ojan d'a stz'ey jun chalab' ofrenda. Ix yilani chajtil tz'aj yac'anem stumin eb' anima. Tzijtum eb' b'eyum ix ec' ta'. Nivac stumin eb' ix ec' yac'canemi. **42** Palta ix c'och jun ix chamnac yetb'eyum te meb'a'. Ix yac'anem chab' yunetac tumin ix, te jab'ñej yelc'ochi. **43** Ix yavtancot eb' sc'ayb'um Jesús chi', ix yalan d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, a jun ix chamnac yetb'eyum tic, te meb'a' ix.

---

[k] **12.36** Il nota d'a Mateo 22.44.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta a jun yofrenda ix, ix yac' tic,
ec'to yelc'och d'a yichañ yofrenda
smasanil juntzañxo eb' ix ec' yaq'uem
yic d'a yol jun chalab' ofrenda tic.
44 Yujto a tas syac' sobre d'a eb', a'
ix laj yaq'uem eb'. Palta a jun ix tic,
te meb'a' ix. A masanil yic sgasto ix,
ix yaq'uemi. Mañxalaj tas ix can d'a
ix, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnaccan Jesús yuj stemplo Dios
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 1 Ayic van yelta Jesús d'a
yamaq'uil stemplo Dios, ix
yalan jun sc'ayb'um d'ay:
—Mamin, inai te nivac juntzañ
q'uen q'ueen tic. Te nivac pax jun-
tzañ pat tic, xchi d'ay.
2 Palta ix yalan Jesús d'ay:
—¿Tzam il juntzañ nivac pat tic?
Sval d'ayach, a juntzañ q'uen q'ueen
latz'b'ilq'ue tic, mañxo junoc ol can
d'a yib'añ q'uen yetq'uenal. Ol
ecjoquel q'uen d'a yed'tal smasanil,
xchi d'ay.

A juntzañ yechel yic lajvub' c'ual
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ix lajvi chi', ix b'at eb' d'a tzalan
Olivo, d'a yichañb'at stemplo Dios.
Ata' ix em c'ojan Jesús. Axo viñaj
Pedro, viñaj Jacobo, viñaj Juan yed'
viñaj Andrés, sch'ocoj eb' viñ ayec'
yed'oc. Ix sc'anb'an eb' viñ d'ay:
4 —Co gana tzal d'ayoñ ¿b'aq'uiñ
ol ujoc juntzañ ix al chi'? ¿Tas junoc
yechel ol sch'ox Dios, ayic toxo val ol
javoc juntzañ chi'? xchi eb' viñ d'ay.
5 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb'
viñ:
—Tzeyil val e b'a yic malaj junoc
mach ol ex ac'an musansatil. 6 Yujto
tzijtum eb' ol javoc, ol yesanel in b'i
eb'. Axo ol yalan eb' icha tic: A in ton
tic Cristo in, xcham eb'. Tzijtum
anima ol yac' musansatil eb'.
7 Ol eyab' yoch juntzañ nivac oval.
Ol eyab'anpax specal juntzañxo oval
ijan ol ochoc. Palta mañ ex xivoc,
yujto yovalil icha chi' ol ujoc. Palta
manto slajvub'oclaj yolyib'añq'uinal
tic. 8 Yujto ay juntzañ nivac choñab'
ol yac' oval yed' juntzañxo nivac
choñab'. Ol laj yac'an oval eb' yajal
yed' eb' yetyajalil. Jantac b'aj ol ec'
nivac quixcab'. Ol javoc nivac vejel
d'a yib'añ eb' anima. A juntzañ chi',
b'ab'el yaelal. Ayto juntzañxo ol javoc.
9 Palta a ex tic, te lista tzeyutej e
b'a, yujto ol ex ac'jococh d'a yol

A lum tzalan Olivo (Mr 13.3)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sc'ab' eb' viñ yajal. Ol laj ex smac' eb' d'a yoltac spatil culto. Ol laj ex yic'anb'at eb' d'a yichañ eb' viñ yajal yed' d'a yichañ eb' viñ rey, yujto ayoch e pensar d'ayin. Icha chi' ol ex ajoc, yic ol yal eyalanel vab'ixal d'a eb'. **10** Yovalil ol b'ab'laj aljoquel jun ab'ix yic colnab'il tic d'a junjun choñab', ichato chi' ol ja slajvub'al. **11** Ol ex ic'jocb'at d'a yichañ eb' viñ yajal. Palta mañ ex och ilc'olal yuj tas ol eyala'. Yujto a juntzañ lolonel ol ac'joc d'ayex yuj Yespíritu Dios d'a jun rato chi', a ol eyala'. Yujto mañoc ex ol ex lolonoc, palta a Yespíritu Dios ol lolonoc. **12** A eb' yuc'tac sb'a, ol yac'lajoch sb'a eb' d'a yol sc'ab' chamel. Icha chi' ol yutoc pax sb'a eb' mamab'il d'a eb' yuninal. A eb' uninab'il, ay eb' ol yac' oval yed' smam, ol yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' chamel. **13** Ol chichonoch sc'ool masanil anima d'ayex, yujto ayoch e pensar d'ayin. Palta a eb' ol ac'an techajoc masanto schami, aton eb' chi' ol colchajoc.

14 Ayic ol eyilan viñ ajc'ol sjuanel masanil tastac b'aj mañ smojoc yajeq'ui, nachajocab' el eyuuj. A eb' ayec' d'a Judea, b'atocab' eb' elelal d'a tzalquixtac. **15** Ay eb' ayq'ue d'a spañanil yib'añ spat, mañxoocab' emta eb' yiq'uelta junoc tas d'a yol spat chi', ayic sb'at eb' elelal. **16** Yed' eb' ayb'at d'a smunlajel, mañxoocab' ul yic' spichul eb' b'aj aycani. **17** A d'a jun tiempoal chi', te chuc yic eb' ix yab'ix yed' eb' ix vanto schuni yune' ayic ol b'at eb' elelal. **18** C'anec d'a Dios yic mañoc d'a stiempoal ñab'il q'uinal ol ex b'at elelal. **19** Yujto a jun nivan yaelal ol ja d'a jun tiempoal chi', manta b'aj ix yac' icha chi' yictax ix sb'oan yolyib'añq'uinal tic Dios. Añej jun chi', mañxa b'aq'uiñ pax ol yac'xi icha chi'. **20** Tato mañ ol sc'ochlitej yoc jun yaelal chi' Dios Cajal, malaj am junoc mach ol colchajcanel d'a yol sc'ab' chamel, palta yuj eb' sic'-b'ilxoel yuuj, ol sc'ochlitej.

21 Tato ay eb' ol alan icha tic d'ayex: Ina yajec' Cristo d'a tic, mato, ina yajec' d'a chi', ta xchi eb', mañ e cha eyab'i. **22** Yujto ay eb' ol pitzvoc chaañ, ol laj yalanoch sb'a eb' Cristoal. Ay pax eb' ol yaloch sb'a schecab'oc Dios. Ol sch'ox juntzañ yechel eb' yed' juntzañ milagro, yic somchajel eb' anima yuj eb'. Ijan val ay eb' sic'b'ilxoel yuj Dios ol yac' ganar eb' sjuanel spensar. **23** Palta a ex tic, te lista tzeyutej e b'a. Ayocto svalancan juntzañ tic smasanil d'ayex.

A tas ol aj sjavi Jesús d'a schaelal
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)

24 Palta a d'a jun tiempoal chi', ayic ol lajvoquec' jun nivan yaelal chi', a c'u ol q'uic'b'oqueloc, axo q'uen uj, mañxo ol yac'laj yoc q'ueen. **25** Axo q'uen c'anal, ol laj emta q'uen d'a satchaañ chi'. Axo juntzañ yipal satchaañ, ol tzicub'tañajoc. **26** Ichato chi' b'ian, axo ol yilanq'ue eb' anima to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic ol in emul d'a scal asun. Mañ jantacoc in poder, te nivan in tziquiquial ayic ol in javoc. **27** A in tic, ol in checcot eb' vángel yic ol ec' eb' smolb'ejcot eb' sic'b'ilel vuuj d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. Ol ec' ic'joccot eb' b'aj slajvic'och yol-yib'añq'uinal masanto b'aj ay yichchaañ.

28 Ab'ec jun ab'ix ol val tic yuj te' higo. Ayic tz'uninb'i sc'ab' te', sja pax

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

xiil te' sc'ab' chi', eyojtacxo to toxo ol ja ñab'il q'uinal. **29** Añejtona', ayic ol eyil sjavi juntzañ tic, nachajocab' el eyuuj to jab'xoñej sjavi slajvub', ichato ayinxo ec' d'a sti' puerta. **30** Val yel sval d'ayex, manto ol satel-laj juntzañ anima tic, masanto ol ec'can juntzañ ix val tic smasanil. **31** A satchaañ yed' yolyib'añq'uinal tic, ol lajvoqueloc, palta a in lolonel, malaj b'aq'uiñ ol lajvoqueloc.

32 Palta malaj junoc mach ojtannac tas c'ual, jantac yorail ol in javoc. A eb' ángel ay d'a satchaañ, mañ yojtacoc pax eb'. A inxo pax tic, Yuninal in Dios, palta mañ vojtacoc paxi. Añejton Dios Mamab'il ojtannac.

33 Yuj chi', te lista tzeyutej e b'a, macvajañec. Lesalvañec, yujto mañ eyojtacoc b'aq'uiñ ol javoc stiempoal jun chi'. **34** Q'uinaloc ay junoc vinac sb'at d'a junoc lugar najat, scan spat viñ, syac'ancanoch yopisio junjun eb' smajan viñ. Syalancan viñ tastac sc'ulej junjun eb'. Syalanpaxcan viñ d'a viñ stañvumal sti' spat: Macvajañ, xchi viñ. **35** Axo eb' smajan viñ chi', mañ yojtacoc eb' b'aq'uiñ ol jax viñ aj pat chi', mato q'uic'b'alil, mato chimilac'val, mato ayto sc'ana', mato van sacb'i. Icha viñ aj pat chi', ichin ta'. Mañ eyojtacoc b'aq'uiñ ol in jax d'a schaelal. Yuj chi', te lista tzeyutej e b'a **36** yic vach' mantoc ichato vaynac ex, ol in ja lemnajoc. **37** A jun sval tic d'ayex, yic eb' anima smasanil. Te lista tzeyutej e b'a, xchi Jesús.

A ajnac syamchaj Jesús
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 **1** Chab'ejocxo yoch q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto, aton jun q'uiñ b'aj svaji ixim pan malaj yich ayb'ati. Axo eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ix smolb'ej sb'a eb'. Ix laj yalan eb' tas ol yutoc eb' syaman Jesús d'a elc'altac, yic ol smilan eb'. **2** Palta ix yalan eb':

—Max yal co yaman viñ d'a yol q'uiñ tic, yujto ay smay sq'ue ñilnaj eb' anima yuj viñ, xchi eb'.

Q'uenac jun suc'uq'ui sjab' d'a sjolom Jesús
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Axo Jesús ayec' d'a Betania, d'a yol spat viñaj Simón, d'a yalañtaxo penaayaxnac viñ yuj jun yab'il scuch lepra. Ayic c'ojanem Jesús sva'i, ix c'och jun ix ix d'ay. Yed'nac jun limeta ix b'ob'il d'a jun q'uen scuch alabastro. B'ud'an q'ueen yed' jun suc'uq'ui sjab', te caro stojol scuchan nardo. Ix sb'ijanel sjaj q'ueen ix. Ix lajvi chi', ix stob'anq'ue jun chi' ix d'a sjolom Jesús. **4** Palta axo eb' ayec' ta', ay jayvañ eb' ix cot yoval. Ix laj yalan eb':

—¿Tas yuj nab'añej tz'ixtax jun suc'uq'ui sjab' tic? **5** Octom ix choñchaji, axo d'a eb' meb'a' ix ac'ji stojol, yujto más am oxe' ciento denario stojol jun tic, xchi eb'.

Yuj chi', ix te cot yoval eb' d'a ix.

6 Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—Actejec eyalan jun chi'. ¿Tas yuj tze tzuntzej ix? A jun ix sc'ulej ix tic d'ayin, te vach'. **7** A eb' meb'a' ix eyal chi', ayñejec' eb' eyed'oc. Tato e gana tzeyac' junoc tas d'a eb', syalñej e colvaj d'a eb'. Palta a inxo tic, mañ masaniloc tiempo ay in ec' eyed'oc. **8** A jun ix tic, a tastac ay d'a ix, ix yac' d'ayin. Ayocto syac'anoch jun suc'uq'ui sjab' tic ix d'a in nivanil tic, yic

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vach' listaxo vaji ayic ol in muc-
chajoc. **9** Val yel sval d'ayex, yalïej
b'aj d'a yolyib'añq'uinal tic b'aj ol
aljoquel vach' ab'ix yic colnab'il, ol
aljocpaxel yab'ixal tas ix sc'ulej jun
ix tic, yic ol nachajcot ix, xchi Jesús
d'a eb'.

Ix yac'och Jesús viñaj Judas d'a yol sc'ab' chamel

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Ay jun viñ scuchan Judas aj
Queriot d'a scal eb' sc'ayb'um Jesús
slajchavañil. Ix b'at lolon viñ yed' eb'
sat sacerdote, yic syac'anoch Jesús
viñ d'a yol sc'ab' eb'. **11** Ayic ix
yab'an jun chi' eb', te vach' ix yab'
eb'. Ix yac' sti' eb' to ol yac' q'uen
tumin eb' d'a viñ, yuj chi' ix och ijan
viñ sayan tas ol yutoc viñ yac'anoch
Jesús d'a yol sc'ab' eb'.

A Santa Cena

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12 A d'a b'ab'el c'u yic jun q'uiñ
b'aj svaji ixim pan malaj yich ayb'ati,
ayic smiljicham noc' calnel yic q'uiñ
chi', ix sc'anb'an eb' sc'ayb'um Jesús
d'ay:

—¿B'ajtil a gana sco b'o b'aj tzoñ
va'i, yic sco naancoti tas aj yelnaccot
eb' co mam quicham d'a Egipto? xchi
eb' d'ay.

13 Yuj chi' ix schecb'at chavañ eb'
sc'ayb'um chi'. Ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a choñab'. Ata' ol
eyilel jun viñ vinac ed'jinac jun
ch'ub' a'. Tzex b'at yed' viñ. **14** Axo
b'aj tzex c'och chi' yed' viñ, tzeyal
d'a viñ aj pat chi' icha tic: Xchicot
co C'ayb'umal icha tic: ¿B'ajtil ay
jun cuarto b'aj ol in va yed' eb' in
c'ayb'um, yic sco naancoti tas aj
yelnaccot eb' co mam quicham d'a
Egipto? xchicoti, xe chi d'a viñ.
15 A viñ ol ch'oxan jun nivan cuarto
chaañ yajq'ue d'ayex. Listaxo yaji.
Ata' tze b'o tas ol co va'a, xchi
Jesús chi' d'a eb'.

16 Yuj chi', ix b'at eb' sc'ayb'um,
ix c'och eb' d'a choñab'. Ata' ix ilchaj
jun viñ chi' yuj eb', icha ix yal Jesús.
Yuj chi' ix sb'oan eb' tas ol sva d'a
jun q'uiñ chi'.

17 Axo d'a q'uic'b'alil, ix c'och
Jesús yed' eb' sc'ayb'um slajchavañil.
18 Ayic van sva eb' d'a mexa chi', ix
yalan Jesús:

—Val yel sval d'ayex, ay jun d'a co
cal tic ol in ac'anoch d'a yol sc'ab'
chamel. A jun chi', van sva ved'oc,
xchi d'a eb'.

19 Ix te cus eb' yab'an jun chi'. Yuj
chi' junjunal ix sc'anb'ej eb' yab' d'a
Jesús:

—¿Tom a in? xchi junjun eb'.

20 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Ay jun ay d'a e cal tic e laj-
chavañil. Van sva ved' d'a jun pultu
ayec' d'a co nañal tic. **21** A in Ac'b'il
in cot yuj Dios voch animail tic
yovalil ol in och d'a yol sc'ab'
chamel, icha tas tz'ib'ab'ilcan d'a
Slolonel Dios. Palta te chuc yic jun ol
in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi'.
Octom maj uneajoc. Tato icha chi',
vach' am yico', xchi d'a eb'.

22 Ayic van sva eb', ix yic'anchaañ
ixim pan Jesús. Ix yac'an yuj diosal
yuj ixim. Ix lajvi chi' ix xepanb'at
ixim, ix yac'an d'a eb'.

—Chaec. Aton jun in nivanil tic,
xchi d'a eb'.

23 Ix lajvi chi', ix yic'an pax chaañ
jun vaso. Ayic ix lajvi yac'an yuj
diosal yuuj, ix yac'an d'a eb'. Ix smol
uc'an eb' smasanil.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

24 Aton jun tic in chiq'uil. Yuuj ol elc'och jun strato Dios syac' tic eyed'oc.[l] Ol elcan in chiq'uil tic yic vach' tzijtum mach ol colchajel yuuj. **25** Palta svalcan d'ayex ticnaic to mañxa b'aj ol vuc' yal sat te' uva, masanto d'a jun c'u ol vuc'xi, b'aj ayoch Dios Yajalil, xchi d'a eb'.

Ix yal Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Ix lajvi sb'itan jun b'it eb' d'a Dios,[m] ix elta eb'. Ix b'at eb' d'a tzalan Olivo. **27** Ata' ix yal Jesús d'a eb':

—A d'a jun ac'val tic, ol laj somchajel e pensar vuuj. Yujto icha tic yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios: Ol in milcham viñ tañvum calnel. Axo noc' calnel chi', ol saclemcanb'at noc', xchi. **28** Palta axo ol in pitzvocxi, ol in b'ab'laj c'och eyuuj d'a Galilea, xchi d'a eb'.

29 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:

—Vach'chom ol laj somchajel spensar eb' tic, palta a in tic, mañ val jab'oc ol somchajel in pensar, xchi viñ.

30 —Val yel sval d'ayach, a d'a jun ac'val tic, ayic manto oc' noc' caxlañ d'a schaelal, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ.

31 Palta axo viñaj Pedro chi', te yelc'olal ix yal viñ:

—Vach'chom ol in miljoccham ed'oc, palta mañ val jab'oc ol vala' to mañ ach vojtacoc, xchi viñ d'ay.

Añejtona', icha chi' ix yutej eb' sc'ayb'um chi' yalan smasanil.

Ix lesalvi Jesús d'a Getsemaní

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Ix lajvi chi', ix c'och Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a Getsemaní, ix yalan d'a eb':

—Emañec c'ojan d'a tic, yacb'an tzin b'at lesal, xchi d'a eb'.

33 Ix lajvi chi', ix yic'anb'at viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan yed'oc. Ix te och ijan scusi. Ix te och pitz'an cuselal d'a sc'ool. **34** Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Ijan val tzin cham yuj cuselal. Canañec d'a tic. Pitzanocab' ex ved'oc, xchi d'a eb' viñ.

35 Ix lajvi chi', ix snitzanb'at jab'xo sb'a, ix em cuman, ix emc'och snañal sat d'a sat luum. Ix lesalvi tato syal yec' jun yaelal van sja d'a yib'añ chi'. **36** Ix yalani:

—Mamin, masanil tas syal uuj. Iq'uec' jun yaelal tic d'a vib'añ. Palta mañ ichaoc in gana a in tic, palta ichocab' a gana, xchi.

37 Ix lajvi chi', ix c'ochxi d'a eb' viñ oxvañ chi', palta ix yilani, vaynac eb' viñ. Yuj chi' ix yalan d'a viñaj Pedro:

—Simón, ¿tom vaynac ach? ¿Tom max yal tzaq'uel a vayañ junoc hora ved'oc? **38** Aq'uequel e vayañ. Lesalvañec, yic mañ ol ex ac'joc ganar yuj junoc proval. A co pixan, tec'an, palta axo co nivanil, malaj yip, xchi d'a eb' viñ.

39 Ix lajvi chi', ix b'at lesalvixi. Icha val ix aj slesalvi d'a sb'ab'elal icha chi' ix aj slesalvixi. **40** Axo ix c'ochxi, ix yilani, vaynac pax eb' viñ, yujto max techaj vayañ yuj eb' viñ.

---

[l] **14.24** Il nota d'a Mateo 26.28.

[m] **14.26** Il nota d'a Mateo 26.30.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yuj chi', majxo nachajel yuj eb' viñ,
tas syutej tac'voc sb'a eb' viñ d'ay.
41 Axo ix jax lesal d'a yoxelal, ix
yalan d'a eb' viñ:
—¿Tom añeja' te vaynac ex? A tic-
naic c'ocb'ilxo chi', syalxo e vayi. Ix
c'och yorail vac'jioch a in Ac'b'il in
cot yuj Dios voch animail tic d'a yol
sc'ab' eb' viñ chuc. 42 Q'ueañec vaan,
coyec. Van sjavi viñ ol in ac'anoch
d'a yol sc'ab' eb', xchi d'a eb' viñ.

Ix yamchaj Jesús
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Vanto yalan jun chi', ix c'och
viñaj Judas. Aton viñ chi' yetc'ay-
b'umal sb'a yed' eb' uxluchvañ chi'.
Tzijtum anima ix c'och yed' viñ, yed'-
nac yespada eb', yed'nac ste' eb'. Ix
checjicot eb' yuj eb' sat sacerdote, eb'
viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' pax
eb' ichamtac vinac ay yopisio. 44 A
viñaj Judas chi', viñ van yac'anoch
Jesús d'a yol sc'ab' eb' viñ, toxo ix
yal viñ d'a eb' tas ol yutoc sch'oxani.
Ix yalan viñ icha tic:
—A jun viñ ol in tz'ub'elta sti', a
jun viñ chi' tzeyama'. Tzatz tzeyutej
viñ e tzec'ani, tzeyic'anb'at viñ, xchi
viñ d'a eb' viñ.
45 Yuj chi' a d'a Jesús ix c'och viñ
d'a elañchamel.
—Ach in C'ayb'umal, xchi viñ
d'ay.
Ix lajviñej chi', ix stz'ub'anelta sti'
viñ. 46 Ix syaman Jesús eb' viñ, ix
yic'anb'at eb' viñ. 47 Axo eb' ajun
yed' Jesús chi', ay jun ix yic'q'ueta
yespada. Ix stzepanel schiquin jun
schecab' viñ sat sacerdote chi'.
48 Axo ix yalan Jesús d'a eb' ix c'och
chi':
—¿Tom yajal in d'a scal eb'
tz'ac'an oval yed' eb' yajal tzeyila',
yuj chi' eyed' eyespada yed' e te',
tzex javi in eyama'? 49 Junjun c'u in
ec' eyed'oc d'a yol yamaq'uil stemplo
Dios, a tzex in c'ayb'ani, palta maj in
eyamlaj ta'. Palta ichaton tic tz'aji yic
tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a
Slolonel Dios, xchi d'a eb'. 50 Ix
actajcan yuj eb' sc'ayb'um chi'
sch'ocoj. Ix b'at eb' elelal smasanil.

A jun quelem b'atnac elelal

51 Palta ay jun viñ quelem unin ix
och tzac'an yuuj. Añej jun sábana
b'ac'anoch d'a viñ. Ayic ix och yub'-
naj eb' viñ d'a viñ, 52 ix squichan-
canel jun sábana chi' viñ, ix b'at viñ
elelal.

Ix c'och Jesús d'a yichañ eb' yajal
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71;
Jn 18.12-14,19-24)

53 Ix ic'jib'at Jesús d'a viñ sat
sacerdote. Ata' ix smolb'ej sb'a eb'
yetyajalil viñ chi' smasanil, eb'
ichamtac vinac, yed' pax eb' c'ay-
b'um d'a ley Moisés. 54 Axo viñaj
Pedro, najat tzac'anto sb'at viñ yuj
Jesús. Ix ochc'och viñ d'a yamaq'uil
spat viñ sat sacerdote chi'. Ix em
c'ojan viñ yed' eb' polencía. Ix c'axni
viñ yed' eb'.
55 A eb' sat sacerdote chi' yed'
masanil eb' sat yajal, ix say eb' mach
ol ac'anoch junoc tas d'a yib'añ
Jesús, yic vach' tz'ac'jioch d'a yol
sc'ab' chamel, palta malaj mach ix
ilchaj yuj eb'. 56 Yujto tzijtum eb' ix
ac'anoch es d'a yib'añ, palta maj
schalaj sb'a yalan eb'. 57 Ay eb' ix
q'ue vaan. Ix yac'anoch es eb' d'a
yib'añ Jesús. Ix yalan eb' icha tic:
58 —Ix cab' yalan icha tic: A in tic
ol in satel jun stemplo Dios, jun
b'ob'il yuj eb' anima. Axo d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

schab'jial ol in b'oanxiq'ue sq'uexul, jun mañ animaoc sb'oani, xchi, xchi eb'.

59 Palta maj schalaj sb'a yalan eb'.

60 Axo viñ sat sacerdote ix q'ue vaan d'a scal eb'. Ix yalan viñ d'a Jesús:

—¿Tom max ach tac'vi jab'oc? ¿Tom max ab' juntzañ syac'och eb' tic d'a ib'añ? xchi viñ d'ay.

61 Palta tz'inñej xchi, maj tac'vi jab'oc. Yuj chi' ix yalanxi viñ:

—¿Tom a ach tic Cristo ach? ¿Tom Yuninal ach Dios, b'aj tz'alji vach' lolonel? xchi viñ.

62 —A in ton tic. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in eyila', c'ojan in em d'a svach' c'ab' Dios, aton jun nivan spoder. Ol eyil vemul d'a scal asun d'a satchaañ, xchi.

63 Yuj chi' axo viñ sat sacerdote chi', ix sñic'chitejb'at spichul viñ scot yoval. Ix yalan viñ:

—Mañxa tz'och eb' testigo cuuj ticnaic. **64** Ina toxo ix cab'i to sb'uchvaj viñ d'a Dios. ¿Tas xe chi yuj viñ ticnaic? xchi viñ.

Axo eb' viñ chi' smasanil ix yac'och chamel eb' viñ d'a yib'añ Jesús.

65 Ix lajvi chi', ix tzub'aj sat yuj eb'. Ix mac'ji sat yuj eb'. Ix tz'itjib'at sat yuj eb'. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—Ala', ¿mach tzach mac'ani? xchi eb'.

Ix lajvi chi', axo eb' polencía ix te mac'ani.

Ix yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Axo viñaj Pedro aytoec' viñ d'a yamaq'uil jun pat chi' ix c'och jun ix scriada viñ sat sacerdote. **67** Ix yilan ix van sc'axni viñ, yuj chi' ix och q'uelan ix d'a viñ, ix yalan ix:

—A ach tic, etb'eyum a b'a yed' Jesús aj Nazaret, xchi ix.

68 Palta ix yic'anel viñ d'a yib'añ:

—A jun chi' toxonton mañ vojtacoc. Te max nachajel vuuj tas juntzañ tzal chi', xchi viñ d'a ix.

Ix lajvi chi', ix elta viñ d'a sti' elta yamaq'uil jun pat chi'. Ix oc' noc' caxlañ b'ian. **69** Ayic ix yilanxi viñ ix criada chi', ix yalan ix d'a eb' ayec' ta':

—Aton jun viñ tic yetb'eyum sb'a yed' eb' sc'ayb'um Jesús, xchi ix.

70 Palta ix yic'xiel viñ d'a yib'añ. Junanto rato chi', ix yalanpax eb' ayec' chi' d'a viñ:

—Val yel a ach tic, etb'eyum a b'a yed' eb', yujto aj Galilea ach, xchi eb' d'a viñ.

71 Yuj chi' ix sc'anancot yoval sc'ool Dios viñ d'a yib'añ. Ix slocan sb'i Dios viñ:

—A viñ tzeyal chi', mañ vojtacoc jab'oc viñ, xchi viñ d'a eb'.

72 D'a jun rato chi' ix oc'xi noc' caxlañ d'a schaelal. Yuj chi' ix snaancot viñ tas ix yal Jesús, a ix yalan icha tic: Ayic manto oc' noc' caxlañ d'a schaelal, yoxelalxo ic'anel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ. Ayic ix snaancot jun chi' viñ, ix te oc' viñ.

C'ochnac Jesús d'a yichañ viñaj Pilato

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 **1** Axo ix sacb'i, a eb' sat sacerdote yed' eb' ichamtac vinac yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' pax masanil juntzañxo eb' sat yajal, ix smolb'ej sb'a eb'. Ix laj lolon eb'. Ix lajvi chi' ix stzec'an Jesús eb'. Ix yic'anb'at eb'. Ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' viñaj Pilato, aton viñ yajal. **2** Ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿Tom a ach tic sReyal ach eb' israel? xchi viñ d'ay.

—Yel ton tzala', xchi Jesús d'a viñ.

3 Axo eb' sat sacerdote, tzijtum tas ix yac'och eb' d'a yib'añ Jesús. **4** Yuj chi', ix yalanpax viñaj Pilato chi' d'ay:

—¿Tom max ach tac'vi jab'oc? Ab'i, mañ jantacoc tas syac'och eb' viñ d'a ib'añ, xchi viñ d'ay.

5 Palta axo Jesús, majxo tac'voclaj. Yuj chi' ix och q'uelan viñaj Pilato chi' yuuj.

Ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' chamel

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)

6 A d'a junjun ab'il, ayic tz'och q'uiñ, syac'anelta junjun eb' presovum viñaj Pilato chi', icha mach sgana eb' anima sc'anelta. **7** Ayoch jun viñ scuch Barrabás d'a preso yed' juntzañxo eb' viñ yet-b'eyum, yac'lejnac oval eb' viñ yed' eb' viñ yajal. Smilnac juntzañ eb' anima eb' viñ ayic yochnac jun oval chi'. **8** Axo ix c'och eb' anima, ix sc'anb'an eb' d'a viñaj Pilato chi' tato tzato yiq'uelta junoc presovum chi' viñ d'a libre ichataxon sley d'a junjun q'uiñ. **9** Yuj chi', ix yalan viñaj Pilato chi' d'a eb':

—¿E gana am svaq'uel viñ e reyal d'a libre a ex israel ex tic? xchi viñ d'a eb'.

10 Icha chi' ix yal viñ, yujto yoj-tactaxon viñ to yuj schichonc'olal eb' viñ sat sacerdote ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' viñ. **11** Palta a eb' viñ yajal chi' ix ac'an sc'ool eb' anima chi', yic a viñaj Barrabás sc'anelta eb'. **12** Axo ix yalan viñaj Pilato d'a eb' anima chi':

—¿Tas e gana svutej viñ tzeyal e reyaloc tic? xchi viñ.

13 Ix laj q'ue ñilnaj eb' yalani:

—Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

14 —Palta ¿tas smul viñ jun? xchi viñ.

Ix te q'ue ñilnaj eb' yalanxi:

—Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

15 Axo viñaj Pilato chi', sgana viñ to vach' scan d'a yichañ eb' anima, yuj chi' ix ac'jielta viñaj Barrabás chi'. Ix lajvi chi' ix ac'ji mac'joc Jesús yuj viñ. Ichato chi' ix yac'anoch Jesús chi' viñ d'a yol sc'ab' eb' sgana sculusanq'uei.

16 Axo eb' viñ soldado ix ic'anb'at Jesús d'a yamaq'uil spat viñ yajal. A jun pat chi' scuch Pretorio. Ata' ix yavtejcot eb' viñ soldado eb' viñ smasanil. **17** Ix yac'och jun q'uic'-mutz'inac c'apac eb' viñ d'a Jesús. Ix sjalan jun q'uix corona eb' viñ. Ix yac'anq'ue eb' viñ d'a sjolom. **18** Ix lajvi chi' ix och ijan eb' viñ yalan d'ay:

—Tzalajañ ach sreyal eb' israel, xchi eb' viñ d'ay.

19 Ix lajvi chi', ix laj spajanoch jun te' aj eb' viñ d'a sjolom. Ix laj stzub'an eb' viñ. Ix laj stz'acan yaq'uem sb'a eb' viñ d'ay. **20** Axo ix lajvi sb'uchvaj eb' viñ d'ay, ix yic'an-xiel jun q'uic'mutz'inac c'apac chi' eb' viñ d'ay. Ix yac'anxioch spichul-taxon eb' viñ. Ichato chi' ix yic'anb'at eb' viñ b'aj ix culusajq'uei.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Ay jun viñ aj Cirene scuch Simón, smam viñaj Alejandro yed' viñaj Rufo. Van sjax viñ b'aj ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

xid'eq'ui. Ix ac'ji pural viñ yuj eb' yic scuchanb'at sculusal Jesús viñ. **22** Ix lajvi chi', ix yic'anb'at Jesús eb' d'a jun lugar scuch Gólgota. Syalelc'ochi: Lum B'aj Ay Sb'aquil Jolom. **23** Ata' ix yac' eb' yuc' yal uva calan yaj yed' jun te' scuch mirra,[n] palta maj schalaj yuq'uej d'a eb'. **24** Ix lajvi chi', ix sculusanq'ue eb'. Axo eb' soldado chi', ix laj yac'an suerte eb' yic spucanec' spichul eb' d'a spatic, icha syala' tas ix yic' junjun eb'.

25 Axo d'a q'uec'ualil a las nueve, ix sculusanq'ue Jesús eb'. **26** Ay jun letra ix tz'ib'chajochi. A tz'alani tas yuj ix ac'jioch chamel d'a yib'añ. A sReyal eb' aj Israel, xchi. **27-28** Ay pax chavañ eb' viñ elc'um ix culusajq'ue yed'oc, jun viñ d'a svach', jun viñ d'a sq'uexañ. Junjun sculusal junjun eb' viñ.

29 Axo eb' ix laj ec' ta', ix b'uchvaj eb' d'ay. Slaj svichub'tañan sjolom eb' d'ay. Syalan eb':

—E… a ach ton tic ix ala' to tza satel stemplo Dios, tza b'oanxiq'ue sq'uexul d'a schab'jial. **30** Col a b'a. Emañcot d'a te' culus chi', xchi eb' d'ay.

31 Icha pax chi' eb' sat sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés, ix laj b'uchjvaj eb' d'ay. Ix laj yalanq'ue eb':

—Ix laj colchaj juntzañ eb' yuj viñ, palta max yal-laj scolan sb'a viñ ticnaic. **32** A Cristo tic, co reyal a oñ israel oñ tic. A ticnaic, emocab'cot d'a te' culus tic quila'. Ichato chi' ol cac'anoch d'a co c'ool, xchi eb'.

Axo eb' viñ ix culusajq'ue yed' chi', ix b'uchvajpax eb' viñ d'ay.

A schamel Jesús

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Axo d'a chimc'ualil, ix q'uic'b'i d'a smasanil yolyib'añq'uinal tic masanto d'a yemc'ualil a las tres. **34** Ix lajviñej chi', te chaañ ix avajq'ue Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? xchi. Syalelc'ochi: Ach in Diosal, ach in Diosal, ¿tas yuj tzin actejcan in ch'ocoj? xchi.

35 Axo eb' ayec' ta', ay eb' ix ab'an jun lolonel chi', ix yalan eb':

—Ab'ec. A d'a viñaj Elías, viñ schecab' Dios, ata' tz'avaji, xchi eb'.

36 Ix lajvi chi', ay jun viñ ix b'at lemnajoc, ix slab'anem jun tz'ub'lab' viñ d'a scal vinagre. Ix yac'anoch viñ d'a sjolom jun te' aj. Ix yac'anq'ue viñ d'a sti' Jesús. Ix yalan viñ:

—Yilxo, canocab'ñej icha chi' b'ela. Ol quila' tato ol ja viñaj Elías chi' ul yiq'uemta, xchi viñ.

37 Axo Jesús, chaañ ix avaj junelxo. Ichato chi' b'ian, ix chami. **38** Axo jun cortina ayoch smaculoc snañal stemplo Dios, ix ñic'chaj snañal. Ix cot ñic'naj d'a sjolom masanto ix emul d'a yich. **39** Axo viñ yajal eb' soldado ayec' d'a yichañ Jesús, ix yilan viñ chajtil ix aj schami. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A jun viñ tic, val yel Yuninal Dios, xchi viñ.

40 Ay pax juntzañ eb' ix ix najattac aycoti, van yilancot eb' ix. A d'a scal eb' ix, ayec' ix María aj Magdala, ix Salomé yed' ix María snun viñaj José yed' viñaj Jacobo, viñ tzac'an unin. **41** A eb' ix chi', ec'nac eb' ix yed' Jesús ayic ayec' d'a Galilea. A eb' ix

[n] **15.23** Il nota d'a Mateo 27.34.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ac'jinac servil. Tzijtum juntzañxo eb' ix ix ayec' yed' eb' ix. Aton eb' ix, ix c'och yed' Jesús d'a Jerusalén chi'.

Ac'b'iloch snivanil Jesús
d'a yol jun q'uen q'ueen
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42 A d'a jun c'u chi', sc'ual yac'an lista sb'a eb' israel, yujto q'uic'anocxo sc'ual ic'oj ip. Axo yic van sq'uic'b'i **43** ix c'och viñaj José, aj choñab' Arimatea. Te nivan yopisio viñ d'a scal eb' yetyajalil. A jun viñ chi', tañvab'il yoch Dios Yajalil yuj viñ. Ix stec'b'ej sb'a viñ, ix c'och viñ d'a viñaj Pilato. Ix sc'ananemta snivanil Jesús viñ d'a viñ. **44** Ix sat sc'ool viñaj Pilato chi' ayic ix yab'an viñ to toxo ix cham Jesús. Yuj chi' ix yavtancot viñ yajal eb' soldado viñ. Ix sc'anb'an viñ d'a viñ tato toxo ix cham Jesús chi'. **45** Axo ix yab'an viñ to toxo ix chami, ix yalan viñ to syal b'at yic'anemta snivanil viñaj José chi'. **46** Ix smanan jun sábana te vach' viñaj José chi'. Ix lajvi chi', ix b'at viñ yiq'uemta snivanil chi'. Ix sb'ac'anoch c'apac sábana chi' viñ d'ay. Ix b'at yac'ancanoch viñ d'a yol jun q'uen q'ueen joyb'ilxo el yool. Ix yac'ancanoch jun q'uen viñ smaculoc. **47** Axo ix María aj Magdala yed' ix María snun viñaj José, ix yil eb' ix b'aj ix mucchajcanochi.

Ix pitzvixi Jesús
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 **1** Axo ix ec'b'at sc'ual ic'oj ip, a ix María aj Magdala, ix Salomé yed' ix María snun viñaj Jacobo, ix sman juntzañ te suc'uq'ui sjab' eb' ix yic sb'at sucanec' eb' ix d'a snivanil Jesús. **2** Axo ix sacb'i d'a domingo, val sq'ueul c'u, ix b'at eb' ix b'aj ix mucchajcanoch chi'. **3** Axo yic van sb'ey eb' ix chi', ix yalan eb' ix:

—¿Mach ol ic'anel smacul q'ueen? xchi eb' ix.

4 Palta axo ix yilanb'at eb' ix, elnacxo smacul q'uen chi'. Te nivaquil q'ueen. **5** Axo ix ochc'och eb' ix d'a yol q'ueen, ix yilan eb' ix, c'ojanem jun ángel d'a svach' eb' ix icha yilji eb' viñ quelemtac. Ayoch jun pichul jucan yuuj, te sac. Ix te xiv eb' ix yuuj. **6** Palta ix yalan jun ángel chi' d'a eb' ix:

—Mañ ex xivoc. Van e sayanec' Jesús aj Nazaret, aton jun ix culusaj-q'uei. Palta toxo ix pitzvixi. Mañxo ayococh d'a yol q'uen tic. Ilecnab' b'aj ix ul yac'canochta eb' tic. **7** Ixiquec, b'at alec d'a eb' sc'ayb'um Jesús chi' yed' d'a viñaj Pedro to ol b'ab'laj c'och eyuuj d'a Galilea. Ata' ol eyila', icha yaj yalancan d'ayex, xchi d'a eb' ix.

8 Ix lajvi chi', elañchamel ix elixta eb' ix d'a yol q'ueen. Ix b'at lemnaj eb' ix. Ix te ib'xiq'ue eb' ix yuj xivelal. Malaj junoc mach b'aj ix yal eb' ix, yujto ix te xiv eb' ix.

Ix sch'ox sb'a Jesús
d'a ix María aj Magdala
(Jn 20.11-18)

9 [A d'a domingo, ayto sacb'i, ata' ix pitzvixi Jesús. Ix lajvi chi', a d'a ix María aj Magdala b'aj ix sb'ab'laj ch'oxej sb'a. A d'a jun ix chi', ata' elnac ucvañ eb' enemigo yuj Jesús. **10** Axo ix, ix b'at alan d'a eb' ec'nac yed' Jesús d'a yalañtaxo. Ste cus eb', van yoc' pax eb'. **11** Axo ix yalan ix d'a eb' to ix pitzvixi Jesús, to yel ix yil ix. Palta maj schalaj yab' eb' d'a ix.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix sch'ox sb'a Jesús d'a chavañ eb' sc'ayb'um
(Lc 24.13-35)

12 Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a Jesús d'a chavañ eb' sc'ayb'um, ayic van sb'ey eb'. Ch'oc yilji ix yil eb'. **13** Yuj chi' ix meltzaj eb'. Ix b'at yalan eb' d'a juntzañxo eb' yet-b'eyum. Palta añejtona' maj schalaj yab' eb'.

A Jesús ix checanb'at eb' sc'ayb'um
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

14 Axo junelxo, ayic van sva eb' sc'ayb'um yuxluchvañil, ix sch'oxan sb'a Jesús d'a eb'. Ix tumaj eb' yuuj, yujto chab'c'olal yaj eb', pit eb'. Yujto maj scha yab' eb' d'a eb' ix ilani ayic toxo ix pitzvixi. **15** Ix lajvi chi', ix yalanxi d'a eb':

—Ixiquec d'a masanil yolyib'añ-q'uinal tic. Alequel vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' anima smasanil. **16** A mach ol ac'anoch d'a sc'ool, syac'an ac'joc bautizar sb'a, ol colchajoc. Palta a eb' max yac'och d'a sc'ool, ol ochcan yaelal d'a yib'añ eb'. **17** A eb' ol ac'anoch d'a sc'ool, ol sch'ox juntzañ milagro tic eb': Yuj in poder ol yic'anel juntzañ enemigo eb' d'a eb' anima. Ol lolon eb' d'a juntzañ ch'occh'oc ti'al. **18** Tato ol syam junoc noc' chan eb', tato ol yuc' junoc tas eb' to scham anima yuuj, malaj ol ic'an eb'. Tato ol yaq'uec' sc'ab' eb' d'a yib'añ eb' penaay, ol b'oxoc sc'ool eb', xchican Jesús.

Ix ic'ji pax Jesús d'a satchaañ
(Lc 24.50-53)

19 Ayic ix lajvi yalan juntzañ tic Cajal Jesús d'a eb' schecab' chi', ix ic'jiq'ue d'a satchaañ. Ata' ix em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios. **20** Ix lajvi chi', ix b'atcan eb' schecab' chi' yalcanel slolonel Dios d'a junjun lugar. Axo Cajal Jesús ix och yed' eb'. Ix sch'ox juntzañ milagro yed' eb', yic chequel to yel jun lolonel tzec' yalel eb' chi'.]

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan
SAN LUCAS

San Lucas sb'i jun libro tic, yujto a viñaj Lucas añtum tz'ib'annac. A jun libro tic syalcoti to a Jesús Scolumal choñab' Israel yaji, Scolumal pax masanil anima. Syalanpaxi to a Jesús checb'ilcot ul yal vach' ab'ix d'a eb' meb'a'. Syalanpax yuj viñaj Juan Bautista yed' tastac sb'onac viñ. Syalanpax yuj yaljub'al Jesús yed' pax yic ix ac'ji proval, yic ix el yich smunlajel d'a Galilea, yic pax ix och d'a yol choñab' Jerusalén, yic ix ac'jioch d'a yol sc'ab' syaelal, yic ix chami yed' tas ix aj spitzvixi, tas pax ix aj spax d'a satchaañ. A juntzañ tic syalpax d'a San Mateo yed' d'a San Marcos.

Palta ay juntzañxo tas max b'inajlaj d'a San Mateo yed' d'a San Marcos chi', axo d'a San Lucas tic sb'inaji, aton juntzañ tic: Sb'it eb' ángel, yab'ixal eb' vaymitum calnel xid'nac yil Jesús ayic yaljinac, yab'ixal ayic ix c'och Jesús d'a yol templo Dios ayic uninto, yab'ixal jun viñ aj Samaria, yab'ixal jun viñ uninab'il satnacb'ati. A d'a jun libro tic te nivan syal yuj lesal, yuj Yespíritu Dios, yab'ixal eb' ix ix ochnac tzac'an yuj Jesús yed' pax yuj spoder Jesús yac'an lajvoc mul.

Tz'ib'ab'ilb'at juntzañ ab'ix tic d'a viñaj Teófilo

1 **1-2** Ach Teófilo tzin tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayach. Ay juntzañ tas ujinac d'a co cal tic. A eb' tz'alanel slolonel Dios ticnaic, yilnac eb' smasanil chajtil ajnac yel yich juntzañ tic. Ichato chi' ix oñ sc'ayb'an eb'. Tzijtumxo eb' ix naaneli, ix stz'ib'ancan yab'ixal juntzañ chi' eb', icha ajnac yel yich. **3** A inxo tic, ix in c'ayb'ej juntzañ chi' smasanil sic'lab'il. Yuj chi' ach mamin Teófilo, tzin nib'ej tzin tzolb'itej smasanil ab'i tastac ajnac sb'o junjun. **4** Icha chi' ol vutoc, yic ol a vach' ojtaquejeli to yel juntzañ ix a c'ayb'ej chi'.

Alb'ilcan yaljub'al viñaj Juan

5 Ayic ayoch viñaj Herodes reyal d'a Judea, ay jun viñ sacerdote scuchan Zacarías, yetb'eyum sb'a viñ yed' jun macañ eb' sacerdote[a] scuch Abías. A ix yetb'eyum viñ, Elisabet sb'i ix, a viñaj Aarón ay yiñtilcan ix. **6** Te vach' spensar eb' d'a yichañ Dios. Sc'anab'ajej schecnab'il yed' juntzañxo sley Dios Cajal eb'. Yuj chi' malaj junoc mach syal yalani to ay smul eb'. **7** Malaj junoc yune' eb', yujto max unevilaj ix. Ichamtac animaxo eb' schavañil. **8** A junel ix ja sc'ual yoch viñaj Zacarías chi' d'a stzolal yed' eb' yetsacerdoteal, yic syac'anoch sti' eb' yetisraelal eb' d'a Dios. **9** Ix laj yac'an

[a] **1.5** A eb' sacerdote d'a scal eb' israel chi', ay 24 macañ eb'. Junjun macañ smunlajñej a sc'och stzolal d'a yib'añ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

suerte eb', ichataxon smodo. Axo d'a yib'añ viñaj Zacarías chi' ix emi, yuj chi' ix och viñ d'a yol stemplo Dios Cajal. Ata' ix sñus incienso viñ. **10** Ayic van sñusan viñ chi', masanil eb' anima van slesalvi d'a sti' templo chi'. **11** Axo yic ayoch viñ d'a yol templo chi', ix ul sch'oxan sb'a jun yángel Dios Cajal d'a viñ. Liñanoch d'a stz'ey jun yed'tal b'aj van stz'a incienso chi' d'a svach'. **12** Axo ix yilan jun ángel chi' viñ, ix te sat sc'ol viñ. Ix te xivpaxb'at viñ yuuj. **13** Palta ix yalan jun ángel chi' d'a viñ:

—Zacarías, mañ ach xivoc, yujto ix yab' a lesal Dios. A ix etb'eyum ix Elisabet, ol yuneej jun vinac unin ix. Juan ol ac' sb'iej. **14** Te nivan a tzalajc'olal ol ja yuuj. Tzijtum eb' anima ol te q'uechaañ, yujto ol aljoc jun unin chi', **15** yujto nivan ol aj yelc'och d'a yichañ Dios Cajal. Malaj b'aj ol yuc' vino, malaj pax b'aj ol yuc' añ. Ayic manto aljoc, ayxo och Yespíritu Dios d'ay. **16** Yujñej jun uninal chi', tzijtum eb' etisraelal ol meltzajoch spensar d'a Dios Cajal. **17** A viñaj Juan chi' ol b'ab'laj d'a yichañ Cajalil. Icha sc'ulejnac viñaj Elías d'a peca', icha chi' ol yutej sb'a viñ. Lajan ol aj pax spoder viñ yed' viñaj Elías chi'. A viñ ol cachan eb' mamab'il yed' eb' uninab'il yic slajvi oval d'a scal eb'. A eb' spitej sb'a d'a Dios, yuj viñ ol q'uexmaj spensar eb' yic ol sc'anab'ajej eb'. Icha chi' ol yutoc sb'oan sb'a eb' anima, yic listaxo yaj eb' ayic ol javoc Cajalil, xchi jun ángel chi'.

18 Ix sc'anb'an viñaj Zacarías chi' d'a jun ángel chi':

—¿Tas ol vutoc vojtacaneli tato yel juntzañ tzal tic? A in tic icham vinac inxo, chichimxo pax ix vetb'eyum, xchi viñ.

19 Ix yalanxi jun ángel chi' d'a viñ:

—A in ton tic tzin cuch Gabriel, schecab' in Dios. A' ix in checancot val jun vach' ab'ix tic d'ayach. **20** A ticnaic, ol ach queecaxcanoc yujto max a cha tas svala', masanto ol aljoc jun unin chi', ichato chi' ol ach lolonxoc. A jun tic ol ujoc ayic ol ja stiempoal, xchi jun ángel chi'.

21 Axo eb' anima van staïvancan viñ d'a sti' chi', ix te sat sc'ol eb', yujto te junip ix ochcan viñ d'a yol templo chi'. **22** Axo ix elul viñ, majxo yal-laj slolon viñ. Ix snaanel eb' to ay tas ix sch'ox Dios d'a viñ, yujto ayic snib'ej viñ sloloni, axoñej yed' sc'ab' viñ sch'oxo', yujto ix queecaxcan viñ.

23 Axo ix lajvi sturno viñ chi', ix pax viñ d'a spat. **24** Ix lajvi chi', axo ix yetb'eyum viñ, aton ix Elisabet, ix scuchoch jun unin chi' ix. Oye' ujal axoñej d'a spat ix ayeq'ui, ix yalan ix icha tic: **25** Yuj svach'c'olal Dios Cajal d'ayin, yuj chi' icha tic in aji, yuj chi' mañxalaj mach ol alan in pecal to malaj vune', xchi ix.

Alb'ilcan yaljub'al Jesús

26-27 Ay jun ix cob'es scuchan María cajan d'a choñab' Nazaret d'a yol yic Galilea. Ayxo strato ix yed' viñaj José. A viñaj José chi', yiïtilal viñ viñaj rey David. Svaquilxo ujal sch'oxan sb'a ángel Gabriel d'a viñaj Zacarías, ix checjixicot yuj Dios d'a ix María chi'. **28** Ix ochc'och b'aj ayec' ix, ix yalan d'a ix:

—Tzalajañ, yujto te xajan ach yuj Dios Cajal. A' ayñej ec' ed'oc, xchi.

29 Ayic ix yab'an juntzañ chi' ix, ix te sat sc'ol ix. Ix snaub'tañan ix tas yuj icha chi' ix yutej jun ángel chi'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yalani. 30 Ix yalan jun ángel chi' d'a ix:

—María, mañ ach xivoc, yujto te nivan svach'c'olal Dios ol yac' d'ayach. 31 A ticnaic, ol a cuchcanoch jun vinac unin, JESÚS ol ac' sb'iej. 32 A jun chi', nivan ol aj yelc'ochi. Ol aljoc to Yuninal Dios, Jun Yelxo Nivan Yelc'ochi. Aton Dios Cajal ol ac'an och reyal sq'uexuloc viñaj rey David, aton smam yicham. 33 Aton ol och yajaloc eb' etisraelal d'a masanil tiempo. Malaj b'aq'uiñ ol lajvoc jun yopisio chi', xchi d'a ix.

34 —¿Tas ol aj yelc'och jun tzal chi', yujto a in tic mantalaj viñ vetb'eyum? xchi ix d'ay.

35 —A Yespíritu Dios ol ja d'a ib'añ. A spoder jun Nivan Yelc'ochi, a' ol emul d'a ib'añ icha asun. Yuj chi' a jun unin ol aljoc chi', yicñej ton Dios ol ajoc. Ol yal eb' anima to Yuninal Dios. 36 A ix a c'ab' oc ix Elisabet, vach'chom chichimxo ix, ol aljoc jun yune' ix. Vach'chom tz'alji d'a ix to malaj b'aq'uiñ ol aljoc yune' ix, palta a ticnaic svaquilxo ujal scuchanoch yune' ix chi', 37 yujto malaj junoc tas ajaltac d'a Dios, xchi jun ángel chi' d'a ix.

38 —A in tic schecab' in Dios Cajal, yuj chi' ujocab' icha ix al chi' d'ayin, xchi ix d'a jun ángel chi'.

Ix lajvi chi', ix pax jun ángel chi'.

Ix xid'ec' ix María yil ix Elisabet

39 A d'a jun tiempoal chi', elañchamel ix b'at ix María chi' d'a jun choñab' ay d'a tzalquiltac d'a yol yic Judea. 40 Ix c'och ix d'a spat viñaj Zacarías chi', ix yac'an stzatzil sc'ool ix Elisabet chi' ix. 41 Ix te ib'xiq'ue jun unin d'a yol sc'ool ix Elisabet chi', ayic ix yab'an slolon ix María chi'. Ix te vach' och Yespíritu Dios d'a ix Elisabet chi'. 42 Yuj chi' te chaañ ix yal ix:

—A ach tic ec'al svach'c'olal Dios ix yac' d'ayach d'a yichañ eb' ix quetixal. Te nivan pax svach'c'olal ol yac' d'a jun une' ol aljoc chi'. 43 A in tic, ¿tom ay jab'oc vopisio? A ach tic snun ach Cajalil, palta tzach javi in a c'umej. 44 A ix vab'an a loloni, axo jun vune' tic, ix te ib'xiq'ue d'a yol in c'ool, ichato ste tzalaj svab'i. 45 A ach tic ix ac'och d'a a c'ool tas ix yal Cajal chi' d'ayach, yuj chi' te vach' ico', yujto yovalil ol ujoc elc'och tas ix yal chi', xchi ix Elisabet chi' d'a ix María chi'.

46 Yuj chi' ix yal ix María chi' icha tic:

Yed' smasanil in c'ool sval vach' lolonel d'a Cajalil.
47 Ste tzalaj in c'ool d'a Dios co Columal.
48 A in tic schecab' in Dios. Ix oc' sc'ol d'ayin, vach'chom malaj velc'ochi. Yuj chi' masanil tiempo ol yal eb' anima to vach' vico',
49 yujto a Dios te nivan spoder, mañ jantacoc svach'il ix sch'ox d'ayin. Malaj junocxo mach lajan yed'oc.
50 Masanil tiempo tz'oc' sc'ol d'a jantacñej eb' tz'och ejmelal d'ay.
51 Ix sch'oxeli to te nivan spoder. A eb' syic'chaañ sb'a, ix can eb' d'a yalañ yuuj.
52 Ix ic'jicanel eb' yajal d'a yopisio. Axo eb' nanam, ix ic'ji chaañ eb'.
53 Jantac tas ix ac'ji d'a eb' ay svejel. Axo eb' b'eyum, malaj tas ix ac'ji d'a eb', ix checji pax eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

54 Ix och Dios qued'oc a oï aj
Israel oï tic, yujto schecab' caji.
Tz'oc'ñej sc'ool d'ayoï,
55 icha yutejnac yalancan d'a eb'
co mam quicham, yujto yac'nac-
can sti' d'a viñaj Abraham yed'
d'a eb' yiïtilal d'a junelñej, xchi
ix María chi'.
56 Oxe' ujal ix ec' ix d'a spat ix
Elisabet chi', ichato chi' ix paxta ix
d'a spat.

A yaljub'al viñaj Juan

57 Axo ix c'och stiempoal yalji
yune' ix Elisabet chi', vinac unin jun
ix alji chi'. **58** A eb' cajan d'a slac'anil
ix yed' eb' sc'ab' yoc ix, ix te tzalaj
eb' yed' ix ayic ix yab'an eb' to a Dios
Cajal ix ac'an svach'c'olal d'a ix.
59 Yucub'ixial yalji jun unin chi', ix
smolb'an sb'a eb' d'a spat viñaj
Zacarías chi' yic tz'ac'ji circuncidar
jun unin chi'. Ix snib'ej eb' ijan a sb'i
viñ smam ix yac'och eb' d'ay. **60** Axo
ix snun chi' ix alan icha tic:
—Maay, Juan ol sb'iej, xchi ix.
61 Ix sc'anb'an eb':
—¿Tas yuuj? ¿Tom ay eb' a c'ab'
oc icha chi' sb'i? xchi eb'.
62 Ichato chi' ix sc'anb'an eb' d'a
viñaj Zacarías chi', ix yac'an yechel
eb' sc'anb'ani tas ol sb'iej jun unin
tic. **63** Ix sch'oxan yechel viñ to
tz'ac'jib'at junoc b'aj syal stz'ib'anem
viñ. Yuj chi' ix stz'ib'anem viñ:
"Juan ol sb'iej" xchi viñ. Masanil eb'
ix sat sc'ol yuj jun chi'. **64** D'a jun
rato chi' ix lolonxiq'ue viñaj Zacarías
chi', ix och ijan viñ yalan vach'
lolonel d'a Dios. **65** Yuj chi', masanil
eb' cajan d'a slac'anil chi', ix te sat
sc'ol eb'. Ix laj alji d'a juntzañ aldea
smasanil d'a tzalquiltac d'a yol yic
Judea chi' tas ix uji. **66** Masanil eb'
ix ab'an jun tic, ix och ijan eb' sna-
ub'tañani, ix laj sc'anb'an yab' eb'
d'ay junjun:
—¿Tas yaj jun unin tic? xchi eb'.
Icha chi' ix yal eb' yujto ix sch'ox val
spoder Dios d'ay.

A sb'it viñaj Zacarías

67 Axo viñaj Zacarías, viñ smam
jun unin chi', ix och Yespíritu Dios
d'a viñ, yuj chi' ix ac'ji lolon viñ yuuj
icha tic:
68 Calec vach' lolonel d'a Cajalil,
aton co Diosal a oï aj Israel oï
tic, yujto ix javi oï scolel a oï
schoñab' oï tic.
69 Ol yac'cot jun co Columal te ay
spoder. A d'a eb' yiïtilalcan
David, viñ schecab', ata' ol
aljoc.
70 Icha chi' yutejnac yalancan d'a
peca' yuj eb' schecab' sic'b'ileli.
71 Yalannac Dios to ol oï scolcanel
d'a yol sc'ab' eb' cajc'ool yed'
d'a masanil eb' tzoï chacaneli.
72 Ol sch'ox svach'c'olal d'a eb' co
mam quicham. Maï ol satlaj
sc'ol d'a jun strato yalnac to yic-
ñej yaji.
73 Aton jun strato chi' yalnac d'a
viñ co mam quicham aj
Abraham a yac'annaccan sti' d'a
viñ
74 to ol oï scol d'a yol sc'ab' eb'
cajc'ool, yic maï xivc'olaloc
scal co b'a d'ay.
75 D'a stojolal scutej co b'a d'ay,
añej d'ay scac'och co pensar d'a
masanil tiempo.
76 A ach tic, vuninal ach, ol aljoc
d'ayach to yalumal ach el
slolonel Dios Te Nivan, yujto ol
ach b'ab'laj b'at d'a yichaï viñ
Cajal, ol sb'oan spensar eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

anima uuj icha tz'aj sb'o junoc b'e.
77 A ach ol ac' nachajel yuj schoñab' tas ol aj scolchaj eb', syalelc'ochi to ol ac'joc lajvoc smul eb'.
78 Yujto te xajan oñ yuj co Diosal, tz'oc' sc'ool d'ayoñ, yuj chi' ix uji jun tic. Ichato van sacb'i q'uinal, icha chi' ol aj sja jun checb'ilcot yuuj,
79 yic ol och saquilq'uinal d'a eb' ay d'a q'uic'alq'uinal, eb' ay smay scot chamel d'a yib'añ. A ol ch'oxan d'ayoñ tas scutej co b'eyb'al yic vach' junc'olal ol oñ ajoc, xchi viñaj Zacarías chi'.
80 Axo ix q'uib' jun unin chi', ix te och yip d'a yic Dios, ix cajnaj d'a tz'inan luum, masanto ix c'och stiempoal ayic ix sch'oxanelta sb'a d'a eb' yetisraelal.

A yaljub'al Jesús
(Mt 1.18-25)

2 1 A d'a jun tiempoal chi', ix yaq'uelta jun órden viñaj Augusto, aton viñ sat yajal d'a Roma, yic sq'ue vaan sb'isul masanil eb' anima d'a yol smacb'en Roma chi'.
2 A viñaj Cirenio ayoch gobernadoral d'a yol yic Siria ayic sb'ab'laj b'ischajnac eb' anima smasanil.
3 Masanil eb' anima sacleminac yajcanb'ati, tzul yac' tz'ib'chaj sb'a eb' d'a schoñab'.
4 Yuj chi' a viñaj José, ix cot viñ d'a choñab' Nazaret d'a yol yic Galilea, ix c'och viñ d'a choñab' Belén d'a yol yic Judea, aton b'aj aljinac viñaj David d'a peca', yujto a viñaj José chi', a viñaj David ay yiñtilal viñ.
5 Ix b'at viñ d'a Belén yic syac' tz'ib'chaj sb'a viñ yed' ix María, aton ix ayxo strato yed' viñ, cuchb'iltooch yune' ix yuuj.
6 Ayic ayec' eb' d'a Belén chi', ix c'och sc'ual yalji yune' ix chi'.
7 Ata' ix alji jun sb'ab'el unin ix. Ix spich ix d'a sb'al, ix yac'anec' c'otan ix b'aj sva noc' chej, yujto mañxalaj b'aj colan d'a yol mesón.

A eb' ángel yed' eb' tañvum calnel

8 D'a slac'anil choñab' Belén chi' ayec' juntzañ eb' vaymitum calnel.
9 Elañchamel ix ja jun yángel Dios Cajal d'a eb'. Ix ja copnaj stziquiquial Dios Cajal d'a spatic yichañ eb'. Ix te xivq'ue eb'.
10 Ix yalan jun ángel chi' d'a eb' icha tic:

—Mañ ex xivoc yujto ved'nac jun vach' ab'ix d'ayex. Yuj jun ab'ix tic, ol tzalaj masanil anima.
11 A d'a Belén, d'a schoñab' can viñaj David, ata' ix alji jun e Columal q'uiq'ui, aton Cristo Cajal.
12 Ol eyila', ayoch sb'al jun unin chi'. Ayec' d'a yol b'aj sva noc' chej, icha chi' ol aj snachajel eyuuj to a', xchi jun ángel chi'.
13 A d'a jun rato chi', tzijtum eb' ángel ix cot d'a satchaañ ix ul sch'oxan sb'a eb' yed' junxo ángel chi', ix yalan vach' lolonel eb' d'a Dios. Ix yalan eb' icha tic:
14 Calec vach' lolonel d'a Dios ay d'a satchaañ. Ayocab' junc'olal d'a scal eb' anima b'aj ix sch'ox svach'c'olal, xchi eb' ángel chi'.
15 Ayic toxo ix pax eb' ángel chi' d'a satchaañ, ix laj yalan junjun eb' tañvum calnel chi' icha tic:

—Coyec d'a Belén chi', b'at quilec tas ix uji ta', aton tas ix schec aljoc Cajalil d'ayoñ, xchi eb'.
16 Yelc'olal ix b'at eb'. Ix ilchaj ix María yed' viñaj José yuj eb'. Ix yilan jun unin chi' eb', c'otanec' b'aj sva noc' chej.
17 Ayic ix yilan eb', ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yalan eb' tas ix yal jun ángel chi' d'a
eb'. **18** Masanil eb' ix ab'ani, ix te sat
sc'ool eb' yuj tas ix yal eb' chi'.
19 Axo ix María chi', toñej ix yab'can
juntzañ chi' ix, ix ste naub'tañan ix.
20 A eb' tañvum calnel chi', ix mel-
tzajxi eb', ix yalan vach' lolonel eb'
d'a Dios. Ix yac'an yuj diosal eb' d'ay
yuj masanil tas ix yab' eb' yed' yuj
tas ix yil eb', yujto ix elc'och masanil
icha ix alji d'a eb'.

Ix ic'jib'at Jesús d'a stemplo Dios

21 Ucub'ixitax chi', ix ac'ji circun-
cidar jun unin chi'. JESÚS ix sb'iejcani,
aton jun b'i chi' ix aljican d'a ix
María yuj jun ángel atax yic manto
scuchoch ix.

22 Ay juntzañ checnab'il yalnaccan
viñaj Moisés to sc'anab'ajej eb' ix
tz'alji yune', yic vach' scan eb' ix d'a
yichañ ley. D'a sc'ual yic sc'anab'ajan
jun checnab'il chi' ix, ix yic'anb'at
Jesús eb' d'a choñab' Jerusalén yic
syac'anoch jun unin chi' eb' d'a yol
sc'ab' Dios Cajal. **23** Ix sc'ulej jun tic
eb' yujto icha tic tz'ib'yajcan d'a sley
Dios Cajal chi': "Junjun vinac unin
sb'ab'laj alji, a tz'ac'ji yicoc Dios
Cajal," xchi. **24** Ix b'at eb' b'ian, ix
yac'an jun silab' eb' d'a Dios icha
silab' eb' meb'a' syac'a', icha tas syal
sley Dios chi': "Yovalil tz'ac'ji
chavañoc noc' cuvajte', mato
chavañoc noc' paramuch," xchi.[b]

25 A d'a jun tiempoal chi', ay jun
viñ cajan d'a Jerusalén scuch Simeón.
Te tojol sb'eyb'al jun viñ chi'. Slesalvi
viñ d'a Dios. Van stañvan viñ sc'och
sc'ual yic ol colchaj choñab' Israel
chi'. Ayoch Yespíritu Dios d'a viñ.
26 Yalnac Dios d'a viñ to manto ol
cham viñ masanto ol yil Cristo viñ,
aton ol checjoccot yuj Cajalil.
27 Aton jun viñ tic ix checjib'at yuj
Yespíritu Dios d'a yamaq'uil templo.
Ayec' viñ ta' ix ic'jicot Jesús d'a yol
yamaq'uil templo chi' yuj viñ tz'alji
smamoc chi' yed' ix snun, yic
sc'anab'ajej eb' tas syal ley. **28** Axo
viñaj Simeón chi' ix chelanq'ue jun
unin chi', ix yalan vach' lolonel viñ
d'a Dios. Ix yalan viñ:

29 Mamin Vajal, syalxo in cham
d'a junc'olal ticnaic, yujto ix
elc'och tas ix al d'ayin a in a
checab' in tic.
30 Ix yil val in sat sjavican viñ Col-
vajvum tic.
31 Aton viñ tic ix ac' yopisio d'a
yichañ eb' anima smasanil d'a
yolyib'añq'uinal tic.
32 A viñ tic ol ac'an saquilq'uinal
d'a eb' mañ israeloc. Axo jun a
choñab' Israel, te nivan ol aj
yelc'och yuj viñ, xchi viñ.

33 Axo viñaj José yed' ix María,
ix te sat sc'ool eb' yuj tas ix yalcan
viñaj Simeón chi' yuj jun unin chi'.
34 Ix lajvi chi', ix sc'anan svach'-
c'olal Dios viñ d'a yib'añ eb', ix
yalan viñ d'a ix María, ix snun
Jesús chi' icha tic:

—Ina jun unin tic, chequeltaxon
yaji to nivan eb' quetisraelal ol som-
chajel spensar yuuj. Tzijtum pax eb'
ol b'o spensar yuuj. A' ol ch'oxanoc
tas sgana Dios d'a eb', palta tzijtum
eb' ol paticaneloc. **35** Icha chi' ol aj
scheclajelta tas sna junjun anima. A
ach tic, ol ja jun c'ual ol ochcan
pitz'an cusc'olal d'a a pixan. Ichato ol
tecchajoch junoc q'uen espada d'a a
pixan, xchi viñaj Simeón chi'.

[b] **2.24** A noc' paramuch, tz'och noc' silab'oc eb' meb'a'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

36 Ay pax jun ix ix ta' scuch Ana. A jun ix chi' syalel slolonel Dios ix. A viñ smam ix scuchan Fanuel, yiñtilal viñaj Aser. Te chichimxo ix. Uninto ix snupnajnac ix, uque' ab'il ix yic'laj sb'a eb', ix cham viñ yetb'eyum ix. **37** 84 ab'ilxo scan ix. Max yactejcan stemplo Dios ix, syac'ñej servil Dios Cajal ix d'a c'ual, d'ac'val, d'a tzec'oj-c'olal yed' d'a lesal. **38** D'a jun rato chi' ix c'och ix b'aj ayec' eb' chi'. Ix yac'an yuj diosal ix d'a Dios, ix och ijan ix yalanel yab'ixal Jesús chi' d'a masanil eb' van stañvan scolchajel choñab' Jerusalén chi'.

Ayic ix paxta eb' d'a Nazaret

39 Ayic ix lajvi sc'anab'ajan juntzañ sleyal alb'ilcan yuj Dios Cajal eb', ix pax eb' d'a schoñab' scuch Nazaret, aton jun ay d'a yol yic Galilea. **40** Axo jun unin chi', ipan yel q'uinal d'ay, van sq'uib'i, van sjelanb'i, ay val och svach'c'olal Dios d'ay.

A ix c'och Jesús d'a stemplo Dios

41 A viñ tz'alji smamoc Jesús chi' yed' ix snun, junjun ab'il xid'ec' eb' d'a Jerusalén yuj q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto. **42** Axo ix tz'acvi slajchavil ab'il sq'uinal Jesús, ix b'atxi eb' d'a Jerusalén d'a q'uiñ chi' ichataxon sleyal. **43** Ayic ix lajvi jun q'uiñ chi', ix paxta eb'. Axo yune' quelem Jesús, ix can d'a Jerusalén, max snalaj ix snun yed' viñaj José tato ix cani. **44** A snaan eb' to tzac'an yed' juntzañxo eb' tzijtumal anima. Yuj chi', jun c'ual ix b'ey eb'. Axo ix sayanec' eb' d'a scal eb' sc'ab' yoc yed' eb' yamigo, **45** malaj. Yuj chi', ix meltzajxi eb' d'a Jerusalén chi' sayxi.

46 Ato d'a schab'jial ix ilchaj yuj eb' d'a yamaq'uil stemplo Dios, c'ojanem d'a scal juntzañ eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, van smaclan yab'i tas syal eb' viñ, sc'anb'anpax yab' d'a eb' viñ. **47** Masanil eb' ix ab'an sloloni, ix te och q'uelan eb', yujto te ñican, te jelan pax spacani. **48** Axo ix yilan eb' smam snun chi', ix te sat sc'ool eb'. Axo ix snun chi' ix alani:

—Ach vune', ¿tas yuj icha tic tzoñ utej? A viñ a mam tic yed' in, te ilc'olal caji, van ach co sayaneq'ui, xchi ix d'ay.

49 Ix tac'vi Jesús d'a ix icha tic:

—¿Tas yuj tzin e sayeq'ui? ¿Tom mañ eyojtacoc to yovalil a smunlajel in Mam tzul in b'o'o? xchi.

50 Palta maj nachajel-laj yuj eb' tas ix yala'.

51 Ichato chi' ix paxta yed' eb' d'a Nazaret, ix sc'anab'ajan tas ix yal eb'. Axo ix snun chi', ix can juntzañ chi' d'a spensar ix, ix ste naub'tañan ix. **52** Vanñej sq'uib' Jesús chi', ipan yaj spensar. Stzalaj val Dios yed'oc, stzalaj pax eb' anima yed'oc.

Ix yalel slolonel Dios viñaj Juan
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 **1-2** A viñaj Juan yuninal viñaj Zacarías, ayec' viñ d'a tz'inan luum. Ata' ix yal Dios tas ol yal viñ d'a eb' anima. A jun tic ujinac ayic 15 ab'ilxo yoch viñaj Tiberio yajalil, ayic ayoch viñaj Poncio Pilato gobernadoral d'a Judea, axo viñaj Herodes ayoch gobernadoral d'a Galilea. Axo viñaj Felipe yuc'tac viñaj Herodes chi', ayoch gobernadoral d'a Iturea yed' d'a Traconite. Axo viñaj Lisanias ayoch gobernadoral d'a Abilinia. Axo eb' viñ sat sacerdote, aton viñaj Anás

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' viñaj Caifás. **3** A d'a jun tiempoal chi', ix schael yich viñaj Juan chi' yec' d'a masanil juntzañ lugar ay d'a slac'anil sti' a' Jordán. Ix laj yalan viñ d'a eb' anima to syac' bautizar sb'a eb', snaan sb'a eb' yic tz'ac'ji lajvoc smul eb'. **4** Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías schecab' Dios, ayic yalannaccan yab'ixal viñaj Juan chi' viñ icha tic:

Ay jun d'a tz'inan luum, ol yal
icha tic: Icha tz'aj sb'o b'e ayic
sjavi junoc yajal, icha chi'
tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto
ol javoc viñ Cajal.
5 Masanil ch'olquixtac ol laj
pañanb'oc. Masanil lum vitz
yed' lum tzalan ol pañlajoc. Axo
juntzañ b'e cumquiltac ol tojol-
b'oc yed' juntzañ amquiltac
tojolxoñej ol ajoc.
6 A junjun choñab' ol ilanoc to ay
colnab'il syac' Dios, xchicani.

7 Ayic ix javi eb' anima d'a viñaj Juan chi' yic tz'ac'ji bautizar eb' yuj viñ, ix yalan viñ d'a eb':

—A ex tic, te jelan ex d'a chucal icha noc' chan. ¿Mach ix alan d'ayex tato ol yal e colan e b'a d'a jun nivan yaelal van sjavi yuj yoval sc'ol Dios? **8** Tato tze na e b'a d'a e mul, yovalil vach' tzeyutej e b'eyb'al, yic scheclajeli to yel ix e na e b'a. Mañ eyal icha tic: Malaj pena, yiñtiloñcan viñaj Abraham, mañ xe chioc. Yujto a in tic sval d'ayex, tato sgana Dios, syal yoch juntzañ q'uen q'ueen tic yiñtiloc viñaj Abraham chi' e q'uexuloc. **9** A jun nivan yaelal ol javoc, lajan icha junoc viñ lista yaj yed' sch'acab' d'a yich juntzañ te' avb'en te'. Jantacñej te' chuclaj sat syac'a', ol laj sch'aquel te' viñ. Ol syumanb'at te' viñ d'a cal c'ac', xchi viñaj Juan chi' d'a eb'.

10 —¿Tas vach' sco c'ulej jun? xchi eb' d'a viñ.

11 —A eb' ay chab'oc scamix, yac'ocab' junoc eb' d'a eb' malaj yico'. A eb' ay tas sva'a, spucocab' ec' eb' d'a eb' malaj yico', xchi viñ d'a eb'.

12 Ix c'och pax juntzañ eb' tecumel alcabar yic syac'an bautizar sb'a eb'. Ix sc'anb'an eb' d'a viñ:

—Ach co c'ayb'umal, ¿tas vach' sco c'ulej? xchi eb'.

13 —Ayic tze c'ananel stumin eb' anima, mañ e c'an jab'ocxo d'a yib'añ icha syal ley, xchi viñ d'a eb'.

14 Ay pax eb' soldado ix c'anb'an d'a viñ:

—A oñxo pax tic, ¿tas sco c'ulej? xchi eb'.

—Mañ e xib'tej eb' anima yuj eyesanoch junoc tas d'a yib'añ yic tzeyiq'uec' junoc tas d'a eb'. Schaocab' e c'ool ichataxon e tojol, xchi viñ d'a eb'.

15 Ay eb' anima chi' ix naub'tañani, ix sc'anb'an eb' tato a viñaj Juan chi' aton Cristo. **16** Palta ix yalan viñ d'a eb' smasanil:

—Val yel, a in tic tzex vac' bautizar d'a a a', palta ay junxo toto ol javoc. A' ol ac'anoch Yespíritu Dios d'ayex, icha c'ac' ol em d'a eyib'añ. Ichato ol ex ac'joc bautizar yuuj. A jun chi' ec'to yopisio d'a vichañ. Mañ in mojoc svac' servil, vach'chom toñej tzin tij sch'añal xañab'. **17** A jun chi' lajan icha junoc viñ schayej strigo, tz'el smatz'il d'a scal. Slajvi schayan ixim, syac'ancanem ixim d'a yol yed'tal. Axo smatz'il ixim tz'elcani, slañcanb'at viñ d'a yib'añ jun c'ac' malaj b'aq'uiñ stupi, xchi viñaj Juan chi'.

18 Tzijtumto juntzañxo c'ayb'ub'al icha juntzañ tic ix yalel viñ d'a eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

anima chi', ix yalanpax vach' ab'ix viñ d'a eb'. **19** A viñ ix cachanpax viñaj Herodes, viñ ayoch gobernadoral, yujto ix yic' ix smu' viñ scuchan Herodías. Ix scachanpax viñ yuj juntzañxo chucal sc'ulej. **20** Palta a viñaj Herodes chi' maj sc'anab'ajej viñ tas ix alji d'ay. Ay junxo chucal ix sc'ulej viñ yujto ix yac'och viñaj Juan chi' viñ d'a preso.

Ix ac'ji bautizar Jesús
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Ayic mantzac och viñaj Juan chi' d'a preso, van yac'an bautizar eb' anima viñ, ix yac' pax bautizar Jesús viñ. Yacb'an van slesalvi Jesús, ix jacvi satchaañ. **22** Axo Yespíritu Dios ix emul d'a yib'añ icha noc' paramuch. Ix yab'an yoch jun lolonel d'a satchaañ icha tic:

—A ach tic, Vuninal ach,
xajanab'il ach vuuj. Tzin tzalaj val
ed'oc, xchi jun av chi'.

Eb' smam yicham Jesús
(Mt 1.1-17)

23 A Jesús ayxom 30 ab'iloc sq'uinal ayic ix syamanoch smunlaji. Tz'alji d'ay to yuninal viñaj José. Aton sb'i smacañil eb' smam yicham tic: Schab'at d'a viñaj Elí masanto slajvican c'och d'a viñaj Adán.
Viñaj Elí,
24 viñaj Matat, viñaj Leví, viñaj Melqui, viñaj Jana, viñaj José,
25 viñaj Matatías, viñaj Amós, viñaj Nahum, viñaj Esli, viñaj Nagai,
26 viñaj Maat, viñaj Matatías, viñaj Semei, viñaj José, viñaj Judá,
27 viñaj Joana, viñaj Resa, viñaj Zorobabel, viñaj Salatiel, viñaj Neri,
28 viñaj Melqui, viñaj Adi, viñaj Cosam, viñaj Elmadam, viñaj Er,
29 viñaj Josué, viñaj Eliezer, viñaj Jorim, viñaj Matat,
30 viñaj Leví, viñaj Simeón, viñaj Judá, viñaj José, viñaj Jonam, viñaj Eliaquim,
31 viñaj Melea, viñaj Mainán, viñaj Matata, viñaj Natán,
32 viñaj David, viñaj Isaí, viñaj Obed, viñaj Booz, viñaj Salmón, viñaj Naasón,
33 viñaj Aminadab, viñaj Admin, viñaj Aram, viñaj Esrom, viñaj Fares, viñaj Judá,
34 viñaj Jacob, viñaj Isaac, viñaj Abraham, viñaj Taré, viñaj Nacor,
35 viñaj Serug, viñaj Ragau, viñaj Peleg, viñaj Heber, viñaj Sala,
36 viñaj Cainán, viñaj Arfaxad, viñaj Sem, viñaj Noé, viñaj Lamec,
37 viñaj Matusalén, viñaj Enoc, viñaj Jared, viñaj Mahalaleel, viñaj Cainán,
38 viñaj Enós, viñaj Set, viñaj Adán. A viñaj Adán chi', a Dios b'oannac viñ.

Ac'jinac proval Jesús yuj viñ diablo
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 **1** A Jesús te ayoch Yespíritu Dios d'ay, ix el b'aj ayec' d'a a' nivan Jordán. Ix ic'jib'at yuj Espíritu chi' d'a tz'inan luum. **2** 40 c'ual ix ec' ta', axo viñ diablo ix c'och yac' proval. Maj valaj Jesús chi' d'a juntzañ c'ual chi', yuj chi' ix och svejel. **3** Ix yalan viñ diablo chi' d'ay:

—Ina Yuninal ach Dios, al d'a jun q'ueen tic to tz'och panil, xchi viñ d'ay.

4 Ix tac'vi Jesús d'a viñ:

—Syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic: Mañ yujocñej tas svaji ay co q'uinal, xchi Slolonel chi', xchi d'a viñ. **5** Ix lajvi chi', ix ic'jiq'ue Jesús d'a jun nivan tzalan yuj viñ. Ix sch'oxan juntzañ nivac choñab' viñ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a masanil yolyib'añq'uinal tic d'a Jesús chi'. **6** Ix yalan viñ d'ay:

—Ol ach vac'och yajalil d'a masanil juntzañ choñab' tzin ch'ox tic d'ayach. Ol ach och b'eyumal yuuj. A juntzañ tic d'a yol in c'ab' ay, svac'-ñej d'a mach b'aj in gana svac'a'. **7** Tato tzach em cuman d'ayin, tzalan a b'a d'ayin, icñej yaj juntzañ tic smasanil, xchi viñ diablo chi' d'ay.

8 Axo ix yalan Jesús d'a viñ:

—Syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'il-cani: Añej d'a Dios Cajal tzeyal e b'a. Añej pax d'ay tzeyaq'uem e b'a, xchi d'a Slolonel chi', xchi d'a viñ.

9 Ix lajvi chi', ix ic'jixib'at Jesús yuj viñ diablo chi' d'a choñab' Jerusalén. Ix yic'anq'ue viñ d'a schon stemplo Dios, ix yalan viñ d'ay:

—Ina Yuninal ach Dios, emañ chennaj d'a sat luum chi', **10** yujto syal d'a Slolonel Dios chi':

> Ol yal Dios d'a eb' yángel to tzach stañvej eb'.
>
> **11** Ol ach quetzchajq'ue yuj eb', yic vach' mañ ol a tenoch oc d'a q'uen q'ueen, xchi Slolonel Dios chi', xchi viñ diablo chi'. **12** Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Tz'ib'yajpaxcani: Mañ eyac' proval Cajal, aton co Diosal, xchi d'a Slolonel Dios, xchi Jesús.

13 Yujto mañxa junocxo tas b'aj syal yac'ji proval Jesús yuj viñ diablo chi', yuj chi' ix actajcan yuj viñ junoc tiempoal.

Elnac yich smunlajel Jesús

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

14 Ix jax Jesús d'a Galilea, te ayoch spoder Yespíritu Dios d'ay. Ix laj ab'chaj yab'ixal d'a juntzañ lugar chi'. **15** Ix ec' sc'ayb'ej eb' anima d'a yoltac spatil culto. Masanil eb' ix alan vach' lolonel d'ay.

16 Ichato chi' ix c'och d'a choñab' Nazaret b'aj q'uib'nac. Axo d'a sc'ual syic' yip eb' israel, ix och d'a yol spatil culto ichataxon smodo. Ix q'ue liñan yic syavtan Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.[c] **17** Yuj chi', ix ac'-jib'at jun b'aj tz'ib'ab'ilcan Slolonel Dios chi' d'ay, aton tas tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías schecab' Dios. Ix xuyanb'ati, ix sayan b'aj syal icha tic:

> **18** A Yespíritu Dios Cajal ayoch d'ayin, yujto a' ac'jinac vopisio yic svalanel jun vach' ab'ix d'a eb' meb'a'. In scheccoti yic svac' snivanil sc'ool eb' ilc'olal yaji. Tzul val yab' eb' icha preso yaji chajtil tz'aj scolchaj eb'. In checjicot vac' b'oxoc eb' max uji yilani. Tzul vic'anel eb' ayoch tas d'a yib'añ d'a libre.
>
> **19** Añejtona' tzul valaneli to toxo sja stiempoal jun colnab'il syac' Dios Cajal. Icha chi' syal Slolonel Dios tic, xchi Jesús d'a eb'.

20 Ix chulanxican jun b'aj tz'ib'ab'ilcan chi', ix yac'anxi d'a viñ sic'umal. Ichato chi' ix em c'ojan[d] sc'ayb'ej eb'. Axo masanil eb' ayoch d'a yol chi', ix te och q'uelan eb' d'ay. **21** Ix syamanoch sc'ayb'an eb', ix yalani:

—A val d'a jun c'ual tic, ix elc'och syal Slolonel Dios tic d'a eyichañ, xchi d'a eb'.

22 Masanil eb' ix te sat sc'ool yuj juntzañ lolonel vach' ix yal Jesús, yuj

[c] **4.16** Sq'ue liñan mach tz'avtan Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

[d] **4.20** Tz'em c'ojan eb' ayic syalanel slolonel co Mam Dios eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' ix yal vach' lolonel eb' d'ay. Ix laj sc'anb'an yab' junjun eb':

—¿Mañtoc a viñ tic yuninal viñaj José? xchi eb'.

23 Yuj chi' ix yal Jesús d'a eb':

—A ex ton tic ol eyal d'ayin: Ach aïtum, munil tzaïtej a b'a. A tas a c'ulejnac d'a choïab' Capernaum, c'ulej pax d'a a choïab' tic quila', xe cham d'ayin. **24** Val yel sval d'ayex, malaj junoc schecab' Dios ay yelc'och d'a sat eb' yetchoñab'. **25** Tze nacot yab'ixal viñaj Elías d'a peca', chajtil ec'nac viñ. Nañal schañil ab'il mañxo yac'nacoc ñab'. Te nivan vejel janac d'a yib'añ eb' anima smasanil. A d'a jun tiempoal chi', tzijtum eb' ix chamnac yetb'eyum ay d'a scal eb' quetisraelal. **26** Palta mañoc d'a junoc eb' ix chi' checjinacb'at viñaj Elías yuj co Mam Dios yic scolvaji. Añej d'a jun ix aj Sarepta d'a yol yic Sidón, añej ta' c'ochnac viñ. **27** Añejtona', tze napaxcot yab'ixal jun viñ schecab' Dios scuchan Eliseo. Tzijtum eb' quetisraelal yamchajnac yuj jun yab'il scuch lepra. Palta malaj junoc eb' b'oxinac yuj viñaj Eliseo chi', añej jun viñ aj Siria scuchan Naamán, añej viñ b'oxinac yuj viñ, xchi Jesús d'a eb'. **28** Axo eb' ayec' yed' ta', ayic ix yab'an eb', ix te cot yoval eb' smasanil d'ay. **29** Yuj chi' ix laj q'ue vaan eb', ix spechanel eb' d'a stiel choñab', yujto a jun choñab' chi' d'a jolom tzalan ay, ata' ijan ix syumb'at eb' d'a sat c'acap. **30** Palta axo Jesús b'eñej ix ec'b'at d'a scal eb', ix b'ati.

Ix b'oxi sc'ool jun viñ ayoch enemigo d'ay

(Mr 1.21-28)

31 Ichato chi', ix emta Jesús d'a choïab' Capernaum d'a yol yic Galilea. Ata' ix sc'ayb'ej eb' anima d'a sc'ual ic'oj ip. **32** Ix te sat sc'ool eb' yab'an juntzaï c'ayb'ub'al chi', yujto ayic ix yalaneli, ix checlaji to te ay yopisio yuj Dios.

33 A d'a yol spatil culto ay jun viï ayoch enemigo d'ay. Ix el yav jun enemigo chi'.

34 —Ach Jesús aj Nazaret. ¿Tas yuj tzac'och a b'a qued'oc? ¿Tom tzach javi oï a sateli? Vojtac ach, a ach tic sic'b'il ach el yuj Dios, xchi jun enemigo chi'.

35 Axo Jesús ix tuman jun enemigo chi', ix yalan d'ay:

—Tz'in xa chi, actejcan jun viï tic, xchi d'ay. Ix lajviñej chi', ix syuman telvoc jun viï b'aj ayoch chi', ix eli, maj lajvoclaj viï yuuj. **36** Masanil eb' anima ayec' ta', ix te sat sc'ol eb' yuuj, ix laj yalan junjun eb':

—¿Tastaxlaj yaj juntzaï slolonel jun viï tic? A slolonel viï tic sch'oxaneli to ay spoder schecanel juntzaï enemigo tic, tz'el eb' b'ian, xchi eb'.

37 Ix laj el yab'ixal Jesús d'a juntzaï lugar ay d'a slac'anil chi'.

Ix laj b'oxi sc'ol eb' penaay yuj Jesús

(Mt 8.14-17; Mr 1.29-34)

38 Axo ix elta Jesús d'a yol spatil culto, ix c'och d'a spat viñaj Simón. A ix sñi' viñaj Simón chi', te penaay ix yuj c'ac'al yab'il. Ix tevi eb' d'a Jesús yuj ix. **39** Ix snitzanb'at sb'a Jesús chi' b'aj jichanec' ix chi', ix scachanoch vaan jun ilya chi'. Ix el jun c'ac'al yab'il chi' d'a ix. Junanto rato chi' ix q'ue vaan ix, ix c'atc'ajcot eb' yuj ix.

40 Axo d'a yemc'ualil, masanil juntzaï eb' penaay ix ic'jicot d'a Jesús. Ch'occh'oc ilyail tz'ic'an eb'. Ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yac'anec' sc'ab' d'a yib'añ eb', ix laj b'oxican eb'. **41** Tzijtum eb' anima b'aj ix laj el eb' enemigo, ix laj el yav eb', ix yalan eb':

—A ach tic Yuninal ach Dios, xchi eb' d'ay.

Palta axo Jesús ix cachan eb' enemigo chi', maj schalaj lolon eb', yujto ojtacab'il yuj eb' to Cristo.

Ix yalel slolonel Dios Jesús d'a Galilea
(Mr 1.35-39)

42 Ayic van sacb'i, ix b'at Jesús d'a stiel choñab' b'aj tz'inan. Axo eb' anima, van sayjiec' yuj eb', ix c'och eb' b'aj ayec' chi'. Sgana eb' maj b'atlaj Jesús chi', **43** palta ix yalan d'a eb':

—Yovalil ol b'at val pax el yab'ixal d'a juntzañxo choñab', yic syab' eb' chajtil tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Yuj chi' in checjicoti, xchi d'a eb'.

44 Ix ec'ïej Jesús d'a yoltac spatil culto d'a yol yic Judea. Ix yalanel slolonel Dios.

Tzijtum noc' chay ix yamchaji
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 **1** A junel ayec' Jesús d'a sti' a' ñajab' Genesaret.[e] Tzijtum anima ix c'och d'ay, ix te vitz'c'aj yuj eb' yujto snib'ej eb' syab' slolonel Dios. **2** Ix yilani ayec' chab' yunetac barco d'a sti' a', malaj mach ayoch d'a yool, yujto ix elta juntzañ eb' yamum chay d'a yol te', van sjuc'anel schimpa eb', yic syamlab' chay chi'. **3** Yuj chi' ix och Jesús d'a yol jun te' barco chi', aton te' yic viñaj Simón. Ix yalan d'a viñ to snitzoch jab'oc te' viñ d'a yol a'. Ix lajvi chi' ix em c'ojan d'a yol te', ix och ijan sc'ayb'an eb' anima chi' d'a sti' a'. **4** Ix lajvi sc'ayb'an eb', ix yalanpax d'a viñaj Simón chi':

—Coyec yed' te' e barco tic b'aj te jul a', ata' ol eyaq'uem e chimpa, xchi Jesús chi'.

5 —Ach co C'ayb'umal, jun ac'val ix cac'lej co yaman noc' q'uiq'ui, malaj val junoc noc' ix quic'a'. Palta yujñej to a ach tzala', ol b'at caq'uem co chimpa tic junelxo, xchi viñaj Simón chi' d'ay.

6 Axo yic ix yac'anem eb', mañxo jantacoc noc' ix yamchaji. A schimpa eb' chi' ijan ix ñic'chajb'ati. **7** Ix sb'echc'ab'ancot juntzañxo eb' yetb'eyum eb' d'a junxo barco yic tz'och eb' yed' eb'. Ix javi eb', ix b'ud'ji chab' te' barco chi'. Ijan ix b'at te' d'a yol a' yuj yalil noc'. **8** Axo ix yilan jun chi' viñaj Simón Pedro chi', ix em cuman viñ d'a yichañ Jesús, ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, ma max ach el d'a in tz'ey, yujto a in tic, te chuc in, xchi viñ.

9 Icha chi' ix yutej viñ yalani, yujto ix te sat sc'ol viñ yed' juntzañxo eb' yetb'eyum yuj juntzañ noc' tzijtumal chay ix syam eb' chi'. **10** Añejtona' viñaj Jacobo yed' viñaj Juan, aton eb' viñ yuninal viñaj Zebedeo, ix te sat sc'ol eb' viñ. Yetyamum chayil sb'a eb' viñ yed' viñaj Simón chi'. Ix yalan Jesús d'a viñaj Simón chi':

—Mañ ach xivoc. Icha tzutej a yaman noc' chay tic, icha chi' ol utoc ic'ancot eb' anima d'ayin, xchi d'a viñ.

11 Axo ix elc'och juntzañ barco chi' d'a sti' a', ix yactancan juntzañ syamc'ab' eb' chi', ix och tzac'an eb' yuj Jesús.

---

[e] **5.1** Añeja' sb'i a' ñajab' yic Galilea.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

B'oxinac sc'ool jun viñ penaay yuj lepra
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 A junel ayec' Jesús d'a jun choñab', ix c'och jun viñ d'ay, ayq'ue yab'il lepra d'a snivanil viñ smasanil. A ix yilanoch Jesús chi' viñ, ix em cumnaj viñ, ix em ñojnaj viñ d'a sat luum, ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, ta syal a c'ool tzin a b'oxicani, xchi viñ.

13 Axo Jesús ix yamlan viñ, ix yalani:

—In gana sb'oxican a c'ool, xchi d'a viñ. Ayic ix yalan Jesús icha chi', ix el jun yab'il chi' d'a viñ. **14** Ix lajvi chi', ix cham val yalan d'a viñ:

—Ayta b'aj tzal jun tic. Palta ixic, b'at ch'ox a b'a d'a viñ sacerdote. B'at ac'an jun silab' d'a Dios, icha yalnaccan viñaj Moisés, yic tz'ilji to ach b'oxi, xchi Jesús chi' d'a viñ.

15 A yab'ixal Jesús chi', ix pucaxñej d'a scal eb' anima. Tzijtum eb' ix smolb'ej sb'a yic syab' eb' tas syala', yic sb'oxican sc'ol eb' yuuj. **16** Ix yiq'uel sb'a d'a scal eb', ix b'at lesal b'aj malaj eb' anima.

B'oxinac sc'ool jun viñ sicb'inaqueli
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 D'a jun c'u van sc'ayb'an eb' anima Jesús, c'ojc'umb'a juntzañ eb' fariseo yed' pax eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. A d'a junjun choñab' d'a yol yic Galilea yed' d'a yol yic Judea ix laj cot eb'. Ay pax eb' ix cot d'a Jerusalén. Axo Jesús ix checlajel spoder Dios d'ay, ayic ix yac'an b'oxoc sc'ol eb' penaay. **18** Ichato chi' ix c'och juntzañ eb' viñ, b'achb'il jun viñ sicb'inaquel yuj eb' viñ yed' svaynub'. Sgana eb' viñ tz'och d'a yol pat syac'anoch eb' viñ d'a yichañ Jesús. **19** Palta maj ilchajlaj yuj eb' viñ b'aj tz'ochi yujto te vitz'an yuj eb' anima. Yuj chi' ix q'ue eb' viñ d'a spañanil yib'añ jun pat chi', ix yolan yib'añ pat chi' eb' viñ, ix yac'anemta viñ penaay chi' eb' viñ yed' svaynub' d'a scal eb' anima d'a yichañ Jesús chi'. **20** Axo ix yilan Jesús chi' to ix yac'och sc'ool eb' viñ d'ay, yuj chi' ix yalan d'a viñ penaay chi':

—Ach anima, toxo ix ac'ji lajvoc a mul, xchi d'a viñ.

21 Yuj chi', axo eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' fariseo, ix och ijan eb' snaub'tañani: ¿Tas yaj jun viñ tic? Van sb'uchvaj viñ d'a Dios. Malaj junoc mach syal yac'an lajvoc mul, añej Dios, xchi eb' d'a spensar.

22 Palta a Jesús yojtacxo tas van snaan eb' chi', yuj chi' ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tze naub'tañej jun tic? **23** ¿Tas junoc secojtac calan tze na'a? ¿A a mul toxo ix ac'ji lajvoc, xco chama, ma: Q'ueañ vaan, b'eyañ, mato xco chi? **24** A ticnaic, ol in ch'ox d'ayex to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ay vopisio vac'an lajvoc smul eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic.

Ix yalan Jesús d'a viñ sicb'inaquel chi':

—A in tic sval d'ayach, q'ueañ vaan, ic'chaañ a vaynub' tic, ixic d'a a pat, xchi d'a viñ.

25 D'a jun rato chi', ix q'ue vaan viñ sicb'inaquel chi' d'a yichañ eb'. Ix yic'anchaañ svaynub' viñ b'aj jichan ec' chi'. Ix pax viñ d'a spat, ix yalan vach' lolonel viñ d'a Dios. **26** Ix laj och q'uelan eb' smasanil ix laj yalan vach' lolonel eb' d'a Dios, ix te sat sc'ol eb', yuj chi' ix laj yal eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ix te sat co c'ool quilan juntzañ tic, xchi eb'.

Ix avtaj viñaj Leví yuj Jesús
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Ix lajvi chi', ix elta Jesús, ix yilan jun viñ tecumel alcabar scuchan Leví,[f] c'ojanec' viñ b'aj stequel alcabar chi'. Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi.

28 Ix q'ue vaan viñ, ix yactancan smasanil, ix och viñ sc'ayb'umoc Jesús chi'.

29 Ichato chi', ix och jun nivan vael d'a spat viñ yic sva Jesús yed'oc. Tzijtum eb' viñ tecumel alcabar yed' juntzañxo eb' anima ix och yed' eb' d'a mexa. **30** Axo eb' viñ fariseo yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés chi', ix och ijan eb' viñ yalan d'a eb' sc'ayb'um Jesús chi' icha tic:

—¿Tas yuj tzex va'i, tzeyuc'an a' yed' juntzañ eb' viñ tecumel alcabar tic yed' eb' chuc sb'eyb'al tic? xchi eb' viñ d'a eb'.

31 Yuj chi', ix yal Jesús d'a eb' viñ:

—Q'uinaloc ay junoc viñ aïtum ticnaic. A eb' vach' sc'ool, ¿tom ay tz'och viñ yuj eb'? Añej eb' penaay ay tz'och viñ yuuj. **32** Mañ yujoc vavtan eb' toxon vach' sb'eyb'al snaani, in javi. Palta yuj vavtan eb' yojtac to chuc sb'eyb'al, yic vach' sna sb'a eb' yuj smul, xchi d'a eb' viñ.

Max schalaj sb'a jun icham b'eyb'al yed' jun ac' c'ayb'ub'al
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Ix lajvi chi', ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—A eb' sc'ayb'um viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar yed' eb' sc'ayb'um eb' viñ fariseo, tzijtum el tz'och eb' d'a tzec'ojc'olal, slesalvi eb'. Palta axo eb' a c'ayb'um tic, ¿tas yuj añej vael syac' eb'? xchi eb' viñ d'ay.

34 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Q'uinaloc ay junoc nupnajel, ¿tom syal eyac'anoch eb' avtab'il d'a nupnajel chi' d'a tzec'ojc'olal yacb'an aytoec' viñ van yoch yetb'eyum chi' yed' eb'? **35** Palta ol ja sc'ual ol ic'joc el viñ d'a scal eb', ichato chi' ol och eb' d'a tzec'ojc'olal, xchi d'a eb' viñ.

36 Ix lajvi chi', ix yalanxi junxo ab'ix tic d'a eb' viñ:

—Malaj junoc oñ ay junoc ac' pichul sco ïniq'uelta jab'oc, scac'anoch snipuloc junoc c'a pichul. Tato icha chi' scutej, tz'ixtaxel jun ac'to chi'. Añejtona', tz'ixtax pax el jun c'a pichul chi' yuj jun ac'to chi'. **37** Ol val junxo ch'oxnab'il: Max yal-laj yac'-chajem vino manto sipji d'a yol junoc noc' c'a tz'um yed'tal vino,[g] tato icha chi', sïic'chaj jun tz'uum chi' yuj vino chi', tz'ixtax scha macañil. **38** Yuj chi', a d'a yol noc' ac' tz'uum tzeyaq'uem vino manto sipji, icha chi' vach' ol can schab'il. **39** Añejtona', tato ay eb' añeja' tzato uc'an peca' vino, axo jun vino toto sb'oi, malaj yelc'och d'a sat eb'. Syalan eb': A jun peca' vino tic, más vach', xchi eb', xchi Jesús.

Yalnac Jesús yuj sc'ual ic'oj ip
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 **1** A d'a jun sc'ual ic'oj ip ix ec' Jesús d'a jun b'e d'a scal juntzañ ixim trigo yed' eb' sc'ayb'um. Axo eb' sc'ayb'um chi', ix sc'utzelta sjolom

[f] **5.27** A viñaj Leví, Mateo pax sb'i viñ d'a Evangelio San Mateo 9.9.
[g] **5.37** Il nota d'a Mateo 9.17.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ixim eb', ix svuchanel ixim eb', ix sc'uxan ixim eb'. **2** Axo juntzañ eb' fariseo ix c'anb'an d'a eb':

—¿Tas yuj tze c'ulej junoc tas to mañ smojoc sc'ulaj d'a sc'ual ic'oj ip? xchi eb' viñ.

3 Ix tac'vi Jesús d'a eb' viñ icha tic:

—¿Tom manta b'aj tzeyila' tas sc'ulejnac viñaj David yed' eb' ajun yed'oc ayic yochnac svejel eb' jun el? **4** Xid'naquec' viñ d'a scajnub' Dios, svanac juntzañ ixim pan viñ yicñej Dios yaji, yac'annac pax ixim viñ d'a eb' ajun yed'oc. A juntzañ pan chi', añej eb' viñ sacerdote ay yalan yic svaani, palta maj ochlaj smul viñaj David yed' eb' ajun yed' chi', xchi d'a eb' viñ.

5 Ix yalanxi d'a eb' viñ:

—A in tic Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, yuj chi' syal valani tas smoj sco c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip.

A jun viñ sicb'inaquel sc'ab'

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6 D'a junxo sc'ual ic'oj ip, ix och Jesús d'a yol spatil culto, ix och ijan sc'ayb'an eb'. Ata' ay jun viñ sicb'inaquel svach' c'ab'. **7** Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ fariseo, van smaclan eb' viñ yila' tato ol b'oxoc sc'ab' jun viñ chi' yuj Jesús d'a sc'ual ic'oj ip chi', yic vach' syac'och eb' viñ d'a yib'añ. **8** Palta axo Jesús, yojtacxo tas van snaan eb' viñ, yuj chi' ix yalan d'a viñ sicb'inaquel sc'ab' chi':

—Q'ueañ liñan d'a co cal tic, xchi d'a viñ. Ix q'ue liñan viñ b'ian. **9** Ix yalan Jesús d'a eb' smasanil:

—Tzin c'anb'ej d'ayex: ¿Tas junoc smoj co c'ulan d'a sc'ual ic'oj ip? ¿Tzam yal co c'ulan juntzañ tas vach', mato a juntzañ chucal? ¿Tzam yal co colan junoc penaay, mato vach' sco mac'chamoc? xchi d'a eb'.

10 Ix lajvi chi', ix och q'uelan Jesús d'a eb' oyanec' chi', ix yalan d'a viñ penaay chi':

—Aq'uel lian a c'ab' chi', xchi d'a viñ.

Ix slianel sc'ab' viñ chi', ix b'oxican viñ. **11** Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley chi' yed' eb' viñ fariseo, ix te cot yoval eb' viñ, ix och ijan eb' viñ sc'anb'an d'ay junjun tas vach' syutej eb' viñ yic'ancot d'a yib'añ Jesús chi'.

A Jesús ix sic'anel eb' lajchavañ sc'ayb'um

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 A d'a juntzañ c'ual chi', ix b'at Jesús d'a jun tzalan lesal. Jun ac'val ix lesalvi d'a Dios. **13** Axo ix sacb'i ix sic'anel eb' viñ sc'ayb'um, ix sic'anelta lajchavañ eb' viñ. A eb' viñ chi', ix yac'och schecab'oc. **14** Aton eb' viñ tic: Viñaj Simón, scuchan pax Pedro yuj Jesús, viñaj Andrés yuc'tac viñaj Simón chi', viñaj Jacobo, viñaj Juan, viñaj Felipe yed' viñaj Bartolomé. **15** Viñaj Mateo, viñaj Tomás, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo, viñaj Simón tz'alji pax Zeloteal. **16** Viñaj Judas, yuc'tac viñaj Jacobo yed' viñaj Judas aj Queriot, aton viñ ac'jinacoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel d'a slajvub'alxo. Aton eb' viñ tic ix siq'uelta Jesús, yic tz'och eb' viñ schecab'oc.

Tzijtum eb' anima ix sc'ayb'ej Jesús

(Mt 4.23-25)

17 Ix emixta Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a jun tzalan chi', ix och vaan d'a jun ac'lic. Ata' ix smolb'ej sb'a jantac eb' anima tzac'anoch yuuj,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' pax eb' cotnac d'a yol yic Judea, d'a choñab' Jerusalén yed' d'a stitac a' mar d'a yol yic Tiro yed' Sidón. Ix javi eb' smaclej yab' tas syal Jesús chi', yic sb'oxipaxcan eb' penaay. **18** A eb' tz'ixtaj yuj eb' enemigo, ix b'oxipaxcan eb'. **19** Masanil eb' sgana syamlan Jesús, yujto sb'oxican sc'ool eb' smasanil yuj spoder.

Eb' vach' yico' yed' eb' chuc yico'
(Mt 5.1-12)

20 Axo Jesús ix ec' q'ueleloc d'a eb' sc'ayb'um, ix yalan d'a eb' icha tic:

—A ex meb'a' ex, te vach' eyico', yujto ayexxo och d'a yol sc'ab' Dios.

21 A ex ay e vejel ticnaic, te vach' eyico', yujto ol ex b'ud'joccanoc.

A ex tzex oq'ui, te vach' eyico' yujto slajvi chi' ol ex tzevajoc.

22 Vujñej a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol chichon sc'ool eb' anima d'ayex, ol ex spechelta eb' d'a scal, ol ex sb'uchan eb'. Te chuc ol yal eb' d'a e patic vuuj. Palta ayic ol ex yutan eb' icha chi', te vach' eyico'. **23** Tzex te q'uechaañ, tzex te tzalaji, yujto te nivan spac ol e cha d'a satchaañ, yujto icha chi' utab'il eb' schecab' Dios d'a peca' yuj smam yicham eb' anima tic.

24 Ob'iltac ex b'eyum ex, yujto toxo ix eyil svach'il d'a tic.

25 A ex b'ud'anñej e c'ool ticnaic, te chuc eyico', yujto ol ja jun tiempoal ol te och e vejel.

Ob'iltac ex, mach ex tzex tzevaji, ol ex oc' pax yuj cusc'olal.

26 Ayic syalan eb' anima smasanil to vach' ex, te chuc eyico', yujto icha chi' ix utaj eb' ix yaloch sb'a schecab'oc Dios d'a peca' yuj eb' smam yicham eb' anima tic.

Sco xajanej eb' cajc'ool
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 Palta a exxo tzeyab' tas sval tic, sval d'ayex: Xajanejec eb' eyajc'ool, vach' tzeyutej e b'a d'a eb' tzex chacaneli. **28** Tato ay eb' sc'anancot yaelal d'a eyib'añ, a exxo, a svach'-c'olal Dios tze c'ancot d'a yib'añ eb'. Tato ay eb' tzex b'uchani, tzex lesalvi yuj eb'. **29** Tato ay eb' stz'itanb'at junoc spac'ul e ti', meltzitejecb'at junxo pac'añ d'a eb'. Tato ay eb' tz'ic'anec' e chumpa, aq'uec pax b'at e camix d'a eb'. **30** Tato ay eb' sc'anan junoc tas d'ayex, tzeyac'ñej d'a eb'. Tato ay eb' tz'ic'anec' junoc tas eyico', maïxo e c'anxi meltzaj d'a eb'. **31** Tato tze nib'ej vach' syutej sb'a eb' eyetanimail d'ayex, icha pax chi' tzeyutej e b'a d'a eb'.

32 Tato añej eb' anima xajan ex yuuj tze xajanej, ¿b'aja svach'il jun tze c'ulej chi'? Añeja' eb' chuc icha pax chi' syutej sb'a eb'. **33** Tato añej eb' vach' syutej sb'a d'ayex b'aj vach' tzeyutej e b'a, ¿b'aja svach'il jun tze c'ulej chi'? Añeja' eb' chuc icha pax chi' sc'ulej eb'. **34** Tato ay eb' sc'anan sq'uex junoc tas d'ayex, tato añej d'a eb' syal yac'anxi d'ayex, añej d'a eb' tzeyac'a' ¿tom vach' tze c'ulej icha chi'? Icha chi' syutej sb'a eb' chuc yac'an junoc tas majanil d'a eb' yetchucal, yujto sna eb' to ol schapax tas eb' d'a eb'. **35** Palta a ex tic, xajanejec eb' eyajc'ool, vach' tzeyutej e c'ool. Tato ay junoc tas tzeyac' majanil, mañ e na to ol tupjoc d'ayex. Tato icha chi' tzeyutej e b'a, nivan spac ol e cha'a. Ol checlajeloc to yuninal ex Dios nivan yelc'ochi, yujto añeja' icha chi' Dios chi', vach' syutej sb'a d'a eb' max yac' yuj diosal yed'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pax d'a eb' chuc sc'ulej d'ay.
36 Oc'ocab' e c'ool d'a eb'
eyetanimail, icha tz'aj yoc' sc'ol Dios
d'ayex.

Maï e ch'olb'itej tas yaj junocxo
(Mt 7.1-5)

37 Maï e ch'olb'itej tas yaj
junocxo mach, yuj chi' maï ol ex
sch'olb'itejpax Dios. Maï eyac'b'at
d'a yib'aï junocxo mach, yic vach' a
Dios maï ol ac'anb'at d'a eyib'aï.
Tzeyac' nivanc'olal, tato icha chi',
axo Dios ol ac'an lajvoc e mul.
38 Aq'uec tas tz'och yuj junocxo
mach. Axo Dios ol ac'anpax d'ayex.
Icha junoc mucuc tz'och echlab'il, ste
b'ud'ji, tenb'il tz'aji, maïxa b'aj syal
yem jab'ocxo, icha chi' ol yutoc Dios
yac'an tastac d'ayex. Yujto icha
tzeyutej eyac'an d'a eb' eyetanimail,
icha pax chi' ol yutoc Dios yac'an
d'ayex.

39 Ix yal jun ch'oxnab'il tic Jesús:
—Q'uinaloc a junoc mach max uji
yilani, a sch'oxan b'e d'a junocxo
mach max uji pax yilani, tato icha
chi', syetb'atejb'at sb'a eb' d'a junoc
jul. **40** Malaj junoc mach van sc'ay-
b'aji, ec'to d'a yichaï jun sc'ayb'umal
chi', vach'chom ayic toxo ix yilel
smasanil, lajan tz'aj yed' sc'ayb'umal
chi'.

41 Q'uinaloc ay junoc eyetanimail,
ayb'at jab'oc c'alem d'a yol sat, a
exxo a junoc te' patzab'[h] ayoch d'a
yol e sat. Tato max eyila' to ayoch
jun te' chi' d'a yol e sat, ¿tom ol yal
eyilan jab' c'alem ayb'at d'a yol sat
jun eyetanimail chi'? **42** Tato ayoch
jun te' patzab' chi' d'a yol e sat, ¿tom
smoj eyalan d'a junxo chi': Ina yajelta
jab' c'alem d'a yol a sat chi', tzin
nib'ej sviq'uelta d'ayach, tom xe chi
d'ay? Tato icha chi' tzeyutej eyalani,
te chab' sat ex. Yovalil tze b'ab'laj
iq'uejelta jun te' patzab' chi' d'a yol e
sat. Ichato chi', syal eyic'anelta jab'
c'alem d'a yic jun eyetanimail chi'.

A te te' tz'ojtacajel yuj sat
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

43 Malaj junoc te te' vach' chuclaj
sat syac'a'. Malaj pax junoc te te'
chuc vach' sat syac'a'. **44** Yujto a sat
junjun te', a tz'ac'an cojtaquejeli tas
yaj junjun te'. Q'uinaloc ay junoc te'
q'uiix, ¿tom higo sat te' syac'a'?
Q'uinaloc ay junoc te' mequiix, ¿tom
uva sat te' syac'a'? **45** Icha pax chi'
eb' anima vach', vach' tas syal eb',
yujto a tas vach' sna eb'. A eb' anima
chuc, chuc tas syal eb', yujto chuc tas
sna eb'. A tas scala', a d'a co pensar
scoti.

Chab' yich pat ayemi
(Mt 7.24-27)

46 ¿Tas yuj tzeyal d'ayin: Ach
Mamin Vajal, xe chi, palta max e
c'anab'ajej tas svala'? **47** Ol val
d'ayex chajtil yaj eb' sjavi d'ayin,
syab'an in lolonel eb', sc'anab'ajan
pax eb': **48** Lajan eb' icha jun viñ ix
sjuc yed'tal spat masanto ix c'och b'aj
ay lum stzatzil.[i] Ichato chi' ix
sb'oanq'ue spat viñ chi'. Axo ix javi a'
nivac eluma' d'a jun pat chi', maj
ib'xoclaj yuj a', yujto a d'a lum
stzatzil ayem yich. **49** Axo eb'

[h] **6.41** Il nota d'a Mateo 7.3.
[i] **6.48** "Masanto tz'emc'och d'a q'uen q'ueen," icha chi' ix aj yalan Jesús d'a jun versículo tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'ab'an in lolonel, palta max sc'anab'ajej eb', lajan eb' icha jun viñ ix sb'oq'ue spat b'aj nab'a tza luum, mañ tzatzoclaj ix ajem yich. Axo yic ix javi a' nivac eluma' d'a jun pat chi', ix em lañnajoc, mañxa jab'oc tas ix cani, xchi Jesús d'a eb'.

Ix b'oxi sc'ool jun viñ schecab' viñ yajal soldado
(Mt 8.5-13)

7 **1** Ayic ix lajvi sc'ayb'an eb' anima Jesús, ix c'och d'a choñab' Capernaum. **2** Ata' ay jun viñ yajal soldado romano, ay jun viñ schecab' viñ te xajan yuuj, palta te penaay viñ, van scham viñ. **3** Ayic ix yab'an yab'ixal Jesús viñ, ix schecancot juntzañ eb' viñ ichamtac vinac israel viñ, b'at yalan eb' viñ d'a Jesús yic scot yac' b'oxoc viñ schecab' viñ chi'. **4** Ayic ix ilchaj Jesús yuj eb' viñ, ix och ijan eb' viñ yalani:

—Smoj ton tza col viñ, **5** yujto xajan co choñab' tic yuj viñ. A viñ ix ac'an tumin ayic ix b'o spatil co culto.

6 Yuj chi', ix b'at Jesús yed' eb' viñ. Vanxo sc'och eb' d'a slac'anil spat viñ, axo viñ ix checancot juntzañ eb' yamigo yal d'a Jesús icha tic:

—Ix yalcot viñ yajal soldado icha tic: Mamin, mocab' ixtej a b'a a ja d'ayin, yujto mañ in mojoc tzach och d'a yol in pat. **7** Yuj chi' in q'uixvi ach in sayaneq'ui. Toñejocab' tzala', ol b'oxoc sc'ool viñ in checab' tic uuj. **8** Vojtac to a in tic ayin d'a yalañ smandar viñ tzin ac'an mandar, ay pax eb' soldado ayoch d'a yalañ in mandar. Tato sval d'a junoc: Ixic, ta xin xchi, sb'atñej. Svalanpax d'a junocxo: Cotañ, ta xin xchi, scotñej. Tato tzin chec sc'ulej junoc tas junoc in checab', sc'ulejñej. Icha svutej vac'an mandar eb' chi', icha chi' tzutej ac'an mandar smasanil tas a ach tic, xchicot viñ, xchi eb'.

9 Ayic ix yab'an jun chi' Jesús, ix te sat sc'ool yuj viñ, ix och q'uelan d'a juntzañ eb' anima tzac'anoch yuuj, ix yalan d'a eb':

—Val yel, manta b'aj svil junoc d'a scal eb' quetisraelal tzin ac'anoch d'a sc'ool icha jun viñ tic, xchi Jesús.

10 Ayic ix jax eb' schecab' viñ yajal soldado chi', ix yilan eb' to vach'xo sc'ol viñ penaay chi'.

Pitzvinacxi jun viñ quelem

11 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús d'a jun choñab' scuch Naín, tzijtum eb' sc'ayb'um ix b'at yed'oc yed' jantac pax eb' anima. **12** Axo yic van sc'och eb' d'a jun choñab' chi', ix yilan eb', van b'at smucchaj jun chamnac. Tzijtum eb' ay d'a jun choñab' chi' ed'jinac. A viñ ix cham chi', aton jun pitañ yune' jun ix chamnac yetb'eyum. **13** Ayic ix yilanoch ix snun viñ chamnac chi' Jesús, ix oc' sc'ol d'a ix, ix yalan d'a ix:

—Mañ ach oc'oc, xchi d'a ix.

14 Ix snitzanoch sb'a Jesús d'a stz'ey b'aj ayec' b'achan jun chamnac chi', ix yac'anec' sc'ab' d'a yib'añ. Ix och vaan eb' b'achjinac chi'. Ix yalan Jesús d'ay:

—Ach quelem, a in sval d'ayach: Q'ueañ vaan, xchi.

15 Axo viñ quelem chi', ix q'uex c'ojan viñ, ix och ijan viñ sloloni. Axo Jesús ix ac'anxican viñ d'a ix snun chi'. **16** Ayic ix yilan jun chi' eb', ix xivq'ue eb', ix och ijan eb' yalan vach' lolonel d'a Dios, ix yalan eb':

—Ay jun schecab' Dios ix checlaj d'a co cal tic, te nivan yelc'ochi, xchi eb'. Ix yalanpax eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ix ja Dios oñ scol a oñ schoñab' oñ tic, xchi eb'.

17 A d'a masanil yol yic Judea yed' d'a spatic yichañ, ix ab'chaj tas ix sc'ulej Jesús.

A eb' schecab' viñaj Juan
(Mt 11.2-19)

18 A eb' sc'ayb'um viñaj Juan, viñ ac'jinac bautizar, xid' alan d'ay yuj jantacñej tas ix sc'ulej Jesús. Yuj chi', ix yavtancot chavañ eb' sc'ayb'um viñ, **19** ix schecanb'at eb' viñ sc'anb'ej d'a Jesús tato a Cristo, mato ch'oc junocxo van staïvan eb' sjavi. **20** Yuj chi', ix c'och eb' d'ay. Ix yalan eb' icha tic:

—A viñaj Juan, viñ ac'jinac bautizar oñ checancoti yic tzul co c'anb'ej d'ayach tato a ach tañvab'iltaxon a javi, mato ch'oc junocxo sco tañvej sjavi, xchi eb' d'ay.

21 A ix c'och eb', mañ jantacoc eb' penaay yuj juntzañ ilya ix b'oxi sc'ol yuj Jesús. Ay eb' b'aj ix ic'jiel juntzañ eb' enemigo yed' pax eb' max uji yilani ix laj b'oxi yilan eb'. **22** Ix tac'vi Jesús d'a eb' schecab' viñaj Juan chi':

—Paxañec, ix alec d'a viñaj Juan chi' tas ix eyila', tas ix eyab'i. Alec d'a viñ to a eb' toxonton max uji yilani, vach'xo yilan eb'. A eb' max uji sb'eyi, sb'eyxi eb'. A eb' slaj c'a yuj yab'il lepra, ix b'oxi sc'ool eb'. A eb' max uji yab'ani, tzaxo yab' eb'. Ay eb' chamnac, ix pitzvixi. Axo d'a eb' meb'a' van yaljiel yab'ixal colnab'il. **23** A eb' max somchajel spensar vuuj, vach' yic eb'. Icha chi' tzeyutej eyalan d'a viñ e c'ochi, xchi Jesús d'a eb'.

24 Ayic toxo ix pax eb' schecab' viñaj Juan chi', ix och ijan Jesús yalan d'a eb' anima yuj viñ:

—¿Tas xid' eyilnac d'a tz'inan luum? ¿Tom a junoc te' aj tz'ib'xi yuj ic' xid' eyilnac? **25** Tato malaj jun, ¿tas xid' eyilnac? ¿Mato a junoc anima te vach' spichul xid' eyilnac? Cojtac to a eb' vach' spichul chi' yed' eb' syac' sgana, ayec' eb' d'a spat eb' viñ yajal. **26** Palta jun, ¿tas xid' eyilnac? ¿Tom xid' eyilnac jun viñ tz'alanel slolonel Dios? Yel, yalumel slolonel Dios yaj viñaj Juan chi'. Palta mañocñej jun chi' yopisio viñ. **27** Aton yab'ixal viñaj Juan chi' yalnaccan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani. Ayocto yalannaccan yuj viñ icha tic:

> Ol in checb'at jun in checab', ol b'ab'lajb'at uuj.
> Icha tz'aj sb'o b'e, icha chi' ol aj sb'o sb'eyb'al eb' anima yuuj, yic manto ach c'ochi, xchi d'a Slolonel chi'.

28 Sval d'ayex to d'a scal eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj junoc mach ec'alto d'a viñaj Juan chi'. Palta d'a scal eb' ayoch d'a yol sc'ab' Dios, vach'chom eb' malaj val yelc'ochi, ec'alto svach'il yic eb' d'a yichañ viñaj Juan chi', xchi Jesús d'a eb'.

29 A eb' anima smasanil yed' eb' tecumel alcabar, ayic ix yab'an eb' tas ix yal Jesús, ix yalan eb' to te yel syal Dios, yujto ac'b'il bautizar eb' yuj viñaj Juan chi'. **30** Palta axo eb' viñ fariseo yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, mañ ac'b'iloclaj bautizar eb' viñ yuj viñ, icha chi' ix aj sch'oxani to a tas sgana Dios d'a eb' viñ, malaj yelc'och d'a sat eb' viñ. **31** Yuj chi' ix yalan Jesús:

—¿Mach yed' ol in lajb'ej eb' anima d'a jun tiempoal tic? ¿Chajtil yaj spensar eb' tze na'a? **32** Lajan eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha eb' unin stajni d'a mercado. Ay eb' tz'alan d'a eb' yetuninal: Ayic ix co pu'an co flauta, maj ex chañalvoclaj. Ayic ix oñ b'itan d'a cuseltaquil, maj ex oc'laj qued'oc, xchi eb'. Icha eb' unin malaj sgana d'a junoc tas chi', icha chi' eyaj a ex tic. **33** Yujto ix ulec' viñaj Juan, maj valaj viñ, maj yuc'laj vino viñ d'a scal eb' yetanimail. A exxo ix eyala' to ayoch enemigo d'a viñ.

34 A ticnaic in ja paxi, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, tzin va'i, svuc'an a' d'a scal eb' quetanimail. Tzeyalanpaxi to b'uc'tzin in, uc'um in añ, svamigoan pax eb' tz'em d'a ajmulal yed' eb' viñ tecumel alcabar. **35** Palta a eb' ay sjelanil Dios d'ay, scheclajel sjelanil eb' chi' d'a tastac sc'ulej, xchi Jesús d'a eb'.

Ayec' Jesús d'a spat jun viñ fariseo

36 Ay jun viñ fariseo scuch Simón ix avtan Jesús d'a spat yic sva yed' viñ. Ix c'och d'a spat viñ, tz'eyan ix ajem d'a sat jun alañ lich'anem d'a sat luum yic vael. **37** Ay jun ix ay d'a choñab' chi', ay specal to ajmul ix ix. Ix yab'an ix to ix c'och Jesús vael d'a spat viñ fariseo chi'. Yuj chi' ix c'och ix b'aj ay yoc Jesús, yed'nac jun alabastro[j] ix, b'ud'an yuj jun yal suc'uq'ui sjab'. **38** Ix och ijan ix yoq'ui, ix sb'icanel yoc chi' ix yed' yal sat. Axo d'a xil sjolom ix, ix suc tacjoc. Ix stz'ub'anelta yoc chi' ix, ix stob'anec' jun yal suc'uq'ui sjab' chi' ix d'a yoc Jesús chi'. **39** Axo ix yilan viñ fariseo chi', ix snaan viñ: Tato yel schecab' Dios jun viñ tic, tzam nachajel yuj viñ to a jun ix ix van syaman yoc viñ tic, ajmul ix ix, xchi viñ d'a spensar. **40** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a viñ:

—Ach Simón, ay jun tas ol val d'ayach, xchi d'a viñ.

—Al d'ayin ach co C'ayb'umal, xchi viñ.

41 —Ay chavañ eb' viñ vinac ay smajan tumin d'a spatrón. Ay jun viñ, 500 denario smajan viñ. Axo junxo viñ 50 denario ñej smajan viñ chi'. **42** Yujto maj tzac'van eb' viñ stupan sb'oc chi', yuj chi' toñej ix ac'ji lajvoc sb'oc eb' viñ yuj viñ ay yic q'uen tumin chi'. Al d'ayin, ¿mach junoc eb' viñ más val stzalaj yed' viñ ay yic q'uen tumin chi'? xchi d'a viñ.

43 —A tzin na'a, a viñ más nivan yic ix ac'ji lajvoc chi', a viñ más val stzalaj yed' viñ, xchi viñaj Simón chi' d'ay.

—Yel tzala', aton viñ, xchi Jesús.

44 Ix lajvi chi' ix och q'uelan Jesús d'a jun ix ix chi', ix yalan d'a viñaj Simón chi':

—¿Tzam il jun ix ix tic? Ayic in ochul d'a yol a pat, maj ac' jab'oc a' b'aj tzin b'iquel voc.[k] Axo jun ix ix tic, a d'a yal sat ix sb'iquel voc, sucan tacjoc ix yed' xil sjolom. **45** Maj a tz'ub'laj in ti', yic tzac'an stzatzil in c'ool. Axo jun ix tic, yictax in ja d'a tic, max och van ix stz'ub'anelta voc tic. **46** Maj ac'q'ue aceite d'a in jolom, axo ix, ix tob'anec' jun yal suc'uq'ui sjab' d'a voc tic. **47** Yuj chi' sval d'ayach to nivan smul ix ix ac'ji lajvoc, yuj chi' tzin ste sxajanej ix.

---

[j] **7.37** Il nota d'a Mateo 26.7.

[k] **7.44-46** A sc'och eb' paxyalvum d'a junoc pat d'a peca' chi', sb'icji yoc eb', stz'ub'jielta sti' eb', sb'onjiec' aceite d'a eb', yuj sch'oxan eb' aj pat chi' to xajan eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Xal junoc anima jab'ñej smul tz'ac'ji lajvoc, jab'ñej tzin sxajanej, xchi d'a viñ.

48 Ix yalan Jesús d'a ix icha tic:

—A a mul toxo ix ac'ji lajvoc, xchi d'a ix.

49 A juntzañxo eb' avtab'il, c'ojjab' em eb' ta' yed'oc, ix och ijan eb' yalani:

—¿Tas yaj jun viñ tic, yuj chi' syal viñ to syac' lajvoc mul viñ? xchi eb'.

50 Axo Jesús ix alan d'a ix:

—Ach colchaji yujto in ac'och d'a a c'ool. Yuj chi' junc'olal tzach paxi, xchi d'a ix.

A eb' ix ix scolvaj yed' Jesús

8 **1** Ix lajvi juntzañ tic, ix och ijan Jesús yec' d'a juntzañ choñab' yed' d'a juntzañ aldea, ix laj yalanel vach' ab'ix tas tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Ix ec' eb' laj-chavañ schecab' yed'oc. **2** Ay pax juntzañ eb' ix ix elnac enemigo d'ay, ix ec' yed' eb' yed' juntzañxo eb' ix penaay b'onacxi sc'ol yuuj. D'a scal eb' ix chi', ay jun ix scuchan María aj Magdala, aton jun ix b'aj ic'b'ilel ucvaañ eb' enemigo. **3** Ay pax junxo ix scuchan Juana yetb'eyum viñaj Chuza, aton viñ smayordomo viñaj Herodes. Ay junxo ix scuchan Susana yed' juntzañxo eb' ix. Ix colvaj eb' ix d'a Jesús yed' jab'oc tastac ay d'a eb' ix.

A yab'ixal viñ tzicumb'at trigo
(Mt 13.1-23; Mr 4.1-20)

4 Tzijtum anima ix cot d'a junjun choñab', ix smolb'an sb'a eb' b'aj ayec' Jesús. Yuj chi', ix yal jun ab'ix tic d'a eb'. Ix yalan icha tic:

5 —Ay jun viñ ix b'at tzicanb'at strigo. Axo yic van stzicanb'at iximviñ, ay juntzañ ixim ix emcan d'a yol b'e, ix laj tec'ji ixim, axo noc' much ix lojanq'ue ixim. **6** Ay juntzañxo ixim ix emcan d'a yib'añtac q'uen q'ueen. Axo ix javi ixim ix tacjiel ixim yujto jab'ñej sch'ayanil luum. **7** Ay juntzañxo ixim ix emcan d'a caltac añc'ultac, axo ix q'uib' ixim, toñej ix tacjiel ixim yuj juntzañ añc'ultac ix ja chi' yed'oc. **8** Palta ay juntzañxo ixim ix emcan b'aj ay syaxil sat luum, axo yic ix q'uib' ixim, nivan sat ixim ix yac'a'. Ay ixim jun ciento sat d'a junjun sjolom, xchi Jesús.

Ayic ix yalan jun tic, te chaañ ix yutej yalani:

—A ex ix eyab' jun lolonel tic, naub'tañejec, xchi d'a eb'.

9 Axo eb' sc'ayb'um ix c'anb'an d'ay tas syalelc'och jun ch'oxnab'il chi'. **10** Ix yalan d'a eb':

—A ex tic, ix ac'ji eyojtaquej juntzañ tas ix sch'ox Dios yic tz'och eb' anima d'a yol sc'ab'. Palta tzin lolon d'a juntzañxo eb' anima d'a ch'oxnab'il, yuj chi' vach'chom syil eb', añeja' yaj eb', ichato malaj tas syil eb', vach'chom syab' eb', palta max nachajel-laj yuj eb'.

11 A jun ch'oxnab'il tic syalelc'ochi: A juntzañ iñat chi', a slolonel Dios sch'oxeli. **12** A ixim ix emcan d'a yol b'e sch'oxanel eb' anima tz'ab'ani, axo sc'och viñ diablo d'a eb', tz'ic'jipaxec' jun lolonel chi' d'a eb' yic max yac'och eb' d'a sc'ool, yic max colchaj eb'. **13** Axo juntzañxo ixim ix emcan d'a yib'añ q'uen q'ueen chi' sch'oxanel eb' anima tz'ab'an slolonel Dios, scha eb' d'a tzalajc'olal. Icha junoc te te' malaj sch'añal yib', icha chi' yaj eb'. Syac'och eb' d'a sc'ool jayeoc c'ual, axo sja syaelal eb', syic'anxiel sb'a eb'. **14** Axo juntzañxo ixim ix emcan d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

cal añc'ultac chi' sch'oxanel eb' tz'ab'an slolonel Dios, palta axo sb'ey tiempo, tzijtum tas sna eb'. Sna sb'eyumal eb', sna eb' yuj yic snivanil. Yuj val juntzañ chi', tz'ixtaxel spensar eb'. Lajan tz'aj eb' icha ixim trigo max och sat. **15** Axo juntzañxo ixim ix emcan b'aj ay syaxil sat luum chi' sch'oxanel eb' tz'ac'anoch jun lolonel chi' d'a sc'ool, sc'anab'ajan eb', tec'an syutej sb'a eb'. Aton eb' tic lajan yed' ixim trigo vach' sjolom syac'a'.

A jun ch'oxnab'il yuj candil
(Mr 4.21-25)

16 Ayic scac'anoch sc'ac'al co candil ¿tom a d'a yol junoc chen scaq'uemi, mato d'a yalañ te ch'at scac'ochi? Maay, palta d'a yib'añ junoc tas chaañ yajq'uei, ata' scac'q'uei, yic vach' syil eb' tz'ochc'och d'a yol pat chi'. **17** Jantacñej tas c'ub'anel ticnaic, ol checlajelta yed' jantacñej tas esalil ayeq'ui, ol ojtacajeloc, ol checlajeloc.

18 Yuj chi' scham val eyab'ani, yujto a mach sgana snachajel juntzañ tic yuuj, ol ac'joc sjelanil yic sic'lab'il ol nachajel yuuj. Axo mach malaj sgana snachajel juntzañ tic yuj jun, a jab'oc ijan ol nachajel yuuj ol vach' ic'joquec' d'ay, xchi Jesús.

A ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 A ix snun Jesús yed' eb' yuc'tac ix c'och eb' b'aj ayeq'ui, palta max yal-laj sc'och eb' d'ay yujto mañxo jantacoc anima. **20** Yuj chi' ix alchaj d'ay:

—A ix a nun yed' eb' uc'tac van yec' eb' ach say d'a ti pat chi', xchi eb'.

21 Palta ix yalan d'a eb' ayec' yed' chi':

—A eb' tz'ab'an slolonel Dios, sc'anab'ajan eb', aton eb' chi' icha in nun, icha vuc'tac yaji, xchi Jesús d'a eb'.

Ix numc'aj ic' yed' a' ñajab'
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 D'a junel ix och Jesús d'a yol jun barco yed' eb' sc'ayb'um, ix yalan d'a eb':

—Coyec d'a sc'axepal a' ñajab' tic, xchi.

Ix b'at eb' b'ian. **23** Yacb'an van sb'ey te', ix vayb'at Jesús chi'. Elañchamel ix ja jun nivan ic', ix och ijan sb'ud'ji te' barco chi' yuj a'. Ijan sb'at te' d'a yich a'. **24** Axo eb' sc'ayb'um chi' ix pitzanel svayañ, ix yalan eb' d'ay:

—Mamin, Mamin, van co b'at d'a yol a', xchi eb' d'ay.

Yuj chi' ix q'ue vaan, ix scachan jun ic' chi' yed' a' sq'ue chulan chi'. Ix numc'aj smasanil yuuj. **25** Ichato chi' b'ian, ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—¿Tas yuj max eyac'och Dios d'a e c'ool? xchi d'a eb'.

Toxoñej ix och q'uelan eb', ix sat sc'ool eb', ix yalan eb':

—¿Tas yaj jun viñ tic? Scachji jun ic' tic yed' a a' tic yuj viñ, ix c'anab'ajax viñ yuj juntzañ tic, xchi eb'.

A jun viñ aj Gerasa ayoch enemigo d'ay
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Ix lajvi chi', ix c'och eb' d'a yol yic Gerasa, d'a sc'axepalec' a' ñajab' yic Galilea chi'. **27** Axo ix elta Jesús d'a yol te' barco chi' d'a sat luum, ix c'och jun viñ ay d'a choñab' chi' d'ay. Ayxo scajvi yixtaj viñ yuj juntzañ eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

enemigo ayoch d'ay. Max yac'ochlaj spichul viñ, max canlaj van viñ d'a yol junoc pat, axoñej b'aj mucan eb' chamnac ayec' viñ. **28-29** Ayic ix yilan Jesús viñ, ix em cuman viñ d'a yichañ. Axo Jesús ix alan d'a eb' enemigo chi' to tz'el eb' d'a viñ. Yuj chi' ix avajq'ue viñ, ix yalan viñ d'a Jesús:

—Ach Jesús, Yuninal ach Dios Nivan Yelc'ochi, ¿tas alan ic d'ayin? Tzin tevi d'ayach, mañ in ixtej, xchi viñ d'ay.

Tzijtum elxo syamchaj viñ yuj eb' enemigo chi', yuj chi' stzec'ji viñ d'a q'uen cadena yuj eb' anima, tz'och q'uen d'a yoc viñ yed' d'a sc'ab' viñ. Palta sd'iñchitejb'at q'uen viñ. Ix ic'-jib'at viñ yuj eb' enemigo chi' b'aj malaj anima. **30** Ix sc'anb'an Jesús d'a viñ:

—¿Tas a b'i? xchi.

—Legión in b'i, xchi viñ.

Ix yal jun chi' viñ yujto tzijtum eb' enemigo chuc ayoch d'a viñ. **31** Axo juntzañ eb' enemigo chi', ix tevioch eb' d'a Jesús: Mañ oñ ac'b'at d'a jun xab' olan, xchi eb'. **32** Ay juntzañ noc' tzijtumal chitam van sva d'a jun tzalan. Ix tevi eb' enemigo chi' d'a Jesús to tz'ac'jib'at eb' d'a noc'. Ix schaanb'at eb'. **33** Ix elcan juntzañ enemigo chi' d'a viñ, ix b'atcan eb' d'a noc' chitam chi'. Axo noc' chitam chi' ix b'at noc' d'a jun chaañ, ix emc'och noc' d'a yol a' ñajab', ix sjic' a' noc', ix cham noc'.

34 Axo ix yilan eb' tañvum chitam chi' tas ix uji, ix b'at lemnaj eb' yal d'a eb' anima ay d'a choñab' chi' yed' d'a eb' ayb'at munlajel. **35** Yuj chi' ix cot eb' anima yila' tas ix uji. Ayic ix c'och eb' b'aj ayec' Jesús, ix yilan eb' to ayec' jun viñ b'aj ix el juntzañ enemigo chi', c'ojanem viñ d'a yichañ Jesús. Ayxo och spichul viñ, vach'xo spensar viñ. Ix te xivb'at eb' yilani. **36** A eb' ix ilan chi', ix laj yalan eb' chajtil ix aj sb'oxi sc'ol viñ b'aj ix el juntzañ enemigo chi'. **37** Ix och ijan masanil eb' anima aj Gerasa chi' yalan d'a Jesús to tz'el b'aj ay eb' chi', yujto te xivnac eb' yuuj. Yuj chi' ix ochxi d'a yol te' barco chi' yic spaxi. **38** Ix yal viñ b'aj ix el eb' enemigo chi' d'a Jesús to sb'at viñ yed'oc, palta maj schab'atlaj viñ.

39 —Paxañ d'a a pat, ixic, al masanil tas ix sb'o Dios d'ayach, xchi Jesús d'a viñ.

Ix b'at viñ, ix laj yalan viñ d'a masanil eb' anima tas ix utaj yuj Jesús.

A ix yisil viñaj Jairo yed' jun ix penaay

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Ayic ix c'ochxi Jesús d'a sc'axepal a' ñajab' chi', ix chaji yuj eb' anima smasanil d'a tzalajc'olal, yujto tañvab'il yuj eb' smasanil. **41** Ix ja jun viñ scuch Jairo, viñ yajal yaj d'a spatil culto ta'. Ix em cuman viñ d'a yichañ Jesús chi', ix sc'anan viñ d'ay to sb'at yed'oc d'a spat, **42** yujto ay jun pitañ yisil viñ van schami, slaj-chavil ab'il sq'uinal ix. Ayic van sb'at Jesús, tzijtum anima ix b'at yed'oc, yuj chi' ix te vitz'c'aji.

43 D'a scal eb', ay jun ix slaj-chavilxo ab'il penaay yuj jun a' tz'el d'a snivanil. Ix lajviel masanil tastac ay d'a ix, yic stupan eb' tz'añtani, palta max b'olaj ix. **44** Ix snitzancot sb'a ix d'a stz'ey Jesús, ix syaman sti' spichul ix. D'a jun rato chi' ix b'o jun syaelal ix chi'.

45 Ix sc'anb'an Jesús:

—¿Mach tzin yaman chi'? xchi.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yujto masanil eb' tz'alani to mañoclaj eb', yuj chi' ix yal viñaj Pedro:

—Mamin, a eb' anima, tzach yec tic tzach yec tic eb', tzalanpaxi: ¿Mach tzin yamani? xa chi, xchi viñ d'ay.

46 —Ay jun mach ix in yamani, yujto ix vab' sb'oxi sc'ool jun anima chi' yuj in poder, xchi Jesús chi'.

47 Ayic ix yilan jun ix ix chi' to ix checlajelta tas ix sc'ulej ix chi', ix c'och ix d'a yichañ Jesús, sluclon ix yuj xivelal, ix em cuman ix d'ay. Ix yalan ix d'a yichañ eb' smasanil tas yuj ix syam spichul chi' ix, ix yalan ix tas ix aj sb'oxi ix d'a jun rato chi'. **48** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a ix:

—Ach ix, yujto in ac'och d'a a c'ool, ach b'oxi. Junc'olal a paxi, xchi d'a ix.

49 Vanto yalan d'a ix, ix c'och jun spetoj d'a spat viñaj Jairo chi', ix yalani:

—A ix isil chi' toxo ix cham ix. ¿Tasto yuj tza tzuntzej viñ co c'ayb'umal tic? xchi viñ.

50 Ayic ix yab'an jun chi' Jesús, ix yalan d'a viñaj Jairo chi':

—Mañ ach xivoc, añej to tzac'och Dios d'a a c'ool, a ix isil chi' ol b'oxoc sc'ool ix, xchi d'a viñ.

51 Axo yic ix c'och Jesús chi' d'a spat viñ, malaj mach ix chajiochi, añej viñaj Pedro, viñaj Jacobo, viñaj Juan yed' smam snun ix unin chi'. **52** Tzijtum eb' anima tz'oc' yuj ix. Axo ix yalan Jesús d'a eb':

—Mañ ex oc'oc. Mañ chamnacoclaj ix, toñej vaynac ix, xchi d'a eb'.

53 Ix tzetzaj yuj eb', yujto ix yil eb' to toxo ix cham ix. **54** Axo Jesús ix yaman sc'ab' ix, te chaañ ix yala':

—Ach cob'es unin, q'ueañ vaan, xchi.

55 Ix pitzvixi ix d'a elañchamel, ix q'ue van ix. Axo Jesús ix alani to tz'ac'ji va ix. **56** Axo eb' smam snun ix chi', ix te satb'at sc'ol eb', palta ix yalan Jesús d'a eb' to malaj junoc mach b'aj syal eb' tas ix aj spitzvixi ix.

Schecnacb'at eb' sc'ayb'um Jesús

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 **1** A Jesús ix molb'an eb' lajchavañ sc'ayb'um, ix yac'an yopisio eb' yic'anel masanil macañil enemigo yed' pax yac'an b'oxoc sc'ol eb' penaay eb'. **2** Ix checjib'at eb' yaleli chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios yed' yac'an b'oxoc sc'ool eb' penaay eb'. **3** Ix yalan d'a eb':

—Malaj tas tzeyic'b'at yicoc yol e b'e, mañ eyic'b'at e c'ococh, e pa, e yooch yed' e tumin. Añej e pichul ayoch eyuj tzeyic'b'ati. **4** Yalïej b'aj ay junoc pat b'aj tzex chaji, ata' tzex cani, masanto tzex b'at d'a junocxo choñab'. **5** Tato max ex chaji d'a junoc choñab', tzex el ta', tze tzicancanel spococal eyoc yic tze ch'oxancaneli to mañxa eyalan eyic d'a eb', xchi Jesús d'a eb'.

6 Ix b'at eb', ix ec' eb' d'a junjun choñab', ix yalanel yab'ixal colnab'il eb', ix b'oxican sc'ool eb' penaay yuj eb' d'a junjun lugar.

7 Ayic ix yab'an viñaj Herodes ayoch yajalil tastac sc'ulej Jesús, toñej ix te sat sc'ol viñ, yujto ay eb' ix alani to a viñaj Juan ix pitzvixi. **8** Ay juntzañxo eb' ix alani: Aton viñaj Elías tzul sch'ox sb'a, xchi eb'. Añejtona' ay eb' ix alanxi: Aton jun schecab' Dios ec'nac d'a peca' ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac, xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

9 Palta ix yalan viñaj Herodes chi' icha tic:

—A in tic in checnac ic'joquel sjolom viñaj Juan chi'. ¿Mach jun viñ svab' yalji chi' jun? xchi viñ. Sgana viñaj Herodes chi' yilan Jesús.

A Jesús ix ac'an va oye' mil eb' viñ vinac

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10 Ayic ix jax eb' schecab' Jesús b'aj ix xid'ec' chi', ix yalan eb' d'ay tastac ix sc'ulej eb'. Ix yic'anel eb' schecab' chi' d'a scal eb' anima, ix b'at eb' d'a slac'anil choñab' Betsaida. **11** Axo ix yab'an eb' anima to ata' ayec' Jesús chi', ix och tzac'an eb' yuuj. Ayic ix c'och eb', ix chaji eb' yuuj. Ix och ijan yalan d'a eb' tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios, ix laj b'oxipax sc'ol eb' penaay yuuj.

12 Ayic ix yilan eb' lajchavañ sc'ayb'um chi' to van yem c'u, ix yalan eb' d'ay:

—Chec pax eb' anima tic yic syic' yip eb', b'atocab' eb' sman va sb'a d'a juntzañ choñab' yed' d'a juntzañ lugar ay d'a co lac'anil tic, yujto malaj tas sva eb' b'aj ayoñ ec' tic, xchi eb'.

13 Axo Jesús ix alan d'a eb':

—Aq'uec va eb' a ex tic, xchi d'a eb'.

—Oyexoñej ixim pan qued'nac yed' chavañ noc' chay. ¿Tom tzoñ b'at co man va eb' anima tic smasanil? xchi eb'.

14 Ay am junoc oye' mil eb' viñ vinac ayec' chi' ta'. Axo Jesús ix alan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Chequec em c'ojan eb'. 50 tac tz'aj junjun macañ eb', xchi.

15 Icha chi' ix yutej eb', ix em c'ojan eb' smasanil. **16** Axo Jesús ix ic'anchaañ oye' ixim pan yed' chavañ noc' chay chi'. Ix q'ue q'uelan d'a satchaañ ix yac'an yuj diosal yuj ixim. Ix xepanb'at ixim. Ix yac'anb'at d'a eb' sc'ayb'um chi'. Axo eb' ix pucanb'at d'a eb' anima chi'. **17** Ix va eb' smasanil, ix laj b'ud'ji eb'. Ix lajvi chi', ix sic'anq'ue van lajchavexo xuuc ixim ix yac' sobre eb' sc'ayb'um chi'.

Yalnac viñaj Pedro to a Jesús aton Cristo

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 A junel, van yac'an lesal Jesús b'aj malaj eb' anima, ayec' eb' sc'ayb'um yed'oc, ix sc'anb'an d'a eb':

—¿Mach in yalan eb' anima tzeyab'i? xchi d'a eb'.

19 —Ay eb' tz'alani to a ach Juan ach, viñ ac'jinac bautizar. Ay pax eb' tz'alani to Elías ach. Añejtona' ay eb' tz'alanpaxi to a ach junoc schecab' Dios ec'nac d'a peca' pitzvinacxi, xchi eb' sc'ayb'um chi'.

20 Xal ex pax tic, ¿mach in e naani? xchi Jesús d'a eb'.

Axo viñaj Pedro ix alani:

—A ach ton tic Cristo ach, a ach ton Ac'b'il ach cot yuj Dios, xchi viñ.

Ayocto ix yalan Jesús yuj schamel

(Mt 16.20-28; Mr 8.30—9.1)

21 Ix cham val yalan Jesús d'a eb' to malaj b'aj syalel jun chi' eb'. Ix yalanpax icha tic d'a eb':

22 —A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, yovalil ol vab' syaelal, ol in spatiquejel eb' ichamtac vinac yed' eb' yajal eb' sacerdote yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Ol in smilancham eb', axo d'a schab'jial ol in pitzvocxi, xchi Jesús d'a eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

23 Ix lajvi chi', ix yalanxi d'a eb' smasanil:

—Tato ay eb' sgana tz'och in c'ayb'umoc, mañxoocab' yicoc sb'a eb', sb'ecocab' sb'a eb' scham vuuj d'a junjun c'u, vach'chom d'a te' culus. Tato icha chi', tz'och eb' in c'ayb'umoc. **24** Yujto a eb' sgana scol sb'a d'a yolyib'añq'uinal tic, ol satel sq'uinal eb' d'a junelñej. Palta axo eb' syac'cham sb'a vuuj, aton eb' chi' ol scha sq'uinal d'a junelñej.
25 Q'uinaloc tato squiquej masanil tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, palta tato tzoñ satcanel d'a junelñej ¿tas co ganar? **26** Tato ay eb' sq'uixvi vuuj, tato sq'uixvi pax eb' yuj in lolonel, añejtona' a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic ol in q'uixvoc pax yuj eb', a ol in javoc voch Reyal yed' in tziquiquial, aton stziquiquial in Mam yed' pax eb' ángel yicñej yaji.
27 Val yel sval d'ayex, ay jayvañ ex d'a e cal tic, mañ ol ex chamlaj masanto ol eyil yoch Dios Yajalil d'a yel.

Ix q'uexmaj yilji Jesús
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Ucub'ixitax chi', ix q'uec'och Jesús d'a jun tzalan yac' lesal. A viñaj Pedro, viñaj Jacobo yed' viñaj Juan ix b'at yed'oc. **29** Yacb'an van slesalvi, ix q'uexmaj yilji sat yed' spichul. Ix te sacb'i, toxoñej ix tziquiqui. **30** Ay chavañ vinac ix sch'ox sb'a yed'oc, aton viñaj Moisés yed' viñaj Elías. Ix lolon eb' yed'oc.
31 Ix yalan eb' tas ol aj yelc'och schamel d'a Jerusalén. D'a spatic yichañ eb' toxoñej scopopi yuj saquilq'uinal chi'. **32** Te aycan svayañ viñaj Pedro chi' yed' eb' ajun yed' chi', palta maj vayb'atlaj eb'. Yuj chi' ix yil val stziquiquial Jesús chi' eb' yed' eb' chavañ ayec' yed' chi'. **33** Vanxo satxiq'ue eb' chavañ chi', ix yalan viñaj Pedro chi' d'ay:

—Mamin, te vach' cajec' d'a tic. Co b'o oxeoc lechpat, jun ico', jun yic viñaj Moisés yed' pax junoc yic viñaj Elías, xchi viñ.

Palta mañ yojtacoc viñ tas van yalani. **34** Yacb'an van yalan viñ chi', ix ja jun asun, ix em moynaj d'a yib'añ eb', ix xivq'ue eb' sc'ayb'um Jesús chi' d'a scal. **35** Ix lajvi chi', ix ab'chaj jun lolonel d'a scal asun chi', ix yalani:

—Aton jun tic Vuninal, sic'b'ilel vuuj. Aq'uec och e chiquin d'a tas syala', xchi jun lolonel chi'.

36 Ayic ix lajvi yab'an jun chi' eb' sc'ayb'um chi', ix yilan eb', axoñej Jesús ayec' sch'ocoj. Malaj mach b'aj ix yal eb' tas ix yil eb' d'a jun tzalan chi'.

Ix b'oxi sc'ool jun viñ ayoch jun enemigo d'ay
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Axo d'a junxo c'u, ix paxta eb' d'a jun tzalan chi'. Tzijtum anima ix javi scha Jesús. **38** Ay jun viñ d'a scal eb' te chaañ ix yala':

—Mamin, tzin c'an d'ayach, il jun vunin tic in c'ana', yujto jun pitañ̃ñej.
39 Ay b'aj tz'och jun enemigo d'ay, tz'el yav, scot numnaj d'a sjolom, svoman sti'. Tz'ixtaj viñ yuuj, max el-laj jab'oc d'ay. **40** Tzin tevi val d'a eb' a c'ayb'um yic syiq'uel eb', palta max ujilaj yic'anel eb', xchi viñ d'a Jesús chi'.

41 Yuj chi' ix yalanxi Jesús:

—A ex tic, mañ jab'oc tzeyac'och Dios d'a e c'ool, te pit ex. Ina ayxo tiempo ayinec' eyed'oc. ¿B'aq'uiñ val

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ol nachajel eyuuj? Svab' val syail eyuuj. B'at ic'cot viñ uninal chi' d'ayin, xchi.

42 Ayic vanxo slac'anb'ic'och jun unin chi' d'a Jesús, axo jun enemigo chi' ix yumanxi telvoc, ix cot numnaj d'a sjolom. Ix stuman jun enemigo chi' Jesús, ix b'oxi sc'ol viñ unin chi' yuuj, ix yac'anxi d'a viñ smam chi'. **43** Ix sat sc'ol eb' smasanil, yujto te nivan spoder Dios ix yil eb'.

Yacb'an satnac sc'ol eb' yuj tas ix sc'ulej chi', ix yalan Jesús chi' d'a eb' sc'ayb'um:

44 —Scham val eyab'an jun tic, mañ eyac' sat e c'ool d'ay. A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in ac'joc och d'a yol sc'ab' eb' anima, xchi.

45 Palta maj nachajel-laj yuj eb' tas ix yal chi', yujto maj ac'jilaj nachajel yuj eb'. Ix xiv eb' sc'anb'an d'ay tas syalelc'och jun ix yal chi'.

¿Mach junoc ec'al yelc'ochi?

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Ix och ijan eb' sc'ayb'um stelan sb'a mach junoc eb' nivan yelc'ochi. **47** Palta yojtac Jesús tas van snaan eb', yuj chi' ix yic'cot jun unin, ix yac'anoch d'a stz'ey. **48** Ix yalan d'a eb' sc'ayb'um chi':

—A mach schaan jun unin tic, yujto vico', a in tzin scha'a. A mach tzin chaani, a jun checjinac in coti, a scha'a. A junoc mach malaj yelc'och d'a e cal, a jun chi' te nivan yelc'ochi, xchi Jesús d'a eb'.

A eb' mañ ajc'oloc d'ayoñ, qued' ayoch eb'

(Mr 9.38-40)

49 Yuj chi' ix yalan viñaj Juan d'a Jesús:

—Mamin, ay jun viñ ix quila', van yac'lab'an a b'i viñ yic'anel eb' enemigo d'a eb' anima. Ix co cach viñ yujto mañ junñejoc tz'ec' viñ qued'oc, xchi viñ.

50 —Mañ e cach viñ, yujto a eb' mañ ajc'oloc d'ayoñ, qued' ayoch eb', xchi Jesús d'a eb' viñ.

Ix cachji viñaj Jacobo yed' viñaj Juan

51 Ayic van sc'och stiempoal spax Jesús d'a satchaañ, tec'tec' ix yutej sb'a sb'at d'a Jerusalén. **52** Ix sb'ab'laj chequejb'at eb' schecab', yic b'at saychaj sposado eb' d'a jun aldea ay d'a yol yic Samaria. **53** Axo eb' aj Samaria chi' maj chaanlaj, yujto ix yil eb' to van sb'at d'a Jerusalén. **54** Ayic ix yab'an jun chi' eb' sc'ayb'um, aton viñaj Jacobo yed' viñaj Juan, ix yalan eb' d'ay:

—Mamin, ¿mama a gana sco c'ancot c'ac' d'a satchaañ yic stz'ab'at juntzañ anima tic? xchi eb' viñ.

55-56 Axo Jesús ix och q'uelan d'a eb' viñ, ix scachan eb' viñ.

Ichato chi' ix b'at eb' d'a junxo choñab'.

A eb' snib'ej tz'och sc'ayb'umoc Jesús

(Mt 8.19-22)

57 Ayic van sb'at eb' d'a yol b'e, ix yalan jun viñ d'a Jesús:

—Mamin, yalñej b'aj ol ach b'atoc, ol in b'at ed'oc, xchi viñ d'ay. Ix yalan Jesús d'a viñ:

58 —A noc' vaax ay sñaq'ueen noc' yed' pax noc' much ay so' noc'. Palta a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, malaj in pat b'aj tzin vayi, xchi d'a viñ.

59 Ix lajvi chi' ix yalanpax d'a junxo viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi d'a viñ.

Palta ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, ac' in permiso, ato yic ol cham viñ in mam, ato ta' ol in b'at ed'oc, xchi viñ d'ay.

60 —A eb' chamnacto d'a yichañ Dios, a eb' syal smucan eb' yetchamnaquil chi', palta a ach tic, ixic b'at aleli chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a viñ.

61 Icha pax chi' ix yal junxo viñ:

—Mamin, in gana tzin och a c'ayb'umoc, palta in gana b'ab'el tzac' in permiso sb'at in tac'ancan in b'a d'a eb' ay d'a in pat, xchi viñ.

62 Palta ix yalanpax d'a viñ:

—Q'uinaloc ay junoc viñ vinac smunlaj yed' noc' vacax, syamem sd'oclab' lum noc', slajvi chi', smeltzajxi b'at q'uelan viñ d'a spatic. Tato ay eb' icha chi' yaj spensar, malaj jab'oc yopisio eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi Jesús.

A Jesús ix checanb'at 72 eb' sc'ayb'um

10 **1** Ix lajvi chi', ix yac'an yopisio juntzañxo eb' sc'ayb'um Jesús, 72 sb'isul eb'. Ix sb'ab'laj checanb'at eb'. Chatacvañil ix aj sb'at eb' d'a junjun choñab', d'a junjun lugar b'aj ol ec' pax Jesús chi'. **2** Ayic manto b'at eb', ix yalan d'a eb':

—A eb' anima tic, lajanxo eb' icha ixim trigo stiempoalxo sjochchaji. Val yel nivanto eb', palta jayvañ̃ñej mach smunlaj d'a scal eb'. Yuj chi', lesalvañec d'a jun aj munlajel chi', yic ol schecb'at eb' smunlajvum b'at yic'chaañ eb'. **3** Ixiquec a ex tic. Icha tz'aj sb'at noc' calnel d'a scal noc' oques, icha chi' tz'aj ex in checanb'ati. **4** Mañ eyic'b'at e pa, yed'tal e tumin yed' pax e xañab'. Mañ ex och liñan lolonel yed' eb' anima tze cha d'a yoltac b'e. **5** Ayic tzex c'och d'a junoc pat, tzeyac'an stzatzil sc'ol eb' icha tic: Ayocab' junc'olal d'a yol e pat tic, xe chi d'a eb'. **6** Tato ay eb' snib'an junc'olal chi', ol ac'joc d'a eb' icha tz'aj eyalan chi'. Tato max snib'ej eb' jun, mañ ol elc'ochlaj icha tzeyal chi' d'a eb'. **7** Añej d'a jun pat chi' tzeyac' e posado. A tas sva eb' tze va yed' eb', yujto a mach smunlaji, smoj schaan stojol. Max yal toñej tzex b'eyec' d'a caltac pat. **8** Ayic tzex c'och d'a junjun choñab' b'aj tzex chaji, tze vañej tas syac' eb' d'ayex. **9** Tzeyac' b'oxoc sc'ol eb' penaay b'aj tzex c'och chi', tzeyalan d'a eb': Stiempoalxo eyoch d'a yol sc'ab' Dios, xe chi d'a eb'. **10** Tato max ex chaji d'a junoc choñab' b'aj tzex c'ochi, tzex ec' d'a yoltac calle, tzeyalan icha tic: **11** A spococal jun e choñab' tic ix can d'a coc, sco tziccaneli,[l] sco ch'oxancaneli to mañxa calan quic d'ayex. Palta nachajocab'el eyuuj to stiempoalxo eyoch d'a yol sc'ab' Dios, xe chi d'a eb'. **12** A in tic sval d'ayex to ayic ol ja sc'ual yic ol ch'olb'itaj eb' anima, más nivan syaelal jun choñab' chi' ol ac'joc d'a yichañ eb' aj Sodoma.

A juntzañ choñab' max c'anab'ajani

(Mt 11.20-24)

13 A ex val tic ex aj Corazín yed' ex ex aj Betsaida, te chuc eyico'.

[l] **10.11** Il nota d'a Mateo 10.14.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Octom d'a choñab' Tiro yed' d'a choñab' Sidón b'ob'il juntzañ milagro icha ix in b'o d'a e cal tic. Tato icha chi', pecataxom snanac sb'a eb' ay d'a choñab' chi'. Yac'nac am och juntzañ spichul eb' ya sva'i, yac'nac am q'ue q'uen tic'aq'uil taañ eb' d'a sjolom, yic scheclaji to scus eb' yuj smul. **14** Palta a d'a sc'ual yic ol ch'olb'itaj eb' anima, ec'al yaelal ol ac'jococh d'a eyib'añ d'a yichañ eb' aj Tiro yed' eb' aj Sidón chi'. **15** Añejtona' ex pax tic ex aj Capernaum, ¿tom tze na to ol eyic'chaañ e b'a? Sval d'ayex to ol ex lajvoqueloc.

16 Xal ex in c'ayb'um ex, a eb' ol chaan yab' d'ayex, syalelc'ochi, a d'ayin ol scha yab' eb'. A eb' tzex paticaneli, syalelc'ochi, a in tzin spatiquejel eb'. A eb' tzin paticanel chi', a jun checjinac in coti, a spatiquejel eb', xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.

Ix jax eb' 72 sc'ayb'um Jesús

17 Ix jax eb' 72 d'a tzalajc'olal, ix yalan eb':

—Mamin, a eb' enemigo ix sc'anab'ajej eb' tas ix cala' ayic ix cac'lab'an a b'i, xchi eb'.

18 Ix yalan Jesús d'a eb':

—A in tic vilnac tas ajnac scot viñ Satanás d'a satchaañ yemnac ul viñ d'a yolyib'añq'uinal tic, icha yec' copnaj leb'lon ayic sc'añ c'u. **19** A in tic svac' eyopisio yic syal eyem tec'-tec' d'a yib'añ noc' chan yed' noc' sinaan, yic tzeyac'an ganar d'a yib'añ jantacñej yipalil viñ eyajc'ool. Malaj junoc tas syal ex yixtani. **20** Mañ yujoc to tzex sc'anab'ajej eb' enemigo tzex tzalaji, palta tzalajañec yujto tz'ib'ab'ilxo e b'i d'a satchaañ, xchi Jesús d'a eb'.

Ix tzalaj Jesús
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 A d'a jun rato chi', a Jesús ix te tzalaj yuj Yespíritu Dios, ix yalani:

—Mamin, a ach Yajal ach d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal tic, sval vach' lolonel d'ayach, yujto ix a c'ub'ejel juntzañ tic d'a eb' jelan yed' d'a eb' ec'al spensar d'a yichañ eb' yetanimail. Axo d'a eb' emnaquil syutej sb'a icha unin ix ac' ojtacajeloc. Icha chi' ix utej Mamin, yujto icha chi' ix el d'a a c'ool, xchi Jesús d'a slesal.

22 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' anima ayec' ta':

—A in Mam ac'jinac masanil tastac d'a yol in c'ab'. Malaj mach ojtannac in a in Yuninal in tic. Añej in Mam chi' ojtannac in. Añeja', malaj mach ojtannac in Mam chi', a inñej Yuninal in vojtac yed' eb' in gana svac' yojtaquejeli, xchi Jesús d'a eb'.

23 Ix lajvi chi', ix ec' q'ueleloc d'a eb' sc'ayb'um, ix yalan d'a eb' icha tic:

—Vach' yic eb' tz'ilan juntzañ tzeyil tic. **24** Val yel sval d'ayex to tzijtum eb' schecab' Dios d'a peca' yed' eb' rey snib'ejnac yil jun van eyilan tic, palta mañ yilnacoclaj eb'. Añejtona' jun van eyab'an tic, snib'ej eb' yab'nac, palta mañ yab'nacoclaj eb', xchi d'a eb'.

A jun viñ aj Samaria vach' spensar

25 Ix lajvi chi', ay jun viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix q'ue liñan. Ix snib'ej viñ ix yac' proval Jesús, yuj chi' ix sc'anb'ej viñ d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ¿tas ol aj in chaan in q'uinal d'a junelñej? xchi viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

26 —¿Tas tz'ib'ab'ilcan d'a ley Moisés? ¿Tas xchi ayic tzavtan yab' eb' anima? xchi Jesús chi' d'a viñ.

27 —Syal icha tic: Tze xajanej Cajal co Diosal d'a smasanil e c'ool, d'a smasanil e pixan, d'a smasanil eyip, d'a smasanil e pensar. Icha eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat, xchi viñ d'a Jesús.

28 —Vach' ix utej alani, tato icha chi' tzutej a b'a, ol a cha a q'uinal d'a junelñej, xchi Jesús d'a viñ. **29** Palta a viñ, snib'ej viñ scol sb'a d'ay, yic max can viñ d'a q'uixvelal, yuj chi' ix yalanxi viñ d'a Jesús:

—¿Mach eb' yovalil tzin xajanej chi' syal chi'? xchi viñ d'ay.

30 Yuj chi' ix yalxi jun ab'ix tic Jesús d'a viñ:

—A junel ay jun viñ van sb'ey d'a jun b'e scot d'a Jerusalén sc'och d'a Jericó. Ix yamji viñ yuj juntzañ eb' elc'um. Ix laj elc'ajel tastac yed'-nac viñ yed' spichul viñ. Ix mac'ji vecchaj viñ, ijan ix cham viñ smac'an eb'. **31** Axo ix ec' jun viñ sacerdote d'a jun b'e chi', toñej ix b'atcan q'uelan viñ d'a viñ, b'eñej ix ec'b'at viñ. **32** Ix c'ochpax jun viñ yiñtilal Leví, axo ix yilanb'at viñ ix mac'ji vecchaj chi' viñ, ix sq'uex-b'ean sb'a viñ d'a viñ, ix ec'b'at viñ.[m] **33** Palta ix ec'pax jun viñ aj Samaria ta'. Ayic ix yilan viñ, ix oc' sc'ool viñ d'a viñ. **34** Ix c'och viñ d'a stz'ey viñ, ix yañtan viñ, ix yac'anoch aceite viñ yed' vino b'aj-tac ix lajvi chi'. Ix sb'ac'an viñ. Ix yac'anq'ue viñ d'a yib'añ schej, ix yic'anb'at viñ b'aj ay posado, ix staïvan viñ ta'. **35** Axo d'a junxo c'u, ix yac'anelta chab' tumin viñ d'a viñ ay yic posado chi', ix yalan viñ: Tzil val janic' jun viñ penaay tic. Tato nivan tza laj yuj viñ, ol in tup d'ayach a ol in jax junelxo, xchican viñ. **36** Yuj chi' tzin c'anb'ej d'ayach, ¿mach junoc eb' viñ oxvañ tic yetanimail sb'a yed' viñ ix yamji yuj eb' elc'um chi' tza na'a? xchi Jesús d'a viñ c'ayb'um d'a ley Moisés chi'.

37 —Aton viñ ix oc' sc'ool chi' d'a viñ, xchi viñ d'a Jesús.

—Yel, atoni. Yuj chi', ixic, icha chi' tzutej a b'a, xchi Jesús d'a viñ.

Ayec' Jesús d'a spat ix Marta yed' ix María

38 Axo ix b'at Jesús d'a yol b'e, ix c'och d'a jun aldea. Ata' ay jun ix scuch Marta. Ix schaanoch Jesús chi' ix d'a yol spat. **39** Ay pax junxo ix snulej ix scuchan María. A ix María chi', ix em c'ojan ix d'a yichañ Jesús yic syab' ix tas syala'. **40** Axo ix Marta chi', mañ jantacoc tas sc'ulej ix, ix c'och ix d'a Jesús chi', ix yalan ix:

—Mamin, ¿tom max il jab'oc, to a ix in nulej tic, in yactejcan ix d'a yol sc'ab' in munlajel tic in ch'ocoj? Al d'a ix to scolvaj ix ved'oc, xchi ix.

41 Ix yalan Jesús d'a ix:

—Marta, Marta, te ay ach och d'a ilc'olal yuj jantac tas tza c'ulej chi'. **42** Palta junñej val tas te yovalil sc'ulaji, aton jun chi' sgana ix María tic, yuj chi' malaj junoc mach ol yal yic'anec' d'a ix, xchi d'a ix.

---

[m] **10.32** A eb' levita yed' eb' sacerdote ay yopisio eb' yac'an servil Dios, yuj chi' smoj ton yoc' sc'ool eb' d'a viñ lajvinac chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Jesús ix alancan yuj lesal
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 **1** A junel van slesalvi Jesús
d'a jun lugar. Axo ix lajvi
slesalvi, ix yalan jun sc'ayb'um d'ay:
—Mamin, ¿tom max oñ a c'ayb'ej
d'a lesal icha ix yutej viñaj Juan
sc'ayb'an eb' sc'ayb'um? xchi viñ
d'ay.
2 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':
—Icha tic tzeyutej e lesalvi:
Ach co Mam, nivanocab' elc'och
d'a yichañ eb' anima. Ach
ochocab' Yajalil d'a tic.
3 Ac' tas sco va yed' tas tz'och cuj
d'a junjun c'u.
4 Ac' lajvoc co mul, yujto a oñ tic
scac' nivanc'olal eb' tz'och smul
d'ayoñ.
Mañ oñ a cha ac'joc proval, xe
chi, xchi Jesús.
5 Ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':
—Q'uinaloc ayex tzex c'och d'a
junoc eyamigo d'a chimilac'val,
tzeyalani: Ach vetanimail, q'ueañ
vaan, ac' in q'uex jayeoc ooch, **6** yujto
ay jun vamigo toto ix javi b'aj ix
xid'eq'ui, malaj tas svac' d'ay, xe chi.
7 Tato toñej stac'vielta d'ayex: Mañ in
a tzuntzejoch ta. Macanxo in pat, vay-
nac inxo yed' eb' unin. Max yal-laj in
q'ue van vac' d'ayach, ta xchi. **8** Sval
d'ayex, mañ yujoc to yamigo ex sq'ue
vaan yac' d'ayex, palta yujto av
tzeyac'och d'ay syab'i syac' d'ayex
jantac tas tze c'an d'ay yic maxtzac e
tzuntzej. **9** Yuj chi' sval d'ayex: C'anec,
a Dios ol ac'an d'ayex. Sayec, ol ilchaj
eyuuj. Avajañec och d'a ti' puerta, ol
jacjoc te' d'ayex. **10** Yujto a mach
sc'anani, scha'a. A eb' sayani, tz'ilchaj
yuj eb'. Añejtona' eb' tz'avajoch d'a ti'
puerta, sjacchaj te' d'a eb'.
11 A ex mamab'il ex, tato a junoc
eyuninal sc'anan junoc noc' chay
d'ayex, ¿tom a junoc noc' chan
tzeyac' d'ay? **12** Ta a junoc noc'
ñolob' sc'an d'ayex, ¿tom a junoc
noc' sinaan tzeyac' d'ay? **13** A ex tic
eyojtac eyac'an jab'oc tas vach' d'a
eb' eyuninal vach'chom chuc ex.
Ocxom pax co Mam ay d'a satchaañ,
ol yac' Yespíritu d'a eb' sc'anan d'ay,
xchi Jesús d'a eb'.

Ay eb' tz'alani to ayoch viñ diablo yed' Jesús
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 A junel ay jun viñ ayoch jun
enemigo max uji slolon d'ay, yuj chi'
max ujipaxlaj slolon viñ yuuj. Axo
Jesús ix ic'anel jun enemigo chi' d'a
viñ. Ichato chi' ix lolonq'ue viñ. Ix sat
sc'ol eb' anima yuj jun chi'. **15** Palta
ay eb' ix alani:
—A jun viñ tic syal yic'anel eb'
enemigo viñ yujto a viñ Beelzebú
yajalil eb' enemigo ayoch yed' viñ,
xchi eb'.
16 Ay juntzañxo eb' sgana yac'an
proval Jesús. Yuj chi' ix sc'an yil
junoc milagro eb' sch'oxan spoder
Dios. **17** Palta yojtacxo Jesús tas van
snaan eb', yuj chi' ix yalan d'a eb':
—Q'uinaloc ay junoc nación spoj
sb'a eb' yajal d'ay, syac'an oval eb'.
Tato icha chi', tz'ixtaxel snación eb'
chi'. Q'uinaloc ay junoc patil eb'
anima spoj sb'a yuj oval. Tato icha
chi' sjuviel jun patil eb' chi'. **18** Icha
chi' yaj viñ Satanás, tato spoj sb'a viñ
d'a yol yico', ¿tom ol najtilax yopisio
viñ? A jun tic sval d'ayex, yujto a ex
tic tzeyala' to sviq'uel eb' enemigo
yuj spoder Beelzebú. **19** Palta tato
icha chi', ¿mach ayoch yed' eb' e
c'ayb'umal chi' ayic spechanel eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

enemigo eb'? Yuj chi' añeja' eb' e c'ayb'umal chi' sch'oxanel e paltail. **20** Palta yujñej spoder Dios tzin pechel eb' enemigo chi', yuj chi' scheclaji to toxo ix syamoch Dios yac'an Yajalil d'a e cal.

21 Q'uinaloc ay junoc viñ vinac te ay yip, ay syamc'ab' viñ yic stañvej spat, mañ comonoc syal yic'jielta sc'ael viñ. **22** Palta tato sc'och junocxo mach ec'al yip d'a viñ, tato tz'ac'ji ganar viñ yuuj, tz'ic'jiec' jantac syamc'ab' viñ ayoch yipoc sc'ool chi' yed' pax masanil tas ay d'a viñ. Snaan viñ tas syutej juntzañ syiq'uec' chi'. Icha viñ aj pat chi', icha chi' yaj viñ diablo.

23 A eb' mañ ayococh ved'oc, ajc'ool eb' d'ayin. A eb' max molb'ancot eb' anima ved'oc, a eb' spechan saclem eb' anima chi'.

A yab'ixal jun enemigo sc'ochxi d'a yed'tal
(Mt 12.43-45)

24 Q'uinaloc ay junoc enemigo tz'el d'a junoc anima ticnaic, tz'ec' d'a tz'inan luum, sayan b'aj syic' yip. Palta max ilchaj yuuj. Yuj chi' snaan icha tic: Ol in pax d'a in pat b'aj cotnac in, xchi. **25** Axo yic sc'ochxi, syilan spixan jun anima chi', icha junoc pat mesb'il yool, vach' yilji. **26** Yuj chi' sb'atxi, sb'at yic'ancot ucvañocxo eb' enemigo másto chuc d'a yichañ. Svach' och cajan eb' smasanil d'a jun anima chi'. Yuj chi', ste juviel jun anima chi' icha d'a sb'ab'elal, xchi Jesús d'a eb'.

A eb' vach' yico'

27 Yacb'an a Jesús van yalan juntzañ chi', ay jun ix ix, ix avajq'ue d'a scal eb' anima, ix yalan ix:

—Te vach' yic jun ix ix b'aj ach alji, b'aj ach chuni, xchi ix d'a Jesús.

28 Axo ix yalan Jesús chi' d'a ix:

—Más vach' yic eb' tz'ab'an tas syal Dios, sc'anab'ajan eb', xchi.

Ay eb' sc'anan yil junoc milagro
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Tzijtum anima ix och oyan d'a spatic Jesús. Ix yalan d'a eb':

—A val eb' anima d'a jun tiempoal tic, te chuc eb'. Yuj chi' toñej sc'an yil junoc milagro eb', junoc sch'oxan spoder Dios. Palta añej jun milagro ol ch'oxjoc yil eb', aton jun icha sch'oxnac Dios yed' viñ schecab' scuchan Jonás. **30** Yujto a viñaj Jonás chi' ch'oxannaquel spoder Dios d'a eb' ay d'a choñab' Nínive d'a peca'. Icha chi' vaj a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, yic tzin ch'oxel spoder Dios d'a e cal. **31** Ayic ol ja sc'ual sch'olb'itaj eb' anima, a jun ix yajal d'a Sur d'a peca', ol q'ue vaan ix, ol yalan e mul ix, yujto najat cotnac ix yab'i jantac sjelanil viñaj Salomón. A d'a tic, ay jun ec'al yopisio d'a yichañ viñaj Salomón chi', palta max cotlaj eb' anima smaclej yab' d'ay. **32** A eb' aj Nínive chi', snanac sb'a eb' yuj tas yalnac viñaj Jonás chi'. Axo d'a tic ay jun ec'al yopisio d'a yichañ viñaj Jonás chi', palta max e na e b'a. Yuj chi', ayic ol ja sc'ual sch'olb'itaj eb' anima, a eb' aj Nínive chi', ol q'ue vaan eb', ol yalan e mul eb'.

A yab'ixal candil
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Ayic scac'anoch sc'ac'al co candil, max cac'can b'aj mañ chequeloc, max cac' pax och d'a yalañ junoc tasi. Palta chaañ scac'q'uei, yic vach'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syil eb' tz'och d'a yol pat chi'. **34** A yol co sat, icha yaj candil yaj d'a co nivanil. Yuj chi' tato junñej b'aj ayoch co sat, saquilq'uinal caji, vach' scutej co b'a yed' co nivanil. Palta tato ch'occh'oc b'aj scac'och co sat, tzoñ can d'a cal q'uic'alq'uinal yuuj. **35** Tzeyil val e b'a, yic vach' a jun saquilq'uinal ayoch d'ayex, max meltzajxioch q'uic'alq'uinalil. **36** Tato saquilq'uinal yaj e nivanil smasanil, tato malaj jab'oc q'uic'alq'uinal ayoch d'ayex, saquilq'uinalñej ton eyaji, icha junoc candil syac' saquilq'uinal, xchi Jesús.

A Jesús ix alan smul eb' fariseo yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ay jun viñ fariseo ix avtan yed' vael d'a spat. Tz'eyan ix aj em c'ojan b'aj ix va chi'. **38** Axo viñ fariseo chi', ix sat sc'ol viñ yilani to maj sb'iclaj sc'ab' ichataxon smodo eb'. **39** Palta ix yalan Jesús d'a viñ:

—A ex fariseo ex tic, lajan ex icha junoc mach añej spatic svaso yed' yuc'ab' sb'iqueli, axo yool, miictac. Ichex ta', te vach'ïej tzeyutej e b'a d'a yichañ eb' anima. Palta axo d'a elc'altac, toñej tzex och b'eyumal yuj eyixtan eb' anima chi', yuj eyac'an sgana e pec'al. **40** Te malaj jab'oc e pensar. ¿Tom mañ eyojtacoc to a jun ix b'oan juntzañ tas squil tic, a' ix b'oanpax juntzañ tas mañ chequeloclaj, aton co pensar? **41** Octom d'a smasanil e c'ool tzex colvaj d'a eb' meb'a'. Tato icha chi' scheclajeli to vach' ex d'a smasanil.

42 Ex fariseo, te chuc eyico'. A ex tic tzeyac' sdiezmoal te' alavena yed' te' ruda. Jantacñej juntzañ itaj, tzeyac'ñej sdiezmoal. Palta tze na to mañ yovaliloc tojol tzeyutej e b'a d'a anima. Malaj tze na' vach'chom mañ xajanoc Dios eyuuj. Octom a juntzañ tic tze b'eyb'alej, max eyactejcan pax juntzañ chi'.

43 Ex fariseo, te chuc eyico'. A d'a spatil culto, añej d'a xila eb' nivac vinac b'aj tze nib'ej tzex em c'ojan. Axo yic tzex ec' d'a yol calle, tze nib'ej tz'em ñojan eb' anima d'ayex, ayic tzex sc'uman eb'. **44** Ob'iltac ex, lajan ex icha b'aj smucji eb' chamnac,[n] mañxo chequeloc b'aj mucan. Tz'ec' eb' anima d'a yib'añ, yujto mañxo chequeloc tato ay anima mucan ta', xchi Jesús d'a eb'.

45 Ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ay jun viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix alan d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ayic tzalan juntzañ tic, te chuc pax scab' a oñ tic, xchi viñ.

46 Ix yalanpax Jesús d'a eb':

—Ex c'ayb'um d'a ley Moisés, te chuc pax eyico', yujto a juntzañ e leyal, lajan icha junoc icatz te al. Toñej tze tusb'ejq'uei yic scuchan eb' anima, palta max eyac'och junoc yiximal e c'ab' e d'uñanb'at d'a yib'añ eb'.

47 Palta chuc eyico'. Tzato e vach' b'oej yed'tal eb' schecab' Dios d'a e campusante, aton eb' milb'ilcham yuj eb' e mam eyicham. **48** Ayic tze b'oan juntzañ chi', tze ch'oxeli to vach' yutejnac sb'a eb' e mam eyicham chi' e naani. A eb' miljinaccham eb', a

[n] **11.44** A juntzañ b'aj smucji eb' chamnac, syac' uc' eb' d'a sacsac pintura, yic vach' max ixtaxel eb' d'a yichañ ley, talaj c'uxan syamchajc'och junoc smucnab'il chamnac.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

exxo tic, tzato e b'opaxq'ue yed'tal eb' chi'.

49 Yuj chi' ix yalcan Dios yed' sjelanil: Ol in checb'at juntzañ eb' in checab' yalel in lolonel d'ayex. Ay eb' ol e milchamoc, ay pax eb' toñej ol eyac'och d'a syaelal, xchi. **50** Yuj chi' d'a eyib'añ d'a jun tiempoal tic ol yac'can Dios masanil schamel eb' schecab' milb'ilcham yictax ix el yich jun yolyib'añq'uinal tic. **51** Mañ jantacoc eb' schecab' Dios milb'ilchamoc yictax ix miljicham viñaj Abel,[o] masanto ayic ix miljicham viñaj Zacarías d'a snañal altar yed' stemplo Dios. Yuj chi' sval d'ayex to a Dios ol ac'ancan schamel juntzañ eb' schecab' chi' d'a eyib'añ.

52 Ex c'ayb'um d'a ley Moisés, te chuc eyico', yujto munil ix eyac'och eyopisio e jacan spensar eb' anima yed' slolonel Dios, palta max eyac'och e pensar d'a slolonel chi', axo eb' sgana syac'och spensar d'ay, max e chalaj yac'och eb', xchi Jesús chi'.

53 Ayic ix yalan juntzañ chi', ix te cot yoval eb' viñ c'ayb'um d'a ley chi' yed' eb' viñ fariseo chi'. Ix och ijan eb' viñ stzuntzan yuj juntzañ tas sc'anb'ej eb' viñ d'ay. **54** Smaclej yab' eb' viñ tato ay junoc b'aj slectaj sloloni, yic syac'och eb' viñ d'a yib'añ.

Ix yalcan Jesús yuj chab'satil

12 **1** A junel smilalxo eb' anima ix smolb'ej sb'a d'a Jesús. Ix laj ste svitz'ej sb'a eb', ix laj stec'laj yoc eb'. Axo Jesús chi' ix b'ab'laj alan d'a eb' sc'ayb'um:

—Tzeyil val e b'a d'a yich span eb' fariseo, syalelc'ochi, aton schab'satil eb', **2** yujto jantacñej tas c'ub'anel ticnaic, ol laj checlajelta. Yed' pax jantacñej c'ub'eltac yaji, ol ojtacajeloc. **3** Yuj chi' masanil tas tzeyal d'a c'ub'eltac, ol laj yab' eb' anima smasanil. Yed' pax masanil tastac slaj e sajlajoch d'a e chiquin, ol laj pucaxel d'a scal eb' anima smasanil.

Añej d'a Dios yovalil tzoñ xivi
(Mt 10.28-31)

4 Sval d'ayex ex vamigo, mañ ex xiv d'a eb' smilan e nivanil tic, yujto ayic slajvi ex smilan eb', malaj junocxo tas syal ex yutan eb'. **5** Palta sval d'ayex mach b'aj yovalil tzex xivi: Xivañec d'a Dios. Aton jun syal yic'anel e q'uinal, slajvi chi' tzex yac'anb'at d'a infierno. Yuj chi' val yel xivañec d'ay.

6 Ilecnab' noc' cotac much, malaj yelc'och noc'. Ayic schoñchaj noc', ovañ noc' d'a chab' cotac tumin, palta a Dios max satlaj sc'ool d'a junoc noc'. **7** A ex xo tic, ec'alto eyelc'och d'a yichañ jantac noc' yunetac much chi'. Inatax xil e jolom, b'isb'il yuj Dios chi'. Yuj chi' mañ ex och ilc'olal.

Eb' max q'uixvi yalani to yic Cristo eb'
(Mt 10.32-33; 10.19-20)

8 A in sval d'ayex, yalñej mach junoc eb' tz'alan d'a yichañ eb' anima to vic eb', icha in pax ta', a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol val eb' vicoc d'a yichañ eb' yángel Dios. **9** A eb' tz'alan d'a yichañ eb' anima to mañ vicoc eb', a in xo ol val pax el d'a yichañ eb' yángel Dios to mañ vicoc eb'.

---

[o] **11.51** Il nota d'a Mateo 23.35.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

10 A eb' tz'alan junoc chucal d'a in patic, a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, syal yac'ji lajvoc smul eb'. Axo eb' tz'alan junoc chucal d'a spatic Yespíritu Dios, a jun mul chi', mañxo ol ec'b'atlaj.

11 Ayic ol ex ic'jocb'at d'a spatil culto, ma tzex ic'jib'at d'a yichañ eb' viñ juez, ma eb' viñ yajal, mañ eyac' pensar yuj tas ol eyutoc e colan e b'a d'a eb', ma yuj tas ol eyala', **12** yujto ayic ol c'och stiempoal eyalani, a Yespíritu Dios ol alan d'ayex tas ol eyala', xchi Jesús d'a eb'.

Ay smay jun b'eyumal

13 A d'a scal juntzañ anima chi', ay jun viñ ix alan d'a Jesús:

—Ach co C'ayb'umal, al d'a viñ vuc'tac to a tas aycan d'a viñ yuj viñ co mam syac' nañaloc vic viñ yed'oc, xchi viñ.

14 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Ach vamigo, ¿tom ay mach ix ac'an vopisio voch juezal d'ayex, yic tzin pucanb'at juntzañ e c'ael chi'? xchi d'a viñ.

15 Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' anima:

—Tzeyil e b'a, tze tañvej val e b'a, yic malaj b'aj ol eyil e c'ool d'a junoc tas, yujto vach'chom tzijtum tas ay d'ayoñ, mañ yujoc chi' tzalajc'olal tzoñ ec' d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi.

16 Yuj chi' ix yal jun ch'oxnab'il tic d'a eb':

—Ay jun viñ b'eyum, tzijtum sat tas syavej viñ ix el d'a sat sluum. **17** Ix snaub'tañan viñ: ¿Tas svutej? Mañxa b'aj syal in molancan sat tas ix vavej tic. **18** Ix snaan viñ icha tic: Ol in pojel juntzañ spatil sat vavb'en tic, ol in b'oan juntzañocxo nivac. Ata' ol in molcanoch masanil tastac ix vavej yed' masanil in c'ael. **19** Ol lajvoc chi', ol valan icha tic: A ticnaic, nivan tas ix in molb'ejcani, nivan tiempo ol in c'ana', yuj chi' syal vic'an vip ticnaic, syal tzin va'i, svuc'an a', jantacñej tas tzin nib'ej. Syal vac'an tzalajb'oc in c'ool, xin chama, xchi viñ. **20** Palta ix yalan Dios d'a viñ: A ach tic te malaj a pensar. D'a jun ac'val tic ol ach chamoc. A juntzañ molb'ilcan tic uuj, ¿mach ay yico'? xchi Dios d'a viñ. **21** Icha chi' yaj eb' smolan sb'eyumal d'a yol yico', axo d'a yic Dios meb'a' eb', xchi Jesús d'a eb' anima.

A Dios tz'ilan eb' yuninal
(Mt 6.25-34)

22 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Sval d'ayex, mañ eyac' pensar yuj tas ol ic'an yec' tiempo eyuuj. Yuj tas tze va'a yed' pax yuj e pichul tzeyac'ochi. **23** A Dios tz'ac'an co q'uinal, ocxom tas sco va'a, ¿tom mañ ol yac'a'? A ix ac'an co nivanil, ¿tom mañ ol yac' pax co pichul? **24** Ina noc' much, ¿tom ay tas syavej noc'? ¿tom ay tas sjach' noc'? Malaj yed'tal b'aj smolb'ej jab'oc svael noc', palta a Dios tz'ac'anñej tas sva noc'. A ex xo pax tic, ec'al eyelc'och d'a yichañ noc' much chi'. **25** ¿Tom ay junoc ex syal eyac'anoch nañalocxo vara e teel yujto tzeyac' pensar? **26** Yuj chi' tato max techaj e b'oan juntzañ tas malaj yelc'ochi, ¿tas yuj tzeyac' pensar yuj juntzañocxo tasi?

27 Ilec nab' te' xumac sq'uib'i. Max munlaj te', max ch'alvi te'. Vach'chom icha chi', ayic yec'nac viñaj rey Salomón d'a peca', te vach' yilji viñ yed' spichul, palta maj tzac'van yilji viñ icha te' xumac chi'. **28** A juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

te' chi', toñej ayec' te' d'a caltac te', axo d'a junxo c'u sñusjitz'a te' d'a yol horno. Vach'chom icha chi' yaj te', a Dios tz'ac'an svach'il yilji te'. Yuj chi' a ex tic, yelxo val ol yac' e pichul Dios, palta a ex pural tzeyac'och d'a e c'ool. **29** Yuj chi' mañ eyac' pensar yuj tas ol e va'a, yed' yuj tas ol eyuq'uej. **30** A eb' mañ ojtannacoc Dios, aton d'a spatic juntzañ tic q'uelanoch eb', palta yojtac Dios to ay tz'och juntzañ chi' cuuj, yujto co Mam yaji. **31** Yuj chi', aq'uec eyip e c'anab'ajan Dios Cajal. Tato icha chi' tze c'ulej, ol ac'jocpax masanil juntzañ chi' d'ayex.

Molec e b'eyumal d'a satchaañ
(Mt 6.19-21)

32 A ex tic, icha in calnel eyaji. Vach'chom jayvañ exñej, palta mañ ex och ilc'olal, yujto a co Mam Dios ix ex ac'an och d'a yol sc'ab', yujto icha chi' ix el d'a sc'ool. **33** Choñeccan el tastac ay d'ayex, aq'uec d'a eb' malaj yico'. Icha chi' ol aj smolchaj e b'eyumal d'a satchaañ, ichoc d'a yol junoc yed'tal malaj b'aq'uiñ ol c'aoc. A jun chi' malaj b'aq'uiñ ol lajvoc. Ata', malaj junoc elc'um syal yelc'anelta. Añejtona', mañ ol och pax ijaxoc. **34** A b'aj ay co b'eyumal, ata' ayb'at co pensar.

Yovalil lista scutej co b'a
(Mt 24.45-51)

35 Te lista tzeyutej e b'a icha eb' ayoch spichul, ay pax och scandil eb' stañvani. **36** Q'uinaloc ay eb' checab' van stañvan sjax spatrón d'a junoc q'uiñ nupnajel, sjax d'a spat. A sjavi, tz'avajochi, lista yaj eb' checab' chi' sjacanoch d'a elañchamel. Icha syutej sb'a eb' checab' chi' stañvani, icha chi' tzeyutej e b'a. **37** Tato pitzan eb' checab' chi' ayic sjax spatrón eb' chi', te vach' yic eb'. Val yel sval d'ayex to a val viñ patrón chi' sb'oanem c'ojjab' eb' d'a mexa, tz'ac'ji va eb' yuj viñ. **38** Vach'chom chimilac'valxo, ma ayto sc'ana', ta pitzan eb' schecab' chi', te vach' yic eb'.
39 Nachajocab'el jun ab'ix tic eyuuj. Q'uinaloc ay junoc viñ ix och elc'um d'a yol spat, tato yojtac viñ jantac hora sc'och jun elc'um chi', majam scha jacjoclaj spat viñ chi'. **40** A exxo pax tic, lista tzeyutej e b'a, tze maclani, yujto ayic manto in e na javoc, ol in ja jucnaj a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, xchi Jesús d'a eb'.

41 Yuj chi' ix sc'anb'an viñaj Pedro d'ay:

—Mamin, ¿cuujñej a ma ix al jun ch'oxnab'il tic, ma yuj eb' anima smasanil? xchi viñ.

42 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Mach eb' sch'ox eb' checab' vach' chi' tze na'a? Q'uinaloc ay junoc patrón, tato ay junoc checab' sc'anab'ajani, jelan paxi, aton jun chi' tz'ac'jioch yopisio yoch mayordomoal yic syil eb' schecab' chi' smasanil, syac'an va eb' d'a junjuntac el.
43 Tato a jun checab' chi' van smunlaj icha sgana spatrón, te vach' yico' ayic ol jax spatrón chi'. **44** Val yel sval d'ayex to ol yac'och viñ yilumaloc jantac tas ay d'ay. **45** Palta q'uinaloc a jun checab' chi' snaani to manto ol ja spatrón chi', yuj chi' syamanoch smac'an eb' yetchecab'vumal chi' yed' eb' ix ix smunlaji, toñej syac' sgana sva'i, syuc'an añ.
46 Axo d'a junoc c'u sna'a to manto ol jalaj viñ spatrón chi', palta a d'a jun c'u chi' ol javoc viñ. Ta sjavi viñ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ayic mañ tañvab'iloc, mañ naanoc yuj jun checab' chi', te nivan syaelal ol ac'jococh d'a yib'añ. Ol yac'anb'at viñ d'a scal eb' maj ac'an och Dios d'a sc'ool.

47 Q'uinaloc ay junoc checab' ojtannac tas sgana spatrón d'ay. Palta mañ listaoc syutej sb'a, max sc'anab'ajej paxi. Te nivan yaelal ol ochcan d'a yib'añ. **48** Palta q'uinaloc ay jun checab' mañ ojtannacoc tas sgana spatrón, sc'ulej juntzañ tas smoj tz'ac'jicot yaelal d'a yib'añ yuuj, quenñej yaelal chi' ol cot d'a yib'añ. A eb' nivan tas ix ac'ji d'ay, nivan pax tas ol c'anb'aj d'a eb'. Yed' eb' nivan tas ix ac'jioch d'a yol sc'ab', nivan pax tas ol yac'xi entregar eb'.

Yuj Jesús ay eb' ol spojel sb'a
(Mt 10.34-36)

49 A in tic, in ja vac'och jun icha c'ac' d'a yolyib'añq'uinal tic. Comonoc val vanxo sq'ue tiñton sc'ac'al ticnaic. **50** Ay val jun nivan yaelal ol ja d'a vib'añ, ichato ol in ac'joc bautizar yuuj. Tzin cus val sic'lab'il ticnaic masanto ol ujoc elc'ochi. **51** ¿Tom tze na a ex tic to in ja vac'och junc'olal d'a yolyib'añ-q'uinal tic? Sval eyab'i to maay. In javi vac' spoj sb'a eb' anima. **52** Q'uinaloc ay ovañoc d'a junoc pat, ol och oxvañoc ajc'olal d'a chavañxo. Axo eb' chavañ chi' ol och ajc'olal pax d'a eb' oxvañ chi'. Icha chi' ol aj eb' anima d'a jun tiempoal tic. **53** A eb' mamab'il, ol yac' oval eb' yed' eb' yuninal. Añeja' pax eb' ix nunab'il, ol yac' oval eb' ix yed' yune'. Ay pax eb' ix alib'al ol yac' oval yed' eb' ix yalib', xchi Jesús d'a eb'.

A juntzañ yechel yic lajvub' c'ual
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

54 Ix yalan juntzañxo tic Jesús d'a eb' anima:

—Ayic tzeyilan sq'ue vaan asun b'aj tz'em c'u, elañchamel tzeyala' to ol yac' ñab'. Yel toni, icha chi' yaji. **55** Axo yic scot ic' d'a sur, tzeyalani to ol q'uixnajoc. Yel tzeyala', sq'uix-naji. **56** Palta a ex tic, chab' sat ex. Jelan snachajel juntzañ chi' eyuuj, juntzañ scot d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal tic, palta ¿tas yuj max nachajel eyuuj tas syalelc'och jun tiempoal tic?

Sco b'o co b'a yed' eb' cajc'ool
(Mt 5.25-26)

57 ¿Tas yuj max e b'eyc'olej e b'a tato tojol tas tze c'ulej d'a yichañ Dios? **58** Q'uinaloc ay junoc mach tz'ac'anoch tas d'a eyib'añ ticnaic, ayic vanto e b'at yed' d'a yol b'e, tzeyalan e b'a d'ay, yic maxtzac ex c'och d'a yichañ viñ alcal. Yujto a viñ alcal chi' ol ex ac'anoch d'a yol sc'ab' eb' viñ polencía. Axo eb' viñ ol ex ac'anoch d'a preso. **59** Sval d'ayex, max ex el d'a libre, masanto tze tup e multa smasanil.

Yovalil sco na co b'a yuj co mul

13 **1** A d'a jun tiempoal chi', ay juntzañ eb' ix c'och d'a Jesús, ix yalan yab'ixal juntzañ eb' aj Galilea eb', chajtil ix yutej viñaj Pilato smilancham eb' ayic van yac'an juntzañ silab' eb' d'a Dios. **2** Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Tzam e na tas yuj icha chi' ix aj eb' viñ aj Galilea chi'? ¿Yuj am to te chuc eb' viñ d'a yichañ juntzañ eb' yetchoñab' chi' tze na'a?

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

3 Sval d'ayex to maay. A ex tic, tato
max e na e b'a yuj e mul, ol ex
champax e masanil. 4 Naeccot yuj
18 eb' anima chamnac yuj jun pat
te chaañ steel lañchajnac d'a Siloé.
¿Tas yuj icha chi' ajnac eb' tze
na'a? ¿Tom te chuc eb' d'a yichañ
juntzañxo eb' yetchoñab' d'a
Jerusalén chi'? 5 Sval d'ayex to
maay. A ex tic, tato max e na e b'a
yuj e mul, e masanil ol ex cham-
paxoc, xchi Jesús d'a eb'.

6 Ix lajvi chi', ix yalan jun ab'ix tic
d'a eb':

—Ay jun viñ avab'il jun te' higo
yuj d'a sat sluum. Ix b'at viñ yila'
tato ay sat te', palta axo ix c'och viñ,
malaj junoc sat te' ix ilchaj yuj viñ.
7 Yuj chi' ix yalan viñ d'a viñ smunlaj
d'a sluum chi': Ina yoxilxo ab'il in
cajvi vec' in say junoc sat te', palta
malaj juneloc svil junoc pitañ. Yuj
chi' sval d'ayach, ch'aquel te'.
Nab'añej tz'ixtax lum luum macb'il
tic yuj te', xchi viñ. 8 Axo viñ smun-
laj chi' ix alani: Mamin patrón, tañvej
junocxo ab'il. Ol vac'lej in d'ocan
c'unb'oc lum d'a yich te', ol vac'an
och abono d'a te', 9 talaj icha chi' ol
yac' sat te'. Palta tato maay, ol in
ch'acanel te' icha tzal chi', xchi viñ,
xchi Jesús.

B'oxinac sc'ool jun ix ix d'a sc'ual ic'oj ip

10 A d'a sc'ual ic'oj ip ix c'och
Jesús d'a yol spatil culto, yic sc'ayb'ej
eb' anima. 11 Ayec' jun ix ix ta', 18
ab'ilxo yoch jun enemigo d'a ix. Ix
coxob'ican snañal ix, toxoñej
ñojanem ix. Maxtzac yal-laj stojol-
b'iq'ue liñan ix. 12 Axo yic ix ilchaj ix
yuj Jesús, ix avtajcot ix yuuj, ix yalan
d'a ix:

—Ach ix, toxo ach colchaj d'a jun
a yaelal tic, xchi d'a ix.

13 Ix yac'anec' sc'ab' Jesús d'a
yib'añ ix, val d'a jun rato chi' ix tojol-
b'iq'ue liñan ix. Ix och ijan ix yalan
vach' lolonel d'a Dios. 14 Axo viñ
yajal b'aj ayec' eb' chi', ix cot yoval
viñ yujto a Jesús ix ac'an b'oxoc sc'ol
jun ix ix chi' d'a sc'ual ic'oj ip, yuj
chi' ix yalan viñ d'a eb' anima ayec'
ta':

—Vaqueñej c'u smoj tzoñ munlaj
d'a yol semana. A d'a juntzañ c'ual
chi' syal tzex ja e c'an b'oxoc e c'ool.
Mañoc d'a sc'ual ic'oj ip, xchi viñ
yajal chi'.

15 Ix tac'vi Jesús d'a viñ:

—A ex tic, chab' sat ex. Q'uinaloc
ay junoc noc' e vacax, ma junoc noc'
e b'uru etzan d'a sc'ual ic'oj ip, ¿tom
mañ ol eyiq'uelta noc' yic b'at
eyac'an yuc' a' noc'? 16 A jun ix tic,
yiñtilal Abraham ix. Ayxo 18 ab'il
yamb'il ix yuj viñ Satanás, ichato
tzec'b'il ix yuj viñ. ¿Tom mañ
smojoc scolchaj ix d'a jun syaelal tic
yujto sc'ual ic'oj ip? xchi Jesús.

17 Ayic ix yalan jun chi', masanil
eb' ayoch ajc'olal d'ay, ix te q'uixvi
eb'. Palta masanil juntzañxo eb'
anima, ix te tzalaj eb' yilan juntzañ
tas ix sc'ulej Jesús chi', yujto te nivan
yelc'och juntzañ milagro chi'.

A yab'ixal sat añ mostaza

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18 Ix yalan Jesús:

—¿Chajtil ol aj sq'uib' sb'isul eb'
anima tz'och d'a yol sc'ab' Dios tze
na'a? Ol val jun ab'ix tic eyab'i yic ol
nachajel eyuuj. 19 A jun chi' lajan
icha sat añ mostaza ix yavej jun viñ
d'a sat sluum. Sq'uib' añ, lajan tz'aj
añ yed' juntzañ te' nivac te'. Yuj chi'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syal svay noc' much d'a sc'ab' añ, xchi Jesús.

A yab'ixal yich pan
(Mt 13.33)

20 Ix yalan junxo ab'ix Jesús:
—Ol val junxo ab'ix d'ayex chajtil ol aj sq'uib' sb'isul eb' anima tz'och d'a yol sc'ab' Dios. **21** A jun chi' lajan icha jab'oc yich pan syac'och jun ix ix d'a scal oxe' almul harina. Spajb'i masanil ixim yuj jab' yich pan chi', sipji ixim yuuj, xchi Jesús.

A jun puerta yuneñej
(Mt 7.13-14,21-23)

22 Añejtona' van sb'at Jesús d'a sb'eal Jerusalén, ix laj ec' d'a juntzañ choñab' yed' d'a juntzañ aldea b'aj ix sc'ayb'ej eb' anima. **23** Ay jun anima ix c'anb'an d'ay:
—Mamin, ¿tom jayvañ̈ñej eb' ol colchajoc? xchi.
Yuj chi' ix yalan Jesús:
24 —Aq'uec eyip eyoch d'a jun puerta yuneñej, yujto sval d'ayex to tzijtum eb' sgana yochi palta max yal-laj yoch eb'. **25** A in tic, icha yajal pat vaji. Tato tzin q'ue liñan tzin macan in pat yacb'an ayexto ec' d'a sti' te' pat chi', ol ex avajochoc, Mamin, jac oï̈ ochi, xe chama. Axo ol valani: Maï̈ vojtacoc mach ex, xin chama. **26** Palta a oï̈ tic vanac oï̈, cuc'nac a' ed'oc. A c'ayb'ejnac oï̈ d'a yoltac calle, xe cham d'ayin. **27** Axo ol valan d'ayex: Toxo ix val d'ayex, maï̈ ex vojtacoc. Elañec e masanil, yujto añej chucal tze c'ulej, xin cham d'ayex. **28** Ato ta' ol ex siq'uic'oc eyoq'ui ayic ol eyilani, ayec' viñaj Abraham, viñaj Isaac, viñaj Jacob yed' smasanil eb' schecab' Dios ayxo ec' d'a yol sc'ab' Dios, a exxo tic, ayex can elta d'a spatic. **29** Yujto ay eb' ol cot d'a junjun choñab', b'aj sja c'u, b'aj tz'em c'u, d'a norte yed' d'a sur, ol em c'ojan eb' sva d'a smexa eb' ayxo och d'a yol sc'ab' Dios chi'. **30** Ay eb' malaj yelc'och ticnaic, axo d'a jun tiempoal chi' nivan ol aj yelc'och eb'. Ay pax eb' nivan yelc'och ticnaic, axo d'a jun tiempoal chi', malaj jab'oc ol aj yelc'och eb', xchi Jesús.

Cusnac Jesús yuj eb' aj choñab' Jerusalén
(Mt 23.37-39)

31 Añeja' d'a jun c'u chi', ix c'och juntzañ eb' viï̈ fariseo d'a Jesús, ix yalan eb' viï̈:
—Elañ d'a tic, yujto sgana viñaj Herodes tzach smilchamoc, xchi eb' viï̈ d'ay.
32 Ix tac'vi Jesús chi' d'a eb' viï̈:
—A viï̈ chi', lajan viï̈ icha noc' vaax, ¿toc ay yelc'och noc'? Ixiquec, alec d'a viï̈: A ticnaic yed' q'uic'an sviq'uel eb' enemigo d'a eb' anima, ol laj b'oxoc eb' penaay vuuj. Axo chab'ej tzin vach' b'oan in munlajel tic, xchi Jesús, xe chi d'a viï̈. **33** Palta a in tic, añeja' ol in b'at ticnaic, q'uic'an yed' chab'ej, yujto añej d'a Jerusalén tzoï̈ miljicham a oï̈ schecab' oï̈ Dios tic.
34 A ex tic ex aj Jerusalén, chuc eyico', tz'oc' val in c'ol eyuuj. Tze milñejcham eb' schecab' Dios. Axo juntzañxo eb' schecjicot yuj Dios d'ayex, toñej slaj e julcham eb' d'a q'uen yax q'ueen. Tzijtum elxo in gana tzex vavtejcot d'ayin, icha junoc noc' caxlañ syavtejcot yune', smoyq'ue d'a yalañ sc'axil, palta max yal e c'ool tzex coti. **35** Ab'ec. A jun e

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

templo tic ol can tz'inan,[p] yujto sval d'ayex to mañxo ol in eyil-laj, masanto ol eyal icha tic: Calec vach' lolonel d'a jun checb'ilcot yuj Dios Cajal, xe chama, xchi Jesús d'a eb'.

B'oxinac sc'ool jun viñ penaay

14 **1** A d'a jun sc'ual ic'oj ip, aton d'a sábado, ix c'och Jesús vael d'a spat jun viñ yajal eb' viñ fariseo. Axo juntzañxo eb' viñ yetfariseoal viñ ix maclan yila' tas ol yutej sb'a. **2** Ata' ayec' jun viñ penaay yuj mal c'ab' oc d'a yichañ Jesús. **3** Axo Jesús chi' ix c'anb'an d'a eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' d'a eb' viñ fariseo chi':

—¿Ay am sleyal scac' b'oxoc sc'ol junoc penaay d'a sc'ual ic'oj ip, mato maay? xchi d'a eb' viñ.

4 Mañxalaj tas ix yal eb' viñ. Ichato chi' ix chaji viñ penaay chi' yuj Jesús, ix b'oxi sc'ool viñ yuuj, ix yalan d'a viñ to spax viñ. **5** Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' viñ fariseo chi':

—Q'uinaloc a ex tic ay junoc eyuninal ma junoc e vacax, sb'at d'a yol junoc xab', ¿tom max b'at eyic'-q'ueta d'a elañchamel, vach'chom sc'ual ic'oj ip? xchi d'a eb' viñ.

6 Majxo nachajlaj tas syutej eb' viñ spacan d'ay.

A yab'ixal eb' avtab'il d'a jun nupnajel

7 Ix yilan Jesús tas ix yutej sb'a eb' avtab'il d'a jun vael. Snib'ej eb' tz'em c'ojjab' b'aj tz'em c'ojan eb' nivac vinac. Yuj chi' ix yalan jun tic d'a eb':

8 —Tato ay b'aj tzex avtaj d'a junoc q'uiñ nupnajel, mañ ex em c'ojan d'a sc'ojnub' eb' nivac vinac. Talaj icha chi' ay junoc viñ ec'al yelc'och d'ayex sc'och ta', **9** axo viñ tzex avtan chi' tz'alan d'ayex: Elañ d'a te' xila tic, ac'b'at te' d'a viñ tic, tato xchi. Tzex q'uixvi, axo d'a xila eb' malaj yelc'och tzex emcan c'ojan. **10** Palta ayic tzex avtaji, tzex em c'ojan b'aj malaj val yelc'ochi, yic axo sja viñ tzex avtan chi', syalan viñ d'ayex: Ach vamigo, ochañ d'a jun lugar b'aj tz'em c'ojan eb' nivac yelc'ochi, xcham viñ. Ichato chi', nivan tz'aj eyelc'och d'a yichañ eb' ayec' d'a mexa chi'. **11** Yalïej mach syic'-chaañ sb'a, ol ic'joc emta. Axo eb' emnaquil syutej sb'a, ol ic'joc chaañ eb'.

12 Ix yalanpax d'a viñ ix avtan eb' vael chi':

—Ayic tza b'oan junoc nivan vael, mañ avtej eb' amigo, eb' uc'tac, eb' a c'ab' oc yed' eb' b'eyum d'a a lac'anil. Yujto ol ach yavtej pax eb' d'a yico', icha chi' ol a chaanxi spac chi'. **13** Palta ayic tza b'oan junoc nivan vael, tzavtej eb' meb'a', eb' elnac sc'ab', eb' max uji sb'eyi yed' eb' max uji yilani. **14** Tato icha chi' tzutej, vach' ic syal chi', yujto vach'-chom max a cha spac d'a eb', ol a cha spac ayic ol pitzvocxi eb' vach' sb'ey-b'al, xchi Jesús d'a viñ.

A yab'ixal jun nivan vael
(Mt 22.1-10)

15 Ay jun viñ ayoch d'a scal eb' ayoch d'a jun mexa chi', ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix yalan viñ d'a Jesús:

—Te vach' yic eb' ol och vael b'aj ayoch Dios Yajalil, xchi viñ.

16 Yuj chi' ix yal jun ab'ix tic Jesús:

---

[p] **13.35** Il nota d'a Mateo 23.38.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—A junel, ay jun viñ ix b'oan jun nivan vael. Tzijtum eb' anima ix yavtej viñ. **17** Axo ix c'och yorail jun vael chi', ix schecanb'at jun schecab' viñ, ix b'at yalan d'a eb' avtab'il, ix yalan d'a eb': Cotañec. Ix c'och yorail yoch vael, vach'xo yaj smasanil, xchi d'a eb'. **18** Palta ix laj sc'anan nivanc'olal sb'a eb'. A jun viñ b'ab'el, ix yal viñ icha tic: Ay jun in luum toto ix in mana', yovalil b'at vila'. Sval in b'a d'ayach, aq'uin nivanc'olal, xa chi, xchi viñ. **19** Axo ix yalan junxo viñ: Ato val slajvi in manan oye' par in vacax tic, ol b'at vac'lej proval noc'. Ac'ab' nivanc'olal, xa chi d'a viñ, xchi viñ. **20** Ix yalan junxo viñ: Toto ix och vetb'eyum, yuj chi' max yal-laj in b'ati, xa chi, xchi viñ. **21** Yuj chi' a viñ checab' chi' ix alan juntzañ tic d'a spatrón. Ix cot yoval viñ patrón chi', ix yalan viñ icha tic: Ixic elañchamel d'a yoltac calle d'a juntzañ b'e tz'ec' d'a cal choñab' tic, tzic'cot eb' meb'a', eb' ay spaltail, eb' max uji sb'eyi yed' eb' max uji yilani, xchi viñ. **22** Axo ix c'ochxi viñ schecab' chi' junelxo, ix yalan viñ d'a viñ: Mamin patrón, ix in c'anab'ajej tas ix ala', palta ayto sc'an sb'ud'ji, xchi viñ. **23** Ix yalanxi viñ d'a viñ: Ixic d'a yoltac calle, d'a juntzañxo b'e tz'ec' d'a yol choñab' tic, tzac'an pural eb' scoti yic sb'ud'ji in pat tic yuj eb'. **24** Yujto sval d'ayach, malaj junoc eb' ix in b'ab'laj avtej ol va d'a jun nivan vael tic, xchi viñ patrón chi', xchi Jesús.

A eb' tz'och sc'ayb'umoc Jesús yovalil syab' syail eb'

25 Tzijtum eb' anima ix och tzac'an yuj Jesús, yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan d'a eb', ix yalani:

26 —Tato ay eb' sja d'ayin, palta ta más nivan yelc'och smam snun eb' d'a vichañ snaani, ma ix yetb'eyum, yuninal, eb' yuc'tac, eb' ix yanab', ma sq'uinal eb', tato icha chi', max yal-laj yoch eb' in c'ayb'umoc. **27** A eb' sb'eyb'alan in b'eyb'al, sb'ecanpax cham sb'a eb' d'a te' culus vuuj, añej eb' smoj yoch in c'ayb'umoc. **28** Q'uinaloc ay junoc ex tze nib'ej tze b'o junoc nivan pat, ayic manto eyamoch e b'oani, ¿tom max ex em c'ojan tze naan yuj stojol tato c'ocb'il syab'i? **29** Tato maay, toñej tzeyac'canem yich, axo eb' anima tzex b'uchani. **30** Syalan eb': A jun viñ tic, ix syamoch viñ sb'oan spat, palta maj b'olaj yuj viñ, xcham eb'.
31 Q'uinaloc ay junoc viñ rey van sb'at yac' oval yed' junocxo viñ rey, palta añej lajuñe' mil soldado viñ yed'nac. Axo pax junxo viñ rey chi', ay 20 mil soldado viñ yed'nac. Ayic manto b'atlaj viñ, ¿tom max em c'ojan viñ snaan sic'lab'il tato stechaj yac'an jun oval chi' viñ? **32** Tato sna viñ to max techaj yuuj, schecanb'at junoc schecab' viñ d'a viñ yed'nac syac'an oval chi', yacb'an najatto van scot viñ, yic syalan viñ to tz'och eb' d'a junc'olal. **33** Ichex pax ta', tato max eyactejcan jantac tas ay d'ayex, max yal eyoch in c'ayb'umoc.

Ayic slajviec' sc'achial atz'am atz'am
(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 A atz'am atz'am, vach' ton atz'am. Palta q'uinaloc satel sc'achial atz'am, ¿tasto tz'aj sc'anchaji?
35 Mañxalaj tz'ochi, mañoc d'a lum luum, mañoc d'a abonoal, toxoñej syumchajeli. A juntzañ tzeyab' tic, naec val sic'lab'il, xchi Jesús d'a eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A yab'ixal jun noc' calnel satnac
(Mt 18.10-14)

15 **1** Masanil eb' viñ tecumel alcabar yed' juntzañxo eb' te chuc d'a yol sat eb' anima, ix c'och eb' d'a stz'ey Jesús smaclej yab' tas syala'. **2** Yuj chi' a eb' viñ fariseo yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, b'uchumtac slolon eb' viñ d'a spatic Jesús chi', ix yalan eb' viñ:

—A jun viñ tic schañej eb' chuc sb'eyb'al viñ sc'och d'ay. Ina sva viñ yed' eb', xchi eb' viñ.

3 Yuj chi' ix yal jun ch'oxnab'il tic Jesús d'a eb' viñ:

4 —Q'uinaloc ay junoc viñ d'a e cal tic ay cienoc noc' scalnel. Tato ay junoc noc' satcani, scan noc' yetb'eyum noc' chi' d'a junoc ac'lic, sb'at viñ say noc' satcan chi', masanto schax noc' yuj viñ. **5** Axo schaxc'och noc' chi', schelancot noc' viñ. Ste tzalaj val viñ. **6** Ayic sc'ochxi viñ d'a spat, syavtancot eb' yamigo viñ yed' eb' ay d'a slac'anil. Syalan viñ d'a eb': Tzalajañec ved'oc, yujto ix sat jun noc' in calnel. Palta toxo ix ilchajxi noc' vuuj, xchi viñ d'a eb'. **7** Añejtona', q'uinaloc ay 99-oc anima, toxonton tojol spensar, mañ yovaliloc sna sb'a eb' snaani, malaj tzalajc'olal d'a satchaañ yuj eb'. Palta a in sval d'ayex, tato ay junoc malaj svach'il sb'eyb'al, sna sb'a yuj smul, yelxo val nivan tzalajc'olal yuj jun chi' d'a satchaañ.

A yab'ixal jun tumin sati

8 Q'uinaloc ay junoc ix ix ay lajuñeoc stumin. Tato satb'at junoc, syac'och staj ix, slaj smesanelta yol spat ix. Syac' val sgana ix sayani masanto tz'ilchaji. **9** Axo schax q'uen yuj ix, smolb'an eb' ix svach'c'ool ix yed' eb' ay d'a slac'anil ix. Syalan ix d'a eb': Tzalajañec ved'oc, yujto ay jun q'uen in tumin ix sati. Axo ticnaic, ix chax q'uen vuuj, xchi ix d'a eb'. **10** Val yel sval d'ayex, icha pax chi' stzalaj Dios yed' eb' yángel d'a satchaañ yuj junoc anima chuc sb'eyb'al sna sb'a d'a smul, xchi Jesús.

A yab'ixal jun viñ uninab'il satnacb'ati

11 Ix yalanpax junxo ab'ix tic Jesús:

—Ay jun viñ ay chavañ yuninal. **12** A viñ tzac'an unin ix alan d'a viñ smam icha tic: Mamin, pojcan snañal tastac ol ac'can d'ayoñ ato syala' jantac ol ac' d'ayin, xchi viñ. Yuj chi', a viñ mamab'il chi' ix pojancan d'a eb' viñ. **13** Jayeanto c'ual chi', ix laj schoñanel tastac ix ac'jican d'a viñ yuj smam chi', ix b'at viñ d'a junxo choñab' te najat. Ata' ix b'at slajel stumin viñ d'a juntzañ chucal. **14** Ayic toxo ix lajviel q'uen tumin chi', ix ja jun nivan vejel d'a jun choñab' chi'. Mañxalaj tas sva viñ, syac' val techaj vejel viñ. **15** Yuj chi' ix b'at sc'an munlaj sb'a viñ d'a jun viñ ay d'a choñab' chi'. Axo viñ ix checanb'at viñ d'a jun sluum tañvoj chitam. **16** Scham viñ yuj vejel, yuj chi' ix snib'ej viñ yab'lej tas syab'lej noc' chitam chi', palta malaj mach tz'ac'an jab'oc tas d'a viñ. **17** Ichato chi' ix snaan sb'a viñ: ¿Tas yuj icha tic tzin c'ulej, svac'cham in b'a yuj vejel d'a tic, axom d'a viñ in mam jantac am tas sva eb' smajan viñ, syac' sobre tas sva eb'? **18** Más vach' tzin pax b'aj ay viñ in mam chi'. Ol valan d'a viñ: Mamin, ix och in mul d'a Dios yed' d'ayach. **19** Mañxo in al

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

uninaloc. Ichocab' junoc a majan tzin ajcani, xin chama, xchi viñ. **20** Ix meltzaj viñ b'ian.

Najatto van scot viñ, ix yilanb'at viñ smam viñ chi', ix te oc' sc'ool viñ d'a viñ. Ix b'at lemnaj viñ schacot viñ. Ix och lac'naj viñ d'a viñ, ix stz'ub'anelta sti' viñ d'a tzalajc'olal. **21** Ix yalan viñ d'a viñ smam chi': Mamin, ix och in mul d'a Dios yed' d'ayach. Mañxo smojoc tzin al uninaloc, xchi viñ. **22** Axo viñ mamab'il chi' ix alan d'a eb' smajan: Lemec, iq'ueccot jun mojoc pichul te vach', tzeyac'anoch d'a viñ vuninal tic. Tzeyac'anpax och junoc colc'ab' d'a sc'ab' viñ, tzeyac'anoch xañab' viñ. **23** Slajvi chi', tzeyic'ancot junoc noc' yune' vacax, aton noc' te b'aq'uech, tze milancham noc'. To ol och jun nivan vael, ol cac'anoch q'uiñ. **24** Yujto a viñ vuninal tic, chamnacxo viñ in naani, palta tob'an pitzan viñ. Satnacb'at viñ, axo ticnaic ix jax viñ d'ayin, xchi viñ. Ichato chi', ix syamanoch eb' yac'anoch q'uiñ chi'.

25 Axo viñ b'ab'el unin, ayb'at viñ d'a smunlajel. Axo ix jax viñ, ix yab'an viñ ayoch son, van yec' eb' chañal. **26** Yuj chi' ix yavtancot jun smajan viñ smam viñ chi', ix sc'anb'an viñ d'ay: ¿Tas yuj ayoch jun q'uiñ tic? xchi viñ. **27** Yuj viñ uc'tac ix jaxi. A viñ a mam ix checan miljoccham noc' yune' vacax b'aq'uech, yujto vach' sc'ool viñ ix jax viñ, malaj tas ix ic'an viñ, xchi jun majan chi' d'a viñ. **28** Yuj chi' ix cot yoval viñ. Mañxalaj sgana viñ yoch d'a yol pat. Yuj chi' ix elta viñ smam viñ chi', ix och ijan viñ smontan viñ yic tz'och viñ. **29** Palta ix yalan viñ d'a viñ smam chi': Ojtac jantacxo tiempo tzin munlaji, malaj b'aj ix in pitej in b'a d'ayach. Manta b'aj tzac' junoc noc' yune' chiva yic svac'och in q'uiñ yed' eb' vamigo. **30** Axo ticnaic ix jax viñ uninal xid' satanel a tumin yed' eb' ix ajmul ix. Axo yuj viñ tza milancham noc' vacax b'aq'uech, xchi viñ d'a viñ smam chi'. **31** Axo ix yalan viñ smam viñ chi': Ach vuninal, ay achñej ec' ved'oc. Masanil tas ay d'ayin icñej yaji. **32** Yuj chi' smoj ton cac'an och q'uiñ yic tzoñ tzalaji. Yujto a viñ uc'tac tic, chamnacxo viñ co naani, tob'an pitzan viñ. Satnac b'at viñ, palta ix jax viñ d'ayin, xchi viñ mamab'il chi', xchi Jesús.

A yab'ixal viñ mayordomo

16 **1** Ix yalan jun ab'ix tic Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Ay jun viñ patrón te b'eyum. Ay jun viñ smayordomo viñ. Ix yab'an specal viñ to a viñ smayordomo viñ chi' van satanel tastac ay d'a viñ. **2** Axo viñ patrón chi' ix avtan viñ, ix yalan viñ: Ay juntzañ tas ix vab' d'a a patic. Yuj chi' ac' entregar a cuenta d'ayin. Mañxo ol ach munlaj d'a jun opisio tic d'ayin, xchi viñ. **3** Yuj chi' ix snaan viñ mayordomo chi', ¿tas ol vutoc in b'a ticnaic? Ol in yiq'uel viñ d'a vopisio, palta max uji junocxo munlajel vuuj. Tzin q'uixvi vec' d'a titac pat in c'an va in b'a. **4** Toxo ix in na ticnaic tas ol vutoc in b'a. Yuj chi' vach'chom malaj in munlajel, tecan ay eb' ol in chaanoch d'a yol spat, xchi viñ. **5** Ix lajvi chi', ix laj yavtancot eb' viñ ay sb'oc d'a viñ spatrón viñ chi'. Ix sc'anb'an viñ d'a viñ ix b'ab'lajc'ochi: ¿Jantac a b'oc d'a viñ patrón? xchi viñ. **6** Cien barril in b'oc aceite d'a viñ, xchi viñ. Inye, tato icha chi' a b'oc aceite chi', ina

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jun yumal a b'oc chi'. Elañchamel tzach em c'ojan, tza b'oan junocxo, 50-ñej tza tz'ib'ejemi, xchi viñ mayordomo chi' d'a viñ. **7** Ix lajvi chi', ix sc'anb'an viñ d'a junxo viñ: Xal ach, ¿jantac pax ic d'a viñ? xchi viñ. A in tic, cien quintal in b'oc trigo d'a viñ, xchi junxo viñ chi'. Tato icha chi', a tz'ajxican d'a yumal a b'oc chi', 80-xoñej tza tz'ib'ejemi, xchi viñ d'a viñ. **8** Ix yalan viñ patrón chi' to te jelan ix yutej sb'a jun viñ mayordomo chi' d'a elc'al. Yujto a eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic, te jelan syutej sb'a eb' d'a yichañ eb' ayoch saquilq'uinal Dios d'ay. **9** A in sval d'ayex, a q'uen tumin, secojtac sc'anji q'uen d'a chucal. Palta vach' tzeyamc'ab'ej q'uen d'a vach'il, yic tz'aj eyamigo. Tato icha chi', ayic ol lajvoc yopisio q'uen e tumin chi', ol ex chajoc d'a jun eyed'tal ay d'a junelñej. **10** A eb' tojol syutej sb'a yed' jab'oc tasi, añejtona' tojol pax syutej sb'a eb' d'a jantac tas nivan ay d'ay. A eb' mañ tojoloc syutej sb'a yed' jab'oc tasi, añejtona' mañ tojoloc ol yutoc sb'a eb' yed' junoc nivan ol ac'joc d'ay. **11** Yuj chi', tato mañ tojoloc tzeyutej e b'a yed' q'uen tumin sc'anchaj d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj mach ol ac'an junoc b'eyumal nivan yelc'och d'a yol e c'ab'. **12** Tato mañ tojoloc tzeyutej e b'a d'a junoc tas ch'oc mach ay yico', malaj mach ol ac'an junoc eyico'.

13 Malaj junoc mach syal yac'an servil chavañoc spatrón, yujto ay jun malaj yelc'och d'ay. Axo junxo te nivan yelc'och d'ay. Vach' syutej sb'a d'a junoc, axo d'a junxo chuc syutej sb'a. Max yal-laj cac'an servil Dios yed' q'uen tumin, xchi Jesús d'a eb'.

14 Axo eb' viñ fariseo, añej d'a q'uen tumin ayoch spensar eb' viñ. Yuj chi', ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ, ix b'uchvaj eb' viñ d'a Jesús. **15** Ix yalanxi Jesús chi' d'a eb' viñ:

—A ex pax tic, d'a yichañ eb' anima, vach' tzeyutej e b'a. Axo pax Dios yojtac tas yaj e pensar. Ay juntzañ tas nivan yelc'och d'a yichañ eb' anima, axo d'a yichañ Dios, chacb'ileli.

16 Añej ley Moisés yed' juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca' aycanoch yopisio masantax ix ulec' viñaj Juan viñ ac'jinac bautizar. Axo ticnaic, atax ix ulec' viñ ix elcan yich yaljiel jun vach' ab'ix chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Yuj chi' masanil eb' syac' yip yoch d'a yol sc'ab' Dios.

17 Vach'chom ol lajvoc ec' satchaañ yed' yolyib'añq'uinal tic, axo pax jun ley chi', vach'chom junoc letra, malaj val junoc b'aj mañ ol elc'och tas syala'.

Ix yalcan Jesús yuj eb' spuclaj sb'a

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 A junoc viñ spuc sb'a yed' ix yetb'eyum, syic'an junocxo ix, tz'em viñ ajmulal. Tato ay junoc viñ tz'ic'an pax junoc ix spucnac sb'a yed' viñ yetb'eyum chi', tz'empax viñ ajmulal.

A yab'ixal jun viñ b'eyum yed' viñaj Lázaro

19 A junel ay jun viñ te b'eyum. Vach' sb'o viñ yed' spichul te caro stojol. Junjun c'u syac'an q'uiñ viñ, tzijtum tas syac' chijoc viñ. **20** Ay pax jun viñ meb'a' scuch Lázaro, ayq'ue yab'il yaxc'a d'a viñ. Tz'em c'ojan viñ d'a sat luum d'a sti' spuertail spat viñ b'eyum chi'. **21** A viñ meb'a' chi',

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

snib'ej viñ sva jab'oc juntzañ sc'ajil vael tz'em d'a yalañ smexa viñ b'eyum chi'. Axo noc' tz'i' b'at lec'anel sat yab'il yaxc'a ayq'ue chi' d'a viñ. **22** Ix c'och sc'ual ix cham viñ meb'a' chi', axo eb' ángel ix ic'anb'at viñ d'a svach'ilal b'aj ayec' viñaj Abraham. Ix c'och pax sc'ual ix cham viñ b'eyum chi'. Ix mucchaj viñ. **23** Ix c'och spixan viñ b'aj ay spixan eb' chamnacxo. Axo yic van yab'an syail viñ, ix q'ue q'uelan viñ, najatto ix yilb'at viñaj Abraham chi' viñ. Ayec' viñaj Lázaro d'a stz'ey viñ. **24** Yuj chi' ix avaj viñ b'eyum chi' icha tic: Mamin Abraham, oc'ocab' a c'ool d'ayin. Checcot viñaj Lázaro chi', sch'ayan yiximal sc'ab' viñ, tzul yac'anoch viñ d'a sñi' vac' yic siclab' jab'oc, yujto max techaj vab'an syail d'a cal c'ac' tic, xchi viñ. **25** Axo ix yalan viñaj Abraham chi': A ach tic, nacoti to te vach' ach ec' d'a yolyib'añq'uinal, axo viñaj Lázaro tic, d'a syaelal ix ec' viñ. A ticnaic jun, van schaan snivanil sc'ol viñ d'a tic. Añejtona' ach, van ab'an syail ta'. **26** A junxo svala', ay jun nivan xab' olan d'a co cal eyed'oc. Yuj chi', vach'chom ay eb' ay d'a tic, sgana sc'axpaj ta', max yal-laj. Añejtona' ex, max yal-laj e c'axpajec' ta' d'a tic, xchi viñ. **27** Tato icha chi' jun mamin, comonoc tza checb'at viñaj Lázaro chi' d'a spat viñ in mam. **28** Ata' ay ovañ eb' viñ vuc'tac. Syalan viñ yab' eb' viñ yic vach' mañ ol ja eb' viñ ved' d'a scal yaelal tic, xchi viñ. **29** Ix yalan viñaj Abraham chi': A d'a eb' ayec' juntzañ tas stz'ib'ejnaccan Moisés yed' eb' schecab' Dios. Yac'ocab'och eb' d'a sc'ool tas syal juntzañ chi', xchi viñ. **30** Mañ c'ocb'iloc jun chi' mamin, palta tato ol pitzvocxi junoc d'a scal eb' chamnac yal yab' eb', ol ton sna sb'a eb', xchi viñ. **31** Ix yalanxi viñaj Abraham chi': Tato max yac'och sc'ol eb' d'a tas stz'ib'ejnaccan Moisés yed' eb' schecab' Dios chi', vach'chom ay junoc ol pitzvoc d'a scal eb' chamnac, añejtona' mañ ol yac'och eb' d'a sc'ool, xchi viñaj Abraham chi' d'a viñ, xchi Jesús.

Ay smay cac'an somchaj spensar junoc mach

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 **1** Ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Ay juntzañ tastac tz'ic'an somchajel spensar eb' anima, palta a val mach tz'ac'an somchajel spensar eb' yetanimail, te chuc yico'. **2** Octom b'ab'el spixjioch junoc nivaquil q'uen d'a sjaj, syumjicanb'at d'a yol a' mar yic sjic' a' schami, yacb'an manto yac' somchaj spensar junoc uninto. Tato icha chi', te vach' yico'.[q] **3** Yuj chi' tzeyil val e b'a.

Tato ay junoc eyetanimail tz'och smul d'ayex, tzeyal d'ay. Tato sna sb'a, tzeyac' nivanc'olal. **4** Vach'chom uquel tz'och smul d'ayex d'a junoc c'u, palta uquel sb'at yalxi sb'a d'ayex syalan icha tic: Aq'uin nivanc'olal, mañxo ol in c'ulej junelxo, tato xchi, yovalil tzeyac' nivanc'olal, xchi Jesús.

Tato scac'och Dios d'a co c'ool

5 A eb' schecab' Jesús ix alan d'ay:

—Ochañ qued'oc yic sco vach' aq'uejoch Dios d'a co c'ool, xchi eb'.

[q] **17.2** Il nota d'a Mateo 18.6.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

6 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Tato yel tzeyac'och Dios d'a e c'ool, vach'chom jab'ïej, icha quilan junoc pitañ sat añ mostaza, ol yal eyalan d'a jun nivan te' tic: Q'ueañcot yed' sch'añal ib'. Tzach b'atcan d'a yol a' mar. B'at avejempax a b'a ta', tato xe chi, ol sc'anab'ajej te' icha tzeyal chi'.

A yopisio eb' tz'ac'an servil Dios

7 Q'uinaloc ay junoc co checab' tzoï ac'an servil. Tato ayb'at d'a co munlajel, mato ayb'at iloj calnel, ma iloj vacax, axo yic sjaxi, ¿tom naan calan d'ay? Ochañ, emañ c'ojan, va'añ, ¿tom xco chi d'ay? **8** Maay jun. Tecan icha tic scutej calan d'ay: Q'uexel a b'a, b'iquel a c'ab'. Tza b'oan in vael, tzac'ancot d'ayin. Ichato chi' ol ach va ach tic, xco chi d'ay. **9** ¿Tom scac' yuj diosal d'ay yujïej to ix sc'anab'ajej tas ix cal chi'? Maay. **10** Icha jun checab' chi', ichex ta'. Ayic toxo ix lajvi e c'anab'ajan masanil schecnab'il Dios, smoj tzeyal icha tic: Te malaj vach' cochi, añej juntzañ tas ix checji co c'ulej ix co b'o'o, xe chi, xchi Jesús d'a eb'.

Lajuñvañ eb' viï vinac ix b'oxi sc'ol yuj Jesús

11 Axo Jesús, añeja' sb'at d'a sb'eal Jerusalén, ix c'och d'a smojonal Samaria yed' Galilea. **12** Ayic ix c'och d'a jun aldea, ay lajuñvañ eb' viï penaay yuj jun yab'il scuch lepra. Yuj chi' maj snitzochlaj sb'a eb' viï d'a stz'ey Jesús, **13** toñej ix avajcot eb' viï d'ay:

—Mamin Jesús, oc'oc val a c'ool d'ayoï, xchicot eb' viï.

14 Axo ix iljib'at eb' yuj Jesús, ix yalanb'at d'a eb':

—Ixiquec, ix ch'oxec e b'a d'a eb' sacerdote, xchi d'a eb' viï.

Yacb'an van sb'ey eb' viï, ipan sb'oxi eb' viï. **15** Ay jun viï d'a scal eb' viï chi', ayic ix yilan viï to toxo ix b'o sc'ool, ix meltzaj viï, ix och ijan viï yalan vach' lolonel d'a Dios, ix avaj val chaañ viï. **16** Ix javi viï d'a yichañ Jesús, ix em cumnaj viï d'a sat luum yic syac'an yuj diosal viï d'ay. Aj Samaria jun viï chi'. **17** Yuj chi' ix yalan Jesús:

—¿Tom mañ lajuñvañoc eb' viï ix b'oxi sc'ool? ¿B'aj ay b'aluñvañxo eb' viï chi'? **18** A jun viï tic, ch'oc choñab'il viï, palta añej viï ix ul alan vach' lolonel d'a Dios.

19 Ix yalan Jesús d'a viï:

—Q'ueañ vaan, paxañ. Ach b'oxi yujto in ac'och d'a a c'ool, xchi d'a viï.

A chajtil tz'aj yoch Dios Cajaloc

(Mt 24.23-28,36-41)

20 Ay juntzañ eb' viï fariseo ix c'anb'an d'a Jesús:

—¿B'aq'uiï val ol och Dios Cajaloc? xchi eb' viï d'ay.

—Ayic ol och Dios Cajaloc, max yal-laj quilan yed' co sat. **21** Max yal-laj calani: Ayec' d'a tic, ma ayec' d'a chi', mañ xco chioc, yujto a d'a co pixan tz'och Yajalil, xchi Jesús d'a eb' viï.

22 Ix lajvi chi' ix yalan d'a eb' sc'ayb'um:

—Ay val jun tiempoal ol javoc, ol eyalan icha tic: Tzoc val jax junelxo jun Ac'b'ilcot yuj Dios d'a co cal tic, vach'chom junïejlaj c'ual, xe chama. Palta mañxo ol jalaj. **23** Ay eb' ol alanoc: Ina yajec' d'a tic, ma ina yajec' d'a chi', xcham eb', palta mañ ex b'atoc, mañ ex och tzac'an yuj eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

24 Yujto icha val yec' copnaj leb'lon,
sacb'i smasanil satchaañ yuuj, icha
chi' ol aj in ja d'a jun c'ual a in Ac-
b'il in cot yuj Dios voch animail tic.
25 Palta yovalil ol in b'ab'laj ab'ej val
syail sic'lab'il. Ol in spatiquejel eb'
anima d'a jun tiempoal tic. **26** Ayic ol
in jaxoc, lajan ol aj icha jun tiempoal
ayic yec'nac viñaj Noé. **27** Yujto a eb'
anima d'a jun tiempoal chi', ichñejta'
yec' c'u yuj eb': Sva eb', syuc'an a'
eb', ay eb' van yoch yetb'eyum, ay
eb' van sc'anji yisil. Max snalaj eb'
tato ay tas ol ja d'a yib'añ eb'. Icha
chi' yec' tiempo yuj eb' masanto
c'och sc'ual yoch viñaj Noé chi' d'a
yol te' arca. Aton ta' cotnac jun nivan
a' mucvajum, laj cham eb' smasanil.
28 Icha pax chi', ujinac d'a stiempoal
pax viñaj Lot: Sva eb', syuc'an a' eb',
smanvaj eb', schoñvaj eb', syavej tas-
tac eb', slaj sb'oan spat eb'. **29** A val
yelcancot viñaj Lot d'a yol choñab'
Sodoma, yemul jun c'ac' yed' juntzañ
cotac q'ueen chac xilinac. Icha val
yem ñab', icha chi' yemta d'a sat-
chaañ. Icha chi' aj scham eb'
smasanil. **30** Icha val ajnac d'a jun
tiempoal chi', icha chi' ol aj in ja a in
tic, xchi Jesús.

31 A d'a jun c'ual chi', tato ay eb'
ayq'ue d'a yib'añ spat, vach'chom ay
tas aycan yuj eb' d'a yol spat, moc-
xob' emtalaj eb' yiq'ueli. Tato ay eb'
ayb'at munlajel, mocxob' meltzaj eb'
d'a spat. **32** Tze nacot tas ajnac ix
yetb'eyum viñaj Lot chi'. **33** A eb'
snib'ej scol sb'a d'a yolyib'añq'uinal
tic, ol satel sq'uinal eb' d'a junelñej.
Axo eb' syac'cham sb'a vuuj, ol scha
sq'uinal eb' d'a junelñej.

34 Sval d'ayex, tato ay chavañoc
vaynac d'a sat sch'at d'a jun ac'val
chi', ay jun ol ic'jocb'atoc, ay junxo
ol canoc. **35-36** Q'uinaloc ay
chavañoc eb' ix van smol cheni, jun
ix ol ic'jocb'atoc, axo junxo ix ol
canoc, xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um
chi'.

37 Ayic ix yab'an jun chi' eb', ix
sc'anb'an eb' d'ay:

—¿B'ajtil ol ujoc jun chi' Mamin?
xchi eb'.

—Icha tz'ajc'och noc' ostoc b'aj ay
junoc chamnac noc', icha chi' ol ajoc,
xchi Jesús d'a eb'.

Ix chamnac yetb'eyum yed' viñ juez

18 **1** Ay jun ab'ix ix yal Jesús
d'a eb' sc'ayb'um, yic
snachajel yuj eb' to max yal stzactzaj
eb' yac'an lesal d'a masanil tiempo.
2 Icha tic ix yutej yalan d'a eb':

—A junel ay jun viñ juez d'a jun
choñab'. Malaj yelc'och Dios d'a sat
viñ. Malaj pax yelc'och eb' anima d'a
viñ. **3** A d'a jun choñab' chi', ay jun
ix chamnac yetb'eyum. Junjun c'u
b'at sc'an ix d'a viñ juez chi' to sb'o
yaj yoval ix. **4** Te nivanxo tiempo
tz'eq'ui, malaj sgana viñ juez chi'
sb'oan yaj d'a ix. Palta yib'añtaquilto
ix snaan viñ: Vach'chom max in
c'anab'ajej Dios, malaj pax tz'och eb'
anima d'ayin, **5** palta a jun ix tic, ol
in b'o yaj yoval ix, yujto junjun c'u
tzul avaj ochta ix d'ayin. Tato maay,
mañxo ol techajlaj ix vuuj, xchi viñ.

6 Icha chi' ix yutej viñ juez chuc
chi' snaani. **7** Axo pax Dios, ¿tom
mañ ol sb'o yaj d'a eb' sic'b'ilel
yuuj, eb' tz'avtan d'a c'ual d'ac'val?
¿Tom ol ec' tiempo scolvaj d'a eb'
tze na'a? **8** Sval d'ayex, ol sb'o yaj
d'a eb' d'a elañchamel. Palta a in
Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail
tic, ayic ol in jaxoc, ¿ay am eb'
aytoec' d'a yolyib'añq'uinal tic,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

añeja' ayoch Dios d'a sc'ool? xchi Jesús Cajal.

Viñ fariseo yed' viñ tecumel alcabar

9 Ix yalanxi junxo ab'ix tic Jesús d'a juntzañ eb' vach' spensar snaani. A d'a sat eb' chi', malaj svach'il juntzañxo eb' anima. Yuj chi', icha tic ix aj yalan d'a eb':

10 —Ay chavañ eb' viñ vinac ix b'at lesal d'a yamaq'uil stemplo Dios. Ay jun viñ fariseo, ay pax jun viñ tecumel alcabar. **11** Ayic ix c'och viñ fariseo chi', ix q'ue liñan viñ. Ix lesalvi viñ icha tic: Ach in Diosal, svac' yuj diosal d'ayach, yujto mañ in lajanoc yed' juntzañxo eb' anima. A eb' chi', elc'um eb', mañ vach'oc syutej sb'a eb', tz'em eb' d'a ajmulal. Yed' pax jun viñ tecumel alcabar tic, svac' yuj diosal d'ayach yujto mañ in lajanoc yed' viñ. **12** Yujto a in tic, chael tzin och d'a tzec'ojc'olal d'a junjun semana. Añejtona' svac' sdiezmoal d'ayach yuj jantac tas svac' ganar, xchi viñ. **13** Axo pax viñ tecumel alcabar chi', najatto ix cotcan liñan viñ, yujto xiv viñ, mañ jab'oc ix q'ue q'uelan viñ d'a satchaañ. Ix smac' sñi' sc'ol viñ, ix yalan viñ icha tic: Ach in Diosal, oc'oc val a c'ool d'ayin, te chuc in, xchi viñ d'a Dios. **14** A in tic svala' to ayic ix pax viñ tecumel alcabar chi', vach'xo viñ d'a yichañ Dios. Axo pax viñ fariseo chi', mañ vach'oc viñ d'a yichañ Dios, yujto a eb' syic'chaañ sb'a, ol ic'jocxiemta eb'. Axo eb' syiq'uemta sb'a, nivan ol aj yelc'och eb', xchi Jesús.

Sch'oxnac svach'c'olal Jesús d'a eb' unin
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Ay eb' mamab'il ix ic'ancot eb' yuninal d'a Jesús yic syaq'uec' sc'ab' d'a yib'añ eb'. Ayic ix yilan eb' sc'ayb'um to icha chi', ix cot yoval eb' d'a eb' ix ic'ancot eb' chi', ix cachji eb' yuj eb'. **16** Axo Jesús ix avtancot eb' sc'ayb'um chi', ix yalan d'a eb':

—Chaeccot eb' unin d'ayin. Mañ e cachoch vaan eb', yujto añej eb' lajan spensar icha eb' unin tic, añej eb' ay yalan yic yoch d'a yol sc'ab' Dios. **17** Val yel sval d'ayex, a eb' max chaan Dios Yajaloc icha syutej eb' unin schaani, malaj b'aq'uiñ ol och eb' d'a yol sc'ab', xchi Jesús.

A jun viñ b'eyum ix lolon yed' Jesús
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Ay jun viñ yajal d'a scal eb' ix c'anb'an d'a Jesús:

—Ach vach' c'ayb'um, ¿tas vach' tzin c'ulej yic tzin chaan in q'uinal d'a junelñej? xchi viñ.

19 —¿Tas yuj tzin al vach'il? Malaj junoc mach vach', añejton Dios vach'. **20** A ach tic, ojtac schecnab'il Dios syal icha tic: Mañ ex em d'a ajmulal. Mañ e milcham junoc eyetanimail. Mañ ex elc'anoc. Mañ eyac'och es d'a yib'añ junoc eyetanimail. C'anab'ajejec e mam e nun, xchi Jesús d'a viñ.

21 —Yictax unin in, ix in c'anab'ajej masanil juntzañ checnab'il tic, xchi viñ d'ay.

22 —Palta ayto junxo a paltail. Ixic, choñcanel masanil tastac ay d'ayach, tzac'an stojol d'a eb' meb'a', ichato chi' ol aj a b'eyumal d'a satchaañ. Slajvi chi', tzach jaxi, tzach och in c'ayb'umoc, xchi Jesús d'a viñ.

23 Axo ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix te cus viñ, yujto te b'eyum viñ. **24** Axo ix yilan Jesús to ix te och viñ ilc'olal, ix yalani:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ay val smay mañ ol ochlaj eb' b'eyum d'a yol sc'ab' Dios.
25 Q'uinaloc ay junoc noc' camello, ¿tom ol yal yec' noc' d'a yixal junoc q'uen acxa? Icha chi' yaj eb' b'eyum. Tato ol och eb', pural ol och eb' d'a yol sc'ab' Dios, xchi Jesús d'a eb'.
26 Axo eb' ix ab'an jun chi' ix yalan eb':
—A… tato icha chi' jun, ¿mach pax eb' ol colchajoc? xchi eb'.
27 —A tas max yal-laj yuj eb' anima, axo Dios masanil syal yuuj, xchi Jesús d'a eb'.
28 Axo viñaj Pedro ix alan d'ay:
—Mamin, a oï tic ix cactejcan juntzañ tastac yic tzoï och a c'ayb'umoc, xchi viï.
29 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb':
—Val yel sval d'ayex, a eb' syactejcan spat, ma smam snun, yuc'tac, yanab', ix yetb'eyum, yuninal yed' yisil yujto axoñej Dios sgana eb' syac' servil, 30 nivan spac ol scha eb' d'a jun tiempoal tic, axo d'a junxo tiempoal ol javoc, ol scha sq'uinal eb' d'a junelïej, xchi Jesús d'a eb'.

Ayocto ix yalancan Jesús yuj schamel
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 A Jesús ix avtancot eb' lajchavañ chi' sch'ocojil, ix yalan d'a eb':
—A ticnaic van co b'at d'a Jerusalén. Ata' ol ujoc elc'och jantacñej tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca' yic yalannaccan vab'ixal eb', a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic. 32 Ata' ol in ac'jococh d'a yol sc'ab' eb' ch'oc choñab'il. Ol in sb'uch eb'. Ol laj yal chuc eb' d'ayin. Ol in stzub'ej eb'.
33 Ol in smac' eb'. Slajvi chi', ol in smilancham eb'. Axo d'a schab'jial, ol in pitzvocxi, xchi Jesús d'a eb'.
34 Palta maj nachajel-laj jab'oc yuj eb'. Mañ yojtacoclaj eb' tas van yalan chi', yujto max nachajel-laj yuj eb'.

B'oxinac yol sat viï aj Jericó yuj Jesús
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Ayic vanxo sc'och Jesús d'a choñab' Jericó, ay jun viï max uji yilani, c'ojan ec' viï d'a ti' b'e, van sc'anan stumin viï. 36 Ix yab'an viï to tzijtum anima van yec' d'a yol b'e chi', yuj chi' ix sc'anb'an yab' viï tas van yuji. 37 Ix yalan eb' d'a viï to a Jesús aj Nazaret van yec' d'a yol b'e chi'. 38 Yuj chi', ix avajq'ue viï, ix yalan viï:
—Jesús, yiïtil ach can viñaj David, oc'oc val a c'ol d'ayin, xchi viï.
39 A eb' b'ab'el sb'at chi' ix cachan viï yic tz'em numan viï. Palta masñej ix avajq'ue viï:
—Ach yiïtilalcan viñaj David, oc'oc val a c'ol d'ayin, xchi viï.
40 Yuj chi', ix och tec'naj Jesús chi', ix schecan ic'joccot viï. Axo yic ix ja viï d'a slac'anil, ix sc'anb'an d'a viï:
41 —¿Tas a gana tzach vutej? xchi d'a viï.
—Mamin, in gana sb'oxican vilani, xchi viï.
42 —B'oocab'xican ilani. Tzach b'oxicani yujto in ac'och d'a a c'ool, xchi Jesús d'a viï.
43 D'a jun rato chi', ix b'oxican yilan viï, ix och tzac'an viï yuj Jesús. Ix yalan vach' lolonel viï d'a Dios. Aïejtona', a jantac eb' ix ilan jun chi', ix yal pax vach' lolonel eb' d'a Dios.

A yab'ixal viñaj Zaqueo

19 1 Ix c'och Jesús d'a Jericó, ix ec' d'a yol choñab' chi'.
2 Ata' ay jun viï b'eyum scuchan Zaqueo. Yajal yaj viï d'a eb' tecumel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

alcabar d'a jun choñab' chi'. 3 Sgana viñ yilani chajtil yilji Jesús. Palta max yal-laj yilan viñ, yujto tzijtum anima oyanoch d'a spatic Jesús chi' ayic van sb'eyi, yujto tzapan pax steel viñ. 4 Ix b'ab'lajb'at lemnaj viñ, ix q'ue viñ d'a sc'ab' jun te te' ayec' d'a ti' b'e, yic syil viñ yec' Jesús chi'. 5 Axo yic ix ec' Jesús chi' ta', ix q'ue q'uelnaj d'a viñ, ix yalan d'a viñ:

—Zaqueo, emañcot elañchamel, yujto a ticnaic a d'a a pat ol vac' in posado, xchi d'a viñ.

6 Ayic ix yab'an viñ icha chi', elañchamel ix emta viñ. Axo ix c'och Jesús chi' d'a spat viñ, ix scha viñ d'a tzalajc'olal. 7 Axo masanil eb' anima, mañ jantacoc ix yal eb' d'a spatic Jesús, yujto ix c'och yac' sposado d'a spat jun viñ chuc sb'eyb'al chi'. 8 Axo viñaj Zaqueo chi' ix q'ue liñan, ix yalan viñ d'a Jesús Cajal:

—A ticnaic Mamin, a jantac tas ay d'ayin, chapoj ol vutoc. Ol vac' junoc macañ d'a eb' meb'a'. Tato ay mach ix laj vixtej, ix velq'uej, chañel ol vac'pax sq'uexul d'a eb', xchi viñ.

9 Yuj chi' ix yalan Jesús chi':

—A ticnaic, ix cha scolnab'il viñ aj pat tic, yujto val yel yiñtilalpaxcan Abraham viñ. 10 A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, in javi in say eb' satnac yic tzin colanel eb', xchi Jesús chi'.

A yab'ixal lajuñe' q'uen tumin

11 Yacb'an van yab'an eb' anima tas ix yal Jesús chi', ay jun ab'ix ix yal d'a eb', yujto van sc'och eb' d'a slac'anil Jerusalén. A snaan eb' to toxo ol vach' och Dios Yajalil d'a yolyib'añq'uinal tic. 12 Icha tic ix yutej yalan d'a eb':

—A junel ay jun viñ vinac yiñtilcan eb' nivac yelc'ochi. Ix b'at viñ d'a jun choñab' te najat, yic tz'ac'jioch viñ reyal d'a schoñab'. 13 Ayic manto b'at viñ, ix yavtancot lajuñvañ eb' schecab' viñ. Ix yac'an juntzañ q'uen tumin viñ d'a eb'. Nivac sat q'ueen. Jun lajan q'uen ix scha junjun eb'. Ix yalan viñ d'a eb': Aq'uec e negocio yed' q'uen tumin tic, masanto ol in jaxoc, ichato chi' ol eyac'anxi q'uen d'ayin, xchi viñ d'a eb'. Ix b'at viñ b'ian. 14 Axo eb' yetchoñab' viñ, ix te chichon sc'ool eb' d'a viñ. Ix schecanb'at jayvañ vinac eb' d'a spatic viñ, yic syalan eb': A jun viñ tic, malaj co gana tz'och viñ reyal d'a co choñab' tic, xchi eb'. 15 Vach'chom icha chi' ix yal eb', ix ochñej viñ d'a yopisio chi'. Axo yic ix jax viñ, ix laj yavtancot eb' schecab' viñ chi', machtac eb' b'aj yac'naccan q'uen tumin chi' viñ, yic syab' viñ jantacxo yune' q'uen ix yac' ganar junjun eb'. 16 Ix b'ab'laj c'och jun d'a viñ, ix yalani: Mamin patrón, a q'uen tumin ac'naccan d'ayin, lajuñexo yune' q'uen ix yac' ganar, xchi d'a viñ. 17 Axo ix yalan viñ yajal chi': Vach' jun. A ach tic, te vach' ach d'ayin. Vach'chom quenñej ix vac' d'ayach, palta vach' ix utej a b'a yed'oc. Yuj chi', svac'och opisio och yajalil d'a lajuñeoc choñab', xchi viñ d'ay. 18 Ix lajvi chi', ix c'och junxo schecab' viñ chi'. Mamin patrón, a q'uen a tumin ac'naccan d'ayin, oyexo yune' q'ueen ix yac' ganar, xchi. 19 Yuj chi' ix yalanxi viñ: Vach' jun. Yuj chi' ol ach vac'och yajalil d'a oye' choñab', xchi viñ. 20 Ix lajvi chi', ix c'och junxo schecab' viñ chi', ix yalan d'a viñ: Patrón, ina q'uen a tumin tic. Sic'b'ilb'at q'uen vuuj d'a yol jun in payu'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

21 A in tic tzin xivi, yujto vojtac ach
to junñej b'elañ ach, yujto a ach tic,
toxoñej tza cha iquej tas syac' ganar
junxo anima. Toxoñej tza jach'a',
palta malaj tas tzavej, xchi d'a viñ.
22 Yuj chi' ix yalan viñ yajal chi': A
ach tic vach'chom in checab' ach,
palta te chuc ach. Yuj juntzañ tzal tic,
svac'canb'at d'a ib'añ. Yujto a ach val
tzala' to junñej b'elañ in. Toxoñej
tzin cha viquej tas syac' ganar junxo
anima. Toxoñej tzin jach'a', palta
malaj tas svavej. **23** Tato icha chi'
tzutej a naan d'a vib'añ, ¿tas yuj maj
ac'b'at q'uen majanil d'a junocxo, axo
tzin jax tic tzin chaanxi q'uen yed'
yune'? xchi viñ d'ay. **24** Ix lajvi chi'
ix yalan d'a eb' ayec' yed' chi': Iq'uec
ec' q'uen d'a viñ, tzeyac'an q'uen d'a
viñ ix ac'an ganar lajuñe' yune' yico',
xchi viñ d'a eb'. **25** Axo ix yalan eb':
Palta mamin patrón, lajuñexo q'uen
ay d'a viñ, xchi eb'. **26** Palta sval
d'ayex, a mach ayxo yico', ol vach'
ac'joc nañalocxo d'ay. Axo eb' malaj
yico', ol vach' ic'joquec' tas ay d'a
eb'. **27** Yed' pax eb' vajc'ool, eb'
malaj sgana tzin och yajalil, iq'ueccot
eb'. Mileccham eb' d'a vichañ tic,
xchi viñ yajal chi', xchi Jesús.

Ix c'och Jesús d'a Jerusalén

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Ix lajvi yalan jun ab'ix chi'
Jesús, ix schaan pax sb'e, ix b'ab'laj
yuj eb' sc'ayb'um yic sq'ue eb' d'a
Jerusalén. **29** Ayic van sc'och Jesús
chi' yed' eb' d'a slac'anil Betfagé yed'
Betania, d'a yichañb'at tzalan Olivo
d'a slac'anil Jerusalén, ix schecanb'at
chavañ eb' sc'ayb'um. **30** Ayic manto
b'at eb', ix yalan d'a eb':

—Ixiquec d'a jun choñab' d'a
quichañb'at tic. Ata' ol eyil jun noc'
b'uru, etzanoch noc'. Mantalaj mach
sq'ue d'a yib'añ noc'. Tze tijancot
noc'. **31** Tato ay mach tz'alan d'ayex:
¿Tas yuj tze tijelta noc'? ta xchi eb',
tzeyalan d'a eb': A Cajalil ay tz'och
noc' yuuj, xe chi, xchi Jesús chi' d'a
eb' viñ.

32 Ix lajvi chi', ix b'at eb' sc'ay-
b'um chi'. Icha ix yutej yalan Jesús
chi' d'a eb', icha chi' ix aj yilchaj noc'
b'uru chi' yuj eb'. **33** Axo yic van
stijanelta noc' eb', ix c'och eb' aj
b'uru chi', ix yalan eb':

—¿Tas yuj tze tijelta noc'? xchi
eb'.

34 —To ay ol och noc' yuj Cajalil,
xchi eb'.

35 Ix lajvi chi', ix yic'anb'at noc'
eb' d'a Jesús chi'. Ix yac'anoch
spichul eb' stz'amoc noc', ix yac'an-
q'ue Jesús chi' eb' d'a yib'añ noc'.
36 Axo yic van sb'eyi, ay eb' ix laj
lich'anem spichul d'a yol b'e[r] d'a
yichañ b'aj sb'eyb'at chi'. **37** Axo yic
van sc'och eb' d'a jun b'e spichlaj em
d'a tzalan Olivo, a jantac eb' sc'ay-
b'um, ix laj och ijan eb' yavajq'ue
yuj tzalajc'olal. Ix laj yalan vach'
lolonel eb' d'a Dios yuj juntzañ
milagro ix yil eb'. **38** Ix laj yalan eb'
icha tic:

—Calec vach' lolonel d'a co reyal
checb'ilcot yuj Dios Cajal. Te ay jun-
c'olal d'a satchaañ, te nivan yelc'och
co Diosal ta', xchi eb'.

39 Ay juntzañ eb' viñ fariseo ayec'
d'a scal eb' anima chi' ix alan d'a
Jesús chi':

—Ach C'ayb'um, ¿tas yuj max a
cach eb' a c'ayb'um tic? xchi eb' viñ.

[r] **19.36** Il nota d'a Mateo 21.8.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

40 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Sval d'ayex tato tz'em numan eb', axo juntzañ q'uen q'ueen tic ol avajq'ueoc, xchi d'a eb'.

41 Axo yic van sc'och Jesús d'a Jerusalén, ix yilanb'at jun choñab' chi', ix oc' yuuj. 42 Ix yalani:

—Ex aj Jerusalén, octom val snachajel eyuuj d'a jun c'u tic chajtil tz'aj e chaan sjunc'olal Dios, palta a ticnaic, maxtzac yal-laj snachajel eyuuj, yujto toxo ix c'ub'chajel d'ayex. 43 Yuj chi' ay jun tiempoal ol ja d'a eyib'añ, a eb' eyajc'ool, ol och oyan eb' d'a spatic yichañ e choñab' tic. Ol laj yoyan sb'a eb' d'a e patic, ol yac'an oval eb' eyed'oc. 44 Ol laj smaq'uem vecnaj jun choñab' tic eb' d'a sat luum. Ol smilancham eb' anima chi' eb'. Axo q'uen q'ueen latz'b'ilq'uei, mañxa junoc q'uen ol can d'a yib'añ q'uen yetq'uenal chi'. A jun tic ol ja d'a eyib'añ yujto a d'a jun tiempoal tic ix ja Dios d'ayex, palta max nachajel eyuuj, xchi Jesús.

A eb' pechb'ilelta d'a yol stemplo Dios

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Ix lajvi chi' ix c'och Jesús d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix spechanelta eb' schoñvaji yed' eb' smanvaji. 46 Ix yalan d'a eb':

—Tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios icha tic: A in pat, yicñej lesal yaji, xchi. A exxo tic, icha junoc q'uen ñaq'ueen b'aj sc'ub'ejel sb'a eb' elc'um, icha chi' tzeyutej, xchi d'a eb'.

47 Junjun c'u ix c'och Jesús chi' sc'ayb'ej anima d'a yamaq'uil stemplo Dios chi'. Axo eb' viñ sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ yajalil jun choñab' chi', ix say eb' viñ tas syutej eb' viñ smilanchamoc. 48 Palta maj yal-laj yuj eb' viñ, yujto ayoch d'a sc'ool eb' anima smaclan yab' d'ay.

A yopisio Jesús

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 1 D'a jun c'u chi' ix c'ayb'aj eb' anima d'a yamaq'uil stemplo Dios yuj Jesús. Ix yalan vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb'. Ix c'och eb' viñ sacerdote, eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio. 2 Ix yalan eb' viñ d'a Jesús chi':

—Al d'ayoñ, tas aji, yuj chi' tza c'ulej juntzañ chi', ¿mach ac'jinac opisio chi'? xchi eb' viñ d'ay.

3 —Ay pax jun tas tzin c'anb'ej d'ayex. Alec d'ayin, 4 ¿mach ac'jinac yopisio viñaj Juan ayic ix yac'an bautizar eb' ix laj c'och d'a viñ? ¿Am Dios ac'jinac, mato anima? xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.

5 Ix yal-lan yab' eb' viñ:

—¿Tas scutej co pacan d'a viñ? Tato scala' to a Dios ix ac'ancot viñaj Juan chi', axom ol yalan viñ: ¿Tas yuj maj eyac'och d'a e c'ol jun? xcham viñ. 6 Palta tato scala' to yic eb' anima, axom eb' anima ol oñ sjulq'uenejcham eb', yujto a viñaj Juan chi', schecab' ton Dios yaj viñ d'a yichañ eb', xchi eb' viñ.

7 Yuj chi' ix yalan eb' viñ to mañ yojtacoc eb' mach ac'jinac yopisio viñaj Juan chi'. 8 Ix yalan Jesús chi' d'a eb' viñ:

—Tato icha chi', mañ ol valpaxlaj d'ayex mach ac'jinac vopisio yic tzin c'ulan juntzañ tic, xchi d'a eb' viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A yab'ixal eb' munlajvum chuc spensar
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Ix lajvi chi', ix yalan jun ab'ix tic Jesús d'a eb' ayec' chi' ta':

—Ay jun viñ ix avan juntzañ te' uva d'a sat sluum.[s] Ix lajvi chi', ix yac'ancanb'at sluum viñ chi' majanil yed' masanil yavb'en te' chi'. Ix lajvi chi', nivan tiempo ix b'atcan viñ. **10** Axo yic ix c'och stiempoal smoljiel sat te' uva chi', ix schecb'at jun schecab' viñ yic sc'anan smajananub'al luum. Axo eb' ix majnan luum chi' ix mac'ani, ix spechan meltzaj eb', malaj jab'oc tas ix yac' eb' d'ay. **11** Yuj chi' ix schecb'at junxo schecab' viñ aj luum chi'. Palta añeja' ix stumej eb', ix smac'an pax eb', ix spechan meltzaj eb', malaj jab'oc tas ix yac' eb' d'ay. **12** Ix schecanxib'at junxo schecab' viñ, axo eb' ix majnan luum chi' ix mac'ani, ix spechan meltzaj eb'.

13 Axo ix snaan viñ aj luum chi': ¿Tas tzin c'ulej ticnaic? Ol in checb'at jun vuninal te xajan vuuj. Tecan ol xiv eb' d'ay, xchi viñ. **14** Axo ix c'och viñ uninab'il chi', ix slajtian sb'a eb' majnum luum chi'. Ix yalan eb': Ina sja viñ uninab'il b'aj ol can lum luum tic. Co maq'ueccham viñ, yic vach' a oñxo ol quiquejcan luum, xchi eb'. **15** Yuj chi', ix sñeranel viñ eb' d'a stiel avb'en chi', ix smac'ancham viñ eb'. Tzin c'anb'ej d'ayex, ¿tas ol utaj eb' majnum lum chi' yuj viñ aj luum chi' tze na'a? **16** Axo lac'an viñ ol b'atoc. Ol b'at smac'ancham juntzañ eb' majnum luum chi' viñ. Ol yac'anxicanb'at luum viñ majanil d'a juntzañxo, xchi Jesús d'a eb' viñ.

Ayic ix yab'an jun tic eb' anima, ix yalan eb':

—Comonoc malaj b'aq'uiñ ol ujoc icha chi', xchi eb'.

17 Axo Jesús ix och q'uelan d'a eb', ix yalani:

—Tato icha chi', ¿tas syalelc'och juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios tze na'a? Syal icha tic:

> A jun q'uen q'ueen malaj yelc'och d'a yichañ eb' b'oum pat, aton q'uen ix ochcan sjolomoc schiquin te' pat chi', xchicani.
> **18** Tato ay junoc mach tz'em tañnaj d'a yib'añ jun q'ueen chi', choc' tz'aji. Tato a q'ueen tz'em tañnaj d'a yib'añ junocxo, icha pococ tz'aji, xchi Jesús d'a eb'.

19 A eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés, ix snib'ej eb' viñ syam Jesús d'a elañchamel, yujto ix snael eb' viñ to a eb' viñ van yalani, palta ix xiv eb' viñ d'a eb' anima.

A juntzañ tumin sc'anel eb' yajal
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Yuj chi' ix checjib'at jayvañ eb' viñ yila' talaj tz'och smul Jesús chi'. A ix c'och eb' viñ, vach' ix yutej sb'a eb' viñ d'a yichañ Jesús chi'. Ix stz'acan sc'umej eb' viñ yic slectaj d'a slolonel, yic syac'anoch eb' viñ d'a yol sc'ab' eb' viñ yajal. **21** Yuj chi' ix stz'ac sc'anb'ej eb' viñ d'ay:

—Mamin c'ayb'um, cojtac to tojol tzutej a loloni yed' pax oñ a c'ayb'ani. Mañoclaj yilji anima tzila', yujto lajañnej yelc'och junjun anima d'ayach. Cojtac paxi to tzoñ a c'ayb'ej d'a tas sgana Dios d'a val yel. **22** Yuj

[s] **20.9** Il nota d'a Mateo 21.33.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' al d'ayoï: ¿Tom vach' scac' juntzañ tumin sc'anjiel d'ayoï yuj viï yajal d'a Roma, mato maay? xchi eb' viï d'ay.

23 Ix snael Jesús to chuc spensar eb' viï sc'anb'an eb' viï. Yuj chi' ix yalan d'a eb' viï:

24 —Ch'oxec junoc tumin chi' vila'. ¿Mach jun ayoch sat tic yed' sb'i tic d'a q'ueen? xchi d'a eb' viï.

—Aton sat viï yajal d'a Roma yed' sb'i viï, xchi eb' viï.

25 Yuj chi', ix yalan d'a eb' viï:

—A tas yictaxon viï yajal chi' yaji, aq'uec d'a viï. Palta a tas yictaxon Dios yaji, aq'uec d'a Dios chi', xchi d'a eb' viï.

26 Malaj junoc tas ix yal chi' b'aj ix ac'ji ganar yuj eb' yic syaman eb'. Ix te sat sc'ool eb' yab'an tas ix spac chi', mañxalaj tas ix yal eb'.

A eb' tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Ix lajvi chi', ay juntzañ eb' viï saduceo ix c'och d'a Jesús. Aton eb' viï tic tz'alani to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac, yuj chi' ix yalan eb' viï d'ay:

28 —Mamin C'ayb'um, a viñaj Moisés tz'ib'annaccan icha tic: Tato ay junoc viï vinac schami, scan ix yetb'eyum viï, palta malaj yuninal viï scani, tato icha chi', axo viï yuc'tac viï, tz'ic'anpaxcan ix ix chi', yic vach' tato tz'aj yuninal eb', ichato a viï ix cham chi' ay yico'. Icha chi' ix yalcan viñaj Moisés chi'. **29** A junel ay ucvañ eb' viï yuc'tac sb'a. A viï b'ab'el vinac ic'an jun ix ix, palta cham viï, malaj yuninal eb' cani. **30** Axo junxo yuc'tac viï ic'anxican ix. Palta cham junxo viï chi'. Malaj yuninal eb' canxi. **31** Slajvi chi', axo viï yoxil ic'anxi ix. Añejtona' yic'nac ix eb' viï yucvañil. Cham eb' viï smasanil. Malaj junoc eb' viï elcan yuninal yed' ix. **32** Axo d'a slajvub'xo, scham ix. **33** Axo ol pitzvocxi eb' chamnac, ¿mach junoc eb' viï ol ic'an ix yujto yic'nac ix eb' viï yucvañil? xchi eb' viï.

34 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a eb' viï saduceo chi':

—A d'a yolyib'añq'uinal tic, syic'laj sb'a eb' anima. **35** Palta ay val junxo lugar. A eb' ol pitzvocxi d'a scal eb' chamnac, eb' smoj sc'ochcan ta', ata' mañxalaj ic'lajb'ail. Mañxo ol yac'b'at yisil eb' c'anjoc. **36** Yujto a d'a jun tiempoal chi', mañxo ol chamlaj eb'. Lajan ol aj eb' yed' eb' ángel. Yuninal ton Dios ol aj eb', yujto ol pitzvocxi eb'. **37** Añejtona' d'a viñaj Moisés chi' yalnaccan Dios d'a scal te' q'uiix ayoch sc'ac'al, ata' yac'nac cojtaquejeli to ol pitzvocxi eb' chamnac, b'aj yalnaccan icha tic: A in ton tic sDiosal in viñaj Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj Jacob, xchi. **38** Yuj chi', vach'chom chamnac eb' viï chi', cojtac to mañ satnacoquel eb' viï d'a junelïej, yujto yalnac Dios to sDiosal eb' viï yaji. A d'a sat Dios, pitzan eb' anima smasanil, xchi Jesús.

39 Ay juntzañ eb' viï c'ayb'um d'a ley Moisés ix alan d'ay:

—Yel ton tzal Mamin C'ayb'um, xchi eb' viï.

40 Yuj chi' mañxalaj tas syal sc'anb'an eb' viï d'ay.

A Cristo, Yuninal Dios

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Ix yalan Jesús d'a eb' viï:

—¿Tas yuj ay eb' tz'alani to a Cristo yiïtilal David yaji? **42** Yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

añeja' viñaj David chi' alanxican d'a jun libro yic Salmos:

A Dios Cajal alannac d'a Vajalil
icha tic: Emañ c'ojan d'a in
vach' c'ab' tic,
43 masanto ol vac'canoch eb'
ayoch ajc'olal d'ayach d'a yalañ
oc, xchi Dios d'a Vajalil, xchi
viñaj David chi'.
44 Icha chi' yutejnaccan viñaj David
yalani to a Cristo ayoch yajaloc viñ,
yuj chi' cojtac to a Cristo chi', mañ
yiñtilalocñej David chi' yaji, xchi
Jesús d'a eb' viñ.

A smul eb' c'ayb'um d'a ley Moisés
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Ayic van yab'an eb' anima
smasanil, ix yalan Jesús icha tic d'a
eb' sc'ayb'um:
46 —Tzeyil val e b'a yic mañ ol ex
juvoquel yuj sb'eyb'al eb' viñ c'ay-
b'um d'a ley Moisés, yujto scham val
b'at eb' viñ yed' juntzañ spichul jucan.
Snib'ej eb' viñ to tz'em ñojan eb'
anima d'a eb' viñ b'aj ay mercado. A
sc'an eb' viñ to a d'a xila eb' nivac
vinac tz'em c'ojjab' eb' viñ d'a yoltac
spatil culto. Ayic tz'och vael, snib'ej
eb' viñ tz'em c'ojjab' b'aj tz'em c'ojan
eb' viñ nivac yelc'ochi. 47 Syic'an-
paxec' eb' viñ tas ay d'a eb' ix cham-
nac yetb'eyum yed' pax spat eb' ix.
Slajvi chi', najat syutej yoc slesal eb'
viñ, yic a snaan eb' anima to malaj
smul eb' viñ. Palta a eb' viñ chi', yelxo
val nivan yaelal ol ac'jococh d'a yib'añ
eb' viñ, xchi Jesús chi'.

A yofrenda ix chamnac yetb'eyum
(Mr 12.41-44)

21 1 A junel, ayec' Jesús d'a
yamaq'uil templo. Van yilani
chajtil syutej eb' b'eyum yac'anem
yofrenda d'a yol jun chalab' ofrenda.
2 Ix yilani ix c'och jun ix chamnac
yetb'eyum te meb'a'. Ix yac'anem
chab' cotac tumin ix d'a yool. 3 Yuj
chi', ix yalan Jesús chi' d'a eb' ayec'
ta' yed'oc:
—Val yel sval d'ayex, a jun ix te
meb'a' tic, ec'alto yic ix, ix yac' d'a
yichañ eb' ix laj yac' yico'. 4 Ay eb'
axoñej sobreal stumin syac'a'. Axo ix
meb'a' tic, jantacñej jab' stumin ix
ayeq'ui ix yaq'uem ix yofrendaoc.
Mañxalaj tas ix can d'a ix, xchi d'a
eb'.

A juntzañ yechel yic lajvub' c'ual
(Mt 24.1-28; Mr 13.1-23)

5 Ay juntzañ eb' van yalani to te
vach' yilji stemplo Dios, vach' yaj
yed' juntzañ q'uen q'ueen latz'-
b'ab'iloch d'ay yed' juntzañ tastac
siaj d'ay. Yuj chi' ix yal Jesús d'a eb':
6 —A juntzañ van eyilan tic, ay
jun tiempoal ol lajvoquel smasanil.
Mañxalaj junoc q'uen latz'b'ab'ilq'ue
tic ol can d'a yib'añ q'uen yetq'ue-
enal, xchi Jesús d'a eb'.
7 Yuj chi' ix sc'anb'ej eb' d'ay:
—Ach co C'ayb'umal, ¿b'aq'uiñ ol
ujoc juntzañ chi'? ¿Tas val yechel ol
sch'ox Dios, ayic toxo ol ujoc jun
chi'? xchi eb' d'ay.
8 Yuj chi' ix yalan d'a eb':
—Tzeyil val e b'a yic mañ ol ex
ac'joc musansatil, yujto tzijtum eb' ol
javoc, ol yesanel in b'i eb'. Ol yalan
eb': A in tic Cristo in, xcham eb'. Ol
yalanpax eb': Axo val sja stiempoal
tic, xcham eb'. Mañ ex b'at q'uelan
d'a eb'. 9 Ayic ol eyab'an specal yoch
nivac oval, axo yac'anpax oval eb'
comon anima yed' eb' yajal, mañ ex
te xivoc, yujto a juntzañ chi' yovalil
ol b'ab'laj ujoc, palta mañoclaj d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jun ratoal chi' ol lajvoquel yolyib'añq'uinal tic, xchi Jesús chi' d'a eb'.

10 Ix yalanpaxi:

—Ol och oval d'a scal juntzañ nivac nación. **11** Ay juntzañ nivac quixcab' ol laj ec'oc. Ol laj javoc vejel, ol laj yamchaj juntzañ anima yuj nivac ilya d'a junjun choñab'. Axo d'a satchaañ, tzijtum tas ol laj sch'ox sb'a. Ay pax juntzañ nivac yechel ol sch'ox sb'a d'a satchaañ, ol te xivpax eb' anima yuj juntzañ chi'.

12 Palta ayic manto ujoc juntzañ chi', ay eb' ol ex yamanoc, ol yac' chucal eb' d'ayex. Yujto in c'ayb'um ex, yuj chi' ol laj ex yic'b'at eb' d'a yoltac spatil culto yic ol yac'anoch eb' d'a eyib'añ. Ol ex yac'och eb' d'a preso, ol ex yic'b'at eb' d'a yichañ eb' viñ rey yed' eb' viñ yajal. **13** Yuj juntzañ tas ol ac'jococh d'a eyib'añ chi' ol yal eyalanel vab'ixal d'a yichañ eb' viñ yajal chi'. **14** Mañ e b'ab'laj naej yuj tas ol eyutej e colan e b'a d'a eb', **15** yujto a in ol in b'o eyala'. Ol vac' e jelanil d'a tas ol eyala'. Yuj chi' malaj eb' ajc'ool ol yal spacan d'ayex. Malaj junoc eb' ol tzac'van sjelanil d'ayex icha e jelanil ol vac'a'. **16** Palta a ex tic, a e mam e nun, eb' eyuc'tac, eb' e c'ab' eyoc yed' eb' eyamigo, ol meltzaj och eb' ajc'olal d'ayex. Ay ex ol ex smilcham eb'. **17** Axo masanil eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic, ol och eb' ajc'olal d'ayex, yujto ayoch e pensar d'ayin. **18** Palta mañ ol ex satel-laj, mañ val junoc xil e jolom ol satb'atoc. **19** Tato tec'an tzeyutej e b'a, ol eyac' ganar e chaan e q'uinal d'a val yel.

20 Ayic ol eyilani to oyb'ilxoq'ue Jerusalén yuj eb' soldado, nachajocab'el eyuuj to van slajviel jun choñab' chi'. **21** Axo eb' ayec' d'a yol yic Judea tic, b'atocab'can eb' elelal d'a tzalquixtac. A eb' ayec' d'a choñab' Jerusalén tic, b'atocab' pax eb' elelal. Axo eb' ayb'at d'a smunlajel, mañxoocab' ochta eb' d'a yol choñab' tic, **22** yujto a val d'a jun tiempoal chi', ol ja jun nivan yaelal yuj yoval sc'ool Dios. Ato ta' ol elc'och jantac tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios. **23** Ob'iltac eb' ix yab'ix d'a jun tiempoal chi' yed' eb' ix vanto schuni yune', yujto nivan yaelal ol ja d'a yib'añ eb' anima d'a juntzañ lugar tic. Ol yac'cot yoval sc'ool Dios d'a yib'añ eb' quetisraelal. **24** Nañal eb' ol cham yuj jun oval chi'. Axo nañalxo eb', ol b'atcan eb' preso d'a ch'oc choñab'il. Axo eb' ch'oc choñab'il chi' ol ixtan Jerusalén tic, masanto ol lajvoc stiempoal yac'an yajalil eb', icha yalnaccan Dios.

Sjaub'al Jesús d'a schaelal

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

25 Ay pax juntzañ yechel ol sch'ox sb'a d'a c'u, d'a q'uen uj yed' d'a q'uen c'anal. Axo juntzañ nación, ol laj somchaj eb' yuj xivelal, yujto ol c'añ sq'ue vaan a' mar, ol c'añ pax yemxi poñnaj a'. **26** Ol laj te xiv eb' anima ayic ol snaan eb' tas ol ujoc d'a jun yolyib'añq'uinal tic, yujto ol tzicub'tañaj pax juntzañ yipal d'a satchaañ. **27** Ichato chi' ol yilan eb' to a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ol in emul d'a scal asun yed' jantac in poder yed' in nivan tziquiquial. **28** Ayic ol syamanoch yuji juntzañ chi', tzex tzalaji, tzex q'ue q'uelan, yujto toxo ol ex colchajeloc, xchi Jesús chi' d'a eb'.

29 Ix lajvi chi', ix yalan jun ab'ix tic d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Tzeyilnab' te' higo, ma juntzañxo te te' slaj c'ajb'anel xiil.
30 Ayic tzeyilani to vanxo svolanxi te' sc'ab', snachajel eyuuj to vanxo sja stiempoal ñab'ilq'uinal. 31 Añejtona' juntzañ sval tic, ayic ol eyilan sja juntzañ chi', nachajocab'el eyuuj to toxo ol vach' och Dios Yajalil.

32 Val yel sval d'ayex, masanil juntzañ tas sval tic ol ujoc ayic manto satel-laj juntzañ anima tic. 33 A satchaañ yed' yolyib'añq'uinal tic, ol lajvoqueloc, palta a in lolonel, malaj b'aq'uiñ ol lajvoqueloc.

34 Tzeyil val e b'a. Mañ eyac' pitb'oc e b'a yuj pec'al, yuj uq'uel añ, ma yuj juntzañxo tas b'aj tzeyac'och e pensar. Ta maay, ayic ol ja jun c'ual chi', mañ listaoc eyaji. 35 Icha tz'aj yem junoc yaal, icha chi' ol aj sja jun c'ual chi' d'a yib'añ eb' anima smasanil d'a yolyib'añq'uinal tic.
36 Yuj chi' lista tzeyutej e b'a. Lesalvañec d'a masanil tiempo yic vach' tec'an eyaji. Yuj chi' ol yal eyel d'a tas d'iñan sjavi, yic pax mañ ol ex q'uixvoc eyoch d'a vichañ a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, xchi Jesús d'a eb'.

37 Junjun c'u sc'ayb'ej eb' anima Jesús d'a yamaq'uil stemplo Dios. Axo d'a tzalan Olivo tz'ec' ac'val yuuj.
38 Masanil c'u, spet c'och eb' anima chi' smasanil d'a yamaq'uil templo chi'. Sb'at smaclan yab' eb' d'ay.

A eb' viñ sayjinac tas syutej syaman Jesús

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

22 1 Van sja stiempoal q'uiñ yic snachajcoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto, aton yic svaan ixim pan eb' malaj yich. 2 Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ix sayan modo tas ol aj smilancham Jesús eb' viñ d'a c'ub'eltac, yujto xiv eb' viñ d'a eb' anima.

3 Ay jun viñ scuch Judas, viñ aj Queriot. Yetb'eyum sb'a viñ yed' eb' viñ uxluchvañ sc'ayb'um Jesús, palta a viñ Satanás ix och d'a viñ. 4 Yuj chi' ix b'at viñ sc'umej eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ yajal yaj d'a eb' viñ stañvan stemplo Dios. Ix yalan viñ tas ol yutoc yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' viñ. 5 Yuj chi' te vach' ix yab' eb' viñ. Ix yac'an strato eb' viñ yed' viñ d'a jantac tumin ol yac' eb' viñ d'a viñ. 6 Yuj chi' ix schaan yab' viñ tas ix yal eb' viñ. Ix och ijan viñ sayani tas syutej viñ yac'anoch Jesús chi' d'a yol sc'ab' eb' viñ d'a elc'altac.

A Santa Cena

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Ix c'och sc'ual svaan ixim pan eb', aton ixim malaj yich ayemi, yic smiljipaxcham noc' calnel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto.
8 Axo Jesús ix checanb'at viñaj Pedro yed' viñaj Juan, ix yalani:

—Ixiquec, b'at b'oec tas ol cab'lej d'a jun q'uiñ tic, xchi d'a eb' viñ.

9 —¿B'ajtil a gana sco b'o'o? xchi eb' viñ d'ay.

10 —Ayic ol ex c'och d'a yol choñab', ay jun viñ ol ilchajel eyuuj, cuchb'il jun ch'ub' a a' yuj viñ. Tzex och tzac'an yuj viñ, masanto tzex c'och yed' viñ d'a spat. 11 Ol eyalan d'a viñ aj pat chi: Icha tic ix aj yalancot co C'ayb'umal d'ayach: ¿B'ajtil ay jun a cuarto b'aj ol in va yed' eb' viñ in c'ayb'um yic sco naancot tas aj yelnaccot eb' co mam quicham d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Egipto? xchicoti, xe chi d'a viñ.
12 Axo viñ ol ch'oxan jun nivan
cuarto d'ayex d'a jun chaañ. Listaxo
yaji. Axo ta' ol e b'o tas ol cab'lej
chi', xchi Jesús d'a eb' viñ.
13 Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ. Axo
ix c'och eb' viñ, ix yilan eb' viñ to ix
elc'och icha ix aj yalan Jesús chi'. Yuj
chi' ata' ix sb'o eb' viñ tas ol yab'lej
d'a jun q'uiñ chi'.
14 Ayic ix c'och yorail, ix c'och
Jesús yed' juntzañxo eb' viñ sc'ay-
b'um, ix och oyan eb' viñ vael d'a
spatic te' mexa. **15** Ix yalan Jesús d'a
eb' viñ:
—Toxon nab'il vuuj to in gana tzin
va eyed'oc d'a jun q'uiñ tic, yacb'an
manto in chamoc. **16** Sval d'ayex,
mañxa b'aq'uiñ ol in va d'a jun q'uiñ
tic, masanto ol och junelxo ayic ol
vach' och Dios Yajalil, xchi d'a eb'
viñ.
17 Ix lajvi chi', ix yic'anq'ue vaan
jun vaso. Ix yac'an yuj diosal d'a Dios
yuuj. Ix yalanxi d'a eb' viñ:
—Chaec jun tic. Mol uq'uejec.
18 Yujto sval d'ayex, mañxalaj
b'aq'uiñ ol vuc' yal uva tic, masanto
ol vach' och Dios Yajalil, xchi d'a eb'
viñ.
19 Ix lajvi chi', ix yic'anq'ue van
jun ixim pan. Ix yac'an yuj diosal d'a
Dios yuj ixim. Ix xepanb'at ixim d'a
eb' viñ. Ix yalani:
—A jun tic, aton in nivanil tic ol
ac'joc eyuuj. Vaec ixim. Tze c'ulejñej
jun tic, yic tzin e naancoti, xchi d'a
eb' viñ.
20 Icha pax chi' ix yutej junxo vaso
ayic toxo ix lajvi sva eb', ix yalani:
—A jun ay d'a yol jun vaso tic
sch'oxanel jun schab'il strato Dios
toto ix b'oi. Yuj in chiq'uil ol el eyuuj
ol elc'och jun trato chi'.
21 Palta a viñ ol in ac'anoch d'a
yol sc'ab' eb' ol in milanchamoc,
ayec' viñ ved' d'a jun mexa tic. **22** A
in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail
tic, yovalil ol in paxoc, ichataxon yaj
sb'ocani. Palta a val viñ ol in
ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi', te
chuc yic viñ, xchi Jesús d'a eb' viñ.
23 Yuj chi' ix yal-lan yab' junjun
eb' viñ, ¿mach oïtaxlaj ol cac'och d'a
yol sc'ab' chamel chi'? xchi eb' viñ.

Mach junoc ec'al yelc'ochi

24 Ix lajvi chi', ix laj stelan sb'a eb'
sc'ayb'um yuj mach junoc eb' ec'al
yelc'ochi. **25** Axo Jesús ix alan d'a
eb':
—A eb' rey d'a junjun nación,
yajal ton yaj eb'. Yed' eb' yajal, vach'
eb' yalan eb' anima. **26** A exxo tic,
mañ eyutoc e b'a icha eb' chi'. Tato
ay junoc mach d'a e cal tic ec'al yel-
c'ochi, yic'ocab'emta sb'a icha junoc
unin. Añejtona' tato ay junoc yajal
yaj d'a e cal, ichaocab' junoc checab'
syutej sb'a. **27** Q'uinaloc tz'och junoc
nivan vael. ¿Mach junoc más nivan
yelc'och tze na'a? ¿Am jun c'ojanem
van sva'i, mato a jun van yac'an ser-
vil? Aton jun c'ojanem van sva chi'
más nivan yelc'ochi, palta a in tic
ayinec' d'a e cal icha junoc tz'ac'an
servil.
28 A ex tic, ix e tec'b'ej e b'a eyec'
ved'oc ayic ix ja juntzañ yaelal d'a
vib'añ. **29** Yuj chi', icha in yutej co
Mam Dios in yac'anoch yajalil, icha
chi' ol ex vutej pax ex vac'anoch
yajalil. **30** Yuj chi' ol yal e va ved' d'a
jun in mexa b'aj ay in och yajalil chi'.
Añejtona' ol ex em c'ojjab' d'a jun-
junoc e c'ojnub'. Axo eyoch chi' yajalil
d'a eb' lajchave' macañ quetisraelal,
xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yalnaccan Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

31 Ix yalanpax Jesús:

—Ach Simón, ina ix sc'an spermiso viñ Satanás d'a Dios, yujto snib'ej viñ tzex yac' proval icha tz'aj ixim trigo schayaji.[t] **32** Palta ix in tevi val d'a Dios uuj, yic max iq'uel a c'ool d'ay. A ach tic, ayic ol meltzajxoc och a pensar d'ayin, tzac' stec'anil eb' uc'tac, xchi Jesús.

33 Yuj chi' ix yalan viñaj Simón chi':

—Mamin, b'ecan in c'ol in b'at ed' d'a preso, vach'chom tzin cham ed'oc, xchi viñ.

34 —Pedro, sval d'ayach, ayic manto oc' noc' caxlañ d'a jun ac'val tic, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús chi' d'a viñ.

35 Ix yalanxi Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Tze nacoti, ayic ex in checannacb'at junel, maj eyic' e moral, maj eyic' e tumin, maj eyic'paxb'at e xañab'. ¿Tom ay tas yac'nac palta d'ayex ta'? xchi d'a eb'.

—Maay, malaj tasi, xchi eb'.

36 Axo ticnaic, mach ex ay e moral, e tumin, tzeyic'b'at eyed'oc. Mach ex malaj eyespada, tze choñel e chumpa, tze manan eyico'. **37** Yujto sval d'ayex, yovalil ol elc'och d'a vib'añ icha tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, b'aj syalcan icha tic: Icha tz'utaj eb' anima chuc, icha chi' ix utaj viñ, xchi. Jantacïej vab'ixal tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios chi', yovalil ol ujoquelc'ochi, xchi Jesús d'a eb'.

38 Yuj chi' ix yal eb' sc'ayb'um chi' d'ay:

—Mamin, ina chab' q'uen espada tic, xchi eb' d'ay.

—Yechelxo chi', xchi Jesús d'a eb'.

Ix yac' lesal Jesús d'a Getsemaní

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39 Ix lajvi chi', ix elta Jesús d'a yol jun pat b'aj ix va eb' chi', ix b'at d'a tzalan Olivo ichataxon smodo. Ix och pax tzac'an eb' sc'ayb'um yuuj. **40** Axo ix c'och ta', ix yalan d'a eb':

—Lesalvañec, yic mañ ol ex ac'joc proval, xchi d'a eb'.

41 Ix lajvi chi', ix sb'esanel sb'a d'a stz'ey eb'. Icha am snajatil sb'at junoc jul-lab', icha chi' ix b'ati. Axo ta' ix em cuman, ix lesalvi. **42** Ix yalan icha tic:

—Mamin, tato a gana, iq'uel jun yaelal tic d'a vib'añ, palta mañoc icha in gana, palta ichaocab' val a gana, xchi.

43 Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a jun ángel ix cot d'a satchaañ. Ix ul yac'an stec'anil. **44** Ix te och pitz'an d'a spixan. Yuj chi' yelc'olal ix lesalvi. Axo yalil tz'em d'a sat luum, calan yaj yed' chic', icha val yem tz'uj yem d'a sat luum chi'.

45 Ix lajvi slesalvi, ix meltzajxicot b'aj aycan eb' sc'ayb'um chi'. Axo ix c'och d'a eb', vaynacb'at eb', yujto ix te och pitz'an cuselal d'a spixan eb'. **46** Yuj chi', ix yalan d'a eb':

—¿Tas yuj tzex te vayi? Q'ueañec vaan, lesalvañec, yic vach' mañ ol ex

[t] **22.31** Ayic tzex chayaj ichoc trigo, syalelc'ochi to syac'lej viñ diablo ex yac'an meltzaj d'a e patic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

meltzaj d'a e patic ayic ol ex ac'joc proval, xchi d'a eb'.

Yamchajnac Jesús

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

47 Vanto slolon Jesús chi', ix c'och eb' tzijtumal anima. Axo viñaj Judas, yetb'eyum sb'a yed' eb' uxluchvañ sc'ayb'um Jesús chi', a viñ b'ab'el sc'och yuj eb'. Ix snitzanb'at sb'a viñ stz'ub' sti' Jesús chi'. **48** Axo Jesús chi' ix alan d'a viñ:

—Judas, ¿tom icha tic tz'aj in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic? xchi.

49 Axo eb' ayec' yed' Jesús chi', ayic ix yilan eb' tas van sja d'a yib'añ ix sc'anb'an eb' d'ay:

—Mamin, ¿tzam yal co xican eb' d'a q'uen espada tic? xchi eb' d'ay.

50 Val d'a jun rato chi', ay jun viñ d'a scal eb' sc'ayb'um Jesús chi' ix tzepanel schiquin jun viñ schecab' viñ sat sacerdote d'a svach'. **51** Axo Jesús ix alan d'a eb':

—Actejec, c'ocb'ilxo chi', xchi d'a eb'.

Axo Jesús ix yaman schiquin viñ chi', yed'ñej chi' ix ochxicani. **52** A eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ yajal yaj d'a stemplo Dios yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio, ix c'och eb' viñ syam Jesús chi'. Yuj chi' ix yal Jesús chi' d'a eb' viñ:

—¿Tas vaj tzeyila'? ¿Tom cuchb'um in d'a eb' sc'ulan chucal yuj chi' tzex ja d'ayin yed' q'uen espada yed' te te'? **53** Ayinñej ec' eyed' d'a yamaq'uil stemplo Dios d'a junjun c'u, palta maj in eyama'. Palta ato ticnaic yorail e c'ulan jun tic yed' yipalil viñ aj q'uic'alq'uinal, xchi d'a eb' viñ.

Ix yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

54 Ix lajvi chi', ix yamji Jesús yuj eb' viñ. Ix yic'anb'at eb' viñ d'a spat viñ sat sacerdote chi'. Axo viñaj Pedro, najat tzac'anto sb'at viñ yuuj. **55** Axo d'a yamaq'uil ti' pat chi' ix yac'och jun c'ac' eb' viñ. Ix och oyan eb' viñ d'a sti' te', ix em c'ojan eb' viñ. Ix em c'ojan pax viñaj Pedro chi' d'a scal eb' viñ. **56** Axo jun ix criada, ayic ix yilan ix to c'ojanem viñaj Pedro chi' d'a sti' te' c'ac' chi', ix och q'uelan ix d'a viñ, ix yalan ix:

—A jun viñ tic, yetb'eyum sb'a viñ yed' Jesús tic, xchi ix.

57 Axo viñ, elañchamel ix yiq'uel viñ d'a yib'añ, ix yalan viñ:

—Ach ix, mañ vojtacoc jun viñ tzal chi', xchi viñ d'a ix.

58 Junanto rato chi', ay junxo ix och q'uelan d'a viñ, ix yalani:

—A ach tic, etb'eyum a b'a yed' eb', xchi d'a viñaj Pedro chi'.

—Val yel maay, mañ vetb'eyumoclaj in b'a yed' eb', xchi viñ.

59 Ay am tom junoc hora chi', yelc'olal ix yal junxo viñ:

—Val yel a jun viñ tic, yetb'eyum sb'a viñ yed'oc, yujto aj Galilea eb', xchi viñ.

60 —Toton maay, mañ vojtacoc juntzañ tzal chi', xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

Ayic vanto yalan juntzañ chi' viñ ix oc' noc' caxlañ. **61** Ix cot q'ueleloc Jesús Cajal chi' d'a viñ. Yuj chi' ix snacot viñ tas ix yalcan Jesús. Ichaton tic ix yutej yalancan d'a viñ: Ayic manto oc' noc' caxlañ d'a jun ac'val tic, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoclaj, xchi d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ. 62 Yuj chi' ix sb'eselta sb'a viñ
d'a scal eb'. Ix te oc' val viñ
sic'lab'il.

Ix b'uchji Jesús yuj eb'
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63 Axo eb' stañvumal Jesús ix och
ijan eb' sb'uchvaj d'ay. Ix laj smac'an
pax eb'. 64 Ix smacan sat eb'. Ix
stz'itanb'at sti' eb'. Ix lajvi chi', ix
sc'anb'an eb' d'ay:

—Al d'ayoñ mach tzach mac'ani,
xchi eb' d'ay.

65 Mañ jantacoc tas ix yal eb' d'ay
yic sb'uchvaj eb' d'ay.

Ix c'och Jesús d'a yichañ viñ sat yajal
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Axo ix sacb'i, ix smolb'an sb'a
eb' ichamtac vinac ay yopisio d'a scal
eb' israel, eb' viñ sat sacerdote yed' eb'
viñ c'ayb'um d'a ley Moisés. Ix yic'an-
b'at Jesús eb' viñ d'a yichañ viñ sat
yajal. Axo ta' ix sc'anb'ej eb' viñ d'ay:

67 —Al d'ayoñ, ¿tom a ach tic
Cristo ach? xchi eb' viñ d'ay.

—Nab'añej sval d'ayex, ¿tom ol e
cha eyab' d'ayin? 68 Tato a in tzin
c'anb'ej junoc tas d'ayex, ¿tom ol
eyal d'ayin? ¿Tom ol in eyaq'uel d'a
libre? 69 Palta a in Ac'b'il in cot yuj
Dios voch animail tic, a ticnaic ol in
c'ochcan c'ojan d'a svach' c'ab' Dios,
aton jun masanil tas syal yuuj, xchi
Jesús d'a eb' viñ.

70 Masanil eb' viñ ix c'anb'an d'ay:

—¿Tom Yuninal ach Dios jun?
xchi eb' viñ d'ay.

—A in ton tic Yuninal in, icha
tzeyal chi', xchi d'a eb' viñ.

71 Yuj chi' ix yal eb' viñ.

—¿Tasto tz'och testigo cuuj? Yujto
a oñ val lac'an ix cab' yalan viñ, xchi
eb' viñ.

Ix c'och Jesús d'a yichañ viñaj Pilato
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5;
Jn 18.28-38)

23 1 Ix lajvi chi' ix q'ue vaan eb'
smasanil. Ix yic'anb'at Jesús
eb' d'a yichañ viñaj Pilato. 2 Ata' ix
syamoch eb' yac'anoch juntzañ es d'a
yib'añ. Ix laj yalan eb':

—Ix quila' to a viñ van yac'an
somchajel eb' quetchoñab'. Syalan-
pax viñ to max yal cac'an q'uen
tumin sc'anjiel d'ayoñ yuj viñ yajal
d'a Roma. A val viñ tz'alanpaxi to
Cristo viñ, syalelc'ochi to rey viñ,
xchi eb' d'a viñaj Pilato chi'.

3 Yuj chi' ix sc'anb'ej viñaj Pilato
chi' d'ay:

—Tzin c'anb'ej d'ayach, ¿tom
sreyal ach eb' israel? xchi viñ d'ay.

—A in toni, ichaton tzutej alan
chi', xchi Jesús d'a viñ.

4 Yuj chi', ix yal viñaj Pilato chi'
d'a eb' viñ sat sacerdote yed' d'a eb'
anima chi':

—Malaj jab'oc smul jun viñ tic
tz'ilchaj vuuj, xchi viñ.

5 Palta axo eb', yelc'olal yalan eb':

—A viñ tic, masanil eb' anima aj
Judea tic van somchajel yuj juntzañ
c'ayb'ub'al syac' viñ. Ato d'a Galilea
ix schael yich viñ yalani, masanto ix
javi viñ d'a Judea tic, xchi eb' d'a
viñaj Pilato chi'.

Ix c'och Jesús d'a yichañ
viñaj Herodes

6 Ayic ix yab'an juntzañ chi' viñaj
Pilato chi', ix sc'anb'an viñ yab' d'a
eb', tato a Jesús aj Galilea. 7 Axo
yic ix yab'an viñ to aj Galilea, yuj
chi' ix yac'anb'at d'a viñaj Herodes
yajal d'a Galilea chi' yujto ayec' viñ
d'a Jerusalén d'a juntzañ c'ual chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

8 Ayic ix yilan viñaj Herodes chi' sc'och Jesús, te vach' ix yab' viñ, yujto ayxo stiempoal yab'an specal viñ. Yuj chi' sganaxo viñ slolon yed'oc. Snib'ej val viñ syil sb'oan junoc milagro. **9** Tzijtum tas ix sc'anb'ej viñ d'ay, axo Jesús mañ jab'oc ix tac'vi d'a viñ. **10** Axo eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés ayec' ta', yelc'olal ix yac'och eb' viñ d'a yib'añ. **11** Yuj chi' a viñaj Herodes chi' yed' eb' soldado, ix sb'aj Jesús chi' eb'. Ix sb'uchan pax eb'. Ix stz'acan yac'och juntzañ pichul eb' te vach' d'ay, icha spichul eb' viñ rey. Ix lajvi chi', ix yac'anxi meltzaj Jesús viñ d'a viñaj Pilato. **12** A d'a jun c'ual chi' ix yamigoejq'ue sb'a viñaj Pilato chi' yed' viñaj Herodes, yujto a d'a yalañtaxo yajc'ool sb'a eb' viñ.

Ix ac'jioch chamel d'a yib'añ Jesús

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39—19.16)

13 Axo viñaj Pilato chi' ix molb'an eb' viñ sat sacerdote, eb' viñ ay yopisio yed' pax eb' anima smasanil. **14** Ix yalanelta viñ d'a scal eb':

—A viñ ix ul eyac' tic d'ayin, yujto tzeyala' to somchajel eb' anima yuj viñ, palta ina d'a eyichañ ix in c'anb'ej vab' d'a viñ, palta malaj jab'oc smul viñ scheclajelta vuj icha ix aj eyalani. **15** Añeja' pax viñaj Herodes, malaj tas ix ilchaj yuj viñ d'a viñ. Yuj chi' ix schecxicot viñ d'ayoñ. Inai, malaj jab'oc smul viñ yic smoj schami. **16-17** Yuj chi', toñej ol in chec mac'joc viñ, ol vac'anxiel viñ d'a libre, xchi viñ d'a eb'. **18** Axo yic ix yab'an eb' anima to icha chi', ix laj avajq'ue eb':

—A viñ tic, chamocab' viñ. Aocab' viñaj Barrabás chi' tz'el d'a libre, xchi eb'.

19 A viñaj Barrabás chi', preso yaj viñ, yujto locan viñ yed' eb' viñ ix ac'an oval yed' eb' viñ yajal d'a yol choñab' chi'. Mac'umcham anima pax viñ. **20** Axo viñaj Pilato chi' snib'ej viñ syaq'uel Jesús d'a libre. Yuj chi' icha chi' ix yutej viñ yalanxi d'a eb' anima. **21** Palta ayic ix yab'an eb' to icha chi', ix q'ue umnaj eb' yavaji:

—Culusejq'ue viñ. Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

22 Ix yalanxi viñaj Pilato chi' yoxelal d'a eb':

—¿Tas val smul viñ d'ayex jun? Malaj val jab'oc smul viñ tz'ilchaj vuuj yic smoj schami. Yuj chi' toñej ol in chec mac'joc viñ, ol vac'anxiel viñ d'a libre, xchi viñ d'a eb'.

23 Axo eb', ix te q'ue umnaj yavaji to yovalil sculusajq'uei. Te chaañ ix avajq'ue eb' yed' eb' viñ sat sacerdote. Yuj chi' ix yac' ganar eb'. **24** Ix yalan viñaj Pilato chi': Ujocab' icha sgana eb', xchi viñ. **25** Axo viñ locan d'a scal oval chi', viñ mac'umcham anima chi', viñ preso yaji, a viñ ix ac'jielta d'a libre icha sgana eb'. Axo Jesús ix ac'jicanoch d'a yol sc'ab' eb' icha sgana.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Ayic van yic'anb'at Jesús eb' b'aj ol chamoc, ay jun viñ aj Cirene scuchan Simón, spetoj viñ d'a smunlajel, ix yamchaj viñ yuj eb' soldado. Axo viñ ix checji scuchb'at sculusal Jesús chi'. Ix och tzac'an viñ yuuj.

27 Tzijtum eb' anima ix och tzac'an yuuj. Yed' pax eb' ix ix, veq'ueq'ui yel yav eb' ix yoc' yuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

28 Axo Jesús ix meltzajb'at q'uelan d'a eb' ix, ix yalani:

—Ex ix aj Jerusalén, mañ ex oc' vuuj. Oc'añec eyuuj yed' yuj eb' eyune', **29** yujto ay val jun c'ual ol javoc, ol eyalani: A val eb' ix malaj yune', eb' ix toxon max unevi yed' eb' ix mañ yojtacoc yac'an chunoc yune', te vach' yic eb' ix, xe chama. **30** A d'a jun tiempoal chi', ol laj yal eb' anima icha tic: Tzoc val cot juntzañ vitz yed' juntzañ tzalquixtac tic d'a quib'añ yic tzoñ sc'ub'ejeli, xcham eb'. **31** A in tic, lajan in icha junoc te te' yaax, palta ina val tas syac'och eb' d'a vib'añ. Ocxom val a ex tic. Yelxo val nivan tas ol ac'jococh d'a eyib'añ, yujto lajan ex icha junoc te te' taquiñxo, xchi Jesús d'a eb' ix.

32 Ay pax chavañ eb' viñ ay smul ix ic'jib'at yed' Jesús chi', yic sculusajq'ue eb' viñ yed'oc. **33** Ix c'och eb' d'a jun lugar scuchan B'aj Ay Sb'aquil Jolom. Ata' ix culusajq'ue Jesús yuj eb' viñ soldado. Ix culusajpaxq'ue chavañ eb' viñ ay smul chi' yed'oc, jun viñ d'a svach', jun viñ d'a sq'uexañ. Junjun sculusal junjun eb'. **34** Ayic van sq'ue d'uñuñoc Jesús yuj eb', ix yalani:

—Mamin, ac' nivanc'olal eb', yujto mañ yojtacoc eb' tas van sc'ulani, xchi d'a Dios.

Axo eb' viñ soldado, ix yac' suerte eb' viñ yic spojanec' spichul Jesús chi' eb' viñ d'a spatic. **35** Axo eb' anima, van yilan eb' tas van yuji chi'. Añeja' pax eb' viñ yajal, ix sb'uch Jesús eb' viñ. Ix laj yalan eb' viñ:

—Ab'i chi' colvajvum viñ d'a juntzañxo. Scolocab' pax sb'a viñ ticnaic, tato d'a val yel Cristo viñ, viñ sic'b'ilel yuj Dios, xchi eb' viñ.

36 Añeja' ix b'uchji pax yuj eb' viñ soldado. Ix c'och eb' viñ d'a stz'ey. Ix yac'an vinagre eb' viñ yuq'uej. **37** Ix yalan eb' viñ d'ay:

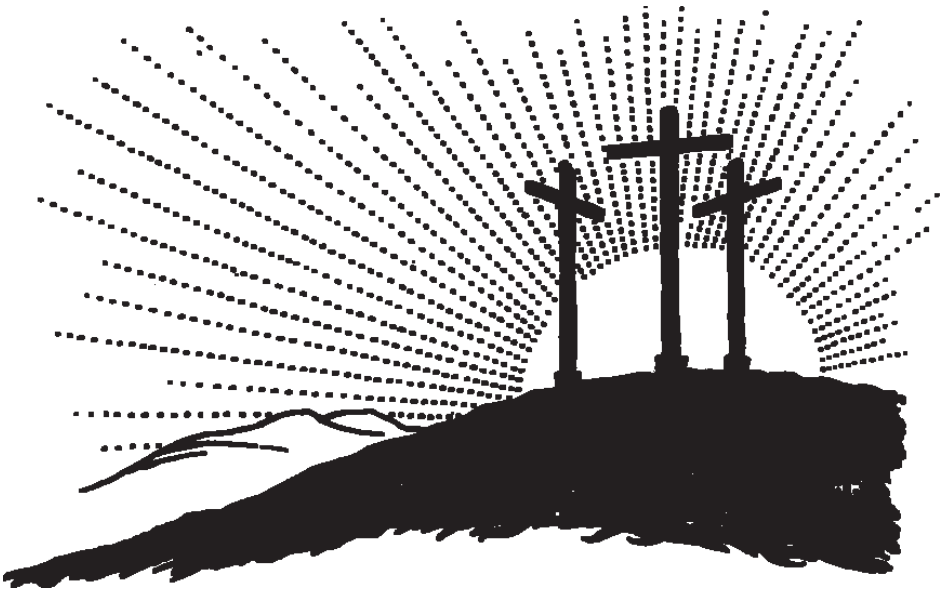

Ix culusajq'ue Jesús (Lc 23.33)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Tato yel Sreyal ach eb' israel, colto naic a b'a quila', xchi eb' viñ d'ay.

38 Ay jun letra ix tz'ib'ajoch d'a sjolom te' sculusal, xchi icha tic: A viñ tic Sreyal eb' israel, xchi.

39 Ay pax jun viñ culusab'ilq'ue yed'oc ix b'uchani, ix yalan viñ icha tic:

—Tato yel Cristo ach, col a b'a quila', tzoï a colan paxi, xchi viñ d'ay.

40 Axo junxo viñ yetb'eyum viñ ix cachani, ix yalan viñ:

—¿Tom max ach xiv d'a Dios? Ina lajan cajoch d'a yol sc'ab' jun yaelal tic yed'oc. **41** A oï tic, smoj val scab' syail co chaan spac co mul, palta a jun viñ tic, malaj tas ix smulej, xchi viñ.

42 Ix lajvi chi' ix yalan viñ d'a Jesús:

—Ach Jesús, tzin a nacoti ayic ol ach ja ac' Yajalil, xchi viñ d'ay.

43 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Val yel sval d'ayach, a d'a jun c'u tic ol ach c'och ved' d'a svach'ilal, xchi d'a viñ.

A schamel Jesús

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Ayic toxo tz'och chimc'ualil, ix q'uic'b'i q'uinal d'a masanil yol-yib'añq'uinal tic masanto d'a a las tres yic yemc'ualil. **45** A yoc c'u, majxo yac'laj yoc. Axo c'apac cortina ayoch smaculoc snañal yol stemplo Dios, ix ïic'chaj snañal c'apac.
46 Axo Jesús te chaañ ix avaji, ix yalan icha tic:

—Mamin, svab'enejcanoch in pixan d'a yol a c'ab', xchi d'a Dios.

Ix lajviñej yalan jun chi', ix chami.

47 Axo jun viñ capitán aj Roma, ayic ix yilan juntzañ chi' viñ, ix yal vach' lolonel viñ d'a Dios, ix yalan viñ icha tic:

—Val yel a jun viñ tic, te malaj smul viñ, xchi viñ.

48 Axo masanil eb' anima ayec' chi' ta', ix yil eb' tas ix uji chi'. Ix laj paxta eb', ix och val pitz'an cusc'olal d'a spixan eb'. **49** Axo jantacïej eb' ojtannac Jesús yed' juntzañ eb' ix ix cotnac yed' d'a Galilea, najatto ix laj cotcan d'añjab' eb' ix.

Mucb'il snivanil Jesús d'a yol q'uen ñaq'ueen

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50 Ay jun viñ scuchan José, aj choñab' Arimatea d'a yol yic Judea. Vach' viñ, tojol spensar viñ. Ay pax yopisio viñ yed' eb' viñ yajal.
51 Palta maj yac'och sb'a viñ yed' eb' viñ ix ac'anoch chamel d'a yib'añ Jesús chi'. Van staïvan viñ svach' och Dios Yajalil. **52** Ix c'och viñ d'a viñaj Pilato, yic sc'ananemta snivanil Jesús viñ. **53** Ix lajvi yic'an spermiso viñ chi', ix b'at yac'an ic'joquemta snivanil chi' viñ. Ix sb'ac'anoch jun sábana viñ d'a spatic. Ix lajvi chi' ix b'at yac'an ac'joc och snivanil viñ d'a yol jun q'uen q'ueen joyb'ilel yool. A d'a jun q'ueen chi', manta junoc mach smucchaji. **54** Aton d'a jun c'ual chi' vanxo yac'an lista sb'a eb' yuj sc'ual ic'oj ip toxo ol yamchaj ochoc.

55 Axo eb' ix ix cotnac yed' Jesús d'a Galilea, ix b'at eb' ix yil q'uen q'ueen b'aj ix mucchaj chi'. Ix yilan eb' ix chajtil ix yutej eb' yac'anoch snivanil chi' d'a yol q'ueen. **56** Ix lajvi chi', ix paxta eb' ix d'a sposado. Ix laj sb'oan juntzañ yal suc'uq'ui sjab' eb' ix yed' juntzañ vach' sucjioch d'a snivanil Jesús chi'. Axo yic ix c'och

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yorail sc'ual ic'oj ip, ix yic'an yip eb' ix icha yalan jun checnab'il d'a ley.

Pitzvinacxi Jesús
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 **1** Ayic ayto sc'an sacb'i d'a domingoal, aton jun b'ab'el c'u yic semana, ix b'at eb' ix ix chi' b'aj mucb'il snivanil Jesús chi'. Yed'-nac juntzañ yal suc'uq'ui sjab' chi' eb' ix b'ob'il yuuj. **2** Axo ix c'och eb' ix, ix yilan eb' ix to toxo ix el q'uen smacul chi'. **3** Ix och eb' ix d'a yol q'ueen, ix yilan eb' ix to mañxalaj snivanil Jesús Cajal ayeq'ui. **4** Ix te satb'at sc'ool eb' ix yilani. Axo ix yilan eb' ix ayec' chavañ ángel icha yilji vinac, liñjab'ec' d'a stz'ey eb' ix. Toxoñej stziquiqui spichul eb'. **5** Yuj chi' ix te xiv eb' ix, ix em cumjab' eb' ix d'a sat luum. Axo ix yalan eb' ángel chi' d'a eb' ix:

—¿Tas yuj tze say jun pitzan d'a yol b'aj smucchaj eb' chamnac tic? **6** Mañxo ayoquec'laj d'a tic. Toxo ix pitzvixi. Naeccot tas yalnac d'ayex, ayic aytoec' eyed'oc d'a Galilea. **7** Ayic yalani to a jun Ac'b'ilcot yuj Dios yoch animail, yovalil ol ac'-jococh d'a yol sc'ab' eb' anima chuc spensar, ol culusajq'ue yuj eb'. Axo d'a schab'jial ol pitzvocxi. Icha chi' yutejnac yalancan d'ayex, xchi eb' ángel chi' d'a eb' ix.

8 Ix snacot eb' ix tas yalnaccan Jesús chi', **9** yuj chi' ix paxta eb' ix ta', ix b'at yalan eb' ix d'a eb' uxluch-vañ sc'ayb'um Jesús chi' yed' d'a eb' sc'ayb'um smasanil. **10** A eb' ix ix b'at alan ab'ix tic, aton ix María aj Magdala, ix Juana yed' ix María snun viñaj Jacobo. Ay pax juntzañxo eb' ix yetb'eyum sb'a yed' eb' ix. **11** Palta a eb' schecab' Jesús chi', toñej ste comon lolon eb' ix snaan eb'. Maj schalaj yab' eb' d'a eb' ix.

12 Axo viñaj Pedro yelc'olal ix b'at viñ b'aj mucan chi'. Ayic ix c'och viñ, ix em ñojan viñ yilanoch d'a yol q'ueen, ix yilan viñ to axoñej c'apac sábana ix b'ac'chajoch d'a snivanil Jesús chi' aycan sch'ocoj. Ix paxta viñ, ix te sat sc'ool viñ yuj tas ix uji chi'.

Sch'oxnac sb'a Jesús
d'a chavañ eb' d'a yol b'e
(Mr 16.12-13)

13 A d'a jun c'ual chi', ay chavañ eb' sc'ayb'um van sb'at d'a jun b'e sc'och d'a choñab' Emaús. A jun choñab' chi', ay am oxeoc legua scal yed' Jerusalén. **14** Van sb'ey eb', van yalub'tañan eb' tas juntzañ ix uji. **15** Ayic van yalub'tañan eb' chi', ix c'och Jesús, ix yetb'atan sb'a yed' eb'. **16** Ix moyjican sat eb' yuuj. Vach'-chom tz'ilji yuj eb', palta maj nachajel-laj yuj eb' tato a'. **17** Ix sc'anb'an Jesús d'a eb':

—¿Tas val eyalub'tañej tzex b'eyi? xchi d'a eb'. Ix och vaan eb', te cusel-tac yilji eb'.

18 Ay jun viñ scuch Cleofas ix tac'vi d'ay:

—Inatax yojtac eb' anima smasanil tas ix uji d'a Jerusalén d'a evi chab'ji tic. A achxo tic, ¿tom maj ab' jab'oc? Ina ach ec' ta', xchi viñ d'ay.

19 —¿Tas juntzañ ix uji chi' jun? xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.

—Ay jun aj Nazaret scuch Jesús. Schecab' ton val Dios yaji. A d'a yichañ Dios yed' d'a yichañ eb' choñab', te nivan yelc'och tas ix sc'ulej yed' tas ix yala'. **20** Palta a eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ yajal ix ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel. Yuj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' ix culusajq'uei. **21** Ix cac'och yipoc co c'ool to ol oñ scolel a oñ aj Israel oñ tic. Chab'jitax ix uji jun chi' ticnaic. **22** Palta ay juntzañ eb' ix quetb'eyum co b'a yed'oc, sat co c'ool yuj tas syal eb' ix, a ix sacb'i ix b'at eb' ix yil jun q'ueen b'aj ochcan snivanil Jesús chi'. **23** Ix ab' yilan eb' ix, mañxalaj snivanil ayeq'ui. Ix lajvi chi', xid' yalan eb' ix d'ayoñ to icha vayich ix aj yilan chavañ ángel eb' ix. Ix ab' yalan eb' ángel chi' d'a eb' ix to a Jesús toxo ix pitzvixi. **24** Ix lajvi chi', ix b'at juntzañ eb' quetb'eyum yila'. Icha val ix aj yalan eb' ix chi', icha val chi' ix aj yilan eb'. Axo pax Jesús, maj yil-laj eb', xchi eb' d'ay.

25 Axo Jesús ix alan d'a eb':

—A ex tic malaj jab'oc e pensar, max e b'alaj aq'uejochlaj d'a e c'ool tastac yalnaccan eb' schecab' Dios d'a peca'. **26** A Cristo chi', yovalil ix yab' syail, ayic mantzac och Yajalil, xchi d'a eb'.

27 Ix lajvi chi', ix och ijan yalan d'a eb' b'ajtactil tz'ib'ab'ilcan yab'ixal d'a Slolonel Dios. Ix schaancot yalan tastac tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Moisés, masanto d'a tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca'.

28 Ayic ix c'och eb' d'a jun choñab' b'aj van sb'at eb' chi', axo Jesús ijan b'eñej ix ec'b'ati. **29** Axo eb' ix ac'an pural scani. Ix yalan eb' d'ay:

—Canañ qued'oc, ina vanxo yem c'u, toxo val ol q'uic'b'oc, xchi eb' d'ay.

Yuj chi' ix och d'a yol spat eb', ix can yed' eb'. **30** Ayic ix em c'ojan d'a te' mexa yed' eb', ix yic'anq'ue vaan jun ixim pan. Ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuj ixim. Ix lajvi chi', ix och ijan spucanb'at ixim d'a eb'. **31** A d'a jun rato chi', ichato ix jacvi sat eb'. Ix yilanoch eb' to a Jesús. Palta ix satem d'a stz'ey eb', axo ix yilan eb', mañxalaj mach. **32** Ix yalan eb':

—Yel toni, ix och pitz'an d'a co c'ool yuuj a ix yalan d'ayoñ d'a yol b'e, ayic ix yac'anpax nachajel cuuj tastac tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, xchi eb'.

33 D'a jun rato chi' ix q'ue vaan eb', ix pax eb' d'a Jerusalén. Ata' ix ilchaj eb' uxluchvañ schecab' Jesús yuj eb' yed' juntzañxo yetb'eyum eb'. Molanec' eb'. **34** Axo eb' chi', ix alan d'a eb' chavañ chi':

—D'a val yel ix pitzvixi Jesús Cajal. Ix sch'ox sb'a d'a viñaj Simón tic, xchi eb'.

35 Ix lajvi chi', axo eb' chavañ chi' ix alani tas ix sc'ulej eb' d'a yol b'e yed' pax tas ix aj snachajel yuj eb' to a Jesús ayic ix spucanec' jun ixim pan chi'.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a eb' sc'ayb'um

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Vanto yalan jun chi' eb', axo ix yilan eb' ayxo ec' Jesús d'a scal eb'. Ix yalani:

—Junc'olalocab' eyaji, xchi d'a eb'.

37 A eb' chi', toñej ix satb'at sc'ool eb'. Ix laj xivq'ue eb'. A snaan eb' to a junoc pixan sch'ox sb'a d'a eb'. **38** Ix yalan Jesús d'a eb':

—¿Tas yuj tzex te xivi? ¿Tas yuj ay e chab'c'olal d'ayin? **39** Ilecnab' in c'ab' yed' voc tic. Añejtona' a in. Yamlejecnab'i, tzeyilani tato a junoc pixan, ¿tom ay sb'ac'chil junoc pixan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' sb'aquil syal tze yam icha vic tic? xchi d'a eb'.

40 Ix lajvi yalan jun chi' d'a eb', ix sch'oxan sc'ab' yed' yoc d'a eb'. **41** Vach'chom stzalaj eb', palta añeja' maj yac'ochlaj eb' d'a sc'ool, yujto toñej ste sat sc'ool eb'. Yuj chi' ix yal d'a eb':

—¿Mama jab'oc tas tzin va d'a tic? xchi.

42 Axo eb' ix ac'an jab' b'olb'il chay d'ay.

43 Ix schaan d'a eb', ix yab'lan d'a yichañ eb'. **44** Ix lajvi chi' ix yalan d'a eb':

—A ticnaic, ix elc'och tas ix valcan d'ayex ayic ayinto ec' eyed'oc. Valnaccan d'ayex to yovalil ol elc'och jantacñej vab'ixal tz'ib'yajcan d'a ley Moisés, tas tz'ib'ab'il pax can yuj eb' schecab' Dios yed' juntzañ vab'ixal d'a libro Salmos, xchi d'a eb'.

45 Ichato chi', ix ac'ji jacvoc spensar eb' yuuj, yic snachajel yuj eb' tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios. **46** Ix yalan d'a eb':

—A d'a Slolonel Dios tz'ib'ab'ilcan vab'ixal a in Cristo in tic, to yovalil in chami, axo d'a schab'jial in pitzvixi d'a scal eb' chamnac. **47** Añejtona', yovalil ol aljoquel vab'ixal d'a scal eb' anima d'a junjun nación. Ol aljoquel d'a scal eb' to yovalil sna sb'a eb', yic ol ac'joc lajvoc smul eb'. Schael yich d'a Jerusalén tic masanto b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal tic. **48** A ex tic, ol eyac' testigoal e b'a d'a juntzañ tic. **49** A in xo, ol b'at in checcot jun yalnac Dios to ol yac'cot d'ayex. Palta tañvejeccan d'a Jerusalén tic, masanto ol e cha jun poder ol ac'joquemta d'ayex d'a satchaañ, xchi Jesús d'a eb'.

Paxnacq'ue Jesús d'a satchaañ
(Mr 16.19-20)

50 Ix lajvi chi' ix yic'anb'at eb' sc'ayb'um d'a slac'anil choñab' Betania. Ata' ix yic'chaañ sc'ab', ix sc'anan svach'c'olal Dios d'a yib'añ eb'. **51** Vanto sc'anan jun chi', ix paxq'ue d'a satchaañ, ix can eb' yuuj. **52** Ix lajvi yac'anem sb'a eb' d'ay, te tzalajc'olal ix pax eb' d'a Jerusalén. **53** Junjun c'u ix och eb' d'a yol yamaq'uil templo Dios. Ix yalan vach' lolonel eb' d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan
SAN JUAN

San Juan sb'i jun libro tic, yujto a d'ay tz'ib'alb'ican yab'ixal Jesucristo yuj viñaj apóstol Juan. Tzac'anto tz'ib'ab'il jun libro tic, syalcoti to a Jesús aton Slolonel Dios sb'i, Yuninal ton Dios, yac'nacoch sb'a animail. Ulnaquec' cajan jun tiempoal d'a yolyib'añq'uinal tic.

A jun libro tic syala' to yovalil scac'och Jesús d'a co c'ool, yujto Yuninal Dios, a tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej. A Jesús chi', icha yopisio noc' calnel yic silab', icha chi' yopisio yuj Dios. Mañ jantacoc juntzañ tas satub'tac sch'oxnac, stelaj sb'a yed' eb' anima, yalannacxi tas syalelc'och junjun macañ milagro chi'. Syalanpaxcot jun libro tic yuj eb' anima ac'annacoch Jesús d'a sc'ool yed' pax eb' ochnac ajc'olal d'ay.

A capítulo 13 masanto d'a 17, ata' syalcot tastac sc'ulejnac Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a slajvub'xo. A d'a jun tiempoal chi', yac'can snivanil sc'ol eb' sc'ayb'um, yujto yojtac to van sjavi chamel d'a yib'añ. Axo d'a slajvub'xo jun libro tic, ata' syalcani tas ajnac syamchaj Jesús, tas ajnac sc'och d'a yichañ eb' ay yopisio, tas ajnac sculusajq'uei, schamel yed' tas ajnac smucchaji. Palta pitzvinacxi d'a scal eb' chamnac, sch'oxannacxi sb'a d'a eb' sc'ayb'um.

Añej jun libro tic tzijtum el tz'alancot yuj silab' Dios scha junoc mach tz'ac'anoch Jesús d'a sc'ool, aton q'uinal ay d'a junelñej.

A Slolonel Dios yac'nacoch sb'a animail

1 **1** Ayic mantalaj jun yolyib'añ-
q'uinal tic, aytaxon ec' jun
Slolonel Dios sb'i. A jun chi' aytaxon
ec' yed' Dios, Dios ton val. **2** Ayic
manto sb'o jun yolyib'añq'uinal tic
Dios, aytaxon ec' yed'oc. **3** A' yac'-
lab'ejnac Dios chi' ayic sb'oannac
masanil tastac. Malaj junoc tas b'onac
tato mañ yujoc. **4** A Slolonel Dios
chi', aj q'uinal. Yuj jun q'uinal chi' ay
saquilq'uinal d'ayoñ anima oñ tic. **5** A
jun saquilq'uinal chi' tz'ac'an saquil-
q'uinal b'aj ay q'uic'alq'uinal. Axo
jun q'uic'alq'uinal chi', max yal-laj
yac'an tup jun saquilq'uinal chi'.

6 Ay jun viñ checb'ilcot yuj Dios
scuchan Juan. **7** Ulnaquec' viñ yac'
testigoal sb'a yuj jun saquilq'uinal
chi', yic vach' masanil mach
tz'ac'anoch jun saquilq'uinal chi' d'a
sc'ool. **8** Mañoclaj viñaj Juan chi' aj
saquilq'uinal, toñej ul yac'nac tes-
tigoal sb'a viñ yuuj. **9** A jun yel
saquilq'uinal chi', van sjavi d'a yol-
yib'añq'uinal tic. A' tz'ac'an saquil-
q'uinal d'a masanil eb' anima.

10 A jun Slolonel Dios sb'i chi',
ulnaquec' d'a tic. A b'ojinac yol-
yib'añq'uinal tic. Palta ayic ix
uleq'ui, maj nachajel-laj yuj eb'
anima tato a'. **11** A d'a juntzañ eb'
yico', ata' ulnac eq'ui, palta maj
chajoclaj yuj eb' yic chi'. **12** Palta a
jantacñej eb' schaani, jantacñej eb'
tz'ac'anoch d'a sc'ool, a tz'alani to
ay yalan yic eb' yoch yuninaloc
Dios. **13** Ayic tz'och eb' yuninaloc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Dios, ichato tz'aljixi eb'. Palta mañ lajanoc icha tz'aj yalji eb' anima. Mañ animaoc ay sgana tz'alji eb'. Mañ yujoc sgana junoc vinac, palta a Dios tz'ac'anoch eb' yuninaloc.

14 A jun Slolonel Dios sb'i chi', ochnac snivanil icha quico'. Ulnaquec' cajan d'a co cal. A jun chi' te yel. Nivan svach'c'olal Dios ul sch'oxnac d'ayoñ. Quilnac val snivanil yelc'ochi, yujto añej val jun chi' Yuninal Dios, cotnac d'a Smam. **15** A viñaj Juan aljinaccan yab'ixal jun chi' icha tic:

—Ay jun tzac'an sja vuuj, palta ec'alto val yelc'och yopisio d'a vichañ, yujto ayic manto in alji, aytaxon eq'ui. Valnacxo yab'ixal d'ayex, xchi viñ.

16 A jun chi', tz'acan yaj svach'-c'olal, yuj chi' tz'acan sch'ox svach'-c'olal chi' d'ayoñ. **17** A viñaj Moisés ac'jinaccan sley Dios d'ayoñ. Axo Jesucristo sch'oxan svach'c'olal Dios d'ayoñ, syac'an jun sc'ayb'ub'al te yel. **18** Malaj junoc mach ix ilan Dios juneloc. Palta a jun pitañ Yuninal, Dios ton paxi, a ul ch'oxjinaqueli. A jun Yuninal tic junñejtaxon yaj yed' Smam chi'.

Yalnac yab'ixal Jesucristo viñaj Juan tz'ac'an bautizar

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 A junel, ay juntzañ eb' israel aj Jerusalén, ix schecb'at jayvañ eb' sacerdote eb' yed' jayvañ eb' yiñtilal Leví. A d'a viñaj Juan ix c'och eb'. Ix sc'anb'an eb' d'a viñ:

—¿Mach ach? xchi eb'.

20 Ix yalan sjichanil viñaj Juan chi' d'a eb':

—A in tic, mañoc in Cristo in, xchi viñ d'a eb'.

21 Ix sc'anb'an pax eb' d'a viñ:

—¿Mach ach jun? ¿Mato a ach Elías ach? xchi eb'.

—Mañoc in laj, xchi viñ.

—¿Mato a ach tic schecab' ach Dios tañvab'il cuuj? xchi eb'.

—Maay, xchi viñ.

22 Ix sc'anb'anxi eb' d'a viñ:

—¿Mach ach pax jun? Al d'ayoñ mach ach, yujto yovalil ol b'at calxi yab' eb' oñ checancoti. Al d'ayoñ tas aji, xchi eb'.

23 Yuj chi', ix yalan viñ d'a eb':

—A in tic tzin avaj d'a tz'inan luum, svalan icha tic: Icha tz'aj sb'o b'e ayic sjavi junoc yajal, icha chi' tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto ol ja viñ Cajal, xin chi. Yujto icha chi' yajcan stz'ib'aj vab'ixal yuj viñaj Isaías schecab' Dios d'a peca', xchi viñ d'a eb'.

24 A juntzañ eb' xid'nac ec' d'a viñaj Juan chi', aton eb' viñ fariseo checannacb'at eb'. **25** Ix sc'anb'an pax eb' d'a viñ:

—¿Tas yuj tzac' bautizar eb' anima tato mañ ach Cristooc, tato mañ ach Elíasoc, tato mañoc ach schecab' Dios tañvab'il cuuj? xchi eb' d'a viñ.

26 —A in tic svac' bautizar eb' anima d'a a a'. Palta ay jun ayxoec' d'a co cal tic manto eyojtacoc. **27** A jun chi', tzac'an sja vuuj, ec'al yopisio d'a vichañ. Mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin tijel sch'añal xañab' d'a yoc, xchi viñaj Juan chi' d'a eb'.

28 A d'a sc'axepal a' Jordán, d'a jun lugar scuch Betania, ata' ix ac'ji bautizar eb' anima yuj viñaj Juan chi'. Ata' pax ix b'at sc'anb'ej juntzañ tic eb' d'a viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Jesús icha noc' calnel, icha chi' yopisio yuj Dios

29 Axo d'a junxo c'u, ix yilanb'at viñaj Juan to van sc'och Jesús, ix yalan viñ:

—Inai, a yopisio jun van sja tic, icha yopisio noc' calnel,[a] icha chi' yaj yopisio yuj Dios, yujto a' ix javi yic'canel co mul co masanil d'a yolyib'añq'uinal tic. **30** Aton jun tic valnac: Ay jun tzac'an sja vuuj, palta ec'al yopisio d'ayin, yujto ayic manto in alji, aytaxon eq'ui, xin chi. **31** Max nachajel vuuj mach jun chi', palta in ja vac' bautizar eb' anima d'a a a', yic vach' ol nachajel yuj eb' quetisraelal mach jun chi', xchi viñaj Juan chi'.

32 Ix yalanpax viñ:

—Ix vil yemul Yespíritu Dios d'a satchaañ d'a yib'añ icha junoc noc' paramuch, ix em d'a yib'añ, ix och-can d'ay. **33** Max nachajel vuuj, mach jun chi'. Palta a jun checjinac in cot vac' bautizar eb' anima d'a a a', a' ix alan d'ayin: Ol il yemul Vespíritu d'a yib'añ junoc mach, ol ochcan d'ay. A jun chi' ol ac'anoch Espíritu Santo d'a eb' anima, ichato ol ac'joc bautizar eb' yuuj, xchi Dios d'ayin. **34** A in tic ix vil jun chi'. Yuj chi' svac' testigoal in b'a yuuj to a Jesús tic, Yuninal ton Dios, xchi viñ.

Eb' sb'ab'el c'ayb'um Jesús

35 Axo d'a junxo c'u, ayec' viñaj Juan yed' chavañ eb' viñ sc'ayb'um. **36** Axo ix yilanb'at viñ, van yec' Jesús ta'. Yuj chi' ix yal viñ:

—Inai, a jun tz'ec' chi', icha yopisio junoc noc' calnel, icha chi' yopisio yuj Dios, xchi viñ.

37 Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ sc'ayb'um viñaj Juan chi', ix och tzac'an eb' viñ yuj Jesús. **38** Axo ix meltzajb'at q'uelan Jesús chi' d'a spatic. Ix yilani, tzac'anoch eb' viñ yuuj.

—¿Tas tze saya'? xchi d'a eb' viñ.

—Ach co C'ayb'umal ¿b'ajtil ay a posado? xchi eb' viñ d'ay.

39 —Cotañec, b'at quilecnab'i b'aj ay in posado chi', xchi d'a eb' viñ.

Ix b'at eb' viñ yed'oc, ix b'at yilan eb' viñ b'aj ayeq'ui. Vanxo yem c'u ix b'at eb' viñ, yuj chi' q'uic'b'alxo ix jax eb' viñ.

40 Ix yab' chavañ eb' viñ chi' tas ix yal viñaj Juan chi', yuj chi' ix och tzac'an eb' viñ yuj Jesús. Ay jun viñ scuch Andrés, yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Simón Pedro. **41** Ix lajvi slolon viñaj Andrés chi' yed' Jesús chi', ix b'at sayan viñ yuc'tac viñ chi'. Axo ix chax viñ yuj viñ, ix yalan viñ:

—Ix ilchaj viñ Mesías cuuj, xchi viñ. (Mesías syalelc'ochi, Cristo, Ac'-b'il Yopisio).

42 Junanto rato chi', ix yic'anb'at viñ yuc'tac viñ chi' d'a Jesús. Ix och q'uelan Jesús d'a viñaj Simón, ix yalan d'a viñ:

—Simón, yuninal ach viñaj Juan. Cefas ol a b'iejcani, xchi d'a viñ. (Cefas syalelc'ochi, Pedro, ma a q'uen q'ueen.)

Avtab'il viñaj Felipe yed' viñaj Natanael

43 Axo d'a junxo c'u, ix snaan Jesús sb'at d'a yol yic Galilea. Ix ilchaj viñaj Felipe yuuj.

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi d'a viñ.

---

[a] **1.29** Syac' noc' calnel eb' israel silab'oc d'a Dios, yic sc'anan nivanc'olal sb'a eb' yuj smul.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

44 A viñaj Felipe chi', aj choñab' Betsaida viñ, aton schoñab' viñaj Andrés yed' viñaj Pedro. **45** Axo viñaj Felipe chi' xid' sayancot viñaj Natanael. Axo ix ilchaj viñ yuj viñ, ix yalan viñ:

—Ay jun ix ilchaj cuuj. Aton jun chi' tz'ib'ab'ilcan yab'ixal yuj viñaj Moisés d'a ley, tz'ib'ab'ilpaxcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca', aton Jesús, yuninal viñaj José aj choñab' Nazaret, xchi viñ.

46 Ix yalan viñaj Natanael chi':

—¿Tom ay junoc tas vach' syal scot d'a Nazaret chi'? xchi viñ.

—Cotañ, b'at quilnab'i, xchi viñaj Felipe chi'.

47 Axo ix yilan Jesús to van sc'och viñaj Natanael chi', ix yalani:

—A jun viñ sjavi tic, yel ton val israel viñ d'a yichañ Dios, malaj b'aj chab' sat syutej sb'a viñ, xchi Jesús.

48 Yuj chi' ix sc'anb'an viñaj Natanael chi' d'ay:

—¿Tas ix utej in ojtacaneli? xchi viñ.

—Ayic manto ach yavtejcot viñaj Felipe tic, toxo ix ach vila'. Ayach ec' d'a yich jun te' higo, xchi Jesús d'a viñ.

49 —Ach in C'ayb'umal, yel Yuninal ach Dios. Co Reyal ach a oñ israel oñ tic, xchi viñ d'ay.

50 —¿Yujñejto ix vala': Ix ach vil d'a yich jun te' higo, yuj chi' tzin ac'och d'a a c'ool? Palta ayto juntzañxo ch'oxnab'il satub'tac ol ila', te nivan yelc'ochi, xchi d'a viñ.

51 Ix yalanxi Jesús d'a eb' ayec' chi' yed'oc:

—Val yel sval d'ayex, ol eyila' to jacan spuertail satchaañ. Axo eb' yángel Dios ol eyil sq'ue eb' yed' yemxul eb' d'ayin[b] a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, xchi Jesús.

A jun nupnajel d'a choñab' Caná

2 **1** Chab'jitax chi', ix och jun nupnajel d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea. A ix snun Jesús, ayec' ix ta'. **2** Ix c'och pax Jesús yed' eb' sc'ayb'um, yujto avtab'il eb'. **3** Axo vino, maj yab'laj, yuj chi' ix yal ix snun Jesús chi' d'ay:

—Ix lajvi vino, xchi ix.

4 Palta ix yalan Jesús d'a ix:

—Nunin, ¿tas yuj a d'ayin tzala'? Manto c'ochlaj yorail in ch'oxanel in poder, xchi.

5 Axo ix yalan ix snun chi' d'a eb' viñ van yac'an servil chi':

—Jantacñej tas ol yal Jesús d'ayex, tze c'anab'ajejñej, xchi ix d'a eb' viñ.

6 Ata' ayec' vaque' q'uen q'ueen yed'tal a a'. Ay am otac ch'ub'oc a a' tz'em d'a yol junjun q'ueen. A yed' a' sb'iquel juntzañ tastac eb', ichataxon smodo eb' israel chi'. **7** Ix yalan Jesús d'a eb' viñ tz'ac'an servil chi':

—B'ud'ec juntzañ q'uen yed'tal a' tic, xchi d'a eb' viñ.

Axo ix lajvi sb'ud'an q'uen eb' viñ, **8** ix yalanxi d'a eb' viñ:

—A ticnaic, iq'uec q'ueta jab'oc a', aq'uec d'a viñ stañvan jun nupnajel tic, xchi d'a eb' viñ. Yuj chi' ix yac'an eb' viñ d'a viñ chi'.

9 Axo ix yab'lan jab' viñ, toxo ix och a' vinoal. Mañ yojtacoc viñ b'ajtil ix cot jun vino chi'. Axo eb' van yac'an servil chi', yojtacxo eb', yujto a eb' ix ic'anq'ueta jun a' chi'. Axo viñ ix avtancot viñ van snupnaj chi'. **10** Ix yalan viñ d'a viñ:

---

[b] **1.51** A jun pasaje tic tz'ac'an najicot svayich viñaj Jacob sb'inaj d'a Génesis 28.12.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—A smodo eb' anima, a vino vach', a syac' b'ab'laj uc'nax eb'. Axo yic nivanxo ix laj yuq'uej eb' avtab'il chi', tz'ac'jipax jun vino ayxo val syala'. Palta a ach tic, ix a sic'b'at jun vino vach'. Ato ticnaic van ac'anelta uc'naxoc, xchi viñ d'a viñ.

11 Ix sch'ox jun milagro chi' Jesús d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea. B'ab'el ch'oxnab'il satub'tac jun ix sch'ox chi'. Icha chi' ix yutej sch'oxani to nivan spoder. Axo eb' sc'ayb'um, ix yac' val och Jesús chi' eb' d'a sc'ool.

12 Ix lajvi chi', ix em Jesús d'a choñab' Capernaum. Ajun pax ix snun yed'oc, eb' yuc'tac yed' pax eb' sc'ayb'um. Ata' ix ec' jaye' c'ual eb'.

Eb' pechb'ilelta d'a yamaq'uil stemplo Dios

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Vanxo sja sq'uiñ eb' israel yic snachajcot tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto. Yuj chi' ix q'uex Jesús d'a choñab' Jerusalén. **14** Ata' ix och d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Ix yilani, ay eb' choñum vacax, ay eb' choñum calnel. Ay pax eb' choñum paramuch.[c] Ay pax juntzañxo eb' q'uexum tumin c'ojjab'eq'ui. **15** Axo ix yilan icha chi', ix sb'oan jun ch'añ ch'añ smac'lab'oc. Ix spechanelta eb' smasanil d'a yol yamaq'uil templo chi' yed' noc' scalnel eb' yed' noc' svacax eb'. Ix laj tob'b'at juntzañ stumin eb' q'uexum tumin chi' d'a sat luum, ix laj locji pac'laj juntzañ smexa eb' yuuj. **16** Ix yalan d'a eb' choñum paramuch chi':

—Iq'uequel juntzañ noc' tic. A stemplo in Mam tic, mañ eyac'och mercadoal, xchi d'a eb'.

17 Ix snaancot eb' sc'ayb'um tas syal Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic: Te pitz'anoch in c'ool d'a jun a templo tic, xchi.

18 Axo eb' viñ aj Judea ix alan d'ay:

—¿Tas junoc satub'tac tza ch'ox d'ayoñ, yic snachajel cuuj to ay alan ic a c'ulan juntzañ tic? xchi eb' viñ d'ay.

19 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Pojequel jun stemplo Dios tic, axo d'a schab'jial ol in b'oanxiq'uei, xchi d'a eb' viñ.

20 Yuj chi', ix yalanxi eb' viñ aj Judea chi' d'ay:

—A jun stemplo Dios tic, 46 ab'ilxo scajvi sb'oi. A achxo tic, ¿tom ol b'o uuj d'a oxe' c'ual chi'? xchi eb' viñ d'ay.

21 A stemplo Dios chi' ix yal snaan eb' viñ, palta a snivanil ix yala'. **22** Yuj chi', ato yic ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac, ix snaancot eb' sc'ayb'um tas ix yala'. Ix yac'anoch eb' d'a sc'ool tas tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios yed' tas yalnaccan Jesús chi' d'a eb'.

A Jesús yojtac spensar eb' anima

23 Ayic ayec' Jesús d'a Jerusalén yuj sq'uiñ eb' israel yic snachajcot tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto, tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, yujto ix yil juntzañ satub'tac eb' ix sch'oxo'. **24** A Jesús maj yac'ochlaj eb' yipoc sc'ool, yujto yojtac spensar masanil eb' anima. **25** Mañ yovaliloc tz'alji d'ay tas co pensar junjun oñ, toxonton yojtac tas sco na'a.

[c] **2.14** Il nota d'a Mateo 21.12.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix lolon Jesús yed' viñaj Nicodemo

3 **1** Ay jun viñ fariseo scuch
Nicodemo, yajal yaj viñ d'a scal
eb' yetyajalil d'a Judea. **2** Ix c'och viñ
d'a Jesús d'ac'valil, ix yalan viñ d'ay
icha tic:

—Ach co C'ayb'umal, cojtac to a
Dios checjinac ach cot oñ a c'ayb'ej,
yujto ay juntzañ satub'tac tza ch'oxo'.
Malaj junoc mach syal sc'ulan jun-
tzañ chi', tato mañ ayoc och Dios
yed'oc, xchi viñ d'ay.

3 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Val yel sval d'ayach, a mach
max aljixi d'a schaelal,[d] mañ ol
yal-laj yoch d'a yol sc'ab' Dios, xchi
d'a viñ.

4 Yuj chi' ix sc'anb'an viñaj
Nicodemo chi':

—A junoc icham animaxo, ¿tasto
ol yutoc yaljixi d'a schaelal? ¿Tom
tzato yal yoch d'a yol sc'ol snun yic
tz'aljixi? xchi viñ.

5 Ix yalanxi Jesús chi' d'a viñ icha
tic:

—Val yel sval d'ayach, a mach
max alji d'a a a' yed' pax yuj
Yespíritu Dios, mañ ol yal-laj yoch
d'a yol sc'ab' Dios. **6** A eb' tz'alji d'a
snun, animañej eb'. Palta axo eb'
tz'alji pax yuj Yespíritu Dios,
espíritu ton eb'. **7** Mañ ac' sat a
c'ool yuj tas sval tic, yovalil tzex
aljixi d'a schaelal. **8** A ic' yalxoñej
b'aj sb'ati. Scab' sc'añi, palta malaj
mach ojtannac b'aj scoti yed' b'aj
sc'ochi. Icha jun ic' chi',[e] icha chi'
yaj eb' tz'alji yuj Yespíritu Dios,
xchi Jesús d'a viñ.

9 Ix sc'anb'anxi viñ:

—¿Tas syalelc'och jun tic? xchi
viñ.

10 Yuj chi' ix yalanxi Jesús:

—¿Tom max nachajel juntzañ sval
tic uuj? Ina te c'ayb'um ach d'a scal
eb' quetisraelal. **11** Val yel sval
d'ayach, a tas cojtac, a scala'. A tas
squila', a scala'. Palta max e cha
eyab' tas sval d'ayex. **12** Tato max e
cha eyab' tas sval d'ayex yuj tastac ay
d'a yolyib'añq'uinal tic, ¿tom ato tas
ay d'a satchaañ ol e cha eyab'i?

13 Malaj junoc mach ix xid'q'ue
d'a satchaañ. Palta a in tic, ata' cot-
nac in, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios
voch animail, aj satchaañ in. **14** Icha
yutejnac viñaj Moisés sd'uñb'anq'ue
jun q'uen yechel chan d'a taquiñ
luum,[f] icha chi' ol in ajq'ue d'uñan.
15 Icha chi' ol in ajoc, yic vach' a jan-
tacñej eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool,
mañ ol satel eb', palta to ol scha
sq'uinal eb' d'a junelñej.

Xajan eb' anima smasanil yuj Dios

16 Yujto te xajan eb' anima d'a
yolyib'añq'uinal tic yuj Dios, yuj chi'
vach'chom a inñej Yuninal in, palta
in yac'coti yic vach' a eb' tzin
ac'anoch d'a sc'ool, mañ ol satel-laj
eb', palta ay sq'uinal eb' d'a junelñej.
17 A in tic, Yuninal in ton Dios. Mañ
yujoc vac'an syaelal eb' anima in ac'-
jicot d'a yolyib'añq'uinal tic, palta
yuj ul in colancanel eb'.

---

[d] **3.3** A jun lolonel tic d'a griego chab' syalelc'ochi. Tz'alji d'a schaelal, ma tz'alji d'a sq'uinal scot d'a satchaañ.

[e] **3.8** A juntzañ ti' ix yal Jesús, aton griego yed' hebreo. A d'a chab' ti'al chi', junñej lolonel syalelc'ochi "espíritu," syalpaxelc'ochi "ic'".

[f] **3.14** A d'a Números 21.6-9 tz'ilchaj yab'ixal jun q'ueen chan.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

18 A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool,
mañ ol b'atcan eb' d'a syaelal. Axo
eb' max in ac'anoch d'a sc'ool jun,
ayxocot syaelal eb' d'a yib'añ, yujto a
inñej Yuninal in Dios, palta max in
yac'och eb' d'a sc'ool. **19** A in tic in
emul d'a yolyib'añq'uinal tic yic svac'
saquilq'uinal d'a eb' anima. Palta ay
pax eb' malaj sgana d'a jun saquil-
q'uinal tic. Yuj chi', ol canñej syaelal
eb' d'a yib'añ. Añej val yic q'uic'al-
q'uinal sgana eb', yujto añej chucal
sc'ulej eb'. **20** Jantacñej eb' sc'ulan
chucal, malaj tz'och jun saquilq'uinal
tic d'a eb'. Malaj sgana eb' schaani,
yujto xiv eb' scheclajelta juntzañ
chucal sc'ulej chi'. **21** Palta a eb'
sc'anab'ajan jun c'ayb'ub'al te yel,
scha jun saquilq'uinal tic eb', yic
vach' scheclajeli to ayoch Dios yed'
eb' d'a tas sc'ulej, xchi Jesús d'a viñaj
Nicodemo chi'.

Yalnac el yab'ixal Jesús viñaj Juan junelxo

22 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús yed'
eb' sc'ayb'um d'a yol yic Judea. Ata'
ix ec' jaye' c'ual yed' eb'. Ix yac'an
bautizar eb' anima ta'. **23** Añejtona'
ix yac'pax bautizar eb' anima viñaj
Juan d'a jun lugar scuch Enón, d'a
slac'anil Salim, yujto mañ jantacoc a
a' ta'. Ix laj c'och eb' anima, ix
yac'an bautizar sb'a eb' d'a viñ.
24 Ayic manto ac'jioch viñaj Juan
chi' d'a preso, ix sc'ulan juntzañ chi'
viñ.

25 Ay jayvañ eb' sc'ayb'um viñaj
Juan chi' ix stelaj sb'a yed' jun viñ aj
Judea yuj tas syutej sb'oan sb'a eb'
anima icha yalan ley. **26** Yuj chi', xid'
yalan eb' d'a viñaj Juan chi':

—Ach co c'ayb'umal, a jun ec'nac
ed'oc d'a sc'axepal a' Jordán, jun
alnaccan d'ayoñ, a jun chi' van
yac'an bautizar eb' anima ticnaic. Ix
laj och eb' sc'ayb'umoc, xchi eb' d'a
viñ.

27 Yuj chi' ix yalan viñ d'a eb':

—Malaj junoc mach syal scomon
och yopisio tato mañoc Dios tz'ac'an
d'ay. **28** A ex tic, eyab'nac valani to
mañ in Cristooc. A in ton tic b'ab'laj
checb'il in cot d'a yichañ Cristo chi'.
29 Q'uinaloc ay junoc nupnajel[g]
tz'och ticnaic, a viñ van snupnaj
chi', a viñ tz'ic'an ix ix chi'. A jun
yamigo viñ snupnaj chi', ayic
syab'an yavaj viñ snupnaj chi', ste
tzalaji. Icha chi' in tzalaj ticnaic,
yujto van yoch eb' anima
sc'ayb'umoc Jesús. **30** A Cristo chi',
yovalil ol te q'uib'ñej yopisio chi'. A
inxo tic, yovalil c'ojanc'olal ol sat-
xiem vopisio tic, xchi viñ d'a eb'.

A jun ix emul d'a satchaañ

31 —A jun emnaccot d'a satchaañ
chi', ec'to yopisio d'a smasanil anima.
A oñxo ayoñ d'a yolyib'añq'uinal tic,
anima oññej co masanil. Añej val yic
yolyib'añq'uinal tic scala'. Palta axo
jun emnaccot d'a satchaañ chi', ec'to
yopisio d'ayoñ co masanil. **32** A tas
yab'nac yed' tas yilnac, a syala', palta
malaj mach schaan yab' d'ay. **33** Tato
ay eb' schaan yab' d'ay, sch'oxel eb'
to yel syal Dios. **34** Yujto a jun chi', a
Dios ix checancoti. Yuj chi' a slolonel
Dios syala'. Tz'acan yajoch Yespíritu

[g] **3.29** Ay b'aj syal ch'añ Biblia yuj nupnajel to yechel Dios yed' israel, ma Cristo yed' iglesia. A d'a jun pasaje tic, a viñ snupnaji, aton Cristo, a pax jun yamigo viñ snupnaj chi' sch'oxcot yechel viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Dios d'ay. **35** A Yuninal co Mam Dios,
te xajan yuuj. Yuj chi', a Smam chi'
ix ac'anoch masanil tastac d'a yol
sc'ab'. **36** A eb' tz'ac'anoch Yuninal
Dios d'a sc'ool, ayxo sq'uinal eb' d'a
junelñej. Axo eb' malaj sgana
yac'anoch d'a sc'ool jun, mañ ol
schalaj sq'uinal eb' d'a junelñej, palta
aycot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb'.

Ix lolon Jesús yed' jun ix ix aj Samaria

4 **1** Axo ix yab'an eb' fariseo to a
eb' sc'ayb'um Jesús ix te ec'
sb'isul eb' d'a yichañ eb' sc'ayb'um
viñaj Juan, ec'to pax eb' tz'ac'ji
bautizar yuuj. **2** Palta mañoclaj Jesús
chi' tz'ac'an bautizar eb', a eb' sc'ay-
b'um. **3** Ayic ix yab'an Jesús to yojtac
jun chi' eb' fariseo chi', ix el d'a yol
yic Judea, ix b'atxi d'a Galilea.

4 Yovalil a d'a yol yic Samaria
tz'eq'ui ayic smeltzaji. **5** Yuj chi' ayic
van yec' d'a yol yic Samaria chi', ix
c'och d'a choñab' Sicar. A jun
choñab' chi', a d'a slac'anil jun lum
luum yac'naccan viñaj Jacob d'a jun
yuninal scuch José, ata' ay. **6** Ata' ay
jun sjaj a a' joyb'ilcan yuj viñaj Jacob
chi'. Axo Jesús chi', chimc'ualil ix
c'och ta'. Yujto ix c'unb'i sb'eyi, yuj
chi' ix c'ojnaj d'a sti' jun a' chi'.
7-8 Axo eb' sc'ayb'um, ix b'at eb'
sman yic schimc'ualil d'a jun choñab'
ay d'a slac'anil a' chi'. Ayic toxo ix
b'at eb', ix c'och jun ix ti'avum aj
Samaria. Ix yalan Jesús d'a ix:

—Ac' jab'oc a' tic vuq'uej, xchi d'a
ix.

9 Ix yalan ix:

—A ach tic, israel ach. ¿Tas yuj tza
c'an a' uc' d'ayin? ¿Tom mañ ojtacoc
to aj Samaria in? xchi ix d'ay.

Icha chi' ix yutej ix yalani, yujto a
eb' israel yed' eb' aj Samaria chi',
max sc'umejlaj sb'a eb'. **10** Ix lajvi
chi', ix yalanxi Jesús d'a ix:

—Tzin c'an vuc' jab'oc a' d'ayach,
palta mañ ojtacoc mach in. Mañ
ojtacoc paxi tas sgana Dios syac'
d'ayach. Octom val ojtac, a ach am
tza c'an d'ayin, a inxo svac' jun a a'
tz'ac'an a q'uinal, xchi Jesús d'a ix.

11 —Mamin, ina malaj junoc a
lechlab' b'aj syal ic'anq'ueta a'. Te jul
yajem a'. ¿B'ajtil ol ic' jun a a' ol
ac'an in q'uinal chi'? **12** Joyb'ilcan
sjaj a a' tic yuj viñ co mam quicham
aj Jacob. A viñ uc'jinac a' yed' eb'
yuninal d'a tic yed' masanil noc'
smolb'etzal noc'. Chamnac viñ, scan-
nac jun a' tic d'ayoñ. A achxo tic
¿tom ec'al opisio d'a viñaj Jacob
chi'? xchi ix d'ay.

13 Yuj chi' ix yalan d'a ix:

—A mach tz'uc'an jun a a' tic,
stacjixi sti' eb'. **14** Palta axo eb'
tz'uc'an jun a' svac'a', mañxa
b'aq'uiñ ol tacjocxi sti' eb', yujto a
jun a' svac' chi', ol aj sjaj a' d'a
spixan eb', axo a' ol ac'an sq'uinal eb'
d'a junelñej, xchi Jesús d'a ix.

15 Ix yalanxi ix:

—Mamin, ac' jun a a' chi' d'ayin,
yic mañxo ol tacjoc in ti', yic pax
mañxo yovaliloc ol ul vic'q'ueta jun
a' tic, xchi ix.

16 Ix yalanxi d'a ix:

—Ixic, ix ic'cot viñ etb'eyum, tzex
ja d'a tic, xchi Jesús d'a ix.

17 —Malaj viñ vetb'eyum, xchi ix.

—Telan, yel ton tzala' malaj viñ
etb'eyum ticnaic. **18** Palta ovañxo eb'
viñ b'aj xid'nac ach. Axo viñ b'aj ay
ach ec' ticnaic, mañ etb'eyumoc ton
viñ. Yuj chi' yelton tzala': Malaj viñ
vetb'eyum xa chi, xchi Jesús d'a ix.

19 Ayic ix lajvi yab'an juntzañ chi'
ix, ix yalanxi ix:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Mamin, a svutej vab'ani to schecab' ach Dios. **20** A eb' co mam quicham a oñ aj Samaria oñ tic, a d'a jun vitz tic yalnac sb'a eb' d'a Dios. Palta a exxo israel ex tic, tzeyala': A d'a Jerusalén, ata' yovalil b'at cal co b'a d'a Dios, xe chi, xchi ix.

21 Ix yalanxi Jesús d'a ix:

—Ach ix, ac'och d'a a c'ool tas svala'. Ay jun tiempoal ol javoc, mañxooclaj d'a jun vitz tic ol ul eyal e b'a d'a co Mam Dios. Añejtona' d'a Jerusalén, mañxo yovaliloc ol ex c'och eyal e b'a ta'. **22** A ex aj Samaria ex tic, nivanoc tzeyal e b'a d'a Dios, palta mañ eyojtacoclaj. Xal oñ israel oñ tic, cojtac co Diosal b'aj scal co b'a. A d'a co cal ol elta jun Colvajum. **23** Ay eb' to d'a co Mam Dios syal sb'a icha val d'a smojal. Axo ticnaic, toxo ix ja stiempoal, ol yal sb'a eb' d'a Dios cuchb'ab'il eb' yuj Espíritu icha val d'a smojal, yujto a co Mam Dios, sgana icha chi' tz'aj yalan sb'a eb' d'ay. **24** A Dios, Espíritu. Yuj chi', tato ay eb' syal sb'a d'ay, yovalil a Espíritu scuchb'an eb' icha val d'a smojal, xchi Jesús d'a ix.

25 Ix yalanxi ix d'ay:

—A in tic, vojtac to ol ja jun Mesías. Ayic ol javoc ol yalan masanil tastac d'ayoñ, xchi ix d'ay. (Mesías syalelc'ochi Cristo, Ac'b'il Yopisio.)

26 —A in ton van valan tic d'ayach, xchi Jesús d'a ix.

27 A val slajvi yalan juntzañ chi' Jesús ix jax eb' sc'ayb'um. Ix sat sc'ool eb' yilani to van slolon Jesús yed' jun ix ix. Palta malaj junoc eb' ix c'anb'an d'ay tas sc'anb'ej d'a ix, ma tas yuj slolon yed' ix. **28** Ix yactejcan sch'ub' ix d'a sti' a a' chi'. Ix b'at yalan ix d'a eb' anima ay d'a schoñab'. Ix yalan ix d'a eb':

29 —Ay jun viñ masanil tas ojtannac yictax in cotoch uninal. Ix yal viñ d'ayin smasanil. Coyec ved'oc, b'at quilecnab'i. ¿Tope alaj viñ Cristo? xchi ix d'a eb'.

30 Yuj chi' ix elta eb' d'a yol schoñab' chi'. Ix javi eb' b'aj ayec' Jesús. **31** Ayic manto c'och eb', ix yalan eb' sc'ayb'um Jesús chi' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, va'añ jab'oc, xchi eb'.

32 Palta ix yalan d'a eb':

—Ay jun in vael mañ eyojtacoc a ex tic, xchi d'a eb'.

33 Yuj chi' ix laj sc'anb'an eb' d'ay junjun:

—¿Tom ay mach ix ul ac'an vaoc? xchi eb'.

34 Palta ix yalanxi d'a eb':

—Ayic tzin c'ulan tas sgana jun in checancoti, yic syic'an sb'a smunlajel, ichato tzin va svab'i. **35** A ex tic tzeyala': Chañeto ujal sja stiempoal sjochchaj ixim trigo, xe chi. Palta a in sval d'ayex: Q'ueañec q'uelan, ilecnab'i, toxo ix c'och sc'ual smolchajcot eb' anima d'ayin icha tz'aj sjochchaj ixim trigo. **36** Ay mach van schaan stojol yuj smolb'ancot eb' anima d'ayin yic schaan sq'uinal eb' d'a junelïej icha yaj eb' jochum trigo. Yuj chi' a mach tz'alanel Slolonel Dios icha tz'aj stzicjib'at ixim trigo yed' eb' smolb'ancot eb' anima icha tz'aj sjochchaj ixim, junïej ol tzalaj eb'. **37** Yujto yel syal jun ab'ix tic: Jun stzicanb'ati, ch'ocxo mach sjochani, xchi. **38** A in tic, ix ex in checb'at munlajel d'a scal eb' anima icha eb' sjochvi trigo, maj eyab' syail e tzicanb'ati. Ch'oc eb' b'ab'laj munlajnac d'a scal eb' icha eb' tzicumb'at

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

trigo chi'. A exxo tic, toxoñej tze jochq'ue vaan ixim trigo chi', xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.

39 A d'a jun choñab' d'a yol yic Samaria chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, yujto a jun ix ix chi' ix alan d'a scal eb': Yojtacñej tastac tzin c'ulej yictax in cotoch uninal, xchi ix. **40** Ix javi eb', ix tevioch eb' d'a Jesús to scan yed' eb'. Yuj chi' chab' c'ual ix ec' yed' eb'. **41** Tzijtumto eb' ix ac'anoch d'a sc'ool ayic ix yab'an eb' tas ix yala'. **42** Yuj chi' ix yal eb' d'a ix ix chi':

—A ticnaic scac'och d'a co c'ool, mañocñej yuj tas ix al chi' d'ayoñ, yujto scab' val yed' co chiquin. Scojtacan val el sic'lab'il to d'a val yel a jun tic co Columal yaj d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi eb' d'a ix.

B'oxinac sc'ol jun yuninal jun viñ yajal

43 Ayic ix ec' chab' c'ual chi', ix elxi Jesús d'a Samaria, ix b'atxi d'a yol yic Galilea, **44** yujto yalnac Jesús to malaj yelc'och junoc schecab' Dios d'a eb' anima b'aj cajan. **45** Ayic ix c'ochxi d'a Galilea, ix te tzalaj eb' anima schaan sc'ochi, yujto ayic ix xid'ec' eb' d'a Jerusalén d'a jun sq'uiñ eb' israel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto, ix yil eb' juntzañ tastac xid' sc'ulej Jesús chi' ta'.

46 Ix lajvi chi', ix c'ochxi Jesús chi' d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea, aton b'aj ochnac a a' vinoal yuuj. Axo d'a choñab' Capernaum ay jun viñ yajal yaj d'a viñ rey, ay jun yuninal viñ te penaay. **47** Ayic ix yab'an viñ to ix cotxi Jesús d'a Judea, ix jaxxi d'a Galilea, ix b'at viñ yil Jesús. Ix tevi viñ d'ay yic sb'at yed' viñ d'a spat, yic sb'at yac'an b'oxoc sc'ool jun yuninal viñ chi', yujto vanxo schami.

48 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Tato max eyil juntzañ satub'tac tzin ch'oxo', juntzañ sch'oxanel in poder, tecan malaj junoc ex tzin eyac'och d'a e c'ool, xchi.

49 Palta ix yalanxi viñ yajal chi':

—Mamin, coñ ved' elañchamel, yacb'an manto cham jun vuninal chi', xchi viñ d'ay.

50 Ix yalanxi Jesús icha tic:

—Paxañ. Mañ ol chamlaj jun uninal chi', xchi d'a viñ.

Ix yac'anoch viñ d'a sc'ool tas ix yal Jesús chi', yuj chi' ix pax viñ. **51** Vanto sc'ochxi viñ d'a spat, axo eb' schecab' viñ ix elta scha'a. Ix yalan eb':

—Pitzan viñ uninal chi', xchi eb' d'a viñ. **52** Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Janic' ix b'oxi sc'ool viñ jun? xchi viñ.

—Atax d'a evi d'a tz'eymaj c'ual sicb'i jun c'ac' chi' d'a viñ, xchi eb'.

53 Yuj chi' ix snaancot viñ to icha chi' yorail yal Jesús chi' d'a viñ icha tic: Mañ ol chamlaj jun uninal chi', xchi. Yuj chi', ix yac'och Jesús viñ d'a sc'ool yed' jantac eb' ay d'a yol spat.

54 Aton jun schab'il yechel satub'tac sch'ox Jesús tic. Ayic spetoj d'a Judea ix c'ochxi d'a Galilea, ata' ix sb'o junxo tic.

B'oxinac sc'ol jun viñ penaay

5 **1** Ix lajvi chi' ix q'uexxi Jesús d'a Jerusalén, ix b'at yilan jun sq'uiñ eb' yetisraelal. **2** A d'a yol choñab' Jerusalén chi', d'a slac'anil jun puerta b'aj tz'och noc' calnel, ata' ay jun tanque scuch Betesda d'a sti' eb' israel chi'. Oye' val stentail. **3-4** Tzijtum eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

penaay ayec' ta. Ay eb' max yal yilani,
ay eb' max yal sb'eyi, ay eb' sic-
b'inaqueli. **5** Ay jun viñ 38 ab'ilxo
penaay. **6** Axo ix yilan Jesús jichanec'
viñ. Yojtac to pecatax icha chi' yaj
viñ. Yuj chi' ix sc'anb'an d'a viñ:

—¿Tzam a nib'ej tzach b'oxicani?
xchi d'a viñ.

7 Ix yalan viñ penaay chi':

—Mamin, malaj mach tzin
ac'anem d'a yol a' tic ayic tz'ib'xi a'
d'a juntac el. Ayic tzin nib'ej tzin
emi, ch'ocxo eb' sb'ab'laj em d'a
vichañ, xchi viñ d'a Jesús.

8 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a viñ:

—Q'ueañ vaan, ic'chaañ a vaynub'
tic, b'eyañ, xchi d'a viñ.

9 D'a jun rato chi', ix b'oxi sc'ool
viñ. Ix yic'anchaañ svaynub' viñ chi',
ix syamanoch viñ sb'eyi. Palta sc'ual
ic'oj ip. **10** Yuj chi' ay jayvañ eb' aj
Judea ix alan d'a viñ:

—A ticnaic, sc'ual ic'oj ip. Mañ
sleyaloc tzic'chaañ a vaynub' tic, xchi
eb' d'a viñ.

11 Ix tac'vi viñ d'a eb' icha tic:

—A jun viñ in ac'an b'oxoc, a viñ
ix alan d'ayin: Ic'chañ a vaynub' tic,
tzach b'eyi, xchi viñ, xchi viñ.

12 Ix sc'anb'an eb' d'a viñ:

—¿Mach jun viñ ix alan chi'
d'ayach to tzic'chaañ a vaynub' tic,
tzach b'eyi? xchi eb'.

13 Palta mañ yojtacoc viñ tas sb'i
jun ix ac'an b'oxoc sc'ool viñ chi',
yujto ix satb'at Jesús chi' d'a scal jan-
tac anima ayec' chi' ta'. **14** Axo d'a
junelxo ix ilchaj viñ yuj Jesús d'a
yamaq'uil stemplo Dios, ix yalan d'a
viñ:

—Inai ach b'oxi. Mañxo a c'ulej
chucal, yic mañxo ol ja junocxo
yaelal más te nivan d'a ib'añ, xchi d'a
viñ.

15 Yuj chi' ix b'at viñ yal d'a eb'
viñ aj Judea chi' to a Jesús chi' ix
ac'an b'oxoc sc'ool viñ.

16 Yuj chi' ix te och eb' viñ ajc'olal
d'a Jesús chi', yujto a d'a sc'ual ic'oj
ip ix sc'ulej juntzañ chi'. **17** Palta ix
yalan Jesús d'a eb':

—A in Mam smunlajñej. Yuj chi'
añeja' tzin munlajñejpaxi, xchi d'a
eb'.

18 Yujto ix yal juntzañ chi' Jesús,
ijanxo val sgana eb' smilchamoc.
Mañocñej yuj b'aj max sc'anab'ajej
sc'ual ic'oj ip chi', palta yujto slajb'ej
sb'a yed' Dios ayic syalanoch Dios
chi' Smamoc.

A yopisio Yuninal Dios

19 Ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, a in tic
Yuninal in Dios, max yal in c'ulan
junoc tas d'a yol vico', añej tas svil
sc'ulan in Mam tzin c'ulej. A jantac-
ñej tas sc'ulej in Mam chi', a tzin
c'ulejpaxi. **20** A in Mam chi', te xajan
in yuuj a in Yuninal in tic. A jantac-
ñej tas sc'ulej, sch'oxpax d'ayin. Ayto
val juntzañxo tas te nivan ol sch'oxo',
ol te sat e c'ool eyilani. **21** Yujto a in
Mam chi' tz'ac'an pax pitzvoc eb'
chamnac, syac'an sq'uinal eb'. Ichin-
paxta' a in Yuninal in tic svac'
sq'uinal eb' in gana svac' sq'uinal.
22 A in Mam chi', max sch'olb'itej
junoc anima. Palta a in Yuninal in tic,
ix ac'ji vopisio in ch'olb'itan yaj eb'
anima smasanil, **23** yic vach' lajan
tz'aj vic'jichaañ icha tz'aj yic'jichaañ
in Mam chi' yuj masanil anima. Tato
ay eb' malaj tzin och d'ay, añejtona'
malaj tz'ochpax in Mam d'a eb', yujto
a checjinac in coti.

24 Val yel sval d'ayex, a eb'
tz'ab'an in lolonel, syac'anpaxoch jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

in checancot eb' d'a sc'ool, ay sq'uinal eb' d'a junelñej. Mañxo ol b'atcan eb' d'a syaelal, yujto toxo ix colchajel eb' d'a yol sc'ab' chamel, ix schaan sq'uinal eb'. **25** Val yel sval d'ayex, a ticnaic toxo ix ja stiempoal yab'an in jaj eb' chamnac a in Yuninal in Dios tic. A eb' tz'ab'ani, ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej.
26 Yujto a in Mam aj q'uinaltaxon d'a yol yico'. Yac'annaccan jun chi' d'ayin to aj q'uinal in paxi.
27 Yac'annacpaxcan vopisio in ch'olb'itan masanil eb' anima, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail.
28 Mañ eyac' sat e c'ol yuj juntzañ sval tic, yujto ay jun tiempoal ol javoc, a val eb' mucanxo ol yab' in jaj eb'. **29** Ol laj q'uex vaan eb' b'aj mucan chi'. A eb' vach' syutej sb'a d'a yolyib'añq'uinal tic, ol pitzvocxi eb', ol schaan sq'uinal eb' d'a junelñej. Axo eb' sc'ulan chucal, ol pitzvocxi eb', palta ol b'atcan eb' d'a syaelal d'a junelñej. **30** A in tic, malaj jab'oc tas syal in b'oan d'a yol vico', tzin ch'olb'itej icha tas schec in Mam chi' in c'ulej. Tzin ch'olb'itej d'a stojolal, yujto mañoc tas icha in gana tzin c'ulej, palta icha sgana jun checjinac in coti, aton in Mam.

A eb' sch'oxanel yopisio Jesús

31 Tato munil svala' to ay vopisio, malaj yelc'och jun vic sval chi'.
32 Palta ay junxo tz'alani tas vopisio. A jun chi', vojtac to te yel syala'. **33** A ex tic xid' e chec c'anb'aj d'a viñaj Juan tas yopisio viñ. A tas yalnac viñ vuuj, te yel. **34** Palta a in tic, max vac'ochlaj yipoc in c'ool tas syal junoc anima vuuj. Toñej svec e nacoti tas yalnaccan viñaj Juan chi' d'ayex, yic tzex colchaji. **35** A tas ix yal viñaj Juan chi', lajan icha junoc tas tz'ac'an saquilq'uinal ayel yoc. Yuj chi', ix ex te tzalaj jayeoc c'ual eyab'ani. **36** Palta ay junxo ec'al yelc'och d'a viñaj Juan chi'. A sch'oxaneli tas vopisio, yujto a juntzañ tas syac' in Mam in c'ulej, a tzin c'ulej. Icha chi' tz'aj scheclajeli to a in Mam chi' checjinac in coti. **37** A in Mam chi', a checjinac in coti, a syac' testigoal sb'a vuuj. A ex tic, malaj b'aj ix eyab' sjaj sloloni. Malaj b'aj ix eyil juneloc. **38** Max eyac'och slolonel d'a e c'ool, yujto max in eyac'och d'a e c'ool a in checb'il in cot yuuj tic.
39 A ex tic scham val e sayan eyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, yujto a e naani to icha chi' ol aj yilchaj e q'uinal d'a junelñej. Palta vach'chom syal vab'ixal Slolonel Dios chi',
40 malaj e gana tzex ja d'ayin yic tze cha e q'uinal.

41 Malaj yelc'och d'ayin tato syal vach' lolonel eb' anima vuuj. **42** Vojtac tas yaj e pensar, mañ xajanoc Dios eyuuj. **43** A in tic, ac'b'il in cot yuj in Mam, palta max in e cha'a. Tato ay junocxo munil ol javoc d'a yol yico', a jun chi' ol e cha'a.
44 ¿Tas ol aj in eyac'anoch d'a e c'ool, yujto añej d'a eyichañ junjun ex e gana ay eyelc'ochi, malaj pax e gana ay eyelc'och d'a yichañ Dios te yel? **45** Xe natalaj to a in ol val d'a in Mam chi' tas e chucal. Palta a viñaj Moisés ol alanoc, aton viñ tze tz'ac eyac'och d'a e c'ool. **46** Tato tzeyac'och d'a e c'ool tas stz'ib'ejnaccan viñaj Moisés chi', tzam in eyac'ochlaj d'a e c'ool, yujto a viñaj Moisés chi' tz'ib'annaccan vab'ixal.
47 Palta tato max eyac'och tas stz'ib'ejnaccan viñ chi' d'a e c'ool, ¿tas ol aj eyac'anoch d'a e c'ool tas

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sval tic d'ayex? xchi Jesús d'a eb' viñ aj Judea chi'.

Yac'nac va oye' mil vinac Jesús
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 **1** Ix lajvi chi' ix b'atxi Jesús, ix c'ochxi d'a junxo sc'axepalec' a' ñajab' yic Galilea, scuchan pax a' Tiberias. **2** Tzijtum eb' anima ix och tzac'an yuuj, yujto ix yil juntzañ satub'tac sch'ox yil eb' ayic syac'an b'oxoc sc'ol eb' penaay. **3** Axo Jesús chi', ix b'at yed' eb' sc'ayb'um d'a jun tzalan. Ata' ix em c'ojan yed' eb'. **4** Vanxo sja stiempoal sq'uiñ eb' israel yic snajicot tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. **5** Axo ix yilan Jesús, tzijtum eb' anima van sc'och d'ay. Yuj chi' ix yalan d'a viñaj Felipe:

—¿B'ajtil ol co man tas sva eb' anima tic? xchi d'a viñ. **6** Palta toñej ix yal icha chi', yic syab'i tas ol yal viñaj Felipe chi', yujto yojtacxo tas ol yutoc. **7** Ix yalan viñaj Felipe chi' d'ay:

—Vach'chom qued'nac chab'oc ciento denario pan, palta max yab'laj yic tz'ac'chaj jab' jab'oc d'a junjun eb', xchi viñ.

8 Ay pax junxo sc'ayb'um Jesús, scuch Andrés, yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Simón Pedro. Ix yalan viñ d'a Jesús chi':

9 —Ay jun viñ unin ayec' qued' d'a tic, yed'nac oye' ixim pan cebada viñ yed' cha pitañ noc' chay. Palta ¿tom ol yab' jab' tic d'a scal eb' smasanil? Ina te tzijtum eb', xchi viñ.

10 Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Alec d'a eb' anima tic to tz'em c'ojan eb' smasanil, xchi d'a eb'. A jun lugar b'aj ayec' eb' chi', nivan ac'lic. Ix em c'ojan eb' smasanil, ay am oyeoc mil eb' viñ vinac. **11** Axo Jesús ix ic'anchaañ ixim pan chi', ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuj ixim. Ix schecan pucjocb'at ixim d'a eb' c'ojanem chi'. Icha pax chi' ix yutej noc' chay chi'. Ix yab'lej eb', ato syala' jantac snib'ej eb'. **12** Axo yic ix lajvi sva eb' sic'lab'il, ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Molec jantacto ix can chi', yic malaj tas tz'ixtaxi, xchi d'a eb'.

13 Axo ix lajvi smolan eb' chi', laj-chaveto xuuc ix b'ud'ji yuj ixim pan ix yac' sobre d'a ixim oye' pan cebada chi'. **14** A eb' anima chi', ix yil eb' jun tas satub'tac ix sch'ox Jesús chi'. Yuj chi' ix yal eb':

—Aton jun tic, schecab' Dios tañ-vab'iltaxon sja d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi eb'.

15 Palta yojtacxo Jesús to sgana eb' yac'an pural yoch sreyaloc. Yuj chi' ix sb'esel sb'a d'a scal eb', ix b'at-can d'a scal lum tzalquixtac chi' sch'ocoj.

Ix b'ey Jesús d'a sat a' ñajab'
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Ayic vanxo sq'uic'b'i, ix emc'och eb' sc'ayb'um Jesús d'a sti' a' ñajab'. **17** Ix och eb' d'a yol te' barco, ix b'atxi eb'. Sgana eb' sc'ax-pajec' d'a choñab' Capernaum ay d'a sti' a' ñajab' chi'. Te q'uic'b'alxo ix b'at eb'. Manto jaxlaj Jesús ix b'at eb'. **18** Axo yic van sb'ey eb', ix ovaj-chaañ jun ic' te ov d'a sat a' ñajab' chi'. Ix te q'ue chulan a' yuj jun ic' chi'. **19** Ayxom junoc nañal schab'il legua sb'at eb' d'a sat a', axo ix yilan eb' van sc'och Jesús d'a eb'. Toñej sb'eyb'at d'a sat a'. Yuj chi' ix te xiv-q'ue eb'. **20** Palta ix yalan d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Mañ ex xivoc, A in, xchi d'a eb'.
21 Ichato chi' junc'olalxo ix chajioch yuj eb' d'a yol te' barco chi'. Elañchamel ix ec'c'och eb' d'a sc'axepal a' b'aj van sc'och eb' chi'.

A eb' anima sayan ec' Jesús

22 Axo d'a junxo c'u, añeja' yajcan eb' anima chi' d'a sc'axepal a' chi'. Axo ix snaancot eb' to junñej te' barco chi' ix b'ati, añej pax eb' sc'ayb'um Jesús ix och d'a yol te', maj ochlaj Jesús chi' yed' eb'. **23** Yacb'an chi' ay juntzañxo barco ix cot d'a choñab' Tiberias, ix c'och d'a slac'anil jun lugar b'aj ix sva ixim pan chi' eb', aton b'aj ix yac' yuj diosal Cajalil yuj ixim. **24** Axo ix yilan eb' anima chi', mañxo ayoc ec' Jesús chi' yed' eb' yed' pax eb' sc'ayb'um. Yuj chi' ix laj och eb' d'a yol juntzañ barco chi'. Ix b'at sayanec' Jesús chi' eb' d'a choñab' Capernaum.

A Jesús tz'ac'an vael yic q'uinal

25 Axo ix c'och eb' anima chi' d'a sc'axepalec' a' ñajab' chi', ata' ix ilchaj Jesús yuj eb'. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ¿tom d'a tic ayach eq'ui? ¿Janic' ach javi? xchi eb' d'ay.

26 Ix yalan d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, yujñej to ex b'ud'ji e vaan ixim pan, yuj chi' tzin e saya', mañ yujoc to ix nachajel eyuuj tas syalelc'och juntzañ satub'tac ix in ch'ox chi'. **27** Mañ eyac' eyip e sayan ec' tas svaji, yujto elañchamel slajvieli. Palta sayequec' jun vael max lajviel-laj, yujto a' ol ac'an e q'uinal d'a junelñej. Ol vac' jun chi' d'ayex, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, a co Mam Dios sch'oxaneli to chab'il in yuuj, xchi Jesús d'a eb'.

28 Yuj chi' ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas ol cutoc co c'ulan tas snib'ej Dios sco c'ulej chi'? xchi eb' d'ay.

29 Ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':

—Aton jun tic snib'ej Dios tze c'ulej, to tzin eyac' val och d'a e c'ool, yujto a checjinac in coti, xchi d'a eb'.

30 Ix sc'anb'anxi eb' d'ay:

—¿Tas val junoc satub'tac tza ch'ox quila' yic ol ach cac'och d'a co c'ool? ¿Tas tza c'ulej? **31** A eb' co mam quicham ec'nac d'a peca', yilnac jun tas satub'tac eb', svanac jun maná eb' d'a taquiñ luum[h] icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Aton jun tz'alan icha tic: A Dios ac'jinaccot tas sva eb' d'a satchaañ, xchi, xchi eb' d'a Jesús chi'.

32 Yuj chi' ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, mañoclaj viñaj Moisés tz'ac'an jun vael yic satchaañ chi'. Palta a in Mam tz'ac'an jun vael te yel scot d'a satchaañ. **33** Yujto a jun vael syac' Dios tic, a d'a satchaañ emnaccoti. Ay eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic ol scha sq'uinal d'a junelñej yuuj, xchi Jesús.

34 Ix yalanxi eb':

—Mamin, ac' jun vael chi' d'ayoñ d'a masanil tiempo, xchi eb' d'ay.

35 Ix yalanxi d'a eb':

—A in ton tic icha vael vaji, Ac'um in q'uinal. A eb' sja d'ayin, mañxa b'aq'uiñ ol och svejel eb'. A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañxa b'aq'uiñ

[h] **6.31** A yab'ixal maná, tz'ilchaj d'a Éxodo 16.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ol tacjoc sti' eb'. 36 Palta toxo ix val d'ayex, vach'chom tzin eyila', max in eyac'och d'a e c'ool. 37 Masanil eb' tz'ac'ji d'ayin yuj in Mam, ol ja eb' d'ayin. A eb' sjavi d'ayin, mañ ol in pechel eb'. 38 A in tic, cotnac in d'a satchaañ yic tzul in b'o icha snib'ej Dios checjinac in coti. Mañ yujoc ul in b'oan icha tas tzin nib'ej cotnac in. 39 A tas snib'ej in Mam checjinac in coti, to mañ ol satel junoc mach d'a scal eb' syac' d'ayin. Sgana to a in ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual. 40 A in tic, Yuninal in Dios. Yuj chi' jantacïej eb' tzin ilani, tato tzin yac'och eb' d'a sc'ool, snib'ej in Mam chi' to scha sq'uinal eb' d'a junelñej. Yuj chi' a in ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual, xchi Jesús d'a eb'.

41 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' aj Judea, chuc tas ix yalub'tañej eb' d'a spatic Jesús chi', yujto ix yala': A in ton tic icha vael vaji, cotnac in d'a satchaañ, xchi d'a eb'.

42 Yuj chi' ix yalan eb':

—A Jesús tic, yuninal viñaj José. Cojtac smam snun viñ, palta syala' to d'a satchaañ cotnac, xchi eb' aj Judea chi'.

43 Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Mañ in eyalub'tañej. 44 A in Mam checjinac in coti. Malaj junoc mach syal scomon ja d'ayin, schaan sq'uinal tato mañoc in Mam tz'ac'ancot d'ayin. A eb' sja d'ayin, ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual. 45 Tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios icha tic: Ol c'ayb'aj masanil anima yuj Dios, xchi eb'. Yuj chi', a jantacñej eb' syac'och schiquin d'a tas syal co Mam Dios, tato snachajel yuj eb' tas syala', ol ja eb' d'ayin.

46 Mañ vanoc valani to ay mach ix ilan co Mam Dios. Palta a in tic, a d'ay cotnac in, a inñej vilnac. 47 Val yel sval d'ayex, a mach tzin ac'anoch d'a sc'ool, ay sq'uinal d'a junelñej. 48 A in tic, icha vael vaji, Ac'um in q'uinal. 49 A eb' co mam quicham, svanac jun maná eb' d'a taquiñ luum, palta añejtona' chamnac eb' smasanil. 50 Palta a eb' svaan jun vael cotnac d'a satchaañ, malaj b'aq'uiñ ol cham eb'. 51 A in cotnac in d'a satchaañ tic, icha vael vaji, yujto Ac'um in q'uinal. Yuj chi', a eb' svaan jun vael tic, ay sq'uinal eb' d'a junelñej. A jun vael svac' vajoc tic, aton in nivanil, xchi Jesús d'a eb'.

52 Axo eb' aj Judea chi', ix stelaj sb'a eb' yuj tas ix yal chi', ix laj yalan eb':

—A jun viñ tic, ¿tas ol yutoc viñ yac'an snivanil co chi snaani? xchi eb'.

53 Yuj chi' ix yalxi d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, tato mañ ol e chi in nivanil a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, mañ ol eyuc'anpaxlaj in chiq'uil, mañ ol e chalaj e q'uinal. 54 Yuj chi', yalñej mach tz'ab'lan in nivanil tic, syuc'anpax in chiq'uil, ay sq'uinal d'a junelñej. A in ol vac' pitzvocxi d'a slajvub' c'ual. 55 Yujto a jun in nivanil tic, yel lajan yopisio yed' tas svaji. A in chiq'uil lajan yopisio yed' tas tz'uc'ji. 56 Yalñej mach schi'an in nivanil tic, syuc'an pax in chiq'uil, junxoñej tz'ajcan ved'oc. Ayin pax och d'ay. 57 A co Mam Dios pitzan d'a masanil tiempo, a checjinac in coti. Yuuj pitzan in. Yuj chi', a mach schi'an in nivanil tic, ol vac' sq'uinal. 58 A ticnaic, van valan yuj jun icha vael cotnac d'a satchaañ. A jun tic, mañ lajanoc yed' jun maná svanac eb' co mam quicham d'a peca'. Nivanoc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

svanac eb', palta chamnac pax eb'. Palta a mach ol vaan jun icha vael tic, ol scha sq'uinal eb' d'a junelïej, xchi Jesús d'a eb'.

59 A d'a yol spatil culto d'a choñab' Capernaum, ata' ix yal juntzañ c'ayb'ub'al tic Jesús.

Yalnac Jesús yuj q'uinal d'a junelïej

60 Ayic ix yab'an juntzañ chi' jantac eb' anima tzac'anoch yuj Jesús chi', ix yalan eb':

—Te ya juntzañ slolonel syal tic. ¿Tom ay mach syal schaan yab'i? xchi eb'.

61 Axo Jesús chi', yojtacxo tas jun syal eb' chi', yuj chi' ix yalanxi d'a eb':

—¿Tom a jun tic tz'ic'an somchajel e c'ool? **62** A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, tato ol eyil in q'uex b'aj cotnac in, ¿tas ol eyutoc eyalani? **63** A Espíritu tz'ac'an q'uinal. Axo co nivanil tic malaj yopisio. A juntzañ lolonel ix val tic d'ayex, te yel, yic pax Espíritu, a tz'ac'an q'uinal d'a junelïej. **64** Palta ayex max in eyac'och d'a e c'ool, xchi d'a eb'.

Icha chi' ix yutej yalan d'a eb', yujto atax d'a yichb'anil yojtactaxoni mach eb' max ac'anoch d'a sc'ool. Yojtac paxi mach jun ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel. **65** Ix yalanxi:

—Yujto ayex maj in eyac'och d'a e c'ool, yuj chi' valnac d'ayex, malaj junoc mach syal scomon ja d'ayin tato mañoc in Mam tz'ac'ancot eb' d'ayin, xin chi, xchi Jesús d'a eb'.

66 Atax ta', tzijtum eb' tzac'anoch yuuj ix meltzajxi d'a spatic. Mañxa sgana eb' tz'och tzac'an yuuj. **67** Yuj chi' ix sc'anb'an Jesús d'a eb' lajchavaañ:

—Xal ex tic, ¿ay am pax e gana tzex meltzajxi d'a e patic? xchi d'a eb'.

68 Axo viñaj Simón Pedro ix tac'vi d'ay:

—Mamin, ¿mach b'aj ol oï och tzac'an jun? Malaj junxo mach icha tic sloloni yic sco cha co q'uinal d'a junelïej. **69** A oï tic, toxo ix ach cac'och d'a co c'ool. Cojtac, a ach tic Sic'b'il ach el yuj Dios, xchi viñaj Pedro chi'.

70 Ix yalanxi Jesús d'a eb':

—A ex e lajchavañil, a in ex in sic'caneli. Palta ay jun d'a e cal, schecab' viï diablo yaji, xchi d'a eb'.

71 A jun ix yal chi', aton viñaj Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot. Yujto a viñaj Judas chi' ol ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel. Palta yetc'ayb'umal sb'a viï yed' eb' uxluchvañ chi'.

Eb' yuc'tac Jesús

7 **1** Ix lajvi chi', ix och ijan Jesús yec' d'a yol yic Galilea. Axo d'a yol yic Judea, malaj sgana ix ec' ta', yujto a eb' viï aj Judea chi', sgana eb' viï smilanchamoc. **2** Van sja stiempoal sq'uiï eb' israel scuch q'uiï chinama. **3** Yuj chi' ix yal eb' yuc'tac Jesús chi' d'ay:

—Mañ ach can d'a tic. Ixic d'a Judea, yic vach' a eb' a c'ayb'um ayec' ta', ol yil pax eb' tastac satub'tac tza ch'oxo'. **4** Tato ay junoc mach sgana scheclajel d'a yichañ eb' anima, max yal-laj elc'altac tz'eq'ui. Yuj chi', tato yel ay juntzañ satub'tac tza ch'oxo', yovalil tza ch'oxel a b'a d'a yichañ eb' anima, xchi eb' d'ay.

5 Ix stz'ac yal eb' yuc'tac d'ay icha chi', yujto max yac'och Jesús chi' eb' d'a sc'ool. **6** Yuj chi' ix yal d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Manto stiempoaloc in ch'oxanel in b'a. A exxo tic, yalñej tas tiempoal syal e naani. **7** A eb' ay d'a yolyib'añ-q'uinal tic eyed'oc, max ex schaquel-laj eb'. A inxo tic, tzin schaquel eb', yujto tzin ch'oxeli to malaj svach'il sb'eyb'al eb'. **8** Ixiquec e ch'ocoj d'a jun q'uiñ chi'. Yujto a in tic, manto ol in q'uec'ochlaj, yujto manto stiempoaloc in ch'oxanel in b'a, xchi Jesús d'a eb'.

9 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix can yuj eb' d'a Galilea chi'.

Ix b'at Jesús d'a jun q'uiñ chinama

10 Palta axo yic toxo ix q'ue eb' yuc'tac Jesús chi', ix q'ue paxi, palta elc'altacñej ix aj sq'uei. **11** A eb' aj Judea, ix smaclej eb' sc'och Jesús chi' d'a jun q'uiñ chi'.

—¿B'ajtil ayec' jun vinac chi'? xchi eb'.

12 Mañ jantacoc yalub'tañan eb' anima. Ay eb' tz'alani: Te vach' viñ, xchi eb'. Ay pax eb' tz'alanxi: Maay, syac' eb' anima viñ musansatil, xchi eb'.

13 Palta elc'altac syalub'tañej eb', yujto xiv eb' yab'an eb' viñ aj Judea chi'.

14 Vanxo snañalb'i jun q'uiñ chi', ix q'uec'och Jesús d'a yamaq'uil templo. Ix och ijan sc'ayb'an eb' anima ta'. **15** Axo eb' ay yopisio d'a scal eb' aj Judea chi', ix te sat sc'ol eb' yab'ani. Ix laj yalan eb':

—¿Tas val syutej yojtacanel juntzañ syal tic? Ina mañ c'ayb'ab'iloc, xchi eb'.

16 Yuj chi' ix yalan Jesús chi' d'a eb':

—A juntzañ c'ayb'ub'al sval d'ayex tic, mañ vicoc. Yic Dios checjinac in coti. **17** Tato ay eb' syal sc'ol sc'ulej icha sgana Dios, ol nachajel yuj eb' tato yic Dios juntzañ c'ayb'ub'al tic, mato munil sval d'a yol vico'. **18** A mach slolon d'a yol yico', toñej syic'-chaañ sb'a, yic ay yelc'och d'a yichañ eb' anima snaani. Palta a in tic, in gana a Dios checjinac in cot ay yelc'och d'a eyichañ. Yuj chi', te yel svala'. Malaj jab'oc es svala'.

19 Aton val viñaj Moisés ac'jinaccan sley Dios d'ayex. Palta ina malaj junoc ex tze c'anab'ajej tas syal jun ley chi'. ¿Tas yuj e gana tzin e milchamoc? xchi Jesús d'a eb'.

20 Axo eb' anima ayec' chi' ta', ix yal eb' d'ay:

—A ach tic, tecan ayoch junoc enemigo d'ayach. ¿Mach junoc sgana ach smilancham tzila'? xchi eb' d'ay.

21 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb':

—Ay jun tas ix in c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip. E masanil ix sat e c'ool yuuj. **22** Yuj eb' co mam quicham d'a peca', elnaccan yich jun b'eyb'al scuch circuncisión. Axo viñaj Moisés aljinaccani to yovalil sco b'eyb'alej jun chi'. Yuj chi' vach'chom sc'ual ic'oj ip, slaj eyac' circuncidar eb' unin tzato alji. **23** A ex tic tzeyac' circuncidar eb' unin d'a sc'ual ic'oj ip, yic max ex ec' d'a yib'añ jun ley Moisés chi'. Tato icha chi', ¿tas yuj scot eyoval d'ayin yujto ix vac' b'oxoc sc'ol jun viñ penaay d'a sc'ual ic'oj ip chi'? **24** Mañ e comon ch'olb'itej junoc mach d'a ichñejta'. Tato ay mach tze ch'olb'itej, d'a stojolal tzeyutej e ch'olb'itani, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús b'aj cotnac

25 Yuj chi' ay jayvañ eb' aj Jerusalén ix alani:

—A jun viñ tic, ¿tom mañoc viñ sgana eb' smilchamoc? **26** Palta ina

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yajec' viñ tic, van slolon viñ d'a co cal. Ina malaj jab'oc tas syal eb' d'a viñ. Tecan toxo ix snael eb' yajal chi' to a Cristo. **27** Ayic ol ja Cristo chi', malaj mach ojtannac b'aj ol cotoc. Palta a jun viñ tic, cojtac b'aj cotnac viñ, xchi eb'.

28 Yacb'an van sc'ayb'an eb' anima chi' Jesús d'a yamaq'uil templo chi', te chaañ ix yalelta d'a scal eb':

—Ina eyojtac in. Eyojtacpax b'aj cotnac in. Palta maï muniloc in ja d'a yol vico'. A Dios te yel checjinac in coti. Palta a Dios chi' maï eyojtacoc. **29** A inxo tic vojtac, yujto ata' cotnac in. A' checjinac in coti, xchi d'a eb'.

30 Yuj chi' ay eb' ix alani to tz'ac'jioch d'a preso. Palta malaj mach ix yamani, yujto manto c'och stiempoal schami. **31** Tzijtum eb' anima ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, ix yalan eb':

—Ayic ol javoc Cristo, ¿tom más ec'to tas satub'tac ol sch'ox d'a yichañ jun viñ tic? xchi eb'.

Checb'ilb'at eb' polencía syam Jesús

32 Ix yab' eb' viñ fariseo tas syal eb' anima yuj Jesús. Yuj chi', a eb' viñ yed' eb' viñ sat sacerdote ix checanb'at juntzañ eb' stañvumal stemplo Dios, yic b'at yic'cot Jesús eb', yic syac'anoch eb' d'a preso snaani. **33** Axo Jesús ix alan d'a eb' anima:

—Jayexoñej c'ual ayinec' eyed'oc, ol lajvoc chi' ol in meltzaj d'a mach checjinac in coti. **34** A exxo tic, ol in e sayeq'ui, palta mañxo ol in ilchaj eyuuj, yujto max yal e c'och b'aj ol in c'och chi', xchi d'a eb'.

35 Axo eb' aj Judea chi', ix laj yal eb':

—¿B'ajtil ol c'och viñ snaani, yuj chi' syal viñ to mañxo ol ilchaj viñ cuuj? Ina ay eb' quetchoñab' ayb'at d'a scal eb' griego. ¿Tom sgana viñ ata' ol c'och d'a scal eb', sb'at sc'ayb'an masanil eb' griego chi' viñ snaani? **36** Ina ix yal viñ d'ayoñ: A ex tic, ol in e sayeq'ui, palta mañxo ol in ilchaj eyuuj, yujto max yal e c'och b'aj ol in c'ochoc, xchi viñ d'ayoñ. ¿Tas val syalelc'och jun ix yal viñ tic d'ayoñ? xchi eb'.

A jun icha a a' spac' d'a co pixan

37 A d'a slajvub' c'ual q'uiñ chi', aton jun c'u te nivan yelc'ochi, ata' ix elta liñan Jesús d'a yichañ eb' anima. Te chaañ ix yalelta d'a scal eb':

—Tato ayex tze nib'ej tze cha e q'uinal d'a junelñej, cotañec d'ayin. Icha tz'aj eyuc'an a a', ayic stacji e ti', icha chi' ol aj e chaan e q'uinal d'ayin. **38** Tato ayex tzin eyac'och d'a e c'ool, icha to ay jun a a' tz'el yoc ol pac' d'ayex. Aton jun chi' tz'ac'an e q'uinal d'a junelñej. Yujto icha chi' syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, xchi Jesús d'a eb' anima chi'.

39 Icha chi' ix yutej yalani to a eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, ol ac'jococh Yespíritu Dios d'a eb'. A d'a jun tiempoal chi', manto ac'ji Yespíritu Dios d'a eb' anima, yujto manto q'uex Jesús d'a satchaañ.

Ix stelaj sb'a eb' anima yuj Jesús

40 Ix lajvi yab'an eb' anima tas ix yal Jesús chi', ay eb' ix laj alani:

—Val yel, aton jun tic schecab' Dios tañvab'iltaxon sja cuuj, xchi eb'.

41 Ay pax eb' ix laj alani:

—A jun tic aton Cristo, xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta ay eb' ix alanxi:

—A Cristo chi', ¿tom aj Galilea icha jun viñ tic tze na'a? **42** A Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan tz'alani to a Cristo yovalil ol aljoc d'a choñab' Belén b'aj ec'nac viñaj David d'a peca', yujto yiñtilalcan viñaj David chi', xchi eb'.

43 Yuj chi' ix och ijan eb' anima stelan sb'a yuj Jesús chi'. **44** Ay eb' sgana syac'och d'a preso, palta malaj mach syamani.

Maj yac'ochlaj Jesús eb' viñ yajal d'a sc'ool

45 Axo eb' stañvumal stemplo Dios, añeja' sch'ocoj eb' ix c'ochxi b'aj aycan eb' viñ ix checanb'at eb' chi', aton eb' viñ fariseo yed' eb' viñ sat sacerdote. Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a eb':

—¿Tas yuj maj eyic'cot Jesús chi'? xchi eb' viñ.

46 —Malaj junoc mach stzac'van slolon icha slolon chi', xchi eb'.

47 Yuj chi' ix yalanpax eb' viñ fariseo chi' d'a eb':

—¿Tom ix ex ac'jipax musansatil a ex tic? **48** ¿Tom ay junoc co yajalil ix ac'anoch viñ d'a sc'ool? Añejtona' a oñ fariseo oñ tic, ¿toc ay junoc oñ ix cac'och viñ d'a co c'ool? **49** Añej eb' comon anima ix ac'anoch viñ d'a sc'ool. Palta a eb' chi', mañ yojtacoc jab'oc ley Moisés eb'. Yuj chi' aycot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb', xchi eb' viñ fariseo chi'.

50 Palta ay jun viñ fariseo chi' scuch Nicodemo. Aton jun viñ xid'-naquec' lolonel yed' Jesús d'ac'valil. Ix yalan viñ d'a eb':

51 —A jun ley aycan d'ayoñ, syala' to mañ sleyaloc scac'b'at d'a yib'añ junoc anima, tato manto cab'i tas smul, xchi viñ d'a eb'.

52 Yuj chi' ix yalanxi eb' d'a viñ:

—¿Tom aj Galilea ach yed' viñ? C'ayb'ej Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Ata' ol ila' to mañoclaj d'a Galilea ol cot viñ schecab' Dios tañvab'il cuuj, xchi eb' d'a viñ. **53** [Ix laj pax junjun eb' d'a spat.

A yab'ixal jun ix ajmul ix

8 **1** Axo Jesús ix b'at d'a tzalan Olivo. **2** Vanxo sacb'i, ix c'ochxi d'a yol yamaq'uil templo chi'. Ayic ix c'och ta', masanil eb' anima ix c'och yed'oc. Ix em c'ojan, ix sc'ayb'an eb'. **3** Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ fariseo ix ic'ancot jun ix ix d'a Jesús, ix yamchaj ix yuj eb' viñ ayic van smulan ix. Ix ac'jioch ix yuj eb' viñ d'a yichañ Jesús yed' eb' ayec' yed'oc. **4** Ix yalan eb' viñ d'ay:

—Ach co c'ayb'umal, a jun ix ix tic, van smulan ix ayic ix yamchaj ix cuuj. **5** A ley Moisés tz'alani, tato ay junoc ix ix sc'ulan icha tic, yovalil sjulq'uenajcham ix. Xal ach, ¿tas xa chi? xchi eb' viñ d'ay.

6 Palta toñej stz'ac sc'anb'ej eb' viñ, yic syil eb' viñ tas syal Jesús chi', yujto sgana eb' viñ yac'anoch d'a yib'añ. Palta toñej ix em ñojan, van stz'ib'an yed' yiximal sc'ab' d'a sat luum. **7** Ix sc'anb'anxi eb' viñ d'ay:

—¿Tas xa chi yuj jun tic jun? xchi eb' viñ d'ay.

Yuj chi' ix q'ue q'uelan, ix yalan d'a eb' viñ:

—Tato ay junoc ex malaj jab'oc e mul, b'ab'laj julejecoch q'uen d'a ix, xchi d'a eb' viñ.

8 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix emxi ñojan, ix stz'ib'anxiem jun-tzañxo tas d'a sat luum chi'. **9** Ayic ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yab'an jun tic eb' viñ, ix laj snaan sb'a junjun eb' viñ, ayñej smul eb' viñ. Yuj chi' junjunal ix laj b'at eb' viñ. A eb' viñ ichamtac vinac ix b'ab'laj b'ati, axo eb' viñ quelemtac, tzac'anto ix laj b'at eb' viñ. Axoñej Jesús ix can sch'ocoj b'aj liñanec' jun ix ix chi'. **10** Ix lajvi chi', ix q'ue q'uelan Jesús chi', ix yilani sch'ocojxoñej ix ayeq'ui. Yuj chi' ix yalan d'a ix:

—Ach ix, ¿b'aj ay eb' viñ van yac'anoch chi' d'a ib'añ? ¿Tom malaj junoc eb' viñ tz'ac'anoch d'a ib'añ? xchi d'a ix.

11 —Maay Mamin, mañxalaj eb' viñ, xchi ix.

—Añejtona' in, malaj tas svac'och d'a ib'añ. Yuj chi' ixic. Mañxo ach mulan junelxo, xchi Jesús chi' d'a ix.]

A Jesús tz'ac'an saquilq'uinal d'a eb' anima

12 Ix yalanxi Jesús d'a eb' anima:

—A in tic, icha saquilq'uinal vaj d'a eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. A mach tz'och tzac'an vuuj, ol vac' saquilq'uinal d'ay. Yuj jun saquilq'uinal chi', ol scha sq'uinal d'a junelñej. Mañxo ol b'eyec' d'a q'uic'alq'uinal, xchi Jesús.

13 Axo eb' viñ fariseo ix alan d'ay:

—A ach tic, yolñej ic tzala' to ay opisio. Yuj chi' malaj yelc'och jab' ic tzal chi', xchi eb' viñ d'ay.

14 Ix yalanxi d'a eb' viñ:

—Vach'chom munil svala' to ay vopisio, palta toton yel svala', yujto a in tic vojtac b'aj cotnac in. Añejtona', vojtac b'ajtil ol in c'ochxoc. A exxo tic, mañ eyojtacoc b'aj cotnac in, añejtona' mañ eyojtacoc b'aj ol in c'ochpaxoc. **15** A ex tic, toñej tze comon ch'olb'itej yaj junoc anima d'a elañchamel. Xal in, malaj mach tzin ch'olb'itej yaji. **16** Palta q'uinaloc tato a in tzin ch'olb'itej yaj junoc anima, tojolñej svutej in ch'olb'itan yaji. Yujto mañoc inñej tzin ch'olb'itej yaji, yujto a in Mam checjinac in coti, a sch'olb'itan pax ved'oc. **17** A jun ley aycan d'ayoñ, a tz'alani: Tato ay chavañoc testigo lajan syutej yalani, yovalil sco cha cab' tas syal eb'. **18** Palta ina ay chavañ testigo tz'alan vuuj. A in ton tic testigo in. Testigo pax in Mam ved'oc, aton checjinac in coti, xchi d'a eb' viñ.

19 —Palta ¿b'ajtil ay a Mam chi'? xchi eb' viñ d'ay.

Yuj chi' ix yalanpax d'a eb' viñ:

—A ex tic, mañ eyojtacoc mach in. Mañ eyojtacoc pax in Mam chi'. Octom tzin eyojtaquejeli mach in, yic ol eyojtaquej pax in Mam chi', xchi d'a eb' viñ.

20 A d'a yol yamaq'uil templo d'a slac'anil jun chalab' ofrenda, ata' ix yal juntzañ chi' Jesús. Ata' ix c'ayb'aj eb' anima yuuj. Malaj junoc mach ix yamani, yujto manto c'och stiempoal schami.

21 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—A in tic ol in b'atoc. A exxo tic ol in e sayeq'ui, palta a d'a scal e mul ol ex chamoc. Mañ ol yal e comon c'och b'aj ol in c'och chi', xchi d'a eb' viñ.

22 Yuj chi', ix laj yal eb' viñ aj Judea chi':

—Tecan ol smilcham sb'a viñ, yuj chi' ix yal viñ to max yal co c'och b'aj ol c'och viñ chi', xchi eb' viñ.

23 Ix yalanxi d'a eb' viñ:

—A ex tic, aj sat luum ex, yujto yic ex yolyib'añq'uinal tic. Xal in tic, mañ in yicoc yolyib'añq'uinal tic, yujto aj satchaañ in. **24** Yuj chi' sval

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'ayex, d'a scal e mul ol ex chamoc. Tato max eyac'och d'a e c'ool to A In Ton Tic,[i] a d'a scal e mul ol ex chamoc, xchi.

25 —¿Mach ach jun? xchi eb' viñ d'ay.

Palta ina valnacxo d'ayex d'a yalañtaxo, mach in. **26** Tzijtumto tas ol val eyuuj yed' ex in ch'olb'itani. A jun checjinac in coti, te yel syala'. A tas yalnaccan d'ayin, añej chi' sval d'ayex a ex ayex d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi d'a eb' viñ.

27 Palta max nachajel yuj eb' viñ tato a co Mam Dios van yalani.
28 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb' viñ:

—Ato yic ol in e d'uñb'anq'ue a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ato ta' ol nachajel eyuuj to A In Toni. Ata' ol nachajel eyuuj to malaj tas munil tzin c'ulej in ch'ocoj. Añej juntzañ c'ayb'ub'al yalnac in Mam d'ayin, añej svala'. **29** A Dios in checancoti, ay paxoch ved'oc. Max in yactejcan in ch'ocoj, yujto añej tas snib'ej tzin c'ulej d'a masanil tiempo, xchi d'a eb' viñ.

30 Ayic ix yalan juntzañ chi' Jesús, tzijtum eb' ix ac'anoch sc'ool d'ay.

Ol ex el d'a libre yuj jun lolonel yel

31 Axo ix yalan Jesús d'a eb' israel ix ac'anoch d'a sc'ool:

—Tato masanil tiempo tzeyac'och e pensar d'a in lolonel, yelton val in c'ayb'um ex. **32** Tato icha chi', ol eyojtaquejel slolonel Dios te yel. Yuj jun lolonel yel chi', ol ex el d'a libre, xchi Jesús d'a eb'.

33 Palta ix yalanxi eb' d'ay:

Yuj Jesús tzoñ elcan d'a libre (Jn 8.32)

—A oñ tic yiñtil oñ pax Abraham ed'oc. Malaj juneloc ix oñ och schecab'oc junoc anima. ¿Tas yuj tzala' to ol oñ el d'a libre? xchi eb'.

34 Val yel sval d'ayex, a mach añeja' sc'ulan chucal, checab' yaj d'a chucal chi'. **35** Q'uinaloc ay junoc schecab' junoc anima ticnaic, max yal scajnaj yed' jun anima chi' d'a junelñej. Palta a junoc yuninal jun anima chi', val yel yuninal yaj d'a junelñej.
36 Yuj chi' tato a in tzex vaq'uel d'a libre, val yel libre tzex ajcani, yujto yuninal in Dios. **37** A in tic, vojtacxo to yiñtil ex can viñaj Abraham chi' ved'oc. Palta ina e gana tzin e milchamoc yujto a tas svala' malaj tz'och d'ayex. **38** A tas vilnac d'a in Mam, a sval d'ayex. A exxo tic, ch'oc jun e mam van e c'anab'ajan tas syal d'ayex, xchi Jesús d'a eb'.

39 Palta a viñaj Abraham chi' co mam yaj viñ, xchi eb' d'ay.

—Octom val yel yiñtil ex viñ, tato icha chi', tzam e c'anab'ajej icha sc'ulejnac viñ. **40** A juntzañ tas yel yalnaccan Dios d'ayin, añej sval d'ayex. Palta ina e gana tzin e milchamoc. Mañ ichocta' ix yutej sb'a viñaj Abraham chi'. **41** A ex tic, a tas

[i] **8.24** A Jesús syala' to "A In Ton Tic" sb'i, syalelc'ochi to Dios paxi, yujto a jun b'i tic tz'alji d'a Dios d'a Antiguo Testamento.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sc'ulej jun e mam tze c'anab'ajej, xchi Jesús d'a eb'.

—Palta a oñ tic, mañ oñ mitz'uninoclaj. Junñej co Mam, aton Dios, xchi eb' d'ay.

42 —Octom yel to yuninal ex Dios chi'. Tato icha chi' tzam in e xajanej, yujto a in tic d'a Dios cotnac in, in ja d'a tic. Mañ yoloc vic in javi, yujto a Dios checjinac in coti. **43** ¿Tas yuj max nachajel eyuuj tas sval d'ayex? Tecan malaj e gana tze cha eyab' tas sval tic. **44** A ex tic, a jun e mam, aton viñ diablo. Yuj chi', añej d'a viñ tzeyac'och e pensar. Añej tas snib'ej viñ tze c'ulej. Yictax ix b'oji yol-yib'añq'uinal tic, milumcham anima viñ. Malaj yelc'och jab'oc tas yel d'a viñ, yujto añej es sgana viñ. Ayic syesan viñ, d'a spensar viñ scoti, yujto esalvum viñ. A d'a viñ pitz-vinaccot es chi'. **45** A inxo tic, yujto a juntzañ tas te yel sval d'ayex, yuj chi' max e cha eyab'i. **46** ¿Mach junoc ex syal e ch'oxanel jab'oc in mul? Te yel juntzañ tas sval d'ayex tic. Yuj chi', ¿tas yuj max e cha eyab'i? **47** A eb' yic Dios, syac'och schiquin eb' d'a slolonel. Palta a exxo tic, mañ ex yicoc Dios, yuj chi' max yal e c'ol tzeyac'och e chiquin d'ay, xchi Jesús d'a eb' viñ.

Ayic manto alji viñaj Abraham, aytaxon ec' Jesús

48 Ix yalanpax eb' viñ aj Judea chi' d'ay:

—Tecan yel scala' to aj Samaria ach, tecan to ayoch junoc enemigo d'ayach, xchi eb' d'ay.

49 —Maay, malaj junoc enemigo ayoch d'ayin. Van in c'anab'ajan tas syal in Mam. Palta a ex tic, toñej tzex b'uchvaj d'ayin. **50** A in tic, malaj in gana ay velc'ochi. Palta ay junxo tz'alani to ay velc'och d'a sat. A jun chi sch'olb'itani mach yel syala'. **51** Val yel sval d'ayex, a eb' sc'anab'ajan tas svala', malaj b'aq'uiñ ol cham eb', xchi d'a eb' viñ.

52 —A ticnaic scojtaquejeli to ayoch enemigo d'ayach. A viñaj Abraham yed' jantacñej eb' schecab' Dios d'a peca', chamnacxo eb' smasanil. A achxo tic tzala': Tato ay mach sc'anab'ajan tas svala', malaj b'aq'uiñ ol chamoc, nivanoc xa chi. **53** ¿Tom ec'to elc'och d'a yichañ viñ co mam quicham aj Abraham chi'? Ina chamnac viñ, chamnacxo pax eb' schecab' Dios chi', ¿mach ach a naan ticnaic? xchi eb' viñ d'ay.

54 Yuj chi' ix yalxi d'a eb' viñ:

—Tato munil svic'chaañ in b'a, malaj velc'ochi. Palta a in Mam tz'alani to ay velc'ochi. A in Mam chi' tzeyaloch e Diosaloc, **55** palta nivanoc tzeyal icha chi', yujto mañ eyojtacoc Dios chi'. A in tic, vojtac sic'lab'il. Q'uinaloc svala' to mañ vojtacoc, svesej icha ex tic. Palta yel vojtac, yujto a tas syala', a tzin c'anab'ajejñej. **56** A viñ co mam quicham aj Abraham chi', tzalajnac viñ yujto aljinac d'a viñ to ol yil viñ in javi. Ix yilan viñ, yuj chi' ix te tzalaj viñ, xchi d'a eb' viñ.

57 —¿Tom ilnacto viñaj Abraham chi'?[j] Ina manto ach c'och d'a 50 ab'il, xchi eb' viñ d'ay.

58 —Val yel sval d'ayex, ayic manto alji viñaj Abraham chi', ayin-taxoneq'ui, xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.

[j] **8.57** Toxo slajvi chab' mil ab'il scham viñaj Abraham, ichato chi' ix alji Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

59 Ix laj sic'anq'ue q'uen q'ueen
eb' viñ yic sjulanoch q'uen eb' viñ
d'ay. Ix sc'ub'anel sb'a d'a eb' viñ, ix
elta d'a yamaq'uil templo chi'. Ix ec'-
b'at d'a scal eb' viñ, ix b'ati.

Jacvinac sat jun viñ max uji yilani

9 1 Ayic van yec' Jesús, ix yilan-
b'at jun viñ max ujitaxon yilani.
2 Axo eb' sc'ayb'um ix c'anb'an d'ay:

—Ach co c'ayb'umal, ¿tas am yuj
max yal yilan jun viñ tic yictax yal-
jub'al? ¿tom yuj smul smam snun
viñ, mato yuj smul viñ? xchi eb' d'a
Jesús.

3 Ix yalan Jesús chi' d'a eb':

—A jun viñ tic, mañ yujoc smul
smam snun viñ, mañ yujoc pax smul
viñ icha chi' yajcani. Yujto snib'ej
Dios sch'ox tas satub'tac yuj viñ, yuj
chi' icha tic yaj viñ. 4 Yovalil tzin b'o
smunlajel Dios, aton checjinac in
coti, yacb'an ayto c'u, yujto ayic toxo
ix b'at c'u, mañxalaj mach syal smun-
laji. 5 Ayic ayin to ec' d'a yolyib'añ-
q'uinal tic, icha saquilq'uinal vaj d'a
eb' anima, xchi Jesús chi'.

6 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix
tzub'anem d'a sat luum. Ix och jab'
lum soc'omal yuj stzub' chi'. Ix
sucanoch lum d'a yol sat viñ max yal
yilan chi'. 7 Ix lajvi chi', ix yalan d'a
viñ:

—Ixic, b'at b'iquel d'a jun b'aj
molb'ab'il a a' scuch Siloé, xchi d'a
viñ. (Siloé syalelc'ochi, Ac'b'ilcoti.)

Ix b'at sb'icanel viñ, axo ix meltzaj
viñ, tzaxo yal yilan viñ. 8 Axo ix yilan
eb' ay d'a spatic schiquin spat viñ
yed' juntzañxo eb' tz'ilantaxon
sc'anan stumin viñ, ix laj yalan eb':

—¿Tom mañoc jun viñ tic tz'em
c'ojan c'anoj tumin? xchi eb'.

9 —A viñ jun, xchi juntzañ eb'.

Palta ay juntzañxo eb' ix alani:

—Maay. A jun viñ tic, toñej lajan
yilji viñ yed' jun viñ max yal yilan
chi', xchi eb'.

Palta axo viñ ix alani:

—A in toni, xchi viñ.

10 —¿Tas ix aj sb'o ilan jun? xchi
eb' d'a viñ.

11 —A jun viñ scuchan Jesús ix
b'oan jab' lum soc'om, ix sucanoch
viñ d'a yol in sat tic. Ix lajvi chi' ix
yalan viñ d'ayin: Ixic, b'iquel a sat
d'a a a' scuch Siloé, xchi viñ d'ayin.
Ix b'at in b'icaneli. Icha chi' ix aj sb'o
vilani, xchi viñ.

12 —¿B'ajtil ayec' viñ ticnaic? xchi
eb' viñ.

—Ma chequel, xchi viñ.

**Ix sc'anb'ej eb' fariseo
tas ix aj sb'o yilan viñ**

13 Ix lajvi chi', ix ic'jib'at viñ d'a
yichañ eb' viñ fariseo. 14 A d'a sc'ual
ic'oj ip, ata' ix b'o yilan viñ yuj Jesús
yed' lum soc'om ix sb'o chi'. 15 Yuj
chi' ix sc'anb'an eb' viñ fariseo chi'
d'a viñ:

—¿Tas val ix aj sb'o ilani? xchi eb'
viñ.

—A Jesús ix b'oani. Ix sucoch
jab' lum soc'om d'a yol in sat tic.
Ix lajvi chi', ix in schecanb'at in
b'iqueli. Yuj chi' vach'xo vilan tic-
naic, xchi viñ.

16 Yuj chi' ay jayvañ eb' viñ ix
alan d'a viñ:

—A jun viñ chi', mañ yicoclaj Dios
yaj viñ, yujto max sc'anab'ajej sc'ual
ic'oj ip viñ, xchi eb' viñ.

Palta ix laj yalan juntzañxo eb'
viñ:

—Tato chuc viñ, ¿tom syal
sch'oxan juntzañ satub'tac viñ? xchi
eb' viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yuj chi' chapoj ix aj eb' viñ. **17** Yuj chi' ix sc'anb'an eb' viñ d'a jun viñ ix b'o yilan chi':

—A achxo tic, ¿tas tzutej a naan yuj viñ ix b'oan a sat tic? xchi eb' d'a viñ.

—A in tic tzin na'a to schecab' Dios yaj viñ, xchi viñ.

18 Palta axo eb' viñ aj Judea chi', max schalaj yab' eb' viñ, tato toto ix b'o yilan viñ. A snaan eb' viñ to toxonton vach' yilan viñ. Yuj chi' ix avtaj smam snun viñ. **19** Ix c'anb'aj d'a eb':

—¿Eyune' am jun viñ tic? Palta to tzeyala' to max yaltaxon yilan viñ. Tato icha chi', ¿tas val ix aj sb'o yilan viñ? xchi eb' d'a smam snun viñ chi'.

20 —A jun viñ tic, quic viñ. Toxonton max yal yilan viñ. **21** Palta mañ cojtacoc, tas am ix aj sb'o yilan viñ. Mañ cojtacoc, mach am ix b'oan sat viñ tic. Ina ayxo sq'uinal viñ. ¿Tas yuj mañoc d'a viñ tze c'anb'ej eyab'i? A viñ syal yalan d'ayex, tas ix aj sb'o sat viñ chi', xchi eb'.

22 Icha chi' ix yutej eb' yalani, yujto xiv eb' yalan yuj eb' viñ yajal d'a scal eb' aj Judea chi'. Yujto toxo ix yal eb' viñ yajal chi': Tato ay eb' ol alanoc to a Jesús aton Cristo, ol co pechel eb' d'a yoltac spatil culto, xchi eb' viñ. **23** Yuj chi', añej jab' tic ix yal smam snun viñ: Ina ayxo sq'uinal viñ. ¿Tas yuj mañoc d'a viñ tze c'anb'ej eyab'i? xchiñej eb'.

24 Ix lajvi chi', ix avtajxicot viñ, ix yalan eb' d'a viñ:

—Val yel tzach lolon d'a yichañ Dios. Yujto cojtac a oñ tic to te chuc jun viñ ix b'oan a sat tzal chi', xchi eb' viñ.

25 —A in tic, mañ vojtacoc tato chuc viñ, mato maay. Max yal-laj valani. Añej tas vojtac: A d'a yalañtaxo, max yal vilani, palta a ticnaic tzaxo vila', xchi viñ.

26 —Palta ¿tas val ix ach yutej viñ? ¿Chajvaltil ix yutej viñ sb'oan a sat tic? xchi eb' viñ d'a viñ.

27 —Toxo ix vala', palta max e cha eyab' d'ayin. ¿Tas yuj e gana tze c'anb'ej eyab' d'ayin junelxo? ¿Tom e gana tzex och pax sc'ayb'umoc viñ? xchi viñ d'a eb' viñ aj Judea chi'.

28 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix te b'uchji viñ yuj eb' viñ. Ix yalan eb' viñ:

—A ach tic, sc'ayb'um ach ton jun viñ chi'. Xal oñ tic, sc'ayb'um oñ Moisés. **29** Cojtac to yalnaccan slolonel Dios d'a viñaj Moisés chi'. Palta a jun viñ chi', mañ cojtacoc mach ac'jinac yopisio viñ, xchi eb' viñ.

30 —E… ¿jantac am b'ian? A ex tic tzeyala' to mañ eyojtacoc mach ac'jinac yopisio viñ, palta ina ix b'o vilan yuj viñ. **31** Cojtac to a Dios max ab'an slesal eb' chuc sc'ulej. Añej eb' syal sb'a d'ay, eb' sc'anab'ajan tas syala', añej yic eb' syab'i. **32** Manta b'aj scab' sb'o sat junoc max yaltaxon yilani. **33** Q'uinaloc mañoc Dios ix checancot Jesús chi', tecan malaj jab'oc tas syal yuuj, xchi viñ.

34 —A ach tic, te chuc ach yictax ach alji. ¿A achxo ijan tzoñ a c'ayb'ej? xchi eb' viñ.

Yuj chi' ix spechelta viñ eb' viñ d'a spatil culto chi'.

A eb' ix nachajel yic Dios yuuj

35 Axo ix yab'an Jesús to ix pechjiel viñ ix b'oxi sat chi', yuj chi' ix sayjiec' viñ yuuj. Axo yic ix ilchaj viñ yuuj, ix yalan d'a viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—¿Tzam ac'och jun Ac'b'ilcot yuj Dios yoch Animail d'a a c'ool? xchi d'a viñ.

36 —Mamin, al d'ayin mach jun chi', yic ol vac'och d'a in c'ool, xchi viñ.

37 —Toxo ix ila'. A in ton van valan d'ayach, xchi d'a viñ.

38 Ix lajvi yalan jun chi' Jesús, ix em cumnaj viñ d'a yichañ. Ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, tzach vac'och d'a in c'ool, xchi viñ.

39 Ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Yuj sb'o eb' anima vuuj in ja d'a yolyib'añq'uinal tic, yujto ay eb' max yal-laj yilan yic Dios ticnaic, palta vuuj ichato ol jacvoc sat eb'. Ay pax nañalxo eb' ichato syal yilan yic Dios snaani, palta a eb' chi', vuuj ichato ol juvocb'at sat eb', xchi Jesús.

40 Ay jayvañ eb' viñ fariseo ayec' ta'. Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ, ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—¿Tom tza na to max uji quilan yic Dios? xchi eb' viñ.

41 —Octom snachajel eyuuj to max yal eyilan yic Dios chi'. Tato icha chi', max am can e mul d'a eyib'añ. Palta ina tzeyala' to syal eyilan yic Dios chi', yuj chi' ol canñej e mul chi' d'a eyib'añ.

Yab'ixal jun te' macte' calnel

10 **1** Q'uinaloc ay junoc te' macte' calnel ticnaic, ta ay junoc viñ tz'och d'a yol te', palta tato mañoc d'a sti' te' tz'och viñ, val yel elc'um viñ syal chi'. **2** Axo viñ tz'och d'a sti' te' smacte' noc' calnel chi', aton viñ chi' stañvumal noc'. **3** Axo viñ svaymitan noc' calnel chi', a viñ sjacan te' macte' chi' d'a viñ stañvumal noc' chi'. Axo noc' calnel chi', c'aynac noc' yed' viñ stañvumal chi'. Yojtac sb'i junjun noc' viñ. A viñ sjacanelta noc'.[k] **4** Slajvi sjacanelta noc' scalnel viñ chi', sb'ab'laj viñ yuj noc', tz'och tzac'an noc' yuj viñ, yujto c'aynac noc' yed' viñ. **5** Palta q'uinaloc ay junoc viñ mañ c'aynacoc noc' yed'oc, toñej tz'el lemnaj noc' d'a viñ, yujto mañ ojtacab'iloc sjaj viñ yuj noc', xchi Jesús d'a eb' viñ fariseo chi'.

6 A jun ch'oxnab'il ix yal Jesús chi', maj nachajel-laj yuj eb' viñ tas syalelc'ochi.

Lajan Jesús yed' junoc tañvum calnel te vach'

7 Ix yalanxi Jesús d'a eb' viñ:

—Val yel sval d'ayex, icha yaj sti' te' smacte' noc' calnel, icha chi' vaji. **8** Ay eb' ix b'ab'laj ja d'ayex ayic manto in javoc, nivanoc yalnacoch sb'a eb' colvajumal. Icha junoc elc'um tz'och d'a te' macte', icha chi' yaj eb' smasanil. Palta axo eb' yic Dios, max yac'och spensar eb' d'a eb'. **9** A in tic, lajan in yed' sti' te' macte' chi'. A eb' tz'och d'ayin, ol colchaj eb'. Icha noc' calnel tz'och d'a yol smacte', tz'elxita noc', sb'at va noc', icha chi' yaj eb'.

10 Ay eb' icha junoc elc'um sjavi, syelc'al milan noc' calnel chi' eb'. Palta a in tic, ix in ja vac' sq'uinal eb' d'a junelñej, yic vach' te nivan svach'-c'olal Dios ol scha eb'. **11** A in tic,

[k] **10.3** A sb'eyb'al eb' ay noc' scalnel d'a scal eb' israel to junñej macte' b'aj tz'och noc' scalnel eb' chi' smasanil. Junñej mach stañvan noc' d'ac'valil. Junjun eb' aj calnel tzul yiq'uelta noc' eb' d'a yol macte' chi' d'a c'ualil.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

lajan in yed' junoc taïvum calnel te vach'. A junoc taïvum calnel vach' chi', sb'ec sb'a scham yuj noc' scalnel chi'. **12** Ay b'aj toñej stupji junoc viñ staïvan noc' calnel, maï toxonoc taïvum calnel viñ, maï yicoc noc' viñ. Tato sc'och noc' oques d'a noc', syactejcan noc' calnel chi' viñ sch'ocoj, sb'at viñ elelal, yujto maï yicoc noc' viñ. Axo noc' oques chi' sja jucnajoc, schianb'at noc' calnel chi', saclemcanb'at noc'. **13** Tz'el lemnaj viñ, yujto majan yaj viñ, yujto maï yicoc noc' viñ, malaj tz'och noc' d'a viñ.

14-15 A in tic, lajan in yed' junoc taïvum calnel te vach'. A eb' vico', ichato in calnel yaj eb'. A in Mam yojtac in. Aïejtona' in, vojtac pax in Mam chi'. Icha vojtac in b'a yed' in Mam chi', icha pax chi' vojtac in b'a yed' eb' vic chi'. B'ecan in vac'an cham in b'a yuj eb'. **16** Ay pax juntzaïxo eb' ol in ac'anoch d'a sc'ool, palta maï quetisraeloclaj eb'. Yovalil ol in molb'ejcot eb'. A eb' chi', ol in sc'anab'ajej eb'. Junïej ol aj eb' smasanil, a in ol in taïvej eb'.

17 Xajan in yuj in Mam, yujto b'ecan in c'ool in chami yic ol in pitzvocxi. **18** A in tic, b'ecan in c'ol in chami, yujto icha chi' in gana. Malaj mach tz'ic'anec' in q'uinal tic. A in svala' to tzin chami, aïejtona' in svala' to tzin pitzvixi, yujto icha chi' yaj yalancan jun schecnab'il in Mam d'ayin, xchi Jesús d'a eb' viñ.

19 Ayic ix yalan juntzaï tic, ix laj spojan sb'a eb' aj Judea chi' junelxo yuj tas ix yal chi'. **20** Ay naïal eb' ix alani:

—¿Tas yuj tzeyac'och e chiquin d'a tas syal jun viñ tic? Ina ayoch jun enemigo d'a viñ, yuj chi' aycot d'a sjolom viñ, xchi eb'.

21 Palta ay naïalxo eb' ix alani:

—Tato ayoch junoc enemigo d'a viñ, ¿tom syal yalan viñ icha chi'? A junoc enemigo, ¿tom syal sb'oan sat junoc mach max yaltaxon yilani? xchi eb'.

Eb' aj Judea ix paticanel Jesús

22 A d'a jun tiempoal ix uji jun tic, aton d'a stiempoal siic, stiempoal pax yoch sq'uiïal stemplo Dios d'a Jerusalén. **23** Axo Jesús van sb'eyec' d'a jun stentail sti' yamaq'uil templo chi' scuch yic Salomón. **24** Axo eb' aj Judea ayec' ta', ix och oyan eb' d'a spatic Jesús. Ix yalan eb':

—¿B'aq'uiïto ol al sjichanil d'ayoï? Tato yel Cristo ach, al d'ayoï ticnaic, xchi eb' d'ay.

25 Yuj chi' ix tac'vi d'a eb':

—Ina toxo ix val d'ayex, palta max in eyac'och d'a e c'ool. A juntzaï satub'tac tzin ch'oxo', yujïej spoder in Mam tzin ch'oxo'. Yujñej juntzaï chi' scheclaji mach in. **26** Palta a ex tic, max in eyac'och d'a e c'ool, yujto maï ex vicoc icha valnac d'ayex junel. **27** A eb' vico', syac'och schiquin eb' d'ayin. A inxo tic, vojtac eb'. Icha noc' calnel tz'och tzac'an yuj staïvumal, icha chi' tz'ajoch tzac'an eb' vuuj. **28** A in svac' sq'uinal eb' d'a junelïej. Yuj chi', maïxa b'aq'uiïn ol satel eb'. Malaj mach syal yic'anel eb' d'a yol in c'ab'. **29** A in Mam, te nivan yelc'och d'a yichaï smasanil. A ix ac'an eb' d'ayin. Malaj mach syal yic'anel eb' d'a yol sc'ab' in Mam chi'. **30** A in tic, lajan in yed' co Mam Dios, yujto junïej vaj yed'oc, xchi Jesús d'a eb'.

31 Ix laj sic'anchaaï q'uen q'ueen eb' yic sjulancham eb' yalani.
32 Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Tzijtum tas vach' ix in c'ulej d'a e cal yuj spoder in Mam. ¿Tas yuj junoc ijan tzin e julchamoc? xchi d'a eb'.

33 —Maï yujoc junoc vach' ix a c'ulej tzach co julchamoc, palta yujñej to tzach b'uchvaj d'a Dios. A ach tic anima achñej, palta ina tzaloch a b'a Diosal, xchi eb'.

34 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb':

—A d'a ch'aï ley aycan d'ayoï tz'ib'ab'ilcani to a Dios alannac: Junjun ex, dios ex,[l] xchi d'a ley chi'. **35** Cojtac to a tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios chi', max yal sco maq'ueq'ui. A eb' ab'annac slolonel chi', alchajnac eb' diosal. **36** Ocxom in tic, a Dios sic'jinac in eli, ix in schecancot d'a yolyib'aïq'uinal tic. Yuj chi', ¿tas yuj tzeyala' to tzin b'uchvaj d'a Dios, ayic ix valani to Yuninal in Dios? **37** Tato max in c'ulej icha tas sc'ulej in Mam chi', maï in eyac'och d'a e c'ool. **38** Palta a in tic, yel van in c'ulan icha sc'ulej in Mam chi'. Yuj chi', vach'chom max eyac'och d'a e c'ool tas svala', palta aq'uec in och d'a e c'ool yuj juntzaï tzin c'ulej tic, yic ol nachajel eyuuj to ayoch co Mam Dios d'ayin, ayin pax och d'ay, xchi Jesús chi' d'a eb'.

39 Yuj chi' ix yac'lej eb' syaman junelxo, palta ix scol sb'a d'a eb'.

40 Ix lajvi chi', ix c'axpajxican ec' d'a sc'axepal a' Jordán. Axo b'aj yac'nac bautizar eb' anima viñaj Juan ix aji. **41** Tzijtum anima ix c'och ta'. Ix laj yalan eb':

—A viñaj Juan, malaj b'aj ix sch'ox junoc tas satub'tac viñ, palta jantacïej tas ix yal viñ yuj Jesús tic, te yel, xchi eb'. **42** A d'a jun lugar chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool.

A schamel viñaj Lázaro

11 **1** Ay jun viñ d'a choñab' Betania scuchan Lázaro, te penaay viñ. Ata' pax cajan chavaï eb' ix yanab' viñ, jun ix scuch María, axo junxo ix, Marta sb'i ix. **2** A ix María chi' sucjinaquec' jun yal suc'uq'ui sjab' d'a yoc Jesús Cajal, axo yed' xil sjolom ix sucnac tacjoc. Ix penaayax viñaj Lázaro chi'. **3** Yuj chi', ix yac'cot sti' eb' ix d'a Jesús, ix yalancot eb' ix icha tic:

—Mamin, a viñ te xajan uuj, penaay viñ, xchicot eb' ix.

4 Ayic ix yab'an Jesús tas ix yalcot eb' ix chi', ix yalan icha tic:

—A jun ilya chi', maï ol chamlaj viñ yuuj d'a junelñej. Ix yamchaj viñ yuj jun yab'il chi' yic ol sch'ox Dios to te nivan yelc'ochi, yic scheclajpaxeli to te nivan velc'och a in Yuninal in Dios tic, xchi Jesús.

5 Te xajan viñaj Lázaro chi', ix María yed' ix Marta yuj Jesús chi'. **6** Ayic ix yab'an Jesús chi' to te penaay viñ, maj b'atlaj d'a elaïchamel. Chab'to c'ual ix can b'aj ayec' chi'. **7** Axo yic ix c'och sc'ual sb'at chi' jun, ix yalan d'a eb' sc'ayb'um:

—Coyec d'a yol yic Judea junelxo, xchi d'a eb'.

8 Ix yalan eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ina ijan sjulnac ach cham eb' aj Judea chi' jun, ¿tom tzach b'atxi? xchi eb'.

9 Ix yalanxi d'a eb':

[l] **10.34** A Dios ix alani: "Ix val a in tic to dios ex," a d'a eb' juez tz'alji, yujto sq'uexul Dios yajoch eb' d'a eb' anima.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Cojtac to lajchave' hora tz'ec' d'a junjun c'u. Tato tzoñ b'eyec' d'a c'ualil, mañ comonoc tzoñ telvi, yujto sacq'uinal. **10** Palta a eb' sb'eyec' d'ac'valil, scomon telvi eb', yujto malaj saquilq'uinal d'a eb', xchi Jesús.

11 Ix lajvi yalan jun chi', ix yalan-pax yuj viñaj Lázaro:

—A viñ co vach' c'ool chi', toñej svay viñ. Palta ol b'at in pitzel svayañ viñ, xchi d'a eb'.

12 —Mamin, tato toñej svay viñ, tecan ol b'oxoc sc'ol viñ, xchi eb' sc'ayb'um chi' d'ay.

13 Ayic ix yalan Jesús to svay viñaj Lázaro chi', syalelc'ochi to chamnacxo viñ. Palta a snaan eb' toñej svay viñ. **14** Yuj chi', tojol ix yutej yalan d'a eb':

—Toxo ix cham viñ. **15** A ticnaic tzin tzalaji, yujto mañ in ayoquec' ta' ix cham viñ, yic ol in eyac'och d'a e c'ool. Yuj chi' coyec b'at quilec, xchi d'a eb'.

16 Axo viñaj Tomás, jun viñ tz'alji Tioxal, ix yal viñ d'a eb' yetc'ay-b'umal chi':

—Coyec, b'at caq'ueccham co b'a yed'oc, xchi viñ.

A Jesús tz'ac'an q'uinal d'a junelñej

17 Axo yic ix c'och eb', ix yab'an eb' to oxjitax ix mucchaj viñaj Lázaro chi'. **18** A choñab' Betania b'aj ay viñ chi', d'a slac'anil Jerusalén ay. Ay am nañaloc legua scal. **19** Yuj chi', tzij-tum eb' israel aj Jerusalén chi' xid' nivanan sc'ool ix María yed' ix Marta yuj viñ snulej eb' ix, ix cham chi'.

20 Ayic ix yab'an ix Marta to van sc'och Jesús, ix ja ix scha'a. Axo ix María aycan ix d'a yol pat. **21** Ix yalan ix Marta chi' d'a Jesús icha tic:

—Mamin, ayocach ec'laj d'a tic ayic ix cham viñ in nulej chi', tecan maj chamlaj viñ. **22** Palta a ticnaic, vojtac yalñej tas ol a c'an d'a Dios, A' ol ac'an d'ayach, xchi ix d'ay.

23 —A viñ a nulej chi' ol pitzvocxi viñ, xchi Jesús chi' d'a ix.

24 —Yel toni, vojtac to ol pitzvocxi viñ, palta ato d'a slajvub' c'ual ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, xchi ix d'ay.

25 —A in tic, svac' pitzvocxi eb' chamnac, aj q'uinal in. A mach tzin ac'anoch d'a sc'ool, vach'chom ol chamoc, palta ol pitzvocxi. **26** A mach pitzanto tzin yac'anoch d'a sc'ool, mañxa b'aq'uiñ ol chamoc. ¿Tzam ac'och jun tic d'a a c'ool? xchi Jesús d'a ix.

27 —I'… Mamin, svac'och d'a in c'ool to Cristo ach, Yuninal ach Dios. A ach tic tañvab'il a ja d'a yolyib'añ-q'uinal tic, xchi ix d'ay.

Ix oc' Jesús yuj viñaj Lázaro

28 Ix lajvi yalan jun chi' ix Marta chi', ix pax ix. Ix b'at ix yavtejcot ix María ix snulej chi'. Ix sajanoch ix d'a schiquin ix d'a elc'altac:

—Ix ja co C'ayb'umal, tzach yav-tej, xchi ix.

29 Ayic ix yab'an jun chi' ix María chi', ix q'ue jucnaj ix. Ix b'at ix b'aj ayec' Jesús chi', **30** yujto manto och d'a yol jun choñab' chi'. Añeja' ayec' b'aj xid' scha ix Marta chi'. **31** Palta ay eb' aj Judea ayec' yed' ix d'a yol spat chi'. Ayec' eb' snivanej sc'ol ix. Axo ix yilan eb', ix q'ue jucnaj ix, ix b'at lemnaj ix, tzac'anxoñej ix b'at eb' yuj ix, yujto a snaan eb' to sb'at oc' ix b'aj mucan viñ snulej chi'.

32 Ayic ix c'och ix b'aj aycan Jesús chi', ix em cumnaj ix d'a yichañ, ix yalan ix d'ay:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Mamin, ayocach ec'laj d'a tic a ix cham viñ in nulej chi', tecan maj chamlaj viñ, xchi ix.

33 Ayic ix yilan Jesús to tz'oc' ix, tz'oc' pax eb' aj Judea ix c'och yed' ix, ix te cusq'ue yed' eb'. **34** Ix sc'anb'an d'a eb' ix:

—¿B'ajtil ix e muquem viñ? xchi d'a eb' ix.

—Mamin, coyec b'at quilecnab'i, xchi eb' ix.

35 Ix oc' Jesús. **36** Axo eb' aj Judea ayec' chi' ta', ix laj yalan eb':

—Te xajan viñ yuuj, xchi eb'.

37 Ay pax eb' ix laj alani:

—A Jesús tic, a' b'ojinacxi sat jun viñ max yaltaxon yilani. ¿Tom maj yal ix colvaj d'a viñaj Lázaro tic, yic vach' maj chamlaj viñ? xchi eb'.

Pitzvinacxi viñaj Lázaro

38 Te cusnac Jesús ayic ix c'och b'aj mucan viñaj Lázaro chi'. A d'a yol jun q'uen q'ueen joyb'ilel yool, ata' ayoch snivanil viñ. Aypaxoch jun q'uen q'ueen smaculoc sti' q'ueen.

39 —Iq'uequel q'uen smacul tic, xchi Jesús.

Axo ix Marta ix alan d'ay:

—Mamin, oxjitax cham viñ, ayxomlaj sjab' viñ ticnaic, xchi ix.

40 Toxo ix val d'ayach, tato tzin ac'och d'a a c'ool, ol il spoder Dios, xchi d'a ix.

41 Ichato chi' ix yic'anel q'uen smacul chi' eb' b'aj ayoch snivanil viñ chi'. Ix q'ue q'uelan Jesús d'a satchaañ, ix yalani:

—Mamin, svac' yuj diosal d'ayach yujto ix ab' tas svala'. **42** Vojtactaxoni, masanil tiempo tzab' tas svala'. Palta yuj eb' anima tic sval juntzañ tic d'ayach, yic vach' ol yac'och eb' d'a sc'ool to a ach a checnac in coti, xchi Jesús.

43 Ix lajvi yalan juntzañ chi', te chaañ ix yala':

—Lázaro, elañcoti, xchi.

44 Axo viñ chamnac chi', ix elta viñ, b'ac'b'il yoc viñ yed' sc'ab' d'a jun c'apac, b'ac'b'il pax snañal sat viñ yed' junxo c'apac. Ix yalanxi Jesús:

—Xuyequel juntzañ c'apac ayoch tic d'a viñ,[m] tzeyactanel viñ, xchi.

Saynac modo eb' viñ yajal tas tz'aj scham Jesús

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Axo eb' aj Judea ajun yed' ix María chi', ayic ix yilan eb' tas ix sc'ulej Jesús chi', tzijtum eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. **46** Palta ay juntzañxo eb' ix b'at alan yab' eb' viñ fariseo tas ix yutej sb'a Jesús chi'. **47** Axo eb' viñ fariseo chi' yed' eb' viñ sat sacerdote, ix slajtiej sb'a eb' viñ yed' eb' viñ sat yajal. Ix laj yalan eb' viñ icha tic:

—¿Tas scutejec viñ tze na'a? Yujto tzijtum val juntzañ satub'tac sch'ox viñ. **48** Tato toñej squiloch viñ ticnaic, masanil eb' quetchoñab' ol ac'anoch viñ d'a sc'ool. Axo eb' viñ yajal d'a Roma ol ul smac'poj jun templo Dios tic eb' viñ, ol ul oñ satanel eb' viñ co masanil, xchi eb' viñ.

49 Palta ay jun viñ scuchan Caifás, aton viñ sat sacerdote d'a jun ab'il chi'. A viñ ix alan d'a eb' viñ:

---

[m] **11.44** A sb'eyb'al eb' israel, tato ay mach schami, sb'ac'och juntzañ c'apac eb' d'ay. Yuj chi' ix yal Jesús to xuyjiel c'apac c'apac b'ac'anoch d'a viñaj Lázaro chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—A ex tic, malaj jab'oc e pensar.
50 Max nachajel jab'oc eyuuj, más
vach' d'ayoñ tato scham jun viñ chi'
sq'uexuloc eb' anima smasanil. Tato
icha chi', mañ ol oñ satel co masanil,
xchi viñ.

51 A viñaj Caifás chi', mañoc d'a
yol yic viñ ix yal jun chi', palta
yujto sat sacerdote yaj viñ d'a jun
ab'il chi', yuj chi' a Dios ix ac'an
yal viñ to ol cham Jesús sq'uexuloc
eb' israel smasanil. **52** A schamel
chi', mañ yujocïnej eb' israel chi',
palta yuj pax smolb'anxi eb' yuninal
Dios sacleminac yajcanb'ati, yic jun-
xoñej tz'aj eb'. **53** Yuj chi', atax d'a
jun c'u chi' ix och ijan eb' viñ snaan
tas ol yutoc smilancham Jesús.

54 Yuj chi' maxtzac ec' Jesús d'a
scal eb' aj Judea chi'. Ix el d'a jun
lugar chi'. Ix b'at d'a jun choñab'
scuchan Efraín ay d'a sti' jun lum
taquiñ luum. Ata' ix can yed' eb'
sc'ayb'um.

55 Ayic van sja stiempoal jun q'uiñ
tz'ochi yic snaancot eb' israel tas aj
yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a
Egipto, tzijtum val eb' najat ix laj
coti, ix laj c'och eb' d'a Jerusalén.
Ayic manto yamchajoch jun q'uiñ
chi', ix c'och eb' ta' yic sb'o sb'a eb'
icha yalan ley. **56** Ayic ayec' eb' ta',
tzijtum val eb' ix ec' sayanec' Jesús,
axo d'a yamaq'uil templo ix laj yal
eb':

—¿Tas tze na'a? ¿Ol am ja Jesús
d'a q'uiñ tic, mato maay? xchi eb'.

57 Axo eb' viñ fariseo yed' eb' viñ
sat sacerdote ix ac'anelta jun ab'ix
tz'alan icha tic: Tato ay b'aj tzeyil
Jesús, tzul eyal d'ayoñ, xchi eb' viñ.
Icha chi' ix yutej eb' viñ yalani, yujto
snib'ej eb' viñ syac'och Jesús d'a
preso.

Ochnac jun suc'uq'ui sjab' d'a Jesús
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 **1** Ob'ixxoñej yoch q'uiñ d'a
Jerusalén yic snaancot eb'
israel tas aj yelnaccot eb' smam
yicham eb' d'a Egipto, ix c'ochxi
Jesús d'a Betania, b'aj cajan viñaj
Lázaro, aton viñ ix pitzvixi yuuj.
2 Ayic ix c'och Jesús chi' ta', ix ac'ji-
och jun nivan vael yuj eb' yuj Jesús.
Ix va viñaj Lázaro yed' eb'. A ix
Marta ix c'atc'ancot eb'. **3** Axo ix
María, yed'nac nañal litro yal
suc'uq'ui sjab' ix, scuch nardo. A jun
chi' te caro stojol. Axo ix c'och ix, ix
stob'anoch ix d'a yoc Jesús. Ix lajvi
chi' ix sucan tacjoc ix d'a xil sjolom.
Ix el numan sjab' d'a yol pat chi'.
4 Ay jun viñ sc'ayb'um Jesús scuchan
Judas aj Queriot yuninal viñaj Simón,
aton viñ ol ac'anoch Jesús d'a yol
sc'ab' chamel. Ix yal viñ icha tic:

5 —A jun suc'uq'ui sjab' tic, ay am
junoc 300 denario stojol. Octom ix co
choño', axo stojol chi' scac' d'a eb'
meb'a', nivanoc xchi viñ. **6** Palta yes
viñ. Max snalaj jab'oc eb' meb'a' chi'
viñ. Yujto sic'um tumin yaj viñ, yuj
chi' snib'ej viñ sic' stojol chi', yic
vach' syic'canel jab'oc yic viñ, yujto
elc'um viñ. **7** Axo ix yalan Jesús d'a
viñ:

—Mañ a tzuntzej ix, yujto a jun
suc'uq'ui sjab' tic, sic'b'ilb'at yuj ix
yic vach' listaxo yaj in muquiloc.
8 Axo eb' meb'a' tzal chi', ayñejec'
eb' eyed'oc. A inxo tic, mañ
masaniloc tiempo ayinec' eyed'oc,
xchi d'a viñ.

A eb' sgana smilan viñaj Lázaro

9 Tzijtum eb' israel ix ab'ani to
ayec' Jesús d'a Betania. Yuj chi' ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

b'at eb' yila'. Maïocïej Jesús snib'ej eb' syila'. Snib'ej pax eb' syil viñaj Lázaro, yujto ix pitzvixi viñ d'a scal eb' chamnac yuj Jesús. **10-11** Yuj viñaj Lázaro chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Maxtzac yac'och spensar eb' d'a eb' viñ sacerdote. Yuj chi' ix slajtiej sb'a eb' viñ sat sacerdote chi' tas syutej eb' viñ smilanpaxcham viñaj Lázaro chi'.

C'ochnac Jesús d'a Jerusalén
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Tzijtum anima ix c'och d'a Jerusalén yuj sq'uiñ eb' israel yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. Axo d'a junxo c'u ix yab'an eb' to van sc'och Jesús ta'. **13** Yuj chi', tzijtum eb' ix laj tzepan el xil añ q'uib'. Ix yic'anb'at eb', ix b'at schaan Jesús eb'. Ix avaj chaañ eb' icha tic:

> Yuj val Dios. Calec vach' lolonel
> d'a jun checb'ilcot yuj Dios
> Cajal. Calec vach' lolonel d'a co
> reyal a oñ israel oñ tic, xchi eb'.

14 Axo Jesús ix ilchaj jun noc' yune' b'uru yuuj. Ix q'ue d'a yib'añ noc' icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios icha tic:

> **15** Ex aj Sion, mañ ex xivoc. Ilec-
> nab' sjavi e reyal. Ayq'ue d'a
> yib'añ jun noc' b'uru, xchi.

16 A juntzañ tic, maj nachajel-laj yuj eb' sc'ayb'um Jesús d'a jun c'u chi'. Ato yic ix ic'jiq'ue d'a satchaañ, ato ta' ix snacot eb' to a yab'ixal tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, ix elc'och icha yajcani.

17 A juntzañ eb' ayec' yed' Jesús ayic ix yavtanelta viñaj Lázaro b'aj mucb'il yic ix pitzvixi viñ, ix laj yalel eb' tas ix yil eb' chi'. **18** Yuj chi' ix b'at eb' anima scha Jesús, yujto ix laj yab' yab'ixal jun satub'tac ix sc'ulej chi' eb'. **19** Ix laj yalan eb' viñ fariseo icha tic:

—Mañxa tas vach' cutanec ticnaic. Ilecnab' eb' anima, ix laj och eb' masanil yed' viñ, xchi eb' viñ.

Eb' griego sgana yilan Jesús

20 Ay juntzañ eb' griego ix c'och d'a Jerusalén d'a jun q'uiñ chi', yic b'at yac'anem sb'a eb' d'a Dios. **21** Ix c'och eb' d'a viñaj Felipe aj Betsaida d'a yol yic Galilea. Ix yalan eb' d'a viñ:

—Mamin, co gana squil Jesús, xchi eb'.

22 Ix b'at viñaj Felipe chi' yal d'a viñaj Andrés, junïej ix b'at eb' viñ schavañil, ix b'at yalan eb' viñ d'a Jesús chi'. **23** Ix yalan d'a eb' viñ:

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, a ticnaic van sc'och yorail scheclajeli to te nivan vel-c'ochi. **24** Val yel sval d'ayex, q'uinaloc ay junoc iñat trigo scan pitan d'a sat luum, scanïej icha chi'. Palta tato smucji, ichato schami, axo yic sjavi, nivan sat syac'a'. **25** A mach añej sq'uinal ay yelc'och d'a sat, ol satel sq'uinal chi'. Axo mach malaj yelc'och sq'uinal d'a yolyib'añq'uinal tic d'a sat, aton jun chi' ol scha sq'uinal d'a junelïej. **26** Tato ay eb' snib'ej tz'och in checab'oc, ochocab' tzac'an eb' vuuj. A eb' in checab' chi', ol aj eb' ved' b'aj ayin eq'ui. Tato ay eb' tz'och in checab'oc, axo in Mam ol ch'oxanoc to nivan yelc'och eb' d'a sat, xchi Jesús.

Yalnac Jesús chajtil ol aj schami

27 A ticnaic, te pitz'anoch cusc'olal d'a in pixan. ¿Tas ol vutoc valani? ¿Tom ol val icha tic d'a Dios: Mamin,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

colinelta d'a yol sc'ab' jun yaelal sja d'a vib'añ tic, tom xin chi? Palta yujñej val jun tic yac'nac in coti.
28 Mamin, checlajocab'eli to nivan elc'ochi, xchi Jesús.

Ix lajvi chi', ix lolonemta jun d'a satchaañ, ix yalan icha tic:

—Toxo ix in ch'oxeli to nivan velc'ochi, axo ticnaic ol in ch'oxel junelxo, xchi.

29 Axo eb' anima ayec' ta', ayic ix yab'an jun chi' eb', ix yalan eb' to ix c'añ c'u. Ay juntzañxo eb' ix alani:

—Tecan a junoc ángel ix lolonemta d'a Jesús tic, xchi eb'.

30 Yuj chi' ix yal Jesús d'a eb':

—Mañ vujoc ix aljiemta juntzañ tic, palta eyuuj. **31** A ticnaic, ol ch'olb'itaj tas yaj eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic. Axo viñ tz'ac'an mandar jun yolyib'añq'uinal tic, ol pechjoquel viñ. **32** A in tic, ayic ol in ic'jocq'ue d'a chaañ, ol vic'cot masanil eb' anima d'ayin, xchi Jesús.

33 Icha chi' ix yutej yalani chajtil ol aj schami. **34** Axo ix yalan eb' anima d'ay:

—A d'a ley aycan d'ayoñ, ata' ix cab'i to a Cristo ayñejec' d'a masanil tiempo. Yuj chi', ¿tas yuj tzala' to a jun Ac'b'ilcot yuj Dios yoch animail, yovalil ol ic'jocq'ue d'a chaañ? ¿Mach jun Ac'b'ilcot tzal chi'? xchi eb' d'ay.

35 Yuj chi' ix yal d'a eb':

—A in svac' saquilq'uinal d'ayex, ayinec' d'a e cal ticnaic, palta quenxoñej tiempo ayin eq'ui. Tojolb'itejec e b'a yacb'an ayin to ec' jab'ocxo eyed'oc. Tato maay, ol somchajel e pensar. Icha junoc mach sb'eyec' d'a q'uic'alq'uinal, max uji yilan b'aj sb'ati, icha chi' ol ex ajoc.

36 A in tic, aj saquilq'uinal in. Yuj chi', aq'uec in och d'a e c'ool yacb'an ayin to ec' eyed'oc, yic ol vac' saquilq'uinal d'ayex d'a junelñej, xchi Jesús d'a eb'.

Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix sb'esanel sb'a, ix sc'ub'anel sb'a d'a eb'.

Maj yac'och Jesús eb' israel d'a sc'ool

37 Vach'chom tzijtum tas satub'tac ix sch'ox Jesús yil eb', palta malaj val eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. **38** Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan viñaj Isaías schecab' Dios. Aton jun tz'alan icha tic:

> Mamin Cajal, ¿tom ay mach tz'ac'anoch d'a sc'ol tas scaleli?
> ¿Tom ay mach snachajel yuuj to a a poder scheclaj d'a jun ab'ix tic? xchi viñ d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan chi'.

39 Yuj chi' max yal-laj yac'anoch eb' d'a sc'ool. Añeja' viñaj Isaías chi' aljinacxican icha tic:

> **40** A Dios tz'ac'an eb' musansatil,
> svach' ac'an pitb'oc spensar eb',
> yic vach' max yil eb', max
> nachajel yuj eb', yic max q'uexmaj spensar eb'.
> Yuj chi' a Dios max colan eb',
> xchi viñaj Isaías chi'.

41 Yalnac juntzañ tic viñaj Isaías chi', yujto ayocto yilannac stziquiquial Jesús viñ, yuj chi' aton yab'ixal yalnaccan viñ.

42 Vach'chom yalnaccan viñ icha chi', palta ay eb' israel ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Tzijtum pax eb' yajal ix ac'anoch d'a sc'ool. Palta max sch'oxel-laj sb'a eb', yujto xiv eb' d'a eb' viñ fariseo, talaj spechjielta eb' d'a yol spatil culto. **43** Icha chi' ix yutej sb'a eb', yujto añej d'a yichañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' anima sgana eb' ay yelc'ochi. Malaj tz'och d'a eb' tato ay yelc'och eb' d'a yichañ Dios.

Ix ulec' Jesús yuj yac'an co colnab'il

44 Ayic manto sb'esel-laj sb'a Jesús d'a scal eb' anima chi', te chaañ ix yal d'a scal eb':

—Ab'ec jun sval tic d'ayex: A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañoc inñej tzin yac'och eb' d'a sc'ool. A in Mam checjinac in cot syac'paxoch eb' d'a sc'ool. **45** A eb' tzin ilani, syil pax jun checjinac in cot chi' eb'. **46** A in tic, ac'um in saquilq'uinal. In javi d'a yolyib'añq'uinal tic yic vach' a eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañxo ayoquec' eb' d'a q'uic'alq'uinal. **47** A eb' tz'ab'an in lolonel, palta max sc'anab'ajejlaj eb', mañoc in laj ol vac'och d'a yib'añ eb', yujto mañ yujoc vac'anoch d'a eyib'añ, in ja d'a yolyib'añq'uinal tic, palta yuj vac'an e colnab'il in javi. **48** A eb' tzin paticaneli, eb' max chaan pax yab' in lolonel, toxonton ayec' jun ol ac'anoch d'a yib'añ eb' chi', aton in lolonel svalcan tic. Yuj in lolonel tic, ol ac'jococh d'a yib'añ eb' d'a slajvub' c'ual. **49** Yujto a in tic, max in lolonlaj d'a yol vico'. A in Mam checjinac in coti, a alannac tas yovalil svala' yed' tas svutej valani. **50** Vojtac to yuj schecnab'il chi', syal e chaan e q'uinal d'a junelñej. Yuj chi', icha yaj yalan in Mam d'ayin, icha chi' svutej valan d'ayex, xchi Jesús.

A Jesús ix b'icanel yoc eb' sc'ayb'um

13 **1** Q'uic'anocxo tz'och sq'uiñ eb' israel yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto, yojtacxo pax Jesús to toxo sja stiempoal yactancan jun yolyib'añq'uinal tic, axo sq'uex chi' d'a co Mam Dios. A eb' yicxo ay d'a yolyib'añq'uinal tic, ix xajanejñej eb'. Ix xajanejñej pax eb' masanto d'a slajvub'.

2-4 Axo viñaj Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot, toxo ix och viñ diablo d'a viñ, yic vach' a viñ tz'ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' ayoch ajc'olal d'ay. Palta yojtac Jesús to a d'a Dios cotnac, ata' ol c'ochxoc. Yojtac to a co Mam Dios ac'jinacoch masanil tas d'a yol sc'ab'. Ayic van sva yed' eb' sc'ayb'um, ix q'ue liñan, ix squichanel jun col spichul, ix stzec'anoch jun c'apac toalla d'a snañal. **5** Ix lajvi chi' ix secanem a a' d'a yol jun palangana, ix och ijan sb'icanel yoc eb' sc'ayb'um chi'.[n] Axo yed' c'apac toalla chi' ix suc tacjoc yoc eb' chi'.

6 Axo ijan ix sb'icanel yoc viñaj Simón Pedro, ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, ¿tom ijan tza b'iquel voc tic a naani? xchi viñ.

7 —A ticnaic, maxto nachajel uuj tas van in c'ulan tic. C'ojanc'olalto ol nachajel uuj, xchi Jesús chi' d'a viñ.

8 —Maay, mañ val jab'oc ol vac' voc tic a b'iqueli, xchi viñaj Pedro chi'.

—Tato max ac' in b'iquel jun, malaj alan ic ved'oc, xchi Jesús d'a viñ.

9 —Tato icha chi' an Mamin, mañocñej voc tic tza b'iqueli. B'iquel in c'ab', tza b'acanpaxel in jolom, xchi viñaj Pedro chi'.

10 Palta ix yalanxi Jesús:

—Q'uinaloc ay junoc mach toto sb'iquel sb'a, mañ yovaliloc sb'icchaj

[n] **13.5** A junoc checab' malaj jab'oc yelc'ochi, a' ayoch d'a yib'añ sb'ican oc.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

snivanil smasanil. Añej yoc sb'icchaji, yujto sacto snivanil. A ex tic icha junoc mach b'icb'ilxo, icha chi' eyaji, yujto toxo ix tojolb'i e pensar. Palta mañ e masaniloc ix tojolb'i e pensar, xchi Jesús.

11 Yojtacxo mach jun ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel, yuj chi' ix yala': Mañ e masaniloc ix tojolb'i e pensar, xchi.

12 Ix lajvi sb'ican yoc eb' chi', ix yac'anxioch sc'apac. Ix emxi c'ojan yed' eb'. Ix yalanxi:

—¿Tzam nachajel eyuuj tas yuj icha tic tzex vutej? **13** A ex tic, tzin eyal e c'ayb'umoc, eyajaloc. Yel ton tzeyala'. **14** C'ayb'um in d'ayex. Yajal vaj d'ayex. Palta ina ix in b'iquel eyoc tic. Yuj chi' smoj icha chi' tzeyutej e b'a junjun ex. **15** Ix in ch'ox jun tic d'ayex, yic vach' icha tzex vutej tic, icha chi' ol eyutoc e b'a junjun ex. **16** Val yel sval d'ayex, malaj junoc checab' ec'al d'a yichañ spatrón. Icha pax chi' eb' checab', malaj junoc eb' ec'al d'a yichañ jun schecan chi'. **17** Tato snachajel juntzañ tic eyuuj, tze c'anab'ajani, te vach' eyico'. **18** Mañ eyujoc e masanil sval jun tic, yujto vojtacxo tas eyaj a ex sic'-b'il exxo el vuuj. Palta yovalil ol elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios b'aj syalcan icha tic: A viñ sva ved'oc, a viñ smeltzajoch ajc'olal d'ayin, xchi. **19** Ayocto svalancan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ja d'a vib'añ chi', ol eyac'och d'a e c'ool to a in ton Cristo in. **20** Val yel sval d'ayex, a mach schaan eb' in checab', syalelc'ochi a in tzin scha eb'. A eb' tzin chaan chi', scha pax jun checjinac in cot eb', xchi Jesús.

Yalnac Jesús mach ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix te och ilc'olal, ix yalani:

—Val yel sval d'ayex, a d'a e cal tic ay jun viñ ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel, xchi d'a eb' viñ.

22 Axo eb' viñ sc'ayb'um chi', ix och q'ueljab' eb' viñ d'ay junjun, yujto mañ yojtacoc eb' viñ mach jun syal chi'. **23** Ayic van sva eb', a viñ sc'ayb'um Jesús te xajanab'il yuuj, a d'a stz'ey ayec' viñ. **24** Axo viñaj Simón Pedro ix ac'an yechel d'a viñ, yuj chi' tope sc'anb'ej viñ d'a Jesús machtaxlaj jun syal chi'. **25** Yuj chi' ix svach' nitzanoch sb'a viñ d'a stz'ey Jesús. Ix sc'anb'an viñ d'ay:

—Mamin, ¿mach jun tzal chi'? xchi viñ.

26 —Ol in lab'ejem jab' ixim pan tic d'a scal yal vinagre, axo jun viñ b'aj ol vac'a', aton jun viñ chi', xchi Jesús d'a viñ.

Ix lajviñej yalan jun chi', ix slab'anem jab' ixim pan chi' d'a scal vinagre chi', ix yac'an d'a viñaj Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot.

27 Ix lajvi schaan jab' ixim pan chi' viñ, ix vach' och viñ Satanás d'a viñ, ix yalan Jesús d'a viñ:

—A tas nab'il uuj, c'ulej d'a elañ-chamel, xchi d'a viñ.

28 Axo eb' viñ ayoch yed' d'a te' mexa chi', malaj junoc eb' viñ ix nachajel yuuj tas yuj icha chi' ix yal d'a viñ. **29** A viñaj Judas chi', sic'um tumin yaj viñ, yuj chi' ay eb' ix naani to syal Jesús chi' d'a viñ yuj tas sman viñ yuj q'uiñ chi', mato a jab'oc tumin chi' b'at yac' viñ d'a eb' meb'a'. **30** Axo viñaj Judas chi', ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

lajviñej svaanb'at jun pan chi' viñ, ix elta viñ d'a scal eb'. Toxo ix q'uic'b'i.

Jun ac' checnab'il

31 Ix lajvi yelta viñaj Judas chi', ix yalan Jesús:

—A ticnaic, ol checlajel snivanil velc'och a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic. Ol in ch'oxpaxel snivanil yelc'och Dios. **32** Tato ol in ch'oxel snivanil yelc'ochi, axo ol ch'oxanpaxel snivanil velc'och d'a elañchamel. **33** Ex xajanab'il vuuj, quenxoñej tiempo ayinec' eyed'oc. Ol in e sayeq'ui, palta manto ol yal-laj e c'och b'aj ol in c'och chi', icha vutej-nac valancan d'a eb' aj Judea. **34** Ay junxo ac' checnab'il ol valcan d'ayex ticnaic, to slaj e xajanej e b'a junjun ex. Icha tzex vutej ex in xajanan tic, icha chi' tzeyutej e xajanan e b'a. **35** Tato tze xajanej e b'a junjun ex, ol yojtaquejel eb' anima smasanil to yel in c'ayb'um ex, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Axo viñaj Simón Pedro ix c'an-b'an d'ay:

—Mamin, ¿b'ajvaltil ol ach c'och jun? xchi viñ.

—A b'aj ol in c'och chi', mañ ol yal-laj a c'och ved' ticnaic. C'ojan-c'olalto ol ach c'och ved' ta', xchi Jesús d'a viñ.

37 —Palta Mamin, ¿tas yuj max yal in b'at ed' ticnaic jun? In b'ec-nacxo cham in b'a uuj, xchi viñaj Pedro chi' d'ay.

38 —A… ¿tom yel tza b'ec a b'a a cham vuuj? Val yel sval d'ayach, ayic manto oc' noc' caxlañ d'a jun ac'val tic, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ.

Yujñej Jesús tzoñ c'och b'aj ay Dios

14 **1** Ix yalanxi Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Mañ eyac' somchaj e c'ool. Tzeyac'och Dios d'a e c'ool, tzin eyac'anpaxoch d'a e c'ool. **2** A b'aj ay in Mam, mañ jantacoc cajnub' ay. Q'uinaloc tato malaj, tas am gana sval d'ayex to tzin b'at in b'o eyed'tal b'aj ol ex c'ochoc. **3** Ol lajvoc in b'oan eyed'tal chi' ta', ol in jax junelxo. Axo ul ex vic'an chi' ved'oc, yic vach' a b'aj ayinec' chi', ata' ol ex aj ved'oc. **4** A ex tic eyojtacxo b'aj ol in c'ochoc. Eyojtac pax jun b'e b'aj ol in b'atoc, xchi d'a eb'.

5 Axo viñaj Tomás ix alan d'ay:

—Palta Mamin, mañ cojtacoc b'aj-til tzach b'at chi'. Yuj chi', ¿tas ol cutoc cojtacanel jun b'e chi'? xchi viñ.

6 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—A jun b'e sval tic, a in toni. A inñej syal ex vic'anb'at b'aj ay co Mam Dios. Yelñej svala'. Ac'um in q'uinal. **7** Yujto a ex tic eyojtac inxo, yuj chi' ol eyojtaquejpaxel in Mam. A ticnaic, eyojtacxo in Mam chi', yujto toxo ix eyila', xchi d'a eb'. **8** Axo viñaj Felipe ix alan d'ay:

—Mamin, ch'ox a Mam chi' quila'. C'ocb'ilñej chi', xchi viñ.

9 Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Felipe, ina pecatax ayinec' eyed'oc, ¿tom manto in ojtacoc? A eb' tzin ilani, syalelc'ochi van yilan in Mam eb'. Yuj chi', ¿tas yuj tzato al d'ayin: Ch'ox a Mam chi' quila', xa chi? **10** ¿Tom max ac'och d'a a c'ool to ayin och d'a in Mam, ay pax och d'ayin? A tas sval d'ayex, mañ yoloc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vic svala', palta a' ayoch d'ayin, a van smunlaj ved'oc. **11** Aq'uecoch d'a e c'ool to junñej vaj yed' in Mam chi', junñej pax yaj ved'oc. Tato max in eyac'och d'a e c'ool yuj tas sval tic, aq'uec in och d'a e c'ool yuj juntzañ satub'tac tzin ch'oxo'. **12** Val yel sval d'ayex, a mach tzin ac'anoch d'a sc'ool, ol sb'o juntzañ munlajel tzin b'o tic. Ayto juntzañxo ec'alto ol sb'o d'a yichañ juntzañ tzin b'o tic, yujto ol in paxq'ue b'aj ay in Mam chi'. **13** Yalñej tas ol e c'an d'a Dios d'a in b'i, ol ac'joc d'ayex. Icha pax chi' ol vutej a in Yuninal in Dios tic, yic vach' ol checlajelta to te nivan yel-c'och co Mam Dios. **14** Yalñej tas ol e c'an d'a Dios d'a in b'i, ol ac'joc d'ayex.

Yalnaccan Jesús to ol scheccot Espíritu Santo

15 Tato tzin e xajanej, c'anab'ajejec in checnab'il. **16** A in tic, ol in c'an d'a co Mam, axo ol ac'ancot junxo ol colvaj eyed'oc, aton Yespíritu te yel syala'. A ol can eyed' d'a masanil tiempo. **17** A eb' yic yolyib'añq'uinal tic, max yal-laj schaan eb', yujto max yil-laj eb', mañ ojtacab'iloc yuj eb'. A exxo tic, eyojtacxo Yespíritu chi', yujto aytaxon ec' eyed'oc. A ol ochcan cajan d'ayex d'a junelñej. **18** A in tic, mañ ol ex vactejcanlaj e ch'ocoj, ol in jax d'ayex junelxo. **19** Quenxoñej tiempoal, mañxo ol in yil-laj eb' mañ vicoc d'a yolyib'añq'uinal tic. A exxo pax tic, ol in eyila'. Yujto pitzan inñej, pitzan ex pax d'a junelñej. **20** A d'a jun c'ual yic ol ochcan Espíritu d'ayex, ato ta' ol nachajel eyuuj to ayin och d'a in Mam. Axo snachajel chi' eyuuj to ayex och d'ayin, ayin pax och d'ayex. **21** A eb' syac'och spensar d'a in checnab'il, sc'anab'ajan eb', aton eb' chi' xajan in yuuj. A eb' tzin xajanani, xajan pax eb' yuj in Mam. A in ol in xajanej eb', ol in ch'ox in b'a d'a eb', xchi Jesús.

22 Ay junxo sc'ayb'um viñ scuch Judas, mañoclaj viñ aj Queriot, a viñ ix alani:

—Mamin, ¿tas yuj axoñej d'ayoñ ol a ch'ox a b'a? ¿Tas yuj mañxo ol a ch'ox a b'a d'a eb' yic yolyib'añ-q'uinal tic? xchi viñ d'a Jesús.

23 Yuj chi' ix yalxi Jesús chi':

—A eb' xajan in yuuj, sc'anab'ajej pax in lolonel eb'. Yuj chi' axo in Mam ol xajanan eb'. A in yed' in Mam chi' ol oñ ochcan cajan d'a eb'. **24** Axo eb' max in xajanani, max sc'anab'ajej paxlaj eb' tas svala'. A juntzañ lolonel sval tic d'ayex, mañ vicoc, yic in Mam checjinac in coti.

25 Svalcan juntzañ tic d'ayex yac-b'an ayinto ec' eyed'oc. **26** A co Mam Dios ol checancot Yespíritu d'ayex in q'uexuloc. A' ol colvaj eyed'oc, ol ex sc'ayb'an d'a masanil tastac. Ol yec e nacot jantacïej tas valnacxocan d'ayex.

27 A ticnaic, svac'can in junc'olal d'ayex. A in junc'olal svac'can d'ayex tic, mañ lajanoc icha junc'olal syac' eb' yic yolyib'añq'uinal tic. Mañ eyac' somchajel e c'ool, mañ ex xivoc. **28** Toxo ix val eyab'i to ol in paxoc, palta ol in jax d'ayex. Tato yel tzin e xajanej, tzex tzalaji, yujto ol in pax d'a co Mam, yujto ec'alto d'a vichañ. **29** Ayocto svalancan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ujoc jun sval tic, ol in e vach' aq'uejoch d'a e c'ool.

30 Mañxo nivanoc tas sval d'ayex, yujto vanxo sja viñ yajal

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yolyib'añq'uinal tic. A viñ chi', malaj yalan yic viñ d'ayin. 31 Palta tzin c'anab'ajej checnab'il ix yac' co Mam Dios d'ayin, yic vach' ol nachajel yuj eb' yic yolyib'añq'uinal tic to xajan vuuj. Axo ticnaic, q'ueañec vaan, coyec, xchi Jesús.

A yab'ixal te' uva yed' te' sc'ab'

15 1 Ix yalanpax Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—A in tzin sch'ox jun te' nunal uva vach'.[o] Axo jun tz'aq'uenan te', a in Mam sch'oxo'. 2 Tato ay te' sc'ab' max satani, axo ol tzepanel te'. Tato ay te' sc'ab' vach' satani, axo ol aq'uenan te' yic tzijtum sat te' syac'a'. Icha syutej yaq'uenan te' chi', icha chi' ol yutoc in Mam eb' syac'och spensar d'ayin. 3 A exxo tic, toxo ix b'o e pensar yuj juntzañ in c'ayb'ub'al ix val d'ayex. 4 Ochañec cajan d'ayin, a inxo ol in ochpax cajan d'ayex. Icha junoc te' sc'ab' tz'elta jecnaj d'a snunal maxtzac satanlaj, icha chi' ol ex ajoc tato mañ ex ayococh d'ayin.

5 A in tic, icha snunal te' uva vaji. A exxo tic, icha te' sc'ab' eyaji. Tato junñej eyaj ved'oc, junñej pax vaj eyed'oc, icha junoc te' sc'ab' tzijtum sat syac'a', icha chi' ol ex ajoc. Palta malaj jab'oc tas syal eyuj e ch'ocoj. 6 Q'uinaloc ay eb' mañ ayococh d'ayin, lajan ol aj eb' icha junoc te' sc'ab' stzepjiel d'a snunal, stacji. Slajvi chi', smolb'aji, sñusjitz'aoc.

7 Tato junñej eyaj ved'oc, tato tzeyac'ñejoch e pensar d'a in lolonel, c'anec tas tze nib'ej ol ac'joc d'ayex. 8 Tato nivan tas vach' scheclajel d'a e b'eyb'al, ol aljoc in Mam vach'il eyuuj. Ichaton chi' ol eyutoc e ch'oxaneli to in c'ayb'um ex. 9 Icha ix yutej in Mam in xajanani, icha pax chi' tzex vutej ex in xajanani. Yuj chi' tzin e c'anab'ajejñej, yic vach' ol eyab'i to xajanexñej vuuj. 10 Tato tze c'anab'ajej juntzañ in checnab'il, ol eyab'i to xajanexñej vuuj, yujto icha chi' vaj yed' in Mam. A in tic tzin c'anab'ajej juntzañ schecnab'il in Mam chi', yuj chi' svab'i to xajan inñej yuuj.

11 Svalcan juntzañ tic d'ayex yic vach' icha tzin tzalaji, icha pax chi' ol ex tzalajoc, yuj chi' tz'acan ol aj e tzalajc'olal. 12 A ticnaic ay jun in checnab'il ol valcan d'ayex to tze xajanej e b'a junjun ex icha svutej ex in xajanani. 13 Tato ay junoc mach syac'cham sb'a yuj eb' yamigo, syalel-c'ochi to tz'ec' val d'a yib'añ xajanan eb' yamigo chi'. 14 A ex tic, tato tze c'anab'ajej juntzañ in checnab'il tic, val yel vamigo ex toni. 15 A ticnaic sval d'ayex, mañ toñejoc in checab' eyaji, yujto a junoc checab', mañ yojtacoc tas sna spatrón. Palta a ticnaic vamigo ex, yujto a jantacñej tas yalnaccan in Mam d'ayin, ix valxican d'ayex. 16 Mañoquexlaj ix in e sayeq'ui, palta a in ix ex in siq'uelta, yic vach' tze c'ulej tas tzin nib'ej. A tas tze c'ulej chi', ol canñej d'a junelñej. Yuj chi' a jantacñej tas tze c'an d'a co Mam Dios d'a in b'i, ol yac'ñej d'ayex. 17 Aton jun in checnab'il tic svalcan d'ayex, to slaj e xajanej e b'a junjun ex.

[o] **15.1** A d'a Antiguo Testamento icha d'a Isaías 5, syalcoti to a eb' israel lajan eb' icha junoc ib' te' uva yic Dios, palta chuclaj sat te' syac'a'. A d'a jun pasaje tic, syal Jesús to a d'ay ol elc'och tas sgana Dios d'a spatic israel chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A schichonc'olal eb' yic yolyib'añq'uinal

18 Tato ay eb' yic yolyib'añq'uinal tic tz'och ajc'olal d'ayex, naeccoti to a d'ayin sb'ab'lajoch eb' ajc'olal. **19** Q'uinaloc yic ex yolyib'añq'uinal tic yed' eb', tecan xajanex yuj eb'. Palta mañxo ex yicoc yolyib'añq'uinal tic, yujto toxo ex in sic'canelta d'a scal eb'. Yuj chi' tz'och eb' ajc'olal d'ayex, yujto mañxo eyetb'eyumoc e b'a yed' eb'. **20** Tze na val cot jun lolonel ix val tic d'ayex: Malaj junoc checab' ec'al yelc'och d'a yichañ spatrón, xin chi d'ayex. Icha yutejnac eb' yac'anoch in yaelal, icha pax chi' ol yutoc eb' yac'anoch eyaelal. Tato ix sc'anab'ajej in c'ayb'ub'al eb', ol sc'anab'ajej pax eyic eb'. **21** Ol laj yac'och yaelal eb' d'a eyib'añ vuuj, yujto mañ yojtacoclaj eb' mach checjinac in coti.

22 Q'uinaloc max ul val d'a eb', malaj am smul eb'. Palta a ticnaic, mañxa b'aj vach' scolan sb'a eb' yuj smul. **23** A eb' tz'och ajc'olal d'ayin, tz'ochpax eb' ajc'olal d'a in Mam. **24** A juntzañ satub'tac ix laj in ch'ox d'a scal eb', malaj junocxo mach syal yuuj icha chi'. Q'uinaloc malaj juntzañ satub'tac chi' ix in ch'oxo', malaj am smul eb'. Axo ticnaic, vach'chom ix yil juntzañ chi' eb', palta añeja' ayoch eb' ajc'olal d'ayin, ajc'ool pax eb' d'a in Mam. **25** Palta icha tic ix aj yelc'och juntzañ tic, yic tz'elc'och tas tz'ib'yajcan d'a ley b'aj nivanoc syac'och spensar eb'. Aton jun tz'alan icha tic: Nab'añej scomon och eb' ajc'olal d'ayin, xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

26 Palta ay junxo Colvajum ol cot d'a co Mam Dios, aton Yespíritu yel syala'. Ol b'at in checcoti. A' ol yac' testigoal sb'a vuuj. **27** Añejtona', ich ex ta', ol eyac' testigoal e b'a, yujto junñej ec'nac ex ved'oc yictax ix el yich in munlajel tic.

16 **1** Svalcan juntzañ tic d'ayex, yic mañ ol ex somchajeloc. **2** Yujto ol laj ex pechjielta yuj eb' quetisraelal d'a yol spatil culto. Ay jun tiempoal ol javoc, yalxoñej mach ol ex milanoc, a snaan eb' to pavor syac' eb' d'a Dios. **3** Icha chi' ol yutoc sb'a eb', yujto mañ yojtacoc in Mam eb', mañ in yojtacoc pax eb'. **4** Svalcan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ja jun tiempoal chi', ol e nacoti to valnacxocan d'ayex. Maj val-laj juntzañ tic d'ayex d'a yic yalañ, yujto ayinto ec' eyed' ta'.

A yopisio Yespíritu Dios

5 Axo ticnaic, ol in pax d'a jun checjinac in coti. Palta malaj junoc ex tze c'anb'ej d'ayin b'ajtil ol in c'ochoc. **6** Toñej tzex te och ilc'olal yuj juntzañ svalcan tic d'ayex. **7** Val yel sval d'ayex, te vach' eyico' yujto ol in paxoc. Tato mañ ol in paxoc, mañ ol javoclaj jun d'iñan scolvaj chi' eyed'oc. Palta ayic ol in paxoc, ol in checancot d'ayex. **8** Axo ol javoc, a' ol ac'an yojtaquejel eb' yic yolyib'añq'uinal tic to ay smul eb'. Añeja' ol ac'an yojtaquejel eb' to vach'ñej ix vutej in b'a. Ol yac'an yojtaquejel eb' to ol ch'olb'itaj tas yaj eb' yuj Dios. **9** Ol sch'oxan d'a eb' to ay smul eb', yujto max in yac'och eb' d'a sc'ool. **10** A' ol ac'an yojtaquejel eb' to vach'ñej ix vutej in b'a, yujto ol in pax b'aj ay co Mam Dios, b'aj mañxo ol yal-laj in eyilani. **11** Ol sch'oxan d'a eb' to ol ch'olb'itaj yaj eb' yuj Dios, yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

toxo ix ch'olb'itaj yaj viñ yajal yol-
yib'añq'uinal tic.
12 Tzijtumto tas in gana sval
d'ayex, palta maxto techaj eyab'an
ticnaic. 13 Ato val ol ja Espíritu yel
syala', ato ta' ol ac'joc nachajel eyuuj
masanil tas yel. Mañ ol lolonlaj d'a
yol yico', a jantacñej tas ol aljoc d'ay,
añej ol yala'. Ol laj yalan juntzañ tas-
tac toto ol ujoc. 14 Yuuj ol chec-
lajeloc to nivan velc'ochi. Jantacñej
tas ol val d'ay, a' ol alan pax d'ayex.
15 Jantacñej tas ay d'a co Mam Dios,
vicñej yaji. Yuj chi' ix vala' to a tas ol
val d'a Espíritu chi', a' ol yal d'ayex.

Stzalajc'olal eb' sc'ayb'um Jesús

16 Junxoñej rato ol in eyila', slajvi
chi', mañxo ol in eyil-laj. Ol ec'
junocxo rato, ol in eyilanxi, yujto ol
in paxq'ue b'aj ay in Mam, xchi Jesús
d'a eb'.
17 Ix lajvi yalan jun chi', ay jayvañ
eb' sc'ayb'um ix laj alani:
—¿Tas syalelc'och jun syal tic
d'ayoñ? To ix yala': Junxoñej rato ol
in eyila', slajvi chi', mañxo ol in
eyil-laj. Ol ec' junocxo rato, ol in
eyilanxi, xchi. Ix yalanpaxi: Yujto ol
in paxq'ue b'aj ay in Mam, xchi
d'ayoñ. 18 A jun "junxoñej rato" syal
tic, ¿tastaxlaj syalelc'ochi? Mañ
jab'oc snachajel cuuj tas syala', xchi
eb'.
19 Axo Jesús, yojtacxo to sgana eb'
sc'anb'ej d'ay tas syalelc'och jun ix
yal chi', yuj chi' ix yalanxi d'a eb':
—Toxo ix val d'ayex: Junxoñej
rato ol in eyila', slajvi chi', mañxo ol
in eyil-laj. Palta ol ec' junocxo rato,
ol in eyilanxi, xin chi d'ayex. ¿Tom
yuj juntzañ sval tic tze c'anb'an eyab'
d'ayex junjun ex? 20 Val yel sval
d'ayex, ol ex cusoc, ol ex oc'oc. Axo
eb' yic yolyib'añq'uinal tic, ol laj q'ue
chañ eb'. A ex tic, ol ex cusoc, palta
ol meltzajxoc och e cusc'olal chi' d'a
tzalajc'olal. 21 Q'uinaloc ay junoc ix
ix van yalji yune', scus ix, yujto
ayoch ix d'a syaelal, palta ayic toxo
ix aj yune' ix chi', maxtzac snacotlaj
syaelal ix chi', toxoñej ste tzalaj ix,
yujto ix aj jun unin chi' d'a yolyib'añ-
q'uinal tic. 22 Icha jun ix chi', icha
chi' ol ex ajoc. Ol ex cus ton ticnaic,
palta ato yic ol in eyilanxi ol ex
tzalajoc. Axo jun e tzalajc'olal chi',
malaj junoc mach ol yal yic'anec'
d'ayex.
23 A d'a jun c'ual chi' mañxa tas ol
e c'anb'ej d'ayin. Val yel sval d'ayex,
masanil tas ol e c'an d'a co Mam Dios
d'a in b'i, ol yac' d'ayex. 24 A ticnaic,
mantalaj tas tze c'an d'a Dios d'a in
b'i. C'anec, ol e chaa, ol ac'joc d'ayex
yic ol tz'acvoc e tzalajc'olal.

Cannac yolyib'añq'uinal tic d'a yalañ yuj Jesús

25 Q'uexañ ix vutej valan juntzañ
lolonel tic d'ayex. Palta ay jun tiem-
poal ol javoc, mañxo ichoc ta' ol aj
valan d'ayex, yujto tojolxoñej ol
vutoc valan yab'ixal in Mam d'ayex.
26 Ayic ol ja jun c'ual chi', ato ta' ol e
c'an tas tze nib'ej d'a in b'i. Max
val-laj d'ayex tato a in ol in c'an tas
d'a in Mam eyuuj. 27 Xajan ex yuj in
Mam chi', yujto xajan in eyuuj, ix
eyac'och d'a e c'ool to a d'ay cotnac
in. 28 Yel toni a d'ay cotnac in, in
javi d'a yolyib'añq'uinal tic. A tic-
naic, ol vactejcani, axo in paxq'ue d'a
in Mam chi', xchi d'a eb'.
29 Axo eb' sc'ayb'um chi' ix alan
d'ay:
—A ticnaic te tojolxo tzutej alan
d'ayoñ. Mañxo q'uexañoc tzutej alan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha d'a junel. 30 A ticnaic, snachajel
cuuj to ojtacñej masanil tasi. Maï
yovaliloc tzato co c'anb'ej d'ayach
ayic tzalan d'ayoï. Yuj chi' scac'och
d'a co c'ool to a d'a Dios cotnac ach,
xchi eb' d'ay.

31 Yuj chi' ix yalxi d'a eb':

—¿Tzam in eyac'och d'a e c'ool
ticnaic? 32 Palta vanxo sja stiempoal
ol ex saclemcanb'atoc. Ol laj ex b'at
elelal junjun ex. Ol in eyactejcan in
ch'ocoj, palta maï in ch'ocojoc ol in
canoc, ayec' in Mam ved'oc. 33 Ix val
masanil juntzaï tic d'ayex, yic vach'
junc'olalxo ol ex aj vuuj. A d'a yol-
yib'aïq'uinal tic, ol eyab' ton syail.
Palta tec'an tzeyutej e b'a, yujto a eb'
yic yolyib'aïq'uinal tic, toxo ix can
eb' d'a yalaï vuuj, xchi Jesús d'a eb'.

Ix lesalvi Jesús yuj eb' sc'ayb'um

17 1 Ix lajvi yalan juntzaï chi'
Jesús, ix q'ue q'uelan d'a sat-
chaaï, ix yalani:

—Mamin, toxo ix ja stiempoal a
ch'oxaneli to nivan velc'och a in
Uninal in tic, yic ol in ch'oxpaxel
snivanil elc'ochi. 2 Yujto a ach ac'nac
vopisio d'a yib'aï masanil eb' anima
yic vach' svac' sq'uinal jantacñej eb'
ix ac' d'ayin. 3 A jun q'uinal d'a
junelñej tic, syalelc'ochi to tzach yoj-
taquejel eb' anima to a achñejton
Dios ach d'a val yel yed' pax in yoj-
tacanel eb' a in Jesucristo checb'il in
cot uuj tic.

4 Ayic ayinec' d'a yolyib'aïq'uinal
tic, ix in ch'oxo' to te nivan elc'ochi.
A jun munlajel ac'b'ilcan tic d'ayin
uuj, toxo ix yic' sb'a. 5 Ayic manto
b'o jun yolyib'aïq'uinal tic, ayinec'
ed' b'aj ay co vach'il. Axo ticnaic
Mamin, cha in paxq'ue ed' b'aj ay co
vach'il chi' ichataxon vaj ed'oc.

6 A eb' ix a siq'uelta d'a yolyib'aï-
q'uinal tic, ix ac' eb' d'ayin, ix in
ch'ox d'a eb' tas nab'il uuj. A eb' ix
ac' d'ayin, toxonton ic eb'. Ix laj
sc'anab'ajej a lolonel eb'. 7 A ticnaic,
a jantacñej tas ac'nac d'ayin, yojtac
eb' to a d'ayach cotnac. 8 A a lolonel
ac'nac d'ayin, ix laj val d'a eb'. Ix
schaan yab' eb', yuj chi' yojtac eb' to
yel d'ayach cotnac in. Syac'och eb'
d'a sc'ool to a ach a checnac in coti.

9 Tzin lesalvi yuj eb' ix ac' d'ayin,
yujto icxo eb'. Axo eb' yic yolyib'aï-
q'uinal tic, max in lesalvilaj yuj eb'.
10 Jantacñej eb' vico', icxo pax yaj
eb'. Aïejtona' eb' ico', vicxo pax eb'
ed'oc. Aton eb' tic sch'oxaneli to te
nivan velc'ochi.

11 Jab'xoïej tiempo ayinec' d'a
yolyib'aïq'uinal tic, axo in paxq'ue
chi' ed'oc. Axo pax eb' tic jun, ol to
can eb' d'a yolyib'aïq'uinal tic.
Mamin, te tojol achïej. A eb' ix ac'
d'ayin, tza taïvej eb' yed' a poder,
aton jun ix ac' d'ayin, yic junxoïej
tz'aj eb' icha vaj ed'oc. 12 Ayic
ayinec' yed' eb' d'a yolyib'aïq'uinal
tic, ix in taïvej eb' yed' a poder chi'.
A eb' ix ac' d'ayin, ix in taïvej eb' yic
malaj tz'ic'an eb', malaj junoc eb' ix
sateli, aïej jun d'iïantaxon sateli yic
tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a a
lolonel.

13 A ticnaic jun, ol in paxixq'ue
d'ayach. Yacb'an ayinto ec' jab'ocxo
d'a yolyib'aïq'uinal tic, svalancan
juntzaï tic yic vach' ol tzalaj eb' icha
in tzalaj tic. 14 Toxo ix laj valcanel a
lolonel d'a eb'. Palta a eb' yic yol-
yib'aïq'uinal tic tz'och eb' ajc'olal
d'a eb', yujto maïxo yicoc yolyib'aï-
q'uinal eb' yed' eb'. Icha in tic, maï
in yicoc yolyib'aïq'uinal tic. 15 Man-
toc svala' to elaïchamel tziq'uel eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a tic. Palta tzin c'an d'ayach to tza tañvej eb', yic malaj eb' tz'ixtaxel yuj viñ chuc chi'. **16** A in tic, mañ in yicoc yolyib'añq'uinal tic. Añejtona' icha chi' eb', mañ yicoc yolyib'añq'uinal tic eb'. **17** A ach tza tojolb'itej spensar eb' yed' a lolonel te yel. **18** Icha ix utej in a checancot d'a scal eb' anima tic, icha chi' svutej in checanpaxb'at eb' d'a scal eb' anima chi'. **19** Yuj svach'iloc eb' yuj chi' svac' in b'a d'ayach, yic vach' tz'och eb' icoc d'a val yel.

20 Mañ yujocñej eb' tzin lesalvi. Tzin lesalvi pax yuj eb' toto ol in ac'anoch d'a sc'ool yuj tastac ol yal eb' in checab' tic. **21** Tzin c'an d'ayach yic junxoñej ol aj spensar eb' smasanil. Mamin, junñej vaj ed'oc, junñej pax aj ved'oc. Ichoc val caji, ichocab' ta tz'aj pax eb', junñejocab' tz'aj eb' qued'oc. Tato icha chi', axo eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic, ol yac'och eb' d'a sc'ool to a ach a checnac in coti. **22** A snivanil velc'och ix ac'a', a ix vac'pax d'a eb', yic junxoñej tz'aj spensar eb' icha vaj ed'oc. **23** A in ayin och d'a eb', a achxo ayach och d'ayin, yic vach' junxoñej ol aj spensar eb'. Yuj chi' ol nachajel yuj eb' yic yolyib'añq'uinal tic to a ach a checnac in coti. Ol nachajel yuj eb' to icha tzutej in a xajanani, icha pax chi' tzutej a xajanan eb' quicxo.

24 Mamin, a eb' tzac' d'ayin, in gana ol aj eb' ved' b'aj ol in c'ochoc, yic ol yil in vach'il eb' ac'b'il d'ayin uuj, yujto xajanintaxon uuj atax yic mantzac b'o jun yolyib'añq'uinal tic. **25** Mamin, tojol a pensar, a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, mañ ach yojtacoc eb'. Xal in tic, vojtac ach. Axo eb' tic, yojtacxo eb' to a ach a checnac in coti. **26** A in ix vac' yojtaquejel eb' tas aji. Añejtona' ol in vach' aq'uej yojtaquejxiel eb', yic vach' icha tzutej in a xajanani, icha pax chi' tzutej a xajanan eb'. A inxo ol in och cajan d'a eb' d'a junelñej, xchi Jesús d'a co Mam Dios.

Ix yamchaj Jesús

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 **1** Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix b'at yed' eb' sc'ayb'um. Ix c'axpajec' eb' d'a sch'olanil a' Cedrón b'aj ay juntzañ te' avb'en te'. Ix c'och eb' d'a scal te'. **2** Axo viñaj Judas, viñ ol ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel, yojtac pax jun lugar chi' viñ, yujto tzijtum el ix smolb'ej sb'a Jesús chi' yed' eb' sc'ayb'um ta'. **3** Yuj chi' ix c'och viñ ta', ajun jun umañ eb' soldado yed' viñ yed' pax eb' stañvumal stemplo Dios ix checjicot yuj eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ fariseo. Tz'icb'il sc'ac' eb', ma scandil eb' yuuj. Yed'nac pax syamc'ab' eb' yic oval ix c'och eb'. **4** Axo Jesús yojtacxo jantac tas ol javoc d'a yib'añ. Yuj chi' ix sch'oxan sb'a, ix sc'anb'an d'a eb' viñ ix c'och chi':

—¿Mach tzec' e saya'? xchi d'a eb' viñ.

5 —A Jesús aj Nazaret, a sco sayeq'ui, xchi eb' viñ d'ay.

—A in ton tic, xchi d'a eb' viñ.

A viñaj Judas, viñ van yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' ajc'ool chi', ajun viñ yed' eb' viñ. **6** Ix lajviñej yalan Jesús d'a eb' viñ, ix b'at pac'aljoc eb' viñ d'a spatic, ix laj telvi eb' viñ d'a sat luum. **7** Ix sc'anb'anxi Jesús d'a eb' viñ:

—¿Mach tzec' e saya'? xchi.

—A Jesús aj Nazaret, a tzec' co saya', xchixi eb' viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

8 —Palta toxo ix val d'ayex to a in
ton tic. Tato a in tzin e saya', axo eb'
viñ ved'nac tic, actejec el eb' viñ,
xchi d'a eb' viñ.
9 Icha chi' ix aj yelc'och tas ix yal
Jesús yuj eb' sc'ayb'um, ayic ix yalan
icha tic: A eb' ix ac' d'ayin malaj
junoc eb' ix sat vuuj, xchi d'a Dios.
10 Axo viñaj Simón Pedro, ix yic'an-
q'ueta q'uen yespada viñ d'a yol
yatut, ix b'at jucnaj viñ d'a jun viñ
scuch Malco, schecab' viñ sat sacer-
dote. Ix slesanel schiquin viñ viñ d'a
svach'. **11** Axo ix yalan Jesús d'a
viñaj Pedro chi':
—Aq'uem q'uen espada chi' d'a yol
yatut. ¿Tom mañ ol vac' in b'a d'a jun
yaelal syac'cot in Mam d'a vib'añ tic a
naani? xchi d'a viñ.

Ix ic'jib'at Jesús d'a yichañ viñaj Anás

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Ix syaman Jesús chi' eb' viñ sol-
dado yed' viñ syajalil eb' yed' eb' viñ
aj Judea stañvumal templo. **13** Ichato
chi' ix ic'jib'at d'a spat viñaj Anás,
sñi' viñaj Caifás. A viñaj Caifás chi'
sat sacerdote yaj d'a jun ab'il chi'.
14 Aton viñ alannac d'a eb' aj Judea
chi' to yovalil scham junoc mach
sq'uexuloc eb' anima smasanil.

Yic'naquel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Ayic ix ic'jib'at Jesús,
tzac'anoch viñaj Simón Pedro yuuj
yed' junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi'.
A junxo viñ sc'ayb'um chi',
ojtacab'il viñ yuj viñaj Anás chi'.
Ix ochc'och viñ yed' Jesús d'a
yamaq'uil spat viñaj Anás chi'.
16 Axo viñaj Pedro chi', ix can viñ
d'a ti' pat chi'. Yuj chi' ix elixta
junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi', ix
yalan viñ d'a ix stañvumal ti' pat
chi' to tz'och viñaj Pedro chi' yed'
eb'. **17** Axo ix stañvumal ti' pat chi'
ix alan d'a viñaj Pedro chi':
—A ach tic, tecan sc'ayb'um ach
jun viñ ix yamchaj tic, xchi ix d'a viñ.
—Maay, mañ in sc'ayb'umoclaj
viñ, xchi viñ d'a ix.
18 A d'a jun tiempoal chi' te ay
siic, yuj chi' axo eb' viñ ayoch
checab'oc yed' eb' viñ stañvumal
templo, ix yac'och sc'ac' eb' viñ d'a
te' ac'al. Liñjab'och eb' viñ c'axnel.
Axo viñaj Pedro chi', ix c'och viñ yed'
eb' viñ d'a sti' te' c'ac' chi', ix c'axni
viñ yed' eb' viñ.

C'ochnac Jesús d'a yichañ viñ sat sacerdote

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Axo viñ sat sacerdote ix c'an-
b'an d'a Jesús:
—¿Mach eb' a c'ayb'um? ¿Tas jun-
tzañ a c'ayb'ub'al b'aj tza c'ayb'ej
eb'? xchi viñ d'ay.
20 Ix yalan Jesús chi' d'a viñ:
—A juntzañ in c'ayb'ub'al chi', ix
valel d'a scal eb' anima smasanil.
Masanil tiempo ix valel d'a yoltac
spatil culto yed' d'a yamaq'uil stem-
plo Dios yed' b'aj smolb'ej sb'a eb'
anima. Malaj junoc tas c'ub'eltac ix
vala'. **21** ¿Tas yuj a d'ayin tza c'an-
b'ej? C'anb'ej d'a eb' ix ab'an valani.
Yalocab' eb' d'ayach tas juntzañ in
c'ayb'ub'al chi'. Ina yojtacxo eb' tas
ix vala', xchi d'a viñ.
22 Ix lajviñej yalan juntzañ chi',
axo jun viñ stañvumal templo ayec'
ta' ix tz'itanb'at sat. Ix yalan viñ
d'ay:
—Tas yuj icha chi' tz'aj a pacan
sti' viñ sat sacerdote tic, xchi viñ d'a
Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

23 —Tato chuc ix vala', al d'ayin tas chucal ix val chi'. Palta tato a tas vach' ix vala', ¿tas yuj tzin a comon maq'uej? xchi Jesús chi' d'a viñ.

24 Ix lajvi chi', axo viñaj Anás chi' ix checan ic'jocb'at Jesús d'a viñaj Caifás, viñ sat sacerdote. Añeja' tzec'-b'il yuj eb' viñ ix b'ati.

Yalnacxi viñaj Pedro to mañ yojtacoc Jesús

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Axo viñaj Pedro añeja' van sc'axni viñ yed' eb' viñ stañvumal templo chi'. Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a viñ:

—A ach tic, tecan sc'ayb'um ach Jesús, xchi eb' viñ.

Ix yic'anxiel viñ d'a yib'añ, ix yalan viñ:

—Maay, mañ in sc'ayb'umoclaj, xchi viñ.

26 Ix lajvi chi', ay jun schecab' viñ sat sacerdote, sc'ab' yoc sb'a yed' viñ ix el schiquin yuj viñaj Pedro chi' ix alan d'a viñ:

—¿Tom mañoc ach ix vil ec' yed' Jesús b'aj ay te' avb'en te' jun? xchi d'a viñ.

27 Ix yic'anxiel viñaj Pedro chi' d'a yib'añ junelxo. A val slajvi yic'anxiel viñ chi' d'a yib'añ, ix oc' noc' caxlañ.

Ix ic'jib'at Jesús d'a yichañ viñaj Pilato

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Axo yic van sacb'i, ix ic'jiel Jesús d'a yol spat viñaj Caifás chi' yuj eb' yajal d'a scal eb' israel, ix ic'jib'at d'a sdespacho viñaj Pilato, viñ yajal. A sley eb' aj Judea chi', max yal yoch eb' d'a yol sdespacho viñ chi'. A snaan eb', talaj tz'och smul eb' d'a yichañ Dios, talaj mañ smojoc svaan jun vael eb' yic q'uiñ van sjavi, yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. **29** Yuj chi' ix elta viñaj Pilato chi' d'a sti' sdespacho. Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Tas smul jun viñ tzul eyac' tic d'ayin? xchi viñ.

30 —Tato mañ chucoc viñ, ¿tom ol ul cac' viñ d'a yol a c'ab'? xchi eb' viñ.

31 Yuj chi' ix yalan viñaj Pilato chi':

—Iq'uecb'at viñ a ex tic, tzeyac'anoch d'a yib'añ viñ icha syal e ley, xchi viñ.

—Palta a oñ israel oñ tic, max yal-laj co comon ac'anoch chamel d'a yib'añ junoc anima, xchi eb' viñ.

32 Icha chi' ix aj yelc'och tas ix yal Jesús chajtil ol aj schami. **33** Axo viñaj Pilato chi', ix ochxican viñ d'a yol sdespacho. Ix yac'an avtajcot Jesús viñ, ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿Tom a ach tic sreyal ach eb' israel? xchi viñ.

34 —¿Tom a ach tza nael jun chi', mato ch'oc mach ix alan d'ayach vuuj? xchi Jesús chi' d'a viñ.

35 —¿Tom israel in tzila'? A eb' etchoñab' yed' eb' sat sacerdote, a eb' ix ul ach ac'anoch d'a yol in c'ab'. Palta ¿tas ix a mulej? xchi viñ d'ay.

36 —A in tic, mañoc d'a yol-yib'añq'uinal tic rey in. Q'uinaloc tato icha chi', a eb' tzin ac'an servil, tzam yac' yovalil eb', yic max in ac'jioch d'a yol sc'ab' eb' aj Judea. Palta mañoc d'a tic rey in, xchi Jesús chi' d'a viñ.

37 —¿Tom yel val jun to rey ach? xchi viñaj Pilato chi' d'ay.

—Yel toni, rey in, ichaton tzal chi'. A in tic, in javi d'a yolyib'añq'uinal tic yic tzul valel jun tas te yel. Yuj val chi' in alji. Jantacñej eb' yictaxon jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yel tic, syac'och schiquin eb' d'a tas svala', xchi Jesús chi'.

38 Axo ix yalan viñaj Pilato chi' d'ay:

—¿Tas jun yel tzal chi'? xchi viñ d'ay.

Ochnac chamel d'a yib'añ Jesús
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Ix lajvi yalan jun chi' viñaj Pilato chi', ix elixta viñ d'a sti' b'aj aycan eb' aj Judea chi'. Ix yalanelta viñ d'a scal eb':

—A jun viñ tic, malaj jab'oc smul viñ svila'. **39** Palta ay jun e ley d'a junjun q'uiñ tic to tze c'anelta junoc mach d'a preso. Yuj chi', ¿mama e gana svaq'uel jun viñ e reyal a ex israel ex tic d'a libre ticnaic? xchi viñ d'a eb'.

40 Yuj chi' ix avaj chaañ eb' smasanil, ix yalan eb':

—A jun viñ tic, malaj co gana d'a viñ. A viñaj Barrabás tzaq'uel d'a libre, xchi eb' d'a viñ.

Palta a viñaj Barrabás chi', milumcham anima viñ.

19 **1** Axo viñaj Pilato ix checan ic'jocb'at Jesús yic' b'at mac'joc. **2** Ix lajvi chi', ix sjalan setan jun q'uiix eb' viñ soldado, ix yac'anq'ue eb' viñ scoronaoc Jesús chi'. Ix yac'anoch jun c'apac eb' viñ d'ay, q'uic' mutz'inac icha yic eb' rey. **3** Ix laj c'och eb' viñ d'a stz'ey, ix stz'acan yal eb' viñ d'ay:

—Tzalajañ ach sreyal eb' israel, xchi eb' viñ d'ay.

Ix tz'itjib'at sat yuj eb' viñ.

4 Ix lajvi chi', ix elta viñaj Pilato d'a sti' b'aj aycan eb' aj Judea chi'. Ix yalanelta viñ d'a scal eb':

—Ilecnab'i, tic tzin ch'oxelta viñ d'ayex, yic vach' tzeyojtaquejeli to malaj jab'oc smul viñ ix ilchaj vuuj, xchi viñ d'a eb'.

5 Ichato chi' ix elta Jesús d'a sti'. Añeja' ayq'ue jun q'uiix chi' d'a sjolom, añeja' aypaxoch jun q'uic' mutz'inac c'apac chi' yuuj. Ix yalanxielta viñaj Pilato chi' d'a eb':

—Ina viñ tic, xchi viñ.

6 Ayic ix yilan eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ stañvumal templo yelc'och Jesús d'a sti' chi', ix q'ue umnaj eb' viñ yalani:

—Culusejq'ue viñ. Culusejq'ue viñ, xchi eb' viñ.

Ix yalanpax viñaj Pilato chi' d'a eb':

—Iq'uecb'at viñ a ex tic, tze culusanq'ue viñ e ch'ocoj. Xal in tic, malaj jab'oc smul viñ tz'ilchaj vuuj, xchi viñ.

7 Ix yalanpax eb' aj Judea chi' d'a viñ:

—Palta ay jun ley aycan d'ayoñ. Yuj jun ley chi' yovalil ol miljoccham jun viñ tic, yujto ix yaloch sb'a viñ Yuninaloc Dios, xchi eb'.

8 Axo ix yab'an jun chi' viñaj Pilato chi', ix te xivb'at viñ. **9** Yuj chi' ix ochxic'och viñ d'a yol sdespacho, ix sc'anb'an viñ d'a Jesús:

—¿B'ajtil cotnac ach jun? xchi viñ d'ay.

Palta maj tac'voclaj Jesús chi' d'a viñ.

10 Yuj chi' ix yalanxi viñ d'ay:

—¿Tas yuj max ach tac'vi d'ayin? ¿Tom mañ ojtacoc to ay vopisio ach vac'anel d'a libre, ay pax vopisio ach in culusanq'uei? xchi viñ d'ay.

11 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Palta aton Dios ac'jinac opisio chi'. Tato maay, malaj alan jab'oc ic d'ayin. Yuj chi' a viñ ix in ac'anoch d'a yol a c'ab', te ec'alto smul viñ d'a ichañ, xchi d'a viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

12 Ix lajvi yab'an juntzañ chi' viñ, ix snaan viñ tas syutej yac'anel Jesús chi' d'a libre. Axo eb' aj Judea chi', ix q'ue umnaj eb' yalani:

—Tato tzaq'uel viñ d'a libre, ajc'ool ach d'a viñ yajal d'a Roma syal chi'. A viñ tic ix yaloch sb'a viñ reyal. Palta a mach tz'alan icha chi', ajc'ool d'a viñ yajal d'a Roma chi', xchi eb' d'a viñ.

13 Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix yalan viñ to tz'ic'jicot Jesús chi' b'aj ayec' viñ chi'. Ix lajvi chi', ix em c'ojan viñ d'a sc'ojnub' b'aj sb'o yaj oval. A jun lugar chi', Gabata sb'i d'a hebreo. Syalelc'ochi, b'aj latz'b'ilem q'uen q'ueen. **14** Ayic ix em c'ojan viñ chi', vanxo yoch chimc'ualil. Q'uic'anocxo sq'uiñ eb' israel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. Axo ix yalanpaxelta viñ d'a scal eb' aj Judea chi':

—Ina viñ e reyal tic, xchielta viñ d'a eb'.

15 Palta ix laj avaj chaañ eb' junelxo:

—Chamocab' viñ. Chamocab' viñ. Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

—¿Tom svac' culusejq'ue viñ e reyal tic? xchi viñ d'a eb'.

Axo eb' viñ sat sacerdote ix tac'vi:

—A oñ tic, añej viñ yajal d'a Roma co reyal. Malaj junocxo, xchi eb' viñ.

16 Ichato chi' ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' eb' yic sculusajq'uei. Yuj chi' ix yic'b'at Jesús chi' eb'.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Axo Jesús ix cuchan sculusal, ix ic'jib'at d'a jun lugar scuchan Gólgota d'a hebreo. Syalelc'ochi: B'aj Ay Sb'aquil Jolom. **18** Ata' ix culusajq'ue Jesús yuj eb'. Ay chavañxo eb' viñ ix culusajq'ue yed'oc, jun viñ d'a svach', junxo viñ d'a sq'uexañ, axo d'a snañal sculusal eb' viñ chi' ix culusajq'ue Jesús chi'. **19** Axo viñaj Pilato chi' ix ac'an tz'ib'chajoch juntzañ lolonel d'a jun yune' chem te'. Ix yac'an ac'jococh viñ d'a sjolom sculusal Jesús chi'. Icha tic syal jun chi': A Jesús aj Nazaret, Sreyal eb' israel, xchi. **20** A jun lugar b'aj ix culusajq'ue Jesús chi', a d'a ti' choñab' ay. Yuj chi' tzijtum eb' israel ix ilan juntzañ lolonel chi'. A d'a hebreo, d'a griego yed' pax d'a latín, aton sti' eb' aj Roma, ata' ix tz'ib'chajochi. **21** Yuj chi' ix yal eb' viñ sat sacerdote d'a viñaj Pilato chi':

—Octom mañoc Sreyal eb' israel ix ac' tz'ib'chajochoc. Octom tzac' tz'ib'chaj icha tic: A viñ tic, ix yaloch sb'a viñ Sreyaloc eb' israel, xchi eb' viñ d'a viñ.

22 —A tas ix vac' tz'ib'chajoc, scanñej icha chi', xchi viñaj Pilato chi' d'a eb' viñ.

23 Axo eb' viñ soldado, ayic manto sculusejq'ue Jesús eb' viñ, ix quichjiel spichul yuj eb' viñ. Ix spucanec' eb' viñ d'a spatic. Chañ poj ix aji. Junjun yic junjun eb' viñ. Palta axo jun colxo spichul, jalb'ilcot d'a sjolom masanto d'a yoctac, malaj stz'isul. **24** Yuj chi' ix yal eb' viñ icha tic:

—Tecan a jun tic mañ ol co ñic'chitejb'ati. Vach' ama to scaq'uec co suerte d'a yib'añ, yalñej mach oñ ol quic'a', xchi eb' viñ.

Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, ayic yalannaccani: Ol spuquec' in pichul eb' d'a spatic, ol yac'an suerte eb' d'a yib'añ junxo, xchi. Yuj chi' icha chi' ix yutej eb' viñ soldado chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

25 Liñanoch ix snun Jesús d'a stz'ey te' culus chi', ajun ix snulej ix yed'oc yed' ix María ix yetb'eyum viñaj Cleofas yed' ix María aj Magdala.
26 Ay pax ec' jun viñ sc'ayb'um Jesús d'a stz'ey ix snun chi', aton jun viñ te xajan yuuj. Ayic ix iljicot eb' yuj Jesús, ix yalan d'a ix snun chi':
—Nunin, a jun ayec' ed' tic, icha une' tzutej, xchi d'a ix.
27 Ix lajviñej chi', ix yalan d'a jun viñ sc'ayb'um chi':
—A ix in nun tic, icha a nun tzutej ix, xchi.
Yuj chi', a jun viñ sc'ayb'um chi' ix ic'ancanoch ix snun Jesús chi' d'a yol spat. Atax ta' cannac ix yed'oc.

A schamel Jesús
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Ix lajvi chi', yojtacxo Jesús to ix elc'och masanil tas tz'ib'ab'ilcan d'a yib'añ. Yuj chi' ix yal icha tic:
—Stacji val in ti', xchi.
Icha chi' ix yutej yalani yic tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios.
29 Ayec' jun chen vinagre ta'. Ix yac'anoch jun tz'ub'lab' eb' d'a sjolom jun te' hisopo, ix slab'anem eb' d'a scal jun vinagre chi', ix yac'anoch eb' d'a sti' Jesús chi'. **30** Ix stz'ub'an jun vinagre chi', ix lajvi chi' ix yalani:
—Toxo ix yic' sb'a smasanil, xchi.
Ix lajvi chi', ix em ñojnaj schami.

Tipjinacoch q'uen lanza d'a scostil Jesús

31 A d'a jun c'u chi', q'uic'anocxo tz'och sq'uiñ eb' israel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto, sc'ual ic'oj ip yaj d'a eb'. A eb' viñ aj Judea malaj sgana eb' viñ scan snivanil eb' culusab'il d'a te' culus chi', yujto a jun q'uiñ sja chi', te nivan q'uiñ syutej eb'. Yuj chi' ix b'at eb' sc'an d'a viñaj Pilato to syac' mac'joc poj sb'aquil sat spenec[p] eb' viñ, yic tz'ic'jiemta eb' d'a te' culus chi'.
32 Yuj chi' ix c'och eb' viñ soldado b'aj ix culusajq'ue eb' chi'. A eb' viñ culusalb'ilq'ue yed' Jesús chi', ix mac'jipoj sb'aquil sat spenec eb' viñ.
33 Palta axo yic ix c'och eb' viñ d'a stz'ey Jesús chi', ix yilan eb' viñ to chamnacxo, majxo smac'pojlaj sb'aquil sat spenec chi' eb' viñ.
34 Palta ay jun viñ soldado ix tipanoch q'uen slanza d'a scostil Jesús chi'. Yuj chi' ix elta usnaj chic' yed' a a'. **35** A in tic, ix vil val juntzañ tic. Yuj chi' svac' testigoal in b'a yuuj, yic ol eyac'och d'a e c'ool. A juntzañ tzin tz'ib'ejcan tic, te yel. A in tic vojtac to te yel svala'. **36** Ix uji juntzañ tic, yic tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios ayic syalan icha tic: Malaj junoc sb'aquil ol smac' poj eb', xchi. **37** Syalanpax junxo tic d'a Slolonel chi': Ol yil jun mach b'aj stipnacoch q'uen lanza eb', xchi.

Ix mucchaj Jesús
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Ay jun viñ scuchan José aj choñab' Arimatea. Sc'ayb'um viñ Jesús d'a c'ub'eltac, yujto xiv viñ d'a eb' viñ aj Judea. Xid' sc'anan

[p] **19.31** A sgana eb' to smac'poj sat penec eb' ayq'ue d'a te' culus chi' eb', yic vach' elañchamel scham eb', tz'ic'jiemta eb'. A sb'eyb'al eb' romano to scan d'uñan snivanil eb' masanto syal sc'ab'at d'a te' culus chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

spermiso viñ d'a viñaj Pilato yic syiq'uemta snivanil Jesús chi' viñ d'a te' culus, b'at smucan viñ. Axo viñaj Pilato chi' ix ac'an spermiso viñ yic'anemta. Yuj chi' ix yic'anb'at viñ. **39** Ajun pax viñaj Nicodemo viñ xid'-naquec' sc'umej Jesús d'ac'valil yed'-nac viñ. Ay am oxeoc arroba juntzañ suc'uq'ui sjab' scuchan mirra calan yaj yed' junxo scuchan áloes yed'nac viñaj Nicodemo chi'. **40** Ix yic'anb'at snivanil Jesús chi' eb' viñ. Ix spichan eb' viñ d'a jun c'apac. Ix yac'anoch jun suc'uq'ui sjab' chi' eb' viñ d'ay, yujto icha chi' sley eb' israel chi' ayic smucan eb' chamnac eb'. **41** Axo d'a slac'anil b'aj ix culusajq'ue Jesús chi' ay jun avb'en te'. Ata' ay jun q'uen q'ueen joyb'ilel yool. A jun q'ueen chi', manta junoc chamnac tz'ac'jioch d'a yol q'ueen. **42** Axo jun sc'ual ic'oj ip, toxo syamchajochi. Yuj chi' a d'a yol jun q'ueen chi' ix ac'jioch snivanil Jesús chi', yujto lac'an ay q'ueen b'aj ix cham chi'.

Ix pitzvixi Jesús
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 **1** A d'a domingoal, ayto sac-b'i, ix b'at ix María Mag-dalena b'aj ix mucchajcanoch snivanil Jesús chi'. Ix yilan ix to toxo ix ic'jiel smacul b'aj mucan chi'. **2** Yuj chi' elañchamel ix b'at lemnaj ix, axo ix c'och ix d'a viñaj Simón Pedro yed' d'a junxo viñ sc'ayb'um Jesús, aton viñ te xajan yuj Jesús chi'. Ix yalan ix d'a eb' viñ:

—Toxo ix ic'jib'at snivanil Cajal Jesús b'aj mucan, ¿b'aj am ix yac' eb'? xchi ix d'a eb' viñ. **3** Ix lajvi yab'an jun chi' viñaj Pedro yed' junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi', ix b'at eb' viñ, ix b'at yilan eb' viñ b'aj ay q'uen q'ueen chi'. **4** Elañchamel ix b'at eb' viñ schavañil. Palta ix tzac'-lajcan viñaj Pedro chi'. Yuj chi' a junxo viñ c'ayb'um chi' ix b'ab'laj-c'ochi. **5** Ix och d'añan viñ d'a sti' q'ueen. Ix yilanoch jun c'apac viñ lañaneq'ui. Palta maj ochlaj viñ d'a yol q'ueen. **6** Axo viñaj Simón Pedro chi' tzac'anto ix c'och viñ. B'eñej ix ochb'at viñ d'a yol q'ueen. Ix yilan viñ, lañanec' juntzañ c'apac chi'. **7** A junxo c'apac sb'ac'ul sjolom Jesús chi', pacb'ilcan c'apac, ch'oc aycan-cot c'apac. **8** Ichato chi' ix ochc'och junxo viñ c'ayb'um ix b'ab'laj c'och chi'. Ayic ix yilan jun chi' viñ, ix yac'och viñ d'a sc'ool to ix pitzvixi Jesús. **9** Maxto nachajel yuj eb' viñ tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios to yovalil ol pitzvocxi Jesús d'a scal eb' chamnac. **10** Ix lajvi chi', ix paxcan eb' viñ d'a spat junjun.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a ix María aj Magdala
(Mr 16.9-11)

11 Axo ix María aj Magdala, ix can ix d'a stz'ey jun q'ueen chi'. Maj och-laj ix d'a yol q'ueen. Van yoc' ix, ix och d'añan ix d'a sti' q'ueen. **12** Axo ix yilan ix, ayelta chavañ ángel d'a yol q'ueen. Te sac spichul eb'. C'oj-jab'em eb' b'aj ix em snivanil Jesús chi', jun d'a sjolomtac, jun d'a yoc-tac. **13** Ix sc'anb'anelta eb' d'a ix:

—Ach ix, ¿tas yuj tzach oq'ui? xchielta eb'.

—Tzin oq'ui yujto ix ic'jib'at snivanil viñ Vajal d'a tic. ¿B'aj am ix yac' eb'? xchi ix d'a eb'.

14 Vanto yalan jun chi' ix, ix b'at q'uelan ix d'a spatic. Axo ix yilan ix ayec' Jesús chi', palta maj yilochlaj ix tato a'. **15** Yuj chi' ix sc'anb'an d'a ix:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix jacvi q'uen b'aj mucb'il Jesús (Jn 20.5)

—Ach ix, ¿tas yuj tzach oq'ui? ¿Mach tza sayeq'ui? xchi d'a ix.

Palta a snaan ix to a viñ yilumal te' avb'en te' chi' liñanec' ta'. Yuj chi' ix yalan ix:

—Ach vetanimail, tato a ach ix ul iq'uel snivanil Jesús chi', al val d'ayin b'ajtil ix b'at ac'cani yic ol vic'b'ati, xchi ix d'ay.

16 —María, xchi Jesús chi' d'a ix.

Yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan ix d'ay. Ix yalan ix d'a sti' hebreo:

—Raboni, xchi ix. Syalelc'ochi, Ach in C'ayb'umal.

17 Ix yalan d'a ix:

—Mañ in a yama', yujto manto in paxq'ue b'aj ay in Mam. Ixic al d'a eb' vuc'tac yed' d'a eb' vanab' smasanil to ol in paxq'ue b'aj ay in Mam. A in Mam chi', e Mam pax ved'oc. A in Diosal, e Diosal pax ved'oc, xchi Jesús chi' d'a ix.

18 Yuj chi' ix b'at ix yal d'a eb' sc'ayb'um Jesús chi':

—Ix vil Cajal Jesús, xchi ix d'a eb'. Ix laj yalan ix d'a eb' tastac ix yal d'a ix.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a eb' sc'ayb'um
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Añeja' d'a jun domingo chi' d'a q'uic'b'alil, ix smolb'ej sb'a eb' sc'ayb'um Jesús chi'. Ñab'ab'i ix aj spuertail jun pat chi', yujto xiv eb' d'a eb' viñ aj Judea. Axo ix yilan eb' ayxoec' Jesús d'a scal eb', ix yalan d'a eb':

—Junc'olalocab' eyaji, xchi d'a eb'.

20 Ix lajvi chi', ix sch'oxan yol sc'ab' yed' scostil d'a eb'. Axo eb' sc'ayb'um chi', ix te tzalaj eb' yilan Cajal Jesús chi'. **21** Ix yalanpax junelxo:

—Junc'olalocab' eyaji. Icha ix yutej co Mam Dios in schecancoti,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha chi' svutej ex in checanb'ati,
xchi d'a eb'.
22 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix
spu'anec' yic' d'a yib'añ eb', ix
yalani:
—Chaec Yespíritu Dios. **23** Tato ay
eb' tzeyac' nivanc'olal smul, añej-
tona' ol ac'jocpax lajvoc smul eb' yuj
Dios. Tato ay eb' max eyac' nivan-
c'olal smul chi', ol canñej smul eb'
chi' d'a yib'añ, xchi d'a eb'.

Yilnac Jesús viñaj Tomás

24 Palta ay jun viñ yetb'eyum eb'
sc'ayb'um Jesús chi' scuchan Tomás,
tz'alji Tioxal. Mañ ayoquec'laj viñ
yed' eb' ayic ix ec' Jesús chi' ta'.
25 Yuj chi' ix yal eb' yetc'ayb'umal
viñ chi' d'ay:
—Ix quil Cajal Jesús, xchi eb' viñ.
—Oc in val svil b'aj ix ec' q'uen
lavux d'a yol sc'ab', svecanoch
yiximal in c'ab' d'a yolanil b'aj ix ec'
q'uen chi', svac'anpaxoch in c'ab' d'a
scostil, ichato chi', ol vac'anoch d'a
in c'ool tato a val Jesús chi', xchi
viñaj Tomás chi'.
26 Ucub'ixitax chi', ix smolb'anxi
sb'a eb' d'a yol jun pat chi'. Ayxo pax
ec' viñaj Tomás chi' yed' eb'. Ñab'ab'i
yaj jun pat chi' sch'apan eb', palta ix
yilan eb', ayxoec' Jesús chi' d'a scal
eb'. Ix yalan d'a eb':
—Junc'olalocab' eyaji, xchi.
27 Ix lajviñej chi', ix yalan d'a
viñaj Tomás chi':
—Ilnab' in c'ab' tic. Ecoch
yiximal a c'ab' d'a yolanil tic.
Tzac'anpaxoch a c'ab' d'a yolanil
in costil tic. Mañ ac' chab'c'olal.
Ac' in val och d'a a c'ool, xchi d'a
viñ.
28 Ix lajvi chi', ix yalan viñaj
Tomás chi' d'ay:
—Ach Vajalil, ach in Diosal, xchi
viñ.
29 Ix yalanxi Jesús chi' d'a viñ:
—In ac'och d'a a c'ool yujto in ila'.
A eb' max in ilani, tato tzin yac'och
eb' d'a sc'ool, te' vach' yic eb', xchi
d'a viñ.

Tas yuj tz'ib'ab'ilcan jun libro tic

30 Tzijtumto juntzañxo tas satub'-
tac ix sch'ox Jesús d'a yichañ eb'
sc'ayb'um, palta mañ tz'ib'ab'iloclaj-
can d'a jun uum tic. **31** Palta a jun-
tzañ tic tz'ib'ab'ilcani yic tzeyac'och
d'a e c'ool to a Jesús aton Cristo,
Yuninal Dios. Tato icha chi' ol eyutoc
eyac'anoch d'a e c'ool, ol e cha e
q'uinal d'a junelñej yuuj.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a ucvaañ eb' sc'ayb'um

21 **1** Axo junelxo, ix sch'oxxi
sb'a Jesús d'a eb' viñ sc'ay-
b'um ayic ayec' eb' viñ d'a sti' a'
ñajab' Tiberias. Icha tic ix aj sch'oxan
sb'a d'a eb' viñ. **2** Ayec' viñaj Simón
Pedro yed' viñaj Tomás tz'alji Tioxal.
Ajun pax viñaj Natanael aj Caná d'a
yol yic Galilea. Añejtona', ayec' pax
eb' viñ yuninal viñaj Zebedeo yed'
chavañxo eb' viñ yetc'ayb'umal eb'
viñ. **3** Axo viñaj Simón Pedro ix alan
d'a eb' viñ:
—Ol in b'at yamoj chay, xchi viñ
d'a eb' viñ.
—Ol oñ b'at ed'oc, xchi eb' viñ d'a
viñ.
Yuj chi' ix b'at eb' viñ. Ix och eb'
viñ d'a yol jun te' barco. Palta a d'a
jun ac'val chi', malaj junoc noc' ix
yamchaj yuj eb' viñ. **4** Axo yic vanxo
sacb'i, ayec' Jesús d'a sti' a' chi'. A
eb' viñ sc'ayb'um chi' maj snalaj eb'
viñ tato a'. **5** Ix yalancot d'a eb' viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ex vetanimail, ¿ay am noc' ix eyic'a'? xchi d'a eb' viñ.

—Maay. Malaj noc', xchi eb' viñ d'ay.

6 —Aq'uequem ch'añ e chimpa chi' d'a svach' te' barco chi', ata' ol yamchaj noc' eyuuj, xchi d'a eb' viñ.

Ix yac'anem ch'añ eb' viñ. Ix yac'lan eb' viñ stoc'anq'ueta ch'añ, majxo yal-laj sq'ueta ch'añ yuj yalil noc', yujto te tzijtum noc'.

7 Axo jun viñ sc'ayb'um Jesús te xajan yuuj, a viñ ix alan d'a viñaj Pedro chi':

—Inai, a Cajal Jesús ayec' chi', xchi viñ.

Ix lajviñej yab'an chi' viñaj Simón Pedro chi', ix yac'anoch spichul viñ, yujto añej yol spichul viñ ayochi. Ix syumanelta sb'a viñ d'a yol te' barco chi', ix elc'och viñ d'a sti' a'. **8** Ay am chañeoc ch'añil ayb'at eb' viñ d'a sat a'. Axo juntzañxo eb' viñ yetc'ayb'umal eb' viñ, tzac'anto ix c'och eb' viñ yed' jun yune' barco, ñerb'il ch'añ chimpa b'ud'an yuj noc' chay chi' yuj eb' viñ. **9** Axo ix elta eb' viñ, ix yilan eb' viñ, ayoch jun c'ac' toxo ix el ichan. Van sb'olan jun noc' chay Jesús chi'. Ay pax ec' juntzañ ixim pan d'a stz'ey. **10** Axo ix yalan d'a eb' viñ:

—Iq'ueccot jayvañoc noc' e chay ix e yam chi', xchi.

11 Yuj chi' ix ochxi viñaj Simón Pedro d'a yol te' barco chi'. Ix stoc'anelta ch'añ chimpa chi' viñ d'a staquiñal sti' a'. Ix yilan eb' viñ to b'ud'an ch'añ yuj juntzañ noc' nivac chay chi'. 153 sb'isul noc' smasanil. Palta vach'chom te al noc', maj d'iñchajlaj ch'añ. **12** Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Cotañec, vaañec, xchi.

Malaj junoc eb' sc'ayb'um chi' ix c'anb'ani: ¿Mach ach? man xchioc eb' viñ, yujto yojtacxo eb' viñ to a Cajalil. **13** Ix snitzanoch sb'a Jesús d'a stz'ey eb' viñ. Ix yic'anq'ue ixim pan chi', ix spucanec' ixim d'a eb' viñ. Añejtona' icha chi' ix yutej spucanec' noc' chay chi'.

14 Yoxelalxo sch'oxan sb'a Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi' yictax ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac.

Lolonnac Jesús yed' viñaj Pedro

15 Ix lajvi sva eb', ix yalan Jesús d'a viñaj Simón Pedro:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, tzin c'anb'ej d'ayach, ¿más am tzin a xajanej d'a yichañ eb' viñ tic? xchi d'a viñ.

—Yel ton Mamin. Ojtacxo to xajan ach vuuj, xchi viñaj Pedro chi' d'ay.

—Tato icha chi', icha junoc tañvum calnel syac' va noc' yunetac scalnel, icha chi' tzutej a c'ayb'an eb' vico', xchi Jesús d'a viñ.

16 Ix lajviñej yalan juntzañ chi', ix yalanxi:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, ¿tzam in a xajanej? xchi d'a viñ.

—Yel ton Mamin. Ojtacxo to tzach in xajanej, xchixi viñ.

—Tato icha chi', icha junoc tañvum calnel stañvan noc' scalnel, icha chi' tzutej a tañvan eb' vicxo, xchi Jesús chi' d'a viñ.

17 Ix yalanxi d'a yoxelal:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, ¿tzam in a xajanej? xchi d'a viñ.

Yuj chi' ix te cusq'ue viñaj Pedro chi', yujto yoxelalxo sc'anb'an Jesús chi' d'a viñ tato xajan yuj viñ. Yuj chi' ix yalanxi viñ:

—Mamin, ojtacxo smasanil, ojtac to xajan ach vuuj, xchi viñ d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Tato icha chi', icha junoc tañ-
vum calnel syac' va noc' scalnel, icha
chi' tzutej a c'ayb'an eb' vicxo.
18 Val yel sval d'ayach, a d'a yic
quelem achto, munil tza pich a b'a.
Tzach b'eyec' b'aj ay a gana. Palta
ayic ol ach ichamaxoc, toñej ol aq'uel
lian a c'ab', ch'oc mach ol tzec'an a
nañal, ol ach ic'jocb'at b'aj max yal a
c'ool, xchi Jesús d'a viñaj Pedro chi'.
19 Icha chi' yutejnac yalan yuj tas
ol aj scham viñaj Pedro chi', yic ol
sch'oxel viñ to nivan yelc'och Dios. Ix
lajvi chi', ix yalanxi d'a viñ:
—Ochañ tzac'an vuuj, xchi d'a viñ.

A jun sc'ayb'um Jesús xajan yuuj

20 Axo ix meltzajb'at q'uelan viñaj
Pedro chi' d'a spatic, ix yilan viñ, a
viñ sc'ayb'um Jesús xajan yuuj,
tzac'anxooch viñ yuj eb'. Aton jun
viñ chi' ix em c'ojan d'a stz'ey Jesús
ayic ix va eb' junel, ayic ix sc'anb'an
viñ d'a Jesús chi': Mamin, ¿mach ol
ach ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel
chi'? xchi viñ d'ay. **21** Ayic ix yilan
jun viñ chi' viñaj Pedro, ix sc'anb'an
viñ d'a Jesús:
—Mamin, xal jun viñ sja tic, ¿tas
ol ic'an scham viñ? xchi viñ d'ay.
22 Yuj chi' ix yalan Jesús chi' d'a
viñ:
—Taxoñej in gana pitzanto viñ
ayic ol in jaxoc, malaj ochi. A ach tic,
ochañ tzac'an vuuj, xchi d'a viñ.
23 Yuj chi' ix el specal d'a scal
eb' yicxo Dios to mañ ol cham jun
viñ sc'ayb'um Jesús chi'. Palta maj
yal-laj Jesús tato mañ ol cham viñ,
añej ix yala': Taxoñej in gana
pitzanto viñ ayic ol in jaxoc, malaj
ochi, xchi.
24 Aton jun viñ c'ayb'um tic syac'
testigoal sb'a d'a juntzañ tic, ix
stz'ib'ejcan viñ. Cojtac to te yel jun-
tzañ ix stz'ib'ejcan viñ tic.
25 Tzijtumto juntzañxo tas ix
sc'ulej Jesús. Q'uinaloc tato ix tz'ib'-
chajcan d'a junjunal, tzin na'a to max
yab'laj jun yolyib'añq'uinal tic yic
smolchajcan juntzañ uum b'aj
tz'ib'ab'ilcan chi'. Amén

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Tas Sc'ulejnac Eb' Schecab' Jesús
HECHOS

Hechos sb'i jun libro tic, yujto a d'ay tz'ib'ab'ilcan tastac sc'ulejnac eb' schecab' Jesús. A viñaj Lucas tz'ib'annaccan jun libro tic. Syalcoti to a Yespíritu Dios ix cuchb'an eb' schecab' ayic ix yalanel yab'ixal Jesús eb' d'a Jerusalén, d'a Judea, d'a Samaria masanto b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal. Syalcoti to a jun c'ayb'ub'al tic, ix el yich d'a scal eb' israel, ix pucaxb'at d'a scal masanil anima. Ix snib'ej viñaj Lucas tic sch'oxeli to mañ chucoc jun c'ayb'ub'al tic d'a sat eb' yajal d'a Roma ayic ix el yich. Icha ton tic ix aj yelc'och tas tañvab'il yuj eb' israel chi'.

A jun libro tic, ox macañ yaji: B'ab'el macañ, tz'el yich d'a capítulo 1 masanto d'a 7, syalcot tas ix aj sq'uib' sb'isul eb' b'ab'el creyente d'a Jerusalén. Schab'il macañ, tz'el yich d'a capítulo 8 masanto d'a 12, syalcot tas ix aj sc'och jun c'ayb'ub'al tic d'a juntzañxo lugar d'a yol yic Palestina. Yoxil macañ, tz'el yich d'a capítulo 13 masanto d'a slajvub' jun libro tic, syalcot tas ix aj sc'och vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' mañ israeloc, masanto d'a Roma.

Te nivan tas syalcot yuj tas sch'oxnac Yespíritu Dios ayic ix em d'a yib'añ eb' b'ab'el creyente d'a sc'ual Pentecostés. Yac'nac val spoder d'a eb', ix cuchb'aj eb' yuuj. A val sc'ayb'ub'al eb' b'ab'el creyente chi', a tz'ac'an checlajeli to te nivan spoder evangelio d'a junjun creyente.

Ix yal Jesús to ol yac' Espíritu Santo

1 **1** Ay jun b'ab'el uum tz'ib'ab'ilxo b'at d'ayach vuuj, ach Teófilo.[a] Ata' ix vala' jantac tas ix sc'ulej Jesús yed' tas ix yac' c'ayb'ajoc, yictax ix syamanoch sc'ayb'ani **2** masanto ix ja jun c'ual ayic ix pax d'a satchaañ. Ayic manto paxi, ix yalancan juntzañ schecnab'il d'a eb' schecab', aton eb' sic'b'ilel yuuj, icha ix ac'ji yal yuj Yespíritu Dios. **3** Ayic toxo ix ec' chamel d'a yib'añ, tzijtum elto ix sch'ox sb'a d'a eb' schecab' chi'. 40 c'ualto ix eq'ui, ixto sch'ox sb'a d'a eb' to yel ix pitzvixi. Ix yalancan d'a eb' to ol vach' och Dios Yajalil.

4 Ayic ayto ec' yed' eb' schecab' chi', ix yalan icha tic d'a eb':

—Mañ ex el d'a yol choñab' Jerusalén tic. Tañvejec jun tas yalnaccan Dios d'ayex, icha vutejnac valan d'ayex. **5** Yel toni, a viñaj Juan ac'jinac bautizar eb' anima d'a a a'. Palta ato d'a yic jayexo c'u, ol ac'joc Yespíritu Dios d'ayex. Ichato ol ex ac'joc bautizar yuuj, xchi Jesús.

Paxnacq'ue Jesús d'a satchaañ

6 Ayic ayto ec' Jesús yed' eb' sc'ayb'um chi', ix sc'anb'an eb' d'ay:

[a] **1.1** Ayic sco lajb'an jun versículo tic yed' juntzañ versículo d'a Lucas 1.1-3, snachajel cuuj to a viñaj Lucas ix tz'ib'an pax jun libro Hechos tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

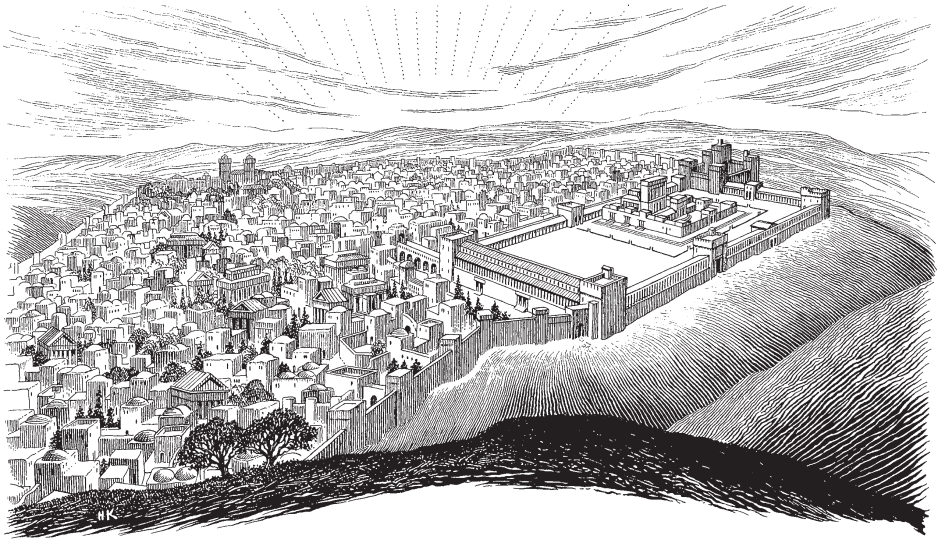

A Jerusalén (Hch 1.8)

—Mamin, ¿am ticnaic ol a colelta eb' quetchoñab' israel, yic munil scac'och junoc yajal d'a co cal junelxo? xchi eb'.

7 Yuj chi' ix yalan d'a eb':

—Max ac'jilaj eyojtaquejel sc'ual, ma stiempoal b'aq'uiñ ol ujoc, yujto a juntzañ chi', añej Dios co Mam ay yalan yic d'ay. **8** Palta ol yac' spoder Dios d'ayex, ayic ol ochcan Espíritu Santo d'ayex. Ol lajvoc chi', axo eyalanel vab'ixal d'a Jerusalén tic, d'a masanil yol yic Judea tic, d'a yol yic Samaria yed' d'a masanil yol-yib'añq'uinal tic, xchi d'a eb'.

9 Axo ix lajvi yalan juntzañ chi', ix q'uex d'a satchaañ. Q'uelanq'ue eb' d'ay ix satq'ue d'a scal jun asun.[b] Majxo yil-laj eb'. **10** Q'uelanto q'ue eb' d'a satchaañ chi' ayic vanto sq'uex Jesús, axo ix yilan eb', ayxoec' chavañ ángel icha yilji anima d'a stz'ey eb', te sac spichul eb'. **11** Ix yalan eb':

—Ex vinac aj Galilea, ¿tas yuj añeja' eyajq'ue q'uelan d'a satchaañ? A Jesús, ix el d'a e cal, ix pax d'a satchaañ, icha ix aj eyilan sq'uex tic, icha pax chi' ol aj yemxuli, xchi eb' ángel chi' d'a eb'.

Ochnaccan viñaj Matías sq'uexuloc viñaj Judas

12 Ix lajvi chi', ix emixta eb' sc'ayb'um Jesús chi' d'a tzalan Olivo chi'. Ix b'atxi eb' d'a Jerusalén. A jun tzalan chi', ay am nañaloc legua scal yed' Jerusalén chi'. **13** Ix lajvi sc'och eb' d'a choñab' chi', ix q'ue eb' d'a jun cuarto chaañ yajq'uei. Aton b'aj ay sposado viñaj Pedro, viñaj Jacobo, viñaj Juan, viñaj Andrés, viñaj Felipe, viñaj Tomás, viñaj Bartolomé, viñaj Mateo, viñaj Jacobo yuninal viñaj Alfeo, viñaj Simón, aton viñ yetb'eyumejnac sb'a yed' eb' Zelote yed' viñaj Judas yuninal

[b] **1.9** A d'a Antiguo Testamento, a d'a scal asun sch'ox sb'a Dios d'a eb' anima.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñaj Jacobo. Ata' ay sposado eb' viñ smasanil. **14** Junjun c'u smolb'an sb'a eb' viñ smasanil ta', yic slesalvi eb' viñ d'a Dios yed' eb' viñ yuc'tac Jesús, ix María ix snun Jesús chi' yed' juntzañxo eb' ix ix.

15 A d'a jun tiempoal chi', ay am junoc 120 eb' creyente ix smolb'ej sb'a. Axo viñaj Pedro ix q'ue vaan d'a scal eb'. Ix yalan viñ:

16 —Ex vuc'tac ex vanab', yovalil ix elc'och icha tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios. Yujto a Yespíritu Dios ac'annac stz'ib'ejcan viñaj David yuj viñaj Judas, aton viñ ch'oxjinac Jesús d'a eb' yamjinac. **17** A viñaj Judas chi', quetb'eyum co b'a yed' viñ d'a yalañtaxo, junñej copisio yed' viñ. **18** Palta a yed' q'uen tumin ix scha viñ d'a spatic jun chucal ix sc'ulej chi', a yed' q'uen ix sman jun lum luum viñ, ix cot pichnaj viñ, ix elta usnaj yol sc'ool viñ. **19** A eb' ay d'a Jerusalén tic, ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' ix yac' scuch jun luum chi' eb', Acéldama d'a sti' eb'. Syalelc'ochi: Lum Schiq'uil Anima.

20 Syal pax icha tic d'a jun libro Salmos:

> Canocab' tz'inan b'aj cajan viñ.
> Mañxaocab' mach ol cajnaj d'ay, xchi.

Syalanxi icha tic:

> Ch'ocxoocab' mach tz'ochpaxcan d'a yopisio, xchicani.

21-22 Yuj chi' co siq'uequelta junoc mach tz'och sq'uexuloc viñ. Scac'anoch yopisio yalaneli to ix pitzvixi Jesús. A jun ol co siq'uelta chi', yovalil toxonton quetb'eyum co b'a yed'oc ayic oñ ec' yed' Cajal Jesús, yictax yac'jinac bautizar eb' anima yuj viñaj Juan, masanto ix pax Jesús d'a satchaañ, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

23 Yuj chi', ix naji d'a yib'añ chavañ eb' viñ, aton viñaj José Barsabás, scuchan pax Justo yed' viñaj Matías. **24** Ix lajvi chi', ix lesalvi eb' smasanil. Ix yalan eb' icha tic:

—Mamin, ojtac tas yaj co pensar co masanil. Yuj chi' ch'ox d'ayoñ mach junoc eb' chavañ tic tza siq'uelta **25** yic vach' ol och yopisio schecab'oc Jesucristo. Yujto ix ic'jiel viñaj Judas d'a yopisio yuj smul. Ix b'at viñ b'aj smoj sc'ochi, xchi eb'.

26 Ix lajvi chi', ix och suerte d'a yib'añ eb' viñ schavañil. Yuj chi' ix checlajelta to a viñaj Matías ix ochcan d'a yib'añ. A viñ ix ochcan stz'acub'oc eb' viñ uxluchvañ schecab' Jesucristo chi'.

Emnacul Espíritu Santo d'a yib'añ eb' creyente

2 **1** Ayic ix ja sc'ual q'uiñ Pentecostés,[c] junñej b'aj ix smolb'ej sb'a eb' creyente smasanil. **2** Axo d'a jun rato chi', ix c'añ jun d'a satchaañ, icha sc'añ junoc ic' te ov. Ix laj c'añ yec' d'a yol jun pat b'aj c'ojanem eb' chi'. **3** Ix yilan juntzañ tas eb' icha sq'ue ñilñon te' c'ac'. Ix pucaxb'at d'a scal eb'. Ix em d'a yib'añ junjun eb'. **4** Ix laj ochcan Yespíritu Dios d'a junjun eb'. Ix och ijan eb' slolon d'a juntzañxo ch'occh'oc tial, ato syala' tas ix ac'ji yal eb' yuj Espíritu Santo chi'.

5 A d'a jun tiempoal chi' ayec' juntzañ eb' israel d'a Jerusalén chi', aton

[c] **2.1** D'a scal q'uiñ b'aj snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto yed' q'uiñ Pentecostés ay 50 c'ual. A d'a sc'ual q'uiñ Pentecostés chi' syac' silab' eb' d'a Dios yuj sb'ab'el sat juntzañ tas tz'avchaji.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' scot d'a ch'occh'oc choñab'il d'a yolyib'añq'uinal tic. A d'a Dios syal sb'a eb'. **6** Ayic ix c'añ jun chi', tzijtum anima ix smolb'ej sb'a d'a jun pat chi'. Ix laj somchaj spensar eb', yujto ix laj yab'laj sti' eb', yujto a eb' creyente syal sti' junjun choñab' eb'. **7** Ix te sat sc'ool eb', ix laj och q'ueljab' eb'. Ix laj yalan eb':

—A val eb' van slolon tic, aj Galilea eb' smasanil. **8** Yuj chi', ¿tas yuj scab' yalan co ti' eb'? Palta ina ch'occh'oc co ti' junjun oñ. **9** A d'a co cal tic ay eb' aj Parta. Ay eb' aj Media, ay eb' aj Elam, ay eb' aj Mesopotamia, ay eb' aj Judea, ay eb' aj Capadocia, ay eb' aj Ponto yed' d'a juntzañxo choñab' d'a yol yic Asia. **10** Ay eb' aj Frigia, eb' aj Panfilia, eb' aj Egipto. Ay pax eb' aj Libia d'a yichañb'at Cirene. Ay pax juntzañ eb' aj Roma, aytaxon ec' d'a tic. Quetisraelal nañal eb'. Axo nañalxo eb' mañ israeloclaj eb', palta ochnac eb' d'a co c'ayb'ub'al. **11** Ay pax eb' aj Creta yed' eb' aj Arabia. Co masanil scab' slolon eb' d'a co ti' yic syalan eb' jantac val tas satub'tac sb'o Dios, xchi eb'.

12 Ix laj sat sc'ool eb' smasanil, ix laj somchaj eb'. Ix laj yalan eb':

—¿Tas val yaj juntzañ tic? xchi eb'.

13 Palta ay juntzañxo eb' jun, toñej ix b'uchvaj eb'. Ix yalan eb':

—A juntzañ eb' tic, uc'umañ eb', xchi eb'.

Yalnaquel slolonel Dios viñaj Pedro

14 Yuj chi', ix q'ue liñan viñaj Pedro yed' eb' viñ uxluchvañ yetchecab'vumal. Te chaañ ix yal viñ d'a scal eb' anima chi':

—Ex aj Judea yed' ex e masanil ayextaxonec' d'a Jerusalén tic, svac' eyojtaquejel tas yaj jun tic. Aq'uecoch e chiquin d'a tas ol val d'ayex. **15** ¿Tom tze na'a to uc'um oñ añ? Maay, ina q'ue c'ualto ticnaic. **16** Palta a viñaj Joel, viñ schecab' Dios d'a peca', ayocto yalannaccan viñ d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, xchi icha tic:

17 Ix yalan Dios: A d'a yic slajvub' c'ual, ol vac'och Vespíritu d'a masanil anima.
Axo eb' eyuninal yed' eb' eyisil ol alanel in lolonel.
A d'a eb' quelemtac ol in ch'ox juntzañ tas d'a vayichal.
Axo d'a eb' ichamtac vinac, ol in lolon d'a eb' d'a svayich.
18 A d'a jun tiempoal chi', ol vac'och Vespíritu d'a jantacñej eb' tzin ac'an servil, vach'chom vinac, mato ix, ol yalel in lolonel eb'.
19 Ol in ch'oxan juntzañ tas d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal, ol sat sc'ool eb' anima yilani. Ol in ch'oxpax juntzañxo tas sch'oxanel in poder, aton chic', c'ac' yed' jun nivan tab' icha asun.
20 A c'u ol q'uic'b'oqueloc.
Axo q'uen uj, te chac ol aj q'ueen icha chic'.
Icha chi' ol ajoc ayic manto ja sc'ual yoval in c'ool a in Yajal in tic.
A jun c'ual chi', te nivan yelc'ochi. Ol te sat sc'ool eb' anima yuuj.
21 Axo eb' syal sb'a d'ayin a in Yajal in tic, ol laj colchaj eb', xchi Dios d'a Slolonel chi'.

22 Ex vetisraelal, aq'uecoch e chiquin d'a juntzañxo ol val tic d'ayex. A Dios ix ch'oxani chajtil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yopisio Jesús aj Nazaret d'ayex, ayic ix sb'oan juntzaï milagro, juntzaï malaj b'aj squila' yed' juntzaïxo tas sch'oxanel spoder. A juntzaï chi' ix sb'o Dios yed' Jesús. Ina eyojtactaxon juntzaï tic. **23** Palta a Jesús chi', ix ac'jicanoch d'a yol e c'ab', yujto icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. Yictax d'a pecataxo yojtacxo Dios tas ol javoc d'a yib'aï Jesús chi'. A ex tic ix e majnej sc'ab' eb' chuc, yic ix eyamani, ix e culusanq'uei. Icha chi' ix eyutej e milanchamoc. **24** Palta axo Dios ix ac'an pitzvocxi. Ix yac'an ganar spitzvixi, yujto a chamel malaj tz'och d'ay. **25** A viñaj David alannaccan yab'ixal Jesús chi' to ol pitzvocxi. Xchi icha tic:

Masanil tiempo naan achñej
vuuj. Yujto ayachec' d'a in
vach' c'ab', yuj chi' max som-
chajel-laj in c'ool.
26 Yuj chi' ste tzalaj in c'ool, tzin
b'itan d'a tzalajc'olal. Malaj tas
tzin na yuj in nivanil tic, yujto
tzach vac'och yipoc in c'ool.
27 Yujto maï ol actejcanlaj in
pixan d'a scal eb' chamnac, maï
ol a cha c'ab'at in nivanil tic, a
in ton tic sic'b'il in el uuj.
28 Ix ac' vojtaquejel sb'eal q'uinal,
ol ac' tzalajb'oc in c'ool ayic
ayachec' ved'oc.
Icha chi' yaj stz'ib'ancan viñaj
David d'a Slolonel Dios.

29 Ex vetchoñab', te chequel tas ajnac viï co mam quicham aj David chi'. Cojtac to chamnac viï, mucnajnac viï. A jun yed'tal b'aj mucan viï chi', añeja' chequelto yajec' ticnaic. **30** Palta a viñaj David chi', ac'b'il yopisio viï yalancani tastac ol javoc. Yojtac viï to te yel sti' Dios yac'naccan d'ay, to a Cristo ol elixcan yiïtiloc, axo yochcan reyal chi' sq'uexuloc viï. **31** Ayocto ix yojtacanel viñaj David chi' tas ol aj Cristo. Yuj chi' yalnaccan viï to ol pitzvocxi Cristo chi'. Ix yalanpaxcan viï to a Dios maï ol actancan spixan d'a scal eb' chamnac. Axo snivanil, maï ol c'aoc. **32** Yuj chi' a Jesús tic, a Dios ix ac'anxi pitzvoc. Co masanil scac'och co b'a testigoal yuj jun tic, yujto ix quila'. **33** Añejtona', ix pax d'a satchaaï yuj spoder Dios, yic b'at em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios chi', axo ix ac'an Espíritu Santo d'ay, icha yutejnac yalancani. Axo Jesús chi' ix ac'ancot jun tzeyil tic yed' jun tzeyab' tic. **34** A viñaj David chi' maj b'atlaj viï d'a satchaaï yed' snivanil. Palta yalnaccan viï icha tic:

A Dios Cajal alannac d'a Vajalil:
Emaï c'ojan d'a in vach' c'ab',[d]
35 masanto ol vac'canoch eb'
ayoch ajc'ool d'ayach d'a yalaï
oc, xchi Dios d'a Vajalil, xchi
viñaj David chi'.

36 Palta in gana tzeyojtaquejel sic'lab'il e masanil ex vetisraelal to a Jesús ix e culusejq'ue chi', aton ix ac'jioch Cajaloc yuj Dios. Ix ac'jioch Cristoal, aton jun tañvab'iltaxon sjavi cuuj, xchi viñaj Pedro chi'.

37 Ayic ix yab'an juntzaï chi' eb' choñab', ix te och pitz'an cusc'olal d'a spixan eb'. Ix yalan eb' icha tic d'a viñaj Pedro yed' d'a juntzaïxo eb' schecab' Jesús:

—Ex vetanimail, ¿tas vach' co c'ulan ticnaic jun? xchi eb'.

38 Yuj chi', ix yal viñaj Pedro chi' d'a eb':

[d] **2.34** Il nota d'a Mateo 22.44.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Naec e b'a. Aq'uec bautizar e b'a d'a sb'i Jesucristo, yic vach' ol ac'joc lajvoc e mul yuj Dios. Ichato chi', ol yac'an Espíritu Santo d'ayex. **39** Yujto icha chi' ajnac yac'annaccan sti' d'ayoñ, d'a eb' cuninal yed' pax d'a masanil mach najat ay. Yujto a Cajalil co Diosal syac' Yespíritu d'a jantacïej eb' syavtejcot yicoc, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

40 Tzijtumto tas ix yal viñ d'a eb'. Ix yac'anpax razón viñ d'a eb':

—Iq'uequel e b'a d'a scal eb' malaj svach'il tic, xchi viñ.

41 Yuj chi' ay eb' ix ac'anoch d'a sc'ool tas ix yal viñaj Pedro chi'. Ix yac'an ac'joc bautizar sb'a eb'. A eb' ix och creyenteal d'a jun c'u chi', ay am oxeoc mil eb'. **42** Ix yac'an val och spensar eb' d'a juntzañ c'ayb'ub'al ix yal eb' schecab' Jesús chi'. Junxoñej ix yutej spensar eb' smasanil. Slesalvi eb', smolb'an sb'a eb', svaan ixim pan eb' yic vach' snaancot Jesús Cajal eb'.

A sb'eyb'al eb' b'ab'el creyente

43 A eb' schecab' Jesús, tzijtum milagro ix sch'ox eb' yuj spoder Dios. Yuj chi' ix laj xiv eb' anima smasanil. **44** Jantacïej eb' ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool, junxoñej ix aj eb'. Jantacñej tastac ay d'a eb', junxoñej ix laj yutej eb'. **45** Ay eb' ix laj schoñel sluum yed' jantacïej tastac ay d'a eb'. Ix laj spucanec' stojol eb' d'a scal, icha syala' tastac tz'och yuj junjun eb'. **46** Junjun c'u smolb'an sb'a eb' d'a yol yamaq'uil stemplo Dios. Axo d'a spat eb' smolb'ej sb'a yic smol va eb'. Junxoñej slaj va eb' d'a tzalajc'olal. Te junc'olal ix aj eb'. **47** Slaj yalan vach' lolonel eb' d'a Dios, ste tzalaj pax eb' anima smasanil yed' eb'. Axo Jesús Cajal tz'ac'an q'uib' sb'isul eb' d'a junjun c'u, yuj eb' van scolchaj chi' yuuj.

B'onacxi yoc jun viñ max yal sb'eyi

3 **1** A junel, d'a a las tres yic yemc'ualil, molan ix b'at viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a stemplo Dios, yujto icha chi' yorail slesalvi eb' aj Israel ta'. **2** Ay jun viñ, junjun c'u tzul chelchajcan d'a yol sti' jun spuertail yamaq'uil templo chi', aton d'a jun scuch Vach' Yilji, yic sc'an tumin viñ d'a eb' sc'och d'a yol yamaq'uil templo chi', yujto max yal sb'ey viñ yictax ix alji. **3** Axo ix yilan viñ sc'och viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a stemplo Dios chi', ayic van yoch eb' viñ ta', ix sc'anan stumin viñ d'a eb' viñ. **4** Axo viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' ix och q'uelan d'a viñ.

—Cotañ q'uelan d'ayoñ, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

5 Yuj chi', ix och q'uelan viñ d'a eb' viñ. A snaan viñ to ol ac'joc jab'oc stumin viñ yuj eb' viñ. **6** Palta ix yalan viñaj Pedro chi' d'a viñ:

—A in tic, malaj in tumin. Palta ay jun syal vuuj, a yed' jun chi' ol in colvaj d'ayach. Yuj spoder Jesucristo aj Nazaret q'ueañ vaan, b'eyañ, xchi viñ d'a viñ.

7 Axo viñaj Pedro chi' ix yaman sc'ab' viñ d'a svach'. Ix squetzanq'ue vaan viñ. Elañchamel ix och yip yoc viñ yed' yip sjaj yoc viñ schab'il. **8** Ix q'ue jucnaj viñ, ix och ijan viñ sb'eyi. Ix och viñ d'a yol yamaq'uil templo chi' yed' eb' viñ, sq'ue chennaj viñ ayic sb'eyec' viñ. Ix yalanpax vach' lolonel viñ d'a Dios. **9** Axo eb' anima ayec' ta', ix laj yil eb' sb'eyec' viñ, ix yab'an eb' yalan vach' lolonel viñ d'a Dios. **10** Yuj chi' ix te sat sc'ool eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yuj tas ix aj sb'o viñ, yujto yojtac eb' to junjun c'u c'ojanem viñ sc'an tumin d'a sti' spuertail yamaq'uil templo chi', aton d'a jun scuch Vach' Yilji.

Ix lolon viñaj Pedro d'a stentail yic Salomón

11 A viñ ix b'oxi yoc chi', junñej tz'ec' viñ yed' viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi'. Axo eb' anima smasanil, ix te sat sc'ool eb'. Yuj chi' ix smolb'an sb'a eb' smasanil d'a stz'ey eb' viñ ayic ayec' eb' viñ d'a jun stentail templo Dios scuchan Yic Salomón. **12** Ayic ix yilan jun chi' viñaj Pedro chi', ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetisraelal, ¿tas yuj ste sat e c'ool oñ eyilani? ¿Tas yuj tzex och q'uelan d'ayoñ? Mañ e na'a to yuj co jelanil mato yuj co vach'il ix b'oxi sb'ey jun viñ tic. **13** A co Diosal, añeja' jun Dios b'aj yac'naquem sb'a eb' co mam quicham, aton viñaj Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj Jacob. Yuuj paxi te nivan ix aj yelc'och Jesús, aton Yuninal. Palta a ex tic, ix eyac'och d'a yol sc'ab' eb' yajal. A viñ yajal scuchan Pilato, sgana viñ ix yaq'uel d'a libre. A exxo maj yal-laj e c'ool. **14** A Jesús chi', yicñej Dios yaji, te tojol sb'eyb'al. Palta a exxo tic, maj e cha el-laj d'a libre. Axo jun viñ mac'umcham anima ix e c'anelta sq'uexuloc. **15** Icha chi' ix eyutej e milancham jun aj q'uinal. Palta a Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. A jun tic scac' val och co b'a testigoal yuuj. **16** A jun viñ tzeyil tic, eyojtac viñ, toxonton max yal sb'ey viñ. Palta a Jesús ix ac'an b'oxoc viñ. Yujñej to scac'och Jesús chi' d'a co c'ool ix b'oxi sc'ool viñ sic'lab'il d'a eyichañ e masanil.

17 Axo ticnaic ex vetchoñab', vojtac to ix eyac' miljoccham Jesús chi' yujto mañ eyojtacoc tas van e c'ulani. Icha pax chi' eb' yajal, mañ yojtacoc eb'. **18** Palta icha chi' ix yutej Dios yac'an elc'och tas alb'ilcan yuj eb' schecab'. Yujto yalnaccan eb' to a Cristo yovalil ol yab' syail. **19** Yuj chi', naec e b'a. Q'uexec e b'eyb'al, aq'uec och e pensar d'a Dios, yic vach' ol succhaj sat e mul. Tato icha chi', ay jun tiempoal ol yac' Dios Cajal tzalajc'olal d'ayoñ a oñ israel oñ tic. **20** A Dios ol checanxicot Jesús d'a schaelal, yujto a ac'jinac yopisio yoch Cristoal d'ayex yed' d'ayoñ. **21** Palta a ticnaic, yovalil ol canñej Jesucristo d'a satchaañ, masanto ol javoc jun tiempoal ayic ol b'o yaj masanil tas yuj Dios. Icha chi' yutejnac yalancanel d'a sti' eb' schecab' d'a peca', aton eb' yicñej Dios yaji. **22** Axo viñaj Moisés alannaccan icha tic d'a eb' co mam quicham: A Dios Cajal ol sic'anelta jun schecab' d'a scal eb' quetchoñab', icha ix yutej in sic'anelta a in tic. Tzeyac' val och e chiquin d'a jantacñej tas ol yal d'ayex. **23** Yujto a mach mañ ol ac'anoch schiquin smaclan yab' tas ol yala', ol satxicanel d'a scal eb' quetchoñab', xchinaccan Moisés chi' d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

24 A jantacñej eb' schecab' Dios ec'nac d'a peca', yictax yec'nac viñaj Samuel, ix laj yalcan yab'ixal jun tiempoal van yec' tic eb'.

25 Palta a ex tic, yiñtil ex can eb' viñ alannaccanel slolonel Dios chi' qued'oc. Yuj chi', ayic yac'annacpaxcan strato Dios yed' eb' co mam quicham chi', yac'nacpaxcan d'ayoñ yed' eb'. Aton jun strato tic yac'naccan d'a viñaj Abraham chi'. Xchi icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tic: Yuj iñtilal, ol vac' in vach'c'olal d'a eb' anima d'a junjun choñab' d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi Dios d'a viñaj Abraham chi'. **26** Ayic ix yac'anxi pitzvoc Yuninal, a d'ayoñ ix sb'ab'laj chequejcoti, yic vach' tzoñ colchaji, scactancan co chucal junjun oñ, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

Ic'jinacb'at viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a eb' yajal

4 **1** Ayic van yalan viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a eb' anima, ix c'och eb' viñ sacerdote, viñ yajalil[e] eb' stañvumal stemplo Dios yed' eb' viñ saduceo. **2** Ix cot yoval eb' viñ, yujto a viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi', van sc'ayb'an eb' anima eb' viñ. Van yalan eb' viñ to ol pitzvocxi eb' chamnac, yujto icha chi' ix aj spitzvixi Jesús. **3** Yuj chi' ix yamji eb' viñ yuj eb' viñ, ix ac'jioch eb' viñ d'a preso. Yujto yemxo c'ualil, yuj chi' jun ac'val ix ochcan eb' viñ. **4** Palta a val eb' ix ab'an slolonel Dios d'a scal eb' anima chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Yuj chi' ix te q'uib' sb'isul eb' creyente. A sb'isul eb' viñ vinac, ay am oyeoc mil.

5 Axo d'a junxo c'u ix smolb'ej sb'a eb' viñ sat yajal d'a Jerusalén chi', eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio yed' eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés. **6** Ajun viñaj Anás, viñ sat sacerdote ix c'ochpax yed' eb' viñ, añejtona' ix c'ochpax viñaj Caifás, viñaj Juan yed' viñaj Alejandro yed' jantacñej eb' sc'ab' yoc eb' viñ sat sacerdote. **7** Ix b'at yac'an ic'joccot viñaj Pedro yed' viñaj Juan d'a yichañ eb' viñ. Ix sc'anb'an eb' viñ d'a eb' viñ:

—¿B'ajtil ix eyic' jun eyopisio tic yic tze c'ulan juntzañ tic? ¿Mach tz'ac'an e c'uloc? xchi eb' viñ. **8** Axo viñaj Pedro chi', te ayoch Yespíritu Dios yed' viñ, yuj chi' ix yal viñ icha tic:

—Ex yajal eyaj d'a eb' choñab' yed' ex yichamtac vinaquil israel, **9** tze c'anb'ej d'ayoñ, yujto ay jun vach'il ix cac' d'a jun viñ max yaltaxon sb'ey tic, tecan e gana tzeyab'i tas ix aj sb'oxi viñ. **10** Yuj chi' a jun tic ol cal d'ayex, yic ol yojtaquejel eb' quetisraelal smasanil. A viñ ix javi d'a eyichañ tic, ix b'oxi viñ yujñej spoder Jesucristo aj Nazaret, aton jun ix e culusejq'uei. Palta axo Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. **11** A ex tic, icha junoc b'oum pat, icha chi' eyaji. Axo Jesús, icha q'uen q'ueen alb'ilcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani to malaj tz'och d'ayex. Palta axo ix och yopisio, icha q'uen q'ueen ix och sjolomoc chiquin pat. **12** Malaj junocxo mach syal oñ scolani, yujto a d'a yolyib'añq'uinal tic, malaj junocxo mach ix ac'ji yopisio yuj Dios yac'an co colnab'il, añej val Jesús, xchi viñ d'a eb'.

13 Axo ix yilan eb' viñ yajal chi' to ix stec'b'ej sb'a viñaj Pedro chi' yed' viñaj Juan yalani. Ix yilanpax eb' viñ to mañ c'ayb'ab'iloc eb' viñ, comon anima eb' viñ. Yuj chi' ix te sat sc'ool eb' viñ. Ichato chi' ix nachajel yuj eb' viñ to junñej ec'nac eb' viñ yed' Jesús. **14** Ix yilanpax eb' viñ to liñanoch viñ ix b'oxi yoc chi' d'a stz'ey eb' viñ. Yuj chi' maj yal yac'anoch junoc tas eb' viñ d'a yib'añ eb' viñ. **15** Yuj chi' ix yalan eb' viñ to

[e] **4.1** A eb' yajalil templo, aton eb' saduceo, syalan eb' to max pitzvixi eb' chamnac. Yuj chi' ix cot yoval eb' d'a sc'ayb'ub'al eb' schecab' Cristo.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'ic'jiel viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a yichañ eb' viñ, yacb'an slolon can eb' viñ sch'ocoj. **16** Ixñej elta eb' viñ, ix yalan eb' viñ icha tic:

—¿Tas val scutej eb' viñ schavañil tze na'a? Yujto yojtacïej eb' aj Jerusalén tic to ix sb'o jun nivan milagro eb' viñ. Yuj chi' max yal calani to es. **17** Axo ticnaic, yic max spuquel jun ab'ix tic eb' viñ d'a scal eb' anima, co xib'tejec eb' viñ, yic vach' mañxo ol yalel yab'ixal Jesucristo eb' viñ d'a junocxo anima, xchi eb' viñ yajal chi'.

18 Ix lajvi chi', ix yavtanxioch eb' viñ eb' viñ. Ix yalan val eb' viñ d'a eb' viñ to mañxa b'aq'uiñ syalel yab'ixal Jesús eb' viñ, mañxa pax b'aq'uiñ sc'ayb'ej eb' anima eb' viñ d'a jun c'ayb'ub'al chi'. **19** Palta axo ix tac'vi viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a eb' viñ icha tic:

—Scham val e naani. ¿Tom vach' d'a sat Dios tze na'a, tato a eyic chi' sco c'anab'ajej, axo Dios max co c'anab'ajej tas syala'? **20** Yuj chi', max yal cactan calanel yab'ixal tas ix quila' yed' tas ix cab'i, xchi eb' viñ.

21 Yuj chi', ix vach' xib'taj eb' viñ yuj eb' viñ. Ix ac'jiel eb' viñ d'a libre. Max nachaj yuj eb' viñ tas syutej eb' viñ yac'anoch yaelal d'a yib'añ eb' viñ. Yujto masanil eb' choñab' van yalan vach' lolonel d'a Dios yuj jun ix sc'ulej eb' viñ chi'. **22** A viñ ix b'oxi yoc chi', másxo 40 ab'il sq'uinal viñ.

Sc'an stec'anil eb' creyente d'a Dios

23 Ix lajvi yac'jiel viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' d'a libre, ix b'at eb' viñ. Ix c'ochxi eb' viñ b'aj aycan juntzañxo eb' yetb'eyum. Ix laj yalan eb' viñ jantac tas ix yal eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio. **24** Axo ix yab'an eb' yetb'eyum eb' viñ chi', junñej molañ ix aj slesalvi eb' d'a Dios. Ix yalan eb' icha tic:

—Mamin, ach co Diosal, a ach a b'onac satchaañ yed' lum luum tic, a' mar yed' smasanil tastac. **25** A ach lolonnac ach yed' Espíritu d'a jun a checab' scuch David ayic yalannaccan icha tic:

> ¿Tas val yuj tz'el veq'uec'oc yav eb' ch'oc choñab'il sq'uechaañ?
> ¿Tas val yuj slajtiej sb'a eb' d'a junoc tas mañ ol tzac'van eb' sb'oani?
> **26** A eb' viñ rey yed' eb' viñ yajal d'a juntzañ choñab' chi', schichonoch sc'ool eb' viñ, smolb'an sb'a eb' viñ, junlajanxoñej syutej slajtian sb'a eb' viñ d'a spatic viñ Yajal yed' d'a spatic viñ rey sic'b'ilel uuj, xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

27 D'a val yel, a viñaj Herodes, viñaj Poncio Pilato, eb' mañ israeloc yed' pax eb' israel, ix smolb'ej sb'a eb' d'a yol choñab' tic. Ix slajtian sb'a eb' d'a spatic Uninal, aton jun sic'b'ilelta uuj, aton jun ac'b'ilcan yopisio uuj. **28** Ix laj sb'o eb' jantacñej tas alb'ilcan uuj d'a peca', yujto elnacxo d'a a c'ool to icha chi' sc'ulej eb'. **29** Axo ticnaic Mamin, ina val eb' tic, ste cot yoval eb' d'ayoñ. Yuj chi', ac' co tec'anil yic max oñ xiv calanel a lolonel, yujto a checab' oñ. **30** Ac' val a poder d'ayoñ, yic vach' ol b'oxoc sc'ool eb' penaay. Ac' co b'o juntzañ milagro sch'oxanel a poder, yujñej Uninal aton Jesús, sic'b'ilcaneli, xchi eb' d'a Dios.

31 Ayic ix lajvi slesalvi eb' chi', axo jun pat b'aj ayec' eb' chi' ix te tzicub'tañaj yuj Dios. Ix te och val

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yespíritu Dios yed' eb' smasanil. Yuj chi' ix stec'b'ej sb'a eb' yalanel slolonel Dios chi'.

Junñej yaj masanil tas yuj eb'

32 Jantacñej eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, jun lajanñej ix yutej spensar eb'. Junc'olalxoñej ix aj eb'. Malaj junoc mach ix alan yicoc junoc tas sch'ocoj. Yujto a jantacñej tas ay d'a eb', junñej ix yutej eb' smasanil. **33** Axo eb' schecab' Jesús ix tec'b'an sb'a yalaneli to ix pitzvixi Cajal Jesús chi'. Axo Dios ix och yed' eb' creyente smasanil. **34** Malaj junoc mach meb'a' ix ajcan d'a scal eb', yujto a jantacñej eb' ay sluum ma spat, ix laj schoñel eb'. Axo stojol ix yic'cot eb'. **35** Ix yac'anoch eb' d'a yol sc'ab' eb' schecab' Jesús chi'. Axo eb' ix pucanb'at d'a eb' creyente chi', ato syala' tas tz'och yuj junjun eb'. **36** Ay jun viñ creyente scuch José, ix ac'ji scuch Bernabé yuj eb' schecab' Jesús. A Bernabé syalelc'ochi, Ac'umoch Tec'anil. A viñ chi' yiñtilalcan Leví viñ, aj choñab' Chipre viñ. **37** Ay jun sluum viñ ix schoñeli. Ix yic'ancot stojol viñ, ix ul yac'ancan viñ d'a eb' schecab' Jesús.

A smul viñaj Ananías yed' ix Safira

5 **1** Ay jun viñ scuchan Ananías, axo ix yetb'eyum viñ Safira sb'i ix. Ay jun sluum viñ ix schoñeli. **2** Ix schaan stojol jun sluum viñ chi', palta ix yic'canel nañal yic viñ yed' ix yetb'eyum chi', yuj chi' mañ tz'acanoc stojol ayic xid' yac'ancan viñ d'a eb' schecab' Jesús. Palta axo ix aj yalan viñ to tz'acan q'uen tumin chi' smasanil. Yojtac pax ix yetb'eyum viñ to icha chi' yaji. **3** Axo ix yalan viñaj Pedro d'a viñ:

—¿Tas yuj ix yac' a c'ool viñ Satanás, yuj chi' tzesej d'a Yespíritu Dios? Ina ix ic'canel nañal q'uen ic d'a stojol jun a luum chi'. **4** Ayic manto a choñ luum, yel ic luum. Añejtona' icha pax chi', ayic ix a choñaneli, yel ic ton stojol chi'. Yuj chi', ¿tas yuj ix a na jun chucal tic? Mañoclaj d'a eb' anima tzesej, palta a d'a Dios tzesej, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

5 Ix lajviñej yab'an jun chi' viñaj Ananías chi', ix ec' telnaj viñ, ix cham viñ. Axo eb' ix ab'an specal jun chi', ix te xiv eb'. **6** Axo juntzañ eb' quelemtac ix javi, ix sb'ac'anoch jun c'apac eb' d'a snivanil viñ. Ix yic'anelta viñ eb', ix b'at smucancan viñ eb'.

7 Ayxom oxeoc hora scham viñaj Ananías chi', ix c'och ix yetb'eyum viñ. Ix och ix d'a yol pat. Mañ yojtacoc ix tato ay tas ix ic'an viñ yetb'eyum ix chi'. **8** Axo viñaj Pedro ix c'anb'an d'a ix:

—Al d'ayin, ¿tom yel to icha tic ix e choñb'at jun e luum chi'? xchi viñ d'a ix.

—I', ichaton chi', xchi ix d'a viñ.

9 Yuj chi' ix yal viñ d'a ix:

—¿Tas yuj tze mol lajtiej e b'a yic tzeyac'an proval Yespíritu Dios Cajal? Ina yajec' eb' viñ ix xid' mucancan viñ etb'eyum d'a ti' pat chi'. Axo ticnaic ol ach yic'paxb'at eb' viñ a ach tic, xchi viñ d'a ix.

10 D'a jun rato chi', ix telvi ix d'a yichañ viñaj Pedro chi'. Ix cham ix. Axo ix ochc'och eb' quelemtac chi', ix yilan eb' chamnacxo pax ix. Yuj chi' ix yic'b'at ix eb'. Ix b'at smucanem ix eb' d'a stz'ey viñ yetb'eyum chi'. **11** Yuj chi' ix xivq'ue eb' creyente smasanil yed' jantacñej eb' ix ab'an specal jun chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Tzijtum milagro ix sb'o eb' schecab' Jesús

12 Axo eb' schecab' Jesús chi', tzijtum milagro ix sb'o eb'. Ix sch'ox val el spoder Dios eb' d'a scal eb' anima. A d'a jun stentail stemplo Dios scuchan yic Salomón, ata' ix smolb'ej sb'a eb' creyente smasanil. **13** Axo eb' mañ creyenteoc, malaj eb' stec'b'ej sb'a sc'ochi yic smolb'an sb'a eb' yed' eb'. Palta yojtac eb' to te vach' eb' creyente chi'. **14** Tzijtum eb' viñ vinac yed' eb' ix ix, ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. **15** Tz'ic'jipaxelta eb' penaay d'a yoltac calle. Ay eb' tz'ic'jielta d'a sat ch'at, ay eb' d'a sat svaynub'. Ata' ix staïvej eb' yec' viñaj Pedro, yic tope tz'ec' jab'oc yeñul viñ d'a yib'añ eb' snaani. **16** Tzijtum eb' anima ix cot d'a juntzañ choñab' d'a slac'anil Jerusalén. Ix yic'ancot juntzañ eb' penaay eb' yed' eb' tz'ixtax yuj eb' enemigo. Ix laj b'oxican sc'ool eb' smasanil.

Ochnac d'a yib'añ eb' schecab' Jesús

17 Axo viñ sat sacerdote yed' eb' yetb'eyum smasanil, aton eb' spartido eb' saduceo, ix te och chichonc'olal d'a spixan eb'. **18** Yuj chi' ix schec yamjoc eb' viñ schecab' Jesús chi' eb'. Ix ac'jioch eb' viñ d'a jun preso yic eb' choñab'. **19** Axo d'ac'valil ay jun yángel Dios Cajal ix ul jacan te' preso chi'. Ix ic'jielta eb' viñ. Ix lajvi chi', ix yalan d'a eb' viñ:

20 —Ixiquec d'a stemplo Dios. Tzex och d'a yol yamaq'uil. Tzex aj liñan ta', tzeyalanel vach' ab'ix yic q'uinal d'a junelñej, xchi jun ángel chi' d'a eb' viñ.

21 Yuj chi' toxo van sacb'i ayic ix ochc'och eb' viñ d'a yol yamaq'uil stemplo Dios chi', ix sc'ayb'an eb' anima eb' viñ ta'.

Axo viñ sat sacerdote chi' yed' eb' viñ yetb'eyum ix avtancot eb' viñ sat yajal, aton jantacñej eb' viñ yajal yaj d'a eb' israel. Ix lajvi chi', ix schecanb'at jayvañ eb' viñ polencía eb', yic sb'at eb' viñ yiq'uelta eb' viñ schecab' Jesús chi' d'a preso. **22** Axo ix c'och eb' viñ d'a te' preso chi', mañxalaj mach ayeq'ui. Ix lajvi yilan eb' viñ to mañxalaj mach, ix b'at yalan eb' viñ icha tic:

23 —Ix quila', vach' yajoch sc'ab' te' preso chi'. Axo eb' staïvumal te' chi', liñanec' eb' d'a sti' te'. Palta axo ix co jacan te', ix quilani mañxalaj mach ayec' d'a yol te', xchi eb' viñ.

24 Axo viñ sat sacerdote chi', eb' yetb'eyum yed' pax viñ yajal eb' viñ staïvumal stemplo Dios, ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix te sat sc'ool eb' viñ. Maj nachajel-laj yuj eb' viñ tas val yaji. **25** Junanto rato chi' ix c'och junxo viñ. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A eb' viñ ix eyac'och d'a preso, ayxo ec' eb' viñ d'a yamaq'uil stemplo Dios ticnaic. Van sc'ayb'aj eb' anima yuj eb' viñ, xchi viñ.

26 Yuj chi', axo viñ yajal eb' staïvan templo chi' yed' eb' viñ polencía, ix b'at eb' viñ yic'cot eb' viñ. Palta ac'añc'olal ix yutej eb' viñ yic'ancot eb' viñ schecab' Jesús chi', yujto ix xiv eb' viñ sjulq'uenaj yuj eb' anima. **27** Ix b'at ac'ji eb' viñ schecab' Jesús chi' d'a yichañ eb' viñ sat yajal. Axo viñ sat sacerdote chi' ix alan d'a eb' viñ.

28 —Ina ix cham val calan d'ayex to maxtzac e c'ayb'ej eb' anima d'a sc'ayb'ub'al Jesús. ¿Tom max e c'anab'ajej? A ticnaic, ix te pucaxb'at

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

e c'ayb'ub'al d'a Jerusalén tic,
masanto e gana tze ch'oxelta to a oñ
ix co milcham Jesús chi', xchi viñ d'a
eb' viñ.
29 Palta ix tac'vi viñaj Pedro yed'
juntzañxo eb' viñ schecab' Jesús, ix
yalan eb' viñ:
—Yovalil a tas syal Dios, a sco
c'anab'ajej. Axo juntzañ schecnab'il
anima, tato max scha sb'a yed' yic
Dios, max co c'anab'ajejlaj. **30** A ex
tic ix eyac' miljoccham Jesús, ayic ix
d'uñb'ajq'ue d'a te' culus. Palta a jun
Dios b'aj yac'nac em sb'a eb' co
mam quicham, añeja' co Diosal a oñ
tic. A' ix ac'an pitzvocxi Jesús chi'
d'a scal eb' chamnac. **31** A ix ac'an
yopisio, ix yic'anb'at d'a svach'c'ab'.
Ix yac'anoch Cajaloc yed' co
Columaloc, yic vach' sco na co b'a a
oñ israel oñ tic, yic slajvican co mul
yuuj. **32** A oñ tic, scac' testigoal co
b'a yuj juntzañ scal tic d'ayex. Añej-
tona' Yespíritu Dios syac' pax tes-
tigoal sb'a qued'oc. A Dios tz'ac'an
Yespíritu tic d'a jantacñej mach
sc'anab'ajan tas syala', xchi eb' viñ.
33 Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ
yajal chi', ix te cot yoval eb' viñ. Ix
snib'ej eb' viñ smilcham eb' viñ d'a
elañchamel. **34** Palta a d'a scal eb'
viñ yajal chi' ay jun viñ fariseo scuch
Gamaliel ayeq'ui. Te c'ayb'um viñ d'a
sley Dios. B'inajnac viñ d'a vach'il
yuj eb' anima. Ix q'ue liñan viñ. Ix
schecan viñ ic'joccanelta eb' viñ
schecab' Jesús chi' junoc rato. **35** Ix
lajvi yelcancot eb' viñ chi', ix yalan
viñ:
—Ex vetisraelal, naec val sic'lab'il
tas tzeyutej e b'oan yaj juntzañ eb'
viñ tic. **36** Co naeccot jun viñ scuch
Teudas[f] ec'nac d'a yalañtaxo.
Yac'nacoch sb'a viñ yajalil d'a scal
eb' anima. Yalannaquel viñ to te ay
yopisio viñ. Ay am junoc chañe'
ciento vinac ochnac yed' viñ. Palta
miljicham viñ. Axo jantac eb' ochnac
yed' viñ chi', saclemnaccanb'at eb'.
Satnacpaxcanem jun yic eb' chi'.
37 Ix lajvi chi', ay jun viñ scuch
Judas aj Galilea, yac'nacoch sb'a viñ
yac'an oval yed' eb' viñ yajal ayic ix
ic'jichaañ sb'isul eb' anima. Tzijtum
anima ochnac yed' viñ. Añeja' ix
miljipaxcham junxo viñ chi'. Axo jan-
tacñej eb' ochnac yed' viñ, saclem-
nacpaxcanb'at eb'. **38** Yuj chi' sval
d'ayex, cactejec quixtan eb' viñ
schecab' Jesús tic, yil eb' viñ. A jun
yic eb' viñ tic, tato añej eb' anima ay
yico', munil ol satxicanemoc. **39** Palta
tato a Dios ay yico', mañ ol yal-laj
cac'an lajvoc. Ay smay to van cac'an
oval yed' Dios chi', xchi viñ.
40 Ix snaan eb' viñ yajal chi' to
te yel syal viñ. Yuj chi' ix avtajxioch
eb' viñ schecab' Jesús chi' yuj eb'
viñ. Ix yalan eb' viñ to smac'ji eb'
viñ. Ix yalanpax eb' viñ d'a eb' viñ
to maxtzac yalel yab'ixal Jesús eb'
viñ. Ix lajvi chi', ix actajel eb' viñ.
41 Yuj chi' ix elta eb' viñ schecab'
Jesús chi' d'a yichañ eb' viñ sat
yajal. Te vach' ix yab' eb' viñ, yujto
yujñej Jesús ix yab' syail eb' viñ
icha sgana Dios. **42** Masanil c'u ix
yalel yab'ixal Jesús eb' viñ to Cristo
toni, syalelc'ochi Jun Sic'b'ilel yuj
Dios. Ix laj ec' yalel eb' viñ d'a yol
yamaq'uil stemplo Dios yed' d'a cal-
tac pat.

[f] **5.36-37** A viñaj Teudas yed' viñaj Judas, a eb' cuchb'annac eb' anima d'a oval yed' eb' aj Roma, am d'a stiempoal yalji Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Sic'b'ilel ucvañ eb' diácono

6 **1** A d'a jun tiempoal chi', ix te q'uib' sb'isul eb' creyente. Palta a eb' creyente aj Grecia, ix cot yoval eb' d'a eb' creyente aj Israel, yujto ayic tz'ac'ji va eb' meb'a' d'a junjun c'u, mañ tz'acanoc tz'ac'ji svael eb' ix chamnac yetb'eyum aj Grecia chi'. **2** Yuj chi' ix avtajcot eb' creyente smasanil yuj eb' schecab' Jesús chi'. Ix yalan eb':

—Mañ smojoc scactejcan calanel slolonel Dios tic yic axoñej vael tic squila'. **3** Yuj chi', ex vuc'tac, tze say ucvañoc vinac d'a co cal tic, tzeyac'anoch yopisio eb' sb'oan jun munlajel tic. A eb' tze say chi', aton eb' te vach' sb'eyb'al, eb' snachaj val el yic Dios yuuj, eb' te ay val och Yespíritu Dios yed'oc. **4** A oñxo tic, añeja' ol oñ lesalvoc, ol calanpaxel slolonel Dios, xchi eb' lajchavañ chi'.

5 Ix te tzalaj eb' smasanil yuj jun lolonel chi'. Axo eb' viñ ix sic'jiel chi', aton eb' viñ tic: Viñaj Esteban, te ay val och spensar viñ d'a Dios, te ay val och Yespíritu Dios yed' viñ, viñaj Felipe, viñaj Prócoro, viñaj Nicanor, viñaj Timón, viñaj Parmenas yed' viñaj Nicolás aj Antioquía. A viñaj Nicolás tic, ochnac viñ d'a sc'ayb'ub'al eb' israel d'a yalañtaxo. **6** Ix lajvi sic'jielta eb' viñ chi', ix ic'jib'at eb' viñ d'a yichañ eb' viñ schecab' Jesús. Axo eb' viñ schecab' Jesús chi' ix lesalvi yuj eb' viñ, ix yac'anpaxec' sc'ab' eb' viñ d'a sjolom eb' viñ.

7 Axo slolonel Dios ix te pucaxb'at d'a scal eb' anima. Yuj chi' ix te q'uib' sb'isul eb' creyente d'a Jerusalén chi'. Ay pax juntzañ eb' viñ sacerdote ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool.

Yamchajnac viñaj Esteban

8 Axo viñaj Esteban chi', nivan svach'c'olal Dios ix scha viñ. Ix och val Dios yed' viñ, yuj chi' tzijtum milagro ix sch'oxel viñ d'a scal eb' anima. **9** Palta ay juntzañ eb' israel smolb'ej sb'a d'a jun spatil culto scuch Yic eb' Ac'b'ilxocanel d'a Libre. Ay pax juntzañxo eb' aj choñab' Cirene, eb' aj Alejandría, eb' aj Cilicia yed' eb' aj Asia. Ix c'och eb' d'a viñaj Esteban chi'. Ix stelan sb'a eb' yed' viñ. **10** Palta maj yac'laj ganar viñ eb', yujto a Espíritu Santo ix ac'an sjelanil viñ. **11** Axo eb' chi', toñej ix sman jayvañ stestigo eb'. Ix ac'ji sc'ool eb' yuj eb', yic syal eb' icha tic:

—Ix cab' sb'uchvaj viñaj Esteban tic d'a spatic viñ co mam quicham aj Moisés yed' d'a Dios, xchi eb'.

12 Icha chi' ix yutej eb' stzuntzan chaañ eb' choñab', eb' ichamtac vinac yed' eb' c'ayb'um d'a ley Moisés. Yuj chi' ix cot jucnaj eb' d'a viñaj Esteban chi', ix syaman viñ eb', xid' yac'anoch viñ eb' d'a yichañ eb' viñ sat yajal. **13** Ix lajvi chi', ix manji juntzañxo eb' tz'ac'anoch es d'a yib'añ viñaj Esteban chi' yuj eb'. Ix stz'acan yal eb' icha tic d'a eb' viñ yajal chi':

—A viñaj Esteban tic, max yactejcan viñ sb'uchvaj d'a jun templo yicñej Dios yaj tic. Sb'uchvaj pax viñ d'a ley Moisés. **14** Ix cab' yalan viñ icha tic: A Jesús aj Nazaret ol pojanem stemplo Dios tic. Ol q'uexchaj juntzañ co b'eyb'al ac'b'ilcan d'ayoñ yuj Moisés chi', xchi viñ, xchi eb'.

15 Axo eb' viñ yajal chi' yed' eb' c'ojanem ta' smasanil, ix och q'uelan eb' d'a viñaj Esteban chi', ix yilanoch

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sat viñ eb', lajan yilji icha sat junoc ángel.

A slolonel viñaj Esteban

7 **1** Axo viñ sat sacerdote ix c'anb'an d'a viñaj Esteban chi':

—¿Yel am juntzañ ix yal eb' tic? xchi viñ.

2 Yuj chi', ix yal viñaj Esteban chi' icha tic:

—Ex vetchoñab' yed' ex ichamtac vinac, ab'ec nab'i. A Dios, te nivan yelc'ochi. Sch'oxnac sb'a d'a viñ co mam quicham aj Abraham ayic ayec' viñ d'a yol yic Mesopotamia, ayic manto c'och cajan viñ d'a choñab' Harán. **3** Yalannac Dios chi' icha tic d'a viñ: Actejcan lum a luum tic yed' jantac eb' a c'ab' oc. Ixic d'a junxo lugar ol in ch'ox d'ayach, xchi d'a viñ. **4** Slajvi chi', yactannaccan slugar eb' caldeo viñ b'aj ayec' chi'. Axo d'a choñab' Harán c'ochnaccan cajan viñ. Axo yic schamnac viñ smam viñ, yic'jinaccot viñ yuj Dios d'a jun lugar b'aj ay oñ ec' tic. **5** Palta malaj jab'oc luum yac'nac Dios chi' yicoc viñ d'a tic. Malaj jab'oc ac'jinac d'a viñ, palta yac'naccan sti' Dios chi' d'a viñ, ayic yalannaccan icha tic: Ol vac' jun a luum. Axo yic ol ach chamoc, ol can jun a luum chi' yicoc eb' iñtilal, xchi Dios chi' d'a viñ. Ayic mantalaj junoc yuninal viñ, ata' yalnaccan jun chi' Dios. **6** Yalannacpaxcan Dios chi' icha tic d'a viñ: A eb' iñtilal ol c'och cajan eb' d'a yol yic junxo ch'oc choñab'il. Ol ac'joc och eb' schecab'oc eb' ch'oc choñab'il chi'. Chañe' ciento ab'il ol yab' syail eb' yuj eb'. **7** Palta a in ol vac'och yaelal d'a yib'añ eb' ch'oc choñab'il chi'. Ol lajvoc chi', ol elta eb' iñtilal chi' d'a jun lugar chi', ol in yac'an servil eb' d'a jun lugar tic, xchinac Dios chi'. **8** Añejtona', yac'nacxican sti' Dios d'a viñaj Abraham chi'. Yalannaccan d'a viñ to tz'och jun yechel d'a snivanil viñ yed' d'a jantacñej eb' yiñtilal viñ, yic vach' scheclajeli to ay strato Dios yed' eb'. A jun yechel chi', aton jun scuch circuncisión. Yuj chi', ayic yalji jun yuninal viñaj Abraham scuch Isaac, yucub'ixial yalji, yac'ji circuncidar yuj viñaj Abraham chi'. Añejtona' yalji pax jun yuninal viñaj Isaac chi' scuch Jacob, ac'jipax circuncidar yuj viñaj Isaac chi'. Axo viñaj Jacob chi', lajchavañ eb' yuninal viñ aljinac. Laj ac'ji circuncidar eb' smasanil. A eb' lajchavañ chi', aton eb' co mam quicham a oñ israel oñ tic. **9** A d'a scal eb' co mam quicham chi', ay jun viñ yuc'tac eb' scuchan José. A junel meltzajoch eb' yuc'tac viñaj José chi' ajc'olal d'ay. Yuj chi' schoñb'at viñ eb' d'a Egipto, palta axo Dios och yed' viñ. **10** A Dios chi' colanelta viñ d'a scal juntzañ syaelal. Yac'an sjelanil d'a viñ. Och yed' viñ, yic vach' syutej sb'a viñ d'a yichañ viñ sreyal eb' aj Egipto chi'. Yuj chi' yac'och yopisio viñaj José chi' viñ yoch yajalil d'a Egipto chi'. Añejtona', yac'och viñaj José chi' viñ yilumaloc spat.

11 Palta a d'a jun tiempoal chi', ja jun nivan vejel d'a yib'añ masanil eb' aj Egipto chi' yed' d'a yib'añ eb' aj Canaán. Te ya' ec' eb' yuj jun vejel chi'. Icha pax chi' eb' co mam quicham ay d'a Canaán chi', mañxa b'aj vach' scot tas syab'lej eb'. **12** Axo yab'an viñaj Jacob chi' to ay ixim trigo d'a Egipto chi'. Yuj chi' schecb'at eb' yuninal viñ chi' ta', aton eb' co mam quicham. Sb'ab'elalto eb' b'at d'a jun chi'. **13** Axo schecjixib'at

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' d'a schaelal, ato ta' yal viñaj José chi' d'a eb' to yuc'tac sb'a viñ yed' eb'. Icha chi' aj yojtacanel viñaj Faraón chi' mach eb' yetchoñab' viñaj José chi'. **14** Axo viñaj José chi' checan ic'jib'at viñaj Jacob d'ay, aton viñ smam viñ. Schecan ic'jib'at eb' yuc'tac yed' eb' ix yetb'eyum eb' yed' pax eb' yuninal eb' smasanil, 75 sb'isul eb'. **15** Icha chi' aj sc'och viñaj Jacob chi' d'a Egipto chi'. Ata' cham viñ. Junjunal champax eb' co mam quicham chi' ta'. **16** Ichato chi' yic'jixicot snivanil viñ chi' yuj eb' junelxo d'a choñab' Siquem. Axo ta' ac'jinacoch snivanil eb' chi' d'a yol jun q'uen ñaq'ueen. A jun q'uen chi', atax viñaj Abraham manannaccanel q'ueen d'a eb' yuninal viñaj Hamor aj choñab' Siquem chi'.

17 Axo yic vanxo sc'och stiempoal yelc'och tas yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi', ayic yac'annaccan sti' d'a viñ, q'uib'chaañ sb'isul eb' yiñtilal viñ d'a Egipto chi'. Te tzijtum aj sb'isul eb' ta'. **18** C'ojanc'olalto och junxo viñ sreyal eb' aj Egipto chi'. A jun viñ chi', mañxo yojtacoc yab'ixal viñaj José chi' viñ. **19** A jun viñ rey chi', yixtejnac val eb' co mam quicham chi' viñ. Yac'nac val chucal viñ d'a eb'. Yalannac viñ d'a eb' to yovalil syumel jantacñej eb' svinac unin eb' tzato alji, yic munil syac'cham sb'a eb' b'aj sb'at yumjicanel chi'. **20** Aton d'a jun tiempoal chi' alji viñaj Moisés. Te vach' aj viñ d'a yichañ Dios. Oxeñej ujal q'uib'tzitaj viñ yuj smam snun d'a yol spat. **21** Slajvi chi', yactajcan viñ yuj ix snun icha syal jun ley chi'. Axo jun ix yisil viñ rey chi' ilanelta viñ. Yic'anb'at viñ ix d'a spat. Sq'uib'tzitan viñ ix icha val junoc yune'. **22** Axo viñaj Moisés chi' sc'ayb'ej viñ jantacñej tas yojtac eb' aj Egipto chi'. Yuj chi' te jelan aj slolon viñ. Jelan pax aj viñ sc'ulan masanil tastac.

23 Ayic 40 ab'ilxo sq'uinal viñ, sja d'a spensar viñ b'at yilan eb' yetchoñab', aton eb' quetisraelal. **24** Axo sc'och viñ, yilan viñ to ay jun viñ aj Egipto chi' van yac'an chucal d'a jun viñ yetchoñab' viñ. Yuj chi' och viñ yed' viñ. Axo viñ ac'anec' spac viñ yetchoñab' chi' ayic smac'ancham viñ aj Egipto chi' viñ. **25** Snaan viñaj Moisés chi' to snachajel yuj eb' yetchoñab' viñ chi' to a Dios van yac'lab'an viñ yic scolancanel eb'. Palta maj nachajel-laj yuj eb'. **26** Axo d'a junxo c'u sc'och viñ d'a chavañxo eb' yetchoñab'. Yilan viñ to van stzuntzan sb'a eb'. A sgana viñaj Moisés chi' to tz'och eb' d'a junc'olal, yuj chi' yal viñ d'a eb': Ex vetchoñab', ¿tas yuj tzeyac' oval? Ina eyetchoñab' e b'a, xchi viñ d'a eb'. **27** Palta axo viñ van yac'an oval chi' ic'anel viñaj Moisés chi'. Yalan viñ d'a viñ: ¿Mach ix ach ac'anoch juezal, yic tzoñ ac'an mandar? **28** ¿Tom a gana tzin a mac'paxchamoc icha utej jun viñ aj Egipto evi? xchi viñ. **29** Slajviñej yab'an jun chi' viñaj Moisés chi', sb'atcan viñ elelal. Sc'ochcan cajan viñ d'a scal eb' ch'oc choñab'il d'a yol yic Madián. Axo ta' alji chavañ yuninal viñ.

30 Ayxom 40 ab'iloc sc'och viñ ta', sb'at viñ d'a tzalan Sinaí, b'aj malaj anima. Axo ta' sch'ox sb'a jun ángel d'a viñ. Ayec' d'a scal jun c'ac' b'aj van stz'a jun te' q'uiix. **31** Axo yic yilanb'at jun chi' viñ, toñej te sat sc'ool viñ. Yuj chi' b'at viñ yilb'ati, axo Dios Cajal alan d'a viñ: **32** A in ton tic, jun Dios b'aj yac'nac em sb'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' a mam icham, aton viñaj
Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj
Jacob, xchi d'a viñ. Axo viñaj Moisés
chi', te ib'xiq'ue viñ yuj xivelal.
Majxo ochlaj q'uelan viñ d'ay.
33 Yalan Dios Cajal chi' d'a viñ:
Quichel a xañab', yujto a d'a jun
lugar b'aj ayach ec' tic, a inton
ayinec' d'ay. **34** A eb' in choñab'
ayec' d'a Egipto, svila' to van yab'an
syail eb' ta'. Svab'anpaxi to sc'acvi
eb' yab'an syail. Yuj chi' in javi
viq'uelta eb' d'a scal syaelal chi'. Yuj
chi', ixic. Ol ach in checb'at d'a
Egipto chi', xchi Dios chi' d'a viñ.
35 D'a peca' maj chajoclaj viñ yuj
eb' yetchoñab' chi'. Malaj ochnac viñ
d'a eb'. Yalannac eb' d'a viñ: ¿Mach
ach ac'anoch juezal, yuj chi' tzoñ ac'
mandar? xchi eb' d'a viñ. Palta a Dios
ac'an yopisio viñ yac'an mandar eb'.
Yac'jipax yopisio viñ yic syiq'uelta
eb' d'a scal yaelal chi'. A jun ángel
sch'ox sb'a d'a viñ d'a scal te' q'uiix
chi', a och yed' viñ. **36** Aton viñaj
Moisés chi' ic'annaquelta eb' quet-
choñab' d'a Egipto chi'. 40 ab'il
sch'oxnac juntzañ milagro viñ d'a
Egipto chi' yed' d'a a' Chacchac Mar
yed' pax d'a tz'inan luum. **37** Aton
viñ alannac icha tic d'a eb' quetisra-
elal chi': A Dios ol sic'anelta jun
schecab' d'a scal eb' quetchoñab' icha
ix yutej in sic'anelta a in tic, xchi viñ
d'a eb'. **38** Ec'nac viñ yed' eb' co
mam quicham d'a jun taquiñ luum.
Aypaxec' jun ángel yed' eb', aton jun
lolonnac yed' viñ d'a tzalan Sinaí. A
d'a viñaj Moisés chi', ata' yalnaccan
juntzañ lolonel Dios tz'ac'an co
q'uinal. Axo viñ alannaccan d'ayoñ.

39 Palta a eb' co mam quicham
chi', maj yal sc'ool eb' sc'anab'ajej tas
yal viñ chi'. Yuj chi' spatiquejel viñ
eb'. Snib'ej eb' meltzaj d'a Egipto.
40 Yalan eb' d'a viñaj Aarón: B'o jun-
tzañoc co diosal yic tzoñ scuchb'ani,
yujto a viñaj Moisés chi', jun viñ ix
oñ ic'anelta d'a Egipto, mañ cojtacoc
tas ix ic'an viñ, xchi eb'. **41** Yuj chi',
sb'oan jun q'ueen eb' icha quelem
vacax. A jun chi' yac'och eb' sdios-
aloc. Smilanpax juntzañ noc' noc' eb'
silab'oc d'ay. Yac'anoch sq'uiñal jun
sdiosal eb' sb'o chi'. **42** Yuj chi',
yiq'uel sb'a Dios d'a scal eb'. Actaj-
can eb' sch'ocoj yic vach' syaq'uem
sb'a eb' d'a juntzañ c'anal ay d'a sat-
chaañ. Stz'ib'ejnaccan jun schecab'
Dios icha tic:

> Ex israel, ayic yec'nac 40 ab'il
> eb' e mam eyicham d'a tz'inan
> luum, mañoc d'ayin sñusnac
> silab' eb' yed' yofrenda.
> **43** Malaj jab'oc tas eyac'nac d'ayin.
> Palta a jun e diosal scuch
> Moloc, [g] b'achb'il yed'tal eyuuj
> yed' jun yechel c'anal scuch
> Renfán, a juntzañ chi' eyalnac
> och e diosaloc. A d'a juntzañ
> yechel e b'onac chi', ata'
> eyalnac e b'a. Yuj chi' ol ex
> vic'canel d'a jun e luum tic, axo
> ex vac'ancanb'at d'a yichañb'at
> Babilonia, xchican Dios d'a
> Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

44 Palta ayic yec'nac eb' co mam
quicham chi' d'a tz'inan luum chi',
yed'nac jun yed'tal sley Dios eb'.
Aton jun yed'tal chi' b'onaccan yuj
viñaj Moisés chi', icha ajnac yalan
Dios chi' d'a viñ, ayic sch'oxannac

[g] **7.43** Moloc sb'i jun syaloch eb' sdiosaloc, syac'an yuninal eb' silab'il d'ay. Renfán sb'i jun c'anal b'aj syaq'uem sb'a eb' anima.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jun yechel d'a viñ. 45 A jun yed'tal chi', c'ojanc'olal cannac d'a juntzañxo eb' co mam quicham. Axo viñaj Josué ic'annaccot jun chi' yed' eb'. Ayic yicannac jun sluum eb' ch'oc choñab'il tic eb', aton eb' pechb'ilel yuj Dios. A jun yed'tal sley Dios chi', yed'nac eb', masanto ochnac viñaj David sreyaloc eb'. 46 A viñaj David chi', te nivan svach'c'olal Dios schanac viñ. Yuj chi', snib'ej viñ sb'onac jun stemplo Dios, aton jun Dios b'aj yac'naquem sb'a viñaj Jacob, aton pax co Diosal. 47 Palta ato val viñaj Salomón b'oannac stemplo Dios chi', 48 vach'chom a Dios yelxo val te nivan yelc'ochi, max aj d'a junoc templo b'ob'il yuj eb' anima. Yalnaccan jun schecab' d'a peca' icha tic:

49 A satchaañ, aton in despacho.
Axo yolyib'añq'uinal, icha sc'añ voc yaji. Yuj chi', ¿tasto val ol eyutoc e b'oan junoc in templo?
Malaj junoc lugar b'aj syal vic'an vip.
50 Yujto a in ix in b'o masanil juntzañ tic, xchi Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

51 Palta a ex tic, te pit ex. Lajan val e pensar yed' eb' mañ ojtannacoc Dios. Max eyac'och e chiquin d'a slolonel. Toñej tze macoch vaan Yespíritu Dios. Yuj chi', lajan ex yed' eb' co mam quicham chi'. 52 Ina eb' schecab' Dios d'a peca', laj yab'nac syail eb' yuj eb' co mam quicham chi'. Aton eb' schecab' Dios chi' alannaccani to ol javoc viñ tojol spensar, palta milb'ilcham eb' yuj eb' co mam quicham chi'. Axo ix javi jun tojol spensar chi', a exxo ix eyac'och d'a yol sc'ab' chamel, ix eyac'an miljocchamoc. 53 Vach'chom ac'b'ilcan juntzañ schecnab'il Dios d'ayex yuj eb' ángel, palta max e c'anab'ajej, xchi viñaj Esteban chi' d'a eb'.

A schamel viñaj Esteban

54 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te och pitz'an d'a spixan eb', ix cot yoval eb' d'a viñaj Esteban chi'. Ix sc'ux val ye eb' scot yoval. 55 Palta axo viñaj Esteban chi', te ay val och Yespíritu Dios yed' viñ, yuj chi' ix q'ue q'uelan viñ d'a satchaañ, ix yilanq'ue stziquiquial Dios viñ. Ix yilan viñ to liñanec' Jesús d'a svach'c'ab' Dios chi'. 56 Yuj chi' ix yalan viñ:

—Inai, a svilani to jacan spuertail satchaañ. Svilani to a jun Ac'b'ilcot yuj Dios yoch animail, liñanec' d'a svach' c'ab' Dios chi' ticnaic, xchi viñ.

57 Axo eb' ayec' ta', ix q'ue ñilnaj eb' yavaji. Ix smacan schiquin eb'. Ix cot ñilnaj eb' d'a viñ, ix jachjiel viñ d'a stiel choñab' yuj eb'. 58 A eb' ix ac'anb'at d'a yib'añ viñaj Esteban chi', ix squichel spatic sc'apac junjun eb', ix yac'ancanb'at eb' d'a jun viñ scuch Saulo, yic vach' a viñ tz'ilancani. Ix lajvi chi', ix och ijan eb' sjulancham viñaj Esteban chi' yed' q'uen q'ueen. 59 Ayic van sjulq'uenan cham viñ chi' eb', ix lesalvi viñ d'a Dios.

—Mamin Jesús, cha in pixan, xchi viñ.

60 Ix lajvi chi' ix em cuman viñ. Te chaañ ix yutej sjaj viñ slesalvi d'a Dios:

—Mamin, mañ ac'canoch jun smul eb' tic d'a yib'añ, xchi viñ.

Ix lajvi yalan jun chi' viñ, ix cham viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yac'nac chucal viñaj Saulo d'a eb' creyente

8 **1** Te locan viñaj Saulo yed' eb' ix milancham viñaj Esteban chi'. Aton val d'a jun c'u chi' ix och ijan eb' anima yac'anoch syaelal eb' creyente d'a Jerusalén chi'. Ix yab'an val syail eb' sic'lab'il. Yuj chi' ix laj saclemb'at eb'. Ix laj b'at eb' d'a yol yic Judea yed' Samaria. Axoñej eb' schecab' Jesús ix can d'a Jerusalén chi'. **2** Ix lajviñej scham viñaj Esteban chi', ay juntzañ eb' viñ ayoch spensar d'a Dios ix ic'anb'at snivanil viñ chi', ix b'at smucanem viñ eb'. Ix te oc' eb' viñ yuj viñ. **3** Axo viñaj Saulo chi', ix yac' val chucal viñ d'a eb' creyente. Yalñej b'aj ayec' eb', ix laj och viñ d'a yol spat eb'. Ix laj yiq'uelta eb' viñ vinac viñ yed' eb' ix ix, ix b'at yac'anoch eb' viñ d'a preso.

Ix aljiel vach' ab'ix d'a Samaria

4 Axo eb' creyente ix el d'a Jerusalén, ix laj saclemb'at eb'. Masanil b'ajtac ix laj c'och eb' ix laj yalel vach' ab'ix yic colnab'il eb'. **5** Ay jun viñ scuch Felipe ix c'och d'a jun choñab' d'a yol yic Samaria. Ix yalcanel yab'ixal Cristo viñ d'a scal eb'. **6** Axo eb' anima ayec' ta', ix smaclej val yab' eb' tas ix yal viñ chi'. Ix yilanpax juntzañ milagro eb' ix sb'o viñ. **7** A d'a jun choñab' chi', tzijtum eb' anima ayoch eb' enemigo d'ay, axo viñaj Felipe chi' ix laj ic'anel eb' d'a eb'. Ix laj el yav eb' yel d'a eb'. Tzijtum eb' sicb'inaqueli yed' eb' max yal sb'eyi, ix laj b'oxican eb' yuj viñ. **8** Yuj juntzañ chi' ix te tzalaj sc'ool eb' anima smasanil d'a jun choñab' chi'.

9 Palta ay jun viñ vinac scuch Simón ta'. Ste aq'uej val musansatil eb' anima viñ, yujto te nivan yelc'och viñ yalani, ay tas syal yuj viñ yalani. **10** Masanil eb' malaj yelc'ochi yed' eb' nivan yelc'ochi, jun lajan syac'och spensar eb' d'a viñ, syalan eb':

—A viñaj Simón, aton jun dios scuchan Nivan Spoder, xchi eb' d'a viñ.

11 Syac' val och spensar eb' d'a viñ, yujto pecatax syamnacoch viñ yac'an musansatil eb', syalan viñ to tzuji yuuj. **12** Axo viñaj Felipe chi' ix alanel d'a scal eb' tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Ix yalanel yab'ixal Jesucristo viñ d'a eb'. Yuj chi' ay eb' viñ vinac yed' eb' ix ix, ix ac'anoch d'a sc'ool tas ix yal viñ chi'. Ix lajvi chi', ix schaan sbautismo eb'. **13** Icha pax chi' viñaj Simón chi', ix yac'och slolonel Dios viñ d'a sc'ool. Ix schaan pax sbautismo viñ. Ix lajviñej chi', junxoñej ix ec' viñ yed' viñaj Felipe chi'. Ay juntzañ milagro ix sch'ox viñaj Felipe chi', te nivan yelc'ochi. Yuj chi', ix te sat sc'ool viñaj Simón chi' yilani.

14 Axo eb' schecab' Jesús ayec' d'a Jerusalén, ayic ix yab'an eb' to ay eb' aj Samaria ix ac'anoch slolonel Dios d'a sc'ool, ix schecb'at viñaj Pedro eb' yed' viñaj Juan yil eb'. **15** Ayic ix c'och eb' viñ, ix lesalvi eb' viñ yuj eb' creyente aj Samaria chi', yic vach' tz'ac'ji Espíritu Santo d'a eb', **16** yujto manta junoc eb' schaani. Añejanto d'a sb'i Cajal Jesús b'aj ix ac'ji bautizar eb'. **17** Axo viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi' ix ac'anec' sc'ab' d'a sjolom eb'. Ichato chi' ix schaancan Espíritu Santo chi' eb'.

18 Ix yilan viñaj Simón chi' to ayic ix yac'anec' sc'ab' eb' viñ d'a sjolom eb' creyente chi', ix schacan Espíritu Santo eb', yuj chi' ix yaltej tumin viñ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a eb' viñ schecab' Jesús chi'. **19** Ix yalan viñ d'a eb' viñ icha tic:

—Aq'uec vopisio eyed'oc yic vach' yalñej mach ol vaq'uec' in c'ab' d'a sjolom, ol schacan Espíritu Santo chi', xchi viñ d'a eb' viñ.

20 Yuj chi' ix yalan viñaj Pedro d'a viñ:

—Ach satocab'el yed' q'uen a tumin chi', yujto a jun tas syac' Dios d'a nab'añej ix a nib'ej a man yed' jab' a tumin tic. **21** Malaj alan ic qued'oc. Malaj och d'a jun copisio tic, yujto mañ tojoloc a pensar d'a yichañ Dios. **22** Yuj chi' na a b'a yuj jun a chucal tic. C'an d'a Dios, tope ol ach yac' nivanc'olal yuj tas van a naan tic. **23** Yujto svila' to añej chichonc'olal tza na'a, yujto añej chucal van ac'an servil, xchi viñaj Pedro chi' d'a viñ.

24 Yuj chi' ix yalxi viñ:

—Tze c'an val d'a Dios Cajal vuuj, yic mañ ol javoc jun yaelal tzeyal tic d'a vib'añ, xchi viñ.

25 Axo pax viñaj Pedro yed' viñaj Juan chi', ix yalel yab'ixal Jesús eb' viñ. Ix yalanpaxel slolonel Dios Cajal eb' viñ d'a Samaria chi'. Ix lajvi chi', yacb'an van smeltzajxib'at eb' viñ d'a Jerusalén, tzijtum juntzañ yunetac choñab' d'a yol yic Samaria chi' b'aj ix ec' eb' viñ yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il.

A viñaj Felipe yed' viñ aj Etiopía

26 Ay jun yángel Dios Cajal ix alan icha tic d'a viñaj Felipe chi':

—Ac' lista a b'a. Ixic d'a sur, d'a jun b'e scot d'a Jerusalén, sc'och d'a choñab' Gaza, xchi.

A jun b'e chi', aton jun tz'ec' d'a tz'inan luum. **27** Yuj chi', ix yac' lista sb'a viñ, ix b'at viñ. Axo d'a yol b'e chi', ix yil-laj sb'a viñ yed' jun viñ aj Etiopía. A jun viñ chi' ay yopisio viñ yuj ix Candace, ix yajal yaj d'a Etiopía chi'.[h] Sic'um tumin yaj viñ d'a ix. Ix xid'ec' viñ yaq'uem sb'a d'a Dios d'a Jerusalén. **28** Van spax viñ d'a Etiopía chi'. C'ojanem viñ d'a yol jun scarruaje. Van yilan Slolonel Dios viñ tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías, aton viñ schecab' Dios. **29** Axo Yespíritu Dios ix alan d'a viñaj Felipe chi':

—Ixic, nitzb'at a b'a d'a stz'ey jun carruaje chi', xchi.

30 Axo ix c'och viñ d'a stz'ey, ix yab'an viñ to van yavtan Slolonel Dios viñ, aton jun tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Isaías. Yuj chi' ix yal viñ d'a viñ:

—¿Tzam nachajel uuj tas van avtan chi'? xchi viñ.

31 Ix yalan viñ:

—Tato malaj mach tzin c'ayb'ani, ¿tas ol aj snachajel vuuj? ¿Max am yal a q'ueta d'a yol carruaje tic yic tzach em c'ojan ved'oc? xchi viñ d'a viñaj Felipe chi'

32 A Slolonel Dios van yavtan viñ chi', aton jun tz'alan icha tic:

> Icha junoc noc' calnel tz'ic'jib'at b'aj ol b'at chamoc, icha chi' ol aj yic'jib'at jun Schecab' Dios Cajal schami.
> Icha junoc noc' calnel tz'inñej xchi sjoxchaji, icha pax chi' ol ajoc.
> **33** Te q'uixvelal ol yutej eb'.
> Toxonton mañ ol sb'o yaj jab'oc eb' d'ay.

[h] **8.27** A d'a Etiopía d'a jun tiempoal chi', añej eb' ix ix tz'och yajalil. Candace sb'i eb' ix a tz'och eb' ix yajalil chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Malaj junoc mach ol alanoc tato
ay yiñtilal ol canoc, yujto ol
miljocchamoc, xchi d'a Slolonel
Dios chi'.

34 Yuj chi' ix sc'anb'ej viñ d'a viñaj Felipe chi':

—Al d'ayin, ¿mach ay yab'ixal jun yalnaccan viñ schecab' Dios chi'? ¿Tom a yab'ixal viñ yalnaccani, ma to ch'oc junocxo mach yalnaccan yab'ixal viñ? xchi viñ aj Etiopía chi'.

35 Axo viñaj Felipe chi' ix alan d'a viñ tas syalelc'och Slolonel Dios chi'. Ix syamanoch viñ yalan yab'ixal Jesucristo d'a viñ. **36-37** Ayic van sb'at eb' viñ d'a yol b'e chi', ix c'och eb' viñ d'a jun a a'. Ix yalan viñ aj Etiopía chi' d'a viñ:

Ina jun a a' tic, ¿max am yal in ac'ancan bautizar ticnaic? xchi viñ.

38 Ix lajviñej chi', ix yalan viñ to syamjioch vaan jun scarruaje viñ chi'. Ix em eb' viñ schavañil d'a yol jun a a' chi'. Axo ta' ix ac'jican bautizar viñ. **39** Ayic ix lajvi sq'uexta eb' viñ d'a yol a a' chi', axo Yespíritu Dios ix ic'anb'at viñaj Felipe chi'. Yuj chi' majxo iljilaj viñ yuj viñ aj Etiopía chi', majxo yil-laj viñ b'aj ix c'och viñ. Palta te tzalajc'olal ix b'atxican viñ aj Etiopía chi' d'a yol b'e chi'. **40** Axo viñaj Felipe chi', a d'a choñab' Azoto ix c'och viñ. Ix lajviñej chi', ix b'atxi viñ. Ix laj ec' yalancanel vach' ab'ix yic colnab'il viñ d'a juntzañxo choñab', masanto ix c'och viñ d'a choñab' Cesarea.

Schanac Cristo viñaj Saulo
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 **1** Axo viñaj Saulo, max yactej viñ yalani to ol smilcham eb' tz'ac'anoch Jesús Cajal d'a sc'ool. Yuj chi' ix c'och viñ d'a viñ sat sacerdote. **2** Ix sc'anan juntzañ ch'añ carta viñ, yic syic'anb'at ch'añ viñ d'a yoltac spatil culto ay d'a choñab' Damasco. A juntzañ carta chi' tz'ac'an sderecho viñ yic syaman jantacñej eb' syac'och spensar d'a Jesús, vach'chom vinac ma ix, yic syic'cot eb' viñ preso d'a Jerusalén. **3** Ix lajvi chi' ix b'at viñ, palta axo yic van sc'och viñ d'a slac'anil choñab' Damasco chi', ix emul copnaj jun saquilq'uinal d'a satchaañ d'a yib'añ viñ.

4 Yuj chi' ix telvi viñ d'a sat luum. Ix yab'an viñ yoch jun lolonel. Ix yalan icha tic:

—Saulo, Saulo, ¿tas yuj tzin ixtej? xchi d'a viñ.

5 —Mamin, ¿mach ach? xchi viñ.

—A in ton tic Jesús in. A in val tzin ixtej.

6 —Q'ueañ vaan, ixic d'a choñab' chi'. Ata' ol alchaj d'ayach tas yovalil ol a c'ulej, xchi Jesús chi' d'a viñ.

7 Axo eb' viñ yetb'eyum viñaj Saulo chi', ix vanaj eb' viñ, ix sat sc'ol eb' viñ yuj xivelal. Ix yab' eb' viñ to ay mach sloloni, palta malaj mach ix yil eb' viñ. **8** Ix lajvi chi', ix q'ue vaan viñaj Saulo chi' d'a sat luum. Axo yic ix elta q'uelan viñ, majxo yal-laj yilan jab'oc viñ. Yuj chi' a eb' viñ yetb'eyum viñ ix yaman sc'ab', ix squetzanb'at viñ eb' viñ d'a yol choñab' Damasco chi'. **9** Axo ix c'och viñ ta', oxe' c'ual majxo yal-laj yilan viñ. Majxo valaj viñ. Majxo yuc'paxlaj a' viñ.

10 A d'a Damasco chi' ay jun viñ creyente scuchan Ananías, axo Jesús Cajal ix alan d'a viñ icha d'a vayichal icha tic:

—Ach Ananías, xchi.

—Tic ay in Mamin, xchi viñ.

11 —Ixic d'a jun calle scuch Tojol. Ayic tzach c'och d'a spat viñaj Judas,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tza c'anb'an d'a viñ yuj viñaj Saulo aj Tarso. Ol ilani to van slesalvi viñ.
12 Ay jun tas ix in ch'ox d'a viñ. Ix yilan viñ to a ach ol ach c'ochoc, ol ac'anec' a c'ab' d'a sjolom viñ, yic vach' ol jacvocxican sat viñ, xchi Jesús Cajal chi' d'a viñ.

13 Palta axo ix yalan viñ:

—Mamin, tzijtum mach ix alan d'ayin yuj viñaj Saulo chi'. A d'a Jerusalén mañ jantacoc chucal ix yac' viñ d'a eb' tzach ac'anoch d'a sc'ool.
14 Xal ticnaic ix ja viñ d'a tic, yic syamji jantacñej eb' syal sb'a d'ayach yuj viñ, yujto ac'b'il yopisio viñ yuj eb' viñ sat sacerdote, xchi viñ.

15 Palta ix yalanxi Jesús Cajal chi' d'a viñ:

—Ixic, yujto a viñaj Saulo chi', ix in siq'uel viñ, yic vach' ol yalel in lolonel viñ d'a scal eb' mañ israeloc, d'a yichañ eb' rey yed' d'a scal eb' eyetisraelal. **16** A in ol in ch'ox d'a viñ, jantac syaelal yovalil ol yab' viñ vuuj, xchi Jesús Cajal chi'.

17 Yuj chi', ix b'at viñaj Ananías chi' d'a jun pat chi'. Axo ix c'och viñ, ix och viñ d'a yool. Ix yac'anec' sc'ab' viñ d'a sjolom viñaj Saulo chi'. Ix yalan viñ:

—Vuc'tac Saulo, a Cajal Jesús, jun ix sch'ox sb'a d'ayach d'a yol b'e b'aj ach javi chi', a' in checancot d'ayach, yic vach' ol jacvocxi a sat, axo yochcan Espíritu Santo d'ayach, xchi viñ d'a viñ.

18 Junanto rato chi' ix elta tzicnaj juntzañ icha stumin noc' chay ayoch d'a yol sat viñ, ichato chi' ix b'oxican yilan viñ. Ix q'ue vaan viñ, ix yac'an ac'joc bautizar sb'a viñ. **19** Ix lajvi chi', ix va viñ, ix yic'anxi yip viñ. Ix aj jaye' c'ual viñ yed' eb' creyente d'a Damasco chi'.

Yalnaquel slolonel Dios viñaj Saulo d'a Damasco

20 A viñaj Saulo chi', ix syamoch viñ yalel slolonel Dios d'a yoltac spatil culto. Ix yalan viñ to a Jesús, Yuninal ton Dios. **21** Jantacñej eb' ix ab'an yalan viñ, ix te sat sc'ool eb'. Ix yalan eb':

—Aton jun viñ tic ix ac'anoch syaelal eb' syal sb'a d'a Jesús d'a Jerusalén. A co naani to sja viñ ul syam eb' creyente d'a tic, yic syic'b'at eb' viñ d'a eb' viñ sat sacerdote, xchi eb'.

22 Axo viñaj Saulo chi', ix ste aq'uej yip viñ yalaneli, yic vach' scheclajeli to a Jesús d'a val yel Cristo toni, aton jun tañvab'il yuj eb'. Axo eb' israel aj Damasco chi', maj nachajel jab'oc yuj eb' tas syutej eb' spacan d'a viñ.

Colchajnaquel viñaj Saulo d'a yol sc'ab' eb' yetisraelal

23 Ayic nivanxo tiempo ix eq'ui, ix slajtian sb'a eb' israel d'a spatic viñaj Saulo chi'. Ix yalan eb' to ol smilcham viñ eb'. **24** Palta ix yab' specal viñ to c'ual d'ac'val stañvan eb' d'a juntzañ b'e sb'at d'a stiel choñab', yic ata' smilcham viñ eb' snaani. **25** Yuj chi', a eb' creyente ix ac'anem viñ d'a yol jun xuuc, axo d'a sventenail smuroal jun choñab' chi' ix yaq'uem d'uñuñoc viñ eb' d'ac'valil. Icha chi' ix aj scolchajel viñ.

Ayec' viñaj Saulo d'a Jerusalén

26 Axo yic ix c'och viñaj Saulo chi' d'a Jerusalén, ix snib'ej viñ smolb'ej sb'a yed' eb' creyente ta', palta toñej ix xivq'ue eb' smasanil d'a viñ. Maj schalaj yab' eb' tato yel creyentexo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ. 27 Palta a jun viñ scuch Bernabé ix ic'anb'at viñ d'a eb' viñ schecab' Jesús. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A viñaj Saulo tic, ix yil Cajal Jesús viñ d'a yol b'e. Ix lolonpax Cajal Jesús chi' yed' viñ. Yuj chi' malaj mach b'aj ix xiv viñ yalanel yab'ixal Jesús d'a choñab' Damasco chi', xchi viñaj Bernabé chi'.

28 Yuj chi' ix aj viñaj Saulo d'a Jerusalén chi'. Junñej ix ec' viñ yed' eb' creyente ta'. 29 Ix ste tec'b'an sb'a viñ yalanel yab'ixal Cajal Jesús. Ix stelan sb'a viñ yed' eb' yetisraelal tz'alan sti' eb' griego. Palta a eb' chi', ix slajtiej sb'a eb' yic smilancham viñ eb'. 30 Axo ix yab'an specal jun chi' eb' creyente, ix yic'anb'at viñaj Saulo chi' eb' d'a choñab' Cesarea. Ix lajvi sc'och eb' yed' viñ ta', ix schecancanb'at viñ eb' d'a choñab' Tarso.

31 Ichato chi', ix och vaan spechji b'eyec' eb' creyente d'a masanil choñab' d'a yol yic Judea, d'a yol yic Galilea yed' d'a yol yic Samaria. Ix laj stec'b'itan sb'a eb'. Te naanñej Cajal Jesús yuj eb'. Ix och Yespíritu Dios yed' eb', yuj chi' ix te q'uib' sb'isul eb'.

B'onacxi sc'ool viñaj Eneas

32 A junel, ayic ix ec' viñaj Pedro yil eb' yetcreyenteal, ix c'och viñ d'a eb' creyente d'a choñab' Lida. 33 Ata' ix ilchaj jun viñ scuch Eneas yuj viñ. Svajxaquilxo ab'il stelvican viñ, yujto sicb'inaquel viñ. 34 Yuj chi' ix yal viñ d'a viñ:

—Ach Eneas, sval d'ayach, a Jesucristo tz'ac'an b'oxoc a c'ool. Yuj chi' q'ueañ vaan, pac a vaynub' tic, xchi viñ d'a viñ.

Val d'a jun rato chi', ix q'ue van viñ. 35 Axo eb' anima smasanil aj Lida chi' yed' eb' aj Sarón, ix yil eb' to ix b'oxican viñ. Yuj chi' ix sq'uex sb'eyb'al eb', ix yac'anoch spensar eb' d'a Cajal Jesús.

Pitzvinacxi ix Dorcas

36 A d'a choñab' Jope, ay jun ix creyente scuchan Tabita. Axo d'a ti' griego Dorcas sb'i ix. Te vach' ix, scolvaj ix d'a eb' meb'a'. 37 Axo d'a jun tiempo chi', ix yamchaj ix yuj jun yab'il, ix cham ix. Ix lajvi chi', ix b'ichajel snivanil ix, ix ic'jiq'ue d'a yol jun cuarto d'a chaañ. 38 A jun choñab' Jope chi', a d'a slac'anil choñab' Lida ay, aton b'aj ayec' viñaj Pedro chi'. Axo ix yab'an eb' creyente to ata' ayec' viñ, ix schecanb'at chavañ vinac eb' d'a viñ, ix yalan eb' viñ:

—Cotañ, coñ qued'oc d'a Jope val ticnaic, xchi eb' viñ d'a viñ.

39 Yuj chi' ix b'at viñaj Pedro chi' yed' eb' viñ. Axo ix c'och viñ, ix ic'jiq'ue viñ d'a jun cuarto b'aj ay snivanil ix Dorcas chi'. Ata' molanec' eb' ix chamnac yetb'eyum. Van yoc' eb' ix yuj ix. Ay juntzañ spichul eb' ix yed' juntzañ scamix sb'onac ix Dorcas chi' ayic pitzanto ix. Ix sch'oxan juntzañ chi' eb' ix d'a viñaj Pedro chi'. 40 Axo viñ ix checanxiemta eb' smasanil. Ix lajvi chi' ix em cuman viñ, ix lesalvi viñ. Ix och q'uelan viñ d'a ix Dorcas chi'. Ix yalan viñ d'a ix:

—Ach Tabita, sval d'ayach, q'ueañ vaan, xchi viñ d'a ix. Axo ix elta q'uelan ix. Ix yilanoch viñaj Pedro chi' ix, ix q'ue c'ojan ix. 41 A viñ ix yaman sc'ab' ix. Ix squetzanq'ue vaan ix viñ. Ix lajvi chi', ix yavtanxiq'ue eb' ix ix chi' viñ yed' juntzañxo eb' creyente. Ix sch'oxanelta ix viñ d'a eb' to ix pitzvixi ix. 42 Axo eb' aj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Jope chi', ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' tzijtum eb' ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool. **43** A viñaj Pedro chi', ixto ec' jayexo c'ual viñ d'a Jope chi', axo d'a spat jun viñ scuchan Simón smunlaj yed' noc' tz'um ix aj viñ.

A viñaj Pedro yed' viñaj Cornelio

10 **1** A d'a choñab' Cesarea ay jun viñ scuch Cornelio, yajal yaj viñ d'a jun macañ eb' soldado scuchan aj Italia. **2** Syac' val och spensar viñ d'a Dios. Te ay xivc'olal viñ d'ay yed' jantac eb' ayec' d'a yol spat viñ yed'oc. Tzijtum tas syac'pax viñ d'a eb' israel te meb'a'. Slesalvi val viñ d'a Dios. **3** Axo junel d'a tz'ey-majc'ualxo, ix yilan viñ icha d'a vayich, ay jun yángel Dios ayoch d'a yol jun cuarto b'aj ayec' viñ chi'. Ix yalan jun ángel chi' d'a viñ:

—Cornelio, xchi.

4 Ix och q'uelan viñ d'ay. Ix te xiv viñ yuuj.

—Mamin, ¿tas tzal d'ayin? xchi viñ d'ay.

Yuj chi' ix yalan d'a viñ:

—A Dios ix ab'an a lesal. Ix yilan-pax juntzañ a silab' ix ac' d'a eb' meb'a'. Maj satlaj sc'ool d'a juntzañ chi'. **5** A ticnaic, checb'at jayvañoc eb' viñ vinac d'a choñab' Jope, yic b'at yic'cot viñaj Simón eb' viñ, aton viñ scuchpax Pedro. **6** Ayec' viñ d'a spat jun viñ sq'uexul, aton jun viñ smunlaj yed' noc' tz'uum. A spat viñ chi', a d'a sti' a' mar ay, xchi jun ángel chi' d'a viñ.

7 Ix lajvi spax jun ángel chi', ix yavtancot chavañ eb' viñ schecab' viñaj Cornelio chi' yed' pax jun viñ soldado yac'umaltaxon servil viñ yaji. A jun viñ soldado chi', añej d'a Dios ayoch spensar viñ. **8** Jantacñej tas ix yal jun ángel chi', ix laj yal viñ d'a eb' viñ. Ix lajvi chi', ix schecanb'at eb' viñ d'a choñab' Jope chi'. **9** Axo d'a junxo c'u d'a chimc'ualil, ayic van sc'och eb' viñ d'a slac'anil Jope chi', axo viñaj Pedro chi', ix q'ue viñ lesal d'a spañanil yib'añ spat viñaj Simón chi'. **10** Ayic ayec' viñ ta', ix och svejel viñ. Ix sc'anan va sb'a viñ. Palta axo yic van to sb'oji tas ol yab'-lej viñ chi', icha d'a vayichal **11** ix aj yilan viñ sjacvi satchaañ. Axo ix yilan viñ ichato ay jun c'apac yamb'il schiquintac schañil, ix emul d'a spañanil yib'añ pat b'aj ayec' viñ chi'. **12** Axo d'a yol jun c'apac chi', ata' ayoch junjun macañ noc' noc'. Ay noc' chañe' yoc. Ay pax noc' chan yed' noc' much.[i] **13** Ix lajvi yemul jun chi', ix yab'an viñaj Pedro chi', ix och jun lolonel, ix yalan icha tic:

—Pedro, mac'cham juntzañ noc' tic a chi'a, xchi.

14 Palta ix yalan viñ:

—Ach Vajalil, max yal-laj, yujto manta jun eloc tzin chi junoc comon tasi, ma junoc tas ay yovalil yuj ley Moisés, xchi viñ.

15 Yuj chi' ix yalan junelxo:

—A juntzañ tas syal Dios to malaj yovalil, a achxo tic, mañ ala' to ay yovalil, xchi.

16 Oxel ix alchaj icha chi'. Ix laj-viñej chi', ix ic'jixiq'ue jun c'apac chi' d'a satchaañ. **17** Vanto snaan viñaj Pedro tas yaj jun chi', ix c'och eb' viñ schecab' viñaj Cornelio d'a sti' jun

[i] **10.12** A eb' israel max yal schi'an noc' comon noc' eb', icha juntzañ noc' ix checji schi viñaj Pedro chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pat chi'. Toxo ix sc'anb'ej eb' viñ yab'i b'aj ay spat viñaj Simón chi'.
18 Yuj chi' ix avajoch eb' viñ, ix sc'anb'an eb' viñ:

—¿Ay am ec' viñaj Simón d'a tic, viñ scuchpax Pedro? xchi eb' viñ.

19 Añeja' vanto snaan viñaj Pedro yuj juntzañ ix yil chi', ix yalan Yespíritu Dios d'a viñ:

—Ay oxvañ eb' viñ vinac tzach c'anb'ani. **20** Yuj chi' emañ. Ixic yed' eb' viñ, mañ chab'c'olaloc tzach b'ati, yujto a in ix in checcot eb' viñ, xchi d'a viñ.

21 Yuj chi' ix emta viñ b'aj ayec' eb' viñ schecab' viñaj Cornelio chi'. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—Ina in tzin e c'anb'ej tic. ¿Tas e checab'il d'ayin yuj chi' tzex javi? xchi viñ.

22 Ix yalan eb' viñ d'a viñ:

—Ay jun viñ yajal soldado scuch Cornelio. Te vach' sb'eyb'al viñ, syac'paxem sb'a viñ d'a Dios. Te vach' viñ d'a yichañ eb' etisraelal smasanil. Axo jun yángel Dios ix alan d'a viñ to scheccot eb' schecab' viñ yic tzach yic'b'at eb' d'a spat viñ, yic vach' smaclej yab' viñ tas ol ala', xchi eb' viñ d'a viñaj Pedro chi'.

23 Yuj chi' ix ic'jioch eb' viñ d'a yol pat chi' yuj viñ. Ata' ix ec' ac'val yuj eb' viñ. Axo d'a junxo c'u ix b'at viñ yed' eb' viñ. Ix b'at jayvañ eb' creyente aj Jope chi' yuc'levoc viñ.
24 Ato d'a schab'jial ix c'och eb' d'a choñab' Cesarea. Axo viñaj Cornelio ix tañvan sc'och eb' ta'. Toxo ix yavtejcot eb' sc'ab' yoc viñ yed' juntzañxo eb' yamigo viñ. **25** Ayic van sc'och viñaj Pedro chi', ix elta viñaj Cornelio chi' d'a sti' spat. Ix schaan viñ sc'och viñ. Ix em cuman viñ yaq'uem sb'a d'a viñaj Pedro chi'.
26 Palta a viñaj Pedro chi' ix quetzanq'ue vaan viñ. Ix yalan viñ d'a viñ icha tic:

—Q'ueañ liñan, yujto quetanimail co b'a, xchi viñ.

27 Van slolon eb' viñ, ix och eb' viñ d'a yol pat. Ix yilan viñaj Pedro chi' to tzijtumxo eb' molaneq'ui.
28 Yuj chi' ix yal viñ d'a eb':

—Ex vetanimail, eyojtac to a oñ israel oñ tic, ay yovalil co c'umlan co b'a yed' junoc ch'oc choñab'il, ma coch d'a yol spat. Palta a Dios ix ac'an vojtaquejeli to max yal valani to ay yovalil tzin c'umej junoc mach.
29 Yuj chi' malaj tas ix vala' ayic ix b'at in eyic'ancoti. Xal ticnaic, alec d'ayin, tas yuj ix b'at in eyic'coti, xchi viñ d'a eb'.

30 Yuj chi' ix yalan viñaj Cornelio chi' d'a viñ icha tic:

—Yab' am icha hora tic oxji, van in lesalvi d'a yol in pat tic, ichataxon tzin c'ulej d'a junjun tz'eymajc'ualil. Ay jun sch'ox sb'a d'ayin, copopi quilan spichul. **31** Yalan d'ayin: Cornelio, a Dios ix ab'an a lesal. Ix snaanpaxcot juntzañ a silab' tzac' d'a eb' meb'a'. **32** Axo ticnaic, checb'at jayvañoc vinac d'a choñab' Jope, b'at yic'ancot viñaj Simón eb', scuch pax Pedro. Ayec' viñ d'a spat jun viñ sq'uexul, aton jun viñ smunlaj yed' noc' tz'uum. A spat viñ chi', a d'a sti' a' mar ay, xchi. **33** Slajvi chi', in checanb'at eb' in checab' ach sayeq'ui. Yuj val dios d'ayach ix a c'anab'ajej a coti. A ticnaic, ayoñ ec' co masanil d'a yichañ Dios Cajal. Yuj chi' sco snib'ej scab'i jantacñej tas alb'ilcan d'ayach yuuj, yic tzalan d'ayoñ, xchi viñaj Cornelio chi' d'a viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A smensaje viñaj Pedro d'a yol spat viñaj Cornelio

34 Axo viñaj Pedro chi', ix och ijan viñ yalan d'a eb':

—A ticnaic vojtac to d'a val yel, jun lajanñej yelc'och masanil anima d'a yichañ Dios. **35** A eb' xiv d'a Dios, vach'chom mañ israeloc eb', ste tzalaj yed' eb' tato vach' sb'eyb'al eb'. **36** A Dios ac'jinaccan slolonel d'ayoñ a oñ israel oñ tic. Yalannaccan d'ayoñ to ay junc'olal yuj Jesucristo, aton Cajal co masanil. **37** A exxo tic, ina eyojtac tas ix sc'ulej Dios d'a co lugar. A d'a Galilea elnac yich, ayic slajvinac yalancanel slolonel Dios viñaj Juan, a slajvinac yac'an bautizar eb' anima viñ. **38** Eyojtac to a Dios yac'nac Yespíritu d'a Jesús aj Nazaret, yac'annacpax spoder d'ay. Eyojtac paxi to a Jesús ix colvaj d'a eb' anima. Jantacñej eb' ixtab'il yuj viñ diablo, ix laj yac' b'oxoc sc'ool eb'. Icha chi' yutejnac sb'a yujto a Dios ayoch yed'oc. **39** A oñ tic scac' testigoal co b'a yuj juntzañ tastac ix sc'ulej chi'. Jantacñej tas ix ec' sc'ulej d'a yol yic Judea yed' d'a choñab' Jerusalén, ix quila'. Ix lajvi chi', ix culusajq'ue yuj eb' vetisraelal. Icha chi' ix yutej eb' smilanchamoc. **40** Palta axo d'a schab'jial ix pitzvixi yuj Dios. Yuj spoder Dios chi' ix sch'ox sb'a d'ayoñ. **41** Palta maj sch'oxlaj sb'a d'a masanil eb' anima. Añej d'ayoñ ix sch'ox sb'a, yujto atax d'a peca' sic'-b'iloñxocanel yuuj yic tzoñ och stestigooc. Oñ va pax yed'oc ayic toxo ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac chi'. **42** Ix yalancan d'ayoñ to yovalil tzec' calel yab'ixal d'a eb' anima, to a Dios ac'jinac yopisio sch'olb'itan tas yaj eb' anima smasanil, vach'chom eb' pitzanto ma eb' chamnacxo. **43** Atax d'a peca', ayocto yalannaccanel yab'ixal Jesús eb' schecab' Dios. Yalnaccan junjun eb' to a jantacñej eb' ol ac'anoch Jesús chi' d'a sc'ool, ol ac'joccan lajvoc smul eb' yuuj, xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

Ay eb' mañ israeloc ix chaan Yespíritu Dios

44 Axo yic van yalan viñaj Pedro chi', ix ochcan Yespíritu Dios d'a masanil eb' van yab'an chi'. **45** Axo eb' creyente aj Israel ajun yed' viñaj Pedro chi', ix te sat sc'ool eb', yujto ix yac'pax Yespíritu Dios d'a eb' mañ israeloc. **46** Yujto ix yab' eb' to ch'occh'oc ti'al syal eb' b'aj ix ochcan cajan Espíritu Santo chi'. Ix yab'anpax eb' yalan vach' lolonel eb' d'a Dios. Ix lajvi chi' ix yalan viñaj Pedro chi':

47 —Max yal sco cachoch vaan eb' tic, yic max ac'ji bautizar eb'. Ina to ix ac'ji Yespíritu Dios d'a eb' icha ix aj yac'ji d'ayoñ, xchi viñ.

48 Yuj chi' ix yal viñaj Pedro chi' to tz'ac'ji bautizar eb' d'a sb'i Jesucristo. Ix lajvi yac'ji bautizar eb' chi', ix sc'anan pavor eb' d'a viñ, yic vach' tz'aj jayeoc c'ual viñ yed' eb'.

A viñaj Pedro yed' eb' creyente d'a Jerusalén

11 **1** Axo eb' schecab' Jesús yed' eb' creyente ay d'a yol yic Judea, ix yab' eb' to ay eb' mañ israeloc ix ac'anoch slolonel Dios d'a sc'ool. **2** Yuj chi' ayic ix c'ochxi viñaj Pedro d'a Jerusalén, ix yalan eb' creyente israel to mañ vach'oc ix yutej sb'a viñ. **3** Ix yalan eb' icha tic d'a viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—¿Tas yuj ix ach xid'ec' a c'umej eb' mañ israeloc, ach va pax yed' eb'? xchi eb' d'a viñ.

4 Yuj chi' ix och ijan viñ yalan d'a eb' tastac ix uji chi', ix yalan viñ icha tic:

5 —Ayinec' d'a choñab' Jope. Axo d'a jun c'u, van in lesalvi, icha vayich ix aj vilan yemul jun nivan c'apac ix cot d'a satchaañ. Yamb'il schiquintac schañil, ix emul b'aj ay in ec' chi'. **6** Ix in och q'uelan d'ay yic svila' tas ayoch d'a yool. Axo ix vilani, ay juntzañ noc' caltacte'al noc' chañe' yoc. Ay noc' ay smay. Ay noc' chan yed' juntzañ noc' much. **7** Ix lajvi chi', ix vab'an yoch jun lolonel, ix yalani: Pedro, milcham juntzañ noc' tic a chi'a, xchi. **8** Palta ix in tac'vi d'ay: Maay, ach Vajal, yujto manta juneloc tzin chi junoc comon tas, ma junoc tas ay yovalil yuj ley Moisés, xin chi d'ay. **9** Yuj chi', ix yalanemta junelxo d'ayin d'a satchaañ: A juntzañ tas syal Dios to malaj yovalil, a achxo tic, mañ ala' to ay yovalil, xchi. **10** Oxel ix yal juntzañ chi' icha chi'. Ix lajvi chi' ix ic'jixiq'ue jun c'apac chi' d'a satchaañ. **11** Junanto rato chi' ix c'och oxvañ eb' viñ d'a jun pat b'aj ayinec' chi'. A eb' viñ chi', a d'a choñab' Cesarea ix checjicot eb' viñ, yic sb'at in sayan eb' viñ d'a choñab' Jope. **12** Axo Yespíritu Dios ix alan d'ayin icha tic: Ixic, mañ chab'-c'olaloc tzach b'at yed' eb' viñ, xchi. Ix b'at pax vacvañxo eb' viñ cuc'tac tic ved'oc. Axo ix oñ c'och ta', ix oñ och d'a yol spat jun viñ. **13** Ix yalan viñ d'ayoñ to ix yil jun ángel viñ, liñanec' d'a yol spat viñ chi'. Ix yalan d'a viñ: Checb'at jayvañoc eb' viñ d'a choñab' Jope, b'at yic'ocab'cot viñaj Simón eb' viñ, scuchan pax Pedro. **14** A viñ ol alan d'ayach tas ol aj a colchaji yed' jantacïej eb' ayec' d'a yol a pat, xchi jun ángel chi' d'a viñ. **15** Axo yic ix in och ijan valan d'a eb', d'a jun rato chi' ix och Yespíritu Dios d'a eb', icha ix aj yoch d'ayoñ d'a sb'ab'elal. **16** Yuj chi' ix in naancot tas alb'ilcan yuj Cajal Jesús, ayic ix yalan icha tic: Yel toni, a viñaj Juan ix ac'an bautizar eb' anima d'a a a'. Palta a ex tic, ol ex ac'joc bautizar yuj Yespíritu Dios, xchi. **17** A Dios ix ac'an Yespíritu d'a eb' icha ix yutej yac'an d'ayoñ ayic ix cac'anoch Cajal Jesucristo d'a co c'ool. Yuj chi', ¿tom a in tic, syal in cachanoch vaan tas sc'ulej Dios? xchi viñaj Pedro chi' d'a eb'.

18 Axo eb' creyente d'a Jerusalén chi', ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', mañxalaj tas ix yal eb'. Axoñej vach' lolonel ix yal eb' d'a Dios. Ix yalan eb':

—Añejtona' pax eb' mañ israeloc, a Dios ix ac'an sna sb'a eb' yic vach' scha sq'uinal eb' d'a junelñej qued'oc, xchi eb'.

A yab'ixal eb' creyente d'a Antioquía

19 Ayic ix miljicham viñaj Esteban, ix ac'jipax och syaelal eb' creyente smasanil. Yuj chi' ix b'at eb' elelal. Ay eb' ix c'och masanto d'a choñab' Fenicia, d'a Chipre yed' d'a Antioquía.[j] Ix laj yalanel vach' ab'ix eb' d'a eb' yetisraelal ayec' ta'. Palta malaj tas ix yal eb' d'a eb' mañ israeloc. **20** Palta ay jayvañ eb'

[j] **11.19** A Antioquía, nivan choñab' yajoch d'a yol yic Siria. Ay junxo Antioquía d'a yol yic Pisidia.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

creyente aj Chipre yed' eb' aj Cirene ix c'och d'a choñab' Antioquía chi'. Ata' ix yalel yab'ixal Jesucristo eb' d'a eb' mañ israeloc. **21** Axo Jesús Cajal ix och yed' eb' creyente chi', yuj chi' tzijtum anima ix sq'uex sb'eyb'al. Ix yac'anoch Cajal Jesús eb' d'a sc'ool.

22 Axo eb' creyente aj Jerusalén, ayic ix yab'an specal jun chi' eb', ix schecb'at viñaj Bernabé eb' d'a Antioquía chi'. **23** Axo ix c'och viñ, ix yilan viñ, te nivan svach'c'olal Dios ix yac' d'a eb'. Yuj chi' ix te tzalaj viñ yuj eb'. Ix ac'ji stec'anil eb' yuj viñ. Ix yalan viñ to tec'an syutej sb'a eb', syac'anpax och spensar eb' d'a Cajal Jesús d'a masanil tiempo.

24 Icha chi' ix yutej viñaj Bernabé chi' yalan d'a eb', yujto te vach' spensar viñ. Te ayoch Espíritu Santo yed' viñ. Syac' val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' tzijtum val eb' aj choñab' chi' ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool yuj viñ.

25 Ix lajvi chi', ix b'at viñaj Bernabé chi' d'a choñab' Tarso, ix b'at sayanec' viñaj Saulo viñ ta'. Axo ix ilchaj viñ yuj viñ, ix yic'ancot viñ viñ d'a choñab' Antioquía chi'. **26** Axo ta' ix ec' jun ab'il eb' viñ d'a scal eb' creyente chi'. Tzijtum mach ix sc'ayb'ej eb' viñ. A d'a jun choñab' chi', ata' ix ac'ji scuch eb' creyente cristiano d'a sb'ab'elal.

27 A d'a jun tiempoal chi', ay jayvañ eb' viñ schecab' Dios ix b'at alanel slolonel. Ix cot eb' viñ d'a Jerusalén, ix javi eb' viñ d'a Antioquía chi'. **28** Ay jun viñ yetb'eyum eb' viñ scuch Agabo. Ix q'ue vaan viñ d'a scal eb' creyente. Axo Yespíritu Dios ix ac'an yal viñ icha tic:

—Ay jun nivan vejel ol javoc d'a masanil yolyib'añq'uinal tic, xchi viñ.

(A jun vejel ix yal viñ chi', a d'a stiempoal ayoch viñaj Claudio yajalil, ata' ix yac'a'). **29** Yuj tas ix yal viñaj Agabo chi', axo eb' creyente aj Antioquía chi', ix el d'a sc'ool eb' to scolvaj eb' d'a eb' creyente aj Judea, ato syala' jantac stzac'van eb' yac'ani. **30** Icha chi' ix sc'ulej eb'. Ix yac'anb'at yofrenda eb' d'a eb' viñ anciano aj Judea chi'. Axo viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo ix ic'anb'at jun ofrenda chi'.

Schamel viñaj Jacobo, preso yaj pax viñaj Pedro

12 **1** A d'a yic jun tiempoal chi', a viñaj rey Herodes,[k] ix och ijan viñ yac'an chucal d'a eb' creyente. **2** Ix schecan viñ tzepchajel sjolom viñaj Jacobo, aton viñ yuc'tac viñaj Juan. **3** Ayic ix yilan viñ to vach' ix yab' eb' israel yuj jun chi', yuj chi' ix schec viñ yamjocpax viñaj Pedro. A d'a jun sq'uiñ eb' israel, yic svaan ixim pan eb' malaj yich, ata' ix yamji viñ. **4** Axo ix yamchaj viñ chi', ix ac'jioch viñ d'a preso. Ix ac'jioch viñ d'a yol sc'ab' vaclajuñvañ eb' soldado, yic stañvaj viñ yuj eb'. Chañtacvañ eb' ix tañvan viñ d'a juntac el. Ix snaan viñaj Herodes chi' to ayic ol lajvoc q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto chi', ol sch'oxanelta viñaj Pedro chi' viñ d'a yichañ eb' anima, ichato chi' ol sch'olb'itan viñ rey chi' tas yaj viñ. **5** Yuj chi' te ay val och yilumal viñaj

[k] **12.1** A viñaj Herodes sb'inaj d'a tic, yixchiquin viñ viñaj Herodes, viñ ix snib'ej smilancham Jesús ayic neneto. Mateo 2.13-16.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Pedro d'a yol te' preso chi'. Axo eb' creyente, d'a smasanil sc'ool eb' ix lesalvi d'a Dios yuj viñ. Maj ochlaj vaan eb' slesalvi.

Colchajnac elta viñaj Pedro d'a preso

6 Axo d'a jun ac'val, q'uic'anocxo tz'elta viñaj Pedro chi' d'a yichañ eb' anima yuj viñaj Herodes chi', vaynac viñ d'a snañal chavañ eb' soldado. Tzec'b'il viñ d'a chab' q'uen cadena. Axo d'a sti' te' preso chi' ayec' chavañxo eb' viñ stañvej. **7** Palta d'a jun rato chi' ix c'och jun yángel Dios Cajal. Te sac q'uinal ix aj d'a yol te' preso chi' yuuj. Ix yecub'tañan scostil viñaj Pedro chi' jun ángel chi', yic tz'el svayañ viñ, ix yalan d'a viñ:

—Q'ueañ vaan val ticnaic, xchi.

Axo q'uen cadena ayoch chi' d'a sc'ab' viñaj Pedro chi', munil ix el q'ueen, ix em lañnaj q'ueen. **8** Ix yalanpax jun ángel chi' d'a viñ:

—Tzatzb'itej a tzec'ul, tzac'anoch a xañab', xchi.

Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ:

—Ac'och jun spatic a pichul. Tzach och tzac'an vuuj, xchi.

9 Yuj chi' ix och tzac'an viñ yuuj. Ix elta viñ d'a jun cuarto b'aj ayec' chi'. Van svayichan viñ snaani. Mañ yojtacoc viñ tato yel to van yelta viñ. **10** Ix ec' eb' d'a scha macañil b'aj ayec' eb' soldado van stañvan te' preso chi', ichato chi' ix c'och eb' b'aj ay q'uen smacul preso chi' b'aj sjacviel d'a yol calle. A jun q'uen chi' munil ix jacvi q'uen sch'ocoj. Ix el eb' b'ian. Axo ix b'at eb' d'a jun calle chi', ix actajcan viñaj Pedro chi' yuj jun ángel chi'. **11** Axo ix yilan viñ to yel. Yuj chi' ix yalan viñ:

—A ticnaic, svila' to yel ix scheccot jun yángel Dios Cajal tzul in scolanel d'a yol sc'ab' viñaj Herodes. In colchajelta d'a yalañ jantacñej tas sgana eb' vetisraelal syac'och d'a vib'añ, xchi viñ.

12 Vanto snaan juntzañ chi' viñ, ix c'och viñ d'a spat ix María, snun viñaj Juan, aton viñ scuchpax Marcos. Tzijtum eb' molanec' d'a jun pat chi', van slesalvi eb' yuj viñ. **13** Yuj chi' ix sc'oñub'tañej spuertail yamaq'uil jun pat chi' viñ. Axo jun ix cob'es scuch Rode, a ix ix ul tac'voquelta d'a viñ. **14** Palta axo ix yab'an ix to a viñaj Pedro, maj sjaclaj te' puerta chi' ix. Toñej ix te tzalaj ix. Ix ochxi lemnaj ix. Ix yalan ix d'a eb' ayec' chi' ta' to a viñaj Pedro ayec' d'a sti' puerta chi'.

15 Yuj chi' ix yal eb' d'a ix:

—Tecan toñej tzach comon loloni, xchi eb'.

Palta ix yalxi ix to yel a viñaj Pedro chi' ayeq'ui.

Axo ix yalanxi eb':

—Tecan mañoclaj viñaj Pedro chi'. Tecan a junoc ángel ayoch stañvumaloc viñ, tecan a ix javi, xchi eb' d'a ix.

16 Axo viñaj Pedro chi', añeja' sc'oñc'oñan och viñ. Axo ix sjacan eb', ix yilan eb' to yel a viñaj Pedro chi' ayeq'ui. Ix te sat sc'ool eb'. **17** Palta ix yac'an yechel viñ yed' sc'ab' d'a eb' yic numan tz'aj eb'. Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a eb' tas ix aj yic'jielta viñ yuj Dios Cajal d'a preso chi'. Ix yalanpax viñ d'a eb':

—Tzeyal juntzañ tic d'a viñaj Jacobo yed' d'a juntzañxo eb' creyente, xchi viñ.

Ix lajvi chi', ix elta viñ d'a scal eb'. Ix b'at viñ d'a junxo lugar.

18 Axo yic ix sacb'i, ix q'ue somnaj eb' soldado yalani, yujto maj nachajel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yuj eb' tas ix yutej sb'a viñaj Pedro chi'. **19** Axo viñaj Herodes chi' ix ac'an órden yic saychaj viñ, palta majxo ilchajlaj viñ yuj eb'. Ix sc'anb'an viñ d'a eb' soldado chi' tas ix aj yel viñaj Pedro chi' d'a yol sc'ab' eb'. Ix lajvi chi', ix yac'an órden viñ scham eb'.

Ix lajvi chi', ix el viñaj Herodes d'a yol yic Judea b'aj ayec' chi'. Ix c'och cajan viñ d'a choñab' Cesarea.

A schamel viñaj Herodes

20 A junel, ix te cot yoval viñaj rey Herodes chi' d'a eb' anima aj Tiro yed' Sidón. Yuj chi' ix slajtiej sb'a eb' tas syutej eb' b'at yalan sb'a d'a viñ. Ix yac'an sc'ol jun viñ scuchan Blasto eb'. Aton viñ sat yaj yac'an servil viñ rey chi'. Yuj chi', axo viñ ix c'anan nivanc'olal eb' d'a viñ rey chi'. Icha chi' ix yutej sb'a eb', yujto a d'a schoñab' viñ rey chi', ata' tz'ac'jicot jantacñej tas sva eb'. **21** Axo viñ rey chi' ix alani tas c'ual sc'och eb' d'a yichañ viñ. Axo d'a jun c'u chi', ix yac'och juntzañ spichul viñ te vach', icha yic eb' rey smasanil. Ix lajvi chi', ix em c'ojan viñ d'a sc'ojnub'. Ix och ijan viñ slolonelta d'a eb' anima chi'. **22** Ix lajvi yab'an eb', ix laj yalanq'ue eb':

—A jun slolon tic, mañ animaoc, aton dios, xchi eb'.

23 Yujto maj yic'chaañ sb'i Dios viñ, yuj chi' d'a jun rato chi' ix ac'jioch syaelal viñ yuj jun yángel Dios, ix och noc' a'ay d'a yol sc'ool viñ, ix cham viñ.

24 Palta axo slolonel Dios Cajal ix pucaxñejel d'a scal eb' anima. Ix laj alchajel d'a junjun lugar.

25 Axo viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo, ayic ix lajvi schecnab'il eb' viñ d'a Jerusalén, ix b'atxi eb' viñ. Ix yic'anb'at viñaj Juan eb' viñ, aton viñ scuch pax Marcos. Ix c'ochxi eb' viñ d'a Antioquía chi'.

Ochnac yopisio viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo

13 **1** A d'a scal eb' creyente d'a choñab' Antioquía chi', ay juntzañ eb' viñ syac' Dios yalanel slolonel. Ay pax ec' juntzañ eb' viñ sc'ayb'umal eb' creyente. Ayec' viñaj Bernabé, viñaj Simón scuchanpax Niger, viñaj Lucio aj choñab' Cirene yed' viñaj Saulo. Ayec' pax viñaj Manaén, aton viñ junñej q'uib'nac yed' viñaj Herodes, viñ ac'jinac yajalil d'a Galilea. **2** A junel van yalan sb'a eb' d'a Dios Cajal. Ay pax och eb' d'a tzec'ojc'olal. Axo Yespíritu Dios ix alan d'a eb':

—Tze siq'uelta viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo, yic ol munlaj eb' viñ b'aj ol vac'och yopisio, xchi.

3 Yuj chi' ix och eb' d'a tzec'ojc'olal. Ix lesalvi eb'. Ix lajvi chi', ix yac'anq'ue sc'ab' eb' d'a sjolom viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo chi', ix schecanb'at eb' viñ eb'.

Yalnaquel slolonel Dios eb' d'a Chipre

4 Ix checjib'at viñaj Bernabé yed' viñaj Saulo yuj Yespíritu Dios. Ix c'och eb' viñ d'a choñab' Seleucia. Axo ta' ix och eb' viñ d'a yol jun barco, ix b'at eb' viñ d'a jun lugar scuch Chipre ay d'a snañal a' mar. **5** Ayic ix c'och eb' viñ d'a choñab' Salamina, ix ec' yalancanel slolonel Dios eb' viñ d'a yoltac spatil culto. Axo viñaj Juan Marcos, ajun pax viñ yed' eb' viñ, yic scolvaj viñ yed' eb' viñ. **6** Ix b'atxi eb' viñ. Ix c'axpajec' eb' viñ d'a Chipre chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Pafos. Ata' ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

schalaj sb'a eb' viñ yed' jun viñ israel scuch Barjesús. A jun viñ chi', syaloch sb'a viñ ajb'aalil. Syal pax viñ to a Dios tz'ac'an yalel slolonel. **7** A jun viñ chi', junñej tz'ec' viñ yed' viñaj Sergio Paulo, viñ yajal d'a Chipre chi'. Te jelan spensar viñaj Sergio chi'. Ix yavtejcot viñaj Bernabé viñ yed' viñaj Saulo, yujto sgana viñ syab' slolonel Dios d'a eb' viñ. **8** Palta axo viñ syaloch sb'a ajb'aalil chi', aton viñ scuchan pax Elimas, ix yaq'uelta yoval viñ d'a eb' viñ, yujto sgana viñ max yac'och slolonel Dios viñaj Sergio chi' d'a sc'ool. **9** Axo viñaj Saulo chi', aton viñ scuchpax Pablo, te ayoch Espíritu Santo d'a viñ. Ix och q'uelan viñ d'a viñ syaloch sb'a ajb'aalil chi'. **10** Ix yalan viñ d'a viñ:

—A ach tic, tzac' musansatil eb' anima. Te chuc a pensar. Yuninal ach viñ diablo. Ajc'ol ach d'a masanil tas vach'. A slolonel Cajal Jesús te yel. Yuj chi', ¿tas yuj max actejcan ixtani? **11** A ticnaic, ol yac'cot yaelal Cajal Jesús d'a ib'añ. Ol yac' ixtax yol a sat, yuj chi' mañxo ol yal-laj ilan yoc c'u junoc tiempoal, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

D'a jun rato chi', ix ixtax yol sat viñ. Majxo yal yilan jab'oc viñ. Yuj chi', ix machmonec' viñ, ix snib'ej viñ to ay junoc mach squetzan b'eyec'oc. **12** Ayic ix yilan jun chi' viñ yajal d'a Chipre chi', ix yac'och Dios viñ d'a sc'ool. Ix te sat pax sc'ool viñ yab'an juntzañ sc'ayb'ub'al Cajal Jesús.

Ayec' eb' viñ d'a choñab' Antioquía d'a yol yic Pisidia

13 Axo viñaj Pablo yed' eb' viñ ajun yed'oc, ix och eb' viñ d'a yol jun barco. Ix b'atxi eb' viñ d'a choñab' Pafos, ix c'och eb' viñ d'a choñab' Perge d'a yol yic Panfilia. Palta axo viñaj Juan Marcos, ix actajcan eb' viñ yuj viñ, ix meltzajcan viñ d'a choñab' Jerusalén. **14** Ix b'atxi eb' viñ d'a Perge chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Antioquía[l] d'a yol yic Pisidia. Axo d'a sc'ual ic'oj ip, ix och eb' viñ d'a yol spatil culto, ix em c'ojjab' eb' viñ ta'. **15** Ata' ix avtaj ch'añ ley Moisés yed' juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca'. Ix lajvi chi', a eb' scuchb'an eb' d'a culto ix alan d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi':

—Ex quetanimail, tato ay junoc tas e gana tzeyac' sc'ayb'ej eb' anima, syal eyalan ticnaic, xchi eb'.

16 Yuj chi' ix q'ue vaan viñaj Pablo chi'. Ix yic'an chaañ sc'ab' viñ yic numan tz'aj eb'. Ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetisraelal yed' ex mañ ex israeloc ay e xivc'olal d'a Dios, ab'ec: **17** A co Diosal a oñ aj Israel oñ tic, a sic'jinaccanel eb' co mam quicham. Ayic yec'nac eb' d'a scal eb' ch'oc choñab'il d'a Egipto, A' ac'jinaccan och eb' nivac choñab'il. Slajvi chi', yic'annaquelta eb' d'a Egipto chi' yed' snivan poder. **18** Yac'nac techaj Dios chi' sb'eyb'al eb' 40 ab'il d'a tz'inan luum chi'. **19** Añejtona', A' ac'jinac satel uque' nación ay d'a yol yic Canaán. Axo sluum eb' b'aj satnaquel chi', ac'jinaccan yicoc eb' co mam quicham. **20** 450 ab'il yac'nac eb' icha chi'. Slajvinac chi', axo Dios ac'annac yopisio juntzañ eb' juez yac'an mandar eb', masanto yochnac

[l] **13.14** Ay junxo Antioquía d'a yol yic Siria.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñaj Samuel schecab'oc Dios. **21** Axo d'a jun tiempoal chi', sc'annac junoc sreyal eb' d'a Dios, yic a scuchb'an eb', axo viñaj Saúl ac'jioch sreyaloc eb' yuj Dios. A viñaj Saúl chi', a viñaj Cis ay yuninal viñ, viñ yiñtilal Benjamín. 40 ab'il ochnac viñ sreyaloc eb'. **22** Axo Dios ic'jinaquel viñ d'a yopisio chi'. Axo viñaj David yac'xicanoch sq'uexuloc viñ. Yalannac Dios icha tic yuj viñ: Ina yajec' viñaj David viñ yuninal viñaj Isaí, aton jun viñ tic tzin tzalaj yed'oc. A viñ ol b'oan masanil tas in gana, xchi. **23** Axo Jesús, a viñaj David chi' ay yiñtilalcani. A Dios ac'jinaccan yopisio yoch co Columaloc a oñ israel oñ tic, icha ix aj yac'ancan sti'. **24** Ayic manto yamchajoch smunlajel chi', a viñaj Juan ix alanel d'a eb' quetisraelal to yovalil sna sb'a eb', syac'an ac'joc bautizar sb'a eb'. **25** Axo yic vanxo slajvi yopisio viñaj Juan chi', ix yalan viñ icha tic: A e naani to e Columal in, palta maay. Ay jun tzac'an sja vuuj, a jun chi' te nivan yelc'ochi. Añejtona' in, mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin tijel xañab', xchi viñ.

26 Ex vetanimail, ex yiñtilal Abraham ved'oc yed' ex ay e xivc'olal d'a Dios, a jun ab'ix yic colnab'il tic, eyic ved'oc. **27** Palta a eb' aj Jerusalén yed' eb' yajal, max nachajel-laj yuj eb' tato a Jesús chi' Yuninal Dios, vach'chom d'a junjun c'ual ic'oj ip, ix yab'an eb' yavtaj tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios, palta maj nachajel-laj yuj eb'. Yuj chi', ayic ix yac'anoch chamel eb' d'a yib'añ Jesús chi', ix yaq'uelc'och juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan chi' eb'. **28** Malaj jab'oc smul ix ilchaj yuj eb', mañ smojoc smilancham eb'. Palta xid' sc'anoch chamel eb' d'a yib'añ d'a viñaj Pilato, aton viñ yajal. **29** Ix laj yaq'uelc'och eb' d'ay icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios. Ix lajvi chi', ay eb' ochnac tzac'an yed' Jesús ix ic'anemta snivanil d'a spenec te' culus. Ix b'at smucanoch eb' d'a yol jun q'uen q'ueen. **30** Axo Dios ix ac'anxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. **31** Ix lajvi chi', tzijtumto c'ual ix ec' yed' eb' sc'ayb'um. Aton eb' cot yed' d'a Galilea sc'och eb' d'a Jerusalén yed'oc ayic manto chami. A eb' chi', van yalanel yab'ixal eb' d'a scal eb' anima ticnaic.

32 Ichoñ pax ta' a oñ tic van calan pax el jun vach' ab'ix tic d'ayex, to a Dios yac'naccan sti' d'a eb' co mam quicham. **33** Axo d'ayoñ ix yaq'uelc'och sti' chi'. Ayic ix pitzvixi Jesús, ix elc'och jun yalnaccan chi'. Icha yaj stz'ib'chajcan d'a Salmo 2, b'aj syal icha tic: A d'a jun c'u tic, ix vac' checlajoc to Vuninal ach, xchican Dios d'a Slolonel chi'. **34** Yalnaccan Dios to ol yic'q'ue vaan Jesús d'a scal eb' chamnac, yic malaj b'aq'uiñ ol c'a snivanil. Yalnacpaxcan icha tic d'a Slolonel Dios chi': Ol vac' in vach'c'olal d'ayex, icha ix vutej vac'ancan in ti' d'a viñaj David, xchi. **35** Yuj chi', ayocto yalannaccan yab'ixal Cristo viñaj David chi' d'a junxo Salmo b'aj syal icha tic: Mamin, mañ ol a cha c'ab'at in nivanil tic, a in ton tic sic'b'il in el uuj, xchi. **36** A viñaj David chi' ac'jinac servil eb' anima d'a jun tiempoal chi', icha sgana Dios. Slajvi chi' scham viñ, smucchajnac viñ b'aj mucan eb' smam yicham. Axo snivanil viñ chi' c'anacb'ati. **37** Palta axo jun ix yac' pitzvocxi Dios d'a scal eb' chamnac, maj c'alaj snivanil. **38** Yuj chi' in gana

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzeyojtaquejeli to añej Jesús syal yac'an lajvoc co mul. Yuj chi' van calan jun ab'ix tic d'ayex. **39** A ley Moisés max yal-laj yac'an lajvoc co mul. Palta a mach tz'ac'anoch Jesucristo d'a sc'ool, slajvican smul smasanil yuuj. **40** Yuj chi' naec val e b'a. Tato maay, a tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios ol javoc d'a eyib'añ, yujto yalnaccan eb' icha tic:

41 Ex b'uchumtac, ilecnab'i.
Satocab' e c'ool eyilani, axo e
satel chi'. Yujto a in Dios in ol
in b'o junoc tas d'a e tiempoal
tic, vach'chom ay mach ol alan
d'ayex, palta mañ ol e cha
eyab'i, xchi Dios chi', xchi viñaj
Pablo chi' d'a eb'.

42 Axo viñaj Pablo chi' yed' viñaj Bernabé, ayic van yelta eb' viñ d'a yol spatil culto chi', ay eb' mañ israeloc ix c'anan d'a eb' viñ, yic sc'och eb' viñ sc'ayb'ej eb' d'a juntzañ c'ayb'ub'al chi' d'a junxo sc'ual ic'oj ip. **43** Axo yic ix lajvi jun culto chi', a eb' israel, ix b'at eb' yed' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi'. Ay pax eb' ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel chi' ix b'at pax yed' eb' viñ. Yuj chi' ix yal viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a eb' to tec'an syutej sb'a eb' yac'anoch d'a sc'ool to xajan eb' yuj Dios.

44 Axo d'a junxo sc'ual ic'oj ip, quenxoñej maj smolb'ej sb'a eb' anima smasanil d'a jun choñab' chi' smaclej yab' slolonel Dios. **45** Palta axo ix yilan eb' israel to tzijtum anima ix smol sb'a, ix chichonoch sc'ool eb' d'a viñaj Pablo chi'. Ix laj yalan eb' to es juntzañ syal viñ chi'. Toñej ix b'uchvaj eb' d'a viñ. **46** Yuj chi', ix stec'b'ej sb'a viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi'. Ix yalan eb' viñ icha tic:

—Ex quetisraelal, yovalil a d'ayex sco b'ab'laj alejel slolonel Dios. Palta ina malaj e gana tzeyac'och d'a e c'ool. Tecan a e naani to mañ e mojoc e chaan e q'uinal d'a junelñej. Yuj chi' a ticnaic, a d'a eb' mañ israeloc ol oñ b'at caleli. **47** Yujto icha tic yalnaccan Cajal Jesús d'ayoñ:

Ix vac' opisio a ch'oxan in
saquilq'uinal d'a eb' mañ isra-
eloc, yic vach' ay eb' ol col-
chajel d'a junjun lugar masanto
b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal,
xchi, xchi eb' viñ.

48 Axo eb' mañ israeloc ix te tzalaj sc'ool eb' yab'an juntzañ chi'. Ix och ijan eb' yalani to te vach' slolonel Cajal Jesús. Axo eb' sic'b'ilxoel yuj Dios yic scha sq'uinal eb' d'a junelñej, ix yac'och eb' d'a sc'ool. **49** Icha chi' ix aj spucaxb'at slolonel Cajal Jesús chi' d'a jun lugar chi' smasanil. **50** Palta axo eb' israel ix ac'an sc'ool eb' yajal d'a jun choñab' chi'. Ay pax juntzañ eb' ix ix ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel chi', chequel yaj eb' ix d'a sat eb' anima, ix ac'jipax sc'ool eb' ix. Ix och ijan eb' yac'an chucal d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi'. Ix pechjiel eb' viñ d'a jun lugar chi' yuj eb'. **51** Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', ix stziccanel spococal yoc eb' viñ,[m] yic sch'oxanel eb' viñ to mañxa yalan yic eb' viñ d'a eb' anima chi'. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ d'a choñab' Iconio. **52** Axo eb' creyente aj Antioquía chi', ix te tzalaj eb'. Te ay val och Espíritu Santo d'a eb'.

[m] **13.51** Il nota d'a Mateo 10.14.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ayec' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé d'a Iconio

14 **1** Ayic ix c'och viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé d'a choñab' Iconio chi', yaman ix och eb' viñ d'a yol spatil sculto eb' yetisraelal. Te vach' ix yutej eb' viñ yalanel slolonel Dios ta'. Yuj chi', tzijtum eb' israel ix ac'anoch d'a sc'ool yed' pax eb' mañ israeloc. **2** Palta ay eb' israel maj ac'anochlaj d'a sc'ool, ix yac'an sc'ool juntzañ eb' mañ israeloc eb', yic schichonoch sc'ool eb' d'a eb' creyente chi'. **3** Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', nivan tiempo ix aj eb' viñ d'a jun choñab' chi'. Maj xivlaj eb' viñ yalanel yab'ixal svach'-c'olal Cajal Jesús, axo Cajal chi' ix ch'oxani to yel syal eb' viñ, yujto ix yac' spoder d'a eb' viñ sch'oxan juntzañ milagro. **4** Palta axo eb' anima d'a jun choñab' chi', cha poj ix aj eb'. Nañal eb' ix can yed' eb' israel chi'. Axo nañalxo eb', a yed' eb' schecab' Jesús chi' ix och eb'. **5** Axo eb' israel chi' yed' juntzañ eb' mañ israeloc, ix laj slajtiej sb'a eb' yed' eb' scuchb'umal jun choñab' chi'. Ix yalan eb' to ol yac' chucal eb' d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi', ol sjulancham eb' viñ eb' snaani. **6** Axo ix yab'an specal jun ix alchaj chi' eb' viñ d'a spatic, ix b'at eb' viñ elelal. Ix c'och eb' viñ d'a Listra yed' d'a Derbe d'a yol yic Licaonia. Ix ec' eb' viñ d'a juntzañ choñab' d'a slac'anil chi'. **7** Ata' ix ec' eb' viñ yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il.

Julq'uenab'il viñaj Pablo d'a Listra

8 A d'a choñab' Listra ay jun viñ atax yaljinac max yal sb'eyi. Malaj b'aj sb'ey jab'oc viñ. Axo junel c'ojanem viñ, **9** van yab'an viñ tas syal viñaj Pablo. Axo viñaj Pablo chi' ix och q'uelan d'a viñ. Ix yilan viñ to syac'och viñ d'a sc'ool to syal sb'oxi viñ yuj Dios. **10** Yuj chi' te chaañ ix yal viñ d'a viñ:

—Q'ueañ vaan, tojol tzach ajq'ue liñan, xchi viñ.

D'a jun rato chi', ix q'ue liñan viñ. Ix och ijan viñ sb'eyeq'ui. **11** Ayic ix yilan eb' anima tas jun ix sc'ulej viñaj Pablo chi', ix och ijan eb' yalan chaañ d'a sti' eb' aj Licaonia chi', ix yalan eb' icha tic:

—A eb' co diosal ix yac'och sb'a eb' animail, ix emul eb' d'a co cal, xchi eb'. **12** A viñaj Bernabé, Júpiter ix sb'iej viñ yuj eb'.[n] Axo viñaj Pablo, Mercurio ix yac' eb' sb'ioc viñ, yujto a viñ ix lolon d'a scal eb'.

13 Ay jun viñ sacerdoteal Júpiter chi', yajal yaj viñ d'a stemplo Júpiter d'a stiel choñab'. Ix b'at yic'cot juntzañ noc' toro viñ yed' juntzañ xumaquil te te'. Axo yed' eb' anima chi' smasanil ijan ix yac' jun silab' ñusb'il viñ d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Bernabé chi'. **14** Palta axo yic ix yab'an eb' viñ schecab' Jesús chi', ix sñic'chitej spichul eb' viñ sch'oxanel scusc'olal. Elañchamel ix b'at eb' viñ d'a scal eb' anima, te chaañ ix yal eb' viñ d'a scal eb' icha tic:

15 —Ex quetanimail, ¿tas yuj icha tic tzeyutej e b'a? A oñ tic, anima oñ icha ex tic. Yuj chi' tzul cal d'ayex to

[n] **14.12** A eb' aj Grecia, Júpiter sb'i yajalil masanil sdiosal eb', Mercurio sb'i schecab' sdiosal eb' chi' yala'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzeyactejcan juntzañ e b'eyb'al tic, yujto nab'añej tzeyixtej e b'a. Q'uexec e b'eyb'al, aq'uec och e pensar d'a jun Dios to d'a val yel pitzan. A' b'ojinac satchaañ yed' sat luum tic. Sb'oannac pax a' mar yed' masanil tastac. **16** D'a peca', toñej ix yil Dios tas ix sc'ulej eb' anima, ix yac'an sgana eb'. **17** Palta ix yac' co pensar yic scojtaquej eli tas yaji ayic syac'ancot ñab' d'a quib'añ. Syac'an masanil tas scavej. A' tz'ac'an masanil tas sco va'a. Syac'anpax co tzalajc'olal, xchi eb' viñ.

18 Palta ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', puralxoñej ix och vaan eb' anima chi' scachji yuj eb' viñ. Yujto sgana eb' syac' noc' vacax chi' silab'il d'a eb' viñ.

19 Palta ay jayvañ eb' israel aj Antioquía yic Pisidia ix c'och yed' jayvañxo eb' aj Iconio. Ix yac'an sc'ool eb' anima chi' eb'. Yuj chi', ix laj sjuloch q'uen q'ueen eb' d'a viñaj Pablo chi'. Axo ix snaan eb' to toxo ix cham viñ, ix sñeranb'at viñ eb', ix syumancanel viñ eb' d'a stiel choñab' chi'. **20** Palta ix c'och oyan eb' creyente d'a stz'ey viñ, ix q'uex vaan viñ. Ix ochxi viñ d'a yol choñab' chi'. Axo d'a junxo c'u, ix b'atxi viñ yed' viñaj Bernabé chi' d'a choñab' Derbe. **21** Ata' ix ec' yalcanel vach' ab'ix yic colnab'il eb' viñ. Tzijtum anima ix ac'anoch Cajal Jesús d'a sc'ool. Ix lajvi chi', ix b'atxi eb' viñ. Ix ec'xi eb' viñ d'a choñab' Listra, d'a Iconio yed' d'a Antioquía yic Pisidia chi'. **22** Ix laj ec' eb' viñ yiptzitej eb' creyente d'a juntzañ choñab' chi', ix ec' ac'jican stec'anil spensar eb' yuj eb' viñ. Ix yalancan eb' viñ icha tic d'a eb':

—Tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cajal Jesús d'a e c'ool, yujto ayic manto oñ c'och d'a yol sc'ab' Dios, yovalil nivan yaelal ol ja d'a quib'añ, xchi eb' viñ.

23 Ayic ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a junjun iglesia, ix yac'och yopisio eb' tz'och ancianoal eb' viñ. Ix yac'an lesal eb' viñ d'a Dios, ix och pax eb' viñ d'a tzec'ojc'olal. Ix lajvi chi', ix ac'jicanoch eb' creyente ab'enal d'a yol sc'ab' Cajal Jesús, aton jun ix yac'och eb' d'a sc'ool.

C'ochnacxi eb' d'a Antioquía d'a yol yic Siria

24 Ix lajvi chi', ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi' d'a yol yic Pisidia. Ix c'och eb' viñ d'a Panfilia. **25** Ix yalanel slolonel Dios eb' viñ d'a choñab' Perge. Ix lajvi chi', ix b'atxi eb' viñ d'a choñab' Atalia. **26** Axo ta' ix och eb' viñ d'a yol jun barco. Ix jax eb' viñ d'a Antioquía yic Siria. Aton d'a jun choñab' chi' sc'annac svach'-c'olal Dios eb' creyente d'a yib'añ viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé chi', yic ix b'at yalancanel slolonel Dios eb' viñ. Xal ticnaic ix yic' sb'a jun smunlajel eb' viñ chi'. **27** Ayic ix c'ochxi eb' viñ, ix laj yavtejcot eb' creyente eb' viñ ayec' ta'. Ix yalan eb' viñ d'a eb' jantac tas ix sc'ulej Dios yed' eb' viñ. Ix laj yalanpax eb' viñ to a Cajal Jesús ix chaan yac'och eb' mañ israeloc d'a sc'ool. **28** Najtil ix aj eb' viñ yed' eb' creyente chi' ta'.

A jun c'umlajb'ail ochnac d'a Jerusalén

15 **1** A d'a yic jun tiempoal chi', ay juntzañ eb' viñ ix cot d'a yol yic Judea, ix c'och eb' viñ d'a choñab' Antioquía. Ix och

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ijan eb' viñ yalan d'a eb' creyente icha tic:

—Tato maj e cha jun yechel circuncisión d'a e nivanil, icha yalnaccan viñaj Moisés, mañ ol ex colchajlaj, xchi eb' viñ.

2 Axo viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé, ix stelaj sb'a eb' viñ yed' eb' viñ, palta maj b'olaj yaj yuj eb' viñ. Yuj chi' ix yal eb' creyente to sb'at eb' viñ chavañ chi' d'a Jerusalén. Sb'atpax juntzañxo eb' creyente yed' eb' viñ. Ix b'at eb' sc'anb'ej razón d'a eb' viñ schecab' Jesús yed' d'a eb' viñ anciano d'a jun iglesia chi'.

3 Ix lajvi schecjib'at eb' viñ yuj eb' creyente chi', ix ec' eb' viñ d'a yol yic Fenicia yed' d'a Samaria. Ata' ix ec' eb' viñ yalel d'a eb' creyente to ay eb' mañ israeloc ix sq'uex sb'eyb'al, ix yac'anoch spensar eb' d'a Dios. A ix yab'an jun chi' eb' creyente, ix te tzalaj eb' smasanil.

4 Ayic ix c'och eb' viñ d'a Jerusalén chi', ix chaji sc'och eb' viñ yuj eb' creyente smasanil, eb' viñ schecab' Jesús yed' eb' viñ anciano. Ix laj yalan eb' viñ jantac tas ix sc'ulej Dios yed' eb' viñ. **5** Palta ay jayvañ eb' viñ fariseo ac'annacoch Cristo d'a sc'ool. Ix q'ue van eb' viñ, ix yalan eb' viñ icha tic:

—A eb' mañ israeloc tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool, yovalil tz'ac'ji circuncidar eb'. Yovalil scal d'a eb' to sc'anab'ajej ley Moisés eb', xchi eb' viñ.

6 Axo eb' viñ schecab' Jesús, ix smolb'ej sb'a eb' viñ yed' eb' viñ anciano yic snaan eb' viñ tas tz'aj jun chi'. **7** Axo ix lajvi ste telan sb'a eb' viñ, ix q'ue liñan viñaj Pedro, ix yalan viñ:

—Ex vuc'tac, eyojtactaxoni, ayxo stiempoal in sic'jicanel yuj Dios yic svalanel vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb' mañ israeloc, yic vach' syac'och Cristo eb' d'a sc'ool. **8** Yujto yojtac Dios tas ay d'a spensar junjun anima, yuj chi' ix yac' Yespíritu d'a eb' mañ israeloc chi', icha ix yutej yac'an d'ayoñ, yic scheclaji to vach' eb' d'a yichañ. **9** A d'a yichañ Dios lajanñej eb' qued'oc, yujto a' ix tojolb'itan sb'eyb'al eb' ayic ix yac'anoch Cristo eb' d'a sc'ool. **10** A ticnaic, ¿tas yuj malaj e gana tze cha tas van sc'ulan Dios? A ley Moisés, lajan yed' junoc icatz te al max q'ue co cuchani. Maj techaj sc'anab'ajan eb' co mam quicham. Añejtona', max techaj pax co c'anab'ajan a oñ tic. Yuj chi', ¿tas yuj e gana tzeyac'och jun chi' d'a yib'añ eb' creyente mañ israeloc? **11** Mañ e c'ulej jun chi', yujto cojtac to yujñej svach'c'olal Cajal Jesús tzoñ colchaji. Añejtona', icha pax chi' eb' mañ israeloc chi', xchi viñaj Pedro chi'.

12 A ix yab'an juntzañ chi' eb', ix em numnaj eb' smasanil. Ix lajvi chi', ix smaclan yab' eb' tas syal viñaj Bernabé yed' viñaj Pablo. Ix yalan eb' viñ to tzijtum milagro ix sb'o Dios, ayic ix ec' eb' viñ d'a scal eb' mañ israeloc. **13** Ayic ix lajvi yalan juntzañ chi' eb' viñ, ix yalan viñaj Jacobo icha tic:

—Ex vuc'tac, ab'ec tas ol val d'ayex. **14** Ix yal viñaj Simón Pedro d'ayoñ tas ix aj yel yich sch'oxan svach'il Dios d'a eb' mañ israeloc. Ix sic'jielta jayvañ eb' yic vach' tz'och eb' yicoc. **15** A jun ix uji tic, lajan icha tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca', aton b'aj syal icha tic:

16 A d'a yic junxo tiempoal ol in
jaxoc.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ol ul vac'ancanpaxoch jun yiñtil
viñaj rey David sq'uexuloc d'a
yopisio.
Yujto icha junoc pat ix em lañ-
najoc, icha chi' ajnaccan yopisio
viñ chi'.
Palta ol in b'oq'ue junelxo,
17 yic vach' a eb' mañ israeloc ol
yac'och spensar eb' d'ayin, a in
Yajal in,
aton jantac eb' vic sic'b'il-
taxonel vuuj d'a junjun nación.
18 Icha chi' yutejnac Dios Cajal
yalani.
A ac'jinac cojtaquejel juntzañ
tic yictax d'a peca', xchi d'a
Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.
19 Yuj chi' tzin na a in tic, max yal
cac'anoch junoc icatz ajaltac d'a
yib'añ eb' mañ israeloc van
yac'anoch spensar d'a Dios.
20 Añejocab' co carta scac'b'at d'a
eb', scalanb'ati to maxtzac schilaj eb'
juntzañ tas tz'ac'ji silab'oc d'a comon
dios. Maxtzac sc'ulej ajmulal eb'.
Maxtzac schi schiq'uil noc' noc' eb'.
Maxtzac schi noc' noc' eb' sud'-
jichamoc yujto ayto schiq'uil noc'.
21 Sval icha chi', yujto atax d'a peca'
ay eb' tz'avtan ley Moisés d'a yoltac
spatil culto. Añejtona' ticnaic, añeja'
yalanel eb' d'a junjun sc'ual ic'oj ip,
xchi viñaj Jacobo chi' d'a eb'.
22 Yuj chi', a eb' viñ schecab'
Jesús yed' eb' viñ anciano ix smol
alej eb' viñ yed' eb' creyente
smasanil. Ix snaan eb' to ol siq'uel
jayvañoc eb' creyente eb', yic sb'at
eb' d'a choñab' Antioquía yuc'levoc
viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé. Ix
lajvi chi', ix sic'chajel viñaj Judas,
scuchan pax Barsabás yed' viñaj Silas
yuj eb'. A chavañ eb' viñ chi',
chequel yaj eb' viñ d'a yichañ eb'
creyente. 23 Ix checjib'at eb' viñ yac'
jun carta chi'. Axo d'a yol ch'añ carta
chi', icha tic tas ix yal eb':

A oñ schecab' oñ Jesús, eb' ancia-
no yed' eb' creyente smasanil, tic
scac'b'at stzatzil e c'ool a ex mañ ex
israeloc d'a choñab' Antioquía, d'a
yol yic Siria yed' d'a Cilicia. 24 Ix
cab'i to ay juntzañ eb' munil ix b'at
d'a co cal, ix c'och eb' d'ayex. Palta
mañoc oñ ix co checb'at eb'. Ix cab'i
to tzex ixtax yuj tas syal eb' d'ayex
ta', to ijan somchajel e pensar yuj eb'.
25 Yuj chi' ix co mol alej, ix co
sic'anel jayvañ eb' viñ d'a co cal tic,
yic sb'at eb' viñ d'ayex ta'. Junñej ol
b'at eb' viñ yed' viñ cuc'tac aj Ber-
nabé yed' viñ cuc'tac aj Pablo. A eb'
viñ tic, xajanab'il eb' viñ cuuj.
26 Toxo ix yac'och sb'a eb' viñ d'a
yol sc'ab' yaelal yuj Cajal Jesucristo.
Ay b'aj ijan ix miljicham eb' viñ.
27 Axo viñaj Judas yed' viñaj Silas
tic, aton eb' viñ sco checb'at d'ayex.
Ol b'at yal eb' viñ d'ayex d'a val
sjichanil, tas ix co c'ulej d'a tic.
28 Sco na'a, to mañ nivanoc co chec-
nab'il scalb'at d'ayex. Icha chi' sna
pax Yespíritu Dios qued'oc. Yuj chi',
a juntzañ checnab'il scalb'at tic
d'ayex, añej val yovalil tze c'anab'ajej
ta': 29 Mañ e chi noc' chib'ej tz'ac'ji-
och silab'oc d'a juntzañ comon dios.
Mañ e chi schiq'uil noc' noc'. Mañ e
chi noc' noc' toñej sud'jichamoc. Mañ
e c'ulej ajmulal. Tato tze c'anab'ajej
juntzañ tic, vach' ol eyutoc e b'a.
Añej jay b'elañ tic scalb'at d'ayex.

30 A eb' viñ ix checjib'at chi', ix
b'at eb' viñ d'a choñab' Antioquía.
Ayic ix c'och eb' viñ, ix smolb'ej eb'
creyente chi' eb' viñ smasanil. Ix
yac'an entregar ch'añ carta chi' eb'
viñ. 31 Ayic ix yavtan ch'añ eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

creyente chi', ix te tzalaj eb', yujto ix ac'ji snivanil sc'ool eb' yuj ch'añ.
32 Axo viñaj Judas yed' viñaj Silas chi', aton eb' viñ yalumalel slolonel Dios, ix yac' snivanil sc'ool eb' creyente eb' viñ. Tzijtum tas ix yal eb' viñ d'a scal eb', ix yac'ancan stec'anil eb' creyente chi' eb' viñ.
33-34 Ix lajvi yec' jaye' c'ual eb' viñ ta', ix stac'lancan sb'a eb' viñ yed' eb' creyente chi'. Junc'olal ix meltzaj eb' viñ b'aj aycan eb' viñ checancot eb' viñ chi'. **35** Añejtona', viñaj Pablo yed' viñaj Bernabé, ix can eb' viñ d'a jun choñab' chi'. Ix sc'ayb'ej eb' creyente eb' viñ. Tzijtum pax eb' ix c'ayb'an eb' yed' eb' viñ ta'. Ix yalanel slolonel Cajal Jesús eb' viñ.

Ix b'atxi viñaj Pablo yalel slolonel Dios

36 Axo ix ec'b'at jayexo semana, ix yalan viñaj Pablo d'a viñaj Bernabé chi':

—Coñ, b'at quil eb' creyente d'a junjun choñab' b'ajtac ec'nac oñ calel slolonel Cajal Jesús. B'at quilxi eb', tato añeja' tec'an eb', xchi viñ.

37 Axo viñaj Bernabé chi', sgana viñ syic'b'at viñaj Juan Marcos.
38 Palta ix sna viñaj Pablo chi' to mañ smojoc sb'at viñ yed' eb' viñ, yujto actajcan eb' viñ yuj viñ junel d'a yol yic Panfilia. Maj yac' lajvoc yopisio viñ smunlaj yed' eb' viñ.
39 Ix stelaj sb'a eb' viñ yuj viñ. Palta maj scha sb'a yalan eb' viñ. Yuj chi' ch'occh'oc b'aj ix b'atcan eb' viñ. A viñaj Bernabé chi' ix och viñ d'a yol barco. Ix b'atcan viñ d'a yol yic Chipre. Ix yic'anb'at viñaj Marcos chi' viñ yed'oc. **40** Axo viñaj Pablo ix sic'anelta viñaj Silas d'a scal eb' creyente, yic sb'at viñ yed'oc. Axo eb' creyente chi', ix sc'an svach'c'olal Dios eb' d'a yib'añ eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at eb' viñ. **41** Ix ec' eb' viñ d'a yol yic Siria yed' d'a Cilicia. Ix ec' eb' viñ yac' stec'anil eb' creyente d'a junjun iglesia.

B'atnac viñaj Timoteo yuc'levoc eb' viñ

16 **1** Ix c'och viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a choñab' Derbe. Ix b'atxi eb' viñ ta', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Listra. Ata' ix yil-lajel sb'a eb' viñ yed' jun viñ creyente scuch Timoteo. A jun viñ chi', a jun ix creyente israel ay yune' viñ, axo viñ smam viñ, griego viñ.
2 A eb' creyente d'a choñab' Listra yed' d'a Iconio ix laj yal eb' smasanil to te' vach' sb'eyb'al viñaj Timoteo chi'. **3** Ix snaan viñaj Pablo chi' to ol yic'b'at viñ yed'oc. Yuj chi' ix ac'ji circuncidar viñ yuj viñ, yic max cot yoval eb' israel d'a juntzañ lugar b'aj ol ec' eb' viñ chi', yujto yojtac eb' to griego viñ smam viñ. **4** Axo d'a junjun choñab' b'ajtac ix laj ec' eb' viñ, ix yalanel eb' viñ juntzañ checnab'il alb'il yuj eb' viñ schecab' Jesús yed' eb' viñ anciano ay d'a Jerusalén. Ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' creyente to yovalil sc'anab'ajej eb' tas syal juntzañ checnab'il chi'. **5** Axo eb' creyente d'a junjun choñab' chi', ix stec'b'ej sb'a eb' d'a jun c'ayb'ub'al yac'nac och eb' d'a sc'ool chi'. Sq'uib' pax sb'isul eb' d'a junjun c'u.

Jun tas yilnac viñaj Pablo

6 Sgana eb' viñ sb'at yalel slolonel Dios d'a yol yic Asia, palta axo Yespíritu Dios maj chaanb'atlaj eb' viñ. Yuj chi' a d'a yol yic Frigia yed' d'a Galacia ix b'at eb' viñ. **7** Ayic ix c'och eb' viñ d'a sti' smojonal yol yic Misia,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix snaan eb' viñ to a d'a yol yic Bitinia sb'at eb' viñ. Palta axo Yespíritu Dios maj chaanb'atlaj eb' viñ ta'. **8** Yuj chi' ix c'axpajec' eb' viñ d'a sti' yol yic Misia chi'. Ix c'och eb' viñ d'a choñab' Troas, aton jun ay d'a sti' a' mar. **9** Axo d'a jun ac'val, icha d'a vayich ix aj yilan jun viñ aj Macedonia viñaj Pablo chi', liñanec' viñ ix yil viñ. Ix tevioch viñ d'a viñ: "Cotañ d'a Macedonia. Colvajañ d'ayoñ," xchi viñ. **10** Ix lajvi yilan jun chi' viñaj Pablo chi', ix cac'an lista co b'a yic tzoñ b'at d'a Macedonia chi'. Yujto ix cojtaquejeli to a Dios ix ac'an copisio calanel vach' ab'ix yic colnab'il d'a eb' anima chi'.

Ochnac viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a preso

11 Ichato chi', ix oñ och d'a yol jun barco d'a choñab' Troas chi'. Te d'iñanñej ix oñ b'ati, ix oñ c'och d'a yol yic Samotracia. Axo d'a junxo c'u ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch Neápolis. **12** Ix lajvi chi', ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Filipos. A jun choñab' chi', axo d'a yol yic Roma ay. Añej te nivan yelc'och d'a yichañ juntzañxo choñab' d'a yol yic Macedonia chi'. Ata' ix oñ ec' jaye' c'ual. **13** Axo d'a jun sc'ual ic'oj ip ix oñ b'at d'a sti' jun a' nivan a' d'a stiel choñab'.*o* Ata' xid'taxon ec' anima lesal. Axo ix oñ c'och ta', ix oñ em c'ojan. Ix calanel vach' ab'ix d'a juntzañ eb' ix ix toxonton smolb'ej sb'a ta'. **14** Ata' ay jun ix scuch Lidia, aj choñab' Tiatira ix. A c'apac c'apac q'uic' mutz'inac te caro stojol schoñ ix. Syac' val och Dios ix d'a sc'ool. Ayic van yab'an jun ab'ix chi' ix, axo Cajal Jesús ix jacan spensar ix. Yuj chi' ix yac' val och spensar ix d'a tas ix yal viñaj Pablo chi'. **15** Ix ac'ji bautizar ix yed' jantac eb' junñej yaj yed' ix d'a yol spat. Ix lajvi chi', ix yalan ix d'ayoñ:

—Tato tzeyila' to yel svac'och Cajal Jesús d'a in c'ool, ol ex b'at ved' d'a in pat. Vach' tzex aj ta', xchi ix d'ayoñ.

Ix tevioch ix d'ayoñ, yuj chi' ix oñ aj ta'.

16 Axo junel, ayic van co b'at b'aj slesalvi eb' anima, ix c'och jun ix cob'es ix d'ayoñ. Ayoch jun enemigo d'a ix. Yuj chi' naumel lolonel ix. Junelñej ayoch ix checab'oc d'a juntzañ vinac. A juntzañ vinac chi', syac' val ganar tumin eb' viñ d'a spatic ix, yujto syal ix tastac toto ol ujoc. **17** Ix och tzac'an ix cuuj yed' viñaj Pablo chi'. Ix syamanoch ix yavaji, syalan ix:

—A juntzañ eb' viñ tic, schecab' ton val Dios yaj eb' viñ, aton jun Dios yelxo nivan yelc'ochi. Van yalan eb' viñ d'ayex tas tz'aj e colchaji, xchi ix.

18 Tzijtum el ix ec' ix qued'oc. Añej val jun chi' syal ix d'a juntac el. Axo viñaj Pablo chi', majxo techaj yuj viñ yab'ani. Yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan viñ d'a ix. Ix yalan viñ d'a jun enemigo chi':

—Sval d'ayach d'a sb'i Jesucristo, elañ d'a ix, xchi viñ d'ay.

D'a jun rato chi' ix el d'a ix.

19 Palta axo ix yilan eb' viñ b'aj checab' yaj ix chi' to ix el jun enemigo chi' d'a ix, to maxtzac yal-laj yac'an ganar stumin eb' viñ

o **16.13** A b'aj malaj spatil sculto eb' israel, a junoc lugar b'aj numan say eb', b'aj syaq'uem sb'a eb' d'a Dios.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a spatic ix. Yuj chi' ix yic'b'at viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' eb' viñ d'a yichañ eb' viñ yajal. **20** Ix c'och eb' viñ d'a yichañ eb' viñ juez. Ix yalan eb' viñ b'aj checab' yaj ix chi' icha tic:

—A eb' viñ israel tic, toñej tzul yac' somchajel co choñab' tic eb' viñ. **21** Van sc'ayb'an eb' anima eb' viñ yed' juntzañ b'eyb'al ay yovalil yuj ley. Max yal co c'ulan juntzañ chi' a oñ tic yujto aj Roma oñ, xchi eb' viñ.

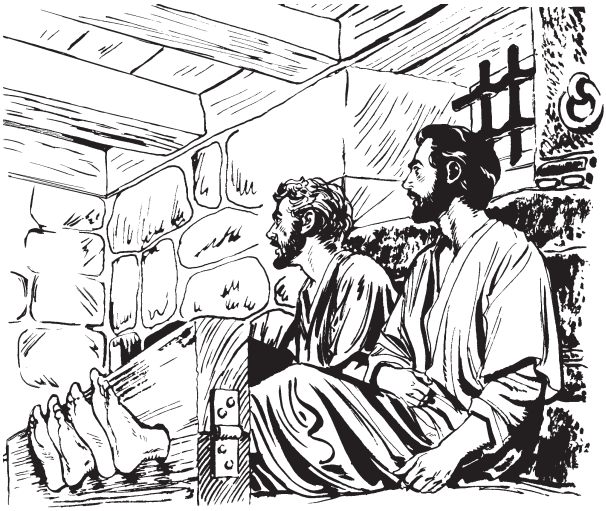

Ayoch viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a preso (Hch 16.27)

22 Axo eb' anima ayec' ta', ix te cot yoval eb' d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Silas chi'. Axo eb' viñ juez ix checan ic'joquel spichul eb' viñ schavañil. Ix lajvi chi', ix schecan mac'joc eb' viñ eb' viñ d'a te' jixc'ab' te'. **23** Mañ jantacoc ix aj eb' viñ yic'ani. Ix lajvi chi', ix yumjioch eb' viñ d'a preso. Ix yalan eb' viñ juez chi' d'a viñ stañvumal preso chi':

—Tza tañvej val eb' viñ sic'lab'il, xchi eb' viñ d'a viñ.

24 Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix b'at viñ yac'canoch eb' viñ d'a jun cuarto d'a slajvub'xo c'ochi. Ix yac'anoch yoc eb' viñ d'a slod'il jun te' cepo. **25** Axo d'ac'valil, ix lesalvi viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. Ix sb'itan juntzañ b'it eb' viñ d'a Dios. Axo juntzañxo eb' ayoch yed' eb' viñ d'a preso chi', ix yab' eb' sb'itan eb' viñ. Axo d'a chimilac'val **26** ix ec' jun nivan quixcab', te ov ix yutej sb'a. Ix laj ib'xiq'ue yich preso chi'. Axo d'a jun rato chi', munil ix laj jacvi spuertail jun preso chi' smasanil. Axo q'uen cadena ayoch d'a eb' preso chi', ix laj elta chocoljoc q'ueen. **27** Axo ix el svayañ viñ tañvum preso chi', ix yilan viñ to jacanxo jantacñej spuertail preso chi'. Yuj chi' ix yic'-q'ueta q'uen yespada viñ d'a yol yatut yic smilancham sb'a viñ snaani. [p] A snaan viñ to ix b'at eb' elelal smasanil. **28** Palta axo viñaj Pablo chi' ix avajelta d'a viñ:

—Mañ a milcham a b'a, ayoñ ec' co masanil, xchielta viñ.

29 Yuj chi' ix sc'ancot sc'ac' viñ. Ix och viñ b'aj ay eb' chi'. Ix te ib'xiq'ue viñ yuj xivelal. Ix em cuman viñ d'a yichañ viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. **30** Ix lajvi chi', ix yic'anelta eb' viñ chavañ chi' viñ, ix yalan viñ d'a eb' viñ:

[p] **16.27** Icha yalan sley eb' aj Roma, tato ay junoc ilum preso tz'actanel junoc preso yaji, icha smul jun tz'el chi', icha chi' tz'aj yochcan d'a yib'añ junoc ilum preso chi', ay b'aj scham eb' ilum preso chi' yuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ex mamin, ¿tas yovalil tzin c'ulej yic tzin colchaji? xchi viñ.

31 —Ac'och Cajal Jesucristo d'a a c'ool, yic vach' ol ach colchaj yed' jantac eb' junñej yaj ed' d'a yol a pat, xchi eb' viñ d'a viñ.

32 Ix lajvi chi', ix yalan slolonel Cajal Jesús eb' viñ d'a viñ yed' d'a jantac eb' ayec' d'a yol spat viñ. **33** Añeja' d'a jun rato chi' ix b'icjiel schiq'uil eb' viñ b'aj ix lajvi smac'ji chi' yuj viñ tañvum preso chi'. Ix lajvi chi', ix yac'an ac'joc bautizar sb'a viñ yed' eb' junñej yaj yed' viñ d'a yol spat chi'. **34** Ichato chi' ix ac'-jioch eb' viñ yuj viñ d'a yol spat. Ix ac'ji va eb' viñ yuj viñ. Ix te tzalaj viñ yed' eb' cajanec' yed' chi' yujto ix yac'och Dios eb' d'a sc'ool.

35 Axo d'a junxo q'uiñib'alil, ix checjib'at juntzañ eb' viñ polencía yuj eb' viñ juez. Ix b'at yalan eb' viñ d'a viñ tañvum preso chi' to tz'el viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a libre. **36** Yuj chi' ix yal viñ d'a viñaj Pablo chi':

—Ix in cha jun órden yuj eb' viñ juez chi', tob' tzex vaq'uel d'a libre. Yuj chi' ixiquec. Paxañec d'a tzalaj-c'olal, xchi viñ d'a eb' viñ.

37 Palta ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' viñ polencía chi':

—A oñ tic, aj Roma oñ. Maj sc'an-b'ej yab' eb' viñ tato ay co mul. Palta ina ix oñ smac' eb' viñ d'a yichañ eb' choñab'.[q] Axo ticnaic, ¿tom sgana eb' viñ d'a elc'altac tzoñ yaq'uel d'a libre? Mañ ol oñ el-laj. Cotocab' eb' viñ juez chi'. A val lac'an eb' viñ ol oñ ic'aneloc, xchi viñ.

38 Yuj chi' ix b'at eb' viñ yal d'a eb' viñ juez chi'. Axo yic ix yab'an eb' viñ to aj Roma eb' viñ, ix te xiv-q'ue eb' viñ. **39** Axo val lac'an eb' viñ ix b'at c'anan nivanc'olal sb'a d'a viñaj Pablo yed' d'a viñaj Silas chi'. Ix lajvi chi' ix ic'jielta eb' viñ yuj eb' viñ d'a preso chi'.

—Sco c'an pavor d'ayex, comonoc tzex el d'a jun choñab' tic, xchi eb' viñ juez chi' d'a eb' viñ.

40 Ix lajvi yelta eb' viñ d'a preso chi', ix b'atxi eb' viñ d'a spat ix Lidia. Ix sc'umlan sb'a eb' viñ yed' eb' creyente. Ix ac'jican yip sc'ool eb' yuj eb' viñ. Ix lajvi chi' ix b'atxi eb' viñ.

Q'uenac somnaj eb' anima d'a Tesalónica

17 **1** Ix ec' viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' d'a choñab' Anfípolis yed' d'a choñab' Apolonia. Ix lajvi chi', ix c'och eb' viñ d'a choñab' Tesalónica b'aj ay jun spatil culto. **2** Axo viñaj Pablo chi' ix och viñ yed' eb' ta' ichataxon smodo viñ. Oxe' c'ual ic'oj ip ix yac' viñ yac'-lab'an Slolonel Dios yalan d'a eb' israel **3** chajtil to a Cristo yovalil ix yab' syail, ix miljichamoc. Yovalil pax ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac. Ix yalanpax viñ d'a eb' icha tic:

—A Jesús van valan yab'ixal tic d'ayex, aton Cristo, xchi viñ d'a eb'.

4 Ay jayvañ eb' israel ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Yuj chi' ix och eb' yetb'eyumoc viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi'. Tzijtum eb' griego ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb' israel ix ac'an-paxoch d'a sc'ool. Tzijtum pax eb' ix ix ojtacab'il yuj eb' anima ix ac'anoch d'a sc'ool. **5** Palta axo eb' israel maj ac'anochlaj d'a sc'ool, ayic ix yilan eb', ix te cot yoval eb'. Ix smolb'an

[q] **16.37** Ay yovalil smac'ji junoc aj Roma tato manto checlaj smul.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ eb' chuc spensar eb'. A eb' chi', añej chucal tzec' sayec' eb' d'a yol choñab' chi'. Ix lajvi yac'ji sc'ool eb' yuj eb', ix ec' smolb'an eb' anima eb' smasanil. Ix q'ue somnaj eb' anima chi' ste cot yoval. Ix yac'an yip eb' yecanoch sb'a d'a yol spat jun viñ scuch Jasón, yujto a snaan eb' to ata' ayec' viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi', yujto sgana eb' syiq'uelta eb' viñ yic syac'anoch eb' viñ eb' d'a yichañ eb' choñab'. **6** Palta malaj eb' viñ ayec' d'a yol pat chi'. Yuj chi', ix syam viñaj Jasón eb' yed' jayvañxo eb' creyente. Ix ic'jib'at eb' yuj eb' viñ d'a eb' viñ yajal. Axo ta' ix yal chaañ eb':

—A viñaj Pablo yed' viñaj Silas, tz'ec' eb' viñ yac' somchajel eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. Axo ticnaic ix ja eb' viñ d'ayoñ. **7** A viñaj Jasón tic ix chaanoch eb' viñ d'a yol spat. A eb' viñ tic toxon max sc'anab'ajej sley viñ cajal d'a Roma eb' viñ, yujto syal eb' viñ to ay junxo rey scuchan Jesús, xchi eb' d'a eb' viñ yajal chi'.

8 Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ yajal yed' eb' choñab' chi', ix q'ue somnaj eb' scot yoval. **9** Axo q'uen tumin ix sc'an eb' yajal chi' d'a viñaj Jasón yed' d'a eb' ajun yed' viñ chi'. Ichato chi', ix actajel eb'.

Ec'nac viñaj Pablo yed' viñaj Silas d'a Berea

10 Axo yic ix q'uic'b'i, ix checjib'at viñaj Pablo yed' viñaj Silas chi' yuj eb' creyente d'a choñab' Berea. Axo ix c'och eb' viñ ta', ix och eb' viñ d'a yol spatil culto. **11** A eb' israel aj Berea chi' más vach' spensar eb' d'a yichañ eb' aj Tesalónica chi', yujto ix smaclej val yab' slolonel Dios eb'. Axo d'a junjun c'u, sc'ayb'an eb' tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios yic syil eb' tato yel syal viñaj Pablo chi'. **12** Yuj chi' tzijtum eb' israel yed' eb' griego ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. A d'a scal eb' chi' ay eb' ix ix ojtacab'il yuj eb' anima yed' pax eb' viñ vinac. **13** Palta axo eb' israel aj Tesalónica, ayic ix yab'an eb' to van yalanel slolonel Dios viñaj Pablo d'a Berea chi', ix b'at eb' ta'. Ayic ix c'och eb', ix yac'q'ue somnaj eb' choñab' chi' eb' scot yoval. **14** Palta elañchamel ix checjib'at viñaj Pablo chi' d'a sti' a' mar yuj eb' creyente. Axo viñaj Silas yed' viñaj Timoteo ix can eb' viñ d'a choñab' Berea chi'. **15** A eb' creyente ix b'at yed' viñaj Pablo chi', ix b'atñej eb' yed' viñ masanto d'a choñab' Atenas.[r] Ayic ix c'och eb' ta' ix yalan viñ d'a eb':

—Tzeyal d'a viñaj Silas yed' d'a viñaj Timoteo to scot eb' viñ d'a elañchamel, xchi viñ d'a eb'. Ix lajvi chi' ix meltzajxi eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Atenas

16 Ayic van stañvan viñaj Pablo sc'och viñaj Silas yed' viñaj Timoteo chi' d'a choñab' Atenas, ix yilan viñ, mañ jantacoc juntzañ tas syaloch eb' anima sdiosaloc. Yuj chi' ix te cus viñ yilani. **17** Ichato chi' ix och viñ d'a yol spatil culto. Ix stelan sb'a viñ yed' eb' israel yed' eb' ochnac d'a sc'ayb'ub'al eb'. Axo d'a junjun c'u ix laj yalub'tañej pax viñ yed' eb' anima ayec' d'a mercado. **18** Ay juntzañ eb' viñ vinac te jelan sc'ayb'an sjelanil eb' scuch epicúreo yed' juntzañ eb'

[r] **17.15** A d'a Atenas b'at c'ay eb' aj Grecia, tz'och eb' d'a nivac jelanil.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

scuch estoico.[s] Ix och ijan eb' viñ slolon yed' viñaj Pablo chi'. Axo nañalxo eb' viñ ix alub'tañan icha tic:

—A jun viñ te jelan slolon tic, ¿tastaxlaj ol yal viñ d'ayoï? xchi eb' viñ.

Axo juntzañxo eb' viñ ix alan icha tic:

—A co naani to tzul yal yab'ixal juntzañxo ch'oc diosal viñ, xchi eb' viñ.

Icha chi' ix aj yalan eb' viñ yujto ix yalel yab'ixal Jesucristo viñaj Pablo chi'. Ix yalanpax viñ to ol pitzvocxi eb' chamnac. **19** Axo eb' viñ jelan chi' ix ic'anb'at viñaj Pablo chi' d'a jun yune' tzalan scuch Areópago, aton jun b'aj smolb'ejtaxon sb'a eb' viñ yic syac'an slajti' eb' viñ. Ayic ix c'och eb' viñ ta' ix sc'anb'an eb' viñ d'a viñ:

—A jun ac' c'ayb'ub'al tzalel tic, ¿tzam yal cab'an smasanil? **20** Yujto manta b'aj scab' juntzañ tic, yuj chi' co gana scojtaquejeli tas syalelc'ochi, xchi eb' viñ d'a viñ.

21 Icha chi' ix aj yalan eb' yujto masanil eb' anima d'a Atenas chi' yed' pax eb' ch'oc choñab'il ayec' ta', ch'oc smodo eb'. Tato ay junoc ac' c'ayb'ub'al tz'alji, sgana eb' syab' smasanil, syalan paxel eb' junelxo. Añej ta' syac'och spensar eb'.

22 Axo viñaj Pablo chi', ix q'ue liñan viñ d'a scal eb' d'a Areópago chi', ix yalan viñ:

—Ex yajal d'a Atenas tic, ix vila' to te ay val och e pensar d'a juntzañ e diosal. **23** Yujto ayic ix in b'eyec' d'a yol e choñab' tic, ix in ec' vil b'ajtac slaj eyaq'uem e b'a d'a juntzañ e diosal chi'. Ix vilan pax jun sb'achnub' silab' b'ajtil tz'ib'ab'ilcan och eyuj icha tic: A d'a tic scaq'uem co b'a d'a jun Dios mañ ojtacab'iloc, xchi.[t] A jun Dios chi', nivanoc tzeyaq'uem e b'a d'ay, palta mañ eyojtacoc. Aton jun Dios chi' tzul val yab'ixal d'ayex.

24 A jun Dios sval tic, a b'ojinac yolyib'añq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay. Aton yajal yaj d'a satchaañ, yajal pax yaj d'a yolyib'añq'uinal tic. A jun Dios chi', max cajnaj d'a junoc pat b'ob'il yuj eb' anima. **25** Mañ yovaliloc ay tas tz'ac'ji d'ay yuj eb' anima. Yujto aton tz'ac'an co q'uinal co masanil. A tz'ac'an quic' quic', a tz'ac'anpax masanil tas ay d'ayoï.

26 Aton b'ojinac jun viñ b'ab'el vinac ochnac smam yichamoc junjun nación, yic ayñej anima d'a masanil sat luum tic. A tz'alani jantac tiempoal tz'ec' junjun nación. A tz'alanpaxi b'ajtil sc'och c'aman smacb'en junjun. **27** Icha chi' syutej yic vach' tz'ilchaj yuj eb' anima. Vach'chom toñej tz'ec' machmon eb' sayeq'ui yic tope val tz'ilchaj yuj eb'. Palta sval d'ayex, mañ najatoc ayec' Dios chi'. Lac'an ayec' d'a co tz'ey junjun oñ. **28** Yel, yujñej Dios chi' pitzan oñ. Yuuj ay co q'uinal. Yuuj ay oñ ec' d'a yolyib'añq'uinal tic. Ay juntzañ eb' eyetchoñab' jelan sloloni. Syalan eb' icha tic: Yuninal oñ Dios co masanil, xchi eb'. **29** Yel ton syal eb', yuninal oñ Dios. Yuj chi' mañxo smojoc sco na'a to Dios juntzañ yechel b'ob'il tic

[s] **17.18** A d'a stiempoal viñaj Pablo, ay chab' macañ c'ayb'ub'al d'a Atenas, ch'occh'oc yoch spensar. Ay jun macañ scuchan estoico yed' junxo macañ scuchan epicúreo.
[t] **17.23** A eb' anima d'a Atenas, ay junxo sb'achnub' silab' ix sb'oq'ue eb', yujto talaj ay junocxo dios mañ yojtacoc eb' sc'ochi, max cotlaj yoval d'a eb' yalani.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' q'uen oro, q'uen plata yed' juntzañxo q'uen q'ueen. A juntzañ yechel tic yujñej sjelanil eb' anima sb'oi. **30** A d'a peca' mañ yojtacoc eb' anima chajtil yaj Dios. Yuj chi' nivan yutejnac sc'ool d'a eb'. Palta a tz'alan ticnaic to yovalil sna sb'a eb' anima smasanil d'a yolyib'añq'uinal tic. **31** Yujto yalnaccani to ay jun c'ual ol sch'olb'itej tas yaj eb' anima smasanil. Tojol ol yutoc sch'olb'itan tas yaj eb', icha tas tz'el sc'ulan junjun eb'. Axo jun sic'b'ilcanel yuuj, aton jun chi' ol ch'olb'itan tas yaj eb'. Ix sch'ox Dios d'a eb' anima smasanil to te yel jun tic ayic ix ic'jiq'ue vaan jun sic'b'ilcanel yuuj chi' d'a scal eb' chamnac, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

32 Palta ayic ix yab'an eb' to ol pitzvocxi eb' chamnac, ay eb' ix laj b'uchvaj d'a viñ. Palta ay juntzañxo eb' ix alani:

—Olto co c'anb'ejxi cab' juntzañ tic d'ayach, xchi eb' viñ d'a viñ.

33 Ix lajvi yalan juntzañ chi' eb', ix el viñ d'a scal eb'. **34** Palta ay jayvañ eb' ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Ix och eb' yetb'eyumoc viñaj Pablo chi'. A d'a scal eb' chi', ata' ayec' viñaj Dionisio, viñ yetyajalil sb'a yed' eb' smolb'ej sb'a d'a Areópago chi'. Ay pax jun ix ix scuchan Dámaris yed' juntzañxo eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Corinto

18 **1** Ix lajvi slolon viñaj Pablo d'a Areópago chi', ix elxi viñ d'a choñab' Atenas chi', axo d'a choñab' Corinto ix c'och viñ. **2** Ata' ay jun viñ israel scuch Aquila. A d'a yol yic Ponto aljinac viñ. Axo ix yetb'eyum viñ, Priscila sb'i ix. Ec'nac viñ d'a yol yic Italia yed' ix yetb'eyum chi', palta a viñ yajal scuchan Claudio, a viñ pechjinaquel jantac eb' israel ayec' d'a choñab' Roma d'a yol yic Italia chi'. Yuj chi' ix elxi eb' ta', ix c'ochcan eb' d'a Corinto chi'. Axo viñaj Pablo ix c'och d'a spat eb'. **3** Ata' ix can viñ yed' eb' yujto lajan smunlajel viñ yed' eb' schavañil. A juntzañ mantiado sb'o eb', yuj chi' junñej ix munlaj viñ yed' eb' ta'. **4** Axo d'a junjun sc'ual ic'oj ip, sb'at viñaj Pablo chi' yalel yab'ixal Jesús d'a scal eb', syac'an viñ yojtaquejel eb' israel yed' eb' mañ israeloc yic syac'och eb' d'a sc'ool.

5 Axo viñaj Silas yed' viñaj Timoteo, ix cotxi eb' viñ d'a yol yic Macedonia. Ayic ix c'och eb' viñ d'a Corinto chi', a viñaj Pablo, axoñej slolonel Dios ix yalel viñ. Ix ste ac'an val viñ yojtaquejel eb' israel to a Jesús aton Cristo, jun tañvab'iltaxon sja yuj eb'. **6** Palta toñej ix cot yoval eb' d'a viñ. Ix laj te b'uchvaj eb'. Yuj chi' ix stzicub'tañej spichul viñ yil eb', yic sch'oxanel viñ to mañxalaj yalan yic viñ d'a eb'. Ix yalancan viñ d'a eb' icha tic:

—A ex tic, munil tzeyic'cot eyaelal d'a eyib'añ d'a junelñej. A in xo tic mañxa valan vic d'ayex. A ticnaic ol in b'at valel d'a eb' mañ israeloc, xchi viñ d'a eb'.

7 Ix lajvi chi' ix elta viñ b'aj tz'och culto chi', ix b'at viñ d'a spat jun viñ scuch Ticio Justo. A jun viñ chi' syac' val och Dios viñ d'a sc'ool. A spat viñ a d'a stz'ey spatil culto chi' ay. **8** Ay jun viñ scuch Crispo cuchb'um yaj d'a culto. Ix yac'och Cajal Jesús viñ d'a sc'ool yed' jantac eb' junñej yaj yed' viñ d'a yol spat. Tzijtum eb' aj Corinto chi' ayic ix yab'an slolonel Dios eb', ix yac'och eb' d'a sc'ool, ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ac'jipax bautizar eb'. **9** Axo d'a jun ac'val, icha vayich ix yutej Cajal Jesús yalan d'a viñaj Pablo chi':

—Mañ ach xivoc. Mañ ach och vaan alanel in lolonel, **10** yujto ay in ec' ed'oc. Malaj junoc mach ol yal scot jucnaj d'ayach, yujto tzijtum mach sic'b'iltaxonel vuuj d'a jun choñab' tic, xchi d'a viñ.

11 Yuj chi' nañal schab'il ab'il ix aj viñ d'a Corinto chi'. Ix sc'ayb'an eb' anima viñ d'a slolonel Dios ta'.
12 Ayic ayoch viñaj Galión yajalil d'a yol yic Acaya, ix slajtiej sb'a eb' israel d'a spatic viñaj Pablo chi', ix syaman viñ eb', ix yic'anb'at viñ eb' d'a yichañ viñ yajal. **13** Ix yalan eb' d'a viñ yajal chi':

—A jun viñ tic tzec' ac'an sc'ool eb' anima, yic vach' nivanoc syal sb'a eb' d'a Dios, palta mañ ichaoc yaj ley, xchi eb'.

14 Vanxo val yalan yic viñaj Pablo chi', palta ix yalan viñaj Galión chi' d'a eb' israel chi':

—Mañ ex avajochta d'ayin. Q'uinaloc ay junoc chucal sc'ulej viñ tic, mato ay junoc smul viñ te chuc d'a yichañ ley, tato icha chi' tzam in cha vab' tas tzeyala'. **15** Palta ina toñej e gana tzeyac' oval yuj juntzañ lolonel syal viñ, yuj juntzañ mach tz'ac'an b'inaj viñ yed' pax yuj e ley. Yuj chi' ixiquec, b'at b'oec yaj jun tic e ch'ocoj. Xal in tic, max yal in c'ol tzin b'o juntzañ tic, xchi viñ d'a eb'.

16 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ, ix spechanelta eb' viñ d'a yol sdespacho chi'. **17** Axo viñaj Sóstenes ix syam eb', aton jun viñ scuchb'an eb' d'a culto. Ix smac'an viñ eb' d'a sti' sdespacho viñ yajal chi'. Palta toñej ix och q'uelan viñ yajal chi', malaj jab'oc tas ix yal viñ d'a eb'.

C'ochnacxi viñaj Pablo d'a Antioquía

18 Axo viñaj Pablo chi', nivanto tiempo ix ec' viñ d'a Corinto chi'. Ix lajvi chi' ix yalancan quil co b'a viñ d'a eb' creyente chi'. Ix b'at ix Priscila yed' viñaj Aquila yed' viñ. Ix c'och eb' d'a choñab' Cencrea. Axo ta' ix och eb' d'a yol jun barco van sb'at d'a Siria. Ayic manto och eb' d'a yol barco chi', ix joxchajcanel viñaj Pablo chi' ta'. A jun chi' yechel yaji to ay jun sti' viñ ix yac' d'a Dios.[u]
19 Axo ix c'och eb' d'a choñab' Éfeso b'aj ix can ix Priscila yed' viñaj Aquila chi', ix b'at viñaj Pablo chi' d'a spatil culto. Axo ta' ix lolon viñ yed' eb' yetisraelal. **20** Ix sc'an val eb' d'a viñ to scan jayeoc c'ual viñ yed' eb', palta maj yal-laj sc'ol viñ. **21** Axo yic van yalancan quil co b'a viñ d'a eb', ix yalan viñ:

—Tato ol el d'a sc'ol Dios, ol in ec' d'ayex junelxo, xchican viñ d'a eb'.

Ix lajvi chi', ix b'atxi viñ d'a yol te' barco. **22** Ix c'och viñ d'a choñab' Cesarea. Ix lajvi chi', ix elxi viñ ta'. Ix q'ue viñ d'a Jerusalén b'at sc'umej eb' creyente. Ix lajvi yec' viñ ta', ix em viñ d'a choñab' Antioquía. **23** Ata' ix ec' jun tiempoal viñ. Ix lajvi chi' ix b'atxi viñ. Ix ec' viñ d'a junjun choñab' d'a yol yic Galacia yed' d'a yol yic Frigia. Ix laj ec' yac'can stec'anil eb' creyente viñ b'aj ix laj eq'ui.

---

[u] **18.18** A tas syal d'a tic, a d'a Números 6 ix el yich, b'aj syalcot sleyal yic syac'an sti' anima sc'ulan junoc tasi.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yalnaquel slolonel Dios viñaj Apolos d'a Éfeso

24 Axo d'a jun tiempoal chi', ay jun viñ israel scuchan Apolos. Aj choñab' Alejandría viñ, ix c'och viñ d'a choñab' Éfeso. Te vach' ix yutej viñ yalaneli, yujto yojtac val slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani. **25** C'ayb'ab'il viñ d'a sc'ayb'ub'al Jesús. Ix yal val el vach' ab'ix viñ d'a smasanil sc'ool. Te vach' ix yutej viñ yalanel yab'ixal Jesús chi', vach'chom añejanto juntzañ sc'ayb'ub'al viñaj Juan, viñ ac'annac bautizar yojtac viñ. **26** Axo junel, ix b'at yalel slolonel Dios viñ d'a yol spatil culto. Te tec'an ix yutej sb'a viñ yalaneli. Axo yic ix yab'an ix Priscila yed' viñaj Aquila, ix yic'anb'at viñ eb' yed'oc. Ix svach' c'ayb'an viñ eb' d'a sc'ayb'ub'al Dios. **27** Ix lajvi chi', ix el d'a sc'ool viñaj Apolos chi' sb'at d'a yol yic Acaya. Yuj chi', axo eb' creyente ix colvaj yed' viñ. Ix stz'ib'an jun carta eb', yic syic'b'at viñ d'a eb' creyente, yic vach' schaji viñ yuj eb' sc'ochi. Ayic ix c'och viñ ta', a eb' yac'nacoch Jesús d'a sc'ool yuj svach'c'olal Dios, ix te cuchb'aj eb' yuj viñ. **28** Ix yac' val yip viñ sch'oxaneli to yelc'olal satnac sc'ool eb' israel. A slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani, a' ix yac'lab'ej viñ yalan d'a eb' anima yic vach' snachajel yuj eb' to a Jesús aton Cristo, jun tañvab'iltaxon sja yuj eb'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Éfeso

19 **1** Ayic ayec' viñaj Apolos d'a Corinto, ix ec' viñaj Pablo d'a juntzañ choñab' ay d'a tzalquixtac. Ix lajvi chi', ix c'och viñ d'a choñab' Éfeso. Ata' ix yil-lajel sb'a viñ yed' juntzañ eb' creyente. **2** Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Ix am e cha Yespíritu Dios ayic ix eyac'anoch Cristo d'a e c'ool? xchi viñ d'a eb'.

—Maay, manta b'aj ix cab'i tato ay Yespíritu Dios chi', xchi eb'.

3 —Palta ayic ix ex ac'ji bautizar, ¿tas yaj jun bautismo ix e cha chi'? xchi viñ d'a eb'.

—Aton jun bautismo yic viñaj Juan ix co cha'a, xchi eb' d'a viñ.

4 Yuj chi', ix yalxi viñ d'a eb':

—A sbautismo viñaj Juan chi', a' sch'oxaneli to sna sb'a eb' anima d'a smul. Palta yalnac viñ d'a eb' to ay jun tzac'anto sja yuj viñ. Yovalil a d'a jun chi' syac'och spensar eb'. A jun ix yal viñ chi', a Jesús, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

5 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb', ix ac'ji bautizar eb' d'a sb'i Cajal Jesús. **6** Ix lajvi chi', ix yac'anec' sc'ab' viñaj Pablo chi' d'a sjolom junjun eb'. Ichato chi' ix ochcan Yespíritu Dios d'a eb'. Ix lolon eb' d'a juntzañ ch'occh'oc ti'al, ix yalanel juntzañ lolonel ix ac'ji yal eb' yuj Dios. **7** A eb' ix ac'anoch d'a sc'ool chi', ay am lajchavañoc eb'.

8 Oxe' ujal xid' yalel slolonel Dios viñaj Pablo chi' d'a yol spatil culto d'a choñab' Éfeso chi'. Malaj junoc mach b'aj ix xiv viñ yalanel d'a eb' ayec' chi' ta'. Ix yac'lej viñ yac'an nachajel yuj eb' sic'lab'il tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. **9** Palta ay juntzañ eb' te pit d'a scal eb' chi'. Junelñej malaj sgana eb' syac'och d'a sc'ool. Ix laj ec' eb' yal d'a eb' anima to chuc jun c'ayb'ub'al yic eb' creyente chi'. Yuj chi' ix yiq'uel sb'a viñaj Pablo chi' d'a scal eb'. Ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yic'anb'at eb' creyente chi' viñ d'a jun escuela yic jun viñ scuch Tirano. Axo ta' ix yalel slolonel Dios viñ d'a scal eb' d'a junjun c'u. **10** Chab' ab'il ix sc'ulej eb' icha chi'. Yuj chi', ix laj yab' yab'ixal Cajal Jesús masanil eb' israel yed' eb' mañ israeloc ay d'a yol yic Asia chi'. **11** Axo Dios ix och yed' viñaj Pablo chi', yic sb'oan juntzañ milagro viñ te satub'tac. **12** Ay eb' ix ic'ancot spayu' yed' spichul, ix sucanec' eb' d'a snivanil viñ, slajvi chi' axo d'a snivanil eb' penaay sb'at suquec' eb'. Icha chi' tz'aj sb'oxican sc'ool eb'. Ay pax eb' viñ enemigo ix el d'a eb' anima chi' yuj viñ.

13 Palta ay jayvañ eb' israel scomon b'eyeq'ui. Ix yac'lej eb' yic'anel eb' enemigo d'a eb' anima. Ix yac'lej eb' yic'anel eb' d'a sb'i Cajal Jesús. Yuj chi' ix scomon alej eb' d'a eb' enemigo chi':

—A d'a sb'i Jesús, scal d'ayex, elañec. A Jesús chi', aton jun tzec' yalel yab'ixal viñaj Pablo, xchi eb'.

14 Sc'ulej pax jun tic ucvañ eb' yuninal jun viñ israel scuch Esceva viñ sat sacerdote. Ix yac'lej eb' yic'anel jun enemigo. **15** Axo ix tac'vi jun enemigo chi' d'a eb':

—Vojtac Jesús chi'. Toxo ix vab'-paxi mach jun viñ tzeyal Pabloal chi'. Palta a exxo tic, ¿mach ex? xchi.

16 Axo viñ b'aj ayoch jun enemigo chi', ix cot jucnaj viñ d'a eb'. Ix ac'ji ganar eb' smasanil yuj viñ. Te ya' ix ec' eb' yuj viñ. Tzijtum b'aj ix lajvi eb'. Ix quichjiel sc'apac eb' yuj viñ, yuj chi' b'eranel eb' ix elta lemnaj eb' d'a jun pat chi'. **17** Axo eb' aj Éfeso chi' smasanil, eb' israel yed' eb' mañ israeloc, ix laj yab' specal jun chi' eb'. Yuj chi' ix te xiv eb' smasanil. Ix yalan vach' lolonel eb' d'a Cajal Jesús.

18 Añejtona', tzijtum eb' ayoch Cristo d'a sc'ool ix laj c'ochi. Ix yalanq'ueta jantacïej juntzañ chucal ix laj sc'ulej eb'. **19** Te tzijtum eb' yac'nacoch sb'a ajb'aalil ix och creyenteal. Ix yic'cot juntzañ yumal b'aj sc'ayb'ej jun ajb'aalil chi' eb'. Ix sñusantz'a juntzañ chi' eb' d'a yichañ eb' anima smasanil. Ayic ix sb'isan stojol juntzañ ch'añ uum chi' eb', ix elc'och am d'a junoc 50,000 dracma. **20** Ix te pucaxel slolonel Dios, tzijtum pax eb' anima ix ac'anoch d'a sc'ool. Icha chi' ix aj scheclajeli to te nivan spoder slolonel chi'.

21 Ix lajvi juntzañ chi', ix snaan viñaj Pablo chi' to tz'ec' viñ d'a yol yic Macedonia yed' d'a yol yic Acaya, axo sc'och viñ chi' d'a Jerusalén. Ix yalan viñ:

—Ol lajvoc chi', yovalil ol in c'och d'a Roma, xchi viñ.

22 Yuj chi' ix schec b'ab'laj chavañ eb' schecab' viñ d'a Macedonia chi', aton viñaj Timoteo yed' viñaj Erasto. Palta axo viñaj Pablo chi', najtiltacto ix can viñ d'a yol yic Asia chi'.

Ix q'ue ïilnaj eb' aj Éfeso scot yoval

23 Axo d'a jun tiempoal chi', ix te q'ue ïilnaj eb' anima scot yoval yuj sc'ayb'ub'al Cajal Jesús. **24** Ay jun viñ b'oum plata scuch Demetrio. A juntzañ yechel stemplo jun sdiosal eb' scuchan Diana sb'o viñ. Ix jun sdiosal eb' chi'. A eb' sb'oan juntzañ yechel chi', nivan tumin syac' ganar eb' d'a spatic. **25** A viñ ix molb'an jantacïej eb' sb'oan juntzañ yechel chi' yed' juntzañxo eb' lajan yopisio yed' viñ. Ix yalan viñ d'a eb':

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—Ex vetmunlajvumal, eyojtac jantac co tumin scac' ganar d'a jun copisio tic. **26** Palta ina tzeyila', tzeyab'anpaxi, tas van sc'ulan viñaj Pablo. Syalan viñ to a juntzañ dios b'ob'il yuj anima, mañ diosoc. Tzijtum anima ix yac' sc'ool viñ. Mañocñej d'a choñab' Éfeso tic, palta quenxoñej maj ac'joc sc'ool masanil eb' ay d'a yol yic Asia tic yuj viñ. **27** Te ay smay jun tic. Tecan mañxo ol b'atlaj co choñ yuuj. Axo pax co diosal Diana, tecan mañxalaj ol elc'och stemplo d'a yichañ eb' anima. A jun co diosal tic, te nivan yelc'och d'a yichañ eb' anima smasanil d'a Asia tic yed' d'a smasanil yolyib'añq'uinal. Palta axo ticnaic ay smay, tecan ol lajvoquel yopisio d'a yichañ eb', xchi viñ.

28 Axo ix yab'an juntzañ chi' eb', ix te cot yoval eb', ix avaj chaañ eb':

—Te nivan yelc'och ix co diosal Diana a oñ aj Éfeso oñ tic, xchi eb'.

29 Axo eb' choñab' chi' smasanil, ix te q'ue somnaj eb' scot yoval. Ix syaman viñaj Gayo eb' yed' viñaj Aristarco. A chavañ eb' viñ chi', aj Macedonia eb' viñ, ajun eb' viñ ix c'och yed' viñaj Pablo d'a Éfeso chi'. Ix ic'jib'at eb' viñ schavañil d'a jun lugar b'aj smolb'ej sb'a eb' anima. **30** Axo viñaj Pablo chi', sgana viñ sb'at yal d'a eb' anima chi', palta maj chajib'atlaj viñ yuj eb' creyente. **31** Ay pax jayvañ eb' viñ yajal yaj d'a Asia chi' vach' yac'an yed' viñaj Pablo chi'. Ix schecan aljoc eb' viñ d'a viñ to max b'at sch'ox sb'a viñ d'a eb' anima chi'. **32** Axo eb' anima ix smolb'ej sb'a chi', ch'occh'oc ix laj yalq'ue junjun eb', yujto toñej ix laj q'ue somnaj eb' yalani. Ec'to nañal eb' mañ ojtannacoc tas yuj smolb'ej sb'a eb'. **33** Palta ay jun viñ scuch Alejandro, a viñ ix ic'jib'at d'a yichañ eb' anima chi' yuj eb' yetisraelal. Ix alchaj d'a viñ tas yuj molanec' eb' anima chi'. Ix lajvi chi', ix yic'anchaañ sc'ab' viñ d'a eb', yic vach' numan tz'aj eb', yujto sgana viñ scol sb'a yed' eb' yetisraelal. **34** Palta ayic ix yilan eb' anima chi' to israel viñ, yuj chi' ix te vach' q'ue yav eb' smasanil. Ay am chab'oc hora ix avajq'ue eb', ix yalan eb' icha tic:

—Te nivan yelc'och ix co diosal Diana a oñ aj Éfeso oñ tic, xchi eb'.

35 Axo viñ secretarioal choñab' chi', c'ojanc'olal ix smontej eb' viñ yic vach' numan tz'aj eb'. Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a eb':

—Ex vetchoñab', masanil anima ojtannac to a oñ aj Éfeso oñ tic ay copisio co tañvan jun stemplo co diosal Diana nivan yelc'ochi yed' jun yechel ix cotnac d'a satchaañ. **36** Malaj junoc mach syal yalani to es juntzañ sval tic. Yuj chi' numan tzex aji. Naec val sic'lab'il, yic vach' malaj junoc tas tze comon c'ulej. **37** Yujto a eb' ix eyic'cot tic, malaj junoc chucal ix sc'ulej eb' d'a spatic co diosal. Max b'uchvaj pax eb' d'a ix. **38** A viñaj Demetrio yed' eb' yetb'eyum, tato sgana eb' syac'och d'a yib'añ junoc mach, syal sb'at eb' d'a juzgado, b'at yalan eb' d'a viñ juez. Syal b'at yalan sb'a eb' d'a eb' viñ yajal chi'. **39** Tato ay junocxo tas e gana, syal tze c'umlaj e b'a yed' eb' viñ yajal chi', tze b'oan yaj ta'. **40** Yujto te ay smay jun tas sco c'ulej tic, syal snaan eb' viñ yajal to a yed' eb' viñ van cac'an oval. Tato sc'anb'ej eb' d'ayoñ: ¿Tas yuj ix ex q'ue b'ulnaj eyac'an oval? tato xchi eb' viñ, max yal-laj co colan co b'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

calan junoc tas d'a eb' viñ, xchi viñ d'a eb'.

41 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ secretario chi', ix schecan pax eb' anima chi' viñ smasanil d'a spat.

Ec'nac viñaj Pablo d'a Macedonia yed' d'a Grecia

20 **1** Ayic toxo ix lajvi jun oval chi', ix smolb'an eb' creyente viñaj Pablo. Ix ac'jican stec'anil eb' yuj viñ. Ix lajvi chi', ix yalancan quil co b'a viñ d'a eb', ix b'atxi viñ d'a yol yic Macedonia. **2** Ayic ix c'och viñ ta', ix laj ec' viñ yil eb' creyente d'a junjun choñab'. Ix ec' yac'an stec'anil eb' viñ. Ix lajvi chi', ix b'at viñ d'a yol yic Grecia. **3** Ata' ix ec' oxe' ujal viñ. Ix lajvi chi', ayic toxo van yoch viñ d'a yol te' barco yic sb'at viñ d'a Siria, ix yab'an viñ to ay tas sna eb' israel d'a spatic viñ. Yuj chi', ix snaan viñ: Más vach' tzin meltzajxiec' d'a Macedonia, xchi viñ. **4** Axo ix b'at viñ, ay juntzañxo eb' creyente ix b'at yed' viñ. Ix b'at viñaj Sópater yuninal viñaj Pirro aj Berea yed' viñ, viñaj Aristarco, viñaj Segundo aj Tesalónica, viñaj Gayo aj Derbe yed' pax viñaj Timoteo. Ay pax chavañ eb' viñ aj Asia ix b'at yed' viñ, aton viñaj Tíquico yed' viñaj Trófimo. **5** Ayic ix c'och eb' viñ d'a choñab' Filipos b'aj ayin eq'ui, ix yactejcan viñaj Pablo chi' eb' viñ ved' ta'. Ix b'ab'laj b'at eb' viñ d'a choñab' Troas. Axo ta' ix oñ stañvej eb' viñ. **6** A oñxo tic, a d'a choñab' Filipos chi' ix co tañvej quil jun q'uiñ b'aj svaji ixim pan malaj yich. Ix lajvi yec' jun q'uiñ chi', ix oñ b'at d'a yol barco. Oye' c'ual ix oñ b'ey d'a sat a a'. Ichato chi' ix oñ c'och d'a choñab' Troas chi'. Axo ta' ix quil-laj co b'a yed' eb' viñ ix b'ab'laj cuuj chi'. Uque' c'ual ix oñ ec' ta'.

Ayec' viñaj Pablo d'a Troas

7 Axo d'a domingo ix co molb'ej co b'a yed' eb' creyente smasanil yic sco vaan ixim pan yic Santa Cena. Axo viñaj Pablo ix c'ayb'an eb' quet-creyenteal. Yujto q'uic'anocxoñej sb'at viñ, yuj chi' tzijtum tas ix yal-can viñ d'a eb', masanto ix och chimilac'val. **8** A d'a jun cuarto chaañ yajq'uei, ata' molan oñ eq'ui. Tzijtum candil ayoch sc'ac'al. **9** Ay jun viñ quelem scuchan Eutico c'ojanem d'a sti' ventena. Toxoñej snecnecan viñ svayi, yujto junip ix yac' viñaj Pablo chi' sloloni. Yuj chi' ix te cot svayañ viñ, ix elta pichnaj viñ d'a sti' jun ventena chi'. Ato d'a yoxil piso ix elta sutnaj viñ. Axo ix emul eb' creyente chi', ix schelan chaañ viñ eb', palta chamnacxo viñ. **10** Axo ix emul viñaj Pablo chi', ix em lachan viñ d'a yib'añ viñ. Ix yalan viñ d'a eb' creyente chi':

—Mañ ex och ilc'olal. Ix pitzvixi viñ, xchi viñ.

11 Ix lajvi chi', ix q'uex viñaj Pablo chi' d'a yol cuarto chi' junelxo. Ix spucanb'at ixim pan yic Santa Cena viñ d'a co cal. Ix co vaani. Tzijtumto tas ix yal viñaj Pablo chi', masanto ayic van sacb'i. Ix lajvi chi', ix b'at viñ. **12** Axo viñ quelem ix pitzvixi chi', ix yic'anb'at viñ eb' d'a spat. Ix te tzalaj eb', yujto ix pitzvixi viñ.

Ix oñ b'at d'a Mileto

13 A oñ tic, ix oñ b'ab'laj och d'a yol jun barco, ix oñ b'at d'a choñab' Asón. Ata' ix co tañvej sc'och viñaj Pablo chi' icha ix cutej calan yed'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ, yujto d'a yoc viñ ix b'ati. 14 Axo ix c'och viñ d'ayoñ, ix och viñ d'a yol barco qued'oc. Ix lajvi chi, ix oñ b'at yed' viñ d'a choñab' Mitilene. 15 Ix oñ elxi ta', axo d'a yichañcot choñab' Quío ix oñ vanaj jun c'ual. Axo d'a junxo c'u, ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch Samos ay d'a sti' a' mar chi'. A d'a junxo c'u ix oñ b'atxi, axo d'a choñab' Mileto ix oñ c'ochi. 16 Icha chi' ix aj co b'ati, yujto maj yal sc'ol viñaj Pablo chi' ix oñ ec' d'a choñab' Éfeso, yujto sgana viñ elañchamel tzoñ ec' d'a Asia chi', yic talaj c'ocb'ilto tzoñ c'och quil jun q'uiñ Pentecostés d'a Jerusalén.

Yalnac viñaj Pablo d'a eb' anciano aj Éfeso

17 Ayic ix oñ c'och d'a choñab' Mileto, ix yac'anb'at schecab' viñaj Pablo chi' d'a eb' viñ anciano aj Éfeso, yic b'at ic'joccot eb' viñ.

18 Axo ix ja eb' viñ, ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—A ex tic, eyojtactaxon in b'eyb'al yictax ix in ulec' sb'ab'elal d'a Asia tic. 19 Masanil tiempo ix vac' servil Cajal Jesús d'a emnaquilal. Ay b'aj te oc'nac in yuj spital eb' anima. Tzijtum el ix in ac'ji proval yuj juntzañ chucal ix yac'och eb' vetisraelal d'a vib'añ. 20 Palta eyojtac, maj in och vaan valan masanil juntzañ c'ayb'ub'al vach' d'ayex, yic tze tec'b'ej e b'a. Ix valel slolonel Dios d'ayex d'a yichañ eb' choñab' yed' pax d'a yol e pat. 21 Ix valanpaxel d'a eb' israel yed' d'a eb' mañ israeloc, to yovalil sna sb'a eb' d'a yichañ Dios, syac'anoch Cajal Jesucristo eb' d'a sc'ool. 22 Axo ticnaic, van in b'at d'a Jerusalén, yujto a Yespíritu Dios tzin ic'anb'ati. Mañ vojtacoc tas ol javoc d'a vib'añ ta'. 23 Palta vojtac to tzijtum yaelal ol ac'jococh d'a vib'añ. Ol in och d'a preso, yujto icha chi' syal Yespíritu Dios d'ayin d'a junjun choñab' b'aj in eq'ui. 24 Palta a juntzañ chi', malaj tas tzin na yuuj. Vach'chom ol in smilcham eb', palta b'alaj malaj yelc'och jun chi' d'ayin. Añej jun tzin na'a to svac'can lajvoc jun in munlajel ayoch tic d'a vib'añ d'a tzalajc'olal, yic slajvi vopisio yac'nac Cajal Jesús d'ayin, yic svalanel vach' ab'ix to nivan svach'c'olal Dios d'a eb' anima.

25 Ec'nac in val d'ayex chajtil tz'aj e yoch d'a yol sc'ab' Dios. Axo ticnaic vojtac to mañxa b'aq'uiñ ol quil co b'a d'a tic. 26 Yuj chi', a d'a jun c'u tic, mañxalaj valan vic d'ayex, 27 yujto ix valcanel masanil juntzañ sc'ayb'ub'al Dios d'ayex, malaj jab'oc ix in c'ub'ejeli. 28 Yuj chi', tzeyil val e b'a. Tzeyilanpax eb' creyente smasanil, yujto ac'b'il eyopisio yuj Yespíritu Dios eyilan eb' manb'ilxo yuj schiq'uil Cajal Jesús ayic ix cham cuuj. 29 Yujto vojtac, ayic toxo ix in pax d'a e cal, ay juntzañ eb' ol ja d'ayex, ol yac'lan eb' ex yixtani, icha syutej noc' oques yic'anelta noc' calnel. 30 D'a e cal paxi, ay juntzañxo eb' ol q'ue vaan. Ol yesan eb', ol yac'an sc'ool eb' creyente eb' yic tz'och eb' yed' eb'. 31 Yuj chi' tzeyil val e b'a. Naeccoti to ayic ix ex in c'ayb'an junjunex d'a oxe' ab'il tic, d'a c'ual d'ac'val ix ex in c'ayb'ej, ay pax b'aj ix in oc' eyuuj.

32 Xal ticnaic, ex vuc'tac, tzex vac'canoch d'a yol sc'ab' Dios, yic a' ol ex tañvan yed' slolonel. Yuj slolonel chi' syac' svach'c'olal d'ayoñ, yuj pax to ay spoder yac'an co tec'anil. Yuj chi' ol yac' jun tas

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

altab'il yuj d'ayex, yujto ay eyalan eyic yed' juntzañ eb' sic'b'ilxoel yuuj. 33 A in tic, malaj b'aj ix viloch in c'ool d'a stumin, ma d'a spichul junoc mach. 34 Ina eyojtac, munil ix in munlaj val yed' in c'ab' yuj tas ay ix och vuuj yed' yuj tas ay ix och yuj eb' ajun ved'oc. 35 Masanil tiempo ix in ch'ox d'ayex to yovalil icha chi' scutej co b'oan co munlajel, yic syal co colvaj d'a eb' ay tas ay tz'och yuuj. Yovalil sco nacot slolonel Cajal Jesús, ayic ix yalancan icha tic: A eb' tz'ac'an junoc tas, ec'alxo val vach' yic eb' d'a yichañ eb' schaani, xchi Cajal Jesús chi', xchi viñ d'a eb' viñ anciano chi'.

36 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñaj Pablo chi', ix em cuman viñ. Ix lesalvi viñ yed' eb' smasanil. 37 Ix lajvi slesalvi eb', ix och ijan eb' yoc' smasanil. Junjunal ix och lac'naj eb' d'a viñaj Pablo chi', ix stz'ub'an-canelta sti' viñ eb'. 38 Ix te cus eb' yujto ix yal viñ d'a eb' to mañxa b'aq'uiñ ol yil-lajxi sb'a eb'. Ix lajvi chi' ix b'at yac'ancan viñ eb' d'a yol barco chi'.

Ix b'at viñaj Pablo d'a Jerusalén

21 1 Ix cactejcan eb' creyente chi', ix oñ och d'a yol barco. D'iñanñej ix oñ b'ati, ix oñ c'och d'a choñab' Cos. Axo d'a junxo c'u, ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Rodas. Ix lajvi chi' ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Pátara. 2 Ata' ayec' jun barco van sb'at d'a yol yic Fenicia. Ix oñ och d'a yool, ix oñ b'atxi. 3 Ayic vanxo co b'eyi, ix quilancanb'at jun luum scuch Chipre ay d'a snañal a' mar. A d'a co q'uexañ ix cani. Ix lajvi chi', ix oñ c'och d'a choñab' Tiro d'a yol yic Siria, yujto ata' ix can yicatz te' barco chi'. 4 Axo ix oñ elta d'a yol te', ay eb' creyente ix ilchajel cuuj. Ix oñ aj yed' eb' uque' c'ual ta'. A eb' chi' ix alan icha tic d'a viñaj Pablo chi':

—Oc val max ach b'at d'a Jerusalén, xchi eb'.

Icha chi' ix aj yalan eb', yujto a Yespíritu Dios ix ac'an yojtaquejel eb' tas ol ja d'a yib'añ viñ ta'.

5 Axo yic ix ec'b'at uque' c'ual chi', ix oñ b'atxi. Axo eb' viñ cuc'tac chi' smasanil yed' eb' ix yetb'eyum eb' viñ yed' pax eb' yuninal eb' viñ, ix xid'ec' eb' oñ yac'canel d'a stiel choñab' chi'. Axo ta' ix oñ em cuman d'a sti' a' mar, ix oñ lesalvi. 6 Ix lajvi chi', ix calancan quil co b'a d'a eb'. Ix oñ ochxican d'a yol barco chi'. Ix laj paxixcan eb' d'a spat.

7 Ayic ix oñ elxi d'a choñab' Tiro chi', ix oñ c'och d'a choñab' Tolemaida. Ata' ix cactejcan te' barco chi'. Ix oñ lolon yed' eb' creyente ta'. Jun c'ual ix oñ ec' yed' eb'. 8 Axo d'a junxo c'u ix oñ b'atxi, ix oñ c'och d'a choñab' Cesarea. A d'a spat viñaj Felipe, viñ tz'alanel vach' ab'ix yic colnab'il, ata' ix oñ vanaji. A jun viñ chi', aton viñ sic'b'iloch diáconoal d'a Jerusalén yed' vacvañxo eb' viñ. 9 Ay chañvañ yisil viñaj Felipe chi', mantalaj yet-b'eyum eb' ix. Syalel slolonel Dios eb' ix. 10 Ayic ix oñ ec' jaye' c'ual ta', ix c'och jun viñ tz'alanel slolonel Dios scuchan Agabo d'ayoñ, a d'a yol yic Judea cot viñ. 11 Ix xid'ec' viñ oñ sc'umej. Ayic van co lolon yed' viñ, ix yic'anel stzec'ul viñaj Pablo chi' viñ. Ix tzec'an c'otan sb'a viñ yed'oc. Ix lajvi chi' ix yalan viñ:

—A Yespíritu Dios tz'alani to icha ix vutej in tzec'an in b'a tic, icha chi' ol aj stzec'chaj viñ ay yic jun tzec'ul

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tic yuj eb' israel d'a Jerusalén. Ol lajvoc chi', ol yac'anoch viñ eb' d'a yol sc'ab' eb' mañ israeloc, xchi viñ.

12 A oñxo tic yed' eb' aj Cesarea chi', ayic ix cab'an tas ix yal viñ chi', ix oñ tevioch d'a viñaj Pablo chi', yujto co gana max b'atlaj viñ d'a Jerusalén chi'. **13** Palta ix yal viñ d'ayoñ:

—¿Tas yuj tzex oq'ui? ¿Tas yuj tzeyac'och in cusc'olal? Malaj yelc'ochi tato tzin stzec' eb'. Vach'chom tzin smilcham eb' d'a Jerusalén chi' yujñej valanel yab'ixal Cajal Jesús, ol in b'ecñej in b'a d'a yol sc'ab' eb', xchi viñ.

14 Junelñej maj cac'laj ganar viñ co cachanoch vaan. Yuj chi' ix cactej co tevi d'a viñ. Toñej ix cal icha tic:

—A tas sgana Cajal Jesús, ujocab'i, xco chi.

15 Ix lajvi chi' ix cac'an lista co b'a, ix oñ b'at d'a Jerusalén chi'. **16** Ay pax jayvañ eb' creyente aj Cesarea chi' ix b'at qued'oc, ix oñ yic'anb'at eb' d'a spat jun viñ b'ab'el creyente aj Chipre scuch Mnasón, yujto a d'a spat viñ chi' ix oñ cani.

Ix c'och viñaj Pablo sc'umej viñaj Jacobo

17 Ayic ix oñ c'och d'a Jerusalén chi', tzalajc'olal ix oñ scha eb' creyente ta'. **18** Axo d'a junxo c'u ix oñ b'at yed' viñaj Pablo chi' d'a spat viñaj Jacobo. Ayec' pax eb' viñ anciano ta' smasanil. **19** Yuj chi' ix sc'anb'ej sc'ol eb' viñ viñaj Pablo chi'. Ix laj yal viñ d'a eb' yuj jantac tas ix sc'ulej Dios yed'oc d'a scal eb' mañ israeloc. **20** Axo ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix yal vach' lolonel eb' viñ d'a Dios. Ix lajvi chi', ix yalan eb' viñ d'a viñaj Pablo chi':

—Te vach' vuc'tac, palta ojtac, tzijtum eb' quetisraelal ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool. Axo slaj yalan eb' smasanil to yovalil sco c'anab'ajej ley Moisés. **21** Ix yab' specal eb' to tzach ec' a c'ayb'ej eb' israel ay d'a scal masanil eb' mañ israeloc. Tob' ix al d'a eb' israel chi' to maxtzac sc'anab'ajej ley Moisés eb'. Tob' ix al d'a eb' to maxtzac yac' circuncidar eb' yuninal eb', maxtzac sc'anab'ajej co b'eyb'al eb' a oñ israel oñ tic. **22** ¿Tas ol cutoc? A ticnaic ol yab' eb' to ix ach javi. **23** Yuj chi', vach' icha tic tzutej a b'a. Ay chañvañ eb' viñ d'a co cal tic, yac'nacxo sti' eb' viñ d'a Dios. Vanxo sc'och stiempoal b'aj yac'naccan sti' eb' viñ chi'. **24** Ic'b'at eb' viñ ed'oc. Tza b'oancan a b'a yed' eb' viñ icha syal ley Moisés. Tzac' stumin eb' viñ yic smanan juntzañ noc' noc' eb' viñ silab'oc. Ol lajvoc chi', ol yac'an joxchajel sb'a eb' viñ schañvañil. Tato icha chi' ol utoc a b'a, ol yil eb' anima smasanil to a jun a pecal ix yab' eb' chi', to es. Axo ol yilan eb' to tza c'anab'ajej pax tas syal ley Moisés. **25** Axo eb' mañ israeloc ix ac'anoch Cristo d'a sc'ool, tz'ib'ab'ilxob'at co carta d'a eb' to mañ yovaliloc sc'anab'ajej juntzañ tic eb'. Añej juntzañ checnab'il tic ix calb'at d'a eb': To max schi noc' chib'ej eb' tz'ac'ji silab'il d'a juntzañ comon dios. Max schi schiq'uil junoc noc' noc' eb'. Max schi noc' noc' eb' sud'jichamoc. Max em eb' d'a ajmulal. Icha chi' ix cutej calanb'at d'a eb', xchi eb' anciano chi' d'a viñaj Pablo chi'.

Yamchajnac viñaj Pablo

26 Axo viñaj Pablo chi' ix ic'anb'at eb' viñ chi' schañvañil. Axo d'a junxo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

c'u ix sb'o sb'a viñ yed' eb' viñ icha syal ley Moisés. Ix lajvi chi' ix och viñ d'a yol yamaq'uil stemplo Dios yic syalan viñ d'a viñ sacerdote tas c'ual ol lajvocc'och stiempoal sb'oan sb'a eb' viñ, yic syac'an silab' eb' viñ d'a Dios.

27 Axo yic vanxo slajvi uque' c'ual chi', ay jayvañ eb' israel aj Asia, ayic ix yilan eb' to ayec' viñaj Pablo d'a yol yamaq'uil stemplo Dios, ix yac'anq'ue somnaj eb' anima eb' smasanil scot yoval. Ix syaman viñaj Pablo chi' eb'. **28** Te chaañ ix yal eb':

—Ex quetisraelal, ochañec qued'oc. Aton viñ tic tzec' c'ayb'an eb' anima d'a junjun lugar d'a chucal. Syalan chucal viñ d'a co patic a oï israel oï tic. Syalanpax viñ d'a spatic ley Moisés yed' d'a spatic stemplo Dios tic. Axo ticnaic ix scomon iq'uejochta jayvañ eb' griego viñ d'a yol yamaq'uil stemplo Dios tic. A jun templo tic, yicñej Dios yaji, palta ix te juvi yuj viñ d'a yichañ Dios, xchi eb'.

29 Icha chi' ix aj yalan eb', yujto ix yil eb' to junñej ix ec' viñaj Trófimo yed' viñaj Pablo chi' d'a yol choñab' chi'. A viñ chi', griego viñ, aj Éfeso viñ. A snaan eb' to a viñaj Pablo chi' ix ic'anoch viñ d'a yol yamaq'uil stemplo Dios yed'oc.

30 Axo eb' choñab' smasanil, ix te cot yoval eb'. Ix smolb'an sb'a eb'. Ix b'at sjachanelta viñaj Pablo chi' eb' d'a yol yamaq'uil stemplo Dios chi'. Ix smacan puerta eb' d'a viñ. **31** Toxo val smilcham viñ eb', palta ayic ix yab'an viñ coronel to ix q'ue somnaj eb' aj choñab' chi' scot yoval, **32** ix yic'b'at eb' soldado viñ yed' juntzañxo eb' yetyajalil. Te yelc'olal ix b'at eb' b'aj van smolb'an sb'a eb' anima chi'. Axo ix yilanb'at eb' anima chi' to van sc'och viñ coronel chi' yed' eb' soldado smasanil, ix yactan eb' smac'an viñaj Pablo chi'. **33** Axo ix c'och viñ, ix syaman viñaj Pablo chi' viñ. Ix schecan viñ ac'joc och chab' cadena d'a viñ. Ix lajvi chi', ix sc'anb'an viñ d'a eb' anima chi' icha tic:

—¿Mach jun viñ tic? ¿Tas smul viñ? xchi viñ.

34 Palta axo eb' anima chi', toñej ix q'ue somnaj eb' yalani. Ch'occh'oc ix yal junjun eb'. Maj yab' viñ tas ix yal eb' yujto toñej ix q'ue somnaj eb' yavajq'uei. Yuj chi' ix schec viñ ic'jocb'at viñaj Pablo chi' d'a cuartel. **35** Axo ix c'och eb' d'a sb'achquiltaquil sti' cuartel chi', ix b'achjiq'ue viñaj Pablo chi' yuj eb' soldado chi', yujto sgana eb' anima chi' smilcham viñ. **36** Masanil eb' tzac'anoch yuj viñ ix laj avaj chaañ eb':

—Chamocab' viñ d'a elañchamel, xchi eb'.

Slolonel viñaj Pablo d'a eb' anima

37 Ayic van yic'anoch viñaj Pablo chi' eb' d'a yol cuartel chi', ix yalan viñ d'a viñ coronel chi':

—¿Ma max yal in lolon jab'oc ed'oc? xchi viñ d'a viñ. Yuj chi' ix yal viñ:

—¿Tom syal alan ti' griego? **38** Valoc to aj Egipto ach. A valani to a ach tic ic'nacchaañ jun oval d'a spatic viñ yajal d'a peca'. A jun viñ chi', yic'nacb'at chañe' mil eb' mac'umcham anima viñ d'a tz'inan luum, xchi viñ.

39 Yuj chi' ix yalxi viñaj Pablo chi' d'a viñ:

—Maay. A in tic, israel in. A d'a choñab' Tarso d'a yol yic Cilicia, jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

choñab' te nivan yelc'ochi, ata' aljinac in. Tzin c'an d'ayach, cha in lolon d'a scal eb' anima tic, xchi viñ.

40 —Lolonañ, xchi viñ.

Ix lajvi chi' ix elta liñan viñaj Pablo chi' d'a sb'achquiltaquil sti' cuartel chi'. Ix yic'anchaañ sc'ab' viñ yic vach' tz'em numan eb' anima chi'. Axo ix em numan eb', ix yalan viñ d'a eb' d'a ti' hebreo icha tic:

22 **1** —Ex vetchoñab' yed' ex ichamtac vinac, ab'ec in lolonel sval tic d'ayex, xchi viñ. **2** Axo ix yab'an eb' to ix lolon viñ d'a ti' hebreo, te numan ix aj eb'. Yuj chi' ix yalan viñ d'a eb':

3 —A in tic, israel in eyed'oc. A d'a choñab' Tarso d'a yol yic Cilicia, ata' aljinac in, palta a d'a Jerusalén tic q'uib'nac in. Axo viñaj Gamaliel[v] c'ayb'annac in. Ix in sc'ayb'ej val viñ sic'lab'il d'a sley eb' co mam quicham. Svac'anpax val servil Dios d'a smasanil in c'ool, icha tzeyutej e b'a e masanil ticnaic. **4** A d'a yalañ-taxo vixtejnac val eb' ayoch d'a jun c'ayb'ub'al b'aj ay in och ticnaic. Ay b'aj in yamnaccot eb'. Vach'chom vinac, ma ix, laj vac'nacoch eb' d'a preso. Ay b'aj vac'nacoch chamel d'a yib'añ eb'. **5** A viñ sacerdote yed' eb' viñ yajal smasanil syal yalan eb' viñ to yel svala', yujto yac'nac juntzañ carta eb' viñ d'ayin yic svic'anb'at d'a eb' quetisraelal d'a choñab' Damasco. B'at in d'a choñab' chi' yujto in gana tzin sayec' eb' creyente ta'. In gana sb'at in tzec'cot eb', tzul vac'an eb' d'a Jerusalén tic yic tz'ac'jioch sya-elal eb'.

Ix yal viñaj Pablo tas ix aj schaan Jesús
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 Palta axo yic van in b'eyi, ayic vanxo in c'och d'a slac'anil choñab' Damasco chi', tecan chimc'ualil ama, ay jun saquilq'uinal te ov yoc cot copnaj d'a satchaañ, yemul d'a vib'añ, in can d'a scal, **7** in telvi d'a sat luum yuuj. Axo vab'ani, yavaj jun d'ayin, yalan icha tic: Saulo, Saulo, ¿tas yuj tzin ixtej? xchi d'ayin. **8** ¿Mach ach Mamin? xin chi d'ay. A in ton Jesús aj Nazaret in. A in val tzin ixtej, xchi d'ayin. **9** Axo eb' ajun ved' chi', yil jun saquilq'uinal chi' eb', te xiv eb'. Palta maj nachajel-laj yuj eb' tas jun alji chi' d'ayin. **10** Slajvi chi' valan d'ay: Mamin, ¿tas a gana tzin c'ulej? xin chi d'ay. Q'ueañ vaan. Ixic d'a choñab' Damasco. Ata' ol aljoc d'ayach tas yovalil ol a c'ulej, xchi Cajal Jesús chi' d'ayin. **11** Yujto majxo yal-laj vilan jab'oc yuj jun saquilq'uinal chi', yuj chi' a eb' ajun ved'oc chi' quetzan in b'at d'a choñab' Damasco chi'. **12** Axo ta' ay jun viñ scuch Ananías, sc'anab'ajej val ley Moisés viñ sic'-lab'il. Te vach' syutej sb'a viñ d'a yichañ eb' israel smasanil d'a choñab' Damasco chi'. **13** C'och viñ d'ayin, yalan viñ: Vuc'tac Saulo, jacvocab' a sat, xchi viñ. D'a jun rato chi', jacvixi in sat. Vilan viñ. **14** Yalanxi viñ d'ayin icha tic: A co Diosal, aton jun Dios b'aj yac'naquem sb'a eb' co mam quicham, a' ix ach sic'aneli yic vach' ol ojtaquejel tas sgana d'ayach. Yujto sgana to tzil Jesús, aton jun

[v] **22.3** A d'a jun tiempoal chi', a viñaj Gamaliel c'ayb'um val to te b'inajnac d'a scal eb' israel.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tojol spensar, ix ab'an pax tas ix yal d'ayach. 15 Xal ticnaic ol alel yab'ixal Jesús d'a scal anima smasanil. Ol ala' tas ix ila' yed' tas ix ab'i. 16 Axo ticnaic mañ a tañvej. Ac' ac'joc bautizar a b'a. Al a b'a d'a Jesucristo yic vach' ol ac'joccan lajvoc a mul, xchi viñ.

Yalnac viñaj Pablo chajtil ajnac schecjib'at d'a eb' mañ israeloc

17 Axo yic in jax d'a Jerusalén tic, in lesalvi d'a stemplo Dios tic. Ayic in lesalvi chi', ichato vayichan in. 18 Vilan Cajal Jesús, yalan d'ayin icha tic: Elañchamel tzach el d'a Jerusalén tic, yujto toxon mañ ol scha yab' jun vab'ixal eb' ol ala', xchi. 19 Yuj chi', val d'ay: Mamin, toxon yojtac eb' to ix in ec' in say eb' ix yac'och sc'ol d'ayach d'a junjun spatil culto. Ix laj in yam eb', ix vac'anoch eb' d'a preso, ix in mac'an pax eb'. 20 Axo viñaj Esteban, viñ aljinaquel ab'ixal, ayic smilannac cham viñ eb', locan in ta'. A in vilnaccan spichul eb' ayic sjulannaccham viñ eb', xin chi d'ay. 21 Palta yalanxi d'ayin: Ixic, yujto najat tzach in checb'ati, aton d'a scal eb' mañ israeloc. Icha chi' aj yalan Cajal Jesús chi', xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

Ayoch viñaj Pablo d'a yol sc'ab' viñ coronel

22 Ix smaclej yab' eb' anima chi' tas van yalan viñaj Pablo chi', masanto d'a juntzañ ix yal viñ chi', ix och ijan eb' ste avajq'uei, ix yalan eb':

—Chamocab' viñ. Mañxo smojoc pitzan viñ, xchi eb'.

23 Ix te q'ue somnaj eb' scot yoval. Ix laj stzicub'tañan spichul eb'. Ix stzipanq'ue lum pococ eb' d'a chaañ yic sch'oxanel eb' to te yoval eb' d'a viñ. 24 Ayic ix yilan jun chi' viñ coronel chi', ix yalan viñ to tz'ic'jioch viñaj Pablo chi' d'a yol cuartel chi'. Ix yalan viñ to smac'ji viñ yic vach' syal viñ tas yuj sq'ue yav eb' anima chi' scot yoval yuj viñ. 25 Axo yic toxo ix tzec'ji viñ chi' yic smac'ji viñ, ix yalan viñ d'a jun viñ capitán ayec' ta'

—¿Tom ay sleyal tzin e comon maq'uej? Ina aj Roma in. Añejtona', malaj jab'oc in mul ix checlaji, xchi viñ.

26 Ayic ix yab'an viñ capitán jun ix yal viñ chi', ix b'at viñ yal d'a viñ coronel chi' icha tic:

—Te ay smay jun van a c'ulan tic. Ab'i to aj Roma viñaj Pablo chi', xchi viñ d'a viñ. 27 D'a jun rato chi' ix b'at viñ coronel chi' sc'anb'ej d'a viñaj Pablo chi':

—¿Tom yel aj Roma ach? xchi viñ d'a viñ.

—I', aj Roma in, xchi viñ d'a viñ.

28 —Ichin pax ta'. Añejto te nivan tumin ix vac'a', ix in manoch in b'a aj Romail, xchi viñ.

—Palta a in tic, atax yic ix in alji toxonton aj Roma in, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

29 Yuj chi', a eb' soldado ijan ix mac'an viñ chi', ix yactejxiel viñ eb'. Ayic ix yab'an viñ coronel chi' to aj Roma viñaj Pablo chi', ix te xiv viñ, yujto ix yac' tzec'chaj viñ yed' q'uen cadena.

C'ochnac viñaj Pablo d'a yichañ eb' sat yajal

30 Axo d'a junxo c'u, sgana viñ coronel chi' syab'i tas yuj ix ac'jioch d'a yib'añ viñaj Pablo chi' yuj eb' israel. Yuj chi' ix schec viñ ic'joquel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

q'uen cadena chi' d'a viñ. Ix lajvi chi', ix yalan viñ to smolb'ej sb'a eb' viñ sat sacerdote yed' masanil eb' viñ sat yajal. Ix yic'anelta viñaj Pablo chi' viñ d'a yol cuartel chi', ix ac'ji entregar viñ yuj viñ d'a eb' viñ.

23 **1** Axo ix ec' q'ueleloc viñaj Pablo chi' d'a scal eb' viñ sat yajal chi'. Ix yalan viñ icha tic d'a eb' viñ:

—Ex vetchoñab', tojolñej yaj in pensar d'a yichañ Dios, masanto d'a jun c'u tic, xchi viñ.

2 Axo viñaj Ananías, viñ sat sacerdote, ix alan d'a eb' ayec' d'a stz'ey viñaj Pablo chi' to stz'itb'at sti' viñ eb'. **3** Axo ix yalan viñaj Pablo chi':

—A Dios ol ach mac'anpaxoc. A ach tic, chab' sat ach. C'ojan ach em in a ch'olb'itan icha syal ley Moisés. Palta ina tzin a chec mac'joc, palta mañ sleyaloc tza c'ulej icha chi', xchi viñ d'a viñ.

4 Yuj chi' ix yal juntzañ eb' ayec' ta':

—¿Tom tzach b'uchvaj d'a viñ sat sacerdote yaj tic yuj Dios? xchi eb' d'a viñ.

5 Ix yalanpax viñaj Pablo chi':

—Ex vetchoñab', mañ vojtacoc tato a viñ tic sat sacerdote yaj viñ. Yujto syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Mañ eyal chucal lolonel d'a spatic viñ yajal yaj d'a e choñab', xchicani, xchi viñ.

6 Ayic ix yilan viñ to saduceo nañal eb' sat yajal chi', axo nañalxo eb', fariseo eb', yuj chi', te chaañ ix yal viñ d'a eb':

—Ex vetchoñab', a in tic fariseo in, yuninal in pax fariseo. Axo ticnaic, van in e ch'olb'itani yujto svac'och d'a in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac, xchi viñ d'a eb'.

7 Ayic ix lajvi yalan jun chi' viñ, axo eb' fariseo chi' ix och ijan eb' stelan sb'a yed' eb' saduceo. Ix spojan sb'a jun smolanil eb' chi'. **8** Yujto a eb' saduceo syal eb' to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac. Syalan eb' to malaj eb' ángel, malaj pax juntzañ espíritu. Axo eb' fariseo syal eb' to ay juntzañ chi'. **9** Yuj chi' ix q'ue ñilnaj eb' masanil yalani. Ay juntzañ eb' c'ayb'um d'a ley Moisés yetb'eyum sb'a yed' eb' fariseo, ix q'ue vaan eb', ix yalan eb':

—Malaj jab'oc chucal sc'ulej viñaj Pablo tic. Talaj icha chi' ay junoc espíritu, ma junoc ángel ix alan d'a viñ, xchi eb'.

10 Ix lajvi chi', ix ste ac'an oval eb' sic'lab'il. Axo viñ coronel chi' ix te xiv viñ. A snaan viñ to van stoc'an jecchaj viñaj Pablo chi' eb'. Yuj chi' ix yavtejcot eb' soldado viñ, axo eb' ix ic'anelta viñaj Pablo chi' d'a scal eb'. Ix lajvi chi' ix yic'anxib'at viñ eb' d'a cuartel.

11 Axo d'a jun ac'val chi' ix ul sch'ox sb'a Cajal Jesús d'a viñaj Pablo chi'. Ix yalan d'a viñ:

—Pablo, mañ ach och ilc'olal, yujto icha ix utej alanel vab'ixal d'a Jerusalén tic, icha pax chi' ol utoc alanel d'a choñab' Roma, xchi d'a viñ.

A eb' yac'lejnac smilan viñaj Pablo

12 Axo d'a junxo q'uiñib'alil, ay jayvañ eb' israel ix smolb'ej sb'a. Ix slajtian sb'a eb' to ol smilcham viñaj Pablo chi' eb'. Ix yalan eb':

—Mañ ol oñ vaoc, mañ ol cuc'pax a' masanto sco milcham viñaj Pablo chi'. Axo tato mañ ol co c'anab'ajej icha scal tic jun, yac'ocab' co yaelal Dios, xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

13 Másto 40 eb' ix alan icha chi'.
14 Yuj chi', ix b'at eb' d'a eb' viñ sat sacerdote yed' d'a eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio yac'an mandar eb' israel. Ix yalan eb':

—Ix cac' co ti' to maxto oï va'i masanto sco milcham viñaj Pablo chi'. Ix co c'ancot co yaelal d'a Dios tato mañ ol elc'och icha tas ix cal chi'. **15** Axo ticnaic, a ex tic yed' juntzañxo eb' sat yajal tze c'an d'a viñ coronel chi' to syic'cot viñaj Pablo chi' viñ d'ayex q'uic'an. Tze tz'acan eyal d'a viñ to ayto val tas e gana tzeyab' d'a viñ. A oïxo tic, lista ol cutoc co b'a co mac'ancham viñ b'aj ol javoc chi', xchi eb' israel chi'.

16 Palta ay jun viñ yune' ix yanab' viñaj Pablo chi' ix ab'an tas ix yal eb' chi'. Yuj chi' ix b'at viñ d'a cuartel chi'. Ix b'at yalan viñ d'a viñaj Pablo chi'. **17** Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix yavtancot jun viñ capitán viñ. Ix yalan viñ d'a viñ:

—Ic'b'at viñ quelem tic d'a viñ coronel yujto ay tas sgana viñ b'at yal d'a viñ, xchi viñ.

18 Axo viñ capitán chi' ix ic'anb'at viñ d'a viñ coronel chi'. Axo ix c'och eb' viñ, ix yalan viñ capitán chi' d'a viñ:

—A viñaj Pablo, viñ ayoch d'a preso ix in avtanb'ati. Ix yalan viñ d'ayin to tzul vac' jun viñ quelem tic d'ayach. Tob' ay tas sgana viñ syal d'ayach, xchi viñ.

19 Axo viñ coronel chi' ix quetzanel viñ, ix snitzanel sb'a eb' viñ schavañil.

—¿Tas a gana tzal d'ayin? xchi viñ d'a viñ.

20 Yuj chi' ix yalan viñ quelem chi':

—Ay eb' israel ix alani, tob' ol sc'an eb' d'ayach yic tzic'b'at viñaj Pablo d'a yichañ eb' viñ sat yajal q'uic'an. Ol stz'acan yal eb' d'ayach to ayto val tas sgana eb' syab' d'a viñ. **21** Palta mañ a cha ab'i. Yujto más am 40 eb' ol sc'ub'ejel sb'a d'a yol b'e, yic ol smac'cham viñ eb'. Yujto ix yac' sti' eb' to mañ ol va eb', malaj pax tas ol yuc' eb' masanto ol smac'cham viñ eb'. Ix sc'anancot syaelal eb' d'a Dios tato mañ ol elc'och icha ix yal eb' chi'. A ticnaic listaxo yaj eb'. Van staïvan eb' yab'i tato ol ac'b'at viñ, xchi viñ.

22 Axo viñ coronel chi' ix checan pax viñ quelem chi', ix yalan viñ d'a viñ:

—Malaj junoc mach b'aj tzala' tato ix ul al jun tic d'ayin, xchi viñ d'a viñ.

Checb'ilb'at viñaj Pablo d'a viñ yajal scuchan Félix

23 Ix lajvi chi' ix yavtancot chavañ eb' viñ capitán viñ coronel chi'. Ix yalan viñ d'a eb' viñ:

—Tzeyac' lista chab'oc ciento soldado ol b'at d'a yoc, 70 oc eb' ol b'at d'a yib'añ chej yed' chab'oc ciento eb' syic' slanza, yic sb'at eb' d'a choñab' Cesarea d'a q'ue ac'valil tic. **24** Tzeyac'an lista jayvañoc schejal viñaj Pablo. Yujto yovalil ol eyic'b'at viñ d'a viñaj Félix, viñ yajal. Te lista tzeyutej e b'a yic malaj ol ic'an viñ d'a yoltac b'e, xchi viñ.

25 Ix yac'anb'at jun scarta viñ d'a viñaj Félix chi'. A jun carta chi' icha tic syala':

26 A in Claudio Lisias in, tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayach, ach vajalil Félix. Svac'b'at stzatzil a c'ool ta'. **27** Tic svac'b'at jun viñ scuch Pablo d'ayach. A eb' israel ix yaman viñ. Ijan ix mac'jicham viñ yuj eb', palta ix in col viñ yed' eb' soldado

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yujto ix vab'i to aj Roma viñ. 28 In gana ix vab'i tas yuj ix ac'jioch d'a yib'añ viñ yuj eb' israel chi'. Yuj chi' ix vic'b'at viñ d'a yichañ eb' viñ sat yajal yaj d'a scal eb'. 29 Axo ix vab'ani to yujñej sley eb' ix och smul viñ d'a eb'. Palta mañ smojoc smac'jicham viñ, añejtona' mañ smojoc yoch viñ d'a preso. 30 Palta ix vab'i to ay eb' israel ix slajtiej sb'a, ix yalan eb' to ol smilcham viñ eb'. Yuj chi' svac'b'at viñ d'ayach. Ix valan d'a eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ viñ chi' to syal sb'at eb' d'ayach, b'at yalan eb' tas val spensar eb' d'a spatic viñ. Añej tic svalb'at d'ayach, xchi viñ d'a scarta chi'.

31 Axo eb' soldado chi' ix sc'anab'ajej eb' tas ix yal viñ. Ix yic'anb'at viñaj Pablo chi' eb' d'ac'valil. Ix c'och eb' d'a choñab' Antípatris. 32 Axo d'a junxo c'u, a eb' soldado ix cot d'a yoc chi' ix meltzajxican eb' b'aj ay scuartel chi'. Axo eb' ayq'ue d'a yib'añ chej ix b'at eb' yed' viñ. 33 Axo yic ix c'och eb' d'a choñab' Cesarea chi', ix yac'an ch'añ carta chi' eb' d'a viñ yajal chi'. Ix yac'ancan viñaj Pablo chi' eb' d'a viñ. 34-35 Ix lajvi yilan ch'añ carta chi' viñ, ix sc'anb'an viñ d'a viñaj Pablo chi' tas choñab'il b'aj cotnac viñ. Axo ix yab'an viñ to aj Cilicia viñ, ix yalan viñ d'a viñ:

—Javocab' eb' tz'ac'anoch d'a ib'añ chi'. Ichato chi' ol vab'ani tas ol ala', xchi viñ.

Ix lajvi chi', ix yalan viñ to stañvaj viñ d'a yol spat viñaj Herodes b'aj syac' yajalil.

Slolonel viñaj Pablo d'a viñaj Félix

24 1 Yoilxo c'ual sc'och viñaj Pablo d'a Cesarea chi', ix c'och viñaj Ananías, viñ sat sacerdote. Ajun pax jayvañ eb' viñ ichamtac vinac ay yopisio yed' jun viñ licenciado scuch Tértulo. Ix c'och eb' viñ d'a yichañ viñaj Félix chi' yic syac'anb'at eb' viñ d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. 2 Ayic ix ic'jicot viñ, ix och ijan viñaj Tértulo chi' yac'anb'at d'a yib'añ viñ. Ix yalan viñ icha tic d'a viñaj Félix chi':

—Ach cajal Félix, yuj val dios d'ayach, uuj junc'olal caji. Te vach' yaj jantacñej tas d'a yol a c'ab', yujto te jelan ach. 3 Te vach' ach. A d'a junjun lugar chequel yaji to vach'ñej tas tza c'ulej. Yuj val dios d'ayach. 4 Palta yic max quiq'uec' nivanoc tiempo d'ayach, ¿ma max ac' pavor ab'an jay b'elañ lolonel co gana scal tic d'ayach? 5 A viñaj Pablo tic, scab' val syail yuj viñ. Ijan max techaj cuuj. Slaj ec' viñ stzuntzej chaañ oval d'a scal eb' quetisraelal d'a junjun lugar. Yajal yaj viñ d'a junxo macañ c'ayb'ub'al, aton eb' syac'och spensar d'a jun viñ aj Nazaret. 6 Ix yac'lej viñ yic'anoch eb' mañ israeloc d'a yol yamaq'uil stemplo Dios yic tz'ixtaxel d'a yichañ Dios. Yuj chi' ix co yam viñ. Co gana ix co ch'olb'itej yaj viñ, icha syal ch'añ ley aycan d'a yol co c'ab', 7 palta axo viñaj Lisias, viñ coronel ix yecoch sb'a d'a co cal. Ix b'at viñ yiq'uelta viñ d'a yol co c'ab'. 8 Ix yalan viñ d'a eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ viñaj Pablo tic to yovalil scot eb' d'ayach. A ach tic, syal a c'anb'an ab' d'a viñaj Pablo tic. Ichato chi' ol ilanelta to yel, mañ nab'añejoc squic'cot d'a yib'añ viñ, xchi viñaj Tértulo chi'.

9 Axo eb' viñ israel ajun yed' viñ, ix yal pax eb' viñ:

—Te yel syal viñaj Tértulo tic, xchi eb' viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

10 Ix lajvi chi', ix yac'an yechel viñ yajal chi' yic slolon viñaj Pablo chi'. Yuj chi' ix yal yic viñ icha tic:

—Mamin Félix, a ach tic, vojtac to nivanxo tiempo ayach och juezal d'a co nación tic. Yuj chi' tzin tzalaji svalan tas vaj d'ayach. **11** Syal ojtacaneli to yel juntzañ ol val tic d'ayach. Manto c'ochlaj slajchavil c'ual in c'och d'a Jerusalén, yic sval in b'a d'a Dios. **12** Malaj junoc anima tzin telaj in b'a yed'oc. Malaj pax junoc lugar b'aj tzec' vac'q'ue somnaj eb' anima. Mañoc d'a yamaq'uil stemplo Dios, mañoc d'a yol spatil culto, mañoc pax d'a junocxo lugar d'a Jerusalén chi'. Malaj jab'oc in mul ix ilchaj yuj eb'. **13** A eb' tz'ac'anoch tic d'a vib'añ, malaj jab'oc tas sch'ox eb' tato yel juntzañ tas syac'och eb' tic d'a vib'añ. **14** Yel toni, a Dios, aton sDiosal eb' in mam vicham, a d'ay svac' em in b'a, icha syal co c'ayb'ub'al, aton jun macañxo c'ayb'ub'al tic syal eb'. Palta a in tic, svac'och d'a in c'ol jantac tas tz'ib'ab'ilcan d'a ley Moisés yed' jantac tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios. **15** Svac' val och Dios yipoc in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac smasanil, jantacñej eb' tojol spensar yed' pax eb' mañ tojoloc. Icha pax chi' sna eb' tic ved'oc. **16** Yuj chi' svil val in b'a, yic max och in mul d'a Dios, yic max och pax in mul d'a eb' vetanimail.

17 Ay xom sjayiloc ab'il mañxo in ayoc ec' d'a Jerusalén chi'. Yuj chi' in c'ochxi, yic svac' jab'oc in colval d'a eb' meb'a' d'a scal eb' vetchoñab' tic, yic svac'an pax jab'oc in silab' d'a Dios. **18** Ayinec' d'a yol yamaq'uil stemplo Dios, yic svac'an in silab' chi'. Toxo ix in b'o in b'a ichataxon co ley. Jayvañ̃ñej anima ayoch ved'oc, malaj mach ñilanochi. Malaj jab'oc oval ix in saya'. Palta ata' ix in syam juntzañ eb' israel aj Asia. **19** Tato ay val in mul ix yil eb', cotocab' eb' d'a ichañ tic, ul yalocab' eb' tas in mul chi'. Octom a val eb' ix javi. **20** A eb' tz'ac'anoch d'a vib'añ ayec' tic, yalocab' eb', tato ay in mul ix ilchaj yuj eb' viñ sat yajal yaj d'a scal eb' israel ayic ix in sch'olb'itan eb'. Añej tato mul jun tic: **21** Ayic ay in ec' d'a yichañ eb' viñ yajal chi', te chaañ ix val icha tic: Van in ch'olb'itaji yujto svac'och d'a in c'ool to ol pitzvocxi eb' chamnac, xin chi, xchi viñaj Pablo chi' d'a viñ.

22 Axo viñaj Félix chi' yojtac viñ sic'lab'il tas yaj sc'ayb'ub'al eb' creyente. Yuj chi' ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix yalan viñ:

—Cotocab' viñaj Lisias, viñ coronel chi'. Ol ul yalan viñ d'ayin tas val yaj jun eyoval tic. Ichñejocab' ta' scan b'ela, xchi viñ.

23 Ix lajvi chi', ix yalan viñ d'a viñ capitán to añeja' stañvaj viñaj Pablo chi'. Palta libre val tz'aj viñ. Syal slolon viñ yed' eb' svach'c'ool, syal pax yac'an eb' tas yovalil tz'och yuj viñ.

24 Ayxom jayeoc c'ual chi', ix jax viñaj Félix d'a Cesarea chi' junelxo. Ajun ix yetb'eyum viñ scuch Drusila yed'oc, israel ix. Axo viñ ix avtancot viñaj Pablo chi' yic sc'anb'ej yab' viñ d'a viñ tas scutej cac'anoch Jesucristo d'a co c'ool. **25** Ix yalan viñaj Pablo chi' d'a viñ to yovalil vach' scutej co b'eyb'al, sco cachanoch vaan co b'a yic max co c'ulej chucal. Ix yalanpax viñ to ol ch'olb'itaj yaj eb' anima smasanil. Ayic ix yab'an juntzañ chi' viñ, ix te xiv viñ. Ix yalan viñ d'a viñ:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

—C'ocb'ilxo chi' tzala'. Tato ay b'aj ol och in colanil, ol ach vavtejxicoti, xchi viñ.

26 A viñaj Félix chi', sgana viñ to ix yac' jab'oc tumin viñaj Pablo chi' d'a viñ d'a elc'altac, yic tz'actajel viñ yuj viñ. Yuj chi' tzijtum el ix avtajcot viñ yuj viñ yic slolon viñ yed' viñ. **27** Chab' ab'il ix yac' viñ icha chi' yed' viñaj Pablo chi'. Ix lajvi chi', ix el viñ d'a yopisio. Axo viñaj Porcio Festo ix ochcan sq'uexuloc viñ. Axo yic ix el viñaj Félix chi' d'a yopisio chi', ix canñej viñaj Pablo chi' d'a yol preso chi' yuj viñ yic vach' stzalaj eb' israel yed' viñ.

C'ochnac viñaj Pablo d'a yichañ viñaj Festo

25 **1** Axo viñaj Festo chi', ix c'och viñ d'a Cesarea, yic tz'och viñ yajalil. Yoxil c'ual schaan yopisio viñ chi', ix q'ue viñ d'a Jerusalén. **2** Axo eb' viñ sat sacerdote yed' juntzañxo eb' ay yopisio, ix c'och eb' d'a viñ yic sc'anoch eb' d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. **3** Ix och ijan eb' sc'anan d'a viñaj Festo chi', yic vach' tz'ic'jicot viñaj Pablo chi' d'a Jerusalén chi'. Ix yal eb' icha chi' yujto sgana eb' smilcham viñ d'a yoltac b'e. **4** Palta ix yalan viñ d'a eb':

—Preso yaj viñaj Pablo chi' d'a Cesarea ticnaic. Yicto jaye' c'ual tic ol in b'atxoc ta'. **5** Yuj chi' syal sb'at eb' eyajalil d'a Cesarea chi' ved'oc. Tato ay smul viñaj Pablo chi', syal b'at yalan eb' ta', xchi viñ d'a eb'.

6 Ix am ec' vajxaqueoc, ma lajuñeoc c'ual viñaj Festo d'a Jerusalén chi'. Ix lajvi chi' ix paxxi viñ d'a Cesarea chi'. Axo d'a junxo c'u ix em c'ojan viñ d'a sc'ojnub' b'aj sb'o yaj oval. Ix lajvi chi' ix yac'an ic'joccot viñaj Pablo chi' viñ. **7** Ayic ix c'och viñ d'a yichañ viñ, a eb' israel ix cot d'a Jerusalén ix c'och oyan eb' d'a stz'ey viñ. Tzijtum tas ix yac'och eb' d'a yib'añ viñ, palta malaj jab'oc tas sch'oxani tato yel syal eb'. **8** Ix yalanpax viñaj Pablo chi' d'a eb' icha tic:

—Toxon malaj jab'oc in mul ochnac d'a sley eb' vetisraelal. Malaj in mul ochnac d'a stemplo Dios. Malaj pax in mul ochnac d'a viñ cajal d'a Roma, xchi viñ.

9 Palta yujto sgana viñaj Festo chi' to vach' scan viñ d'a eb' israel, yuj chi' ix sc'anb'ej viñ d'a viñaj Pablo chi':

—¿Tzam yal a c'ol tzach b'at d'a Jerusalén yic vach' ata' ol ach in ch'olb'itej? xchi viñ.

10 Axo ix yalan viñaj Pablo chi' d'a viñ:

—A d'a yichañ viñ cajal d'a Roma tzin c'anb'at in b'a. Añej ta' syal in ch'olb'itaji. Ina ojtac, malaj in mul ix och d'a eb' israel tic. **11** Tato ay junoc in mul smoj in cham yuj jun, in chamocab'i. Palta tato malaj in mul scheclaj yuj eb' israel tic, malaj junoc mach syal in yac'anoch d'a yol sc'ab' eb'. Tic tzin c'anb'at in b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Ato viñ ol in ch'olb'itanoc, xchi viñ.

12 Axo viñaj Festo chi' ix lolon viñ yed' eb' tz'ac'an spensaril. Ix lajvi chi' ix yalan viñ d'a viñaj Pablo chi':

—A ach tic ix a c'anb'at a b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Yuj chi' ata' ol ach vac'b'ati, xchi viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

C'ochnac viñaj Pablo d'a yichañ viñ rey Agripa

13 Ayxom sjayiloc c'ual, ichato chi' ix ja viñaj rey Agripa[w] yed' ix Berenice d'a Cesarea chi', yic tzul sc'uman viñaj Festo chi' eb', yujto toto ix och viñ d'a yopisio. **14** Ix ec' jaye' c'ual eb' ta'. Ay jun c'u ix yal viñaj Festo chi' d'a viñ rey chi' tas yaj viñaj Pablo chi'. Ix yalan viñ icha tic:

—Ayic ix el viñaj Félix d'a yopisio ay jun viñ scuch Pablo ix can d'a preso yuj viñ. **15** Ayic ix in xid'ec' d'a Jerusalén, a eb' sat sacerdote yed' eb' ichamtac vinac ay yopisio ix c'och eb' d'ayin, ix yac'anoch eb' d'a yib'añ viñaj Pablo chi'. Sgana eb' ix vac'och chamel d'a yib'añ viñ. **16** Yuj chi' ix val icha tic d'a eb': A yaj ley d'ayoñ aj Roma oñ tic, max yal scomon ac'ji-och chamel d'a yib'añ junoc anima. Yovalil syil-lajoch sat yed' eb' tz'ac'anoch d'a yib'añ chi' d'a yichañ viñ juez yic syac'lej yic'anel d'a yib'añ, xin chi d'a eb' aj Jerusalén chi'. **17** Yuj chi' axo ix ja eb' d'a tic maj viq'uec' tiempo. A d'a junxo c'u ix in och d'a in despacho b'aj sb'o yaj oval. Ix in checan ic'joccot viñaj Pablo chi'. **18** A in naani to ay val smul viñ. Palta axo eb' ix ac'anoch d'a yib'añ viñ chi', malaj val smul viñ ix yac'och eb' d'a yib'añ icha ix vutej in naani. **19** Añej ix yal eb' to ay smul viñ d'a sc'ayb'ub'al eb'. Ix yalan eb' yuj jun viñ chamnacxo scuch Jesús. Axo yujto syal viñaj Pablo chi' to pitzan viñ, yuj chi' syac'och eb' d'a yib'añ viñ. **20** A in xo tic max nachaj vuuj tas svutej in b'oan yaj d'a eb'. Yuj chi' ix in c'anb'ej icha tic d'a viñaj Pablo chi': ¿Tzam yal a c'ool tzach b'at d'a Jerusalén yic vach' ata' tzach in ch'olb'itej? xin chi d'a viñ. **21** Palta axo ix yalan viñ d'ayin: Tic tzin c'anb'at in b'a d'a viñ cajal d'a Roma. Ato viñ ol in ch'olb'itanoc, xchi viñ d'ayin. Yuj chi' a inxo ix vala' to scan viñ d'a preso, masanto ol vac'b'at viñ d'a viñ cajal chi', xchi viñaj Festo chi'.

22 Ix lajvi yab'an juntzañ chi' viñaj rey Agripa chi', ix yalan viñ d'a viñaj Festo chi':

—A inxo tic, in gana svab' tas syal viñaj Pablo chi', xchi viñ.

Ix yalan viñaj Festo chi' d'a viñ:

—Tato icha chi', q'uic'anto tzab' tas syal viñ, xchi viñ d'a viñ.

23 Axo d'a junxo c'u, ix c'och viñaj rey Agripa yed' ix Berenice chi'. Yelxo val te vach' yilji eb' yed' spichul, ix och eb' b'aj sb'o yaj oval. Ix och pax eb' yajal soldado yed' eb' ichamtac vinac d'a jun choñab' chi'. Axo viñaj Festo chi' ix checan ic'joc-cot viñaj Pablo chi'. **24** Ix lajvi chi', ix yalan viñ icha tic:

—Ach Rey Agripa yed' e masanil ix e molb'ej e b'a tic qued'oc, ina viñaj Pablo tic. Masanil eb' israel ix alan d'ayin to ay smul viñ. Ix yal eb' d'ayin d'a Jerusalén, ix yalanpax eb' d'ayin d'a Cesarea tic to mañxo smojoc pitzan viñ. **25** Palta tzin na a in tic to malaj junoc smul viñ, yic smoj scham viñ yuuj. Toxo ix sc'an-b'at sb'a viñ d'a viñ cajal Augusto, yic vach' a viñ ol ch'olb'itan viñ. Yuj chi' tzin na'a to ol vac'b'at viñ. **26** Palta malaj tas vach' tzin

[w] **25.13** A jun viñ scuch Agripa sb'inaj d'a tic, a viñaj rey Herodes ay yuninal viñ, viñ ix snib'ej yac'ancham viñaj Pedro, syalcot d'a Hechos 12.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'ib'ejb'at d'a viñ cajal chi' yuj viñ. Yuj chi' ix vic'cot viñ d'a ichañ ach rey Agripa yed' d'a eyichañ e masanil. A ticnaic, c'anb'ejec eyab' d'a viñ, ta icha chi' ay junoc smul viñ tz'ilchaj eyuuj, yic a jun chi' ol in tz'ib'ejb'at d'a viñ cajalil chi'.
27 ¿Tom ol yal vac'anb'at junoc presovum tato max in tz'ib'ejb'at smul tz'och d'a yib'añ? xchi viñaj Festo chi'.

Slolonel viñaj Pablo d'a viñaj rey Agripa

26 **1** Axo viñaj rey Agripa chi' ix alan d'a viñaj Pablo chi':
—Syal alan ticnaic tas aji, xchi viñ.
Ix yic'anchaañ sc'ab' viñaj Pablo chi', ix och ijan viñ yalan icha tic:
2 —Ach rey Agripa, tzin te tzalaji yujto tzin a cha lolon d'a ichañ, yujto in gana sviq'uel jantacïej tas ix yac'och eb' vetisraelal d'a vib'añ.
3 Te vach' sval d'ayach, yujto ojtactaxon co ley a oñ israel oñ tic. Ojtac pax tas tz'ic'an co telan co b'a. Yuj chi' tzin c'an d'ayach to nivan tzutej a c'ol d'ayin yic tzab'an tas ol val d'ayach.

A sb'eyb'al viñaj Pablo d'a yalañtaxo

4 A eb' vetisraelal smasanil, yojtactaxon eb' tas vutejnac in b'eyb'al d'a in choñab' yed' d'a Jerusalén yictax ix in cotoch uninal. **5** Tato ay sgana eb' syala', syal yalan eb' to ayxo tiempo fariseo in. A eb' fariseo chi' yelxo val sc'anab'ajej juntzañ b'eyb'al yic co c'ayb'ub'al eb'. **6** Axo ticnaic, syac'och eb' d'a vib'añ yujñej to svac'och yipoc in c'ol tas yalnaccan Dios ayic yac'annaccan sti' d'a eb' co mam quicham. **7** A eb' quetisraelal slajchavil macañ, van staïvan eb' yelc'och tas yalnaccan Dios chi'. Yuj chi' c'ual d'ac'val yac'anem sb'a eb' d'a Dios. Ach rey Agripa, yujñej to tzin tañvej yelc'och jun chi', yuj chi' syac'och eb' vetisraelal chi' d'a vib'añ ticnaic. **8** A exxo tic, ¿tas yuj max eyac'och d'a e c'ool to a Dios tz'ac'an pitzvocxi eb' chamnac?
9 A in pensar d'a yalañtaxo, to svac' chucal d'a eb' yic Jesús aj Nazaret. A in naani to te vach' svutej in b'a. **10** Icha chi' vutejnac in b'a d'a Jerusalén. Ochnac vopisio yuj eb' viñ sat sacerdote, yuj chi' tzijtum eb' creyente vac'nacoch d'a preso. Ayic smac'jicham eb', tzin tac'vib'at d'a spatic eb'. **11** Tzijtum el vac'nacoch syaelal eb' yic maxtzac yac'och Jesús eb' d'a sc'ool in naani. Icha chi' ec' vutejnac in b'a d'a yoltac spatil culto. Te nivan chichonnac in c'ol d'a eb'. Xid'nac in pax ec' d'a juntzañ choñab' te najat, xid' vac'annacoch syaelal eb'.

Chajtil aj schaannac Cristo viñaj Pablo
(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 Yuj val in chichonc'olal chi', a junel b'at in d'a choñab' Damasco. Yujto ay vopisio yuj eb' viñ sat sacerdote, yuj chi' schec in b'at eb' viñ.
13 Palta ach rey sval d'ayach, tas aj in. Ayic van in b'ey d'a chimc'ualil, vilan scot copnaj jun saquilq'uinal d'a satchaañ. Ec'alto yoc d'a yoc c'u. Emul copnaj d'a vib'añ yed' d'a yib'añ eb' ajun ved'oc. **14** Telvi oñ d'a sat luum yuj jun saquilq'uinal chi' co masanil. Vab'an yavaj jun, yalan d'a ti' hebreo icha tic: Saulo, Saulo, ¿tas yuj tzin ixtej? Palta munil tzixtej a b'a icha junoc noc' vacax stec'vaj och d'a junoc te te' stecjioch d'ay, xchi d'ayin. **15** Valan d'ay: Mamin,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

¿mach ach? xin chi. Yuj chi', yalan Cajal Jesús d'ayin: A in ton tic, Jesús in. A in ton tzin ixtej. **16** Palta q'ueañ vaan. Tzul in ch'ox in b'a d'ayach yic ol ach och in checab'oc, ol alanel yab'ixal tas ix il tic yed' jantacñej tas toto ol in ch'ox ila'. **17** A ticnaic, tzach in checb'at d'a eb' mañ israeloc. Ol ach in colelta d'a yol sc'ab' eb' yed' d'a yol sc'ab' eb' etisraelal. **18** Tzach in checb'at d'a eb' yic vach' ol javoc spensar eb', yic syactejcan jun sb'eyb'al eb' yic q'uic'alq'uinal, axo yoch eb' d'a jun saquilq'uinal yic Dios. Ol elcan eb' d'a yol sc'ab' viñ diablo, axo d'a yol sc'ab' Dios ol ochcan eb'. Ol in yac'och eb' d'a sc'ool yic vach' ol ac'joccan lajvoc smul eb'. Ichato chi' ol och eb' yetb'eyumoc eb' ayxo och yicoc Dios, yujñej in yac'anoch eb' d'a sc'ool, xchi Jesús d'ayin.

19 Yuj val chi', ach rey Agripa, in c'anab'ajej tas ul yalcan Jesús chi' d'ayin, ayic scot d'a satchaañ ul sch'oxan sb'a. **20** Yuj chi' a d'a Damasco chi' in b'ab'laj alejel slolonel Dios. Slajvi chi' ec' valanel d'a Jerusalén yed' d'a masanil yol yic Judea, svalanpax d'a eb' mañ israeloc to sna sb'a eb', syac'anpaxoch spensar eb' d'a Dios. Svalan pax d'a eb' to yovalil vach' syutej sb'eyb'al eb', yic vach' scheclaji to yel sna sb'a eb'. **21** Yujto ix valel juntzañ chi', yuj chi' ix in syam eb' israel d'a yol yamaq'uil templo Dios. Ix yac'lan eb' in smilanchamoc. **22** Palta a Dios ix colvaj ved'oc. Yuj chi' te tec'an ix vutej in b'a. Añejtona' pax ticnaic, tec'an svutej in b'a valanel slolonel Dios d'a masanil anima. Sval d'a eb' nivan yelc'ochi, sval pax d'a eb' malaj yelc'ochi. A eb' schecab' Dios d'a peca' yed' viñaj Moisés, ayocto stz'ib'annaccan eb' tastac ol javoc. Añej juntzañ chi' tzec' valeli. **23** Svalaneli to a Cristo yovalil ix yab' syail, ix chami. Ix lajvi chi', axo ix b'ab'laj pitzvixi d'a scal eb' chamnac yic syalanel yab'ixal colnab'il d'a eb' quetchoñab' yed' d'a eb' anima smasanil, xchi viñaj Pablo chi'.

24 Ayic van yalan juntzañ chi' viñaj Pablo chi', axo viñaj Festo chi' ix q'ue jucnaj viñ, ix yalan viñ d'a viñ:

—Pablo, tecan to ay tas tz'ixtan yol a jolom. Mañ jantacoc tas a c'ayb'ejnac, yuj chi' a' ix q'ue d'a a jolom, xchi viñ d'a viñ.

25 Palta ix tac'vi viñaj Pablo chi':

—Ach vajalil Festo, malaj tas tz'ixtan yol in jolom. A juntzañ lolonel sval tic d'ayex, te yel, te nivan yelc'ochi. **26** Axo viñaj rey Agripa tic, yojtactaxon juntzañ tic viñ sic'lab'il. Yuj chi', tec'an val svutej in b'a valan juntzañ tic d'a yichañ viñ. A juntzañ sval tic, mañ c'ub'eltacoc yaji, yojtacñej eb' anima smasanil. Yuj chi' vojtac to yojtac pax viñ rey tic. **27** A achxo tic ach rey Agripa, ¿tzam ac'och d'a a c'ool tas yalnaccan eb' schecab' Dios d'a peca'? Vojtac to tzac'och d'a a c'ool, xchi viñaj Pablo chi'.

28 Yuj chi' ix tac'vi viñ rey chi' d'a viñ:

—¿Tom yujñej jab' tzal tic tzin och cristianoal tza na'a? xchi viñ.

29 Yuj chi', ix yalan viñaj Pablo chi':

—Vach'chom yujñej jab' ix val tic d'ayach, mato yujto tzijtumto tas ol eyab'i, comonoc tz'el d'a sc'ool Dios to icha ix in aj tic icha pax chi' tzach aj yed' jantac eb' ix ab'an tas ix val

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tic, palta max ex tzec'chajlaj d'a q'uen cadena icha vaj tic, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

30 Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñ, ix q'ue liñan viñ rey chi' yed' ix Berenice. Añejtona' ix q'uepax liñan viñaj Festo yed' jantacñej eb' ayec' chi' ta'. **31** Ix sb'esanel sb'a eb', yic smol alej eb' tas ol aj jun chi'. Ix yalan eb':

—Mañ smojoc scham jun viñ tic, yujto malaj jab'oc smul viñ, añejtona' mañ smojoc ayoch viñ d'a preso tic, xchi eb' viñ.

32 Ix yalan viñaj Agripa d'a viñaj Festo chi':

—Syal cac'anel viñ d'a libre ticnaic, ichocta' maj sc'anb'at sb'a viñ d'a viñ cajal d'a Roma chi', xchi viñ.

Ac'b'ilb'at viñaj Pablo d'a Roma

27 **1** Ix slajtian sb'a eb' viñ yajal to sb'at viñaj Pablo d'a Roma d'a yol yic Italia. Yuj chi' ix ac'ji entregar viñ yed' jayvañxo eb' yetpresovumal d'a yol sc'ab' jun viñ capitán scuchan Julio. A jun viñ chi', yetb'eyum sb'a viñ yed' jun macañ eb' soldado viñaj Augusto. **2** Ix oñ och d'a yol jun barco yic choñab' Adramitio. A te' barco chi', d'iñan yec' te' d'a junjun lugar d'a stitac Asia. Ayic ix oñ b'at d'a yol te', ix b'at pax viñaj Aristarco qued'oc, aton viñ aj Tesalónica d'a yol yic Macedonia. **3** Axo d'a junxo c'u ix oñ c'och d'a choñab' Sidón. A viñaj Julio chi', te vach' ix yutej spensar viñ d'a viñaj Pablo chi', yuj chi' ix ac'ji spermiso viñ yuj viñ b'at sc'uman eb' svach'c'ool, yic syac' eb' tas yovalil tz'och yuj viñ. **4** Ix oñ elxi d'a Sidón chi', ix oñ ec' d'a slac'anil Chipre ay d'a snañal a' mar. A d'a co q'uexañ ix can Chipre chi' yujto mañ tojoloc sb'ey ic'. **5** Ix oñ ec' d'a stitac Cilicia yed' d'a stitac Panfilia. Ix oñ c'och d'a choñab' Mira, aton jun ay d'a yol yic Licia.

6 Axo viñ capitán chi' ix sayanec' junxo te' barco ta'. Ix ilchaj jun te' barco yic Alejandría yuj viñ van sb'at d'a Italia. Yuj chi' d'a yol te' ix oñ yac'xioch viñ. **7** Ayic ix oñ b'atxi te tzijtum c'ual ix oñ b'eyi, yujto c'ojanc'olal sb'ey te' barco chi'. Pural ix oñ c'och d'a yichañcot choñab' Gnido. Ix lajvi chi', ix oñ ec' d'a slac'anil choñab' Salmón, ix oñ ec' pax d'a Creta, aton jun ay d'a snañal a' mar, yujto a jun ic' chi' añeja' mañ tojoloc sb'eyi. **8** Pural ix oñ ec' d'a sti' Creta chi' masanto ix oñ c'och d'a jun choñab' scuch "B'aj Vach' Tz'och vaan Te' Barco" ay d'a slac'anil choñab' Lasea.

9 Te ayxo smay sb'eyec' te' barco chi' d'a yib'añ a' mar chi', yujto toxo ix te ec' tiempo, vanxo sja ñab'il q'uinal. **10** Yuj chi' ix yal viñaj Pablo d'a eb' icha tic:

—Ex vetanimail, svila' to te ay smay co b'at ticnaic. Ol lajvoquel te' barco tic yed' yicatz smasanil. Añejtona' ay pax smay ol oñ chamoc, xchi viñ d'a eb'.

11 Palta a viñ capitán chi', maj schalaj yab' viñ tas ix yal viñaj Pablo chi'. Añej tas ix yal viñ tz'ic'an b'ey te' barco yed' viñ aj barco chi' ix scha yab' viñ. **12** A d'a jun lugar chi', malaj b'aj syal scan vaan te' barco chi' yic tz'ec' ñab'il q'uinal chi'. Yuj chi' quenxoñej mañ masaniloc eb' ix naani to vach' tzoñ b'atñej, ta icha chi' colan tzoñ c'och d'a choñab' Fenice d'a yol yic Creta chi'. Ata' sgana eb' ix co tañvej ec' ñab'il

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

q'uinal chi', yujto maï ovoc sc'och ic' ta'.

Pitzvinac chaaï jun nivan ic' d'a yib'aï a' mar

13 Ix sna eb' to vach' tzoï b'ati, yujto ay jun ic' c'ojanc'olal van scot d'a sur. Yuj chi' ix oï b'ati. Ix oï ec' d'a slac'anil stitac Creta chi'. **14** Palta junanto rato chi' ix pitzvichaaï junxo nivan ic' tz'ec' d'a jun luum chi'. **15** Ix och chulan ic' d'a te' barco chi', majxo yal-laj sb'at te' b'aj sja ic' chi'. Yuj chi' ix cactej quic'anb'at te' b'aj sja ic' chi', munilxoñej ix b'at te' b'aj sb'at ic' chi'. **16** Ix oï ec' d'a stz'ey jun yune' lugar scuch Clauda ay d'a snañal a' mar. Ata' maïxo ovoclaj ic' icha ix aj sja d'a sb'ab'elal chi'. Aytaxon jun te' co yune' barco toc'-b'il yuj te' nivan chi'. Pural ix q'ueta te' co toc'an d'a yib'aï te' nivan chi'. **17** Ix lajvi sq'uec'och te' d'a yib'aï te' nivan chi', axo eb' aj barco chi', ix sc'an juntzaï nivac lasu eb', yic stzec'an tzatzb'oc te' nivan chi' eb'. Yujto ix xiv eb' spoc'anem sb'a te' d'a yib'aï jun yarenail jun scuchan Sirte, ay d'a sjayil sti' a', yuj chi' ix stijemta juntzaï icha mantiado eb' ayq'ue d'a yib'aï te' barco chi', aton juntzaï smac'ji yuj ic'. Ix lajvi chi', ix oï can ichñej ta'. Munilxoñej ix oï yic'b'at te' yed' ic' chi'. **18** Añejtona' d'a junxo c'u, te ov jun ic' chi'. Yuj chi', ix och ijan eb' syumancanel yicatz te' d'a yol a'. **19** Axo d'a yoxil c'ual, ix oï colvaj yed' eb' aj barco chi'. Ay pax juntzaï syamc'ab'il te' barco chi' ix co yumcanel yed' eb'. **20** Nivan tiempo majxo quil-laj c'u yed' q'uen c'anal. Axo yuj jun ic' te ov ix c'och chi' d'ayoï, majxo co nalaj tato tzato oï colchaji.

21 Nivan tiempo majxo oï valaj. Ix lajvi chi' ix q'ue liñan viñaj Pablo chi' d'a co cal. Ix yalan viï:

—Ex vetanimail, octom val ix e cha eyab' tas ix vala'. Octom maj oï cotlaj d'a Creta chi'. Tato icha chi', maj am ja jun tic d'a quib'aï, malaj am pax jab'oc tas ix sateli. **22** Axo tic-naic sval d'ayex, tec'an tzeyutej e b'a, yujto malaj junoc oï ol oï chamoc. Vach'chom ol lajvoquel te' barco tic. **23** Yujto a q'uiq'ui d'ac'val ix ul sch'ox sb'a jun yángel Dios d'ayin. Aton jun Dios b'aj svac' em in b'a, yujto a' ay in yico'. **24** Ix yalan jun ángel chi' d'ayin icha tic: Pablo, maï ach xivoc, yujto yovalil ol ach c'och d'a yichaï viï yajal d'a Roma. Uujñej ol colchajcanel eb' ayec' ed' d'a yol te' barco tic yuj Dios, xchi d'ayin. **25** Yuj chi', tec'an tzeyutej e b'a ex vetanimail, yujto svac'och Dios yipoc in c'ool to yovalil ol elc'och icha ix yal jun ángel chi' d'ayin. **26** Palta yovalil ol oï yumjoccanel d'a jun lum luum ay d'a snañal a', xchi viñaj Pablo chi'.

27 Ayic ix lajvi schañlajuñil c'ual, añeja' ay oï ec' d'a a' mar yic Adria. Toxo ix oï c'axpajec' d'a jun a' mar chi' yuj ic'. Axo d'a chimilac'val, a snaan eb' smunlaj d'a te' to van co c'och d'a junoc luum. **28** Ix yechtan sjulal a' eb'. Ay am junoc 40 vara sjulal a'. Ix b'at janic'xo te', ix yech-tanxi eb', ayxoñej am junoc 30 vara sjulal a'. **29** Ix xiv eb' smac'an poj sb'a te' d'a q'uen q'ueen ay d'a yich a'. Yuj chi' ix yac'och d'uñan chañe' q'uen nivac q'uen eb' d'a spatic elc'och te'. Axo q'uen ix yamanoch vaan te'. Ix lajvi chi', ix stañvan eb' sacb'i. Ix snib'ej eb' elañchamel ix sacb'i. **30** Axo eb' smunlaj d'a te'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

barco chi', ix snib'ej el sb'a eb' d'a elañchamel. Yuj chi', c'ub'eltac ix yaq'uem d'uñuñoc te yune' barco chi' eb' d'a yib'añ a' mar chi'. Axo ix yutej eb' yalani to a juntzañxo q'uen q'ueen ix yaq'uem eb' d'a sñi' te', yic malaj mach snaaneli tas van sc'ulan eb'. **31** Palta axo viñaj Pablo ix b'at alan d'a viñ capitán yed' d'a eb' soldado.

—Tato tz'el eb' d'a yol te' barco tic, val yel mañ ol oñ colchajlaj, xchi viñ.

32 Axo eb' soldado chi' ix tzepan sch'añal te' yune' barco chi'. Ix elcan d'iñnaj te' sch'ocoj. **33** Axo yic van sacb'i, ix yalan viñaj Pablo chi' d'a eb' smasanil to yovalil sva jab'oc eb'. Ix yalan viñ icha tic:

—Schañlajuñilxo c'ual maxtzac ex vayi, maxtzac ex va yuj xivelal. **34** Yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzex va'i yic vach' ol ochxoc eyip, yujto malaj junoc oñ ol oñ chamoc. Añejtona' malaj junoc oñ ol oñ lajvoc, xchi viñ d'a eb'.

35 Ix lajvi yalan jun chi' viñ, ix yic'ancot jun pan viñ. Ix yac'an yuj diosal viñ d'a Dios d'a yichañ eb' smasanil. Ix xepan snañal ixim pan chi' viñ. Ix syamanoch viñ svaan ixim. **36** Ichato chi', ix snivanan sb'a co c'ool co masanil. Ix oñ vaxi. **37** 276 co b'isul d'a yol te' barco chi'. **38** Ix lajvi co vaan tas icha co gana, ix vach' yumchajcanb'at nañalxo ixim trigo d'a yol a' mar chi' yic seb'b'i te' barco chi'.

Smac' poj sb'a te' barco d'a sat luum

39 Axo yic ix sacb'i, ix yilanb'at lum luum eb' munlajvum d'a te' barco chi', palta mañ yojtacoc eb' b'ajtil ay jun lugar chi'. Ix yilanb'at jun sc'ab' a' mar chi' eb', nab'a arena stitac. Ix snaan eb' to syac'lej eb' yic'anb'at te' barco chi' ta', talaj syal sc'och te' ta'. **40** Ix stzepan d'iñchaj sch'añal q'uen syamanoch vaan te' barco chi' eb'. Ix can juntzañ q'uen q'ueen chi' d'a yol a' mar chi'. Ix stijanel sch'añal b'aj sch'umji te' eb', yic vach' syal sch'uman te' eb' junelxo. Ix yac'anxiq'ue jun icha mantiado eb' d'a chaañ, yic a smac'ji yuj ic' sb'eyxi te'. Yuj chi' ix och ijan te' sb'at b'aj ay yarenail sti' a' chi'. **41** Palta ix spoq'uem sb'a te' d'a yib'añ q'uen arena ay d'a yich a'. Yuj chi' ix can ch'apan te' d'a q'uen arena chi'. Majxo ib'xoclaj jab'oc te'. Axo te' spatic elc'ochi van smac'jiel vecnaj te' yuj yipal a'. **42** Axo eb' soldado, ix snib'ej eb' smilcham eb' preso yaji yic vach' malaj eb' tz'eli, sb'atcan eb' elelal. **43** Palta a viñ capitán chi' maj stac'laj viñ smiljicham eb' presovum chi', yujto sgana viñ scolcanel viñaj Pablo chi'. Yuj chi' ix yal viñ to a eb' syal smac'an a', syal sb'ab'laj b'at eb' d'a yib'añ a', yic tz'elc'och eb' d'a sti' a' b'aj ay lum luum. **44** Axo eb' tzac'an sb'ati, ay eb' sb'at d'a yib'añ te' chemte'. Ay eb' sb'at d'a yib'añ juntzañxo ste'al te' barco chi'. Icha chi' ix cutej co b'a. Yuj chi' ix oñ colchajcanel co masanil. Ix oñ elcanc'och d'a sti' a' b'aj ay jun lum luum chi'.

Ayec' viñaj Pablo d'a jun luum scuchan Malta

28 **1** Axo yic ix oñ colchajcaneli ix cab'ani to a jun lum luum d'a snañal a' chi', Malta sb'i luum. **2** Axo eb' aj choñab' chi' te vach' ix yutej spensar eb' d'ayoñ. Ix yac'anoch jun nivan c'ac' eb' yujto te

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix lajviel te' barco, palta maj chamlaj eb' anima (Hch 27.41)

siic, ay pax ñab'. Ix oñ yavtanb'at eb' c'axnel. **3** Axo viñaj Pablo chi' ix b'at mec'ancot juntzañxo te' b'olob'. Ayic van yac'anb'at te' viñ d'a yib'añ c'ac', ay jun noc' chan ix elta d'a scal te' yuj te' c'ac' chi'. Ix chiji sc'ab' viñ yuj noc', ix can chinan noc' d'ay. **4** Ayic ix yilan eb' aj choñab' chi' to ix can chinan noc' d'a sc'ab' viñ, ix yalan eb':

—A jun viñ tic, tecan mac'umcham anima viñ. Vach'chom ix yac' ganar viñ scolchaj d'a yib'añ a' mar tic, palta yovalil ol scha spac smul viñ chi', ol cham viñ, xchi eb'.

5 Axo viñaj Pablo chi', toñej ix stzicub'tañej sc'ab' viñ, ix em lañnaj noc' d'a scal te' c'ac' chi'. Malaj jab'oc ix ic'an viñ yuj noc'. **6** Axo eb' smasanil, ix stañvej eb' smal sc'ab' viñ chi'. A snaan eb' to d'a jun rato chi' ol cham viñ. Axo ix yilan eb' ix ec' tiempo, malaj jab'oc tas ix ic'an viñ. Yuj chi' ix sq'uex spensar eb'. Ix yalan eb' icha tic:

—A viñaj Pablo tic, tecan dios viñ, xchi eb'.

7 A d'a slac'anil b'aj ay oñ ec' chi', ata' ay sluum jun viñ yajal yaj d'a Malta chi', aton jun viñ scuch Publio. Ix oñ schaoch viñ d'a yol spat. Oxe' c'ual ix oñ ec' yed' viñ, te vach' ix yutej spensar viñ d'ayoñ. **8** Palta a viñ smam viñaj Publio chi', te penaay viñ. Van scham viñ yuj c'ac'al yab'il yed' chic'. Axo viñaj Pablo chi' ix och yed' viñ d'a yol scuarto. Ix lesalvi viñ. Ix lajvi chi' ix yac'anec' sc'ab' viñ d'a yib'añ viñ. Ichato chi' ix b'oxican sc'ool viñ. **9** Ixñej b'oxi sc'ool viñ chi', a juntzañxo eb' penaay d'a jun choñab' chi', ix laj c'och eb' d'a viñ. Ix b'oxipaxcan sc'ool eb'. **10** Te

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

xajan ix oï yil eb' anima d'a jun lugar chi'. Axo yic ix c'och stiempoal co b'atxi d'a yol junxo barco, ix laj yac' eb' tastac tz'och cuuj.

C'ochnac viñaj Pablo d'a Roma

11 Oxe' ujal ix oï ec' d'a Malta chi'. Ata' vaan och jun te' barco, van staïvan yec' ïab'il q'uinal te' ta'. A te' barco chi', yic choñab' Alejandría te'. A d'a sat te' ayoch yechel chavaï sdiosal eb', aton Cástor yed' Pólux.[x] A d'a yol te' ix oï ochi, ix oï b'ati. **12** Ix oï c'och d'a choñab' Siracusa. Axo ta' ix oï vanaj oxe' c'ual. **13** Ix lajvi chi', ix oï b'atxi, ix oï ec' d'a slac'anil stitac lum luum, masanto ix oï c'och d'a choñab' Regio. Axo d'a junxo c'u, ix cot jun ic' d'a sur. Yuj chi' ix oï b'atxi, chab' c'ual ix oï b'eyxi d'a sat a'. Ichato chi' ix oï c'och d'a choñab' Puteoli. **14** Ata' ix ilchajel jayvaï eb' creyente cuuj. Ix yalan eb' to tzoï can uqueoc c'ual ta' yed' eb'. Ix lajvi chi', axo d'a coc ix oï b'at d'a choñab' Roma. **15** Axo eb' creyente aj Roma chi', ayic ix yab'an eb' to van co c'ochi, ix ul oï scha eb' d'a b'e. Ay eb' ix ul oï chaan d'a Apio b'aj ay jun mercado, ay pax eb' d'a Oxe' Posado. Axo ix yilanb'at viñaj Pablo chi' to van sc'och eb' d'a viï, ix yac'an yuj diosal viï d'a Dios. Ix te tzalajq'ue viï. **16** Axo yic ix oï c'och d'a Roma chi' ix yac'anoch eb' presovum chi' viï capitán d'a yol sc'ab' junxo viï yajal eb' soldado ayec' ta'. Axo viñaj Pablo chi' maj ochlaj viï d'a preso yed' eb'. Toñej ix can viï d'a jun majan pat b'aj ix taïvaj viï yuj jun viï soldado.

Ix yalel slolonel Dios viñaj Pablo d'a Roma

17 Schab'ilxo c'ual co c'och ta', ix yavtancot eb' yichamtac vinaquil eb' israel aj Roma chi' viñaj Pablo chi'. Axo yic ix c'och eb' d'a viï ix yalan viï d'a eb':

—Ex vetchoïab', malaj jab'oc in mul d'a eb' quetisraelal. Maj in ju pax sb'eyb'al eb' co mam quicham. Palta a d'a Jerusalén in och d'a preso yuj eb', in yac'och eb' d'a yol sc'ab' eb' aj Roma. **18** Sc'anb'ej eb' aj Roma chi' d'ayin tas in mul. Palta ix yil eb' to malaj jab'oc in mul smoj in cham yuuj. Yuj chi' ix snib'ej eb' in yaq'uel d'a libre. **19** Palta a eb' quetisraelal chi', maj yal-laj sc'ol eb' icha chi'. Yuj chi' ix in c'ancot in b'a d'a viï cajal d'a Roma tic, ato viï ol ch'olb'itanoc tas in mul. Palta malaj jab'oc tas ol vac'b'at d'a yib'aï eb' quetchoñab' chi'. **20** Yuj chi' tzex vavtejcoti, yujto in gana tzex vila', tzex in c'umej jab'oc. Yujto ay jun co Columal taïvab'iltaxon sjavi cuuj a oï israel oï tic. Yujïej to svac'och in pensar d'a jun chi', ayoch q'uen cadena tic d'ayin, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

21 Yuj chi', ix yal eb' d'a viï:

—Malaj junoc carta ix cot d'a eb' aj Judea chi' b'aj syal uuj. Malaj pax junoc eb' quetchoïab' israel ix ul alan junoc tas d'a a patic. **22** Palta co gana scab' a oï tic tas van a naani. Yujto ix cab' specal to a d'a junjun lugar, slaj yal chucal eb' d'a spatic jun e c'ayb'ub'al toto pitzvinac chi', xchi eb' d'a viï.

---

[x] **28.11** Cástor yed' Pólux ab' sb'i sdiosal eb' aj Roma, tz'och yed' eb' d'a yib'aï a' d'a yol barco yalan eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

23 Ix lajvi chi', ix yac'an slajtial eb' tas c'ual smolb'ej sb'a eb' junelxo. Axo d'a junxo c'u chi' tzijtum eb' ix smolb'ej sb'a b'aj ayec' viñaj Pablo chi'. Ix och ijan viñ yalan d'a eb' d'a q'uiñib'alil, masanto ix b'at c'u. Ix yalan val viñ d'a eb' sic'lab'il tas tz'aj yoch eb' d'a yol sc'ab' Dios. Ix yavtan pax juntzañ tz'ib'ab'ilcan d'a ch'añ ley Moisés viñ yed' tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca' yic syac' viñ yojtaquejel eb' to yel tas syal viñ yuj Jesús chi'. **24** Ay eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. Ay pax eb' maj chaan yab'i tas ix yal viñ. **25** Yujto maj scha sb'a spensar eb', ix laj pax eb' d'a spat. Yuj chi' ix yal viñaj Pablo chi' d'a eb':

—A Yespíritu Dios ac'annac yal viñaj Isaías d'a eb' co mam quicham d'a peca'. Te yel jun yalnac viñ chi', aton jun syal icha tic:

26 Ixic b'at al d'a eb' anima tic,
tzalan icha tic: Val yel ol eyab'i,
palta mañ ol nachajel-laj eyuuj.
Vach'chom ol eyila', palta
añejtona' mañ ol nachajel-laj
eyuuj, xa chi d'a eb'.
27 Yujto a eb' anima tic, toxo ix
pitb'iel eb'. Icha to smac
schiquin eb', yic max yab' in
lolonel eb'. Añejtona', icha to
smutz' sat eb', yic max yil jun
yel chi' eb'. Toxon max
nachajel-laj jab'oc yuj eb'. Max
sq'uex sb'eyb'al eb'. Max
yac'och spensar eb' d'ayin, yic
tzin colan eb', xchi Yespíritu
Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani.

28-29 Yuj chi', nachajocab' el eyuuj to a Dios van yac'an jun colnab'il tic d'a eb' mañ israeloc. Yujto a eb' chi' syac'och schiquin eb' d'ay, xchi viñaj Pablo chi' d'a eb'.

30 Axo viñaj Pablo chi', chab' ab'il ix aj viñ d'a yol jun smajan pat chi'. Axo eb' ix laj c'och sc'umej viñ ix chaji eb' yuj viñ. **31** Ix stec'b'ej sb'a viñ yalaneli, chajtil tz'aj yoch eb' anima d'a yol sc'ab' Dios. Ix yalanel juntzañ sc'ayb'ub'al Cajal Jesucristo viñ. Malaj mach ix cachanoch vaan jab'oc viñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A EB' AJ ROMA

Romanos sb'i jun libro tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a Roma. A d'a tic syalb'at viñ to ol c'och viñ yil eb' creyente chi'. Snib'ej viñ smunlaj yed' eb' junoc tiempoal, slajvi chi' sb'at viñ d'a España. Stz'ib'ejb'at jun carta tic viñ yuj yalan tas val syalelc'och jun vach' ab'ix yic colnab'il yed' b'eyb'al smoj sb'eyb'alan eb' creyente. A jun libro tic, tz'acan syala' tas val tz'aj snachajel yuj viñaj apóstol Pablo chi'.

Ayic slajvi yac'jib'at stzatzil sc'ol eb' creyente ay d'a Roma chi', syalanb'at viñ d'a eb' to slesalvi viñ yuj eb'. Slajvi chi', syalanb'at viñ tas snib'ej syalb'at d'a eb'. Aton yuj vach' ab'ix ch'oxb'il yuj Dios, to tz'ochxi junc'olal d'a scal eb' anima yed' Dios tato syac'och eb' d'a sc'ool. Masanil anima ayoch yac'an servil chucal vach'chom israel mato mañ israeloc, yuj chi' smoj schaan jun colnab'il tic eb'. Tz'ochxi vach'il d'a co cal yed' Dios añej tato scac'och Jesús d'a co c'ool. Tato vach'oñxo yuj Cristo, ayxo co junc'olal yed' Dios, axo co colchajel d'a yol sc'ab' chucal yuj Yespíritu Dios, yuj chi' smoj to sq'uexmaj co b'eyb'al.

Syalanpax viñaj Pablo tas nab'il yuj Dios d'a yib'añ eb' israel yed' d'a yib'añ eb' mañ israeloc. Syalanpax viñ to yuj spitalil eb' israel tz'altaj jun colnab'il tic d'a masanil anima, yujto a eb' israel chi' maj scha eb' tato a Jesús scolomal eb' tañvab'il sjavi ayec' d'a scal eb'. Palta c'ojanc'olalto ol yojtaquejel eb'. Syalanpaxcoti tas tz'aj co xajanan co b'a yed' eb' quetanimail, yovalil sco c'anab'ajej eb' yajal. Syalanpaxi to max yal co comon telan co b'a d'a yib'añ junoc c'ayb'ub'al max nachajel cuuj. Slajvi chi' syac'an stzatzil sc'ol eb' creyente viñ d'a Roma chi'.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in schecab' in Jesucristo tzin tz'ib'ej jun carta tic. Yavtejnac in och Jesucristo chi' schecab'oc. Sic'b'il in el yuuj, yic svalel vach' ab'ix yic colnab'il syac' Dios.

2 A Dios altannaccan jun vach' ab'ix tic d'a peca'. A eb' schecab' Dios d'a peca' chi' tz'ib'annaccan jun tic d'a Slolonel Dios to yicñej yaji. **3** A jun vach' ab'ix tic aton yab'ixal Cajal Jesucristo Yuninal Dios. A Jesucristo ayic ix alji, a d'a yiñtilal viñaj rey David ix cot snivanil, yuj chi' scheclaji to anima toni. **4** Axo Yespíritu Dios ix ch'oxani to Yuninal Dios yaji, to ay spoder, yujto ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac. **5** Yuj Jesucristo chi' ix sch'ox svach'c'olal Dios d'ayin, ix in yac'anoch schecab'oc, yic vach' d'a masanil nación ay mach syac'och sc'ool d'ay, sc'anab'ajan tas syala'. Icha chi' tz'aj scheclajel snivanil yelc'ochi. **6** Icha chi' ex pax yed' eb', avtab'il ex yuj Dios qued'oc, yic tzex och yicoc Jesucristo.

7 Tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex e masanil ex aj Roma, ex xajanab'ilxo yuj Dios. A avtannac ex,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yic vach' yicñej tzex aji. In gana to a co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal d'ayex ta', syac'anpax sjunc'olal.

Snib'ej viñaj Pablo sb'at yil eb' aj Roma

8 A jun tic in gana tzin b'ab'laj alejb'at d'ayex. Yuj Jesucristo svac' yuj diosal d'a co Mam Dios eyuuj. Yujto ix pucaxb'at eyab'ixal d'a junjun nación, ix eyac' val och Cristo d'a e c'ool. **9** A in tic, svac' servil Dios d'a smasanil in c'ool, svalanpaxel yab'ixal Yuninal. Syil Dios to ayic tzin lesalvi juntac el, tzin lesalvi eyuuj. **10** Van in c'anan d'a Dios, ta tz'el d'a sc'ol syal in b'at ex vila', yujto pecatax in gana tzin b'at ta'. **11** Tzin nib'ej tzin b'at ex vila', yic tzin colvaj jab'oc d'ayex d'a yic Dios, yic tze vach' tec'b'ej e b'a. **12** In gana ayic ol in c'och ta', ol quiptzitej co b'a junjun oñ, yujto jun lajanñej scutej cac'anoch Cristo d'a co c'ool. **13** Yuj chi' ex vuc'tac ex vanab', in gana tzeyojtaquejeli to tzijtum elxo in gana tzin b'at ex vila', palta maxto yal-laj in b'ati. In gana tzin c'och d'a e cal, yic vach' tzin munlaji, icha ix in munlaj d'a scal juntzañxo nación. **14** Yujto vib'añ yaj valan d'a masanil anima, vach'chom griego, mato maay, vach'chom eb' jelan yed' eb' mañ jelanoc. **15** Yuj chi', lista vaj in b'at valel vach' ab'ix yic colnab'il d'a e cal a ex aj Roma ex chi'.

A spoder vach' ab'ix yic colnab'il

16 A in tic, max in q'uixvilaj valanel jun vach' ab'ix yic co colnab'il tic, yujto spoder Dios yaji, yic vach' scolchajel jantacñej eb' syac'och d'a sc'ool, eb' israel d'a sb'ab'elal slajvi chi' eb' mañ israeloc. **17** A jun vach' ab'ix yic co colnab'il tic, a tz'ac'an nachajel cuuj tas tz'aj coch vach'il d'a yichañ Dios, añej to scac'och d'a co c'ool. Yuj chi' co vach' aq'uejecoch d'a co c'ool, icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: A eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, vach' eb' d'a yichañ. Yuj chi' ay sq'uinal eb' d'a junelñej, xchi.

A smul eb' anima d'a Dios

18 Cojtac to a Dios tz'ac'ancot yoval sc'ol d'a satchaañ, sjavi d'a yib'añ jantacñej eb' malaj yelc'och Dios d'ay, aton eb' sc'ulan chucal. A eb' chi', te chuc eb'. Yuj chi' malaj sgana eb' yalchajel jun c'ayb'ub'al te yel tic. **19** Scot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb' yujto a juntzañ tas syal cojtacanel d'a Dios, yojtactaxon eb', yujto a Dios chi' tz'ac'an yojtaquejel eb'. **20** Vach'chom mañ chequeloc Dios, palta scheclaj yuj juntzañ tastac sb'onaccani. Yujto atax sb'oannac yolyib'añq'uinal tic, scheclajnac eli to Dios toni, aytaxon spoder. Yuj chi' malaj mach syal stec'b'an sb'a d'a yichañ. **21** Vach'chom yojtac eb' to ay Dios, palta max yaloch eb' sDiosaloc, malaj tz'och d'a eb'. Max yac'laj yuj diosal eb' d'ay. Palta a juntzañ tas malaj yopisio, a' snaub'tañej eb', yujto malaj spensar eb', yuj chi' te aycan eb' d'a q'uic'alq'uinal. **22** Vach'chom jelan eb' snaani, palta te quistal eb'. **23** Ix yactejcan eb' yalan sb'a d'a Dios, jun malaj b'aq'uiñ sateli, te ay pax spoder, axo juntzañ yechel anima chamelb'a yaji, a' syac'och eb' sdiosaloc. Syac'paxoch juntzañ yechel noc' much eb' sdiosaloc, noc' chan yed' noc' chañe' yoc.

24 Yuj chi' ix actajcan eb' yuj Dios, yic svach' b'atcan eb' d'a juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chucal b'aj sgana eb' sb'ati. Yuj chi', sc'ulej juntzañ tas eb' q'uixvub'tac yed' snivanil. **25** A d'a juntzañ es syac'och sc'ool eb'. Axo slolonel Dios te yel max schalaj yab' eb'. A d'a juntzañ tas sb'onac Dios, ata' syal sb'a eb', slaj comon em cuman eb' d'ay. Axo d'a Dios max yaq'uem sb'a eb'. Palta masanil tiempo smoj calan vach' lolonel d'ay. Amén.

26 Yuj juntzañ sc'ulej eb' chi', yuj chi' ix actajcan eb' yuj Dios yic vach' sc'ulej juntzañ tas sgana eb', aton juntzañ q'uixvub'tac. A eb' ix ix, mañoc yed' eb' viñ vinac sc'ulej eb' ix icha d'a stzolal, axo eb' ix yetixal eb' ix yed'nac syixtan sb'a. Maxtzac sc'anab'ajej eb' ix tas ac'b'ilcan d'ay yuj Dios. **27** Icha pax chi' eb' viñ vinac, mañoc yed' eb' ix ix sc'ulej eb' viñ icha d'a stzolal. Axo eb' viñ yetvinaquil eb' viñ yed'nac syixtan sb'a. Ay eb' viñ slaj c'ulan juntzañ tas te q'uixvub'tac yed' eb' yetvinaquil. Yuj chi' añeja' d'a snivanil eb' viñ van schaan syaelal juntzañ mañ smojoc sc'ulej chi'.

28 Yujto malaj sgana eb' ay yelc'och Dios d'a sat, yuj chi' tz'actajcan eb' yuj Dios chi', yic svach' juviel spensar eb'. Yuj chi' svach' c'ulejñej juntzañ tas eb' mañ smojoc. **29** C'ajan eb' yed' juntzañ chucal yed' ajmulal. Añej chucal sgana eb'. Snib'ej val och sb'a eb' b'eyumal. Te chuc eb'. Syiloch sc'ool eb' d'a tastac ay d'a junocxo anima, mac'umcham anima eb'. Ac'um oval eb', ixtum anima eb'. Añej d'a chucal ayoch spensar eb', añej aloj pecal sc'anji eb'. **30** Syal chucal eb' d'a spatic anima. Ajc'ool eb' d'a Dios. Puch vinac eb'. Nivac vinac syutej sb'a eb'. Ac'umtac yec' eb'. Jelan syutej sb'a eb' snaanel chucal. Max sc'anab'ajej smam snun eb'. **31** Max snalaj sb'a sc'ool eb'. Max yaq'uelc'och sti' eb' syac'a'. Max sxajanej yetanimail eb'. Malaj snivanc'olal eb'. Max oc'laj sc'ool eb' d'a junocxo. **32** Yojtac val jun sley Dios eb' tz'alani to a eb' sc'ulan juntzañ chi', smoj sb'atcan eb' d'a chamel d'a junelñej. Palta añeja' sc'ulan eb'. Ste tzalaj eb' yed' eb' yetanimail sc'ulan juntzañ chi' yed'oc.

Ol sch'olb'itej Dios tas caji

2 **1** A junoc oñ sco ch'olb'itej yaj junoc quetanimail, max yal-laj calani to malaj co mul. Yuj chi' ayic sco ch'olb'itan junocxo, van quic'ancot yaelal d'a quib'añ. Yujto van co ch'olb'itan tas yaji, palta lajan van co c'ulan yed'oc. **2** Cojtac to a eb' icha chi' sc'ulej, a Dios ol ch'olb'itan yaj eb' d'a stojolal, ol yac'anb'at d'a yib'añ eb'. **3** A exxo tic, tato tze ch'olb'itej yaj eb' sc'ulan chucal, ¿tom a e naani to ol yal e colanel e b'a d'a jun yaelal ol yac' Dios? Yujto añeja' icha chi' tzeyutej pax e b'a. **4** A Dios te nivan svach'il. Ay snivanc'olal. Mañ comonoc scot yoval. Palta tecan ayex malaj tz'och juntzañ tic d'ayex. ¿Tom mañ eyojtacoc to tzoñ ac'ji nivanc'olal yuj Dios yic vach' sco na co b'a? **5** Palta a exxo tic, te pit ex. Max e na val jab'oc e b'a. Yuj chi', toñej tze molb'ej yoval sc'ool Dios d'a eyib'añ. Axo ol ja sc'ual yaelal chi', ol cot d'a eyib'añ. Ato d'a jun c'ual chi' ol checlajelta yujto ol sch'olb'itej Dios d'a stojolal. **6** Ato ta' ol scha spac yic junjun anima, ato syala' tas ix sc'ulej junjun. **7** Ay eb' ol ac'joc sq'uinal d'a junelñej yuj Dios, yujto tec'an syutej sb'a eb' sc'ulan vach'il,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yuj pax to sgana svach'il eb' icha svach'il Dios chi'. Sgana eb' ay yelc'och d'a yichañ. Sgana eb' scha sq'uinal d'a junelñej. **8** Palta a eb' sgana te nivan yelc'ochi, eb' max c'anab'ajan jun c'ayb'ub'al te yel yed' eb' añej d'a chucal ayoch spensar, ol cotcan yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb'. **9** Jantacñej eb' sc'ulan chucal, ol yab' val syail eb' sic'lab'il. Ol te cus eb'. B'ab'el ol yab' syail eb' vetisraelal, ichato chi' eb' mañ israeloc. **10** Axo eb' vetisraelal yed' eb' mañ israeloc, ol yac' svach'il Dios d'a eb'. Nivan ol aj yelc'och eb' d'a yichañ. Junc'olal ol aj eb' yed'oc, tato vach' syutej sb'a eb'.

11 A d'a sat Dios lajan yelc'och junjun anima. **12** Jantacñej eb' mañ ojtannacoc ley Moisés, tato chuc sb'eyb'al eb', ol ac'joccanb'at eb' d'a chamel d'a junelñej. Mañ yovaliloc a jun ley chi' ol ac'ancanb'at d'a yib'añ eb'. Palta jantacñej eb' ojtannac jun ley chi', tato añeja' chuc sb'eyb'al eb', a ley chi' ol ch'olb'itan tastac yaj eb'. **13** A eb' sb'eyb'alan tas syal Dios, vach' eb' d'a yichañ. Axo eb' toñej tz'ab'an jun ley chi', mañ vach'oc eb' d'a yichañ. **14** A eb' mañ israeloc mañ yojtacoc ley Moisés eb'. Palta ay b'aj munil scomon b'eyb'alej eb'. Vach'chom mañ yojtacoc jun ley chi' eb', munil ayec' d'a spensar eb'. **15** Yuj sb'eyb'al eb' scheclaji to a tas syal jun ley chi' ayec' d'a spensar eb'. Nab'il yuj eb' d'a spensar to vach' jun ley chi', yujto a spensar eb' chi', ay b'aj syala' to chuc tas sc'ulej eb', ay pax b'aj syala' to vach' tas sc'ulej eb'. **16** Ayic ol ja jun c'ual, ayic ol ch'olb'itaj eb' anima smasanil yuj Dios yuj tastac c'ub'eltac yaj yuj eb', a Jesucristo ol ch'olb'itan tas yaj eb' icha syal vach' ab'ix yic colnab'il svalel tic.

A eb' israel yed' ley Moisés

17 Palta ayex tzeyic'chaañ e b'a, yujto israel ex, añej val ley Moisés tzeyac'och yipoc e c'ool. Tzeyic'anpax chaañ e b'a, yujto schoñab' ex Dios. **18** Eyojtacxo tas sgana Dios. Eyojtacpaxi tas junoc vach' sco c'ulej, yujto e c'ayb'ejnac ley Moisés chi'. **19** A eb' mañ ojtannacoc b'aj ay Dios, ichato max yal yilan eb'. A exxo tze na'a to syal e ch'oxan b'aj ay Dios d'a eb'. A eb' q'uic'alq'uinal to yaji, syal eyac'an saquilq'uinal d'a eb' e naani. **20** Tze naani to syal e c'ayb'an eb' malaj tas yojtac. Axo eb' manto nachajel yuuj, syal eyac'an nachajel yuj eb' e naani. Yuj ley Moisés snachajel juntzañ c'ayb'ub'al tic eyuuj, eyojtacxo b'aja c'ayb'ub'al yel. **21** Te c'ayb'um ex d'a juntzañxo anima, palta ¿tas yuj max e c'ayb'ej e b'a a ex tic? Tzeyala' to max yal quelc'ani, palta ina elc'um ex. **22** Tzeyalanpaxi to max yal quem ajmulal. Palta ayex tzex em ajmulal. A juntzañ comon dios, chacb'ilel eyuuj, palta ina elc'um ex d'a templo. **23** Tze yic'chaañ e b'a, yujto eyojtac ley Moisés, palta max e c'anab'ajej tas syal jun ley chi'. Yuj chi' sb'uchji Dios eyuuj. **24** A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, ata' syal icha tic: Yuj tas tze c'ulej, toñej sb'uchvaj eb' mañ israeloc d'a Dios, xchi.

25 Tato tze c'anab'ajej masanil tas syal ley Moisés chi', yel ay yopisio jun yechel scuch circuncisión ayoch d'a e nivanil. Palta tato max e c'anab'ajej jun ley chi', a d'a yichañ Dios, ichato mañ ex ac'b'iloc circuncidar. **26** Axo eb' mañ ayococh jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yechel chi' d'a snivanil, tato
sc'anab'ajej eb' tas syal jun ley chi', a
d'a yichañ Dios, ichato ac'b'il circun-
cidar eb'. **27** Ay eb' mañ ayococh jun
yechel chi' d'a snivanil, palta
sc'anab'ajej jun ley chi' eb'. Yuj eb' ol
ch'olb'itaj tas eyaji. Vach'chom ayoch
jun yechel chi' d'ayex, ay pax ec' jun
ley chi' d'a yol e c'ab', palta max e
c'anab'ajej. **28** Ay eb' tz'alji israelal
yuj eb' anima, mañ yeloc israel eb'[a]
d'a yichañ Dios. A eb' ayoch
circuncisión d'a snivanil, mañ yeloc
ac'b'il circuncidar eb' d'a yichañ
Dios. **29** Palta a val eb' yel ayoch
spensar d'a Dios, aton eb' chi' yel
israel d'a yichañ. Yujto a jun circun-
cisión ayoch d'a co pensar, aton jun
chi' yel circuncisión d'a yichañ Dios.
Mañ yujoc junoc ley tz'ib'ab'ilcani
tz'ac'jioch d'ayoñ, palta a Yespíritu
Dios tz'ac'an d'ayoñ. Yuj chi' mañoc
eb' anima tzoñ alan vach'il. A Dios
tzoñ alan vach'il.

3 **1** Palta a eb' vetisraelal, ¿tom
mañ vach'oc yic eb' tze na tic-
naic? Yed' pax jun yechel circun-
cisión, ¿tom malaj yopisio e naani?
2 Ay toni. Ol valb'at d'ayex tas yuuj.
Aton val d'a eb' chi' b'aj yac'nac
slolonel Dios. **3** Ay eb' mañ ac'jinacoc
och Slolonel Dios chi' d'a sc'ool, palta
¿tom yuj chi' malaj yelc'och icha yal-
naccan Dios chi'? **4** Elnacc'och tas
syala'. Vach'chom syesej junjun
anima, palta a Dios yelñej syala',
tz'elñejc'och masanil tas syala'. Icha
tic syalcan d'a Slolonel
Tz'ib'ab'ilcani:

> Mamin, ayic tza ch'olb'itan eb'
> anima scheclajeli to yel tojol ach.
> Ayic tza ch'olb'itan eb', max
> yal-laj yalji chucal d'ayach,
> xchi.

5 Yuj co chucal, svach' checlajeli
to tojol ton val Dios sch'olb'itani.
Palta ¿tas am tze na a ex tic? ¿Tom
mañ tojoloc Dios, yuj chi' syac'cot co
yaelal yuj co chucal chi'? Ay eb'
anima snaan icha chi'. **6** Palta mañ
ichocta'. Q'uinaloc tato mañ tojoloc
Dios, max am yal-laj oñ sch'olb'itan a
oñ cajan oñ d'a yolyib'añq'uinal tic.
7 Ay eb' snaan icha tic: A svesani,
van in ch'oxaneli to añej Dios te yel.
Tato ec'to yelc'och Dios yuj juntzañ
tas svesej chi', ¿tas yuj syac'och d'a
vib'añ icha junoc mach tz'och smul?
xchi eb'. **8** Q'uinaloc tato icha chi'
yaji, ste ochxopax co mul, yic vach'
scheclajeli to añej Dios vach'. Ay eb'
nivanoc tz'alan d'a in patic to sval
icha chi'. A eb' tz'alan juntzañ chi',
smoj ton tz'ac'jib'at eb' d'a syaelal.

Malaj mach vach'

9 ¿Tas tze na'a? A oñ israel oñ tic,
¿tom ec'alto co vach'il d'a yichañ eb'
mañ israeloc? Maay, lajan oñ yed'
eb'. Yujto toxo ix vala' to co masanil
ayoñxo ec' d'a yol sc'ab' chucal,
vach'chom israel oñ, mato maay.
10 A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani,
ata' syal icha tic:

> Malaj junoc mach sc'ulan
> vach'il. Toton malaj val junoc
> mach.
> **11** Malaj junoc mach tz'ac'anoch
> spensar d'a Dios.
> Malaj pax junoc mach naan yuuj.
> **12** A juntzañ b'eyb'al chuc
> sb'eyb'alej eb' smasanil.

[a] **2.28-29** A eb' tz'alji judíoal d'a tic, añejtona' eb' israel. A d'a jun b'i Judá, ata' scot jun lolonel judío. Judá syalelc'ochi “aloj vach' lolonel”.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Junlajanxoñej tz'aj sjuvib'at eb'.
Malaj junoc mach sb'oan vach'
b'eyb'al. Toton malaj val junoc
mach.
13 Icha b'aj toto smucchaj junoc
chamnac, sjacchajxi q'ueta, mañ
jantacoc sjab', icha chi' schucal
juntzañ lolonel tz'elta d'a sti'
eb' anima.
Toñej sq'uexañtiej eb'
yetanimail eb'.
Icha svenenoal sti' noc' chan,
icha chi' schucal juntzañ tas
syal eb' chi'.
14 Toñej scomon b'ajvaj eb'. Ovñej
slolon eb'.
15 Scomon milejcham junoc
yetanimail eb'.
16 Masanil b'aj tz'ec' eb', slaj juvi
yuj eb', syac'och cusc'olal eb'.
17 Max sayec'laj junc'olal eb'.
18 Maxtzac xiv jab'oc eb' d'a Dios,
xchi d'a Slolonel chi'.
19 Cojtac to a jantacñej tas
tz'ib'ab'ilcan d'a ley, a tz'alan d'a eb'
ayoch d'a yol sc'ab', yic vach' malaj
junoc mach syal scolan sb'a. Palta ol
ch'olb'itaj eb' anima smasanil yuj
Dios. 20 Yujto malaj junoc mach mañ
ol ac'joc och d'a yib'añ yujñej to
sc'anab'ajej tas syal jun ley chi'.
Yujto a jun ley chi' ay yopisio
sch'oxan d'ayoñ to ay co mul co
masanil.

A eb' tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool

21 A ticnaic, ix checlajelta chajtil
tz'aj coch vach'il d'a yichañ Dios.
Mañ yujoc to sco c'anab'ajej ley
Moisés chi', mañ yujoc chi' icha chi'
tzoñ aji. Palta a d'a Slolonel Dios
tz'ib'yajcani tas tz'aj coch vach'ilal.
Icha chi' ajnac pax yalan eb' schecab'
Dios d'a peca'. 22 Yujñej to scac'och
Jesucristo d'a co c'ool, tzoñ och
vach'il d'a yichañ Dios chi' yujto a
eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, tz'och eb'
vach'il d'a yichañ. Jun lajan tzoñ aj
co masanil d'a yichañ Dios. 23 Yujto
ochnac co mul co masanil d'ay, yuj
chi' malaj calan quic d'a svach'ilal.
24 Palta yujñej svach'c'olal Dios tzoñ
och vach'il d'a yichañ, yujto colb'il
oñxo yuj Cristo Jesús. 25 Ix ac'ji
Cristo silab'il yuj Dios yic stupji smul
eb' anima. Yuj schamel Cristo chi' ix
tup yoval sc'ool Dios d'a quib'añ yuj
co mul, tato scac'och d'a co c'ool.
Icha chi' yutejnaccan Dios sch'oxani
to te tojol yutejnac sb'a d'a peca',
ayic yac'annac nivanc'olal eb' ochnac
smul d'ay. 26 Icha chi' yutejnac
sch'oxan paxi to añeja' tojol syutej
sb'a ticnaic, ayic syalani to vach' oñ
d'a yichañ tato scac'och Jesús d'a co
c'ool.
27 A ticnaic, ¿tom syal quic'an-
chaañ co b'a? Max yal-laj. Yujto mañ
yujoc to sco c'anab'ajej ley Moisés
tzoñ colchaji. Palta yujñej to scac'och
Jesús d'a co c'ool tzoñ colchaji. Yuj
chi' max yal-laj quic'anchaañ co b'a.
28 Yuj chi' scal icha tic: Yujto ix
cac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' coj-
tac to vach' oñ d'a yichañ, mañ yujoc
co c'anab'ajan tas syal jun ley chi'.
29 A Dios, ¿tocval añej eb' vetisra-
elal ay yico'? Maay, sDiosal pax eb'
mañ israeloc. Co Diosal ton yaj co
masanil. 30 Yujto junñej Dios ay, yuj
chi', yalxoñej mach, vach'chom israel,
mato maay, añej tato syac'och Jesús
d'a sc'ool, tz'och vach'il d'a yichañ
Dios. 31 Tato icha chi' yaji, ¿tom yuj
chi' syal quic'anel yopisio ley Moisés
chi'? Maay, max yal-laj calan icha chi'.
Palta van co ch'oxaneli to nivan yel-
c'och jun ley chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A viñaj Abraham ch'oxnab'il yaj d'ayoñ

4 **1** A viñ co mam quicham
Abraham, ¿tas ajnac viñ d'a
yichañ Dios tze na'a? **2** Tato yuj tas
vach' sc'ulejnac viñ ochnac viñ
vach'il d'a yichañ Dios, yalnac am
yic'anchaañ sb'a viñ. Palta maj
yal-laj yic'anchaañ sb'a viñ d'a
yichañ Dios chi'. **3** Yujto icha tic
syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'il-
cani: A viñaj Abraham, yac'nacoch
Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' yalnac
Dios chi' to vach' viñ d'a yichañ,
xchi. **4** Q'uinaloc tzoñ munlaj d'a
junoc anima, slajvi chi' tzoñ stupani,
a jun co tojol chi', sb'ocxo yaj
d'ayoñ, mañ toñejoc siej. **5** Palta a
oñ tic, max oñ munlaji yic sco cha
co colnab'il, palta yujñej to scac'och
Dios d'a co c'ool, yuj chi' syala' to
vach' oñ d'a yichañ, yujto ichañej
chi' tz'aj coch vach'il d'a yichañ a
oñ ajmuloñ tic. **6** A viñaj rey David
aljinaccani to vach' yic eb' syal Dios
to vach' eb' d'a yichañ, palta mañ
yujoc tas vach' sc'ulej eb' syal icha
chi'. **7** Yalannaccan icha tic:

> Te vach' yic eb' tz'ac'chaj lajvoc
> smul, succhaj sat schucal eb' yuj
> Dios.
> **8** Te vach' yic eb' syal Dios Cajal
> to mañxa smul d'a yichañ, xchi.

9 A jun vach'ilal syal chi', mañoc-
ñej eb' ac'b'il circuncidar ay yico'.
Yic pax eb' mañ ac'b'iloc circun-
cidar. Toxo ix val d'ayex to a viñaj
Abraham, yac'nacoch Dios viñ d'a
sc'ool. Yujñej chi', yalnaccan Dios
chi' to vach' viñ d'a yichañ. **10** Naec-
coti, b'ac'ñitax yalnaccan Dios icha
chi'. ¿Tom ac'b'ilxo circuncidar viñ
ta'? Maay, manto. **11** C'ojanc'olalto
ac'b'il circuncidar viñ. A jun chi'
sch'oxani to yujñej to yac'nacoch
Dios viñ d'a sc'ool, ochnac viñ
vach'il d'a yichañ, ayic manto ac'ji
circuncidar viñ. Yuj chi' a viñ, icha
mamab'il yaj d'a jantacñej eb' mañ
ac'b'iloc circuncidar, tato syac'och
Dios eb' d'a sc'ool, yujto vach' pax
eb' d'a yichañ Dios chi' yed' viñ.
12 Añejtona' mamab'il pax yaj viñ
d'a eb' ac'b'ilxo circuncidar. A eb'
maj ac'anoch jun circuncisión chi'
yipoc sc'ool, aton eb' tz'ac'anoch
Dios d'a sc'ool, icha yac'nac viñaj
Abraham chi' ayic manto ac'joc cir-
cuncidar viñ.

Yac'naccan sti' Dios

13 Yac'naccan sti' Dios d'a viñaj
Abraham chi' yed' d'a eb' yiñtilal to
ol yiquej jun yolyib'añq'uinal tic eb'.
Yac'naccan sti' Dios chi' d'a viñ, mañ
yujoc to sc'anab'ajejnac sley Dios chi'
viñ, palta yujñej to ochnac viñ vach'il
d'a yichañ Dios yujto yac'nacoch
slolonel Dios chi' viñ d'a sc'ool.
14 Q'uinaloc tato añej eb'
sc'anab'ajan jun ley chi' ol ican jun
yolyib'añq'uinal tic, nab'añej am
scac'och Dios d'a co c'ool syal chi'.
Axo sti' Dios yalnaccani, malaj am
yopisio. **15** Yuj jun ley chi', tz'ac'jicot
yaelal d'a quib'añ. Q'uinaloc malaj
jun ley chi', malaj am mach tz'och
smul d'ay.

16 Yac'naccan sti' Dios d'a viñaj
Abraham chi', yujto yac'nacoch viñ
d'a sc'ool. Icha chi' ix aj scheclajeli to
yujñej svach'c'olal Dios yac'naccan
sti' d'a viñ. Vach'xo yaj d'ayoñ yed' a
oñ yiñtil oñ viñaj Abraham tic.
Mañocñej eb' syac'och spensar d'a
jun ley chi' ay yico', palta quic yaj co
masanil a oñ scac'och Dios d'a co c'ol

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha ajnac viñaj Abraham chi'. Yujto yac'nacoch viñ d'a sc'ool, yuj chi' mamab'il yaj viñ d'ayoñ. **17** Icha yajcan yalan d'a Slolonel Dios: Vuuj, tzijtum choñab' ol pitzvoccan iñtiloc, xchi Dios d'a viñaj Abraham chi'. A Dios tz'ac'an pitzvocxi eb' chamnac. Toñej syala' scheclaj juntzañ tas manto ayoc eq'ui.

18 A sc'ulejnac viñaj Abraham chi' junel, malaj junoc tas yac'nac viñ yipoc sc'ool, palta yac'nacoch tas yalnac Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi', tzijtum juntzañ choñab' pitzvinaccan yiñtiloc viñ, icha ajnac yalancan Dios chi' d'a viñ: Icha tic ol aj sb'isul eb' iñtilal ol pitzvoccaneli, xchi d'a viñ. **19** A viñaj Abraham chi', cien ab'ilxo sq'uinal viñ. Yojtac viñ to icham vinacxo viñ. Yojtac pax viñ to chichim ixxo ix Sara. Ichato mañxa b'aq'uiñ ol yil sat junoc unin eb'. Palta añeja' yac'nacoch viñ d'a sc'ool, tas yalcan Dios chi' d'a viñ. **20** Mañ schab'c'olejnacoc viñ. Yac'nac val och viñ d'a sc'ool. Tec'tec' yutejnac spensar viñ. Yuj chi' yalnac vach' lolonel viñ d'a Dios. **21** Yojtac viñ sic'lab'il to ay spoder Dios sb'oan icha yutejnac yac'ancan sti'. **22** Yuj chi', yalnac Dios to vach' viñ d'a yichañ, yujto yac'nac val och viñ d'a sc'ool.

23 Tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel to ochnac viñaj Abraham chi' vach'il d'a yichañ Dios, yujto yac'nacoch viñ d'a sc'ool. Palta mañ yujocñej viñ tz'ib'ab'ilcani. **24** Tz'ib'ab'il pax can cuuj a oñ tic. Yujto syal pax Dios to vach' oñ d'a yichañ, tato scac'och d'a co c'ool, aton jun ix ac'anxi pitzvoc Cajal Jesús d'a scal eb' chamnac. **25** A Cristo ac'b'iloch d'a yol sc'ab' chamel yuj co mul. Ix lajvi chi', ix pitzvixi, yic tzoñ och vach'il d'a yichañ Dios.

Junc'olalxo caj yed' Dios

5 **1** A ticnaic, toxo ix yal Dios to vach' oñ d'a yichañ, yujto scac'och d'a co c'ool. Yuj chi' junc'olalxo tzoñ aj yed'oc, yujñej Cajal Jesucristo. **2** Ay calan quic co chaan svach'c'olal Dios, yujto scac'och Cristo d'a co c'ool. Yuj chi' tzoñ tzalaji, yujto scac'och yipoc co c'ool to a Dios ol ac'an tz'acvoc co vach'il icha yico'. **3** Mañ yujocñej chi' tzoñ tzalaji, palta tzoñ tzalaji ayic scab'an syail yuuj. Yujto cojtac to yuj juntzañ yaelal chi', ec'alxo tec'an tzoñ aji. **4** Yuj co tec'anil chi', stzalaj Dios qued'oc. Yuj chi' syal cac'anoch Dios yipoc co c'ool. **5** Palta max oñ q'uixvilaj ayic scac'anoch Dios chi' yipoc co c'ool, yujto yuj Yespíritu ix yac' d'ayoñ, scab' d'a co pixan to te xajan oñ yuuj.

6 Maj yal-laj co colan jab'oc co b'a d'a yalañtaxo. Te chuc oñ co masanil. Axo ix ja stiempoal, ix cham Cristo cuuj. **7** Q'uinaloc ay junoc mach vach' sb'eyb'al ticnaic, tecan malaj junoc mach syac'cham sb'a yuuj. Yicxoñej am tato ay junoc mach vach' spensar, tzam yal stec'b'an sb'a scham yuuj. **8** Palta ix sch'ox Dios to te xajan oñ yuuj, yujto ayic te chuc oñ, ix yac'cham sb'a Cristo cuuj. **9** Xal ticnaic, vach'oñxo d'a yichañ, yujto ix cham cuuj. Yuj chi', yel ton val ol oñ svach' colejel d'a jun nivan yaelal toto ol javoc. **10** A d'a yalañtaxo, vach'chom ajc'ol oñ d'a Dios, palta ix oñ och junc'olal yed'oc, yujto ix cham Yuninal cuuj. Axo ticnaic, yujto junc'olalxo caj yed' Dios, yuj chi' yel ton val ol oñ vach' colchajel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yuuj, yujto pitzan Yuninal chi'.
11 Mañocïej yuj juntzañ tic, palta
añeja' tzoñ te tzalaj pax yed' Dios yuj
Cajal Jesucristo. Yujto yuuj, ix och
junc'olal d'a co cal yed' Dios.

A viñaj Adán yed' Jesucristo

12 Yujñej jun viñ vinac, aton viñaj
Adán, pitzvinac chucal d'a yolyib'añ-
q'uinal tic. Yuj schucal viñ chi' pitz-
vinac chamel. Yuj chi' ochnaccan
chamel d'a quib'añ co masanil, yujto
co masanil ochnac co mul d'a Dios.
13 Ayic mantalaj ley Moisés, och-
nacxo smul eb' anima d'a Dios, palta
maj canlaj smul eb' chi' d'a yib'añ,
yujto mantalaj ley chi' ta'. **14** Palta
atax d'a stiempoal viñaj Adán chi'
masanto ix ac'jielta ley Moisés, ix laj
cham eb' anima smasanil, vach'chom
mañ lajanoc smul eb' icha smul viñaj
Adán chi', ayic maj sc'anab'ajej jun
schecnab'il Dios viñ. A viñaj Adán
chi', ch'oxnab'il yaj viñ d'a jun
tzac'anto ix javi.

15 Palta a smul viñ chi', max
yal-laj co lajb'an yed' jun co colnab'il
syac' Dios. Tzijtum pax eb' ix cham
yuj smul viñ chi'. Palta yelxo val
nivan yelc'och jun colnab'il syac'
Dios chi' d'ayoñ, aton jun toñej tz'el
d'a sc'ool yac'ani. Yujto yuj val jun
mach, aton Jesucristo, tzijtum oñ sco
cha svach'c'olal Dios. **16** A smul viñaj
Adán chi', max yal-laj co lajb'an yed'
jun co colnab'il syac' Dios. Yujñej jun
smul viñ chi', ix ac'jicanoch yaelal
d'a quib'añ co masanil. Palta vach'-
chom te ay co mul ix och d'a Dios
chi', toñej ix el d'a sc'ool yac'an co
colnab'il, yuj chi' syala' to vach' oñ
d'a yichañ ticnaic. **17** A smul viñ chi'
ic'annaccancot chamel d'a quib'añ co
masanil. Palta yujñej junxo mach,
aton Jesucristo, te nivan svach'c'olal
Dios sch'oxnac d'ayoñ, yujto syala' to
vach' oñ d'a yichañ. Yuj val chi', ol
co cha co q'uinal d'a junelñej, axo
coch cac'an yajalil chi' yed'oc.

18 Yuj chi', yuj jun smul viñaj
Adán chi', ix ac'jicanoch yaelal d'a
quib'añ co masanil, palta yujto vach'
sc'ulejnac Jesucristo, yuj chi' syal
Dios to vach' oñ d'a yichañ, syic'an-
paxel jun yaelal ochnac can chi' d'a
quib'añ. **19** Yuj jun viñ maj
c'anab'ajanoc, yuj chi' tzijtum oñ
ochnac oñ ajmulal. Palta yuj junxo ix
c'anab'ajani, yuj chi', masanil oñ tzoñ
och pax vach'ilal d'a yichañ Dios
ticnaic.

20 Ac'b'ilcot ley Moisés yic svach'
checlajel co chucal. Vach'chom nivan
ix aj co mul, palta a svach'c'olal Dios,
yelxo val nivan yelc'och d'a yichañ.
21 Ay oñ och co masanil d'a yol
sc'ab' jun chucal chi'. Yuj spoder jun
chucal chi', slaj oñ chami. Palta a
svach'c'olal Dios te ay pax spoder.
Yuuj, vach' oñ d'a yichañ ticnaic.
Icha chi' syutej yac'an co q'uinal d'a
junelñej yuj Cajal Jesucristo.

Mañxa yalan yic chucal d'ayoñ

6 **1** ¿Tas tze na jun? ¿Tom vach'
sco c'ulejñej chucal, yic tzoñ ste
aq'uej nivanc'olal Dios, axo svach'
checlajel svach'c'olal icha chi'?
2 Maay, mañxoocab' co na icha chi'.
Yujto ichato chamnac oñxo eli, yuj
chi' mañxa yalan yic chucal d'ayoñ.
Yuj chi', ¿tom tzato yal co b'eyb'alan
chucal chi'? **3** Ina eyojtac, ayic ix oñ
ac'ji bautizar, ix checlajeli to jun-
xoñej ix oñ aj yed' Cristo Jesús. Ata'
scheclajeli to icha ix aj schami, icha
chi' ix aj co cham yed'oc. **4** Yuj chi',
scheclajeli ichato chamnac oñxo,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

junxoñej ix aj co mucji yed' Cristo chi'. Yuj chi', icha ix aj spitzvixi d'a scal eb' chamnac yuj snivan poder Dios, icha pax chi' ol aj co pitzvixi. Syalelc'ochi, a jun ac' b'eyb'al sco b'eyb'alej ticnaic.

5 Junñej ix aj co cham yed' Cristo, icha ix aj schami. Tato icha chi', icha ix aj spitzvixi, icha pax chi' ol aj co pitzvixi yed'oc, yujto junxoñej caj yed'oc. **6** Cojtac to a jun co pensar d'a yic yalañ, d'uñb'ab'ilq'ue yed' Cristo d'a te' culus, yic vach' satel spoder co chuc pensaril, ichato schami, yic vach' maxtzac cac' servil jun co chucal chi' ticnaic. **7** Yujto a mach chamnacxo, mañxa yalan yic chucal d'ay. **8** Yujto a d'a yichañ Dios chamnac oñ yed' Cristo, yuj chi' scac'paxoch d'a co c'ool to pitzan oñ yed' d'a junelñej. **9** Cojtac to pitzvinacxi Cristo d'a scal eb' chamnac, yuj chi' mañxa b'aq'uiñ ol cham junelxo. Mañxa pax yalan yic chamel chi' d'ay. **10** Yujto ix chami, yuj chi' mañxa yalan yic chucal d'ay d'a junelñej. Axo ticnaic, pitzan d'a junelñej, yic syac'an servil Dios. **11** Añejtona' ich oñ pax ta'. Co naec to chamnac oñxo, mañxa yalan yic chucal d'ayoñ. Nachajocab'el cuuj to pitzan oñxo, yic scac'an servil Dios, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús.

12 Yuj chi', a chucal, mañxoocab' co cha och yac' yajalil d'a jun co nivanil chamelb'a yaj tic, yic maxtzac co c'anab'ajej co c'ulan juntzañ chucal icha co gana. **13** Mañxo caq'uec och jun co nivanil tic d'a yol sc'ab' chucal yic sb'oan juntzañ tas malaj svach'il. Yovalil añej d'a Dios scac'och co b'a, yujto chamnac oñxo d'a yichañ, palta ix oñ pitzvixi. Yuj chi', caq'uec val co nivanil tic d'a Dios chi', yic vach' añej juntzañ tas vach' sco c'ulej yed'oc. **14** Mañxo co chaec yac' yajalil juntzañ chucal d'ayoñ. Yujto mañxotoc ayoñ och d'a yol sc'ab' ley Moisés chi'. Axo d'a yol sc'ab' svach'c'olal Dios ay oñ ec' ticnaic.

Mañxotoc yac'umal oñ servil chucal

15 A ticnaic ay oñ och d'a yalañ svach'c'olal Dios, mañxooc d'a yalañ ley Moisés. Palta ¿tas tze na jun? ¿Tom yuj chi' syal añeja' cac'an chucal? Maay, max yal-laj.
16 Q'uinaloc ay junoc mach schoñnacb'at sb'a checab'oc d'a junocxo, cojtac to yicñej jun chi' yaj d'a junelñej. Añejtona', ich oñ pax ta'. Tato sco c'anab'ajej chucal, axo co cham chi' yuuj d'a junelñej. Palta tato sco c'anab'ajej Dios, axo svach' tojolb'i co pensar chi' yuuj. **17** Palta svac' yuj diosal d'a Dios eyuuj. Yujto vach'chom e c'anab'ajejnac chucal d'a yalañtaxo, palta a ticnaic, d'a smasanil e c'ool van e c'anab'ajan jun c'ayb'ub'al b'aj ix ex ac'jiochi. **18** Ix ex colchajel d'a yol sc'ab' chucal, ix ex och eyac' servil vach'il. **19** A juntzañ van valan tic d'ayex, ch'oxnab'ilñej yaji, yujto max yal snachajel val juntzañ c'ayb'ub'al tic eyuuj. A d'a yalañtaxo, cac'nacoch juntzañ co nivanil sc'ulan chucal yic ste q'uechaañ co chucal chi'. Axo ticnaic, añejtona' icha chi' scutej cac'anoch juntzañ co nivanil tic sc'ulan vach'il, yic vach' añej d'a Dios scac'och co pensar.

20 Ayic ix co c'ulan chucal d'a yalañ, malaj yalan yic vach'il d'ayoñ. **21** Malaj jab'oc co ganar d'a spatic juntzañ ix co c'ulej chi'. Toñej tzoñ te q'uixvi yuj ticnaic. Yuj val juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi', sb'atcan eb' anima d'a chamel d'a junelñej. **22** Axo ticnaic, colchajnac oñxo el d'a yol sc'ab' juntzañ chucal chi'. Mañxa yalan yic d'ayoñ. Ix oñ och schecab'oc Dios. Yuj chi' ay co ganar ticnaic, yujto ayoch co pensar d'ay. Axo co chaan co q'uinal d'a junelñej. **23** Tato a chucal sco c'ulejñej, a stojol ol co cha'a, aton chamel d'a junelñej. Axo jun silab' syac' Dios d'ayoñ, aton co q'uinal d'a junelñej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús, aton Cajal.

A jun c'ayb'ub'al squiq'uelta d'a sleyal ic'lajb'ail

7 **1** Ex vuc'tac ex vanab', eyojtac to a juntzañ ley ay yalan yic d'ayoñ yacb'an pitzan oñto.
2 Q'uinaloc ay junoc ix ix ay yetb'eyum, ayic pitzanto viñ yetb'eyum ix chi', ichato tzec'b'iloch ix d'a viñ yuj sleyal ic'lajb'ail. Palta tato scham viñ, libre tz'ajcan ix. **3** Tato pitzanto viñ yetb'eyum ix chi' scomon b'at ix d'a junocxo viñ vinac, tz'em ix ajmulal. Axo tato scham viñ yetb'eyum ix chi', libre tz'aj ix d'a jun ley chi'. Vach'chom syic' junocxo viñ vinac ix, palta mañ muloclaj sc'ulej ix chi'.

4 Ex vuc'tac ex vanab', junxoñej caj yed' snivanil Cristo. Yujto ix chami, yuj chi' chamnac oñxo elta d'a yalañ ley Moisés. Ay junxo mach icha quetb'eyum yaji, aton Cristo, jun pitzvinacxi d'a scal eb' chamnac. Icha chi' caj yed'oc yic scac'an servil Dios d'a vach'il. **5** A d'a yalañtaxo, añej co chuc pensaril sco c'anab'ajej. Yuj ley Moisés chi' ix pitzvi juntzañ chucal sgana co nivanil. A juntzañ chucal chi' tzoñ ic'anb'at d'a chamel d'a junelñej. **6** A d'a yalañtax chi', a jun ley chi' ay yalan yic d'ayoñ, axo ticnaic, chamnac oñxo el d'a yalañ ley d'a yichañ Dios. Yuj chi' quicxo co b'a, yic axoñej Dios scac' servil. Yuj chi' van co b'eyb'alan jun ac' b'eyb'al yac'nac Yespíritu Dios d'ayoñ. Axo jun peca' ley tz'ib'ab'ilcan chi', mañxa yalan yic d'ayoñ ticnaic.

A chucal ayoch d'ayoñ

7 Palta ¿tas tze na jun? A ley Moisés, ¿tom chuc? Maay. Yujñej jun ley chi' snachajel chucal cuuj. Q'uinaloc sviloch in c'ool d'a junoc tas ticnaic, vojtac to chuc tzin c'ulej yujto a ley tz'alani: Mañ iloch a c'ool d'a junoc tas, xchi. Q'uinaloc malaj tas syala', mañ vojtacoc ama tato chuc. **8** Palta yuj juntzañ checnab'il chi', ix pitzvi juntzañ chucal chi' d'ayin. Tzijtum macañil chucal ix in c'ulej. Q'uinaloc malaj jun ley chi', malaj am yelc'och juntzañ chucal chi'. **9** Ayic manto vojtacoc jun ley chi', pitzan in d'a yichañ Dios in naani. Axo yic ix vojtacaneli, ix nachajel vuuj to te malaj in vach'il. Ichato chi' b'ian ix vojtacaneli to ayoch chamel d'a vib'añ yuuj d'a yichañ Dios. **10** A jun ley chi' ay yopisio yac'an co q'uinal. Palta a ix ac'ancot chamel d'a vib'añ. **11** Yuj jun ley chi', ix te pitzvi chucal d'ayin, in te ixtax yuj juntzañ chi'. A chucal chi' ix ac'lab'an jun ley chi' yic syic'ancot chamel d'a vib'añ.

12 A jun ley chi', malaj spaltail. Añejtona', icha pax chi' smasanil juntzañ checnab'il ay d'a jun ley chi', te tojol, te vach'. **13** Palta, ¿tas tze na jun? ¿Tom a jun ley te vach' chi' tz'ic'ancot chamel d'a vib'añ? Maay, mañoclaj. Aton jun in chuc pensaril tz'ic'ancoti. Icha chi' ix aj scheclajeli

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

to yel te chuc jun chi'. A jun chucal chi' ix yac'lab'ej jun ley to vach' yic syic'ancot chamel d'a vib'añ. Ichato chi' ix checlajelta to a jun in chuc pensaril chi', te chuc toni.

14 Cojtac to a Yespíritu Dios ac'-jinaccot jun ley chi'. Palta a in tic añeja' ved' jun in chuc pensaril tic. Ichato choñb'il in och vac'an servil chucal. **15** Yujto a juntzañ tas tzin c'ulej chi', mañ vach'oc svila'. Ay juntzañ tas vach' in gana tzin c'ulej, palta max in c'ulejpaxlaj. Axo juntzañ tas malaj svach'il, a tzin c'ulej. **16** Tato chuc vilan juntzañ tas malaj svach'il tzin c'ulej chi', syalelc'ochi to ec'alxo svach'il jun ley chi' d'a vichañ. **17** Yujto mañoc in tzin c'ulej juntzañ chi'. A jun chucal toxon ayoch d'ayin, a jun chi' sc'ulani. **18** Vojtac to max yal in c'ulan junoc tas vach' d'a yol vico' yujto chuc in pensar. In gana tzin c'ulej juntzañ tas vach', palta max yal-laj vuuj. **19** A tas vach' in gana tzin c'ulej, max in c'ulejlaj. Palta a juntzañ tas malaj svach'il max in nib'ej tzin c'ulej, a tzin c'ulej. **20** Palta tato a juntzañ tas malaj in gana, a tzin c'ulej, syalel-c'ochi, mañoc in van in c'ulani. A jun chucal ayoch d'ayin, a jun chi' van sc'ulani.

21 Yuj chi' icha tic tzin c'ulej. In gana tzin c'ulej juntzañ tas vach', axo svilani, axoñej juntzañ chucal tzin c'ulej. **22** A in tic, tzin tzalaj yed' sley Dios. **23** Palta a in nivanil tic, a jun chucal ayoch d'ay, a tz'ac'an mandar. A tz'ac'an oval yed' junxo ley b'aj tzin tzalaji. Yuj chi', icha val to preso vaj yuj chucal, yujto a tz'ac'an mandar in nivanil tic.

24 Ob'iltac in. ¿Mach junoc syal in scolanelta d'a yol sc'ab' in nivanil tic, yujto a tzin ic'anb'at d'a chamel d'a junelïej? **25** Añej Dios syal yuuj, yuj Cajal Jesucristo. Yuj chi', svac' yuj diosal d'a Dios chi'. Icha vaj tic, a yed' in pensar, svac' servil Dios. Palta axo jun in chuc pensaril tic, ayoch yac'an servil chucal.

A b'eyb'al snib'ej Yespíritu Dios

8 **1** A ticnaic, junxoñej caj yed' Cristo Jesús, yuj chi' mañxalaj yoval sc'ol Dios aycot d'a quib'añ. **2** A Yespíritu Dios tz'ac'an co q'uinal d'a junelïej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús. Yuj spoder Espíritu, ix oñ colchajelta d'a yol sc'ab' chucal yed' d'a yol sc'ab' chamel. **3** Yuj co chuc pensaril, max yal co c'anab'ajan tas syal ley Moisés. Yuj chi' malaj yopisio jun ley chi' oñ scolani. Palta axo Dios ix oñ colani. A ac'jinaccot Yuninal yed' snivanil icha co nivanil b'aj ayoch co chuc pensaril a oñ anima oñ tic. A Jesús ix ul cham yuj co mul. Ayic ix cham yed' snivanil ix yac' ganar d'a yib'añ chucal, yic vach' mañxalaj yalan yic jun chucal chi' d'ayoñ. **4** Icha chi' yutejnac sb'a, yic vach' syal tojolxoñej scutej co b'a icha syal ley. Yujto a oñ tic, mañxo vanoc co b'eyb'alan icha sgana co chuc pensaril. Palta van co b'eyb'alan icha sgana Yespíritu Dios.

5-6 Axo eb' tz'ac'an sgana jun chuc pensaril, añej ta' syac'och spensar eb'. Yuj val chi' sb'atcan eb' d'a chamel d'a junelïej. A oñxo tic, van co b'eyb'alan icha sgana Yespíritu Dios, añej pax ta' scac'och co pensar, yuj chi' ol co cha co q'uinal d'a junelïej yed' junc'olal. **7** Palta axo eb' sb'eyb'alan icha sgana jun chuc pensaril chi', toñej syajc'olej sb'a eb' yed' Dios. Malaj sgana eb' sc'anab'ajan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sley. Añeja' max yal paxlaj yuj eb'.
8 Yuj chi', a eb' tz'ac'an sgana jun
chuc pensaril chi', max yal-laj sc'ulan
eb' icha tas sgana Dios.

9 Palta a oï tic, maxtzac cac' sgana
jun chuc pensaril chi'. Añej sgana
Yespíritu Dios sco b'eyb'alej, yujto a
ayoch d'ayoï. A eb' mañ ayococh
Yespíritu Cristo d'ay, mañ yicoc
Cristo eb'. **10** Palta a oï tic, ayxo och
Cristo d'ayoï, yuj chi' vach'chom
ayoch chamel d'a yib'añ co nivanil
tic yuj chucal sco c'ulej, palta a yuj
Yespíritu Dios ayñej co q'uinal, yujto
vach' oïxo d'a yichañ Dios. **11** A Dios
ac'jinac pitzvocxi Jesús d'a scal eb'
chamnac yuj Yespíritu. Tato ayoch
Yespíritu d'ayoï, yuuj ol ac'jocxi
sq'uinal co nivanil chamelb'a yaj tic
yuj Dios, icha ix aj yac'ji pitzvocxi
Cristo Jesús yuuj.

12 Yuj val chi', ex vuc'tac yed' ex
vanab', quib'añ yaj co b'eyb'alan icha
sgana Yespíritu Dios. Mañxo ayoc
ochlaj d'a quib'añ cac'an sgana co
chuc pensaril. **13** Tato añeja' co b'ey-
b'alan icha sgana co chuc pensaril
chi', ol oï cham yuuj d'a junelñej.
Palta tato yuj scolval Yespíritu Dios,
scactejcan co c'ulan juntzañ chucal
sgana co nivanil tic, ol co cha co
q'uinal d'a junelñej.

14 A jantacñej eb' sb'eyb'alan icha
sch'ox Yespíritu Dios, a eb' chi', yel
yuninal Dios eb'. **15** A jun Espíritu
chab'ilxo cuuj, max oï yac'och cac'
servil Dios d'a xivc'olal, palta A' tzoï
ac'anoch yuninaloc Dios. Yuj Yes-
píritu chi', ayic tzoï avaj d'a Dios:
Mamin, xco chi d'ay. **16** Cojtac junjun
oï d'a co pensar to yel yuninal oïxo
Dios. Añeja' syalpax Yespíritu Dios
chi' d'ayoï. **17** Yujto yuninal oïxo
Dios, yuj chi' ol co cha co macb'en,
aton jun svach'ilal ol spucb'at d'ayoï.
A jun chi', ol co cha yed' Cristo. Tato
junñej scutej cab'an syail yed'oc, jun-
ñej pax ol oï aj yed' b'aj ay
svach'ilal.

18 A in tic tzin na'a, a juntzañ
yaelal van cab'an ticnaic, max yal co
lajb'an yed' jun svach'il Dios ol yac'
d'ayoï d'a slajvub'alxo. **19** Masanil
juntzañ tastac b'ob'il yuj Dios d'a yol-
yib'añq'uinal tic, staïvej yila', smac-
lanpax yila' b'aq'uiï ol oï checlaj
elta a oï yuninal oïxo Dios tic.
20 Yujto a juntzañ tas sb'onac Dios,
maj elc'och icha tas snanac Dios chi'
yuuj. Palta mañ yoloc yic juntzañ chi'
icha chi' ajnac, a Dios chi' icha chi'
elnac d'a sc'ool **21** yic ol colchajel
juntzañ chi' smasanil, yic mañxa tas
ol ic'anoc. Icha ol aj co colchajel a oï
yuninal oï Dios tic, yic ol oï och d'a
svach'il, icha pax chi' ol aj scolchajel
juntzañ chi'. **22** Cojtac to atax d'a
peca', masanil juntzañ tas b'ob'ilcan
yuj Dios aycanoch d'a syaelal. Icha
junoc ix ix tz'ab'an syail, ayic tz'alji
yune', icha chi' yaj juntzañ chi'
yab'an syail ticnaic. **23** Mañocñej jun-
tzañ chi' van yab'an syail. Añejtona',
icha chi' caj pax a oï tic. Ayxo och
Yespíritu Dios d'ayoï yic scheclajeli
to ayto tas ol yac' Dios d'ayoï. Vach'-
chom icha chi', palta van cab'an syail
ticnaic yacb'an van co tañvani
b'aq'uiï ol oï vach' och yuninaloc
Dios chi', yic ata' ol vach' colchajel
co nivanil tic. **24** Atax yic ix oï col-
chaji, scac'och yipoc co c'ool to ol co
vach' chaej co colnab'il. Q'uinaloc
tato toxo ix co cha jun chi' ticnaic,
mañxo yovaliloc tzato co tañvej sjavi.
Yujto a tas squil yed' co sat maxtzac
co tañvej sjavi. **25** Palta a jun
scac'och yipoc co c'ool, max

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

quilochlaj yed' co sat, yuj chi' yovalil tec'an scutej co b'a co tañvan sjavi.

26 Añejtona' tz'och Yespíritu Dios qued'oc ayic mañ tz'acanoc co pensar. Yujto mañ cojtacoc chajtil scutej co lesalvi icha sgana Dios. Ay b'aj toñej tzoñ c'acvi yujto max nachaj cuuj tas scutej calan co b'a d'a Dios chi'. Yuj chi', a Yespíritu Dios slesalvi cuuj. **27** Axo Dios syila' tas ay d'a co pensar junjun oñ. Snachajel yuuj tas syal Yespíritu. Yujto a Yespíritu chi' slesalvi cuuj a oñ yic oñxo tic, icha sgana Dios chi'.

Xajan oñ yuj Cristo d'a masanil tiempo

28 Cojtac to a Dios tz'ac'lab'an jantacñej juntzañ tas sja d'a quib'añ yuj co vach'iloc, a oñ sco xajanej tic, a oñ avtab'il oñxo yuuj yic tzoñ och icha ajnac snaani. **29** Atax d'a pecataxo yojtacxo Dios to yic oñ. Atax ta', sic'nac oñ eli yic vach' lajan tzoñ aj yed' Yuninal. Icha chi' ix oñ yutej Dios, yic vach' axo Yuninal tz'och co b'ab'el uc'tacoc co masanil. **30** A oñ sic'b'il oñ el yuuj, avtab'il oñ pax yuuj. A oñ avtab'il oñ tic yuuj, a tz'alani to vach' oñ d'a yichañ. Ix yac'pax svach'il d'ayoñ.

31 Yuj juntzañ sval tic, mañxa tas sco na ticnaic. Ayxo och Dios qued'oc. Yuj chi', ¿tom ay junoc mach syal stec'b'an sb'a yoch ajc'olal d'ayoñ? **32** A Dios ac'jinacoch Yuninal d'a yol sc'ab' chamel cuuj co masanil. Vach'chom Yuninal, palta maj scol-laj. Tato yac'nac Yuninal chi' cuuj, ocxom masanil tas vach', ¿tom mañ ol yac' d'ayoñ yed'oc? **33** A oñ sic'b'il oñ el yuj Dios, ¿tom ay junoc mach syal yac'anoch d'a quib'añ? A Dios tz'alani to vach' oñ d'a yichañ. **34** Yuj chi', ¿mach junoc syal yac'anoch d'a quib'añ? A Cristo Jesús ix chami, ix ac'jixi pitzvoc. Axo ticnaic, ayec' d'a svach' c'ab' Dios, van stevi d'a Dios chi' cuuj. **35** Malaj junoc tas sch'oxani to mañxo oñ xajanoc yuj Cristo. Vach'chom yaelal, junoc nivan cusc'olal, taxoñej ay mach tz'ac'anoch junoc tas d'a quib'añ, vejel, mañ pichulal, junoc tas ay smay, vach'chom tzoñ miljichamoc, mañ jab'oc syactej Cristo oñ xajanani. **36** Yujto syalcan d'a Slolonel Dios icha tic:

> Palta jun, uuj val d'a junjun
> rato ijan tzoñ smilcham eb',
> icha junoc noc' calnel tz'ic'-
> jib'ati yic schami, icha chi' tzoñ
> yutej eb', xchicani.

37 Vach'chom ol ja juntzañ tic d'a quib'añ, palta ol ton co vach' aq'uej ganar yuj scolval jun tzoñ xajanani. **38** Yuj chi' vojtacxo to vach'chom ay tastac, añeja' te xajan oñ yuj Dios. Vach'chom chamel, ma co q'uinal, vach'chom junoc ángel, mato junoc ay yopisio, taxoñej junoc tas ayec' ticnaic, ma tas toto ol javoc, **39** vach'chom junoc ayec' d'a satchaañ, ma junoc ayec' d'a yalañ tic, yalñej tas junocxo b'ob'il yuj Dios, toxon max yal yoch d'a co cal yed' co Mam Dios chi', añeja' te xajan oñ yuuj. A Dios tzoñ xajanan yuj Cristo Jesús, aton Cajal.

A eb' israel sic'b'ilel yuj Dios

9 **1** Yujto yic inxo Cristo eyed'oc, yuj chi' a juntzañ tas ol valb'at tic d'ayex te yel, mañ esoc. A jun in pensar tic tzin cuchb'ani, a sch'oxani to yel juntzañ ol val tic d'ayex, yujto a Yespíritu Dios tz'ac'an in na'a. **2** A in tic, te nivan in cusc'olal. Masanil tiempo pitz'anoch d'a in c'ool ayic

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzin naan eb' vetisraelal, yujto in gana scolchaj eb'. 3 Q'uinaloc tato syala' tzin c'ancot yoval sc'ool Cristo d'a vib'añ ticnaic, yic tzin el d'a yol sc'ab' axo eb' vetchoñab' chi' scolchajcaneli. Tato icha chi', ay in gana vac'an in b'a yuj eb'. 4 A eb' chi', yiñtilal Israel eb' ved'oc. A Dios ac'jinacoch eb' yuninaloc, sch'oxnacpax sb'a yed' stziquiquial d'a scal eb', yac'annaccan juntzañ strato yed' eb'. Yac'annacpaxcan ley Moisés d'a eb'. Yalnaccan d'a eb' tas syutej yalan sb'a eb' d'ay. Ay pax juntzañ tas b'aj yac'naccan sti' d'a eb'. 5 A juntzañ eb' nivan yelc'och d'a yichañ Dios d'a peca', aton eb' smam yicham eb'. A Cristo, ata' ul yac'nacoch sb'a animail, yochnac yetchoñab'oc eb'. A Cristo chi', aton Dios Yajal yaj d'a yib'añ smasanil tasi. Masanil tiempo ol aljoc vach' lolonel d'ay. Amén.

6 Vach'chom maj colchaj eb' israel smasanil, max yal calani to maj elc'och tas yalnaccan Dios chi' d'a eb'. Yujto a eb' israel chi', a d'a yichañ Dios, mañ masaniloc eb' israel d'a val yel. 7 A eb' israel chi', yiñtilal ton Abraham yaj eb', palta mañ masaniloc eb' yel yiñtilal viñ d'a yichañ Dios. Yujto yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: A d'a viñaj Isaac tic ol b'eyñejb'at jantac iñtilal, xchicani. 8 A jun tic syalelc'ochi to malaj junoc mach yuj smam yicham syal yoch yuninaloc Dios. A eb' yiñtilal viñaj Abraham pitzvinaquel icha yutejnac Dios yac'annaccan sti' d'a viñ, añejton eb' yel yiñtilal viñ d'a yichañ Dios chi'. 9 Yalnaccan Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: Yab' val icha tic junab' tzin jax junelxo vac' a paxyal. Ata' ol aljoc junoc svinac unin ix Sara tic, xchican Dios chi' d'a viñ.

10 Mañocïej juntzañ tic sval d'ayex. A viñ co mam quicham Isaac, a ix Rebeca yic'nac viñ. Axo yic scuchanoch yune' ix, ay chavañ unin yuneej ix. A viñaj Isaac chi' ay yic eb' schavañil. 11-13 A chavañ eb' unin chi' tiox eb'. Ayic manto alji eb', manta tas vach', mantalaj pax tas chuc sc'ulej eb'. Palta icha tic yutejnac Dios chi' yalan d'a ix Rebeca chi': A viñ b'ab'el, ol can viñ d'a yalañ smandar viñ tzac'an, xchi. Tz'ib'yajpaxcan junxo tic d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: A viñaj Jacob, xajanab'il viñ vuuj. Axo viñaj Esaú, chacb'ilel viñ vuuj, xchicani. A juntzañ tic sch'oxani to a Dios ay yalan yic sic'anel junjun mach sgana. Mañ yujoc tas sco c'ulej tzoñ yavtejoch yicoc.

14 Palta ¿tas scutej co naani? ¿Tom mañ tojoloc Dios d'a icha chi'? Maay. Tojol toni. 15 Yujto icha tic yutej yalannaccan d'a viñaj Moisés: "Ol vac' in vach'c'olal d'a eb' b'aj syal in c'ool svac'a'. Ol oc' in c'ool d'a eb' b'aj syal in c'ool," xchi Dios. 16 Vach'chom co gana tzoñ colchaji, vach'chom scac' val quip, mañ yujoc chi' tzoñ colchaji, palta yujñej val to tz'oc' sc'ool Dios d'ayoñ.
17 Tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel tas yalnaccan Dios d'a viñ yajal Egipto. Syal icha tic: Ix ach vac'och d'a opisio yic vach' uuj tzin ch'oxel in poder, yic ay smay in b'inaj d'a masanil yolyib'añq'uinal, xchi Dios d'a viñ. 18 Yuj chi', a eb' sgana Dios b'aj tz'oc' sc'ool, aton eb' chi' b'aj tz'oc' sc'ool. Yed' pax eb' sgana Dios spitb'i, aton eb' chi' spitb'i yuuj.

19 Palta tecan ayex tzeyal icha tic d'ayin: Tato icha chi', ¿tas yuj syal Dios jun to ay co mul? ¿Toc ay mach syal scachanoch vaan tas sgana Dios

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi'? tecan xe chi. **20** Palta max yal-laj calan icha chi'. Malaj junoc mach syal stelan sb'a yed' Dios. A junoc lum chen, ¿tom syal yalan luum icha tic d'a mach stz'acani, tas yuj icha tic tzin utej, tom xchi luum? **21** Yujto a jun tz'acum, ay yalan yic stz'acan luum icha d'a sgana. Vach'-chom junñej slumal sc'ana', palta ay yalan yic sb'oan junoc te vach' yilji yed' junoc palta yilji.

22 Icha pax chi' yaj co Mam Dios qued'oc a oñ anima oñ tic. Vach'-chom snib'ej sch'ox yoval sc'ool d'a yib'añ chucal, snib'ej pax sch'ox spoder, palta syac' techaj d'a yib'añ eb' anima smoj sb'atcan d'a syaelal yuj schucal, aton eb' yictaxon yaj sateli. **23** Icha chi' yutejnac Dios sch'oxanel snivan vach'c'olal d'ayoñ, yujto ix oc' sc'ool d'ayoñ. Atax d'a peca' sic'nac oñ och yicoc, yic ay calan quic d'a svach'il. **24** Yavtejnac oñ och yicoc, vach'chom israel oñ, vach'chom mañ oñ israeloc. **25** Yujto icha chi' syal Dios d'a slibro viñaj Oseas, b'aj syal icha tic:

> A juntzañ mañ in choñab'oc d'a yic yalañ, ol vac'och eb' in choñab'oc. A eb' mañ xajanoc vuuj d'a yic yalañ, ol in xajanej-pax eb', xchi Dios.
>
> **26** A d'a jun lugar b'aj yalnaccan Dios d'a eb': A ex tic, mañ ex in choñab'oc, xchi. Añeja' ta' ol aljoc d'a eb' to yuninal Dios pitzan yaj eb', xchi d'a Slolonel Dios chi'.

27 Palta yalnaccan yab'ixal eb' israel viñaj Isaías, b'aj syal icha tic:

> A eb' yiñtilal vetisraelal, vach'-chom te nivan ol aj sb'isul eb' icha sb'isul yarenail sti' a' mar, palta jayvañ-ñej eb' ol colchajoc.
>
> **28** Yujto a Dios Cajal, mañxo ol stañvej ec' tiempo, yic ol sch'ol-b'itan tas yaj eb' anima d'a yol-yib'añq'uinal tic. Icha chi' ol yutoc yac'an tz'acvoc elc'och slolonel, xchi.

29 Añejtona' viñaj Isaías chi' aljinac-can junxo tic:

> A Dios Cajal aton Syal yuj smasanil, ix el d'a sc'ool oñ yac-tancan jayvañoñxo tic.
> Q'uinaloc maay, ix am oñ satel co masanil icha ajnac eb' aj Sodoma yed' eb' aj Gomorra, xchi

Majxo yac'och jun vach' ab'ix tic eb' israel d'a sc'ool

30 A ticnaic ol val d'ayex, tas syalelc'och juntzañ sval tic. A eb' mañ israeloc, max snalaj eb' tas syutej eb' yoch vach'il d'a yichañ Dios. Palta syal Dios to ay eb' vach' d'a yichañ. Icha chi' syal Dios yuj eb', yujto syac'och Cristo eb' d'a sc'ool. **31** Axo eb' israel, syac'och spensar eb' d'a ley Moisés yic tz'och eb' vach'il d'a yichañ Dios yuuj, palta max tzac'vanlaj yoch eb' vach'il yuj ley chi' d'a yichañ Dios. **32** ¿Tas yuj icha chi' tz'ajcan eb' tze na'a? Scan-ñej eb' icha chi', yujto max yac'och Cristo eb' d'a sc'ool. A snaan eb' to syal yoch eb' vach'il d'a yichañ Dios yuj juntzañ tas munil sc'ulej eb'. Yuj chi', icha yaj junoc q'ueen b'aj sco tenoch coc, icha chi' yaj Cristo d'a eb'. **33** Yalnac yab'ixal Cristo Dios d'a Slolonel, b'aj syal icha tic:

> A d'a choñab' Sion, ata' ol in ch'ox junoc mach icha junoc q'ueen b'aj stenoch yoc eb', stelvi eb' yuuj, palta a eb' tz'ac'anoch jun chi' yipoc sc'ool,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

mañ ol somchajel-laj eb' yuuj,
xchi Dios chi'.

10 **1** Ex vuc'tac ex vanab', d'a
smasanil in c'ool, in gana
scolchajel eb' vetisraelal. Jantac val
tzin c'an jun tic d'a Dios. **2** Yel toni,
ayoch spensar eb' yac'an servil Dios,
palta mañ yojtacoc eb' tas syutej eb'
yac'an servil icha val sgana. **3** Mañ
yojtacoc eb' tas tz'aj yoch eb' vach'il
d'a yichañ Dios. Toñej snib'ej eb'
munil tz'och eb' vach'il d'a yichañ,
palta max sc'anab'ajej eb' tas yalnac
Dios yuj tas tz'aj coch vach'il yed'oc.
Yuj chi' max yal-laj yoch eb' icha
sgana Dios. **4** Yuj Cristo mañxalaj
yalan yic ley Moisés yac'anoch anima
vach'il d'a yichañ Dios, yujto a eb'
tz'ac'anoch Cristo d'a sc'ool, tz'och
eb' vach'il d'a yichañ Dios chi'.

5 Yalnaccan viñaj Moisés tas sco
c'ulej tato co gana tzoñ och vach'il
d'a yichañ Dios yuj jun ley chi'. Aton
jun syal icha tic: Tato ay mach
sc'anab'ajan masanil tas syal ley, ol
scha sq'uinal yuuj, xchi. **6** Palta ay
junxo tz'alani to ol yal Dios to vach'
oñ d'a yichañ tato scac'och d'a co
c'ool. Aton jun syal icha tic: Mañ e na
icha tic, ¿mach junoc ol q'ue d'a sat-
chaañ? xchi. Syalelc'ochi, mach ol
b'at ic'anemta Cristo. **7** Syalanpax
icha tic: Añejtona' mañ e na icha tic:
¿Mach junoc ol b'at d'a yol luum?
xchi. Syalelc'ochi, mach junoc ol b'at
ic'anq'ueta Cristo d'a scal eb' cham-
nac. **8** Palta ay junxo tz'alan icha tic:
A jun ab'ix tic, eyojtacxo. Syal
eyalani. Ayxo och d'a e c'ool, xchi. A
jun ab'ix syal tic, aton jun ab'ix
scaleli. A tz'alani to yovalil scac'och
Cristo d'a co c'ool. **9** Tato scal yed' co
ti' to a Jesús Yajal yaj d'ayoñ, tato
d'a val yel scac'och d'a co c'ool to a
Dios ac'jinac pitzvoc d'a scal eb'
chamnac, tato icha chi' ol oñ col-
chajoc. **10** Yujto scac'och Cristo d'a
co c'ool, yuj chi' syal Dios to vach' oñ
d'a yichañ. Yujto scal yed' co ti' to a
Jesucristo Yajal yaj d'ayoñ, yuj chi'
tzoñ colchaji.

11 Syalcan d'a Slolonel Dios: Yal-
ñej mach ol ac'anoch Jesucristo chi'
yipoc sc'ool, mañ ol somchajel-laj
yuuj, xchicani. **12** A eb' israel yed' eb'
mañ israeloc, lajanñej eb' smasanil
d'a yichañ Dios. Yujto a Dios Cajal,
Yajal yaj d'a quib'añ co masanil. Yal-
ñej mach oñ scal co b'a d'ay, nivan
svach'c'olal syac' d'ayoñ. **13** Icha syal
d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: Jan-
tacñej eb' syal sb'a d'a Dios Cajal, ol
colchaj eb' smasanil, xchi. **14** Palta a
eb' manto ac'anoch Dios Cajal d'a
sc'ool, ¿tas ol yutoc eb' yalan sb'a
d'ay? ¿Tas ol yutoc eb' yac'anoch d'a
sc'ool, tato manto yab' yab'ixal eb'?
Añejtona', ¿tas ol yutoc eb' yab'an
yab'ixal, tato malaj mach tz'alan yab'
eb'? **15** Palta, ¿tas ol yutoc eb' b'at
yalanel yab'ixal, tato malaj mach
schecanb'at eb'? Syalanpax d'a
Slolonel Dios: Mañxo jantacoc
svach'il yilji, ayic sjavi eb' tz'alanel
vach' ab'ix, xchi.

16 Palta mañ masaniloc eb'
schaan yab' jun ab'ix yic colnab'il
tic. Icha ix yalcan viñaj Isaías:
Mamin, malaj val eb' tz'ac'anoch
jun ab'ix scal tic d'a sc'ool, xchi.
17 Añej tas scab'i, a scac'och d'a co
c'ool. A jun ab'ix yovalil tz'alji, aton
yab'ixal Cristo.

18 Palta, ¿tas tze na jun? A eb'
israel, ¿tom maj yab' jun vach' ab'ix
tic eb'? Maay, ix yab' eb' smasanil.
Yujto icha tic syalcan d'a Slolonel
Dios:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ix b'eyb'at yab'ixal d'a masanil
sat luum tic, masanto ix pucax-
b'at d'a masanil yolyib'añ-
q'uinal tic, xchicani.
19 Palta añeja' maj yac'och eb' d'a
sc'ool. ¿Tas tze na yuj eb'? ¿Tom max
nachajel jun ab'ix chi' yuj eb' israel
chi'? Yalnaccan viñaj Moisés yuj tas
xchi Dios d'a eb' israel, ayic yalannac
icha tic:
Vuuj, ol tz'a e c'ool yuj jun-
tzañxo choñab' malaj yelc'ochi.
Añejtona', ol in tzuntzejcot
eyoval yuj tas ol vac' d'a jun-
tzañxo anima manto nachajel
yuuj, xchi Dios chi' d'a Slolonel.
20 Añejtona' viñaj Isaías, stec'b'ejnac
sb'a viñ yalani tas xchi Dios yuj eb'
mañ israeloc. Yalannac icha tic:
A eb' maj in sayanlaj, ix in
ilchaj yuj eb'. Yed' pax eb' maj
in c'anb'ani, ix in ch'ox pax in
b'a d'a eb', xchi Dios chi'.
21 A viñaj Isaías chi' aljinaccani tas
ix yal Dios yuj eb' yetisraelal. Aton
b'aj syal icha tic: Masanil tiempo
svavtejcot eb' israel d'ayin, palta max
sc'anab'ajej jab'oc eb'. Te pit eb',
xchi Dios chi'.

A svach'c'olal Dios d'a eb' israel

11 **1** A eb' schoñab' Dios chi',
¿tom paticab'ilel eb' yuuj d'a
junelñej? Maay. Ina in tic, israel in
pax yed' eb'. Yiñtilal in pax viñaj
Abraham yed' eb'. A d'a jun macañ
eb' yiñtilal viñaj Benjamín, ata' cot-
nac in. **2** Atax d'a peca', a Dios ic'-
jinac och eb' israel yicoc. Axo ticnaic,
mañ ol spatiquej el-laj eb'. Cojtac
yab'ixal viñaj Elías[b] d'a Slolonel
Dios. A junel ix lesalvi viñ d'a Dios,
ix yalan viñ tas smul eb' yetchoñab'
israel chi', ix yalan viñ: **3** Mamin, a
eb' vetchoñab' tic, ix smac'cham jun-
tzañxo eb' a checab' eb'. A juntzañ
yed'tal b'aj tz'ac'ji silab' d'ayach, ix
laj smac'poj eb'. A ticnaic, a inxoñej
ix in cani. Palta añeja' sgana eb' tzin
smilpaxi, xchi viñ d'a Dios. **4** Yuj chi'
ix yal Dios chi' d'a viñ: Maay, ayto
uquexo mil vinac sic'b'ilcanel vuuj.
Malaj b'aj ix em cuman eb' d'a jun
syaloch eb' sdiosaloc scuch Baal, xchi
d'a viñ. **5** Añejtona' icha chi' yaj tic-
naic. Ay eb' yic ton Dios d'a scal eb'
vetisraelal chi'. Aton eb' sic'naquel
Dios chi' yuj svach'c'olal. **6** Yuj val
svach'c'olal Dios sic'b'ilel eb', mañ
yujoc tas vach' ix sc'ulej eb'.
Q'uinaloc yuj tas vach' ix sc'ulej eb'
sic'b'ilel eb', tato icha chi', mañoc am
yuj svach'c'olal Dios, scolchajel eb'.
7 Palta ¿tas tz'aj eb' israel tze
na'a? Ix yac'lej eb' sayani chajtil tz'aj
yoch eb' vach'il d'a yichañ Dios,
palta maj yal-laj yuj eb', yuj chi' añej
eb' sic'b'ilel d'a scal eb' chi' yuj Dios
ix yal yuuj. Axo juntzañxo eb', toñej
ix vach' pitb'icanel eb'. **8** Yujto syal
d'a Slolonel Dios icha tic: A Dios ix
ac'an quistalax eb'. Yuj chi', vach'-
chom syil spoder eb', palta max
nachajel-laj yuj eb'. Vach'chom syab'
slolonel eb', palta max nachajel-laj
yuj eb'. Añejtona', icha pax chi' eb'
ticnaic, xchi. **9** Yalnacpaxcan viñaj
David:
Ichaocab' junoc yaal tz'aj jun-
tzañ sq'uiñ eb' chi'. Telvocab'
eb' yuj juntzañ sq'uiñ chi'.
B'atocab' d'a yib'añ eb' yuuj.

[b] **11.2-4** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj pax d'a 1 Reyes 19.1-18. Baal sb'i sdiosal eb' anima cajan d'a slac'anil eb' israel.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

10 Mocxob' yal-laj yilan eb' uuj.
Icha junoc viñ ñojanem d'a
yalañ icatz, ichaocab' chi' tz'aj-
can eb' d'a junelñej, xchi viñaj
David chi'.
11 Palta tzin c'anb'ej d'ayex, ayic
ix juviel eb' israel chi', ¿tom junel-
ñej ix juviel eb'? Maay. Palta yujto
ix juviel eb' yuj schucal, yuj chi' ay
eb' mañ israeloc scolchaji. Axo eb'
israel ol ilanoc, ol chichon sc'ol eb'
yilani. **12** Yujto juvinaquel eb' israel
chi', yuj chi' te vach' yic eb' anima
smasanil d'a yolyib'añq'uinal tic.
Yujto cannac eb' israel chi' d'a
yalañ, yuj chi' te vach' yic eb' mañ
israeloc. Tato icha chi', ¿jantacxom
val svach'il quic co masanil, ayic ol
meltzajxoc och spensar eb' israel
chi' smasanil junelxo?
13 Palta ay tas in gana sval d'ayex
a ex mañ ex israeloc chi'. A Dios ac'-
jinac vopisio in munlaj d'a e cal. Yuj
chi' nivan yelc'och jun vopisio tic
d'ayin, **14** talaj icha chi' syil sc'ool
eb' vetchoñab' to van e colchaji, yuj
chi' tope ay eb' ol colchajpaxoc. **15** A
eb' israel chi', paticab'il el eb' yuj
Dios junoc tiempoal. Yuj chi', masanil
juntzañxo anima, syal yoch eb' jun-
c'olal yed' Dios. Axo ol chajocxioch
eb' israel chi' junelxo, mañxom jan-
tacoc svach'il. Ichato ol pitzvocxi eb'
anima d'a scal eb' chamnac, yujto te
nivan svach'il ol scha eb'.
16 Q'uinaloc a ixim b'ab'el pan tz'elta
d'a ixim harina yic ton Dios yaji, ta
icha chi', yic ton Dios ixim masanil.
Icha junoc te te', tato yic Dios yaj
sch'añal yib' te', añejtona' yicñej pax
yaj te' sc'ab'. **17** Palta a eb' israel
elnac d'a yol sc'ab' Dios, icha junoc
sc'ab' te' olivo stzepchajel d'a snun,
icha chi' aj yelnac eb'. A exxo, icha
sc'ab' jun te' caltacte'al olivo scomon
q'uib'i, icha chi' eyaji, yujto mañ ex
israeloc. Palta ichato ix ex ac'-
jicanoch sq'uexuloc eb' d'a jun sc'ab'
b'aj tzepb'ilelta d'a snun chi', yujto
ay eyalan eyic yed' eb' smam yicham
eb'. **18** Palta mañ e na to ec'to e
vach'il d'a yichañ eb' israel chi'.
Yujto icha junoc sc'ab' te te', icha
chi' eyaji. A junoc c'ab' te', max yal
yac'an yaxb'oc te' yib'. Palta a
sch'añal yib' te', a tz'ac'an yaxb'oc te'
sc'ab' chi'.
19 Tecan ayex tzeyal icha tic: A eb'
israel chi', ichato tzepb'ilel eb' d'a
snun, yic vach' a oñ tzoñ ochcan
sq'uexuloc eb', tecan xe chi. **20** Yel
toni, ichato tzepb'ilel eb' israel chi',
yujto max yac'och Dios eb' d'a sc'ool.
Palta a ex tic, yujñej to ix eyac'och
Dios d'a e c'ool tzex ochcan
sq'uexuloc eb'. Yuj chi', xeyic'-
tachaañ e b'a, tzeyil val e b'a. **21** Tato
maj yac'laj nivanc'olal Dios d'a
yib'añ eb' icha sc'ab' te' yaji, ocxom
ex pax tic, ¿tom ol ex yac' nivanc'olal
tato tzeyiq'uel e b'a d'ay?
22 Nachajocab'el eyuuj to nivan
svach'c'olal Dios. Palta añejtona', ov
pax sic'lab'il. A eb' juvinacxoel chi',
aycot yoval d'a eb'. A exxo tic, mañ
jantacoc svach'c'olal syac' d'ayex. Yuj
chi' yovalil tzex ochcan d'a svach'-
c'olal, tato maay, añejtona' ol ex ic'-
jocxieloc. **23** A eb' israel chi', tato ol
yac'xioch eb' d'a sc'ool, ol ochxoc eb'
yicoc Dios chi'. Ichato ol ac'jocxioch
eb' d'a te' snunal chi' junelxo. Yujto a
Dios ay spoder sb'oan icha chi'. **24** A
exxo mañ ex israeloc, ichato tzepb'il
ex el d'a snunal junoc te te' munil
sq'uib'i, ix ex ac'jioch sc'ab'oc junoc
te te' vach'. Vach'chom mañ ex yicoc
jun chi' d'a yalañtaxo, palta ix ex och

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yicoc. Tato icha chi' ix ex aji, añejtona' icha pax chi' eb' israel. Ichato ol ac'jocxioch eb' d'a snunal b'aj elnaccoti, aton jun yic val eb' d'a peca'. Yuj chi', yelxo val ol och eb' yicoc junelxo.

Ay jun tiempoal ol colchaj eb' israel masanil

25 Ex vuc'tac ex vanab', a juntzañ sval tic d'ayex, malaj mach ojtannac d'a peca'. Palta a ticnaic, in gana to tzeyojtaquejeli yic max eyic'chaañ e b'a, yujto jelan ex e naani. A eb' vetisraelal chi', tzijtum eb' pitb'inaccaneli. Ol canñej eb' icha chi' masanto ol tz'acvoc sb'isul eb' mañ israeloc ol colchajoc. **26** Ichato chi' ol colchajpax eb' vetisraelal smasanil. Yujto syal d'a Slolonel Dios icha tic:

> A d'a choñab' Sion d'a scal eb' israel, ata' ol q'ue vaan jun Colvajum. A' ol ic'anel schucal eb' yiñtilal Jacob.
> **27** Icha tic ol vutoc vac'an in trato yed' eb', ayic ol vac'an lajvoc smul eb', xchi Dios.

28 A eb' israel chi', ajc'ol eb' d'a Dios, yujto max yac'ochlaj jun vach' ab'ix yic colnab'il eb' d'a sc'ool. Icha chi' yaj eb', yic a ex tic syal e colchaji. Palta añeja' xajanab'il eb' yuj Dios, yujto sic'b'ilcanel smam yicham eb' yuuj. **29** Yujto a tas syac' Dios, junelñej syac'a'. Maxtzac yiq'uec'laj. A eb' avtab'il yuj Dios yicoc, junelñej avtab'il eb'. **30** A d'a yalañtaxo, max e c'anab'ajej Dios, palta a ticnaic, ix oc' sc'ool d'ayex, yujto maj c'anab'ajajlaj yuj eb' israel. **31** Yel toni, a ticnaic max sc'anab'ajejlaj Dios eb' vetisraelal chi'. Palta icha chi' yaj eb' ayic ol oc'xoc sc'ol d'a eb', icha tz'aj yoc' sc'ol d'ayex. **32** A d'a yichañ Dios, max co c'anab'ajejlaj co masanil a oñ anima oñ tic. Icha chi' ix oñ yutej, yic vach' jun lajanñej tz'aj yoc' sc'ol d'ayoñ co masanil.

33 A Dios, mañ jantacoc svach'il, mañ jantacoc sjelanil. Yojtacñej masanil tastac. Malaj junoc mach syal snachajel yuuj tas syutej. Malaj pax junoc mach snachajel sb'eyb'al chi' yuuj. **34** Icha syal d'a Slolonel: ¿Mach val junoc syal yojtacanel spensar Dios Cajal? ¿Mach val junoc syal sc'ayb'ani? **35** ¿Mach val junoc sb'ab'laj ac'an junoc silab' d'ay, axo tzac'anto tz'ac'an junocxo yic d'ay? xchi. **36** Yujto a masanil tastac, añej d'a Dios scoti. Aypax ec' yuuj, yic scheclajelta svach'il. Nivanocab' yelc'och Dios d'a masanil tiempo. Amén.

Chajtil scutej cac'an servil Dios

12 **1** Ex vuc'tac ex vanab', ix te oc' val sc'ool Dios d'ayoñ, yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzeyac'och e b'a d'a yol sc'ab', icha junoc silab' pitzan, icha chi' scutej co b'a cac'an servil, yujto yic oññej, yic stzalaj sc'ool qued'oc. Ichaton val chi' smoj scutej calan co b'a d'ay. **2** Mañxoocab' lajanoc scutej co b'a yed' eb' yic yolyib'añq'uinal tic. Yovalil scac' q'uexmaj co pensar, yic ol vach' b'o co b'eyb'al d'a junelñej. Tato icha chi' scutej co b'a, ol vach' nachajel cuuj tas sgana Dios d'ayoñ. Aton juntzañ tas vach', tas syac' tzalajb'oc sc'ool Dios yed'oc yed' tas malaj jab'oc spaltail d'a yichañ.

3 A Dios ac'jinac vopisio tic yuj svach'c'olal. Yuj chi' svalb'at juntzañ tic d'ayex e masanil. Malajocab' junoc oñ sco na'a to te jelan oñ. Yovalil emnaquil scutej co b'a, ato

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syala' tas copisio syac' Dios d'ayoñ,
yujto ix cac'och d'a co c'ool. 4 A co
nivanil tzijtum macañil yaji. Palta
mañ lajanoc yopisio smasanil. 5 Icha
yaj co nivanil chi', icha chi' caj a oñ
creyente oñ tic. Vach'chom tzijtum
oñ, palta junñej animail caj d'a yol
sc'ab' Cristo. Icha yaj junjun macañ
co nivanil junñej yaji, ich oñ ta', jun-
ñej caj co masanil.

6 Ch'occh'oc copisio junjun oñ,
ato syala' tastac tz'el d'a sc'ool Dios
yac'an d'ayoñ. Yuj chi' yovalil tzoñ
munlaj val d'a junjun copisio chi'. A
mach ac'b'il yopisio yalanel slolonel
Dios, yovalil syaleli, ato syala' jan-
tac syutej yac'anoch d'a sc'ool. 7 A
mach ac'b'il yopisio yac'an servil,
yovalil vach' syutej yac'an servil. A
mach ay yopisio sc'ayb'an eb' yet-
creyenteal chi', yovalil syac' val och
spensar sc'ayb'an eb'. 8 Tato ay
junoc mach tz'iptzitan eb' yet-
creyenteal, yovalil syac' yip smunlaj
d'a yopisio chi'. Tato ay mach sian
junoc tas d'a eb' ay stzapan
smajanil, yed' ocab' d'a smasanil
sc'ool siej. A mach ay yopisio scuch-
b'an eb' yetcreyenteal, yac'ocab' yip
scuchb'an eb'. Añejtona', a mach
tz'oc' sc'ool d'a eb' ayoch d'a sya-
elal, yovalil scolvaj d'a eb' d'a
tzalajc'olal.

A tas scutej co b'eyb'al

9 Yelc'olalocab' sco xajanej co b'a.
Sco chacanel masanil chucal. Axo d'a
tastac vach' scaq'uec och co pensar.
10 Sco xajanej co b'a, yujto cuc'tac
canab' co b'a. Yovalil squic' emta co
b'a junjun oñ, yic vach' ay quelc'och
junjun oñ.

11 C'asanocab' scutej co b'a d'a
Cajal Jesús. Mañ jaraganaoc scutej co
b'a d'ay. Smasanilocab' co c'ool scac'
servil.

12 Ayocab' co tzalajc'olal d'a
masanil tiempo, yujto scac'och Dios
yipoc co c'ool. Tec'an scutej co b'a
ayic sjavi yaelal d'a quib'añ. Mañ
cactejeccan co lesalvi d'a masanil
tiempo.

13 Yovalil tzoñ colvaj d'a stzapanil
smajanil eb' yicxo Dios. Vach' pax
scutej co b'a d'a eb' tz'ec' d'ayoñ.

14 Tato ay eb' chuc syutej sb'a
d'ayoñ, yovalil sco c'ancot svach'-
c'olal Dios d'a yib'añ eb', mañoc
yoval sc'ool sco c'ancot d'a yib'añ
eb', palta a svach'c'olal.

15 A eb' stzalaji, coñ tzalajec yed'
eb', axo eb' scusi, coñ cusec pax yed'
eb'.

16 Junñej molañil tzoñ aj co
masanil. Max yal-laj quic'anchaañ co
b'a. Junñejocab' tzoñ ec' yed' eb'
malaj yelc'och d'a eb' anima. Max yal
co naani to te jelan oñ.

17 Tato ay eb' chuc syutej sb'a
d'ayoñ, max yal-laj chuc scutej pax
co b'a d'a eb'. Vach'ñej scutej co
b'eyb'al d'a yichañ eb' anima
smasanil. 18 Caq'uec val quip yic jun-
c'olal tzoñ aj yed' eb' anima, tato
syala' yed' masanil mach. 19 Ex
xajanab'il vuuj, max yal co pacan co
b'a d'a eb' quetanimail. Yovalil sco
tañvej, yic vach' munil a Dios ol
ac'an syaelal eb'. Yujto yalnaccan
Dios d'a Slolonel icha tic: A in ton tic
ay valan vic vac'an syaelal eb'. A in
tic ol in pactzitej d'a eb', xchi Dios
Cajal. 20 Syalanpax icha tic d'a
Slolonel chi': Tato ay svejel eb' ayoch
ajc'olal d'ayex, aq'uec va eb', tato ay
staquiñtial eb', aq'uec yuq'uej a' eb'.
Tato icha chi' tzeyutej e b'a d'a eb',
ol chacb'oc sat eb' yuj q'uixvelal d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eyichañ. **21** Mañ co cha oñ yac' ganar chucal tz'ac'jioch d'a quib'añ. Yovalil vach' scutej co b'a, yic a oñ scac' ganar d'a yib'añ juntzañ chucal chi'.

13 **1** Yovalil sco c'anab'ajej eb' yajal co masanil, yujto a Dios tz'ac'anoch eb' d'a yopisio. Q'uinaloc ta maay, malaj am junoc eb' ay yopisio. **2** Tato ay oñ scac' oval yed' eb' yajal chi', syalelc'ochi to van schichonoch co c'ool d'a tas ix sb'ocan Dios. Tato icha chi' tz'aj cac'an oval yed' eb', munil scac'och yaelal d'a quib'añ. **3** Yujto a eb' yajal chi', ay yopisio eb' mañ yicoc xiv eb' vach' sb'eyb'al d'a eb', palta yic xiv eb' chuc sb'eyb'al d'a eb'. Yuj chi', tato co gana max oñ xiv d'a eb', yovalil vach' scutej co b'eyb'al. Tato icha chi' stzalaj eb' qued'oc. **4** Ayoch yopisio eb' yuj Dios, yuj svach'iloc eb' anima smasanil. Palta tato chuc scutej co b'a, smoj ton co xiv d'a eb', yujto yel ay yalan yic eb' yac'anoch yaelal d'a quib'añ. Yujto ayoch yopisio eb' yuj Dios, yic tz'ac'jioch syaelal eb' chuc syutej sb'a yuj eb'. **5** Yuj chi' yovalil sco c'anab'ajej tas syal eb' yajal chi'. Mañ yujocñej to tzoñ xiv yac'anoch yaelal eb' d'a quib'añ sco c'anab'ajan eb', palta sco c'anab'ajej eb', yujto cojtac to icha chi' sgana Dios. **6** Yuj chi' yovalil scac' co tumin d'a eb' icha syal ley, yujto a Dios tz'ac'an yopisio eb'. Van pax smunlaj eb' d'a jun yopisio chi'.

7 A eb' yajal sc'anan tumin yuj ley, yovalil scac' d'a eb'. Vach'chom ch'añ ornato, ch'añ co derecho, yovalil sco tup d'a eb' icha syal ley. A eb' yajal chi', tato smoj co xiv d'a eb', xivoc oñ d'a eb'. Tato smoj ay yelc'och eb', ayocab' yelc'och eb' d'ayoñ. **8** Tato ay oñ ay co b'oc, yovalil sco tupu'. Palta ay val junxo icha co b'oc d'a eb' quetanimail, aton co xajanan co b'a yed' eb', yujto yovalil sco xajanej co b'a. Tato icha chi' scutej co b'a, syalelc'ochi van co c'anab'ajan sley Dios smasanil. **9** Ay juntzañ checnab'il tz'alan icha tic: Mañ ex em ajmulal. Mañ e milcham junoc eyetanimail. Mañ eyelq'uej junoc tasi. Mañ eyiloch e c'ool d'a junocxo tas, xchi. A juntzañ checnab'il tic yed' juntzañxo, junxoñej checnab'il b'aj syiq'uelc'och sb'a, aton jun tz'alan icha tic: Icha eya'ilan e b'a, ichaocab' chi' tzeyutej e xajanan eb' ay d'a spatic schiquin e pat, xchi. **10** A mach xajanan eb' yetanimail, malaj juneloc chuc syutej sb'a d'a eb'. Yuj chi' tato sco xajanej eb', mañxa b'aj scac' palta d'a sley Dios.

11 Svalb'at junxo tic d'ayex. Nachajocab'el eyuuj tas yaj jun tiempo tic. Yujto a ticnaic, stiempoal ichato scaq'uel co vayañ, yujto toxo ol ja co Columal. Te lac'anxo ay ticnaic, mañ ichoc ix aj co b'ab'laj chaan d'a yalañtaxo. **12** A jun tiempoal tic, lajan yaj yed' d'ac'valil. Axo yic ol ja co Columal, ichato c'ualil ol ajoc. Palta ipan yec' stiempoal ticnaic, toxo val ol javoc. Yuj chi', cactejeccan co c'ulan juntzañ sc'ulej eb' anima ayto d'a q'uic'alq'uinal. Icha syutej sb'a eb' soldado yac'an oval yed' juntzañ syamc'ab', ichaocab' chi' scutej cac'an quip d'a yic Dios, yujto axo d'a saquilq'uinal ayoñ. **13** Ichaocab' syutej sb'a eb' vach' d'a c'ualil, ichaocab' chi' scutej co b'a. Tojol scutej co b'a. Max yal co ch'eneni uq'uel añ. Max yal tzoñ em d'a ajmulal yed' d'a juntzañxo tastac chucal yed' co nivanil. Max yal scac' oval yed' junocxo quetanimail. Max

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yal yoch chian co c'ool d'a junocxo yuj tas ay d'ay. **14** Yovalil sco chaec spoder Cajal Jesucristo icha schaan syamc'ab' eb' soldado yic oval. Maïxoocab' cac'och co pensar d'a juntzañ sgana co chuc pensaril.

Max yal co ch'olb'itan eb' quetcreyenteal

14 **1** Ay eb' creyente manto tec'anoclaj, yujto manto nachajel sc'ayb'ub'al Cristo yuj eb'. A eb' icha chi', chaec och eb' eyed'oc. Mañ e telaj e b'a yed' eb' yuj juntzañ tas manto nachajel yuj eb'. **2** A eb' creyente tec'anxo, yojtac eb' smasanil tas syal co chi'ani. Axo eb' manto tec'anoc, tzato xiv eb' schi'an noc' chib'ej, añej añ itaj schi eb'. **3** Palta a oï sco chi masanil tasi, max yal co b'uchan eb' max chi'an qued'oc. Añejtona', a eb' max chi'an juntzañ chi' qued'oc, max yal oï yalub'tañan eb', yujto chab'iloïxo yuj Dios yed' eb'. **4** Q'uinaloc ay junoc mach smunlaj d'a spatrón, ¿tom ay calan quic co ch'olb'itan tas yaji? Añejton jun spatrón chi' ay yalan yic yalan d'ay tato vach' d'a yichañ mato maay. Añejtona' ich oï pax ta' d'a Cajal Jesús. Palta vach' ol oï aj d'a yichañ, yujto ay spoder yoch qued'oc, yic vach' scutej co b'a d'ay.

5 Ay eb' creyente tz'alani to ay juntzañ c'ual nivan yelc'ochi. Ay pax eb' tz'alani, lajanñej junjun c'u, malaj junoc c'ual ec'al yelc'och d'a yichañ junocxo, xchi eb'. Yuj chi' co naec jun tic d'a co pensar junjun oï b'aj tzoï cani. **6** A eb' sc'anab'ajan juntzañ c'u sval tic, icha chi' syutej sb'a eb', yic sch'oxel eb' to ay yelc'och Cajal Jesús d'a yichañ eb'. Añejtona' a mach max c'anab'ajan juntzañ c'u chi', icha chi' syutej sb'a eb', yujto ay yelc'och Cajal Jesús d'a eb'. Yed' pax junxo tic: A mach yalñej tas schi'a, schiñej yic sch'oxo' to ay yelc'och Cajal Jesús d'ay, yujto syac' yuj diosal d'a Dios yuuj ayic schi'ani. Axo mach max chi'an juntzañ chi' smasanil, icha chi' sc'ulej yic sch'oxo' to ay yelc'och Cajal Jesús chi' d'ay, yujto syac' pax yuj diosal d'a Dios yuj tas schi'a.

7 Yacb'an pitzanoïto, malaj junoc oï quic co b'a. Añejtona' ayic ol oï chamoc, malaj junoc oï quic pax co b'a. **8** Tato pitzan oï, yuj quic'anchaañ Cajal Jesús pitzan oï. Tato tzoï chami, yuj quic'anpaxchaañ tzoï chami. Yuj chi', vach'chom pitzan oï ma tzoï chami, yic oïñej Cajal Jesús chi'. **9** Yujto ix cham Cristo, ix pitzvixi, yic vach' tz'och Yajalil d'a yib'añ eb' chamnac yed' pax d'a quib'añ a oï pitzan oïto tic.

10 Yuj chi', max yal co ch'olb'itan tas yaj junoc cuc'tac canab'. Max yal calani to malaj vach' yochi. Yujto co masanil ol oï c'och d'a yichañ Dios, ato ta' ol sch'olb'itej tas caj junjun oï. **11** Yujto syalcan d'a Slolonel icha tic:

> A in Yajal in tic, yel pitzan in.
> Yuj chi', val yel ol laj em cumjab' eb' anima smasanil d'a vichañ. Yovalil ol laj yal eb' to a inñej Dios in, xchicani.

12 Yuj chi', yovalil junjun oï ol cal d'a Dios tastac ix co c'ulej.

Ay smay cac'an somchaj spensar eb' yicxo Dios

13 Yuj chi', max yal-laj co ch'olb'itan tas caj junjun oï. Más vach' a val junxo tic sco c'ulej: Vach' scutej co b'a yil eb' cuc'tac eb' canab', yic

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vach' malaj junoc eb' ol b'at d'a schucal cuuj, yic malaj pax junoc eb' ol somchajel spensar cuuj. **14** A in tic, yujto ayoch Cajal Jesús d'a in c'ool, vojtacxo sic'lab'il to malaj junoc tas ay yovalil yuj d'a yol yico'. Palta tato ay junoc mach snaani to ay yovalil junoc tas yuj Dios, max yal sc'ulani, yujto ayton yovalil d'a yol yico'. **15** Q'uinaloc tato ay junoc tas ay yovalil schiji yuj eb' cuc'tac eb' canab', tato sco chi'a, scus eb' cuuj. Tato icha chi' scutej co b'a, mañ vanoc co xajanan eb' syal chi'. Palta aytalaj junoc eb' ix cham Cristo yuuj satel yuj junoc tas sco chi'a. **16** A oñ tic cojtac to vach' juntzañ chi', palta tato ay eb' tz'alani to chuc, más vach' max co chilaj d'a yichañ eb'. **17** A ticnaic, ayoñxooch d'a yol sc'ab' Dios. Yuj chi', mañxo smojoc scac'och co pensar d'a tas sco chi'a yed' d'a tas scuq'uej. Palta smoj tojol scutej co pensar, junc'olal tzoñ aji. Sco chaan jun tzalajc'olal syac' Espíritu Santo d'ayoñ. **18** Tato icha chi' scutej cac'an servil Cristo, ol tzalaj Dios qued'oc. Ol yilanpax eb' quetanimail to vach' co b'eyb'al.

19 Yuj chi', co naec val tas scutej co b'a, yic junc'olal tzoñ aj co masanil. Sco naani chajtil scutej co b'a cac'an stec'anil junjun eb' yicxo Dios. **20** Ay smay sjuviel smunlajel Dios d'a eb' quetcreyenteal yuj tas sco chi'a. Yuj chi', mañ co c'ulejec icha chi'. Yel toni, malaj junoc tas ay yovalil co chi'an d'a yichañ Dios, palta tato ay eb' somchajel spensar yuj tas sco chi'a, yovalil scactejcan co chi'ani. **21** Yuj chi', tato ay eb' somchajel spensar yujto sco chi noc' chib'ej, ma yujto scuq'uej vino, ma yuj junocxo tas sco c'ulej, tato icha chi', más vach' scactejcan co c'ulan juntzañ chi'. **22** Yujto cac'nacoch Dios d'a co c'ool, yuj chi' snachajel cuuj to malaj junoc tas ay yovalil yuj Dios chi'. Palta munil sco na juntzañ tic d'a yichañ Dios. A juntzañ tas sco c'ulej, tato cojtac to malaj yovalil d'a yichañ Dios chi', te vach' quico'. **23** Palta ayic sco chi'an junoc tasi, tato sco na'a to ay yovalil d'a yichañ Dios, tato icha chi', tz'och co mul d'ay, yujto max cac'och d'a co c'ool to vach' scutej co b'a. Yalïej tas sco c'ulej, tato max cac'och d'a co c'ool to vach' d'a yichañ Dios, tato icha chi', tz'och co mul d'ay.

Co c'ulejec icha sgana eb' yicxo Dios

15 **1** A oñ tec'an oñxo tic, snachajel cuuj to malaj yovalil juntzañ chi', palta ay eb' manto tec'anoc, xiv eb' yuuj. Yuj chi' quic yaj cac'an techajoc, yujto manto te tec'anoc eb', yic max somchajel eb' cuuj. Max yal añej tas co gana sco saya'. **2** Co c'ulejec junjun oñ icha sgana eb' yicxo Dios, sec yuj chi' vach' ol aj snaan eb'. Tato icha chi', ol tec'c'aj eb'. **3** Yujto a Cristo, mañoc tas sgana ix sc'ulej. Palta janac d'a yib'añ icha syal d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: Mamin, ayic sb'uchvaj eb' d'ayach, a in jun svab' pax syail, xchi. **4** Jantacïej tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios d'a peca', ay yopisio oñ sc'ayb'ani. Yuj Slolonel chi' sco tec'b'ej co b'a, syac'anpax snivanil co c'ool yic vach' scac'och Dios chi' yipoc co c'ool. **5** A Dios tz'ac'an co tec'anil, syac'anpax snivanil co c'ool. In gana a tz'och eyed'oc, yic vach' junc'olal slaj eyutej e b'a, icha yutejnac sb'a Cristo Jesús. **6** Tato icha chi', junxoñej ol aj e

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pensar. Junxoñej ol eyutoc eyalan vach' lolonel d'a Dios, aton sDiosal Cajal Jesucristo, Smam ton paxi.

Ec'nac viñaj Pablo yalel vach' ab'ix d'a eb' mañ israeloc

7 Yuj chi' yovalil vach' scutej quil-lan co b'a junjun oñ, yujto icha chi' ix yutej Cristo oñ yilani, yic vach' scheclajeli to te nivan svach'il Dios. **8** Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto a Cristo ulnaquec' yac' servil eb' yetisraelal. Ulnac eq'ui, yic tz'el-c'och tas yalnaccan Dios d'a eb' co mam quicham ayic yac'annac sti' d'a eb'. Icha chi' yutejnac Cristo sch'oxani to yel syal Dios. **9** Añej-tona', yuj eb' mañ israeloc ulnac-paxec' Cristo chi', yic vach' syal vach' lolonel eb' d'a Dios, yujto ix oc' sc'ool d'a eb'. Yujto icha chi' syal d'a Slolonel:

> Yuj chi' jun, sval vach' lolonel
> d'ayach d'a scal juntzañ nivac
> choñab', yuj chi' tzach in b'itej.

10 Syalanpax junxo tic d'a Slolonel Dios chi':

> A exxo mañ ex israeloc,
> tzalajañec yed' eb' yic Dios,
> aton eb' israel, xchi.

11 Ay b'aj syal pax icha tic:
E masanil ex nación yed' ex
choñab' mañ israeloc, alec vach'
lolonel d'a Dios Cajal, xchi.

12 A viñaj Isaías tz'ib'annaccan d'a Slolonel Dios:

> Ay jun ol pitzvocchaañ d'a scal
> eb' yiñtilal viñaj Isaí, a' ol ac'joc
> och yajaloc eb' mañ israeloc.
> Aton jun chi' ol yac'och eb'
> yipoc sc'ool, xchicani.

13 A Dios yipc'olal yaj cuuj. In gana, a svach' ac'an e tzalajc'olal yed' e junc'olal, yujto tzeyac'och e c'ol d'ay. Tato icha chi', ol e vach' aq'uejoch yipoc e c'ool, yujto a Yespíritu tz'ac'an spoder d'ayex.

14 Ex vuc'tac ex vanab', vojtacxo, to vach' e pensar, jelan ex d'a yic Dios. Vojtac to syal tze c'ayb'ej e b'a ta'. **15** Vach'chom icha chi' e b'eyb'al, max in xiv in tz'ib'anb'at juntzañ c'ayb'ub'al tic d'ayex, yic mañ ol sat e c'ool d'ay. Icha chi' svutej in b'a, yujto a Dios ac'jinac jun vopisio tic yuj svach'c'olal. **16** A ac'annac vopisio vac'an servil Jesucristo d'a scal eb' mañ israeloc. Ay vopisio valanel vach' ab'ix yic Dios, yic vach' ay eb' mañ israeloc ol vac'och d'a yol sc'ab'. Icha junoc tas vach' siaj d'a yichañ Dios, icha chi' yaj eb' d'a yichañ, yujto a Yespíritu tz'ic'anoch eb' yicoc.

17 Yujto vac'nacoch Cristo Jesús d'a in c'ool, yuj chi' syal valani to nivan yelc'och jun munlajel tzin c'ulej tic d'a Dios. **18** Max yal vic'anchaañ in b'a yuj tas sc'ulejnac juntzañxo eb' tz'ac'an servil Dios. Palta max in xiv valani tas ix sc'ulej Cristo ved'oc, yic svac' sc'anab'ajej eb' mañ israeloc. Ix in ec' vac' yab'ix eb'. Ay pax juntzañ tas ix in ch'ox d'a scal eb'. **19** Aton juntzañ milagro ix in ch'ox d'a eb', yed' jun-tzañxo tas sch'oxanel spoder Dios. A Yespíritu Dios ix yac' spoder d'ayin. Icha chi' ix vutej ec' valanel vach' ab'ix yic Cristo d'a junjun choñab'. A d'a Jerusalén ix in b'ab'laj yamejoch valaneli. Ix laj in ec' d'a junjun choñab', masanto ix in c'och d'a yol yic Ilírico. **20** Yujto svac' vip valanel vach' ab'ix yic colnab'il b'aj manto yab' yab'ixal Cristo eb' anima. Yuj chi' mañxa in gana tzin ec' valel b'aj toxo ix ec' juntzañxo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' yaleli. 21 Icha syal d'a Slolonel Dios:

> A eb' manto och yab'ix, ol yab' eb'. Yed' eb' manta b'aj tz'ab'an ab'ix, ol nachajel yuj eb', xchicani.

Sgana viñaj Pablo sb'at d'a Roma

22 Yuj vopisio tic, maxto yal-laj in b'at ex vila', vach'chom tzijtum elxo in naan jun chi'. 23 Ayxo yab'ilal voch ijan in naani. Xal ticnaic, mañ-xalaj in munlajel d'a juntzañ lugar tic. 24 Yuj chi' tzin na' to ayic ol in b'at d'a España ol in ec' ex vila', yic ol in tzalaj ex vilani. Ol lajvoc vec' jayeoc c'ual eyed' ta', in gana ol ex colvaj ved'oc yic ol in c'och d'a España chi'. 25 Palta a ticnaic, ol in b'ab'laj ec' d'a Jerusalén yic ol vic'-b'at jun ofrenda d'a eb' creyente ta'. 26 Yujto a eb' aj Macedonia yed' eb' aj Acaya, ix el d'a sc'ool eb', ix yic'-chaañ jun ofrenda eb' yic eb' creyente meb'a' d'a Jerusalén chi'. 27 Ix el d'a sc'ol eb' yac'an jun ofrenda chi', yujto ichato ay sb'oc eb' d'a eb'. Yujto a eb' aj Jerusalén chi', a eb' colvajnac d'a eb' mañ israeloc chi' yuj yojtacanel co Mam Dios eb'. Yuj chi', a eb' mañ israeloc chi' ay ton yalan yic eb' scolvaj d'a eb' yed' yofrenda chi'. 28 Yuj chi' yovalil ol ec' vac'can jun ofrenda chi' d'a eb' aj Jerusalén chi'. Ol lajvoc chi', ol ec' ex vilani ayic van in b'at d'a España chi'. 29 Vojtac to ayic ol in c'och eyed' ta', mañ jantacoc svach'c'olal Cristo ol yac' d'ayoï eyed'oc.

30 Ex vuc'tac ex vanab', a Yes-píritu Dios tz'ac'an co xajanej co b'a. Yuj chi' tzin tevi d'ayex to tzeyac' eyip eyoch ved' d'a lesal. Tzex lesalvi vuuj d'a Dios yujto icha chi' sgana Cajal Jesucristo. 31 Tze c'an d'a Dios vuuj yic ol in scolcanel d'a yol sc'ab' eb' mañ creyenteoc d'a yol yic Judea. Tzex lesalvi pax yuj jun ofrenda ol vic'b'at tic d'a eb' creyente d'a Jerusalén, yic tzalajc'olal ol scha eb'. 32 Tzex lesalvi pax vuuj yic tzalaj-c'olal ol in c'och eyed' ta', ta icha chi' sgana Dios. Axo ta' ol vic' vip jayeoc c'ual. 33 Ochocab' Dios jun ac'um junc'olal eyed' e masanil ta'. Amén.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb' creyente

16 1 A ix canab' Febe tic, yac'-nac servil ix d'a jun iglesia d'a choñab' Cencrea. Tzeyil janic' ix. 2 Vach' tzeyutej e chaan ix sc'och ta', yujto yicxo ix Cajal Jesús qued'oc. Yujto a oï creyente oï tic, smoj icha chi' scutej co chaan eb' cuc'tac eb' canab' tz'ec' d'ayoï. Tzex colvaj d'a ix yuj tastac yovalil tz'och yuuj. Yujto tzijtum eb' b'aj ix colvaj ix. Añejtona' colvajnac pax ix d'ayin.

3 Tic svac'b'at stzatzil sc'ool ix canab' Priscila yed' viï cuc'tac Aquila, aton eb' junñej ix in munlaj yed'oc d'a yic Cristo Jesús. 4 Ijan chamnac eb' vuuj, ayic xid' in scolanelta eb' d'a yol sc'ab' chamel. Yuj chi' svac' yuj diosal d'a eb'. Mañoc inñej svac' yuj diosal d'a eb', a eb' creyente d'a junjun iglesia d'a scal eb' mañ israeloc, syac'pax yuj diosal eb' d'a eb'. 5 Svac'b'at stzatzil sc'ol eb' creyente smolb'ej sb'a d'a spat eb' chi'. Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viï cuc'tac Epeneto. Te xajanab'il viï vuuj. A viï ix b'ab'laj ac'anoch Cristo d'a sc'ool d'a yol yic Asia. 6 Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol ix María, jun ix smunlaj val d'a e cal. 7 Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol eb' vet-choñab', aton viñaj Andrónico yed' ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Junias. Junñej ochnac oñ yed' eb' preso junel. Nivan yelc'och eb' d'a co cal a oñ schecab' oñ Cristo tic. A eb' b'ab'el creyente d'a vichañ.

8 Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Amplias. Xajan viñ vuuj, yujto yac'nacoch Cajal Jesús viñ d'a sc'ool. **9** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Urbano, yujto junñej tzoñ munlaj yed' viñ d'a yic Cristo Jesús. Svac'anb'at yic viñ cuc'tac Estaquis, xajanab'il pax viñ vuuj. **10** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Apeles. A viñ chi' ix checlaj val eli to ayoch Cristo d'a sc'ool viñ. Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol eb' yic viñaj Aristóbulo. **11** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ vetchoñab' scuch Herodión yed' eb' yic viñaj Narciso creyentexo. **12** Svac'paxb'at stzatzil sc'ol eb' ix canab' Trifena yed' ix Trifosa. A eb' ix chi' smunlaj val eb' ix d'a yic Cajal Jesús. Svac'paxb'at yic ix canab' Pérsida. Xajan ix vuuj, nivanxo ix munlaj ix d'a yic Cajal Jesús. **13** Svac'anpaxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Rufo, aton viñ nivan yelc'och d'a scal eb' yicxo Dios yed' pax stzatzil sc'ol ix snun viñ. A ix snun viñ chi', icha val in nun yutejnac sb'a ix d'ayin. **14** Svac'paxb'at stzatzil sc'ol viñ cuc'tac Asíncrito, viñaj Flegonte, viñaj Hermas, viñaj Patrobas, viñaj Hermes yed' juntzañxo eb' viñ cuc'tac ayec' yed' eb' viñ. **15** Añejtona', svac'paxb'at stzatzil sc'ool viñ cuc'tac Filólogo, ix canab' Julia, viñ cuc'tac Nereo yed' ix yanab' viñ, ix canab' Olimpas yed' pax masanil eb' cuc'tac ayec' yed' eb'.

16 Slaj eyac'laj stzatzil e c'ool d'a tzalajc'olal yujto yic exxo Dios. A eb' yicxo Cristo d'a junjun choñab' d'a tic, syac'b'at stzatzil e c'ool eb'.

17 Ex vuc'tac ex vanab', ay eb' ay d'a e cal van yac'lan e poj e b'a. Syac'lan pax eb' yac'an juvoquel e pensar. Palta mañ ichoc ta' syal juntzañ c'ayb'ub'al b'aj c'ayb'ab'il ex. Yuj chi', tzeyil val e b'a d'a eb'. Yovalil tzeyiq'uel e b'a d'a eb'. **18** Yujto a eb' chi', mañoc Cajal Jesucristo syac' servil eb'. Añej juntzañ tas sgana snivanil eb' syac' servil. Syac'an musansatil juntzañ eb' maxto nachajel yuuj eb'. Te nanam syutej sb'a eb' yalani. Ichato vach' syal eb', palta mañ vach'oclaj. **19** Palta a ex tic, masanil anima ojtannac tas tzeyutej e c'anab'ajan Dios. Yuj chi' tzin tzalaj eyuuj. In gana jelan tzeyutej e b'a d'a juntzañ tas vach'. Axo juntzañ tas malaj svach'il, mañ e comon c'ulej. **20** A Dios ac'um junc'olal. A ol ac'an eyac' ganar viñ Satanás d'a elañchamel, ol can viñ d'a yalañ eyuuj. In gana syac' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex ta'.

21 A viñaj Timoteo tic, junñej tzin munlaj yed' viñ d'a tic. Syac'b'at stzatzil e c'ool viñ yed' eb' vetchoñab' tic, aton viñaj Lucio, viñaj Jasón yed' viñaj Sosípater.

22 A in Tercio in, a in van in tz'ib'anb'at jun scarta viñaj Pablo tic d'ayex, svac'paxb'at stzatzil e c'ool, yujto yic ex Cajal Jesús ved'oc.

23 Syac'paxb'at stzatzil e c'ool viñ cuc'tac Gayo. A d'a spat viñ ayoñ eq'ui. A d'a tic smolb'ej sb'a eb' creyente smasanil. A viñ cuc'tac Erasto, tesorero yic jun choñab' tic yaj viñ, syac'b'at stzatzil e c'ool viñ yed' viñ cuc'tac Cuarto.

Syal vach' lolonel viñaj Pablo d'a Dios

24-25 A ticnaic, calec vach' lolonel d'a Dios, yujto syal yac'an co tec'anil d'a masanil tiempo. Yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha chi' syal jun vach' ab'ix svalcaneli, aton yab'ixal Jesucristo. Yictax ix sb'oan yolyib'añq'uinal tic Dios, c'ub'ab'ilxo yab'ixal Cristo yuuj. **26** Palta axo ticnaic, syac' jun ab'ix tic yojtaquejel eb' anima yuj Slolonel tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' d'a peca'. A Dios chi', ayñej ec' d'a masanil tiempo. A tz'alani to a eb' anima ay d'a junjun choñab', yovalil syojtaquejel jun ab'ix tic eb', yic ol yac'och eb' d'a sc'ool, axo sc'anab'ajan eb' chi' ta'.

27 Añej Dios te jelan. Calec vach' lolonel d'ay yuj Jesucristo d'a masanil tiempo. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Sb'ab'el Carta San Pablo
D'A EB' AJ CORINTO

B'ab'el Corintios sb'i jun carta tic, aton jun sb'ab'el carta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a choñab' Corinto. Syalb'at viñ d'a eb' to sya'ilej sb'a eb' d'a chucal yed' d'a juntzañ c'ayb'ub'al malaj svach'il. A d'a jun tiempoal chi', a choñab' Corinto chi', a nivan choñab' yaj d'a juntzañxo choñab' ay d'a yol yic Acaya. A d'a Corinto chi', mañ jantacoc eb' choñvajum, yuj chi' mañ jantacoc comon c'ayb'ub'al ay ta', mañ jantacocpax chucal.

Och viñaj apóstol Pablo chi' ilc'olal, yujto slaj spoj sb'a eb' creyente, ay pax eb' tz'em d'a ajmulal, slaj yic'lanb'at sb'a eb' d'a yichañ eb' yajal mañ creyenteoc. A juntzañ noc' chib'ej tz'ac'ji d'a comon dios, schipax noc' eb'. Syalanpaxb'at viñ yuj juntzañ opisio tz'ac'ji d'a eb' creyente yuj Yespíritu Dios, yuj tas tz'aj yoch culto d'a stzolal yed' pax yuj juntzañ comon c'ayb'ub'al tz'alji yuj eb' creyente schami. Palta syal viñaj apóstol Pablo chi' to a eb' creyente yic Cristo schami, ol pitzvocxi eb'. A d'a capítulo 13 syala' tas tz'aj co xajanan co b'a, yic scheclaji to ayec' Dios d'a co cal.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, avtab'il in och schecab'oc Cristo Jesús, yujto icha chi' ix el d'a sc'ol Dios d'a vib'añ. A in yed' viñ cuc'tac Sóstenes **2** sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex yiglesia exxo Dios d'a choñab' Corinto. Yic exxo Dios, yujto junxoñej eyaj yed' Cristo Jesús, yujto a Dios avtannac ex och yicoc yed' jantacñej eb' syal sb'a d'a Cajal Jesucristo d'a junjun choñab'. A Jesucristo, Yajal yaj d'ayoñ yed' eb'. **3** In gana, a co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo tz'ac'an svach'c'olal d'ayex, syac'anpax sjunc'olal d'ayex ta'.

Vach'c'olal sco cha yuj Jesucristo

4 Masanil tiempo svac' yuj diosal d'a Dios eyuuj, yujto sch'oxnacxo svach'c'olal d'ayex yuj Cristo Jesús. **5** Mañ jantacoc svach'c'olal Dios syac' d'ayex, yujto junxoñej eyaj yed' Cristo. Yuj chi' tz'acan ix nachajel eyuuj tas ix yac' Dios chi' d'ayex. Añejtona' tz'acan ix yac' eyalel masanil juntzañ chi'. **6** A d'a e cal ix checlajelta yab'ixal Cristo, to yel. **7** A ticnaic, van e tañvan jun c'ual ayic ol jax Cajal Jesucristo. Axo Dios tz'acan syutej yac'an masanil yic d'ayex. **8** A' ol ac'an stec'anil e pensar masanto ol ja slajvub' c'ual, yic vach' ayic ol jax Cajal Jesucristo chi', malaj jab'oc e paltail d'a yichañ. **9** A Dios tz'elñejc'och tas syala'. A' ix oñ avtanoch yicoc, yic ay calan quic yed' Yuninal, aton Cajal Jesucristo.

Ay eb' sgana spojel sb'a

10 Ex vuc'tac ex vanab', tzin tevi d'ayex d'a sb'i Cajal Jesucristo chi' to junxoñej tzeyutej e pensar e masanil ta'. Mañ e comon pojej e b'a. Jun lajanñej tzeyutej e pensar, jun lajanñej tzeyutej pax e naan masanil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tastac. **11** Ex vuc'tac ex vanab', svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto a eb' yic ix Cloé ix alan d'ayin to van spitzvi oval d'a e cal ta'. **12** Syalelc'ochi to ch'occh'oc van eyalan junjun ex. Yujto ay ex van eyalan icha tic: Yic in viñaj Pablo, xe chi. Ay ex pax tzeyala': A in tic yic in viñaj Apolos, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in viñaj Pedro, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in Cristo, xe chi. **13** Palta ¿tom cha ox macañ yaj Cristo chi' tze na'a? A in Pablo in tic, ¿tom tze na'a to a in chamnac in d'a te' culus eyuuj? ¿Tom a d'a in b'i a in Pablo in tic ix ex ac'ji bautizar? **14** Yuj val dios, yujto añej viñaj Crispo yed' viñaj Gayo vac'nac bautizar ta', mañ tzijtumoc ex vac'nac bautizar. **15** Yuj chi', max yal-laj eyalani to a d'a in b'i ac'b'il ex bautizar. **16** A… añejtona' vac'nac pax bautizar viñaj Estéfanas yed' eb' yal yuninal. Tzin na'a, tecan mañxa val eb' vac'nac bautizar ta'. **17** Mañ yujoc vac'an bautizar ix yac' vopisio Cristo, palta yuj valanel vach' ab'ix yic colnab'il. Mañ jelanoc svutej in b'a yic svalanel vach' ab'ix tic, yic vach' a schamel Cristo d'a te' culus, añej te nivan yelc'och d'a eb' tz'ab'ani.

Ayoch spoder Dios d'a Cristo

18 A yab'ixal schamel Cristo d'a te' culus, malaj yelc'och d'a yichañ eb' anima van sateq'ui. Palta a oñ van oñ scolanel tic, spoder Dios yaj yab'ixal tic d'ayoñ. **19** Yujto syalcan icha tic d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

> A eb' jelan, ol in satel sjelanil eb' chi'. Axo eb' ay spensar, ol vac' somchajel eb', xchicani.

20 Yuj chi', malaj vach' yoch eb' jelan yed' eb' c'ayb'um. Malaj pax vach' yoch eb' jelan syutej scolan sb'a, yujto a Dios ix ch'oxani to a jun jelanil yic yolyib'añq'uinal tic, malaj jab'oc yelc'ochi. **21** Yujto yuj sjelanil Dios ix snacani to a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, mañ yujoc sjelanil eb' syal yojtacanel Dios chi' eb'. Palta ix el d'a sc'ool Dios chi' to a yuj jun ab'ix scalel tic tzoñ colchaji, tato scac'och d'a co c'ool, vach'chom a d'a eb' anima malaj yelc'och jun ab'ix tic.

22 A eb' israel, snib'ej eb' syil juntzañ smilagro Dios. Axo eb' griego, añej sjelanil eb' tzec' sayeq'ui. **23** Palta a oñxo pax tic, scalel yab'ixal Cristo, chajtil ix aj scham d'a te' culus. A eb' israel chi', toñej somchaj sc'ool eb' yuuj. Axo eb' mañ israeloc, quistalil yaj jun ab'ix tic d'a eb'. **24** Palta a oñxo pax tic, ix oñ yavtejoch Dios yicoc. Yuj chi', vach'chom israel oñ, mato mañ oñ israeloc, cojtac to a Dios ayoch spoder d'a Cristo, ay pax och sjelanil d'ay. **25** Yujto a Dios ac'annaccot Cristo yic schami, axo snaan eb' anima to ichato malaj spensar Dios chi', malaj pax spoder snaan eb'. Palta ix checlajeli to ec'to sjelanil d'a yichañ eb' smasanil, ec'to pax spoder. **26** Ex vuc'tac ex vanab', a oñ mach oñ tzoñ yavtejoch Dios yicoc, yovalil snachajel jun tic cuuj to a eb' syavtejoch yicoc, jayvañ̃ñej eb' ay tas yojtac d'a yichañ eb' yetanimail. Jayvañ̃ñej eb' yajal, jayvañ̃ñej pax eb' ay yelc'och d'a yichañ eb' yetanimail syavtejoch yicoc. **27** Yujto a eb' malaj val tas yojtac d'a yichañ eb' yetanimail, a eb' ix sic'chaañ Dios, yic vach' axo eb' jelan sq'uixvicanel eb'. A eb' malaj yelc'och d'a yichañ eb' yetanimail, a eb' ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sic'chaañ, yic vach' axo eb' ay yelc'ochi, sq'uixvipaxcanel eb'. **28** A Dios sic'anpaxchaañ eb' malaj vach' yoch d'a yichañ eb' anima yed' eb' paticab'ilcanel yuj eb', aton eb' malaj yelc'ochi. Icha chi' syutej Dios sch'oxani to a juntzañ tas ay yelc'och d'a yichañ eb' anima, malaj jab'oc yelc'och d'a yichañ Dios chi'. **29** Yuj chi' malaj junoc mach syal yic'anchaañ sb'a d'a yichañ Dios. **30** Palta A' ix oñ ac'anoch yicoc Cristo Jesús. Aton sjelanil Cristo chi' syac' d'ayoñ. Yuuj syala' to vach' oñ d'a yichañ, tzoñ yac'anpax och yicoc. Añejtona' yuj Cristo chi', colchajnac oñxo eli. **31** Tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios icha tic: Tato ay mach sgana syac'och junoc tas yipoc sc'ool, más am vach' tato añej Dios Cajal syac'och yipoc sc'ool, xchicani.

Añej yab'ixal Cristo yalnaquel viñaj Pablo

2 **1** Ex vuc'tac ex vanab', ayic ix in ec' valel yab'ixal Dios te yel d'a e cal, mañ jelanoc ix vutej in loloni. Mañoc juntzañ lolonel syal eb' jelan ix ec' valeli. **2** Yujto ayic ix in ec' d'ayex, ix in na to malaj junocxo tas svac' eyojtaquejeli. Añej val yab'ixal Jesucristo ix ec' valel d'ayex, to ix cham d'a te' culus. **3** Ayic ix in ec' ta', icha junoc anima malaj yelc'ochi, icha chi' ix vutej in b'a. Ix in ib'xiq'ue yuj xivelal. **4** Ix in nib'ej to mañoc in ix ex in montej. Yuj chi' ayic ix in lolon eyed'oc, ix valan eyab'i. Mañ jelanoc ix vutej in b'a ayic ix valan d'ayex. A Yespíritu Dios, montannac ex yed' spoder Dios chi'. **5** Yuj chi', mañ yujoc sjelanil anima van eyac'anoch Dios d'a e c'ool ticnaic, palta yujñej spoder chi'.

A Espíritu tz'ac'an cojtaquejeli chajtil yaj Dios

6 Palta axo d'a eb' creyente tec'anxo, ay jun jelanil svalel d'a scal eb'. A jun jelanil svalel chi', mañ yicoc yolyib'añq'uinal tic, mañoc pax d'a eb' yajalil yolyib'añq'uinal tic scoti, yujto a juntzañ tic, toxo ol lajvoqueloc. **7** Palta a jun jelanil svalel chi', aton sjelanil Dios. A jun jelanil chi', max nachajel yuj eb' anima, yujto c'ub'ab'ilel d'a eb'. A Dios najinacxocan jun tic yuj co vach'iloc, ayic manto sb'o yolyib'añq'uinal tic. **8** Malaj junoc eb' yajal snachajel jun tic yuuj. Q'uinaloc tato ix nachajel yuj eb', maj am yac'och Cajal Jesús eb' te nivan yelc'och d'a te' culus. **9** Palta syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic:

> Ay val jun tas sb'onaccan Dios,
> yic syac' d'a eb' xajanani. Manta
> junoc mach tz'ilan jun chi',
> manta pax mach tz'ab'ani.
> Malaj pax junoc mach syal snaaneli, xchicani.

10 Palta a Dios tz'ac'an cojtaquejel juntzañ tic yuj Yespíritu. Yujto a Yespíritu chi' tz'ojtacanel masanil tasi. A juntzañ tas yic Dios, max nachajel yuj anima, palta axo Yespíritu Dios chi' yojtac.

11 A d'a scal anima, malaj junoc mach ojtannac tas yaj spensar junocxo anima. Yujto munil cojtac junjun oñ tas ay d'a co pensar. Icha pax chi' Dios, añej Yespíritu ojtannac tas sna'a. **12** A oñ tic, mañoclaj espíritu yic yolyib'añq'uinal tic co chanac. Palta a jun Espíritu cotnac d'a Dios, a jun chi' co chanac. Yuj chi', a juntzañ tas syac' Dios d'ayoñ yuj svach'c'olal, snachajel cuuj. **13** A

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ lolonel scal tic, mañ yujoc co jelanil snachajel cuuj. Palta a Yespíritu Dios tz'ac'an nachajel cuuj. A juntzañ c'ayb'ub'al tic, yic Yespíritu Dios chi'. Yuj chi', a eb' b'aj ayochi, aton eb' syal co c'ayb'ani.

14 A eb' mañ ayococh Yespíritu Dios d'ay, max yac'och juntzañ c'ayb'ub'al tic eb' d'a sc'ool, yujto malaj tz'och d'a eb'. Max yal-laj scomon nachajel juntzañ tic yuj eb', yujto añej Yespíritu Dios chi' tz'ac'an cojtaquejeli. **15** Palta a eb' b'aj ayxo och Yespíritu Dios chi', syal sch'olb'itan tas yaj masanil tastac eb', tato vach' d'a yichañ Dios, mato maay. Palta malaj junoc anima syal sch'olb'itan tas yaj eb'. **16** Yujto tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios: ¿Tom ay val junoc mach ojtannac tas sna Dios Cajal? ¿Toc ay junoc mach ol yal sc'ayb'ani? xchicani. Palta a oñxo tic, ayxo och spensar Cristo d'ayoñ.

Quetmunlajvumal co b'a d'a yic Dios

3 **1** Ex vuc'tac ex vanab', ayic ix in ec' d'a e cal, maj yal-laj valan d'ayex icha svutej valan d'a eb' sc'anab'ajan Yespíritu Dios. Yujto a e pensar tzex ac'an mandar, ichato unin exto d'a yic Cristo. **2** Lajanexto icha junoc nene' unin maxto yal svaan ixim vail. Yuj chi', icha tz'utaj yac'ji chunoc junoc nene' unin, icha chi' ix vutej valan juntzañ c'ayb'ub'al d'ayex. Añej juntzañ c'ayb'ub'al mañ ajaltacoc ix ec' val d'ayex, yujto a juntzañ c'ayb'ub'al ya, maxto techaj eyuuj. Palta añejtona' icha ex ta' ticnaic, **3** yujto añeja' a e pensar tzex ac'an mandar. Ina añeja' ay e chichonc'olal, añeja' e gana tze poj e b'a. Yuj chi' syalelc'ochi to añeja' e pensar tzex ac'an mandar. Lajan val tzeyutej e b'a yed' eb' manto ojtannacoc Dios. **4** Yujto ayex tzeyala': A in tic, yic in viñaj Pablo, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in viñaj Apolos, xe chi. Ayic tzeyalan icha chi', syalelc'ochi to te lajan e pensar yed' eb' manto ojtannacoc Dios.

5 ¿Tom ay velc'och a in Pablo in tic? Añejtona' viñaj Apolos chi', ¿tom ay yelc'och viñ? Yujto a oñ tic, yac'umalñej servil Dios caji. Cuuj eyac'nacoch Cajal Jesús d'a e c'ool. Toñej tzoñ munlaj junjun oñ, ato syala' tas copisio ix yac'a'. **6** A in tic, ayic ix in ec' d'a e cal, ichato ix in ec' vavejcan juntzañ iñat. Axo viñaj Apolos chi', ichato a viñ ix ac'anoch yalil. Palta a Dios ix ex ac'an q'uib'oc. **7** Yuj chi', a eb' tz'avani yed' eb' tz'ac'anoch yalil, malaj yelc'och eb'. Añej Dios ay yelc'ochi, yujto a tz'ac'an q'uib'oc. **8** A eb' tz'avani yed' eb' tz'ac'anoch yalil, lajanñej yelc'och smunlajel eb' chi'. Palta ol scha spac eb' d'a Dios, ato syala' jantac smunlajel junjun eb'. **9** Yuj chi' a oñ tic, quetmunlajvumal co b'a cac'an servil Dios. A exxo, icha yaj juntzañ avb'en chi' eyaj d'a yichañ Dios.

Añejtona', icha yaj junoc pat van sb'oan Dios, icha chi' eyaji. **10** A inxo tic, icha yaj junoc ojtannac sb'oan pat, icha chi' vaj yuj svach'c'olal Dios. A in tic, ayic vec'nac d'a e cal ta' ichato ec' vac'nac em yipumal yich junoc pat. Axo ticnaic, ch'ocxo mach van smunlaj d'a e cal. Yuj chi' ichato van yac'anq'ue xan d'a yib'añ jun yich chi'. A junjun mach smunlaj ta', yovalil syil eb' tas syac'q'ue eb' d'a yib'añ chi'. **11** Malaj junocxo mach syal yac'anem junocxo yich d'a e cal ta', yujto a jun yich ayxoem

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi', aton Jesucristo. **12** Axo eb' smunlaj d'a jun munlajel chi', ay eb' te vach' smunlaji. Ichato a q'uen oro, q'uen plata yed' juntzañxo q'uen te caro stojol syac'q'ue eb' d'a yib'añ, yujto te vach' smunlaj eb'. Ay pax eb' mañ vach'oc smunlajel. Ichato a te te' syac'lab'ej eb', añ ac, te' aj, icha chi' juntzañ syac'q'ue eb' d'a yib'añ. **13** Palta a co munlajel junjun oñ ol checlajeloc ayic ol ja sc'ual sch'olb'itaji. Icha junoc c'ac' sjavi, icha chi' ol aj yilji co munlajel junjun oñ, a to syala' tom vach', mato maay. **14** A eb' mañ ol tz'ab'at smunlajel chi', aton eb' chi' ol chaan spac. **15** Palta ay pax eb' malaj svach'il smunlajel. Icha junoc pat, a añ ac ayoch yichtacoc, c'un stz'ab'ati, icha chi' ol aj smunlajel eb' chi' ayic ol iljoc. Yuj chi', malaj jab'oc spac ol scha eb'. Ol colchaj eb', palta icha tz'aj junoc scolchajelta d'a scal c'ac', icha chi' ol aj scolchaj eb'.

16 ¿Tom mañ eyojtacoc to stemplo Dios eyaji, axo Yespíritu cajan ec' d'a e cal e masanil? **17** Tato ay mach sjuanel stemplo Dios chi', a Dios chi' ol satanpaxeloc. Yujto a stemplo chi', yicñej yaji. A stemplo sval tic, a ex toni.

18 Malajocab' mach syac' musansatil sb'a. Tato ayex tze na'a to jelan ex d'a yic yolyib'añq'uinal tic, yovalil tzeyiq'uemta e b'a, ichato malaj tas eyojtac, yic vach' ol yac' e jelanil Dios. **19** Yujto a jelanil yic yolyib'añq'uinal tic, malaj yelc'och d'a yichañ Dios. Yujto icha chi' yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: A eb' jelan syutej sb'a, a Dios ol yaman eb' d'a scal sjelanil chi', xchi. **20** Syalanpax junxo tic: Yojtac Dios Cajal to a tas sna eb' jelan, toxon malaj jab'oc yelc'ochi, xchicani. **21** Yuj chi', max yal eyac'anoch e pensar d'a junoc anima yic tzeyic'chaañ e b'a yuuj. Yujto masanil tas syac' Dios eyiquej. **22** Vach'chom a in Pablo in tic, ma viñaj Apolos, ma viñaj Pedro, jun yolyib'añq'uinal tic, co q'uinal, chamel, juntzañxo tas ay ticnaic yed' juntzañ tas toto ol javoc, masanil syac' Dios eyiquej yuj e vach'iloc. **23** A ex tic, yic exxo Cristo qued'oc. Axo Cristo chi', a Dios ay yico'.

A smunlajel eb' schecab' Jesucristo

4 **1** Mañ eyac'och e pensar d'ayoñ, yujto yac'umalñej servil Cristo caji. A copisio to scac' c'ayb'aj juntzañ sc'ayb'ub'al Dios, aton juntzañ sch'oxnac d'ayoñ. **2** A mach scha yopisio, yovalil jichan syutej smunlaj d'a jun tz'ac'an yopisio chi'. **3** Palta a in tic, max in ochlaj ilc'olal tato a ex tzin e b'eytzitej yuj jun vopisio tic. Vach'chom ch'oc juntzañxo eb' tzin b'eytzitani, palta malaj jab'oc tzin na'a. Añejtona' in, max yal-laj in b'eytzitan in b'a yuj jun vopisio tic. **4** Vach'chom a in pensar tz'alani to malaj jab'oc in paltail, mañ yujoc chi' syal valani to malaj in paltail d'a yichañ Dios, yujto añej Cajal Jesús syal sch'olb'itan tas vaji. **5** Yuj chi', max yal-laj e ch'olb'itan yaj junocxo mach ticnaic. Añej to tze tañvej sja Cajal Jesús, yujto a' ol ch'oxanel masanil tastac. Icha tz'aj scheclajel junoc tas c'ub'ab'ilel d'a scal q'uic'alq'uinal ayic sc'och saquilq'uinal d'ay, icha chi' ol aj scheclaj masanil tastac ta'. A Cajal Jesús chi' ol ac'an checlajoc tas ay d'a co pensar co masanil. Ato val ta' ol yal co vach'il Dios, ato syala' tas co munlajel junjun oñ.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

6 Ex vuc'tac ex vanab', ix valb'at
juntzañ tic d'ayex, tas vaji yed' tas
pax yaj viñaj Apolos chi', yic vach'
snachajel juntzañ c'ayb'ub'al tic
eyuuj. Yujto a in tic yed' viñ, ch'ox-
nab'il caj d'ayex, yic vach' tzeyoj-
taquejeli to max yal-laj eyec' d'a
yib'añ tas syal Slolonel Dios
Tz'ib'ab'ilcani. Yujto max yal-laj
eyic'anchaañ e b'a yuj tas syal yuj
junoc mach, axo junocxo mach max
yal yuuj tze patiquejeli. 7 Malaj junoc
oñ syal quic'anchaañ co b'a, yujto
ec'al copisio d'a junocxo, yujto a tas
syal cuuj, a Dios tz'ac'an d'ayoñ. Yuj
chi', max yal-laj quic'anchaañ co b'a
yuuj. Max yal-laj calani to munil
quico', yujto a Dios chi' tz'ac'an
d'ayoñ.

8 A exxo tic, ¿tom tz'acan exxo e
naani? ¿Tom e chanacxo masanil yic
Dios e naan ticnaic? Tecan yajal exxo
e naani. Palta a oñxo pax tic, mañ oñ
yajaloclaj eyed'oc. Comonoc to d'a
val yel yajal ex, yic a oñ tic, tzoñ
ochpax yajalil chi' eyed'oc. 9 Tzin
na'a to ix sch'ox Dios to a oñ schecab'
oñ Cristo tic, slajvub'xo caji. Icha yaj
junoc anima ayxo och chamel d'a
yib'añ, icha chi' caji. Axo eb' anima
d'a yolyib'añq'uinal tic yed' eb'
ángel, toñej tz'och q'uelan eb', sat
sc'ool eb' oñ yilani. 10 Ichato malaj
co pensar d'a yichañ anima, yujto
ayoch co pensar d'a Cristo. Palta a
exxo tic, te jelan exxo d'a yic Cristo e
naani. Cojtac to mañ oñ tec'anoc. A
exxo tic, ichato te tec'an exxo. A oñ
tic, tzoñ spatiquejel eb' anima. Palta
a exxo tic, te ay val eyelc'och d'a sat
eb'. 11 Añejtona' ticnaic, ay b'aj ya
tzoñ ec' yuj vejel yed' yuj taquiñtial.
Malaj pax co pichul. Ay b'aj tzoñ
smac' eb' anima. Malaj pax co pat.

12 Tz'el val quip co munlaj yed' co
c'ab' tic. Ay mach tzoñ b'uchani,
palta sco c'ancot svach'c'olal Dios d'a
yib'añ eb'. Ay b'aj syac'och yaelal eb'
d'a quib'añ, palta scac'ñej techajoc.
13 Syal co pecal eb', te chuc syal eb',
palta te emnaquil scutej co b'a cac'an
yab'ix eb'. A d'a yolyib'añq'uinal tic,
icha c'alem, icha chi' caj d'a eb'
anima. Añejtona' masanto ticnaic,
icha canlemal anima cajcan d'a
yichañ eb'.

14 Mañ yujoc ex vac'an q'uixvelal
tzin tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayex.
Palta tzex in cacha', yujto icha junoc
vuninal te xajan vuuj icha chi' eyaji.
Icha chi' eyaj vuuj ticnaic. 15 Vach'-
chom ay lajuñeoc mil eb' e c'ayb'umal
tzex c'ayb'an d'a yic Cristo, palta jun-
ñej jun icha e mam yaji. A in ton tic,
icha mamab'il vaj d'ayex, yujto a in in
b'ab'laj alejnac el vach' ab'ix d'ayex
ta'. 16 Yuj chi', tzin tevi d'ayex to tze
c'anab'ajej val in b'eyb'al tic.

17 Yuj val jun tic, tzin checb'at
viñaj Timoteo tic d'ayex. Icha val to
vuninal yaj viñ d'a yichañ Cajal Jesús.
Te xajanab'il viñ vuuj, tzin
sc'anab'ajej val viñ. A viñ ol b'at alan
d'ayex, ol e naancoti tas ix vutej in
b'eyb'al ayic ix vac'anoch in pensar
d'a Cristo. Icha svutej in c'ayb'an eb'
creyente d'a junjun iglesia, icha chi' ol
yutoc viñ ex sc'ayb'anxi. 18 Ay ab' jay-
vañ eb' syic'chaañ sb'a d'a e cal, yujto
a snaan eb' to mañxo ol in b'at ex vila'.
19 Palta a tz'aj in naani to toxo ol in
b'at ex vila', tato icha chi' sgana Cajal
Jesús. Ato ta' ol vila' tato yel ay tas
syal yuj eb', ma to toñej syal eb'.
20 Yujto mañ yujocñej junoc tas scala'
scheclajeli to ayoñxo och d'a yol sc'ab'
Dios. Palta tato ayoch spoder Dios chi'
qued'oc, yel ayoñxo och d'a yol sc'ab'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

21 Palta a ticnaic, ¿b'aja junoc tas e
gana sb'at in b'o d'ayex? ¿Tom e gana
b'at vac'och e yaelal yuj e mul? ¿Mato
e gana b'at in ch'oxeli to xajan ex
vuuj, nanam b'at vutej in b'a d'ayex?

Jun ajmul sch'olb'itaj yaji

5 **1** Ix vab'i to ay jun viñ te ajmul
d'a e cal. Tob' ix yic' ix schab'il
snun viñ. A jun chi', te chuc. A d'a
scal eb' manto ojtannacoc Dios, malaj
jun chi'. **2** Eyojtac to icha chi' ix
sc'ulej viñ, palta añeja' eyic'anchaañ
e b'a. Smoj val to tzex och ilc'olal
yuuj. A jun viñ ix c'ulan jun chucal
chi', yovalil tzeyiq'uel viñ d'a e cal.
3 A inxo tic, vach'chom mañ in ayoc
ec' eyed' ta', palta ichato ay in val ec'
eyed'oc. Yuj chi', toxo ix in b'eytzitej
tas yaj jun viñ chi', yujto ichato ay in
ec' eyed' ta'. **4** Yuj chi', ayic tze mol-
b'an e b'a d'a sb'i Cajal Jesús ta' yed'
yipalil yac'an mandar, a inxo tic,
ichato ol in c'och eyed'oc. **5** Axo jun
viñ chi', ac'jocab'can och viñ d'a yol
sc'ab' viñ Satanás, yic ol satcanel
snivanil viñ, yic vach' ol colchaj viñ
ayic ol jax Cajal Jesús.

6 Yuj jun chucal d'a e cal chi', mañ
smojoc tzeyic'chaañ e b'a. ¿Tom mañ
eyojtacoc to a jab'oc yich pan, spaj-
b'ib'at ixim pan chi' smasanil yuuj?
7 A juntzañ co b'eyb'al d'a yalañtaxo,
lajan icha yich pan chi'.[a] Yuj chi'
actejeccan juntzañ e b'eyb'al chi' yic
icha chi' ol aj e yoch icha ixim pan to
malaj jab'oc spaltail, aton ixim svaji
d'a q'uiñ chi'. Yujto val yel icha ex
chi' d'a yichañ Cristo, yujto a ix cham
co q'uexuloc, icha noc' calnel
smiljicham yicoc silab' eb' israel yic
snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' d'a
Egipto. **8** Mocab' co nacot schamel
chi' d'a scal chucal. Yovalil d'a
stojolal sco nacoti, yujto a chucal
yed' ajmulal lajan yed' yich pan chi'.

9 Valnacxob'at d'a jun in carta
d'ayex to max yal-laj junñej tzoñ ec'
yed' eb' sc'ulan ajmulal. **10** Mañ
yujoc eb' ajmul d'a yolyib'añq'uinal
tic svalb'ati. Añejtona' eb' syiloch
sc'ool d'a junocxo, eb' elc'um yed' eb'
tz'em cuman d'a juntzañ comon dios,
tato yic yolyib'añq'uinal tic eb', mañ
yujoc eb' svala' to max yal-laj jun
tzoñ ec' yed' eb'. Yacb'an ayoñ ec'
d'a yolyib'añq'uinal tic, ol co c'umlaj
co b'a yed' eb', yujto ayoñ ec' d'a scal
eb'. **11** Palta a jun valnacxob'at
d'ayex, syalelc'ochi tato ay eb'
tz'alani to creyente eb', palta chuc
sb'eyb'al eb', mañxo toc syal junñej
tzex ec' yed' eb'. A eb' sval chi', aton
eb' tic: Eb' ajmul, eb' syiloch sc'ool
d'a junocxo, eb' tz'em cuman d'a jun-
tzañ comon dios, eb' b'ajvajum, eb'
uc'um añ yed' eb' elc'um. A eb' icha
chi' sb'eyb'al, tato syal eb' to
creyente eb', vach'chom toñej tzoñ va
yed' eb', max yal-laj. **12-13** Yujto a
eb' yic yolyib'añq'uinal tic, malaj
calan quic co ch'olb'itan tas yaj eb',
yujto a Dios ol ch'olb'itan eb'. Palta a
eb' creyente, yovalil sco ch'olb'itej
tas yaj eb'. Yuj chi', a jun viñ chuc
chi', pechequel viñ d'a e cal ta'.

A eb' syac' queja sb'a d'a eb' yajal

6 **1** Ix vab'i to ay oval d'a e cal,
tob' b'at eyac'lajoch e b'a d'a
alcal. ¿Tas yuj tze tec'b'ej e b'a e b'at
d'a viñ alcal mañ creyenteoc chi'?

[a] **5.7** A d'a q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto max vajilaj ixim pan ayem yich, max yal paxlaj to ay yich pan ayec' d'a spat eb' israel.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

¿Tas yuj mañoc d'a eb' yicxo Dios tzex b'at e b'o yaji? **2** ¿Tom maï eyojtacoc to a oï yic oñxo Dios tic, ol co ch'olb'itej tas yaj eb' yic yolyib'añ-q'uinal tic? Yuj chi' smoj a oï sco b'o yaj juntzaï chequel yaj tic. **3** ¿Tom maxto nachajel eyuuj to a oï tic, ol co ch'olb'itej tas yaj eb' ángel? Yuj chi', a juntzaï tas ay d'a yolyib'añ-q'uinal tic, smoj co b'oan yaji. **4** Ayic ay juntzaï oval d'a e cal, ¿tas yuj a d'a eb' malaj yopisio yuj iglesia b'at e b'o yaji? **5** Svalb'at juntzaï tic d'ayex, yic vach' tzex q'uixvieli. ¿Tom malaj junoc mach d'a e cal snachajel yuuj sb'oan yaji? ¿Tom malaj junoc mach syal sb'oan yaj d'ayex a ex creyente exxo? **6** Ina ayex b'at eyujej e b'a d'a yichaï eb' viï yajal, palta maï creyenteoc eb' viï.

7 Ayic tzeyac'lanoch d'a eyib'aï chi', tz'och e mul d'a yichaï Dios. Tato ay junoc eb' yicxo Dios maï vach'oc syutej sb'a d'ayex, tzoc eyac' val techajoc. Tato ay mach tz'elc'an junoc tas d'ayex, aq'uec nivanc'olal. **8** Palta ina ayex maï vach'oc tzeyutej e b'a. Ina ayex elc'umex. Icha pax chi' tzeyutej e b'a d'a eb' eyuc'tac d'a eb' eyanab'.

9-10 ¿Tom manto eyojtacoc to a eb' maï vach'oc syutej sb'a, malaj yalan yic eb' sc'och d'a yol sc'ab' Dios? Maï eyac' musansatil e b'a. A eb' scomon em d'a mul, eb' tz'em cuman d'a juntzaï comon dios, eb' ayxo yetb'eyum tz'em d'a ajmulal, eb' syixtej sb'a yed' eb' yetvinaquil. Aïejtona', pax eb' elc'um, eb' syiloch sc'ool d'a junocxo, eb' uc'um aï, eb' b'ajvajum yed' eb' scomon toc'anec' junoc tas d'a yetanimail, aton eb' maï ol c'ochlaj d'a yol sc'ab' Dios.

11 Ay ex icha chi' ix eyutej e b'a d'a yalaïtaxo. Axo ticnaic, ic'b'ilxo el e mul qued'oc. Ac'b'il exxo och yicoc Dios qued'oc. A Dios chi' tz'alani to vach' oñxo d'a yichaï. Icha chi' tzoï aj yuj Cajal Jesucristo ticnaic yed' pax yuj Yespíritu co Diosal.

A co nivanil yicïej Dios yaji

12 Tecan ayex tzeyala': A oï tic, libre co c'ulan masanil tasi, xe chi. Yel toni, palta maï smojoc co c'ulan smasanil. Yel toni, libre co c'ulan juntzaï chi' smasanil, palta malaj junoc tas b'aj syal cac'an co b'a, yic tzoï yac' mandar. **13** Tecan ay ex pax tzeyala': A tas co va'a yic co c'ool yaji, yujto a co c'ool tic, a ay yic pax juntzaï chi', xe chi. Yel toni, palta a Dios ol ac'an lajvoquel juntzaï chi' smasanil. A co nivanil tic, maï yicoc ajmulal, palta to a Cajal Jesús ay yico'. A Cajal Jesús chi', staïvumal yaji. **14** Yuj chi' icha yutejnac Dios yac'an pitzvocxi Cajal Jesús, icha chi' ol yutoc oï yac'anxi pitzvoc yuj spoder.

15 Ina eyojtacxo to a co nivanil tic, icha junoc macaï snivanil Cristo yaji. Yuj chi', ¿tom syal quic'anb'at junoc macaï snivanil chi', b'at cac'anoch yetb'eyumoc junoc ix ajmul ix, yic junxoïej tz'aj yed' ix? **16** Eyojtacxo to a junoc mach syic'laj sb'a yed' junoc ix ajmul ix, junxoïej nivanil tz'ajcan yed' ix. Yujto icha chi' syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, aton b'aj syal icha tic: A eb' schavañil, jun-xoïej nivanil tz'ajcan eb', xchi. **17** Palta ayic scac'anoch co b'a d'a Cajal Jesús, junxoïej animail tzoï ajcan yed'oc.

18 Yuj chi' tzeyic' val el e b'a d'a jun ajmulal chi'. Yujto yalïej tas

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañxo chucal sc'ulej eb' anima, mañoc yed' snivanil eb' sc'ulej. Palta a eb' tz'em d'a ajmulal chi', yed' snivanil eb' smulani. **19** Palta eyojtacxo to a co nivanil tic, stemplo Espíritu Santo yaji. A ayoch cajan d'ayoñ, yujto a Dios ac'jinacoch d'ayoñ junjun oñ. Mañxo quicoclaj co b'a ticnaic, **20** yujto manb'il oñxo eli. Yuj chi', quic'ocab' chaañ Dios yed' co nivanil tic.

Yalnaccan viñaj Pablo yuj eb' tz'och yetb'eyum

7 **1** Ol valb'at yuj juntzañ tas e c'anb'ejnac d'a jun e carta d'ayin. Vach' toni tato ay eb' viñ max och yetb'eyum. **2** Palta ay smay sayan ajmulal eb' viñ. Yuj chi', vach' tz'och yetb'eyum eb' viñ. Yed' pax eb' ix ix, vach' tz'och yetb'eyum eb' ix. **3** A exxo ay ix eyetb'eyum, tzeyac' sgana eb' ix eyetb'eyum chi', yujto eyetb'eyum e b'a. Añejtona', icha chi' tzeyutej e b'a a ex ix ex ayxo viñ eyetb'eyum. **4** Yujto malaj yalan yic jun e nivanil chi' sch'ocoj. A viñ eyetb'eyum chi' ay yalan yic d'ay. Añejtona', icha pax chi' ex ay ix eyetb'eyum, malaj yalan yic jun e nivanil chi' sch'ocoj. A ix eyetb'eyum chi' ay yalan yic d'ay. **5** Yuj chi', yovalil tze c'anab'ajej tas sgana eb' ix e yetb'eyum d'ayex. Añej, tato jun tz'aj e pensar tzeyactancan jun chi' jayeoc c'ual, yic vach' tzex lesalvi d'a Dios d'a smasanil e c'ool. Slajvi yec'b'at jaye' c'ual chi', junñej tzex ajxicani, yic vach' max ex juviel yuj viñ Satanás. Yujto ay smay, max yal e cachan och vaan e nivanil chi'.

6 A juntzañ svalb'at tic d'ayex, mañ checnab'iloc. Toñej svalb'at d'ayex icha tic, yic vach' syal e c'ulan juntzañ chi'. **7** A in tic, tzin na'a to vach' max och eyetb'eyum e masanil icha in tic. Palta ch'occh'oc co pensar junjun oñ yuj Dios, yujto ay eb' yovalil tz'och yetb'eyum. Ay pax eb' mañ yovaliloc.

8 Svalanpaxb'at juntzañxo tic d'ayex, a ex manto och eyetb'eyum yed' ex chamnacxo eyetb'eyum. Vach' ama tzex canñej e ch'ocoj, icha in tic. **9** Palta tato max techaj eyuj e ch'ocoj, ochocab' eyetb'eyum. Yujto vach' tz'och eyetb'eyum, yic max e nib'ej em e b'a ajmulal.

10 A exxo ayxo eyetb'eyum, ol valb'at juntzañ checnab'il tic d'ayex. A juntzañ checnab'il tic, mañ vicoc, yic Cajal Jesús: A ex vanab' ex, max yal-laj e pucan e b'a yed' viñ eyetb'eyum. **11** Palta tato ay junoc ix spuc sb'a yed' viñ yetb'eyum, yovalil scanñej ix ichñej ta'. Añej yed' viñ yetb'eyum ix chi' syal yic'lanxi sb'a junelxo. Añejtona', icha ex pax chi' ex vuc'tac ex, max yal-laj e pucan e b'a yed' ix eyetb'eyum.

12 Ay pax juntzañ exxo, ay junxo ol valb'at d'ayex. Palta mañ schecnab'iloc Cajal Jesús juntzañ tic, yujto munil tzin naelta d'a yol vico'. Tato ay junoc viñ cuc'tac max och ix yetb'eyum creyenteal yed'oc, palta tato ay sgana ix tz'aj yed' viñ, max yal-laj spucan sb'a viñ yed' ix. **13** Añejtona', tato ay junoc ix canab' max och viñ yetb'eyum creyenteal yed'oc, palta tato sgana viñ syic' sb'a yed' ix, max yal-laj spucan sb'a ix yed' viñ. **14** Yujto a viñ yetb'eyum ix chi', vach'chom mañ creyenteoc viñ, ichato yic Dios yaj viñ yed' ix, yujto junñej yaj viñ yed' ix creyente chi'. Añejtona' icha pax chi' junoc ix mañ creyenteoc, ichato yic Dios yaj ix,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yujto junñej yaj ix yed' viñ creyente chi'. Tato mañ yicoc Dios yaj eb', axo yuninal eb', comon animañej am yaj eb'. Palta maay, yic pax Dios yaj eb'. **15** Palta tato a jun mañ creyenteoc chi' sgana spucan sb'a yed' jun creyente chi', spucocab' sb'a eb'. Tato icha chi', axo jun creyente chi', libre tz'ajcani. Max mulanlaj d'a icha chi', yujto sgana Dios to junc'olalñej tzoñ aji. **16** Yujto a ex vanab' ex, mañ eyojtacoc tato ol colchajel viñ eyetb'eyum chi', yujñej eyic'lan e b'a yed' viñ. Añejtona' ex vuc'tac ex ay eyetb'eyum, mañ eyojtacoc tato ol colchajel ix eyetb'eyum chi', yujñej eyic'lan e b'a yed' ix.

17 Junjun oñ, a tas cajcan yuj Cajal Jesús ayic ix oñ yavtanoch Dios yicoc, tzoñ canñej ichñej ta'. Icha chi' svutej pax valan d'a eb' creyente d'a junjun iglesia. **18** Yuj chi', tato ayex chab'ilxo jun yechel circuncisión d'a e nivanil ayic ix ex yavtanoch Dios yicoc, max yal e c'ub'aneli to chab'ilxo jun chi' eyuuj. Añejtona', tato ayex mañ chab'iloc jun yechel chi' eyuuj, ayic ix ex yavtanoch yicoc, maxtzac yal-laj e chaan ticnaic. **19** Taxoñej chab'il jun yechel circuncisión chi' cuuj, mato maay, malaj yelc'ochi. Palta ay val junxo te nivan yelc'ochi to sco c'anab'ajej icha sgana Dios. **20** Más vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji, ayic ix oñ yavtanoch Dios yicoc. **21** Tato ay ex, ayex och checab'vumal ayic ix ex yavtanoch Dios yicoc, mañ ex och ilc'olal. Palta tato syal e colanelta e b'a d'a yol sc'ab' viñ tzeyac' servil chi', más vach' tzeyac' eyip e colanelta e b'a. **22** Yujto a mach ayoch checab'vumal ayic tz'avtajoch yicoc Cajal Jesús, vach'chom manto libreoc yelta b'aj smunlaj chi', palta libre yic'jielta d'a yol sc'ab' chucal yuj Cajal Jesús. Palta axo mach yic sb'a ayic tz'avtajoch yicoc Cristo chi', a ticnaic checab' yaj d'a Cristo. **23** A oñ tic, manb'il oñxo yuj Dios. Yuj chi', maxtzac yal co choñan co b'a d'a eb' anima yic tzoñ can d'a yalañ smandar eb' d'a junelñej. **24** Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', a d'a yichañ Dios, vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji, ayic ix oñ yavtanoch yicoc.

25 A ex manto och eyetb'eyum, malaj junoc schecnab'il Cajal Jesús ol valb'at d'ayex. A tas ol valb'at tic d'ayex, munil tzin na d'a yol vico'. Palta a tas svala', ochocab' yopisio eyuuj, yujto ix oc' sc'ool Dios d'ayin, ix yac'an vopisio tic. **26** Yuj juntzañ yaelal van sja d'a quib'añ tic, tzin na'a to vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji. **27** Yuj chi', a ex ayxo ix eyetb'eyum, mañ e say tas tzeyutej e pucan e b'a. A exxo mantalaj ix eyetb'eyum, vach' ama tato max e say eb' ix. **28** Palta tato ayex tzeyac'och ix eyetb'eyum, mañ muloclaj. Yed' ex pax cob'estac ex, mañ muloclaj tato tzeyac'och viñ eyetb'eyum. Palta a eb' tz'och yetb'eyum, más ol yil syaelal eb' d'a yolyib'añq'uinal tic. Yuj chi' svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto in gana max ja juntzañ yaelal tic d'a eyib'añ.

29 Ex vuc'tac ex vanab', a junxo tic sval d'ayex: A tiempo jab'xoñej ticnaic, yuj chi', a eb' viñ ay ix yetb'eyum, max yal-laj añej d'a ix yetb'eyum eb' viñ chi' syac'och spensar. **30** A eb' scusi, max yal-laj añej jun scuselal eb' chi' sna'a. Yed' eb' stzalaji, max yal-laj añej jun stzalajc'olal eb' chi' sna'a. Yed' eb' smanvaji, mañocñejocab' ta' syac'och

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

spensar eb'. 31 Añejtona' eb' syam-
c'ab'an juntzañ tas ay d'a yolyib'añ-
q'uinal tic, max yal-laj añej d'a
juntzañ chi' syac'och spensar eb',
yujto a jun yolyib'añq'uinal squil tic,
vanxo slajvi eq'ui.

32 In gana to max ex och ilc'olal. A
viñ quelemto, añej d'a juntzañ tas
stzalaj Cajal Jesús yed'oc, añej ta'
syac'och spensar viñ. 33 Axo viñ ayxo
ix yetb'eyum, a val tas ay d'a yol-
yib'añq'uinal tic sna viñ. Yujto sna
viñ tas syutej yac'an tzalajb'oc sc'ool
ix yetb'eyum chi'. 34 Yuj chi' chab'
tz'aj spensar viñ. Añejtona', mañ
lajanoc ix ayxo viñ yetb'eyum yed' ix
cob'esto. Yujto a ix cob'es chi', añej
d'a juntzañ tas stzalaj Cajal Jesús
yed'oc, a sna ix, yujto syac' val
snivanil ix yicoc Dios yed' spensar.
Axo ix ayxo viñ yetb'eyum, a val tas
ay d'a yolyib'añq'uinal tic snaub'-
tañej ix, yujto sna ix tas syutej yac'an
servil viñ yetb'eyum ix chi'.

35 Svalb'at juntzañ tic d'ayex,
palta mañ yujoc ex in cachanoch
vaan svalanb'ati. Palta svalb'ati yic
vach' tzeyutej e b'a. Yujto in gana tze
c'anab'ajej tas sgana Cajal Jesús,
tzeyac'anpax servil d'a smasanil e
c'ool.

36 A ticnaic svalb'at d'ayex a ex
mamab'il ex, yujto ay ex ay eb' ix
eyisil stiempoalxo yoch viñ yet-
b'eyum. Tato tze na'a to vach' tz'och
yetb'eyum eb' ix, tato tzeyila' to ay
smay scan eb' ix, ujocab' icha e
gana. Ochocab' yetb'eyum eb' ix,
yujto a jun chi', mañ muloclaj.
37 Palta tecan ayex ay eb' ix eyisil
mañ yovaliloc tz'och yetb'eyum.
Libre eyaj e c'ulan icha e gana. Tato
tec'an tzeyutej e b'a e naan yuj eb' ix
eyisil max e cha ochlaj yetb'eyum
chi', vach' ton tze c'ulej. 38 Yuj chi',
a eb' tz'ac'anoch yetb'eyum eb' ix
yisil, vach' ton sc'ulej eb'. Axo eb'
max ac'anoch yetb'eyum eb' ix, más
vach' sc'ulej eb'.

39 A junoc ix ix ay viñ yet-
b'eyum, yacb'an pitzanto viñ, ichato
tzec'b'il ix yed' viñ yuj sleyal Dios.
Axo tato scham viñ jun, libre tz'aj-
xican ix. Syal yic'lan sb'a ix yed'
junocxo viñ b'aj scan sgana ix, añej
tato creyente viñ. 40 Palta tzin na a
in tic, más vach' yic ix tato maxtzac
yic' junocxo viñ vinac ix. Tzin na'a
to a Yespíritu Dios ayoch ved'oc
svalan juntzañ tic.

A juntzañ silab' tz'ac'ji d'a juntzañ comon dios

8 1 A ticnaic, sval yuj juntzañ tas
tz'ac'ji silab'il d'a juntzañ comon
dios, slajvi chi' schiji paxi. Yel toni,
cojtac co masanil to malaj vach' yoch
juntzañ comon dios chi', palta tato
añej d'a tas cojtac chi' scac'och co
pensar, squic'chaañ co b'a yuuj. Axo
tato sco xajanej eb' yicxo Dios syic'
stec'anil eb' cuuj. 2 A eb' jelan sna-
ani, palta max c'ochlaj ijan snaan eb'
icha sgana Dios. 3 Palta a eb'
xajanab'il Dios yuuj, ojtacab'il pax
eb' yuj Dios chi'.

4 A ticnaic ol val yuj juntzañ tas
schiji ayic toxo ix altajoch d'a jun-
tzañ comon dios. A juntzañ comon
dios chi', cojtac to malaj jab'oc
vach' yoch d'a yolyib'añq'uinal tic,
yujto junñej Dios ay, malaj chavañ
oxvañoc. 5 Ay juntzañ comon dios,
tz'ec' d'a satchaañ yed' d'a yol-
yib'añq'uinal tic. Yujto a eb' anima,
mañ jantacoc juntzañ tas syac'och
eb' sdiosaloc, yajaliloc. 6 Palta a
oñxo tic, junñej co Diosal, aton co

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Mam. A co Mam chi', aton b'ojinac masanil tasi. A b'ojinac oñ paxi, yic vach' sco ch'oxel svach'il. Junñej pax Cajal, aton Jesucristo. Yuuj ayec' masanil tasi. Yuuj ayoñ pax ec' a oñ tic.

7 Palta mañ masaniloc eb' yicxo Dios snachajel juntzañ tic yuuj. Ay eb' c'ajanto yed' juntzañ comon dios chi'. Yuj chi', ayic schi'an chib'ej eb', yicñej juntzañ comon dios chi' snaan eb'. Yujto a jun spensar eb' tz'ac'an cuenta chi', manto tec'anoc. Yuj chi' tz'ixtax spensar eb' ayic schi'an juntzañ chib'ej chi' eb'. **8** Palta a juntzañ tas sco chi'a, max oñ sch'olb'itejlaj Dios yuuj. Man toc yujto sco chi'a más vach' oñ, añejtona', tato max co chi'a, mañ oñ chucoclaj. **9** Vach'chom libre co chi'an masanil tasi, palta ay smay cuuj sjuviel eb' manta stec'anil. Yuj chi' yovalil squil val co b'a. **10** A exxo snachajel eyuuj to mañ chucoclaj schiji juntzañ chi', palta ay eb' manto tec'c'aj val, manto yojtacoc jun tic eb'. Q'uinaloc syil eb' to tzex em c'ojan vael b'aj ay juntzañ syaloch eb' anima sdiosaloc. Tato icha chi', tze montejb'at spensar eb', axo schi'an pax eb' juntzañ silab' tz'ac'ji yicoc juntzañ comon dios chi'. **11** Tato icha chi' tzeyutej e b'a, sjuviel eb' manta stec'anil chi' eyuuj. Palta ina to yuj eb' ix champax Cristo. **12** Yuj chi', a eb' mantalaj stec'anil chi', tato eyuuj tz'ixtaxel spensar eb', a d'a Cristo tz'och e mul. **13** Yuj chi', q'uinaloc ay junoc mach tz'ixtax spensar yuj junoc tas tzin chi'a, tato icha chi', más vach' maxtzac in chi juntzañ chib'ej chi', yic vach' malaj junoc eb' sjuviel vuuj.

A tas smoj schaan eb' schecab' Jesucristo

9 **1** A in tic, val yel schecab' in Jesucristo. Vilnac Cajal Jesús chi', yuj chi' ay val valan vic icha eb' schecab' smasanil. A exxo, ochnac ex creyenteal yuj in munlajel d'a yic Cajal Jesús. **2** Vach'chom ay eb' tz'alani to mañ in schecab'oc Cristo, palta a ex tic eyojtac to schecab' vaji. Ch'oxnab'il eyaji to schecab' in, yujto vuuj eyac'nacoch Cajal Jesús chi' d'a e c'ool.

3 Ay eb' tz'alan chucal d'a in patictac. Palta icha tic svutej valanxi spac d'a eb'. **4** A in tic, ay valan vic in chaan tas tzin va yed' tas svuq'uej. **5** Q'uinaloc ay junoc ix canab' svic'laj in b'a yed'oc ticnaic, ay valan vic vic'an b'eyec' ix ved'oc. Yujto icha chi' syutej sb'a viñaj Pedro yed' juntzañxo eb' schecab' Cajal Jesús yed' pax eb' yuc'tac Cajal Jesús chi'. **6** ¿Tom max yal vactancan in munlajel yed' viñaj Bernabé tic tze na'a? ¿Tom añej juntzañxo eb' schecab' chi' ay yalan yic e naani? **7** Ina eb' soldado, ¿tom ay eb' añeja' sayan sgasto? Yed' eb' tz'avan junoc tasi, yovalil sva eb' yeluli. Añejtona', icha chi' pax eb' tañvum noc', ay yalan yic eb' yuc'an yal yim noc'. **8** Palta a juntzañ svalb'at tic d'ayex, mañoclaj eb' anima ay spensar. A d'a ley Moisés, ata' yalnaccan juntzañ tic Dios. **9** Añeja' d'a jun ley chi' tz'ib'ab'ilcan junxo tz'alan icha tic: Mañ eyac'och spail sti' noc' vacax ayic stec'vi trigo noc', xchi. Mañocñej yuj noc' vacax chi' yalnaccan juntzañ chi' Dios, **10** palta cuuj paxi. A jun ley chi' tz'ib'ab'ilcani, yic snachajel cuuj. Yujto a eb' d'ocum luum yed' eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tec'um trigo, ayic smunlaj eb', syac' val och eb' yipoc sc'ool to ol sva eb' yeluli. Icha eb' smunlaj chi', icha chi' caj pax a oñ schecab' oñ Cristo tic. **11** Ayic quec'nac d'a e cal, ichato ay tas ec' cavejnaccan d'ayex. A jun chi', yic Dios. Yuj chi', ¿tom mañ smojoc sco cha co gasto d'ayex, syalelc'ochi aton stojol co munlajel chi'? **12** Ay pax juntzañxo eb' ay yalan yic schaan yic d'ayex. Yuj chi' a oñ tic, yelxo val ec'al ay calan quic d'ayex.

Vach'chom ay calan quic d'ayex, palta manta juneloc sco c'an co gasto d'ayex. Scac' val techaj smasanil, yic vach' nivan yelc'och yab'ixal Cristo d'a b'ajtac tzoñ ec' caleli. **13** Eyojtacxo, a eb' smunlaj d'a stemplo Dios, a d'a spatic smunlajel eb' chi' scha tas sva'a. Yujto a eb' ay yopisio sñusantz'a juntzañ silab', syal schi'an schib'ejal noc' noc' sñusjitz'a silab'il chi' eb'. **14** Añejtona', icha chi' yaj eb' tz'ec' yalel vach' ab'ix yic colnab'il. Yujto yalnaccan Cajal Jesús to yovalil scha sgasto eb' d'a spatic b'aj smunlaj chi'. **15** A in tic, vach'chom ay valan vic in chaan vic yed' eb', palta mantalaj juneloc tzin c'ana'. Toñej svalb'at juntzañ tic d'ayex, mañ yujoc to tzin c'an in gasto d'ayex tzin tz'ib'anb'at juntzañ tic. Tzin na'a, más am vach' tzin chami, d'a yichañ to tzin c'an in gasto d'ayex. Yuj jun tic ay valan vic in tzalaj d'a yichañ Dios. Malaj mach syal yic'anec' jun in tzalajc'olal tic.

16 A in tic, vach'chom tzin ec' valel vach' ab'ix yic colnab'il, palta mañ yujoc chi' syal vic'anchaañ in b'a, yujto yovalil tzin ec' valeli. Te ob'iltac in, tato max in ec' valel jun vach' ab'ix tic. **17** Q'uinaloc tato in munlajel yaji, yovalil am tzin cha in tojol. Palta svaleli yujto vib'añ yaj valaneli. Yujto a Dios ac'jinac jun vopisio tic. **18** Yuj chi', a jun spac van in chaan ticnaic, aton tzalajc'olal yujto ix in ec' valel vach' ab'ix d'a nab'añej. Yuj chi' vach'chom ay valan vic in c'anan in gasto d'a spatic vopisio tic, palta malaj tas tzin c'ana'.

19 Vach'chom malaj yalan yic anima d'ayin, palta svac'och in b'a vac'an servil eb' smasanil, yic vach' tzijtum eb' ol in montejoch yicoc Cristo. **20** Ayic ay in ec' d'a scal eb' vetisraelal, icha sb'eyb'al eb', icha pax chi' svutej in b'eyb'al, yic ay eb' tzin montejochi. A eb' chi', ay val och spensar eb' d'a ley Moisés. Yuj chi', ayic ay in ec' yed' eb', vach'chom mañ ayoc och in pensar d'a jun ley chi' yed' eb', palta tzin c'anab'ajej, yic tzin montejoch eb'. **21** Axo yic ay in ec' d'a scal eb' mañ israeloc, aton eb' max yac'och spensar d'a jun ley chi', lajan svutej in pensar yed' eb', yic ay eb' ol in montejochi. Palta masanil tiempo, yovalil tzin c'anab'ajej sley Dios, yujto ayoch in pensar d'a sley Cristo ticnaic. **22** Ayic ay in pax ec' d'a scal eb' manto tec'anoc, lajan svutej in b'a yed' eb'. Ichato manto in tec'anoc paxi, yic ay eb' tzin montejochi. Yalñej mach eb' b'aj tzin eq'ui, lajanñej svutej in b'a yed' eb' smasanil, yic talaj icha chi' ay eb' ol colchajcanel vuuj. **23** Jantacñej juntzañ tzin c'ulej tic, yuj vach' ab'ix yic colnab'il tzin c'ulej, yic ay pax svach'il ol in cha yuuj.

24 Q'uinaloc tato ay eb' ayoch d'a junoc tajnel ticnaic, a carrera syac' eb'. Eyojtacxo, vach'chom syac' carrera chi' eb' smasanil, palta añej jun mach sb'ab'laj c'ochi, a jun chi' schaan spac. Yuj chi', ichocab' syutej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sb'a eb' tz'ac'an carrera chi', yovalil icha chi' scutej co b'a d'a yic Cristo, sec yuj chi' ol co cha spac quic junjun oñ. **25** A jantacñej eb' tz'och d'a jun tajnel chi', syil val sb'a eb' d'a masanil tas malaj svach'il. Icha chi' syutej sb'a eb', yujto añej yuj jun chi' scha spac eb'. Palta a spac scha eb' chi', junñej rato tz'eq'ui.[b] Axo pax spac quic ol co cha a oñ tic, malaj b'aq'uiñ ol lajvoc eloc. Yuj chi', yovalil squil val co b'a. **26** A inxo tic, icha junoc mach tz'ac'an carrera chi', syac' val yip yic syac' ganar, icha chi' svutej in b'a d'a yic Dios. Icha eb' stajni d'a mac'val, smac'vaj val eb' yic syac' ganar, icha chi' svutej in b'a a in tic. **27** Tzin cach pax och vaan in nivanil tic. Svil val in b'a sic'lab'il. Yujto vach'chom tzijtum eb' b'aj ix valel slolonel Dios, palta tato max vil in b'a, ay smay tzin paticajcaneli.

Max yal calan co b'a d'a juntzañ comon dios

10 **1** Ex vuc'tac ex vanab', in gana tzeyojtaquejeli, tas ajnac eb' co mam quicham d'a peca' ayic yochnac tzac'an eb' yuj viñaj Moisés. Ec'nac eb' smasanil d'a yalañ jun asun, c'axpajnac pax ec' eb' smasanil d'a a' Chacchac Mar. **2** Ichato ac'jinac bautizar eb' yuj jun asun chi' yed' pax d'a a' mar chi'. Ichato ac'jinac och eb' yicoc viñaj Moisés d'a jun tiempoal chi'. **3** Jun lajan svanac eb' jun tas yac'naccot Dios d'a satchaañ. **4** Añejtona', masanil eb' uc'annac pax jun a a' yac'naccot Dios, aton jun a' elnaccot d'a sat jun q'uen tenam. A jun q'uen tenam chi', sch'oxnab'il Cristo yaj q'ueen. **5** Vach'chom icha chi' ajnac eb', palta añeja' tzijtum eb' malaj svach'il spensar d'a yichañ Dios. Yuj chi', sacleminac ajnaccanb'at snivanil eb' d'a jun taquiñ luum b'aj ec'nac eb' chi'.

6 A juntzañ tas janac d'a yib'añ eb' chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoñ yic max co nib'ejoch juntzañ chucal icha yutejnac eb' snib'anochi. **7** Yuj chi', max yal calan co b'a d'a juntzañ comon dios, icha yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi'. A Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, a tz'alan yuj eb' icha tic: Ix em c'ojjab' eb' choñab' smasanil, ix va eb', ix yuc'an a' eb'. Ix lajvi chi', ix q'ue b'ulnaj eb' schañalvi yed' sc'ulan chucal d'a yichañ sdiosal chi', xchicani. **8** Max yal quem d'a ajmulal. Yujto icha chi' yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi'. Yuj jun chi', 23 mil eb' chamnac d'a jun c'u. **9** Max yal cac'an proval Cajal Jesús yic squila' tato syac' nivanc'olal. Yujto icha chi' yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi', yuj chi' lajvinac el eb' yuj juntzañ noc' chan. **10** Max yal calan specal Cajal Jesús chi'. Yujto ay eb' aljinac specal, yuj chi' lajvinac el eb' yuj jun ángel ay yopisio smilancham anima.

11 Masanil juntzañ tas janac d'a yib'añ eb' co mam quicham chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoñ. Tz'ib'ab'ilcan juntzañ chi' d'a Slolonel Dios yic scojtaquejeli to ay smay yoch co mul, yujto a oñ tic, ay oñxo ec' d'a slajvub' tiempoal. **12** Yuj chi', a mach snaani to te tec'anxo, yovalil syil val sb'a, yujto ay smay sjuvieli. **13** Jantacñej juntzañ proval sja d'a quib'añ, lajañej yed' juntzañ sja d'a yib'añ eb'

[b] **9.25** A tas syic' anima d'a tajnel d'a peca', corona xilte', yuj chi' elañchamel stacjieli.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

anima smasanil. Palta a Dios tz'elñejc'och tas syala'. Max scha oï yac' proval junoc tas max techaj cuuj. Ayic sja junjun proval chi', a tz'ac'an tas scutej co colan co b'a d'ay, yic vach' stechaj cuuj.

14 Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, maï eyal e b'a d'a juntzaï comon dios. **15** Svalb'at juntzaï tic d'ayex, yujto jelan exxo. Tze cham naej val sic'lab'il tato yel svala'. **16** A jun vaso yic Cajal Jesús, jun scac' yuj diosal yuuj, a sch'oxani to ay calan quic yed' schiq'uil Cristo. Añejtona' jun pan spucjiec' d'a co cal, a sch'oxan paxi to ay calan quic d'a snivanil. **17** Vach'chom tzijtum oï, junñej pan sco va co masanil. Yuj chi', icha jun pan junñej chi', junñej pax nivanil tzoï aj co masanil, vach'chom tzijtum oï. **18** Tze na jab'oc ved'oc tas yutejnac sb'a eb' vetisraelal. A eb' schi'an juntzaï silab' sñusji d'a yib'aï altar, ay yalan yic eb' yed' Dios, yujto a' ay yic jun altar chi'. **19** Mantoc svala' to ay yelc'och juntzaï comon dios. Añejtona' pax juntzaï tas tz'ac'ji silab'il d'ay, maï toc svala' to ay yelc'ochi. **20** Palta a jun sval tic, aton yic syac'an juntzaï silab' chi' eb' maï israeloc, mañoc d'a Dios syac' eb'. A d'a eb' enemigo, ata' syac' juntzaï silab' chi' eb'. Palta malaj in gana ay eyalan eyic yed' eb' enemigo chi'. **21** Max yal co comon uc'lab'an jun vaso yic Cajal Jesús, slajvi chi' scuc'lab'anxi jun yic eb' enemigo chi'. Añejtona', max yal co comon vaan jun pan tz'ac'ji d'ayoï d'a smexa Cajal Jesús, slajvi chi' sco vaan juntzaï tas tz'ac'ji d'a smexa eb' enemigo chi'. **22** ¿Tom co gana sco tzuntzejcot yoval sc'ool Cajal Jesús chi' d'a quib'aï? ¿Tom a e naani to ec'al co poder d'a yichaï?

Max yal cac'an ixtaxel spensar junocxo

23 Tecan ayex tzeyal icha tic: Libre co c'ulan masanil tasi. Yel toni, palta maï smojoc sco c'ulej smasanil. Yel toni, syalñej co c'ulan juntzaï chi' smasanil, palta maï masaniloc juntzaï chi' tz'ac'an co tec'anil. **24** Junjun oï, max yal cac'an co gana d'a yol quico'. Yovalil sco say tas scutej cac'an stec'anil juntzañxo eb'.

25 Axo ticnaic, yalñej tas chib'ejal schoñji b'aj schoñji noc' chib'ej, syalñej e manan noc' e chi'a. Maï e c'anb'ej b'aj scot noc', yic vach' axo jun tz'ac'an mandar e pensar, max ixtax el yuuj. **26** Yujto a yolyib'aïq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay, yicñej Cajal Jesús yaj smasanil.

27 Q'uinaloc ay eb' maï creyenteoc tzex avtanb'at vael d'a spat. Tato e gana tzex b'ati, syalñej e chi'an masanil tas syac' eb' d'ayex. Maï e c'anb'ej d'a eb' b'aj ix cot juntzaï syac' eb' chi' d'ayex, yic vach' axo jun tz'ac'an mandar e pensar, max juviel yuuj. **28** Palta tato ay junoc mach tz'alan d'ayex: A jun chib'ej syac' viï tic, ix ac'ji silab'il d'a juntzaï comon dios, ta xchi d'ayex, maï e chi'a. Yujto a jun tz'alan d'ayex chi', ay smay, talaj sjuviel jun tz'ac'an mandar spensar eyuuj. **29** Svalb'at juntzaï tic d'ayex, yic maï eyuujoc sjuviel spensar eb' mantalaj stec'anil. Maï yujoc jun tz'ac'an mandar e pensar chi', svalb'at juntzaï tic d'ayex.

Palta tecan ayex tzeyal icha tic: A oï tic syalñej co chi'an masanil tasi. Yuj chi', ¿tas yuj tzoï yalub'taïej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañxo eb' xiv schi'an noc' chib'ej chi'? **30** Tato scac' yuj diosal d'a Dios yuj noc' chib'ej chi', sco chi'an noc', malaj mach syal yalan chucal d'a co patic, tecan xe chi. Tecan ayex icha chi' tze na ticnaic. **31** Palta svalb'at d'ayex, vach'chom tzoñ va'i, ma scuq'uej junoc tasi, yalñejocab' tas sco c'ulej, co c'ulejocab'i yic squic'anchaañ Dios. **32** Vach'chom eb' israel, ma eb' mañ israeloc, max yal cac'an juvoquel spensar eb'. Añejtona' eb' yiglesia Dios, max yal cac'an juvoquel spensar eb'. **33** A inxo tic, yuj jantacñej tas tzin c'ulej, svac'lej vac'an stzalajc'olal eb' anima smasanil. Mañtoc munil tzin sayec' in vach'il d'a yol vico', palta tzin say yic juntzañxo anima, yic vach' ta icha chi' ol colchajel eb'.

11 **1** Yuj chi', icha svutej in b'a in c'anab'ajan tas yutejnac sb'a Cristo, ichocab' chi' tzeyutej e b'a.

A tas smoj syutej sb'a eb' ix ix d'a culto

2 Ex vuc'tac ex vanab', tzex val vach'il, yujto masanil tiempo tzin e nacoti, yujto van e c'anab'ajan pax juntzañ c'ayb'ub'al valnaccan d'ayex. **3** Palta in gana tzeyojtaquejeli to a Cristo Yajal yaj d'a junjun eb' viñ vinac, ichato sjolomal yaj d'a eb' viñ. Axo viñ yetb'eyum junjun eb' ix ix, a viñ yajal yaj d'a eb' ix, icha yaj Dios, yujto A' Yajal yaj d'a Cristo. **4** A junoc viñ vinac, ayic slesalvi viñ, mato ayic syalanel slolonel Dios viñ, tato ayq'ue junoc tas d'a sjolom viñ, syac' q'uixvelal sjolom viñ chi'. **5** Axo eb' ix ix, tato malaj jab'oc sc'ox eb' ix ayq'uei, ayic slesalvi eb' ix, mato ayic syalanel slolonel Dios eb' ix, syac' q'uixvelal sjolom eb' ix chi'.[c] Ichato joxb'ilel sjolom eb' ix chi'. **6** Tato ay eb' ix max yal sc'ool syac'q'ue sc'ox, vach' joxchajocab' el xil sjolom eb' ix chi'. Axo tato sq'uixvi eb' ix sjoxchajel xil sjolom chi', yac'ocab' q'ue sc'ox eb' ix. **7** A oñ vinac oñ, mañ smojoc scac'q'ue co c'ox, yujto ichato yechel Dios caji, sco ch'oxanel svach'il. Axo eb' ix ix tzoñ ch'oxanel a oñ vinac oñ tic. **8** Yujto ayic sb'oannac jun viñ b'ab'el vinac Dios, mañoc d'a ix ix elnaccot viñ, palta a ix ix chi', a d'a viñ elnaccot ix. **9** A ix ix chi', b'ob'il ix yuj svach'il viñ vinac. Mañ yujoc svach'il ix b'ob'il viñ vinac chi'. **10** Yuj chi', smoj syac'q'ue sc'ox eb' ix. Icha chi' tz'aj sch'oxanel eb' ix to ayoch eb' ix d'a yalañ smandar viñ yetb'eyum. Smoj ton icha chi' syutej sb'a eb' ix, yujto q'uelanoch eb' ángel d'ayoñ. **11** Palta a d'a yichañ Cajal Jesús, mañocñejlaj viñ vinac ay yelc'ochi, mañocñejpaxlaj ix ix ay yelc'ochi. **12** Yel toni, a d'a viñ vinac chi' elnaccot ix b'ab'el ix. Axo ticnaic, a d'a eb' ix tzoñ pitzvielta. Palta co masanil a Dios b'ojinac oñ.

13 A exxo, naec ved'oc, ¿tom smoj slesalvi junoc ix ix d'a Dios ayic malaj sc'ox ix? **14** Ina yojtac anima smasanil, tato a oñ vinac oñ tic nivac xil co jolom icha junoc ix ix, tzoñ q'uixvi. **15** Axo eb' ix ix, tato nivac xil sjolom eb' ix, vach' yilji eb' ix yuuj. A yopisio xil sjolom eb' ix chi', a

[c] **11.5** A d'a scal eb' griego, a sb'eyb'al eb' ix ix vach' sb'eyb'al, smusej sat eb' ix yed' jun macañ c'apac stziquiqui. Q'uinaloc tato max smusej sat eb' ix creyente, chuc am tz'alji d'a evangelio yuj eb' ix.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sch'oxani to smoj syac'q'ue sc'ox eb' ix. **16** Tato ayex mach ex scot eyoval d'a jun c'ayb'ub'al tic, yovalil snachajel eyuuj to a oï tic, toxon max co cha junocxo ch'oc b'eyb'al. Añejtona', icha pax chi' yaj eb' creyente d'a junjun yiglesia Dios, max scha junocxo ch'oc b'eyb'al eb'.

A eb' maï vach'oc syutej sb'a d'a Santa Cena

17 Ay juntzañxo tas ol valb'at d'ayex. Palta maxto yal ex valan vach'il, yujto ayex ayto e paltail. Yujto ayic tze molb'an e b'a ta', malaj jab'oc svach'il tze cha'a. Toñej tzex juviel yuuj. **18** Yuj chi' a jun tic ol in b'ab'laj alejb'at d'ayex. Svab'i to a b'aj tze molb'ej e b'a d'a e culto, maï lajanoc tas tze na'a. Palta a tz'aj in naani to yel juntzaï svab' chi'. **19** Tecan yovalil ay pojlajb'ail d'a e cal, yic scheclajelta mach eb' nivan yelc'och d'a e cal chi'. **20** Yuj chi', ayic tze molb'an e b'a, maï yicoc Cajal Jesús jun cena tze va chi'.[d] **21** Yujto ayic van sc'och yorail jun cena chi', toñej tze comon yamejoch e vaan eyic d'a elañchamel junjun ex. Yuj chi' ayex maxtzac e cha eyico', toñej ste och e vejel. Ay ex pax tzex och uc'umañil yuuj. **22** ¿Tom malaj e pat junjun ex b'aj syal e va'i, tzeyuc'an a'? ¿Tom e gana tzeyac' q'uixvelal junoc mach meb'a'? Ayic tze c'ulan juntzaï chi', tze patiquejel eb', palta yiglesia pax Dios eb' eyed'oc. ¿Tas tze na'a? ¿Tom ol yal valan e vach'il yuj juntzaï tze c'ulej chi'? Maay, max yal-laj.

A Santa Cena

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 A juntzaï c'ayb'ub'al yic cena valnaccan d'ayex, a Cajal Jesús ac'-jinaccan vojtaquejeli. Aton juntzaï chi' ol valxib'at d'ayex: D'a jun ac'val ix ac'jioch Cajal Jesús chi' d'a yol sc'ab' eb' ix milani. Ayic manto yam-chaji, ix yic'anchaaï ixim pan. **24** Ix lajvi yac'an yuj diosal yuj ixim, ix spojanb'at ixim pan chi'. Ix yalan d'a eb' sc'ayb'um: Vaañec. A jun tic, aton in nivanil ol yab' syail eyuuj. Ayic tze c'ulan jun tic, tzin e nacoti, xchi. **25** Añejtona' icha chi' ix yutej yic'an-chaaï jun vaso ayic ix lajvi sva eb', ix yalan d'a eb': A tas ay d'a yol jun vaso tic, a sch'oxan junxo strato Dios. Yuj in chiq'uil, ol elc'och jun strato tic. Ayic tzeyuc'an jun tic d'a juntac el, icha tic ol eyutoc, yic ol in e nacoti, xchi Jesucristo chi'.[e] **26** A jun-tac el sco va jun pan tic, ayic scuc'-lab'an pax jun vaso tic, syalelc'ochi to van calanxiel schamel Cajal Jesús. Ichañej chi' ol co c'uloc masanto ol jaxoc.

A tas scutej co b'a d'a Santa Cena

27 Yuj chi', tato ay mach malaj yelc'och d'ay ayic svaan jun pan tic, ayic syuc'lab'an pax jun vaso tic, tz'och smul d'a snivanil Cajal Jesús yed' d'a schiq'uil. **28** Yuj chi', yovalil sco cham naej junjun oï tas caji, ayic mantzac co va jun pan tic yed' yic scuc'lab'an jun vaso tic. **29** Yujto ayic sco vaani, scuc'ani, tato max cham val co naan snivanil Cajal Jesús,

[d] **11.20** A d'a peca', tz'em lean eb' creyente vael d'a tzalajc'olal sb'ab'elal, ichato chi' svaan Santa Cena eb'. Aton jun vael chi' syal viñaj Pablo d'a eb' to chuc syutej eb'.
[e] **11.25** Il nota d'a Mateo 26.28.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

squic'cot yaelal d'a quib'añ. **30** Yuj juntzañ tic, tzijtum eb' spenaayax d'a e cal, ay eb' tz'ontac, ay pax eb' schami. **31** Palta tato sco ch'olb'itej tas caj junjun oñ, a Cajal Jesús mañxo yovaliloc tzoñ sch'olb'itej. **32** Ayic tzoñ sch'olb'itan Cajal Jesús chi', syac'och co yaelal, yic vach' max oñ b'atcan d'a junxo nivan yaelal yed' eb' yic yolyib'añq'uinal tic.

33 Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', ayic tze molb'an e b'a yuj jun cena tic, slaj e tañvej e b'a, yic molanñej tzex va e masanil. **34** Tato ayex mach ex ay e vejel, yovalil tzex cham vacan d'a e pat, yic icha chi' vach' ol eyutoc e b'a ayic tze molb'an e b'a ta'. Axo Dios, mañ ol yac'cotlaj eyaelal. Axo juntzañxo tas tzato yac' palta d'ayex, ol to in b'o yaji ayic ol in c'och d'ayex ta'.

A tas tz'ac'ji co c'ulej yuj Yespíritu Dios

12 **1** Ex vuc'tac ex vanab', in gana snachajel eyuuj tastac juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayoñ junjun oñ. **2** Eyojtacxo to ayic manto ex och creyenteal, ix ex ic'jib'at d'a juntzañ ix eyaloch e diosaloc. Tzex b'at tic, tzex b'at tic e sayan ec' juntzañ max yal-laj slolon chi'. **3** Yuj chi', in gana tzeyojtaquejel juntzañxo tic. Tato ay junoc mach tz'alani: Cotocab' yoval sc'ool Dios d'a yib'añ Jesús, tato xchi, a jun chi', mañ ayoc och Yespíritu Dios yed'oc syalani. Tato ay junoc mach tz'alani: A Jesús, Vajal, tato xchi, axoñej yuj Yespíritu Dios syal yalan icha chi'.

4 A oñ tic, ch'occh'oc copisio sco cha junjun oñ, palta junñej mach tz'ac'an d'ayoñ, aton Yespíritu Dios. **5** Ch'occh'oc scutej cac'an servil junjun oñ, palta junñej mach scac' servil co masanil, aton Cajal Jesús. **6** Añejtona', ch'occh'oc co munlajel junjun oñ, palta junñej Dios van smunlaj qued' co masanil. **7** A tz'ac'an junoc opisio d'ayoñ junjun oñ, yic sch'oxani to ayoch Yespíritu chi' qued'oc, yic co vach'iloc co masanil. **8** Yuj Yespíritu tic, ay eb' tz'ac'ji yal sjelanil Dios, ay pax eb' snachajel yuj sc'ayb'ani. **9** Yuj Yespíritu tic, ay pax eb' svach' aq'uejoch Dios d'a sc'ool. Yuuj paxi, ay eb' tz'ac'ji spoder yac'anxi b'oxoc sc'ool eb' penaay. **10** Ay eb' tz'ac'ji spoder sch'oxanel juntzañ milagro yuuj. Ay pax eb' tz'ac'ji yalel slolonel Dios yuuj. Yuj Yespíritu tic, ay eb' tz'ac'ji yojtaquejeli tato a' ayoch yed' junoc mach, mato a junoc enemigo ayoch yed'oc. Yuuj ay pax eb' tz'ac'ji lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Ay pax juntzañxo eb' tz'ac'ji alanel tas syalelc'och jun syal eb' chi'. **11** Tzijtum val juntzañ tas tz'ac'ji co c'ulej, palta junñej Espíritu tz'ac'an co c'ulej. Ch'occh'oc tas syac' co c'ulej junjun oñ, ato syala' tas sgana d'ayoñ.

Ichato junñej nivanil caj co masanil

12 A jun co nivanil tic, vach'chom tzijtum macañil yaji, palta junñej. Icha juntzañ tas ayoch d'a co nivanil tic, icha chi' cajoch d'a Cristo. Ichato snivanil Cristo caj co masanil. **13** Yujto co masanil, vach'chom israel oñ, mato maay, palta junñej caj co masanil. Vach'chom ayoñ och checab'oc d'a junoc anima, ma quic co b'a co ch'ocoj, palta junñej caji. Yujto ayic ix oñ ac'ji bautizar, junñej ix oñ ajcan yed' Cristo. Yujñej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yespíritu Dios, ichato junñej nivanil caji, yujto a ochnaccan d'ayoñ co masanil.

14 Ilecnab' co nivanil tic. Tzijtum macañil yaji, mañ junocñej. **15** Q'uinaloc a voc tz'alan ticnaic: A in tic, mañ in c'ab'oc, yuj chi' malaj voch d'a jun nivanil tic, tato xchi. Vach'chom syal icha chi', palta añeja' yic jun in nivanil tic. **16** Ma tato a jun in chiquin tic tz'alan ticnaic: A in tic, mañ in yol satoc, yuj chi' mañ in yicoc jun nivanil tic, tato xchi. Vach'-chom syal icha chi', palta añeja' yic jun in nivanil tic. **17** Q'uinaloc a jun in nivanil tic, nab'a yol satñej yaji, tato icha chi', ¿tas svutej vab'ani? Q'uinaloc nab'a chiquinñej yaji, tato icha chi', ¿tas pax svutej in suc'lan junoc tasi? **18** Palta a Dios ix b'oan junjun tas d'a co nivanil tic icha sgana. **19** Q'uinaloc a jun co nivanil tic, junñej tas ay d'ay, tato icha chi', mañ nivaniloc. **20** Cojtac to tzijtum macañil yaj co nivanil tic, palta junñej yaji.

21 A yol co sat, max yal-laj yalan d'a co c'ab' to malaj yopisio yuuj. Añejtona' co jolom, max yal-laj yalan d'a coc to malaj yopisio yuuj. **22** Ay juntzañ yetb'eyum co nivanil tic, ichato malaj yopisio, palta aton juntzañ tic más ay yopisio cuuj. **23** Yed' pax juntzañ yetb'eyum co nivanil tic, ichato malaj yelc'ochi, palta aton val juntzañ chi' más ay yelc'och d'ayoñ. A juntzañ mañ smojoc yilji, a' scac'och spichul. Icha chi' scutej co ch'oxani to ay yelc'och d'ayoñ. **24** Axo juntzañ tas vach' yilji, mañ yovaliloc scac'och spichul. Icha chi' ix yutej Dios sb'oan co nivanil tic, sec yuj chi' a juntzañ malaj yelc'ochi, a juntzañ chi' nivan yelc'och d'ayoñ. **25** Yuj chi' max yal-laj spojan sb'a co nivanil tic, yujto scol-laj sb'a junjun macañ. **26** Q'uinaloc ay junoc syab' syail, añeja' syab' pax syail smasanil yed'oc. Tato ay pax junoc stzalaji, stzalaj smasanil yed'oc.

27 Yuj chi' a oñ tic, ichato snivanil Cristo caji. Icha junjun macañ ay d'a snivanil chi', icha chi' cajoch co masanil d'ay. **28** Yuj chi' ay oñ ix yac' copisio Dios d'a yiglesia. D'a sb'ab'elal, schecab' Cristo caji. Schab'il, tz'ac'ji copisio calanel slolonel Dios. Yoxil, ay oñ c'ayb'um oñ. Añejtona', ay oñ sco ch'oxel milagro. Ay oñ syal cac'an b'oxoc sc'ool eb' penaay. Ay oñ syal tzoñ colvaji. Ay oñ tzoñ cachvaji. Ay oñ pax tzoñ lolon d'a juntzañxo ch'oc tial. **29** Palta mañ oñ schecab'oc Cristo co masanil. Mañ co masaniloc tz'ac'ji copisio calanel slolonel Dios. Mañ oñ c'ayb'umoc co masanil. Max yal-laj co ch'oxan milagro co masanil. **30** Mañ co masaniloc syal cac'an b'oxoc sc'ool eb' penaay. Mañ co masaniloc syal tzoñ lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Añejtona', mañ co masaniloc syal calani tas syalelc'och juntzañ ch'occh'oc tial chi'. **31** Yuj chi', tzeyac' eyip e sayan juntzañ opisio más nivan yelc'och syac' Dios. Palta ayto val junxo modo más vach' ol val d'ayex.

Sco xajanej co b'a

13 **1** Q'uinaloc tato te jelan oñ calan juntzañ ti' tz'alchaj d'a yolyib'añq'uinal tic yed' calan pax sti' eb' ángel, palta tato max co xajanej co b'a, lajan quelc'och icha junoc tañ-b'il, mato icha juntzañ pachquiltac son toñej stziñiljub'i. **2** Vach'chom ac'b'il copisio calanel slolonel Dios,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vach'chom snachajel masanil tas mantalaj mach ojtannac cuuj, taxoñej cojtac masanil tas d'a yolyib'añ-q'uinal tic, vach'chom scac' val och Dios d'a co c'ool, yic syal quic'anel junoc vitz d'a yed'tal, palta tato max co xajanej co b'a, te malaj jab'oc quelc'ochi. **3** Vach'chom sco siej masanil tas ay d'ayoñ d'a eb' meb'a', mato scac'och co b'a d'a yol sc'ab' chamel yic stz'ab'at co nivanil tic, palta tato max co xajanej co b'a, nab'añej squixtej co b'a, malaj jab'oc spac ol co cha'a.

4 Ol vala' tas scutej co b'a, tato yel sco xajanej co b'a: Te nivan scutej co c'ool d'a eb' quetanimail, sco ch'oxan pax co vach'c'olal d'a eb'. Max quiloch co c'ool d'a junocxo. Malaj b'aj squic'chaañ co b'a, malaj pax b'aj scac' ac'umtaquil. **5** Tato yel sco xajanej co b'a, malaj b'aj scac' q'uixvelal junocxo mach. Co gana mañoc oññej ay calan quico'. Mañ utzinoc scutej co c'ool. Malaj b'aj sco na tas scutej co pacan co b'a d'a eb' quetanimail. **6** Max oñ tzalaj yuj junoc chucal sc'ulej junoc anima. Añej val juntzañ yel tzoñ tzalaj yed'oc. **7** Tato yel sco xajanej co b'a, scac' techaj masanil tasi, scac'och d'a co c'ool to vach'ñej sc'ulej eb' quetanimail, scac'ñejoch eb' yipoc co c'ool. Yalñej tas junoc sja d'a quib'añ, tec'anñej scutej co b'a.

8 A jun b'aj sco xajanej co b'a tic, malaj b'aq'uiñ ol lajvoc. Ay jun tiempoal ol javoc, mañxo yovaliloc ay mach tz'ac'ji yopisio yuj Dios yalanel slolonel. A d'a jun tiempoal chi', mañxo yovaliloc ay mach slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Añejtona', mañxa yopisio co jelanil tic ta'. **9** A ticnaic manto tz'acanoc co jelanil. Añejtona', manto tz'acanoc scutej calanel slolonel Dios. **10** Palta ayic ol tz'acvoc smasanil, ato ta' ol lajvoc yopisio masanil juntzañ mañ tz'acanoc sco c'ulej tic.

11 A in tic, ayic unin in, in lolon icha slolon eb' cotac unin. In nanac juntzañ tas icha sna eb' unin chi', yujto lajan in pensar yed' eb'. Axo ticnaic, icham vinac inxo, yuj chi' vactejnaccan in b'eyb'al yic vuninal chi'. Icha vaji ayic unin in chi', icha chi' caj co masanil, **12** yujto a ticnaic, maxto nachajel val yic Dios cuuj. Ichato van quilan juntzañ tas d'a junoc nen tzaxo moymon quilani. Palta a d'a jun tiempoal ayic ol tz'acvoc masanil tas chi', sic'lab'il ol quil masanil. A ticnaic, manto tz'acvilaj cojtacanel yic Dios, palta a d'a jun tiempoal chi', ol cojtaquejeli. Icha ix aj oñ yojtacanel Dios ticnaic, icha chi' ol aj cojtacanel smasanil ta'. **13** A ticnaic, scac'och Dios d'a co c'ool, scac'anpax och yipoc co c'ool. Sco xajanej Dios yed' eb' quetanimail. A oxe' sco c'ulej tic, ay yopisio d'a masanil tiempo. Palta ay junxo ec'al d'a yichañ chab' tic, aton co xajanan Dios yed' eb' quetanimail.

Juntzañ ch'occh'oc tial

14 **1** Tzeyac' val eyip e xajanan e b'a junjun ex. Añejtona' tzeyac' pax eyip e sayan juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayex. Ay jun opisio más vach', aton jun aloj el slolonel Dios. **2** Ay juntzañ eb' syal slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. A d'a Dios slolon eb', mañoclaj d'a anima, yujto malaj mach tz'ab'an tas syal eb'. Aton Yespíritu Dios tz'ac'an

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yal eb', palta malaj junoc mach snachajel yuuj. **3** Palta a mach tz'alanel slolonel Dios, a d'a eb' yetanimail eb' syaleli, yic vach' stec'-c'aj eb'. Tato icha chi', svach' nachajel yuj eb', tz'ac'jipax snivanil sc'ool eb'. **4** A eb' slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, munil stec'c'aj eb' sch'ocoj. Palta axo eb' tz'alanel slolonel Dios, aton eb' tz'ac'an stec'anil eb' yetcreyenteal.

5 In gana tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial e masanil. Palta tzin nib'ej val to a slolonel Dios tzeyaleli. Yujto a jun tic, más val ay yopisio d'a yichañ juntzañ ch'occh'oc tial chi'. A juntzañ chi', ay ton yopisio tato ay mach tzuji snaaneli tas val syalel-c'ochi, yic vach' tz'och stec'anil eb' creyente chi' yuuj. **6** Yuj chi', ex vuc'-tac ex vanab', q'uinaloc tzin c'och valel juntzañ ch'oc tial d'ayex ticnaic, ¿tas val jab'oc svach'il tzeyic'cani? Añej tato svac' eyojtaquejel juntzañ tas ac'b'il d'ayin yuj Dios, juntzañ sjelanil, mato svalel slolonel Dios yed' juntzañxo c'ayb'ub'al d'ayex, añej yuj chi' syal eyic'an svach'il.

7 Q'uinaloc tato ay juntzañ son ticnaic, tz'oc' junoc flauta, sc'añ pax junoc arpa. Tato toñej sñilili sjaj, ¿tom scab'i tas jajil b'aj van sc'añ junjun? **8** Q'uinaloc tato ay junoc oval ticnaic, ayic sc'och yorail sb'at eb' soldado, tz'oc' strompeta eb', sb'at eb'. Palta tato mañoclaj yaj yoc' q'ueen tz'aj yoq'ui, ¿tom syal yac'an lista sb'a eb' sb'at d'a oval chi'? **9** Añejtona', ich oñ ta', tato scal juntzañ lolonel malaj mach tz'ab'ani, ¿tas ol aj snachajel yuj eb' tas scala'? Nab'añej am tzoñ comon lolon icha chi'. **10** A ticnaic, tzijtum macañil ti' ay d'a yolyib'añq'uinal tic. Masanil juntzañ ti' chi', ay val yelc'och junjun. **11** Q'uinaloc tato ay junoc mach sloloni, palta max cab'laj tas syala', tato icha chi', ichato ch'oc choñab'il caj d'ay. Añejtona', ichato ch'oc choñab'il yaj pax d'ayoñ. **12** Vojtacxo to e gana juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayex. Yuj chi', svala' to tzeyac' val eyip yic vach' ol e cha jun opisio más vach'. Tato icha chi', ol yal eyac'an stec'anil eb' eyetcreyenteal. **13** Yuj chi', tato ay junoc mach tz'ac'ji lolon d'a junoc ch'oc ti'al, yovalil sc'an d'a Dios yic syal yalani tas syalelc'och jun chi'. **14** Q'uinaloc tato d'a junoc ch'oc tial tzin lesalvi ticnaic, a in pixan, slesalvi, palta axo in pensar max nachajel yuuj tas juntzañ sval chi'. **15** Yuj chi', ¿tas am sco c'ulej tze na'a? Mañocñej yed' co pixan tzoñ lesalvi. Yovalil tzoñ lesalvi pax yed' co pensar yic snachajel cuuj. Añejtona', ayic tzoñ b'itani, maï toñejoc tzoñ b'itan yed' co pixan. Yovalil tzoñ b'itan pax yed' co pensar, yic vach' snachajel cuuj.
16 Q'uinaloc tato ay junoc ex ticnaic, tzeyal vach' lolonel d'a Dios d'a junoc ch'oc ti'al, tato icha chi', añej yed' e pixan tzeyala'. Axo eb' ayec' eyed'oc, max nachajel yuj eb' tas jun tzeyal chi'. Yuj chi', ayic tzeyac'an yuj diosal d'a Dios, max yal junñej slesalvi eb' eyed'oc. **17** Vach'chom vach' jun e lesal chi' ayic tzeyac'an yuj diosal chi', palta malaj mach tz'ac'ji stec'anil yuuj. **18** Yuj val dios d'a co Mam Dios yujto más val syal in lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial chi' d'a eyichañ e masanil. **19** Palta ayic sco molb'an co b'a d'a culto, más vach' a e ti' svala' yic tzex in c'ayb'ej. Yujto vach'chom oye'ñej b'elañ lolonel sval d'ayex d'a e ti' chi', palta

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ec'al yopisio d'a yichañ lajuñeoc mil lolonel max nachajel eyuuj.

20 Ex vuc'tac ex vanab', mañ ichoc eb' unin tzeyutej e b'a e naan juntzañ tic. Axo e b'eyb'al, ichaocab' yic eb' nenetac unin, icha chi' tzeyutej, yujto max saylaj chucal eb', ichocab' ta tzeyutej e b'a. Tec'an val tzeyutej e pensar, yujto mañ ex uninoc. **21** A d'a sley Dios, tz'ib'yajcan icha tic: A in tic ol in lolon d'a jun choñab' tic d'a juntzañ ch'occh'oc tial yed' d'a sti' eb' ch'occh'oc choñab'il. Palta añeja' mañ ol yac'och spensar eb' d'ayin, xchi Dios Cajal. **22** Yuj chi', a juntzañ ch'occh'oc tial tz'alji, ch'oxnab'il yajcan d'a eb' mañ creyenteoc, mañoc d'a eb' creyente. Palta ayic tz'aljiel slolonel Dios, yic eb' creyente yaji, mañoc eb' mañ creyenteoc ay yico'. **23** Q'uinaloc tze molb'ej e b'a e masanil a ex creyente ex ta', mato a ex masanil ex tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc ti'al, tato sc'och junoc mañ creyenteoc, mato mañ yojtacoc tas yaj jun quic tic, tecan syal icha tic: Ichato ay tas scot d'a sjolom eb', xchama. **24** Palta q'uinaloc van eyalanel slolonel Dios e masanil, ayic sc'och junoc mañ creyenteoc, vach'chom mañ yojtacoc tas yaj jun quic tic, snachajel yuuj to ay smul. Sb'eyc'olej sb'a ayic syab'an tas tzeyal junjun ex. **25** Ichato chi' scheclajeli tas ay d'a spensar. Yuj chi', tz'em cuman, syalan sb'a d'a Dios. Axom syalani: Yel toni, ay val och Dios eyed'oc, xchama.

Vach'ocab' scutej co c'ulan masanil tasi

26 Yuj chi' ex vuc'tac ex vanab', ol valb'at d'ayex tas yovalil tzeyutej e b'a ta' ayic tze molb'an e b'a. Ay ex tzex b'itani, ayex tzeyac' junoc c'ayb'ub'al, ayex tzeyaleli tas syac' Dios d'ayex, ayex tzex lolon d'a junoc ch'oc tial, ayex pax tzeyala' tas syalelc'och jun tzeyal chi'. A masanil tas tze c'ulej chi', c'ulejec yic tzex tec'c'aj e masanil. **27** Tato ayex tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, chavañ ma oxvañexñej tzex loloni. Junjunal tzeyal eyico'. Añejtona' yovalil ay junoc ex tzeyala' tas syalelc'ochi. **28** Tato malaj mach syal yalani tas syalelc'och jun chi', más vach' max ex lolonlaj d'a juntzañ ch'occh'oc tial b'aj tze molb'ej e b'a chi'. Más vach' munil tzex lesalvi d'a Dios e ch'ocoj. **29** Añejtona', tato ayex tzeyalel slolonel Dios, chavaañ ma oxvañexñej tzeyaleli. A exxo e masanil, tzeyac' val och e chiquin d'a tas tz'alji d'ayex, yic snachajel eyuuj. **30** Q'uinaloc tato ay junoc ex van eyalanel slolonel Dios d'a e cal chi'. Palta tato ay junocxo tz'ac'ji yal junocxo tas yuj Dios, yovalil tzex och vaan eyalan eyic chi', syalan yic junxo chi'. **31** Tato icha chi', a jantac ex tz'ac'ji eyalel slolonel Dios, junjunal syal eyalan eyico', yic vach' tzeyic' e c'ayb'ub'al e masanil, tzeyic'an pax e tec'anil. **32** Mach ex tz'ac'ji eyalel slolonel Dios, tzeyil val e b'a, yic junjunal tzeyal eyico'. **33** Tato toñej tzoñ q'ue somnaj calani, mañoc d'a Dios scot jun chi', yujto a Dios chi' sgana to a d'a stzolal tzoñ loloni.

A syutej sb'a eb' creyente d'a junjun iglesia to a eb' ix ix numan tz'aj eb' ix. **34** Añejtona', icha chi' d'ayex, yovalil numan tz'aj eb' ix ix b'aj tze molb'ej e b'a, yujto malaj spermiso eb' ix slolon d'a culto. Sc'anab'ajejocab' eb' ix, yujto icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi' syal sley Dios. 35 Tato ay junoc eb' ix sgana sc'anb'an junoc tas, yovalil a d'a viñ yetb'eyum ix sc'anb'ej yab'i ayic sc'ochxi eb' d'a spat. Yujto mañ smojoc slolon eb' ix d'a culto chi'.

36 Yovalil tze nacoti to mañoc d'ayex ix b'ab'laj ac'ji slolonel Dios chi'. Añejtona', mañ e ch'ocojoc ix e cha slolonel Dios chi'. 37 Tato ayex tze na'a to ay eyopisio eyalanel slolonel Dios, mato tze na'a to a Yespíritu Dios smunlaj d'ayex, nachajocab'el eyuuj to schecnab'il Cajal Jesús yaj juntzañ tzin tz'ib'ejb'at tic d'ayex. 38 Tato ay eb' malaj yelc'och juntzañ checnab'il tic d'a sat, añejtona' malajocab' pax yelc'och eb' d'ayex.

39 Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', tzeyac' eyip, sec yuj chi' ol yal eyalanel slolonel Dios. Axo eb' slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, mañ e cachoch vaan eb'. 40 Vach'ïej tzeyutej e b'oan masanil tasi, ichaocab' val d'a stzolal tzeyutej.

Yab'ixal yic ix pitzvixi Cristo

15 1 A ticnaic, ex vuc'tac ex vanab', in gana tze nacot jun vach' ab'ix yic colnab'il valnaccan d'ayex. A jun ab'ix tic, e chanacxo. Tec'an exxo d'ay ticnaic. 2 Tato añeja' ayoch e pensar d'a jun ab'ix valnaccan d'ayex chi', tato yel eyac'nacoch d'a e c'ool, ay e colnab'il yuuj. 3 A juntzañ c'ayb'ub'al in chanac, aton ix val d'ayex. A juntzañ te nivac yelc'och ix val d'ayex. To a Cristo ix cham yuj co mul, icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios. 4 Ix mucchaji, palta ix pitzvixi d'a schab'jial, icha yaj stz'ib'chajpaxcan d'a Slolonel chi'. 5 Ix sch'ox sb'a d'a viñaj Pedro. Ichato chi' ix sch'oxan sb'a d'a juntzañxo eb' schecab'. 6 Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a d'a juntzañxo eb' quetcreyenteal, ec'al am oye' ciento sb'isul eb', ayic molanec' eb' ix yilan eb' smasanil. Tzijtumto eb' pitzan ticnaic, palta ay jayvañ eb' chamnacxo. 7 Añejtona', ix sch'ox sb'a d'a viñaj Jacobo. Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a d'a eb' schecab' smasanil.

8 Slajvub'alxo ix sch'oxanpax sb'a d'ayin. Yujto icha junoc unin manto yaljub'aloc, icha chi' vaji. Yujto slajvub'alxo ix in och schecab'oc. 9 Yuj chi', a in tic malaj velc'och d'a scal juntzañxo eb' schecab' Jesucristo chi'. Mañ smojoc pax valji schecab'oc Jesús yed' eb', yujto vac'nac val och yaelal d'a yib'añ eb' yiglesia Dios. 10 Palta yujñej svach'c'olal Dios schecab' Cristo vaj ticnaic. Mañ nab'añejoc ix sch'ox svach'c'olal tic d'ayin, yujto ec'to in munlaj d'a yichañ eb' vetb'eyum chi' smasanil. Palta mañoc in tzin munlaj in ch'ocoj. A Dios smunlaj ved'oc yuj svach'c'olal. 11 Yuj chi', vach'chom a in tzin munlaji, vach'chom a eb' chi' smunlaji, palta añeja' ix alchajel jun vach' ab'ix tic. Añeja' jun vach' ab'ix tic ix eyac'och d'a e c'ool.

Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac

12 A jun vach' ab'ix scalel tic, a tz'alani to ix pitzvixi Cristo d'a scal eb' chamnac. Yuj chi', ¿tas yuj ayex van eyalan ticnaic to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac? 13 Tato yel mañ ol pitzvocxi eb' icha tzeyal chi', mañ pitzvinacoc amxi Cristo chi' syal chi'. 14 Añejtona', tato mañ pitzvinacocxi Cristo chi', a jun vach' ab'ix scalel tic, malaj am jab'oc yelc'ochi. Tato icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi', nab'añej am tzeyac'och d'a e c'ool. **15** Tato icha chi', a oï tic, squesej stioc Dios, yujto ix caleli to a Dios ix ac'anxi pitzvoc Cristo. Q'uinaloc max yal spitzvixi eb' chamnac icha tzeyal jayvañ ex chi', maj am ac'jixi pitzvoc Cristo chi' yuj Dios. **16** Tato max yal spitzvixi eb' chamnac chi', añejtona' icha pax chi' Cristo, maj am pitzvocxilaj. **17** Palta q'uinaloc tato maj pitzvixi Cristo chi', nab'añej am tzeyac'och d'a e c'ool, yujto añej ama ayoch e mul d'a eyib'añ. **18** Axo eb' creyente chamnacxo, junelñej am chamnac eb'. **19** Tato yujñej val co vach'iloc d'a yolyib'añq'uinal tic scac'och Cristo yipoc co c'ool, más am ob'iltac oï d'a yichañ eb' anima smasanil.

20 Palta d'a val yel pitzvinac Cristo chi' d'a scal eb' chamnac. Icha junoc b'ab'el ajan tz'eluli, icha chi' aj sb'ab'laj pitzvinacxi Cristo chi' d'ayoï, yic vach' sch'oxo' to ol oï pitzvocxi pax a oï tic. **21** Yuj jun viï vinac, aton viñaj Adán ix ac'jicancot chamel d'a quib'añ co masanil. Añejtona' yuj junxo mach, aton Cristo ol ac'jocxi pitzvoc eb' chamnacxo. **22** Masanil anima schami, yujto yiï-tilal eb' viñaj Adán. Añejtona', a oï yic oïxo Cristo ol oï pitzvocpax co masanil. **23** Palta d'a stzolal ol aj co pitzvixi. A Cristo chi' b'ab'laj pitzvinac. Axo yic ol jax junelxo, ato ta' ol oï pitzvocxi co masanil a oï yic oïxo tic. **24** Ol lajvoc chi', ol ja slajvub'. Ato ta' ol can masanil eb' yajal d'a yalañ yuj Cristo, masanil eb' ay yopisio yed' masanil eb' ay spoder. Ichato chi' ol ac'joc och eb' d'a yol sc'ab' Dios Mamab'il yuuj. **25** Yujto a Cristo chi', yovalil ol ochcan Reyal, masanto ol can masanil juntzañ ayoch ajc'olal d'ay d'a yalañ yuuj. **26** Ay pax junxo icha ajc'ool yajoch d'ayoï, aton chamel. A jun chi', ol ac'joccan lajvoc yuj Cristo d'a slajvub'alxo. **27** Yujto syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic: A Dios ix ac'anoch masanil tas d'a yol sc'ab' Cristo chi', yic vach' a' tz'ac'an mandar smasanil, xchi. Ayic syalani to ix ac'jioch masanil yuj Dios d'a yol sc'ab' chi', mañ locanoc yac'ji mandar Dios chi' yuuj. Yujto A' tz'ac'anoch masanil tas d'a yol sc'ab' Cristo chi'. **28** Ayic ol vach' ac'jococh masanil tas d'a yol sc'ab' Yuninal Dios, axo svach' ac'anoch sb'a d'a yol sc'ab' Dios Mamab'il chi'. Yujto a Dios chi' ac'jinac och smasanil tas d'a yol sc'ab'. Ichato chi', axoñej Dios ol och yajalil d'a yib'añ smasanil.

29 A ticnaic, ay eb' syac' bautizar sb'a sq'uexuloc eb' chamnac. Palta tato mañ ol pitzvocxi eb' chamnac chi', ¿tas yuj ay eb' syac' bautizar sb'a sq'uexuloc eb'?

30 A oïxo pax tic, ¿tas yuj scac'och co b'a d'a yol sc'ab' yaelal d'a masanil tiempo? **31** A in tic, ex vuc'tac ex vanab', junjun c'u ijan tzin miljichamoc. Val yel sval d'ayex, tzin tzalaj eyuuj, yujto ix eyac'och Cajal Jesucristo d'a e c'ool ved'oc. **32** A d'a Éfeso tic, ay juntzañ eb' cotnac yoval d'ayin. Te ov eb' icha junoc noc' noc' ay smay. Tato mañ ol oï pitzvocxi, ¿tas gana vixtejnac in b'a icha chi'? Tato mañ ol pitzvocxi eb' chamnac, más am vach' toñej scac' co gana ticnaic. Coï vaec, cuq'uec junoc añ, talaj q'uic'an chamnac oïxo.

33 Mañ eyac' e b'a musansatil yuj junoc es. Tato junñej tzoï ec' yed' eb' chuc, tz'ixtaxel co vach' b'eyb'al yuj eb'. **34** Naec val e b'a, tze b'oan e

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pensar. Mañxo e c'ulej juntzañ chucal, yujto ayex manto eyojtaquej val el Dios. Svalb'at juntzañ tic d'ayex, sec yuj chi' ol ex q'uixvoqueli.

A tas ol oñ aj co pitzvixi

35 Tecan ay junoc ex ol e c'anb'ej d'ayin: A eb' chamnac tzal chi', ¿chajtil ol aj spitzvixi eb'? ¿Chajxomtil yilji snivanil eb', ayic ol pitzvocxi eb'? tecan xe chi. **36** Tato tze c'anb'ej icha chi', mantalaj e pensar. Q'uinaloc ay junoc iñat ticnaic, tato scavej, yovalil sc'ab'at jun iñat chi' yic spaq'ui. **37** Ayic scavan jun iñat chi', mañoclaj steel scavej. Vach'chom ixim trigo, ma juntzañxo iñat, añej val sat scavej. **38** Axo Dios tz'ac'an steel chi' icha sgana, ato syala' tas iñatil junjun. **39** Axo masanil tas sb'eyec' d'a yolyib'añq'uinal tic, ch'occh'oc snivanil junjun macañ. Ch'oc co nivanil a oñ anima oñ tic. Ch'oc pax snivanil noc' noc' chañe' yoc. Ch'oc pax snivanil noc' much. Añejtona', ch'oc pax snivanil noc' chay. **40** Ay juntzañ tas ay d'a satchaañ. Ay pax juntzañ tas d'a yolyib'añq'uinal tic. Ch'oc svach'il juntzañ tas ay d'a satchaañ. Ch'oc pax svach'il juntzañ tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic. **41** A juntzañ tas ay d'a satchaañ chi' ch'occh'oc yilji stziquiquial. Ch'oc yilji stziquiquial yoc c'u. Ch'oc pax yilji stziquiquial q'uen uj. Axo q'uen c'anal, ch'occh'oc pax yilji stziquiquial junjun q'ueen. **42** Añejtona', icha chi' ol aj eb' chamnac, ayic ol pitzvocxi eb'. A co nivanil tic, a' smucchaji, yujto yic chamel yaji. Palta ayic ol oñ pitzvocxi, a co nivanil chi', mañxalaj b'aq'uiñ ol chamoc. **43** Ayic ol mucchaj co nivanil tic, malaj jab'oc yelc'ochi, toxon malaj jab'oc svach'il. Palta ayic ol oñ pitzvocxi, te nivanxo yelc'ochi, yelxo vach' jun co nivanil chi'. **44** Ayic ol mucchaj co nivanil tic, nab'a chib'ej. Axo yic ol oñ pitzvocxi, a jun co nivanil chi', yicxo espíritu. Yujto ay jun co nivanil nab'a chib'ej tic, yuj chi' cojtac to ay pax junxo co nivanil yicxo espíritu.

45 Icha chi' yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios, aton b'aj syalcan icha tic: A viñ b'ab'el vinac b'ob'il, aton viñaj Adán, viñ ac'b'il sq'uinal, xchi. Palta ay junxo tzac'anto sjavi, icha viñaj Adán chi' yaji, palta a jun chi', aton jun Espíritu ac'um q'uinal. **46** Mañoc jun co nivanil yic espíritu ix b'ab'laj ac'ji d'ayoñ. A jun co nivanil yic chib'ejal tic, a' ix b'ab'laj ac'ji. Axo co nivanil yic espíritu, tzac'anto ol ac'joc. **47** A viñ b'ab'el vinac, a' d'a lum luum b'ojinac viñ. Yuj chi' yic yolyib'añq'uinal tic yaj viñ. Axo junxo schab'il, aton Cajal Jesús, yic satchaañ yaji. **48** Icha snivanil jun viñ b'ob'il d'a lum luum chi', icha chi' co nivanil tic, yic yolyib'añq'uinal tic yaji. Palta icha snivanil jun yic satchaañ chi', icha chi' junxo co nivanil yic satchaañ ol co cha'a. **49** A ticnaic, lajan co nivanil tic yed' jun viñ b'ob'il d'a lum luum chi'. Palta a d'a jun tiempoal chi', lajan ol aj jun co nivanil tic yed' jun yic satchaañ chi'. **50** Ex vuc'tac ex vanab', in gana svalb'at junxo tic d'ayex. A jun co nivanil tic, nab'a chic', nab'a chib'ej. Yuj chi', mañ ol yal-laj sc'och b'aj syac' Yajalil Dios. A co nivanil tic, chamelb'a yaji. Yuj chi' max yal schaan sq'uinal d'a junelñej. **51** Palta ay jun tas tzin nib'ej tzeyojtaquejel ticnaic, aton jun tas malaj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

mach ojtannac d'a yol yico'. A oï creyente oï tic, maï co masaniloc ol oï chamoc, palta co masanil ol q'uexmaj co nivanil tic. **52** A jun chi', elaï-chamel ol ujoc. Junïej mutz'satil ol aj sjavi ayic ol oc' jun q'uen slajvub' trompeta. Ayic ol oc' jun trompeta chi', ol laj pitzvocxi masanil eb' creyente chamnacxo, maïxalaj b'aq'uiï ol chamxoc eb'. A oïxo pitzan oïto ta', ol q'uexmaj jun co nivanil tic. **53** Yujto a co nivanil tic, maï najtiloc tz'eq'ui, yuj chi' yovalil ol co cha junxo co nivanil malaj b'aq'uiï ol ixtaxoc. A jun co nivanil tic, chamelb'a yaji. Yuj chi', yovalil ol co cha junxo co nivanil maïxa b'aq'uiï ol chamoc. **54** Yel toni, a jun co nivanil tic tz'ixtaxeli, yujto chamelb'a yaji. Palta a junxo co nivanil ol ac'joc d'ayoï, maïxa b'aq'uiï ol ixtaxoc, malaj pax b'aq'uiï ol chamoc. Ato ta' ol elc'och jun tas tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios, aton jun tz'alan icha tic: A chamel ol can d'a yalaï, yujto ol ac'joc ganar. **55** Yuj chi' a ticnaic, sch'oxocab' yipal chamel chi' yuj yac'an satel anima. Sch'oxocab'cot yopisio chamel chi' sataneli, xchicani. **56** Yuj co mul ay spoder chamel chi' oï smilani. Yuj sley Dios ix ac'jican spoder co mul chi' yic tzoï cham yuuj. **57** Palta scac' val yuj diosal d'a Dios, yujto yuj tas ix sc'ulej Cajal Jesucristo yuj chi' scac' ganar chamel chi'.

58 Yuj chi' ex xajanab'il vuuj, tec'an val tzeyutej e b'a. Maï eyac' somchajel e pensar. D'a smasanil e c'ool tzex munlaj d'a yic Cajal Jesús d'a smasanil tiempo, yujto eyojtacxo to a jun munlajel sco b'o d'a yol sc'ab' Cajal Jesús, maï nab'aïejoc.

Jun ofrenda sq'ue vaan

16 **1** A ticnaic, ol valb'at d'ayex yuj jun ofrenda ol q'ue vaan d'a e cal, yic ol ac'joc d'a eb' yicxo Dios. A juntzaï checnab'il ol valb'at d'ayex tic, valnacxo d'a eb' creyente d'a yol yic Galacia. Yuj chi', icha syutej sb'a eb' chi', icha chi' ol eyutoc e b'a. **2** Junjun ex tzeyiq'uel eyofrenda d'a junjun domingoal, ato syala' jantac tzeyac' ganar, tze mol-b'ani. Tato icha chi', maïocto tzin c'ochi, tzeyac'an lista eyofrenda. **3** Tze say jayvaïoc eb' ol in checb'at d'a Jerusalén. Ato ol in c'ochoc ol in b'oan jun carta ol b'at yed' eb', yic ol ilchajoc to ay yopisio eb'. Aton eb' chi' ol ic'anb'at eyofrenda d'a eb' creyente ta'. **4** Ayic ol in c'och eyed' ta', ol vila' talaj a in ol in b'at lac'an yed' eb' d'a Jerusalén chi'. Tato icha chi', ved' ol b'at eb'.

Sna viïaj Pablo yuj sviaje

5 Ayic ol in b'at ex vila', yovalil ol in ec' chab' oxeoc c'ual d'a yol yic Macedonia, ichato chi' ol in c'och d'ayex. **6** Ta icha chi' ol in ec' nivanoc tiempo eyed' ta'. Talaj ay in ec' ta' ol ec' ñab'ilq'uinal. Axo yic ol in b'atxoc, ol ex colvaj d'ayin d'a yol b'e b'aj ol in b'atxoc chi'. **7** In gana maï elaïchameloc tzin ec' d'ayex. In gana tzin ec' nivanoc tiempo eyed'oc, tato icha chi' tz'el d'a sc'ool Cajal Jesús. **8** Palta ay in to ec' d'a Éfeso tic, masanto ol ec' q'uiï Pentecostés, axo in b'at chi'. **9** Yujto svila' to te vach'ïej tz'elc'och in munlajel d'a yic Cajal Jesús d'a tic. Vach'chom tzij-tum eb' schichonoch sc'ool d'ayin, palta jacanïej in munlaji, ay pax tas svic' d'a in munlajel tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

10 Tato ol c'och viñaj Timoteo d'ayex ta', tzeyac' tzalajb'oc sc'ool viñ eyed'oc, yic mañ ol cus viñ, yujto a d'a yic Cajal Jesús smunlaj viñ icha in tic. **11** Yuj chi', malaj junoc ex tze patiquejel viñ ta'. A inxo tic, van in tañvan sja viñ d'a tic yed' juntzañxo eb' cuc'tac ol ja yed' viñ, yuj chi' ayic ol cot viñ d'a yol b'e, tzex colvajcot d'a viñ, sec yuj chi' tzalajc'olal ol cot viñ.

12 Axo viñ cuc'tac Apolos, ix in tevi d'a viñ, yic sb'at viñ ex yila'. Palta max yal sc'ool viñ sb'at ex yil d'a jun tiempoal tic. Ato yic ol och scolanil viñ, ol b'at ex yilan viñ.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

13 Macvajañec. Tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cajal Jesús d'a e c'ool. Mañ ex xiv jab'oc. Tec'b'ejec e b'a junjun ex. **14** A jantacñej tas tze c'ulej, tze c'ulej d'a smasanil e c'ool yuj svach'iloc eb' quetanimail.

15 A ticnaic ex vuc'tac ex vanab' eyojtac to a viñaj Estéfanas yed' eb' cajan yed' viñ d'a spat, b'ab'el creyente viñ yed' eb' d'a yol yic Acaya b'aj ayex chi'. A eb' chi', syac' val servil eb' yetcreyenteal eb' d'a smasanil sc'ool. **16** Tzin c'an pavor d'ayex to tze c'anab'ajej tas syal eb'. Tze c'anab'ajan pax jantacñej eb' lajan syutej sb'a icha eb' chi', aton eb' scolvaji, yed' smunlaj d'a yic Cajal Jesús. **17** Tzin tzalaj ticnaic, yujto ix ja viñaj Estéfanas ved' d'a tic yed' viñaj Fortunato yed' viñaj Acaico. A eb' viñ tic, scolvaj val eb' viñ d'ayin. Ichato e q'uexul yaj eb' viñ scolvaj d'ayin d'a tic, yujto max yal-laj e javi. **18** Icha ix yutej eb' viñ yac'an snivanil e c'ool ta', icha chi' syutej eb' viñ yac'anpax snivanil in c'ool d'a tic. Ayocab' yelc'och eb' viñ d'ayex. Tato ay juntzañxo eb' icha eb' viñ tic, ayocab' pax yelc'och eb' d'ayex.

19 A eb' ay d'a junjun iglesia d'a yol yic Asia tic, syac'b'at stzatzil e c'ool eb' e masanil ta'. Añejtona' viñaj Aquila yed' ix Priscila yed' eb' creyente smolb'ej sb'a d'a spat eb', syac'paxb'at stzatzil e c'ool eb' d'a sb'i Cajal Jesús. **20** Syac'b'at stzatzil e c'ool masanil eb' creyente d'a tic. Slaj eyac'laj stzatzil e c'ool d'a tzalajc'olal ta'. **21** A stzatzil e c'ool svac'b'at tic, a in val Pablo in tzin tz'ib'ejb'at yed' in c'ab'.

22 Tato ay junoc mach max xajanan Cajal Jesucristo, cotocab' yoval sc'ool Dios d'a yib'añ. Ach Cajal, cotañ d'a elañchamel.

23 Sch'oxocab' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex ta'. **24** Xajan ex e masanil vuuj yuj Cristo Jesús.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Schab'il Carta San Pablo
D'A EB' AJ CORINTO

Schab'il Corintios sb'i jun carta tic, aton schab'il carta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' aj Corinto, b'aj syal viñ yuj telajb'ail sq'ue vaan d'a scal eb' creyente d'a jun choñab' chi'. Icha val to ay juntzañ eb' creyente d'a jun iglesia chi' ya ix alan d'a viñ. Palta te xajan eb' yuj viñ, sgana viñ junc'olal tz'aj yed' eb', yuj chi' sch'ox stzalajc'olal viñ yil eb', yujto vanxo sb'o yaj juntzañ chi'.

Ayic ix el yich jun libro tic, ix sch'ox viñaj Pablo tas yuj ov ix yutej sb'a viñ d'a jun mach ya ix alan d'a viñ yed' d'a juntzañxo eb' yac'lejnac syamanoch vaan viñ. Stzalaj val viñ, yujto ov ix yutej viñ yalan d'a eb', yujto yuj chi' ix sna sb'a eb' creyente chi', junc'olal ix aj eb'. Ix lajvi chi', ix sc'anan jun ofrenda viñ d'a eb', yic scolvaj eb' d'a eb' creyente meb'a' d'a Judea. Añejtona' syalpax viñ yuj yopisio to yel schecab' Cristo yaj viñ, yujto ay juntzañ eb' aj choñab' Corinto chi' syaloch sb'a schecab'oc Cristo, axo viñaj Pablo chi' to mañ schecab'oc Cristo viñ yalan eb'.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in, schecab' in Jesucristo, yujñej to icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. A in yed' viñ cuc'-tac Timoteo, sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex yiglesia exxo Dios d'a choñab' Corinto. Sco tz'ib'anpaxb'at d'ayex e masanil ex yiquexxo Dios d'a yol yic Acaya. **2** Co gana syac' svach'c'olal co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo d'ayex ta', syac'anpax sjunc'olal.

A tas ajnac yab'an syaelal viñaj Pablo

3 Calec vach' lolonel d'a Dios, aton Smam Cajal Jesucristo, co Mam ton paxi, tz'oc' sc'ool d'ayoñ, syac' val snivanil co c'ool yujto co Diosal yaji. **4** Ayic sja co yaelal, a Dios tz'ac'an snivanil co c'ool, yic vach' syal pax cac'an snivanil sc'ool eb' tz'ab'an pax syail. Icha syutej Dios yac'an snivanil co c'ool, icha pax chi' scutej cac'an snivanil sc'ool eb'. **5** Icha val tz'aj cab'an syaelal yed' Cristo, icha pax chi' syutej yac'an snivanil co c'ool. **6** Yuj chi', icha chi' tzoñ aji ayic scab'an syail, yic vach' syal cac'an snivanil e c'ool yic tec'an tzeyutej e b'a. Añejtona', ayic syac'an snivanil co c'ool Dios, icha chi' tzoñ aji, yic vach' syal cac'an snivanil e c'ool, yuj chi' syal e tec'b'an e b'a eyac'an techaj juntzañ yaelal ol ac'joc och d'a eyib'añ icha tz'ac'jioch d'a quib'añ a oñ tic. **7** Tec'an scutej co b'a cac'anoch Dios yipoc co c'ool eyuuj, yujto cojtac to icha tzeyutej eyab'an syail qued'oc, icha pax chi' ol aj yac'anpax snivanil e c'ool Dios qued'oc.

8 Ex vuc'tac ex vanab', sco nib'ej scal d'ayex jantac syail ix cab'i ayic ix oñ ec' d'a yol yic Asia. Yujto te ya' ix oñ ec' ta', ijan maj techajlaj cuuj. Ix co na' to ijan val maj oñ col-chajel-laj d'a yol sc'ab' chamel. **9** A co naani to ol oñ cham ta'. Icha chi' utab'il oñ ta', yic vach' añej Dios

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

scac'och yipoc co c'ool, yujto a' tz'ac'an pax pitzvoc eb' chamnac. Xal oñ, maxtzac co na' tato tzoñ colchaji. **10** Jab'xoñej val maj oñ cham yuj jun nivan yaelal chi', axo Dios oñ colanel d'a yol sc'ab' chamel, van oñ scolan paxel ticnaic. Añeja' scac'och yipoc co c'ool to ol oñ scolelta d'a juntzañ syaelal chi', **11** tato tzex colvaj qued' d'a lesal. Tato tzijtum ex tzex lesalvi cuuj, añejtona' nivan ex ol eyac' yuj diosal d'a Dios yuj svach'c'olal ol yac' d'ayoñ.

A tas yuuj pural ix c'och viñaj Pablo d'a Corinto

12 Tzoñ tzalaji, yujto cojtac val to tojol scutej co b'eyb'al d'a masanil eb' anima yed' pax d'ayex. Malaj spaltail co b'eyb'al, yujto scolvaj Dios yed' svach'c'olal d'ayoñ. Mañ yujoc co jelanil vach' co b'eyb'al. **13-14** Ayic sco tz'ib'anb'at juntzañ carta d'ayex, añej juntzañ tas tzeyila' yed' juntzañ tas snachajel eyuuj, a sco tz'ib'ejb'at d'ayex. Tzaxo nachajel jab'oc eyuuj tas caji. Yuj chi', svac'och yipoc in c'ool to ol vach' nachajel eyuuj to ayic ol jax Cajal Jesús, ol yal e q'uechaañ cuuj, ich oñ pax ta' ol oñ q'uepaxchaañ eyuuj.

15 Icha chi' vutejnac vac'anoch yipoc in c'ool. Yuj chi', tzin b'ab'laj ec' ex vila' yic vach' chael tzin ec' d'ayex d'a elañchamel in naani, axo e vach' chaan svach'c'olal Dios. **16** A in naani to tzin ec' ex vila', ichato chi' b'ian tzin ja d'a Macedonia tic. Axo tzin meltzaji, tzex ec' vilanxi. Tato icha chi', a ex syal tzex colvaj d'ayin yic tzin b'atxi d'a Judea. **17** Ayic ix in naan juntzañ tic, ¿tom mañ chamoc ix in na e naani? ¿Tom tze na'a to toñej tzin na juntzañ tic icha sna eb' comon anima? ¿Tom tze na'a, to añej yed' in ti', inye, xin chi, palta axo d'a in pensar van in naani to maay? **18** Syil Dios, aton tz'elñejc'och tas syala', a oñ tic malaj juneloc sco tac'vej co ti'oc, slajvi chi' scalanxi to mañxo. **19** A in tic, viñaj Silvano yed' viñaj Timoteo ec'nac oñ calel yab'ixal Cristo Jesús Yuninal Dios d'ayex. A Cristo chi', malaj juneloc yalnac: Inye, palta axo d'a spensar yojtac to maay. **20** A tz'ac'an elc'och masanil tas ix yalcan Dios. Yuj chi', a scalan vach' lolonel d'a Dios, scalan amén yuj Cristo Jesús. **21** A Dios tz'ac'an stec'anil e pensar qued'oc, yujto ay oñxo och d'a yol sc'ab' Cristo. A Dios ac'jinac copisio coch schecab'oc. **22** A ac'jinac och jun sello d'ayoñ junjun oñ, aton Yespíritu. A Yespíritu tic sch'oxani to yic oñxo Dios, sch'oxanpax d'ayoñ to d'a val yel ol co cha juntzañxo tas yalnac Dios chi' to ol yac' d'ayoñ.

23 Malaj in gana tz'och e cusc'olal vuuj, yuj chi' majto in ec' d'ayex d'a Corinto chi'. Val yel svala', syil co Mam Dios yujto yojtac masanil tas ay d'a in pensar. **24** Malaj co gana tzex cac' pural, scalan d'ayex tas tzeyutej eyac'anoch Dios d'a e c'ool. Yujto tec'anxo tzeyutej eyac'anoch d'a e c'ool. Palta co gana tzoñ colvaj d'ayex, yic sco vach' aq'uej e na'a, yic vach' ol ja e tzalajc'olal ta'.

2 **1** Yuj chi', a tzin na'a, mañxo ol in c'och d'ayex d'a scal cusc'olal. **2** Tato sb'at vac'och e cusc'olal, ¿machto junoc ol ac'anxi in tzalajc'olal? Yuj chi', malaj in gana sb'at vac'och e cusc'olal yujto a exñej syal eyac'an snivanil in c'ool. **3** Yuj chi', icha chi' vutejnac valanb'at d'ayex d'a jun in carta, yujto malaj in gana

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

b'at vac'och e cusc'olal. Yujto a ex val smoj eyac'an in tzalajc'olal. Svac'anoch yipoc in c'ool, yujto tzin na'a, tato sja in tzalajc'olal, ol japax e tzalajc'olal ved'oc. **4** Ayic in tz'ib'annacb'at jun in carta chi' d'ayex, te ochnac in ilc'olal eyuuj. Ochnac val pitz'an d'a in c'ool, añejtona' oc'nac in pax eyuuj. Palta mañ yujoc vac'anoch e cusc'olal in tz'ib'ejnacb'ati. In tz'ib'ejnacb'ati yic tzeyojtaquejeli to te xajan ex vuuj.

Ac'b'il nivanc'olal viñ ochnac smul

5 Malaj in gana tzin ec' d'a yib'añ in b'oan yaj jun tic, palta a jun viñ ac'jinac och co cusc'olal, mañoc inñej cusnac in, ayex pax cusnac ex janic' ved'oc. **6** A jun yaelal ix eyac'och d'a yib'añ viñ ayic ix e molb'an e b'a, c'ocb'ilocab'i. **7** Axo ticnaic, más vach' tzeyac' nivanc'olal viñ. Tzeyac'anpax snivanil sc'ol viñ, yic vach' max te juviel viñ yuj cusc'olal. **8** Yuj chi' tzin tevi d'ayex to tze ch'ox e vach'c'olal d'a viñ. **9** Yuj jun chi' in tz'ib'ejnacb'at jun in carta d'ayex, yic vach' tzex vac' proval. Yujto in gana svojtaquejeli tato yel tze c'anab'ajej tas svala'. **10** Yuj chi' tato tzeyac' nivanc'olal d'a yib'añ jun viñ chi', a inxo pax tic, ol vac'pax nivanc'olal viñ. Tato a in svac' nivanc'olal viñ, a d'a yol sat Cristo svac' nivanc'olal syal chi', palta yuj e vach'iloc a ex tic. **11** Icha chi' svutej, yic vach' max oñ yac' ganar viñ Satanás, yujto cojtacxo tas sgana viñ d'ayoñ.

Ochnac viñaj Pablo ilc'olal d'a choñab' Troas

12 Ayic in c'och d'a choñab' Troas, yic svalanel jun vach' ab'ix yic Cristo, ilchaj vuuj to a Cajal Jesús b'oan yaj masanil yic svalel slolonel. **13** Palta och in ilc'olal, yujto maj ilchaj viñ cuc'tac Tito vuj ta'. Yuj chi' valcan quil co b'a d'a eb' ay chi' ta', in cotxi ta', in ja d'a yol yic Macedonia tic.

A tas yopisio yab'ixal Cristo

14 Palta caq'uec yuj diosal d'a Dios, yujto masanil tiempo a' tzoñ ic'anoch tzac'an yed' Cristo Jesús yic scheclajeli to a' ix ac'an ganar. Cuuj spucaxb'at yab'ixal Cristo d'a junjun lugar, icha spucaxb'at sjab' junoc tas suc'uq'ui sjab'. **15** Icha sjab' stab'il junoc tas suc'uq'ui sjab' syac' Cristo d'a Dios, ich oñ ta' ayic tzec' calanel yab'ixal. Spucaxb'at d'a scal eb' scolchaji yed' pax d'a scal eb' vanto sateq'ui. **16** Ayic scalan d'a eb' van sateq'ui, lajan yab'ixal chi' icha sjab' junoc tas tzoñ cham yuuj. Axo tato a d'a eb' van scolchaj scaleli, lajan yab'ixal chi' icha junoc tas te suc'uq'ui sjab' d'a eb', sch'oxan paxi to ol scha sq'uinal eb'. Yuj chi', ¿mach val junoc syal yalanel jun ab'ix tic? **17** A oñ tic, mañ yujoc cac'an ganar d'a spatic slolonel Dios, yuj chi' tzec' caleli, icha syutej sb'a juntzañxo eb'. Nivanoc tzec' yal eb', palta soman syutej eb' yalani. Palta a oñ tic, yel scala', yujto a Dios ix ac'an copisio tic. A d'a yichañ Dios scala' yujto yic oñxo Cristo eyed'oc.

A yab'ixal jun schab'il strato Dios

3 **1** Ayic scalanb'at juntzañ tic d'ayex, ¿tom tze na' to scal co b'a vach'ilal d'ayex junelxo? Mañ yovaliloc sco ch'ox juntzañ carta d'ayex tz'alani tas copisio, icha syutej sb'a juntzañxo eb'. Añejtona', mañ yovaliloc sco c'ancot e carta, tzeyalancoti to ay copisio d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eyichañ. **2** Yujto a ex val van e
ch'oxaneli to ay copisio. Lajan ex
icha junoc carta tz'ib'ab'iloch d'a co
pensar, yujto syil eb' anima masanil
tas eyaji. **3** Icha junoc carta
tz'ib'ab'ilcan yuj Cristo a oñ quic'nac-
b'ati, ich ex ta'. A jun icha carta tic,
mañoc d'a tinta tz'ib'ab'ilcani, palta a
Yespíritu Dios pitzan, a tz'ib'annac-
cani. Mañoc d'a junoc q'ueen
tz'ib'ab'ilochi, palta a d'a co pensar,
ata' tz'ib'ab'ilochi.

4 Icha chi' sco na', yujto yuj Cristo
scac'och Dios yipoc co c'ool. **5** Man-
toc sco na'a to munil syal cuuj co
ch'ocoj. Palta yujñej scolval Dios syal
junoc tas cuuj. **6** A ac'jinac copisio
yic scac' servil, yic scalanpaxel
yab'ixal jun schab'il trato. A jun
strato tic, mañ yujoc to sco
c'anab'ajej junoc tas tz'ib'ab'ilcani
tz'elc'ochi, palta yujñej Yespíritu
tz'elc'ochi. A jun ley tz'ib'ab'ilcani ay
yopisio yac'anoch chamel d'a
quib'añ. Palta axo Yespíritu Dios ay
yopisio yac'an co q'uinal d'a junelñej.

7 A jun ley chi', a d'a q'uen q'ueen
tz'ib'ab'ilcani. Ayic yac'jinaccan jun
ley chi', janac copnaj stziquiquial
Dios. Axo eb' israel, maj yal-laj yilan
sat viñaj Moisés eb', yujto veei yilji
sat viñ chi'.[a] Palta a jun svevon chi',
c'ojanc'olal tupnac yoc. Vach'chom
ay yopisio jun ley chi' oñ
smilanchamoc, palta ayic sjanac, te
nivan ajnac yelc'ochi. Tato icha chi'
ajnac yelc'och jun ley chi', **8** te ec'to
val nivan yelc'och jun ab'ix syic'cot
Yespíritu Dios d'ayoñ. **9** A jun ley
tz'ac'anoch chamel d'a quib'añ chi',
nivan ton yelc'ochi. Yuj chi', a junxo
ab'ix tz'alani to vach' oñ d'a yichañ
Dios, másxo val nivan yelc'och d'a
yichañ jun chi'. **10** Vach'chom a d'a
peca' te nivan yelc'och jun ley chi',
palta malaj yelc'och d'a yichañ junxo
tic, yujto yelxo val nivan yelc'och
junxo ab'ix tic. **11** Tato nivan yel-
c'och jun ley quenñej tiempo ec'nac
yopisio chi', syalelc'ochi to a jun
ayec' d'a junelñej, másxo val nivan
yelc'ochi.

12 Yujto scac'och jun tic yipoc co
c'ool, yuj chi' max oñ xiv calaneli.
13 Mañ lajanoc scutej co b'a icha
sc'ulejnac viñaj Moisés chi'. Yujto
smusejnac sat viñ d'a jun c'apac, yic
vach' max yil eb' yetisraelal viñ stup
yoc jun svevon chi' d'a sat. **14** Palta
maj nachajel yuj eb' tas syalelc'och
jun chi'. Añejtona' ticnaic, ayic tz'av-
taj b'aj tz'ib'ab'ilcan jun b'ab'el trato
d'a eb', max nachajel-laj yuj eb'.
Yujto icha jun c'apac b'aj smusejnac
sat viñaj Moisés chi', icha chi' yajoch
d'a spensar eb'. Max yal-laj yel jun
chi' d'a spensar eb' chi', palta yuj
Cristo syal yeli. **15** Añejtona' ticnaic,
ayic syab'an eb' yavtaj juntzañ libro
yic Moisés chi', ichato añeja' musan
sat eb' yuj jun icha c'apac chi'.
16 Palta ayic smeltzaj co pensar d'a
Dios Cajal, ichato tz'elxi jun icha
c'apac chi' d'a co pensar. **17** A Cajal,
aton Espíritu. A oñ mach oñ b'aj
ayoch Yespíritu Cajalil tic, librexo
caji, jacanxo co sat quilani. **18** Yuj
chi', mañxo ayoc och jun icha c'apac
chi' d'a co pensar. A ticnaic, lajan oñ
icha junoc nen. Cuuj scheclajel
svach'il Cajal Jesús. Van slajanb'i pax
co pensar yed' Cristo chi', yujto van
yac'an svach'il d'ayoñ. Icha chi' van
oñ yutan Cajal, aton Yespíritu Dios.

[a] **3.7** A jun ab'ix tic, a d'a Éxodo 34.29-35, ata' tz'ilchaji.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

4 1 Yujto tz'oc' sc'ool Dios d'ayoï ix yac'an jun copisio tic, yuj chi' max tac co c'ool d'ay. 2 Ay juntzaï tas sc'ulej eb' anima d'a elc'altac, yujto q'uixvelal yaji. A oïxo tic, sco chaquel juntzaï b'eyb'al chi' d'a junelïej. Max cac'laj musansatil eb' anima yuj juntzaï tas jelan scutej calani. Max co q'uex jab'oc tas syalcan Dios, yujto aïej val juntzaï tas yel, aton scala'. Icha chi' scutej co ch'oxanel copisio d'a junjun anima d'a yichaï Dios, yic snachajel yuj eb' tas caji. 3 Ayic tzec' calanel jun vach' ab'ix yic colnab'il, a eb' vanto sateq'ui, max nachajel-laj yuj eb'. 4 A eb' chi' max yac'ochlaj eb' d'a sc'ool, yujto a viï sdiosal jun yolyib'aï-q'uinal tic tz'ac'an juvoc spensar eb'. Ichato a viï tz'ac'an juvoc yol sat eb', yic max och saquilq'uinal d'a spensar eb' yuj jun ab'ix tz'alani to a Cristo te nivan yelc'ochi, yuuj paxi scheclajeli chajtil yaj Dios. 5 Ayic tzoï ec' caleli, maïoc cab'ixal tzec' caleli. Palta aïej tic scala', a Jesucristo Cajal yaji. Scalan paxi to a oï tic tzex cac' servil yujto sco xajanej Jesús. 6 A Dios alannaccani: Ayocab' saquilq'uinal d'a scal q'uic'alq'uinal tic, xchi. A val tz'ac'anoch saquilq'uinal d'a co pensar yic vach' scojtaquejeli to te nivan svach'ilal Dios. A d'a Jesucristo, ata' scheclajel svach'ilal Dios chi'.

Axoïej Dios scac'och yipoc co c'ool

7 A jun copisio nivan yelc'och tic, a' ayoch d'ayoï, palta a oï tic lajan oï icha junoc lum chen, yujto malaj vach' cochi, yuj chi' scheclajeli to a jun nivan poder tic, aïej d'a Dios scoti, maï quicoc. 8 Vach'chom oyanoch yaelal d'a co patic quichaï, palta max oï canlaj d'a yalaï yuuj. Vach'chom somc'olal caji, palta max co vach' aq'uej somchajel co b'a. 9 Vach'chom tzoï pechji b'eyec' b'aj tzoï b'eyeq'ui, palta maï oï actab'iloccani. Vach'chom tzoï mac'ji telvoc, palta max oï chamlaj. 10 Masanil b'ajtac tzoï eq'ui, scab'ïej syaelal yed' co nivanil tic, icha ajnac yab'an syail Jesús ayic schamnac. Icha chi' tzoï aji, yic scheclajeli to a sq'uinal Jesús ayoch d'ayoï. 11 Yacb'an pitzan oï, masanil tiempo ayoch chamel d'a quib'aï, yujto junxoïej caj yed' Jesús, yic vach'chom chamelb'a yaj co nivanil tic, van scheclajel sq'uinal Jesús d'ay. 12 Yuj chi' a oï tic, ayxo och chamel d'a quib'aï. A exxo pax tic, ayxo e q'uinal d'a junelïej.

13 A d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani ay jun syalcan icha tic: Ix vac'och d'a in c'ool, yuj chi' ix valeli, xchi. A oïxo tic, lajan scutej cac'anoch d'a co c'ool yed' eb'. Scalpaxeli, yujto ix cac'och d'a co c'ool. 14 Cojtac to a jun ix ac'an pitzvoc Cajal Jesús d'a scal eb' chamnac, A' ol oï ac'anxi pitzvoc yuj Jesús. Ol ex pitzvocpax qued'oc, axo oï yic'anb'at chi' b'aj ayeq'ui. 15 Masanil juntzaï sval tic, eyuuj ix ac'jioch d'a quib'aï. Icha chi' tzoï utaji, yic tzijtum eb' ol chaan svach'c'olal Dios. Aïejtona' tzijtum pax eb' ol ac'an yuj diosal d'ay. Yuj chi' scheclajeli to nivan svach'ilal Dios.

16 Yuj chi', malaj b'aj staquel co c'ool. Vach'chom van yichamax jun co nivanil tic, palta a co pensar junjun c'u stec'c'aji. 17 A juntzaï yaelal sja d'a quib'aï, malaj yelc'och d'ayoï, yujto elaïchamel tz'ec'b'ati. Palta yuuj ol co cha jun te nivan yelc'ochi. A jun chi' maï jantacoc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

svach'il, ayñejec' d'a junelñej. 18 Max cac'och co pensar d'a juntzañ tas squila', yujto a juntzañ tas squil tic elañchamel tz'ec'b'ati. A d'a juntzañ tas max quila', ata' scac'och co pensar, yujto a juntzañ max quil chi', ayñejec' d'a junelñej.

5 1 A jun co nivanil tic, lajan yaj yed' c'apac mantiado, junñej rato tz'ixtaxi. Cojtac to ayic ol lajvoquec' jun co nivanil tic, ay junxo ol yac' Dios d'ayoñ d'a satchaañ. A jun chi' malaj b'aq'uiñ ol sateloc. Lajan icha junoc pat vach' yaj sb'ocani, aton jun mañoc anima b'oannac, palta aton val Dios b'oannac. 2 Yel toni, yacb'an ay oñ ec' d'a jun co nivanil tic, tzoñ c'acvi yed'oc, yujto co gana tz'ac'ji junxo yic satchaañ d'ayoñ, aton junocxo icha pat. 3 Ol ac'joc jun chi' d'ayoñ, ichato spichul co pixan ol ajoc, yic mañxo ol el b'eran. 4 Ayic aytooch jun co nivanil tic, tzoñ c'acvi, scab'an pax syail yed'oc. Mantoc co gana tz'ic'jiec' jun co nivanil tic, palta to co gana tz'ac'ji junxo co nivanil, yic ol co cha co q'uinal d'a junelñej. A jun chi' ol co cha'a, ayic ol satel jun chamelb'a yaj tic. 5 Ix oñ sb'ocan Dios yujñej val jun tic, ix yac'anpaxoch Yespíritu d'ayoñ, yic scojtaquejeli to d'a val yel ol co cha jun tic d'ay.

6 Yuj chi', scac'och Dios yipoc co c'ool d'a masanil tiempo. Cojtac to yacb'an ayto ec' co pixan d'a jun co nivanil tic, manto oñ ayoc ec' d'a co pat, aton jun b'aj ayec' Cajal Jesús. 7 Ayic tzoñ ec' d'a yolyib'añq'uinal tic, añej d'a Dios scac'och co pensar. Mañoc juntzañ tas squil yed' co sat b'aj scac'och co pensar. 8 Yuj chi' a Dios scac'och yipoc co c'ool. D'a val yel co gana scactejcan jun co nivanil tic, yic ol yal co c'och d'a junxo co pat b'aj ayec' Cajal Jesús. 9 Yuj chi' sco say tas vach' scutej co b'a, yic ol tzalaj Cajal Jesús chi' qued'oc, vach'chom ayoñ to ec' yed' co nivanil tic, mato toxo ix oñ c'och b'aj ay Co Mam Dios. 10 Yujto yovalil ol oñ c'och d'a yichañ sdespacho Cristo, yic junjun oñ ol co cha spac tastac ix co c'ulej yacb'an ay oñ ec' yed' jun co nivanil tic, tato ay ix och tas ix co c'ulej chi', mato maay.

A yab'ixal yic junc'olal

11 A oñxo tic, scojtaquejel xivc'olal d'a Cajal Jesús, yuj chi' scac' val quip quecan sna eb' anima. A Dios yojtac tas yaj co pensar. A exxo, co gana tzeyojtaquej pax eli tas yaji. 12 Mantoc toñej scal co b'a vach'il d'ayex junelxo. Palta co gana tzex tzalaj qued'oc, yic ol yal e pacan e b'a d'a juntzañ eb' toñej scomon iq'uejchaañ sb'a yuj juntzañ tas scheclajel d'a co sat. Axo tas ay d'a spensar eb', max snalaj eb' tato vach', mato chuc. 13 A oñxo tic, tato ichato ay tas tz'ixtan yol co jolom eyilani, yuj cac'an servil Dios icha chi' tzoñ aji. Palta d'a val yel vach' co pensar. Icha chi' tzoñ aji yuj ex cac'an servil. 14 Yujto xajan Cristo cuuj, yuj chi' scac' pural co b'a cac'an servil. Yujto ix cham cuuj co masanil, yuj chi' ichato ix oñ champax yed'oc. 15 A Cristo ix cham cuuj co masanil, yic vach' a oñ pitzan oñ tic, maxtzac cac' co gana junjun oñ. Palta yic scac' sgana jun ix chami ix ac'jixi pitzvoc yuj Dios cuuj. 16 Yuj chi' a oñ tic, maxtzac yal calub'tañan junoc mach yuj tas scheclaj d'ay. Vach'chom a d'a yalañ, ix calub'tañej Cristo yuj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas chequel d'ay, palta a ticnaic, mañxo ichoc ta' tz'aj co naan d'a spatic. **17** A mach junxoñej tz'aj yed' Cristo, toxo ix q'uexmaj spensar, ichato ix och ac' animail. A juntzañ peca' b'eyb'al, toxo ix lajvi eq'ui. Toxo ix ac'b'ixican smasanil.

18 Masanil juntzañ sval tic, a Dios ix b'oancan d'ayoñ. Yuj Cristo ix oñ yac'och Dios d'a junc'olal yed'oc. A ac'jinac copisio calaneli tas tz'aj yoch eb' anima junc'olal yed'oc. **19** A jun tic syalelc'ochi to a Dios ayoch yed' Cristo, ayic ix uleq'ui, yic tz'och eb' anima masanil junc'olal yed'oc. Maxtzac ac'jioch co mul d'a quib'añ yuj Dios. A ac'jinaccan jun ab'ix tic d'a yol co c'ab', yic tzec' caleli chajtil tz'aj yoch eb' anima junc'olal yed'oc. **20** Yuj chi' schecab' ton Cristo caji. Icha val to a Dios van stevioch d'ayex ayic scalan juntzañ tic. Yuj chi', sq'uexul Cristo caji, tzoñ tevi d'ayex to tzex och junc'olal yed' Dios. **21** A Cristo, malaj jab'oc chucal sc'ulejnac. Palta a Dios ac'jinacoch masanil co mul d'a yib'añ, yuj chi' syal Dios to vach' oñxo d'a yichañ, yujto junxoñej caj yed' Cristo.

6 **1** A oñ tic quetmunlajvumal co b'a d'a smunlajel Dios, yuj chi' tzoñ tevi d'ayex to max e patiquejel-laj svach'c'olal ix yac' d'ayex. **2** Yujto A' alannaccan icha tic d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

> A d'a jun tiempoal vach', ix vab'i tas ix ala'. Yed' d'a stiempoal yac'ji colnab'il ix in och ed'oc, xchi Dios.

A ticnaic, toxo ix ja jun tiempoal vach' yalnaccan chi'. Toxo ix ja pax stiempoal yac'ji co colnab'il chi' ticnaic.

3 Malaj b'aj chuc scutej co b'a d'a junoc mach, yic malaj mach sb'uchan co munlajel. **4** Masanil tiempo sco ch'oxel co vach' b'eyb'al, yujto schecab' Dios caji. Tec'tec' scutej co b'a cac'an techaj juntzañ yaelal, juntzañ co tzapanil co majanil yed' juntzañ tas sja d'a quib'añ. **5** Ay b'aj tzoñ mac'ji, tzoñ ac'jioch d'a preso. Ay b'aj sq'ue b'ulnaj eb' anima cuuj. Ay b'aj tz'el quip co munlaji. Ay b'aj max oñ vaylaj. Ay b'aj scac' techaj vejel. **6** Scheclajeli to schecab' Dios caji yujto te tojolñej scutej co pensar, cojtacxo juntzañ sch'oxnaccan Dios chi', nivan scutej co c'ool, vach' scutej co pensar, axo Yespíritu Dios ayoch d'ayoñ, d'a val yel xajan eb' anima cuuj. **7** A jun c'ayb'ub'al scalel tic, te yel. Ayoch spoder Dios qued'oc. Icha junoc soldado scol sb'a yed' juntzañ syamc'ab', syac'lab'an pax yac'an oval, icha chi' scutej co b'a, yujto te tojol scutej co pensar. **8** Ay b'aj ay quelc'och d'a sat eb' anima, ay pax b'aj malaj tzoñ ochi. Ay b'aj tzoñ alji vach'il, ay pax b'aj tzoñ b'uchji. Ay eb' snaani to toñej squesej, palta yel scala'. **9** Syalan eb' to mañ oñ yojtacoc eb', palta ojtacab'il oñ. Ay b'aj tzoñ ac'jioch d'a yol sc'ab' chamel, palta añeja' pitzan oñ. Tz'ac'jioch co yaelal, palta max oñ chamlaj. **10** Vach'chom tz'ac'ji co cusc'olal, palta masanil tiempo tzoñ tzalaji. Vach'chom meb'a' oñ, palta tzijtum eb' sb'eyumaxcan cuuj. Vach'chom malaj tas ay d'ayoñ, palta icha val to quic tastac smasanil.

11 A exxo ex aj Corinto, syalñej calan d'ayex. Masanil tas ay d'a co pensar ix cal d'ayex. **12** Malaj junoc tas ix co c'ub'ejeli. Palta a ex tic, ay

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ tas tze c'ub'ejel d'ayoñ.
13 Icha stevi junoc mamab'il d'a eb' yuninal, icha chi' tz'aj in tevi d'ayex to tze jac e pensar d'ayoñ, icha ix cutej co jacan quic d'ayex.

Stemplo oñ Dios pitzan

14 Max yal junñej scutej co b'a yed' eb' mañ creyenteoc, yujto mañ smojoc icha chi'. Icha saquilq'uinal max yal junñej tz'aj yed' q'uic'al-q'uinal, icha pax chi' tojolal, max scha sb'a yed' chucal. 15 A spensar Cristo, max scha sb'a yed' yic viñ Satanás. A oñ creyente oñ tic, mañ lajanoc co pensar yed' eb' mañ creyenteoc. 16 A juntzañ comon dios, malaj yalan yic yed' eb' scajnub'xo Dios yaji. Yujto a oñ tic, scajnub' oñxo Dios pitzan, icha ix yalcani:

> A in tic, ol in och cajan d'a eb', ol in b'eyec' yed' eb'. Ol in och sDiosaloc eb'. Axo eb' ol och in choñab'oc, xchi.

17 Yuj chi' yalnacpaxcan Dios Cajal chi' icha tic:

> Elañec d'a scal eb', iq'uec el e b'a. Mañ eyam pax junoc malaj svach'il. Tato icha chi' tzeyutej e c'anab'ajani, ol ex in cha vicoc.
>
> 18 Ol in och e Mamoc.
> A exxo ol ex och vuninaloc, visiloc, xchi Cajal chi', aton Dios masanil tas syal yuuj, xchi d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcan chi'.

7 1 Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, aton juntzañ tic yalnaccan Dios d'ayoñ. Yuj chi' co vach' actejeccan masanil juntzañ tz'ac'an juvoquel co nivanil yed' co pensar d'a yichañ Dios. Caq'uec val quip co vach' ac'anoch co pensar d'a Dios, yujto te ay yelc'och d'ayoñ.

Ochnac scusc'olal eb' aj Corinto

2 Aq'uec och e c'ool d'ayoñ. Malaj junoc ex b'aj ochnac co mul. Malaj junoc ex co junaquel e pensar. Malaj pax junoc ex co q'uexañ tiejnac ex.
3 Mañ yujoc vac'anoch junoc tas d'a eyib'añ svalanb'at juntzañ tic d'ayex. Yujto toxo ix val d'ayex to te naan ex cuuj. Yuj chi', vach'chom pitzan oñ, mato tzoñ chami, palta junñej caj eyed'oc. 4 Tzex vac'och yipoc in c'ool, tzex valan vach'il. Vach'chom nivan yaelal tz'ac'jioch d'a quib'añ, palta eyuuj snivanaj in c'ool svab'i. Tzin tzalaj val eyuuj.

5 Yictax ix oñ javi d'a Macedonia tic, maxtzac yal quic'an jab'oc quip, yujto a juntzañ yaelal tic oyanoch d'a co patic quichañ. Añej oval tz'ac'ji-och d'a quib'añ. Xivelalñej caji.
6 Palta a Dios tz'ac'an snivanil sc'ool jantac mach ayoch d'a scusc'olal. A ix ac'an snivanil co c'ool, yujto ix ja viñaj Tito d'a tic. 7 Mañ yujocñej to ix ja viñaj Tito chi' ix ac'ji snivanil in c'ool, palta tzoñ tzalaj pax eyuuj, yujto ix eyac' snivanil sc'ool viñ ayic ix ec' viñ d'ayex. Ix yalan viñ d'ayoñ to e gana tzin e yila'. Ix yalanpax viñ to tzex cus val yuj jun ix uji d'a e cal chi'. Ix yalanpax viñ to tzin e nacoti. Yuj chi' ix vach' ja in tzalajc'olal eyuuj.

8 Vach'chom te cusnac ex yuj jun carta in tz'ib'ejnacb'at d'ayex, palta maxtzac in cus yuuj ticnaic. Vach'-chom d'a sb'ab'elal cusnac in yuj jun carta chi', yujto vab'nac to cusnac ex jaye' c'ual yuuj. 9 Axo ticnaic, tzin tzalaji mañ yujoc to cusnac ex yuuj, palta tzin tzalaj ticnaic, yujto yuj jun e cusc'olal chi' ix e na e b'a. Ix ex cus icha val d'a sgana Dios, yuj chi' mañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jab'oc ix juviel e pensar vuuj. **10** Tato tzoñ cus icha val sgana Dios, yuj jun co cusc'olal chi' sco na co b'a yic tzoñ colchaji. Tato icha chi', max oñ te cuslaj yuuj. Palta ay junxo macañ cusc'olal. A jun chi', yic yolyib'añ-q'uinal tic yaji. A eb' scus icha chi', toñej sb'atcan eb' d'a chamel d'a junelñej yuuj. **11** Palta a exxo tic, ochnac e cusc'olal icha sgana Dios. Yuj chi' naeccoti tas ajnac ex yuuj. Ochnac ex val d'a ilc'olal sic'lab'il. E sayannac modo tas tz'aj e colan e b'a. Cotnac eyoval yuj jun chucal ujinac d'a e cal chi', xivnac ex pax yuuj. E nib'ejnac val in e c'umej. E nanac eyac'b'at d'a yib'añ jun viñ ochnac smul chi'. Icha chi' eyutejnac e ch'oxani to mañxo ex locanoc d'a jun chucal chi'. **12** A jun in carta chi', mañ yujoc jun viñ ochnac smul chi' in tz'ib'ejnacb'ati. Mañ yujoc pax jun mach yab'nac syail yuj jun chucal chi'. Palta in tz'ib'ejnacb'at d'ayex yic snachajel eyuuj to a d'a yichañ Dios, te xajan oñ eyuuj. **13** Yuj chi' ix ac'ji snivanil co c'ool.

Mañocñej ix ac'ji snivanil co c'ool. Ix vach' ja pax co tzalajc'olal ayic ix yalan viñaj Tito to ix te tzalaj viñ eyed'oc, yujto ix vach' ja snivanil sc'ool viñ eyuuj e masanil. **14** A d'a yalañ, ix valel e vach'il d'a viñaj Tito tic. Axo ticnaic, max in q'uixvi, yujto valnac jun chi'. Masanil tas calnac d'ayex, te yel. Añejtona', ayic scalan e vach'il d'a viñaj Tito tic, te yel juntzañ scal chi'. **15** A viñ tic, te xajan exxo pax yuj viñ ticnaic, yujto snacot viñ tas eyutejnac e c'anab'ajan tas yalnac viñ d'ayex. Snaanpaxcot viñ to emnaquil eyutejnac e b'a e chaan viñ, xivc'olal eyutejnac e b'a d'a viñ. **16** Tzin tzalaj ticnaic, yujto syal ex vac'anoch yipoc in c'ool.

A tas scutej cac'an cofrenda

8 **1** A ticnaic, ex vuc'tac ex vanab', tzin nib'ej sval d'ayex tas ix aj scheclajel svach'c'olal Dios d'a eb' creyente d'a junjun iglesia d'a yol yic Macedonia tic. **2** Vach'chom ix ac'ji proval eb' yuj juntzañ yaelal ix ja d'a yib'añ eb', palta ix te tzalaj eb'. Vach'chom te meb'a' eb', palta axo svilani, nivan slaj yac' eb', icha yac'an eb' b'eyum. **3** Svac' testigoal in b'a yuj eb', yujto yelc'olal ix yac' jantac ix techaj yuj eb'. Te ec'alto val ix yac' eb'. **4** Ix tevi eb' d'ayoñ yic sco cha yac' scolval eb', yujto sgana pax eb' scolvaj d'a eb' yicxo Dios. **5** Ix co naani to quenñej jab'oc ol yac' eb', palta yelxo val más nivan ix yac' eb'. B'ab'el ix yac'och sb'a eb' d'a yol sc'ab' Cajal Jesús. Añejtona' ichato ix yac'pax sb'a eb' d'ayoñ icha sgana Dios. **6** Yuj chi' sco c'anxi pavor d'a viñaj Tito tic yic sb'atxi viñ ex yila'. A viñ ol b'at chaan eyofrenda ol eyac' yuj svach'il e c'ool. Yujto a d'a viñ ix e chael yich eyac'ani. **7** Mañ jantacoc svach'il tzeyutej e b'a. Tzeyac'an val och d'a e c'ool. Jelan tzeyutej e b'a e c'ayb'ani. Yelc'olal te vach' tzeyutej e b'a e c'ulan junoc tasi. Tzoñ e xajanan paxi. Yuj chi' tze ch'ox pax e vach'il eyac'an eyofrenda chi'.

8 A jun svalb'at tic d'ayex, mañ checnab'iloc yaji. Toñej in gana tzeyab'i chajtil syutej juntzañxo eb' yac'an scolval, yic scheclajeli to d'a val yel tze xajanej eb' quetcreyenteal. **9** Cojtac to a Cajal Jesucristo, te nivan svach'c'olal. Vach'chom mañ jantacoc sb'eyumal d'a satchaañ, palta ix ul yac'och sb'a meb'ail cuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Icha chi' ix yutej sb'a, yic vach' yuj smeb'ail chi' tzoï och b'eyumal.

10 Yuj e vach'iloc svalb'at d'ayex tas tzin na yuj eyofrenda chi'. Ix el yab'ilal e chaanel yich e yac'ani, yujto ix el val d'a e c'ool eyac'ani. **11** A ticnaic, in gana to tzeyac' eyip e vach' ac'ancani. Icha ix eyutej e chaanel yich eyac'an d'a smasanil e c'ool, icha chi' tzeyutej e lajancan ticnaic, ato syala' tastac ay d'ayex. **12** Chab'il cofrenda chi' yuj Dios ato syala' tastac ay d'ayoï, tato mañoc yed' chab'c'olal scac'a'. Max sc'anlaj tato malaj tas d'ayoï.

13 Mantoc in gana tzex ochcan meb'ail, yuj slajviel tastac ay d'ayex, yic tzex colvaj d'a juntzañxo eb'. **14** Palta in gana lajan tzoï aj co masanil. A ticnaic, a tas syac' sobre d'ayex, syal eyac'an d'a eb' max tzac'van yico'. Axo d'a junelxo, axo eb' ol ac'anxoc pax d'ayex ayic maï ol ex tzac'van d'a e yico'. Tato icha chi', lajan ol oï aj co masanil. **15** Yujto icha tic syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani: A eb' nivan tas smolcani, max yac'laj sobre yic eb', axo eb' jab'ñej tas smolcani, max yac'laj palta d'a eb', xchi.

A viñaj Tito yed' eb' ix b'at yed'oc

16 Svac' yuj diosal d'a Dios, yujto a tz'ac'an sna viñaj Tito yic tzex sya'ilej viï, icha ix vutej ex vilan a in tic. **17** Ayic ix co c'anan pavor d'a viï yic sb'at viï ex yila', elañchamel ix tac'vi viï. Toxon sgana pax viï sb'at ex yila', yuj chi' ol b'at viï.

18 Ay junxo viï cuc'tac ol co checb'at yed' viï. A jun viï cuc'tac tic, tz'alji viï vach'il yuj eb' creyente ay d'a junjun iglesia, yujto smunlaj val viï yalanel vach' ab'ix yic colnab'il. **19** Añejtona', aton jun viï cuc'tac tic sic'naquelta eb' creyente d'a junjun iglesia, yic tzec' schaan jun ofrenda chi' viï qued'oc. Van co molan jun ofrenda tic, yic ol checlaj svach'il Cajal Jesús yed' svach'il e c'ool a ex tic. **20** Co gana a oï tic to malaj mach tzoï alub'tañan yuj chajtil tz'aj ec' quic'anchaaï juntzañ ofrenda tic. **21** Yuj chi' te tojol scutej juntzañ tic. Mañocñej d'a yichañ Cajal Jesús tojol scutej co b'a, añejtona' tojol scutej co b'a d'a yichañ eb' quetanimail.

22 Ay junxo viï cuc'tac ol co checb'at yed' eb' viï tic. A jun viï tic, tzijtum elxo squila' to vach' smunlaj viï d'a yic Cajal Jesús. A ticnaic, yel ay sgana viï smunlaji, yujto tzex yac' val och viï yipoc sc'ool. **23** Tato ay eb' sc'anb'an viñaj Tito chi' d'ayex, tzeyal d'a eb': Yetb'eyum sb'a viï yed' viñaj Pablo, ayul viï munlajel d'a co cal tic, xe chi. Tato ay pax mach sc'anb'an yuj chavañ eb' viï cuc'tac yetb'eyum sb'a yed' viñaj Tito tic, tzeyal d'a eb': A eb' viï tic, checb'ilcot eb' viï yuj juntzañxo iglesia, scheclaj val el svach'il Cristo yuj eb' viï, xe chi. **24** Ayic ol c'och eb' viï ta', tze xajanej eb' viï. Tato icha chi' tzeyutej e b'a d'a eb' viï, ol e ch'ox d'a eb' creyente d'a junjun iglesia to yel scala' ayic ix ex calan vach'il.

A jun ofrenda sq'ue vaan

9 **1** A eyofrenda ol eyac' d'a eb' yicxo Dios, maï yovaliloc tzato valb'at d'ayex yuuj. **2** Yujto vojtacxo to ay val e gana tzex colvaj d'a eb'. Van ex valan vach'il d'a eb' aj Macedonia tic. Icha tic sval d'a eb' eyuuj: A eb' ay d'a yol yic Acaya, yab'ilalxo scajvi eb' yac'an yofrenda, xin chi. Ayic ix yab'an eb' aj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Macedonia tic to yelc'olal tzeyac' eyico', tzijtum eb' ix e cuchb'ej yac' yico'. **3** Palta ol in checb'at eb' viñ cuc'tac tic d'ayex, yic mañ ol juvoc jun ix val tic eyuuj, yujto ix vala' to vach' ex. Ol in checb'at eb', yic vach' listaxo yaj eyofrenda, icha ix vutej valan chi' eyuuj. **4** Talaj ay eb' aj Macedonia sb'at ved'oc, axo syilan eb' to mañ listaoc eyaj eyac'an eyofrenda chi', axom in q'uixvib'at chi' b'ian. Yujto toxo ix ex vac'och yipoc in c'ool. A exxo tic ol ex q'uixvoc paxi. **5** Yuj chi' ix in na to yovalil tzin c'an pavor d'a eb' viñ cuc'tac tic, yic ol b'ab'laj b'at eb' viñ d'ayex. Ol b'at colvaj eb' viñ eyed'oc eyic'anchaañ eyofrenda icha ix eyutej eyalancani. Tato icha chi', lista ol eyutoc eyofrenda chi', ol eyac'an yed' smasanil e c'ool, yic mañ ol oñ b'at ex cac' pural eyac'ani.

6 Tze nacot jun tic. A eb' jab'ïej tz'avani, jab'ïej sjach' eb'. Axo eb' nivan tz'avani, nivan pax sjach' eb'. **7** Junjun ex tze na jantac tzeyac'a'. Mañ chab'c'olaloc tzeyac'a'. Mañ ac'b'iloc pural, yujto a Dios sxajanan eb' tz'ac'an val d'a tzalajc'olal. **8** A Dios syal yac'an masanil tas d'ayex yuj svach'c'olal. Syac'anpax masanil tas tz'och eyuuj d'a masanil tiempo. Ol to yac'pax sobre d'ayex, yuj chi' tzijtum tastac b'aj syal tzex colvaji.
9 Yujto icha tic syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

> Tzijtum tas ix yac' d'a eb' meb'a'. Axo svach' spensaril jun chi', ol snacot Dios d'a masanil tiempo, xchi.

10 A Dios tz'ac'an jantac iñat tz'avchaji. Syac'anpax jantac tas svaji. A' ol ac'an d'ayex juntzañ tas ol eyac' eyofrendaoc. Ichato ol eyavej. Axo jun spac ol yac' d'ayex yuj svach'il e c'ool chi' ol yac' q'uib'oc, ol e jach'ani. **11** Yuj chi' nivan svach'il ol e cha'a, yic ol eyac'an nañalocxo. Ayic ol quic'anb'at eyofrenda chi' d'a eb' yicxo Dios, tzijtum eb' ol ac'an yuj diosal d'a Dios yuuj ayic ol schaan eb'. **12** Yujto a jun colval chi', mañ yujocñej scolvaj d'a eb' d'a stzapan majanil, palta a yopisio, to yuuj ol yac' yuj diosal eb' d'a Dios d'a smasanil sc'ool. **13** Ol yal vach' lolonel eb' d'a Dios, yujto a jun eyofrenda chi' van sch'oxani to van e c'anab'ajan tas ix yalcan jun vach' ab'ix yic Cristo. Añeja' ol yal pax vach' lolonel eb' d'a Dios yuj jun nivan colval tzeyac' d'a eb'. Yujto a jun chi', ol colvaj d'a masanil eb' yicxo Dios. **14** A eb' ol chaanoc, ol yac' lesal eb' eyuuj. Ol ex sxajanej eb', yujto nivan svach'c'olal Dios ol yac' d'a eb' eyuuj. **15** Caq'uec yuj diosal d'a Dios yuj jun Colvajum ix yac'cot d'ayoñ, mañxo jantacoc svach'il.

A yopisio viñaj Pablo

10 **1** A Cristo, te emnaquil yutejnac sb'a, te vach' yutejnac spensar. Icha yutejnac sb'a chi', icha chi' svutej in tevib'at d'ayex a in Pablo in tic. Tz'alji, tob' emnaquil svutej in b'a ayic ay in ec' eyed'oc, axob' yic ayinec' d'a najat, tob' te ov in. **2** Palta tzin tevi d'ayex to ayic ol in c'och ta', mañ yovaliloc ov ol vutoc in b'a. Yujto ayex tzeyala' to icha eb' comon anima svutej in b'a. A in tic max in xivlaj vilan pax och in sat yed' eb' tz'alan icha chi'. **3** Yel toni, anima oñ. Palta mañ lajanoc scutej cac'an oval icha syutej eb' comon anima chi'. **4** Mañoc juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic sco yamc'ab'ej ayic scac'an oval. Palta añej juntzañ tas b'aj ayoch spoder Dios sco yamc'ab'ej, yic vach' a juntzañ tz'alji to ay yip, scan d'a yalañ cuuj. **5** Scan juntzañ comon jelanil cuuj d'a yalañ. Ay eb' max ojtacanel Dios yuj yac'umtaquil, palta yalñej tas junoc ac'umtaquil chi', scan d'a yalañ cuuj. Axo juntzañ comon pensar, scac'och d'a yol sc'ab' Cristo smasanil, yic vach' a eb' snaan juntzañ chi', sc'anab'ajejñej Cristo chi' eb'. **6** Axo yic tzaxo oñ e c'anab'ajej, a oñxo tic lista ol cutej co b'a cac'an syaelal eb' mañ ol oñ c'anab'ajanoc.

7 A exxo, añej tas tzeyil yed' e sat snachajel eyuuj. Ay eb' d'a e cal tz'alani to a Cristo ay yic eb'. Nachajocab'el yuj eb' to añejtona' yic in pax Cristo chi' yed' eb'. **8** Vach'-chom tzin ec' d'a yib'añ valan d'ayex yuj jun vopisio tic, palta mañ ol in q'uixvoc yuuj. A Cajal Jesús ac'-jinacoch vopisio, yic svac'och e tec'anil. Mañ yujoc ex vac'an juvoc ix yac'an vopisio tic. **9** Icha tic svutej valan d'ayex, yic mañ ol e na' to toñej in gana tzex in xib'tej yuj juntzañ in carta svac'b'at d'ayex.
10 Yujto ay eb' tz'alan d'a in patic icha tic: A juntzañ scarta viñ, te ov yalani, te ay yip. Palta axo viñ, malaj vach' yoch viñ. A yic slolon viñ, malaj svach'il slolonel viñ syala', xchi eb'. **11** Tato ayex tzeyal icha chi', nachajocab'el jun tic eyuuj. Icha svutej in tz'ib'anb'at d'ayex ayic ayinec' d'a najat tic, icha chi' ol vutoc pax in b'a ayic ol in c'och ta'.

12 A in tic, max in tec'b'ej in b'a in naani to lajan in icha juntzañxo eb' munil syal sb'a vach'il. Max yal in lajb'an in b'a yed' eb'. A eb' chi', malaj spensar eb', yujto ichato a eb' mismo syechtej sb'a d'a yechlab'. Slajb'ej sb'a eb' yed' juntzañxo eb'.
13 A in tic max vic'chaañ in b'a yuj juntzañ tas b'aj malaj tzin ochi. A Dios ch'oxjinac d'ayin b'ajtac lugar b'aj tzin munlaji. A chajinac in b'at d'ayex d'a Corinto chi'. **14** Yuj chi' maj in c'axpaj och d'a junocxo lugar. Q'uinaloc maj in xid'ec' juneloc d'ayex, malaj am valan vic in munlaj d'a e cal ticnaic. Palta a in b'ab'el c'ochnac in d'ayex yed' yab'ixal Cristo. **15** Malaj b'aj svic'chaañ in b'a d'a spatic smunlajel junocxo. Max val-laj tato vic jun munlajel chi'. Palta svac'och junxo tic yipoc in c'ool. Ayic ol e vach' ac'anoch Dios d'a e c'ool, eyuuj ol yal in vach' munlaj d'a juntzañxo lugar b'aj manta junocxo mach smunlaji, palta mañ ol in c'axpajec' b'aj ix sch'ox Dios d'ayin. **16** Ol b'at valanel jun vach' ab'ix yic colnab'il tic d'a yichañb'at e choñab' chi', palta mañ ol vic'chaañ in b'a d'a spatic smunlajel juntzañxo eb' ec'nacxo ta'.

17 Tato ay mach sgana syic'chaañ sb'a, max yal-laj. Añej Cajal Jesús squic'chaañ. **18** Ay eb' munil syal sb'a vach'il, palta mañ yeloc to vach' eb'. Añej eb' syal Cajal Jesús vach'il, añej eb' chi' vach'.

Viñaj Pablo yed' eb' syaloch sb'a schecab'oc Cristo

11 **1** Comonoc tzeyac' techaj juntzañ svalb'at tic d'ayex. Ichato malaj in pensar svalanb'ati, palta tzeyac' techajoc. **2** Tzex in ya'ilej val, icha syutej Dios ex syailani. Yujto toxo ix vac' in trato yed' Cristo to ol ex vac'och d'a yol sc'ab'. Icha junoc ix cob'es ix manta vinac

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'ec' d'ay, tz'ac'ji entregar d'a viñ
yetb'eyum, icha chi' ol ex vutoc
vac'an och d'a yol sc'ab' Cristo.
3 Palta tzin xivi, talaj icha ajnac ix
Eva yac'ji musansatil yuj sjelanil jun
yac'nacoch sb'a chanil, talaj icha chi'
tzex aj eyac'ji musansatil. Axo tz'aji
tzeyiq'uel e pensar d'a spatic Cristo,
mañxo tojoloc pax tzeyutej e b'a icha
snib'ej. 4 A ex tic stechaj eyuuj,
vach'chom yalñej mach tzec' alanel
junocxo ch'oc c'ayb'ub'al d'a e cal,
yujto ichato ch'oc junocxo Jesús tzec'
yalel eb', mañoc jun tzec' valel a in
tic, palta van e chaan eyab' d'a eb'.
Van e chaan junxo espíritu d'a eb',
palta mañ ichoc jun chab'ilxo eyuuj.
Van eyac'anoch e c'ol d'a junxo ab'ix
yic colnab'il tzec' alji, palta mañoc
jun ix eyab' d'ayin. 5 A eb' chi',
schecab' Cristo yaj eb' yalani. Palta a
tzin naan a in tic, to mañ ec'aloc yel-
c'och eb' d'ayin. 6 Vach'chom malaj
svach'il in loloni, palta a tas vojtac,
ay val yip. Jantacñej juntzañ tas ec'
in c'ulejnac d'a e cal, a sch'oxan
d'ayex to ay tas vojtac.

7 Ayic vec' valel vach' ab'ix yic
Dios d'a e cal ta', malaj in tojol in
c'an d'ayex, yujto a in tic, emnaquil
vutej in b'a ta', yic a ex tzex vic'-
chaañ. Palta tzeyala' to malaj svach'il
vutejnac in b'a ta'. 8 Icha val to och-
nac in elc'al d'a juntzañxo iglesia
eyuuj, yujto ata' in cha in tojol, ayic
in ec' d'a e cal. 9 Ayic in ec' d'ayex,
vach'chom ay tas yovalil tz'och vuuj,
palta maj in c'anlaj d'ayex. A eb'
cuc'tac aj Macedonia tic xid' ac'an
jab' tas ay ochnac vuuj ta'. Malaj
junoc ex vac'nac och jab'oc in gasto
d'a eyib'añ. Añejtona' icha chi' ol
vutoc in b'a ticnaic. 10 Vach'chom
svic'chaañ in b'a valan juntzañ tic,
palta malaj junoc ex aj Acaya ex chi'
syal in e cachanoch vaan. Yel sval yuj
jun tic, yujto a Cristo ayoch ved'oc,
yel syala'. 11 ¿Tas yuj svalb'at jun-
tzañ tic d'ayex tze na'a? ¿Tom yujto
mañ ex xajanoc vuuj? A Dios ojtan-
nac jantac tzex in xajanej.

12 Palta añeja' icha chi' ol vutoc in
b'a, ichataxon svutej in b'a vec' d'a e
cal. Icha chi' ol vutoc in b'a, yic vach'
a eb' sayanec' tas syutej yic'anchaañ
sb'a, ol can eb' d'a yalañ vuuj. Yujto
syal eb' to lajan yopisio eb' ved'oc.
13 A eb' chi', toñej stz'ac yaloch sb'a
eb' schecab'oc Cristo. Syixtej anima
eb' yed' slolonel chi'. Munil scomon
aq'uej och sb'a eb' schecab'oc Cristo
chi'. 14 Palta a jun sc'ulej eb' chi',
max sat co c'ool yuuj. Yujto icha chi'
viñ Satanás, stz'ac yac'och sb'a viñ
yángeloc Dios. 15 Yuj chi' max sat co
c'ool, tato icha pax chi' syutej sb'a
eb' schecab' viñ to syaloch sb'a eb'
tojolal. Palta a val eb' lac'an ol chaan
spac, ato syala' tas ix sc'ulej eb'
junjun.

A tas ec'nac d'a yib'añ viñaj Pablo

16 Tic svalb'at junelxo d'ayex, mañ
e na to malaj in pensar. Palta tato tze
na icha chi', aq'uec in permiso in
lolon icha junoc malaj spensar, yic ol
yal vic'anchaañ jab'oc in b'a, icha
juntzañ eb' syic'chaañ sb'a. 17 A jun-
tzañ svalb'at tic d'ayex, mañoc Cajal
Jesús schecan vala'. Ichato mañ pen-
saril vaji svalanb'at d'ayex, yujto
toñej svic'chaañ in b'a valani. 18 Tzij-
tum eb' syic'chaañ sb'a yuj tas ay d'a
yolyib'añq'uinal tic. Yuj chi' ol vic'-
paxchaañ jab'oc in b'a yed' eb'.
19 Yujto a ex tic, jelan ex. Yuj chi',
tzeyac' techaj eb' mañ pensaril yaj
d'ayex, tzex tzalaj yed' eb'. 20 Ay eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzex ac'an pural yic tzeyac'an servil eb'. Axo jantacñej tas ay d'ayex, syiq'uec' eb' smasanil, syac'och sb'a eb' yajalil d'ayex, syic'anchaañ sb'a eb'. Ichato ay b'aj stz'itb'at e sat eb', palta tzeyac' val techaj eb'. **21** Tzin q'uixvi valanb'at d'ayex, a in tic malaj vip in c'ulan icha syutej sb'a eb' chi'.

Palta icha syutej eb' stec'b'an sb'a yalani, icha pax chi' svutej in tec'b'an in b'a valani. Palta van valan icha junoc mach malaj spensar. **22** A eb' chi', hebreo eb', añejtona' in, hebreo in paxi. Israel eb', israel in paxi. Yiñtil Abraham eb', añeja' yiñtil in pax Abraham yed' eb'. **23** Tato schecab' Cristo yaj eb', a in tic más val schecab' in d'a yichañ eb'. Vach'chom ayic svalanb'at juntzañ tic d'ayex, svalb'at icha yaj junoc mach malaj spensar. Más nivan in munlaj d'a yichañ eb'. Más tzijtum el ix in mac'ji d'a yichañ eb'. Tzijtum el ix in och d'a preso. Tzijtum el pax ix in ac'jioch d'a yol sc'ab' chamel. **24** Oel val smac'nac in eb' vetisraelal, 39 val tz'uum vic'nac yuj eb' d'a juntac el ayic smac'annac in eb' chi'. **25** Oxel mac'b'il in pax d'a te' jixc'ab' te'. Junel julb'il in cham yed' q'uen yaxq'ueen. Oxel b'atnac te' barco d'a yol a' mar d'a valañ. A junel, jun c'ual yed' jun ac'val cannac in d'a sat a'. **26** Tzijtum b'aj ec'nac in. Ay b'aj ay smay yuj a nivac a' yed' pax yuj eb' elc'um. Ay b'aj ay smay yuj eb' vetchoñab' yed' pax yuj eb' mañ vetchoñab'oc. Ay b'aj ay smay d'a juntzañ choñab', b'aj cuseltac yed' d'a yib'añ a' mar. Ay pax b'aj ay smay d'a scal eb' syaloch sb'a creyenteal. **27** Ay b'aj te c'unb'inac in, in munlaji. Vab'nac val syail. Tzijtum el mañ in vaynacoc. Ay b'aj te ochnac in vejel, te tacjinacpax in ti'. Tzijtum el ochnac in d'a tzec'ojc'olal. Ay b'aj vab'nac syail yuj siic. Ay b'aj elnac in b'eran yuj mañ pichulal.

28 Mañocñej juntzañ yaelal tic vab'nac. Yujto junjun c'u, svab' syaelal ayic tzin och ilc'olal yuj eb' creyente d'a junjun iglesia. **29** Tato ay eb' creyente manto tec'anoc, ichato mantalaj in tec'anil yed' eb'. Tato ay junoc eb' tz'ac'ji telvoc d'a junoc chucal, tzin q'uixvi yuj eb', scot voval. **30** Tato e gana svic'chaañ in b'a, ol vic'chaañ in b'a yuj juntzañ svalb'at tic d'ayex. Yujto a juntzañ tic sch'oxani to malaj jab'oc velc'ochi. **31** A Dios, aton Smam Cajal Jesucristo, smoj tz'alji vach' lolonel d'ay d'a masanil tiempo. A ojtannac to te yel svala'. **32** Ayic vec'nac d'a choñab' Damasco, ata' ayec' jun viñ gobernador munlajnac d'a jun viñ rey scuch Aretas. A jun viñ chi', yalnac viñ to stañvaj spuertail jun choñab' chi', yic tzin syam viñ snaani. **33** Palta a d'a sventenail smuroal schoñab' eb' chi' el in ta, vac'jiem d'uñuñoc d'a yol jun xuuc d'a sat luum. Icha chi' ajnac in colchajel d'a yol sc'ab' viñ.

A juntzañ tas sch'oxnac Dios d'a viñaj Pablo

12 **1** Nab'añej svixtej in b'a valan in b'a vach'il. Más vach' svalb'at d'ayex yuj juntzañ icha vayich yed' juntzañxo tas sch'oxnac Cajal Jesús d'ayin. **2** Ay jun viñ vojtac, jichan sc'ool viñ d'a Cristo. A ticnaic schañlajuñilxo ab'il xid'ec' viñ d'a satchaañ b'aj ay Dios. Mañ vojtacoc tato ic'jinacb'at snivanil viñ yed'oc, mato maay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Añej Dios ojtannac. 3 Vach'chom b'atnac viñ yed' snivanil, mato maay, mañ vojtacoc. Añej Dios ojtannac. Palta a jun vojtac 4 to xid'-naquec' viñ d'a jun lugar scuchan paraíso. Ata' yab'nac juntzañ lolonel viñ malaj mach ojtannac. Malaj pax spermiso viñ yalan d'a junocxo anima. 5 A jun viñ chi', syal valan svach'il viñ, palta a inxo tic, mañ ol vic'chaañ in b'a. Ay juntzañ tas ayoch d'ayin sch'oxani to malaj vel-c'ochi. A juntzañ chi', ol vala' yic svic'chaañ jab'oc in b'a. 6 Q'uinaloc yelc'olal in gana svic'chaañ in b'a ticnaic, tato icha chi', max am val icha junoc malaj spensar, yujto añej juntzañ tas yel, añej am svala'. Palta mañ ol vic'chaañ in b'a icha chi', yujto malaj in gana syal eb' to más nivan velc'och d'a tas syil eb' yed' d'a tas syab' eb' d'ayin.

7 A juntzañ tas ch'oxb'il d'ayin d'a satchaañ chi', yelxo val nivan yelc'ochi, ay smay vic'anchaañ in b'a yuuj. Yuj chi' ay jun in yaelal yac'nac viñ Satanás yic tzin ixtani. A jun chi' lajan icha junoc nivan q'uiix tz'isanb'at d'ayin. Icha chi' ajnac in, yic vach' max vic'chaañ in b'a. 8 Oxel in c'annac d'a Cajal Jesús, yic talaj syiq'uel d'ayin. 9 Palta icha tic ajnac yalan d'ayin: Stechaj uuj yujto tzin och ed'oc. Yujto a d'a eb' malaj val yip d'a yol yico', ata' vach' scheclajel in poder, xchi d'ayin. Yuj chi', svac' val och d'a in c'ool to ol in te tzalajoc, yujto malaj val vip, yic svach' aq'uej spoder Cristo d'ayin. 10 Yuj chi' tzin tzalaj ticnaic, yujto malaj vip. Vach'chom tzin b'uchji, vach'-chom malaj tas ay d'ayin, vach'-chom tz'ac'jioch in yaelal, vach'chom svab' syaelal yuj Cristo, palta tzin tzalajñej. Yujto ayic malaj velc'och jab'oc, más ay in poder.

Ochnac viñaj Pablo ilc'olal yuj eb' creyente aj Corinto

11 Ichato malaj in pensar ayic ix valan in b'a vach'il d'ayex. Palta a ex ix in eyac' pural, yuj chi' ix vala', palta a ex smoj tzin eyal vach'il. A d'a eb' munil syac'och sb'a schecab'oc Cristo, a d'a eb' tzeyac'och janic' e pensar. Vach'chom malaj tzin och a in tic, palta malaj yelc'och eb' d'a vichañ. 12 Ayic ix in ec' d'a e cal, tec'tec' ix vutej in b'a in munlaji. Ix in b'o juntzañ milagro yed' juntzañxo tastac sch'oxanel spoder Dios. Ix te sat e c'ool eyilan juntzañ ix in b'o chi'. Yuj juntzañ chi' scheclajeli to d'a val yel schecab' in Cristo. 13 Icha val svach'il ix vutej in b'a, ayic ix in ec' d'a eb' creyente d'a junjun iglesia, icha chi' ix vutej in b'a ayic ix in ec' d'ayex. Añej b'ian to maj vac'och in b'a d'a yalañ e gasto. Palta aq'uec nivanc'olal yuj jun in mul ix och tic d'ayex.

14 A ticnaic, listaxo vaj in b'atxi d'a yoxelal d'ayex, palta añeja' mañ ol vac'och in b'a e cuentaoc, yujto max in nib'ejoch tastac ay d'ayex, palta a e vach'il a chi' tzin nib'ej. A eb' mamab'il, smoj smolb'an stumin eb' yic syac' eb' d'a eb' yuninal. Mañoc eb' uninab'il chi' smolb'ej stumin yic syac' eb' d'a eb' smam chi'. 15 A in tic, in gana tzin lajel tas-tac ay d'ayin, yic ol b'oxoc e pensar. Vach'chom ol lajvel in nivanil tic yujto tzex in c'ayb'ej, palta ol in tzalajñej. Tato tzex in te xajanej, ¿tom yuj chi' maxtzac in e xajanej a ex tic?

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

16 Ay juntzañxo eb', vach'chom yojtac eb' to maj vac'och in b'a e cuentaoc, palta syal eb' to tzex vac' musansatil yed' in jelanil yic tzex vac' ganar. **17** ¿Tom vac'nac ex musansatil yed' junoc eb' in checnac-b'at d'ayex? **18** In c'annac pavor d'a viñaj Tito yic sb'at viñ ex yila'. In checannacb'at junxo viñ cuc'tac yed' viñ. ¿Tom xid'naquec' viñaj Tito chi' ex yac' musansatil jun? Lajanñej cutejnac co pensar quec' d'a e cal ta'.

19 Tecan ayex tze na'a to toñej tzin col in b'a d'a eyichañ. Palta mañ ichoc ta' svutej in b'a. Yujto d'a yichañ Dios van valanb'at juntzañ tic d'ayex, icha pax sgana Cristo, yic ol laj och e tec'anil d'a yic Dios. **20** Tzin xiv in b'at ex vila', talaj mañ ichoc in gana tzeyutej e b'a. A inxo tic, talaj mañ ichoc e gana svutej in b'a. Tzin xiv in b'at d'ayex ta', ta icha chi' ayto oval, chichonc'olal yed' c'ac'alc'olal d'a e cal. Tato icha chi' ayexto tzeyic'chaañ e b'a, ayexto tzex b'uch-vaj d'a e patic junjun ex, ayexto tzex alvi pecal, ayexto tzeyac' ac'um-taquil, talaj ayexto pax van e som-chitan e b'a. **21** Tzin xiv in b'atxi d'ayex, talaj icha chi' a Dios tzin ac'an q'uixvelal eyuuj. Talaj icha chi' tzin oc' eyuuj, yujto a d'a yic yalañ, tzijtum ex ix e c'ulej juntzañ chucal. Mañ jab'oc tzeyactejcan e c'ulan jun-tzañ chucal chi' yed' e nivanil, aton ajmulal yed' juntzañxo tas te q'uixvelal.

Scachjioch vaan eb' creyente

13 **1** Yoxelalxo ol in b'at ex vila'. Yalñej tas junoc ol b'o'oc, yovalil ayocab' chavañ ma oxvañoc testigo ol alanoc, ichato chi' ol b'o'oc. **2** Ayic ix in ec' d'a schaelal, ay jun ix valcan d'ayex. Axo ticnaic svalb'at junelxo. Vach'chom mañ in ayoc ec' eyed' ta', palta svalb'ati to a ex ochnac e mul d'a yalañtaxo yed' ex pax van yoch e mul ticnaic, ayic ol in c'och junelxo, mañxo ol ex vac'laj nivanc'olal. Aton jun tic ix ec' valcan d'ayex. **3** E gana val tzeyila' tato a Cristo van in syamc'ab'ani yic syalan d'ayex. Ato val yic ol in c'ochoc, ol eyilani. Ichato chi' ol nachajel eyuuj. Yujto a Cristo tic, mantoc malaj spoder sch'ox d'ayex, palta nivan spoder yic smunlaj d'a e cal. **4** Yel toni, ayic ix d'uñb'ajq'ue d'a te' culus, ichato malaj spoder. Palta yuj spoder Dios pitzan ticnaic. Añejtona', a in pax tic, ichato malaj in poder, palta yuj spoder Dios pitzan in yed' Cristo, yic añeja' tzin ec' ex in c'ayb'ej.

5 Tze cham naej val e b'a junjun ex, yic scheclaji tato yel ayoch Cristo d'a e c'ool. Aq'uec proval e b'a junjun ex. ¿Tom mañ eyojtacoc to a Jesucristo ayoch d'ayex junjun ex? Palta tato mañ ex creyenteoc d'a yel, mañ ayococh d'ayex. **6** Palta in gana snachajel eyuuj sic'lab'il to a in tic creyente in d'a val yel. **7** Tzin lesalvi d'a Dios eyuuj, yic mañ ol e c'uloc junoc chucal. Mañ toñejoc tzin lesalvi eyuuj yic scheclajeli to vach' in mun-laji. Palta in gana to vach'ïej tzeyutej e b'eyb'al, vach'chom ichato schec-lajeli to mañ vach'oc in munlajel. **8** Yujto max yal vajc'olan in b'a yed' jun lolonel yel, aton d'a jun b'aj svac' vip in munlaji. **9** Yuj chi', vach'chom malaj vach' vochi, palta tzin tzalaji tato e ex tic ay eyelc'ochi. Añejtona', ol in lesalvoc eyuuj, yic ol vach' b'o e pensar. **10** Tzin b'ab'laj tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex, yacb'an manto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

in c'och eyed' ta', yujto malaj in gana te ov ol vutej in b'a d'ayex yuj jun vopisio tic, ayic ol in c'och d'ayex ta'. A Cajal Jesús ac'jinac jun vopisio tic, yic svac' e tec'anil. Mañ yujoc ex vac'an juvoqueli ix yac'an d'ayin.

Tz'ac'ji stzatzil sc'ool eb' creyente

11 Axo ticnaic ex vuc'tac ex vanab', ayocab' e tzalajc'olal ta'. Tze vach' b'oan e pensar. Ac'jocab' snivanil e c'ool. Junxoñej ocab' tzeyutej e pensar, junc'olalxoñej tzeyutej e b'a ta'. A Dios ol och eyed'oc, aton jun tz'ac'an e junc'olal, jun tz'ac'an pax e xajanej e b'a. **12** Slaj eyac'laj stzatzil e c'ool yuj e ch'oxani to tze xajanej e b'a. **13** A eb' creyente smasanil d'a tic, syac'b'at stzatzil e c'ool eb'. Checlajocab' el svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex, yac'ocab' pax svach'c'olal Dios d'ayex. Aocab' Yespíritu Dios tz'och eyed'oc e masanil ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A EB' AJ GALACIA

Gálatas sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a yol yic Galacia. Syalb'at viñ d'a eb' to sb'oxi spensar eb' somchajnaquel spensar yuj juntzañxo ch'oc c'ayb'ub'al. Ay eb' tz'alani to a eb' mañ israeloc tz'och creyenteal yovalil sc'anab'ajej ley Moisés eb', yic vach' scan eb' d'a sat Dios. Palta a viñ apóstol Pablo tz'alani to mañ ichocta yaji.

Ix stec'b'ej val sb'a viñ yed' yopisio, ix yalan viñ to schecab' Cristo yaj viñ. Ay juntzañ eb' scomon alejoch sb'a c'ayb'umal, palta ix yal viñ to a d'a Dios schanac yopisio viñ chi', mañoc d'a eb' comon anima. Ix ac'ji yopisio viñ chi' yic vach' syal slolonel Dios viñ d'a eb' mañ israeloc. Icha chi' ix yutej viñ sch'oxaneli to scha scolnab'il eb' anima tato syac'och Cristo eb' d'a sc'ool, mañ yujoc sc'anab'ajan ley Moisés eb'.

Axo d'a juntzañxo slajvub' capítulo, syalcot tas tz'ajelc'och sb'eyb'al eb' syac'och Cristo d'a sc'ool, vach'chom ac'b'il circuncidar eb', mato maay, añej jun tas nivan yelc'ochi to syac'och Cristo eb' d'a sc'ool.

Yichb'anil scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, schecab' in Jesucristo. Mañoc junoc anima ay in schecab'. Añejtona', mañoc junoc anima ac'jinac vopisio tic. A val Jesucristo chi' ac'jinac d'ayin yed' co Mam Dios, aton jun ac'jinacxi pitzvoc Jesucristo d'a scal eb' chamnac. **2** A in tic yed' masanil eb' cuc'tac ayec' ved'oc, sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex ex creyente d'a junjun iglesia d'a yol yic Galacia. **3** Aocab' co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex ta'. **4** A Jesucristo, yac'nac cham sb'a yic tzul yic'canel co mul. Icha chi' ix yutej oñ scolanel d'a yol sc'ab' chucal d'a yolyib'añq'uinal tic, yujto icha chi' sgana Dios, aton co Mam yaji. **5** Yuj chi', calec vach' lolonel d'a Dios d'a masanil tiempo. Amén.

Malaj junocxo ab'ix yic colnab'il

6 Tzin och q'uelan eyuuj, yujto elañchamel van eyactancan Dios, aton ix oñ avtan yuj svach'c'olal Cristo. Yujto a ticnaic, van eyac'anoch e pensar d'a junxo ab'ix yic colnab'il ch'oc tz'alji d'ayex. **7** Palta malaj junocxo ab'ix yic colnab'il chi'. Ay eb' sgana sq'uexan svayañil yab'ixal Cristo yic svach' somchajel e pensar. **8** Palta ec'nac oñxo calel vach' ab'ix yic colnab'il chi' d'ayex. Axo ticnaic, tato ay junoc mach tz'ec' yalel junocxo ch'oc c'ayb'ub'al, vach'chom a in tic, ma junoc ángel scot d'a satchaañ tzul alanoc, cotocab' yoval sc'ool Dios d'a yib'añ. **9** Icha vutejnac valancan d'ayex junel, icha chi' svutej valanxib'at d'ayex ticnaic. Tato ay junoc mach tzec' alanel junocxo c'ayb'ub'al mañ lajanoc yed' jun e chanacxo, cotocab'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yoval sc'ool Dios d'a yib'añ. **10** Ayic svalanb'at juntzañ tic d'ayex, ¿tom in gana ste tzalaj junoc anima ved' e naani? Maay, añej Dios in gana stzalaj ved'oc. Mañ jab'oc tzin na' to stzalaj eb' ved'oc. Q'uinaloc a eb' anima in gana stzalaj ved'oc, mañ in schecab'oc am Cristo syal chi'.

A tas aj yochnac viñaj Pablo schecab'oc Cristo

11 Ex vuc'tac ex vanab', tzin nib'ej tzeyojtaquejel junxo sval tic. A jun vach' ab'ix yic colnab'il sval tic, mañ yicoc anima. **12** Mañoc d'a junoc anima in chanac, ma in c'ayb'ejnac, yujto añej val Jesucristo ac'jinac vojtaquejeli.

13 Eyab'nacxo chajtil vutejnac in b'a d'a yalañtaxo, ayic vac'annac och in b'a d'a sc'ayb'ub'al eb' vetisraelal. Nivan val yaelal vac'nac och d'a yib'añ eb' yicxo Dios. Vac'nac val vip in satanel eb'. **14** A d'a sc'ayb'ub'al eb' vetchoñab' chi', a inñej te jelan in d'a yichañ eb' lajan in q'uinal yed'oc, yujto vac'nac val och in pensar d'a sc'ayb'ub'al eb' co mam quicham. **15** Palta ayic manto in alji, a Dios sic'jinac inxo eli. Yuj svach'c'olal yavtejnac in och yicoc. Axo yic ix c'och stiempoal icha tas nab'il yuuj, **16** ix yac'an vojtaquejel Yuninal, yic vach' tzec' valel yab'ixal colnab'il d'a e cal a ex mañ ex israeloc tic. Slajvi chi', malaj junoc mach b'aj in c'anb'ej tas vach' tzin c'ulej. **17** Mañ in xid'nacocpaxec' d'a Jerusalén in c'umej eb' b'ab'laj ochnac schecab'oc Cristo d'a vichañ. Palta elañchamel b'at in can d'a yol yic Arabia. Slajvi chi', in c'ochxi d'a choñab' Damasco. **18** Ato d'a yoxil ab'il b'at in d'a Jerusalén, yic b'at vil viñaj Pedro, 15 c'ual ec' in yed' viñ. **19** Mañxa junocxo eb' schecab' Cristo in c'umej ta', añej viñaj Jacobo, viñ yuc'tac sb'a yed' Cajal Jesús in c'umej. **20** D'a yichañ Dios svalb'at jun tic d'ayex, te yel tas sval tic.

21 Slajvi vec' d'a Jerusalén chi', in b'at d'a yol yic Siria yed' d'a yol yic Cilicia. **22** Axo eb' yicxo Cristo ay d'a yol yic Judea, manto in yojtacoclaj eb'. **23** Toñejanto tz'alji yab' eb': A jun viñ ac'jinac och co yaelal d'a yalañtaxo, aton viñ snib'ejnac satanel jun c'ayb'ub'al chab'ilxo cuuj, a ticnaic, a viñ tzec' alanxiel yab'ixal, xchi eb' vuuj. **24** Yuj chi', yal vach' lolonel eb' d'a Dios smasanil vuuj.

Tzalajnac eb' schecab' Cristo yed' viñaj Pablo

2 **1** 14 ab'ilxo chi', ichato chi' in b'atxi d'a Jerusalén chi', yed' viñaj Bernabé, ajun pax viñaj Tito b'at qued'oc. **2** B'at in ta', yujto sch'ox Dios d'ayin to yovalil tzin b'ati. Ayic in c'och ta', a eb' scuchb'an eb' creyente, smolb'ej sb'a eb' ved'oc. Ata' val d'a eb' sch'ocoj chajtil yaj jun vach' ab'ix yic colnab'il svalel d'a scal eb' mañ israeloc chi'. Icha chi' vutej in b'a, talaj nab'añej vixtej in b'a in munlaji. **3** Axo viñaj Tito chi', aton viñ ajun ved'oc, vach'chom griego viñ, palta mañ ac'b'iloc pural viñ yac'ji circuncidar. **4** Yel toni, ay juntzañ eb' syaloch sb'a creyenteal, snib'ej eb' to ac'ji circuncidar viñaj Tito chi'. Palta a eb' chi', elc'altac och eb' d'a co cal, toñej smaclej yil eb' chajtil tz'aj quel d'a yalañ ley Moisés yuj Cristo Jesús. Yujto snib'ej eb' tzoñ canxi d'a yalañ jun ley chi'. **5** Palta maj co c'anab'ajej tas yal eb' chi', yujto malaj co gana

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sq'uexchaj jun vach' ab'ix te yel b'aj ix eyac'och e c'ool.

6 Palta a eb' cuchb'um yaj d'a eb', mañxa junocxo checnab'il yac' eb' d'ayin. Maj in na'a tato nivan yopisio eb', yujto a d'a sat Dios, lajan oñ̈ñ̈ej co masanil. **7** Malaj tas yal eb' d'ayin, yujto nachajel yuj eb' to a Dios ac'jinac vopisio valanel vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' mañ israeloc, icha ajnac yac'ji yopisio viñaj Pedro yalanel vach' ab'ix yic colnab'il chi' d'a scal eb' israel. **8** A Dios ix yamc'ab'an viñaj Pedro chi' d'a scal eb' israel, añejtona', A' ix in yamc'ab'an d'a scal eb' mañ israeloc.

9 Axo viñaj Jacobo, viñaj Pedro yed' viñaj Juan, yel ton val nivan yelc'och eb' viñ d'a sat eb' creyente d'a Jerusalén chi', ix nachajel yuj eb' viñ to a Dios ac'jinac jun vopisio tic yuj svach'c'olal, yuj chi' co yamlaj co c'ab' yed' eb' viñ yed' viñaj Bernabé. Icha chi' yutej eb' viñ sch'oxani to sgana eb' viñ tzoñ b'at d'a scal eb' mañ israeloc, yacb'an van smunlaj pax eb' viñ d'a scal eb' quetisraelal. **10** Añej jun yal eb' viñ d'ayoñ to sco nacot eb' meb'a'. Palta a jun chi', toxon in gana tzin c'ulej.

Tumajnac viñaj Pedro yuj viñaj Pablo d'a Antioquía

11 Palta ayic yulec' viñaj Pedro d'a Antioquía, in tumej viñ d'a yichañ eb' smasanil, yujto mañ vach'oc yutej sb'a viñ. **12** Yujto ayic sc'ochnaj viñ, sva viñ yed' eb' creyente mañ israeloc. Palta axo yic sc'och juntzañ eb' schecab' viñaj Jacob d'a Antioquía chi', yic'anel sb'a viñ, majxo valaj viñ yed' eb' mañ israeloc chi', yujto xiv viñ d'a juntzañ eb' aytooch spensar d'a ley Moisés. **13** Axo juntzañxo eb' israel creyentexo, sb'eyb'alej sb'eyb'al viñaj Pedro chi' eb'. Chab' sat yutej sb'a eb' yed' viñ. Yed' pax viñaj Bernabé, chab'sat yutej pax sb'a viñ yed' eb'. **14** Palta vila' to mañ vach'oc yutej sb'a eb' icha syal jun vach' ab'ix te yel, yuj chi' val d'a viñaj Pedro chi' d'a yichañ eb' creyente smasanil: A ach tic, israel ach, palta ina lajan a b'eyb'al yed' eb' mañ israeloc chi'. Mañ lajanoc tzutej a b'eyb'al icha sb'eyb'al eb' quetisraelal. Yuj chi', ¿tas yuj tzac' pural eb' mañ israeloc chi', yic lajan syutej sb'eyb'al eb' yed' eb' quetisraelal tic? xin chi d'a viñ.

15 A oñ tic, yiñtilal oñ israel. Yuj chi', ichato mañ oñ ajmuloc icha eb' mañ israeloc. **16** Palta cojtac to malaj junoc mach tz'och vach'il d'a yichañ Dios yujñej to sc'anab'ajej ley Moisés. Palta añej eb' tz'ac'anoch Jesucristo d'a sc'ool vach' d'a yichañ Dios chi'. Añejtona' oñ pax tic, scac' paxoch Jesucristo chi' d'a co c'ool eyed'oc, yic vach' oñ d'a yichañ. Yujñej cac'anoch Cristo chi' d'a co c'ool, vach' oñ d'a yichañ Dios, mañ yujoc co c'anab'ajan ley Moisés chi'. Yujto malaj junoc mach vach' d'a yichañ Dios yujñej sc'anab'ajan tas syal jun ley chi'.

17 Co gana to yuj Cristo syal Dios to vach' oñ d'a yichañ. Yuj chi', scheclajeli to a oñ co masanil israel oñ tic ay pax co mul. Palta ¿tom a Cristo tzoñ ac'anoch chucal chi'? Maay. **18** Toxo ix vala' to mañxalaj yopisio jun ley chi'. Q'uinaloc svala' to tzato ochxi yopisio, scheclajelta to a in van yoch in mul. **19** A ticnaic, ichato chamnac oñ d'a ley Moisés chi'. Yuj jun ley chi', ichato chamnac oñ, yic vach' pitzan oñxo d'a yichañ Dios. **20** A ticnaic, a d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yichañ Dios, d'uñb'ab'il oñ q'ue d'a te' culus yed' Cristo. Yuj chi' mañxo oñ pitzanoc ticnaic. Aton Cristo pitzan yajoch d'ayoñ. A tas sco c'ulej ticnaic, sco c'ulej yuj cac'an och Cristo Yuninal Dios d'a co c'ool. Sch'oxnac val to xajan oñ yuuj, yujto yac'naccham sb'a cuuj. **21** Mañ vanoc valan d'ayex to nab'añej sch'oxnac svach'c'olal Dios d'ayoñ. Q'uinaloc tato yujto sco c'anab'ajej ley Moisés syalan Dios to vach' oñ d'a yichañ, nab'añej am ix cham Cristo chi' cuuj.

Max yal cac'anoch ley yipoc co c'ool

3 **1** A ex aj Galacia ex tic, te quistal tzeyutej e b'a. Ichato ix ac'ji e c'ool icha tz'utaj junoc anima yuj eb' ajchum, yic maxtzac e c'anab'ajej jun c'ayb'ub'al te yel. Ayic quec'nac ta', calnac val d'ayex chajtil ajnac scham Jesucristo d'a te' culus. Icha val to eyilnac schami. **2** In gana to tze tac'vej jun ol in c'anb'ej tic d'ayex, ¿yuj am to ix e c'anab'ajej ley Moisés, yuj chi' ix e cha Yespíritu Dios, ma yujto ix eyac'och jun ab'ix eyab'nac d'a e c'ool? **3** ¿Tas yuj te quistal tzeyutej e b'a? Yujto a d'a sb'ab'elal, añej Yespíritu Dios eyac'nac och yipoc e c'ool. Axo ticnaic, e gana tzeyac' tz'acvoc e colnab'il yuj juntzañ tas munil tze c'ulej. **4** Mañ jantacoc ix eyab' syail yujñej Cristo, palta ichato nab'añej. Octom val mañ nab'añejoc ix eyab' syail. **5** A Dios yac'nac Yespíritu d'ayex, sch'oxannac juntzañ tas satub'tac d'a e cal, mañ yujoc e c'anab'ajan ley Moisés yac'nac Yespíritu chi' d'ayex, palta yujto eyac'nacoch jun vach' ab'ix alb'ilcan d'ayex d'a e c'ool, aton jun alb'ilcan d'ayex, yuj chi' ac'b'il d'ayex.

6 A viñaj Abraham, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' ochnac viñ vach'il d'a yichañ Dios chi'. **7** Yuj chi', nachajocab'el eyuuj to a eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, aton eb' chi' d'a val yel yiñtilalcan viñaj Abraham chi'. **8** Ayocto yalannaccan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani to ayex mañ ex israeloc ol yal Dios to vach' ex d'a yichañ, yujto ix eyac'och d'a e c'ool. Atax d'a peca' alb'ilcan vach' ab'ix d'a viñaj Abraham chi'. Aton jun tz'alan icha tic: Uuj ol vac' in vach'c'olal d'a junjun nación, xchicani. **9** Yuj chi', tato scac'och Dios chi' d'a co c'ool, lajan svach'c'olal sco cha icha ajnac schaan viñaj Abraham chi', yujto yac'nac och Dios chi' viñ d'a sc'ool.

10 A eb' tz'ac'anoch ley Moisés yipoc sc'ool, aycot yoval sc'ool Dios d'a yib'añ eb'. Yujto icha tic syal d'a Slolonel Dios chi': Ayñej och yoval sc'ool Dios d'a yib'añ jantacñej eb' max c'anab'ajanñej masanil tas tz'ib'ab'ilcan d'a ley tic, xchi. **11** Palta chequel to malaj junoc mach vach' d'a yichañ Dios yujñej sc'anab'ajej jun ley chi'. Yujto syal pax icha tic d'a Slolonel chi': A eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, vach' eb' d'a yichañ. Yuj chi' ay sq'uinal eb' d'a junelñej, xchi. **12** A jun ley chi', malaj syala' tato yovalil scac' val och Dios d'a co c'ool. Palta icha tic syala': A eb' sc'anab'ajanñej juntzañ checnab'il tic, ol scha sq'uinal eb' yuuj, xchi.

13 Ay ton cot yoval sc'ool Dios d'a quib'añ yuj jun ley chi', palta a Cristo ix oñ colanel d'a yol sc'ab' yoval sc'ool chi', yujto schanac och yoval sc'ool Dios chi' d'a yib'añ co q'uexuloc. Yujto syal d'a Slolonel

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Dios chi': A junoc mach sd'uñb'ajq'ue d'a te te', ay val cot yoval sc'ool Dios d'a yib'añ, xchi. **14** Icha chi' ix aj Cristo Jesús chi', yic vach' a svach'-c'olal Dios yac'nac d'a viñaj Abraham d'a peca' chi' yed' d'ayoï yiñtilal oï tic, a' tz'ac'jipax d'ayex a ex mañ ex israeloc. Añejtona', yujto ix cac'och Cristo d'a co c'ool, chab'il Yespíritu Dios cuuj co masanil, icha yutejnac-can yalani.

A ley Moisés yed' jun sti' Dios yalnaccani

15 Ex vuc'tac ex vanab', tzin nib'ej svalb'at d'ayex yuj co b'eyb'al a oï anima oï tic. A sco b'oan co trato yed' junoc anima, sb'ocan yumal, scac'ancanem smam co c'ab'. A jun chi' sch'oxani to yovalil ol elc'ochoc. Tato icha chi', malaj junoc mach syal sjuani, malaj pax junoc mach syal yac'anoch xicul. **16** A Dios, yac'nac-can sti' d'a viñaj Abraham yed' d'a yiñtilal chi'. Max yal-laj d'a Slolonel Dios chi': A juntzañ eb' iñtilal, mañ xchioc. Yujto mañ tzijtumoc eb' yiñ-tilal b'aj yalnac. Palta yalnac icha tic: A iñtilal, xchi. Yujto junñej val jun yiñtilal viñaj Abraham chi' b'aj yal-nac, aton Cristo. **17** Aton jun tic tzin nib'ej svalb'at d'ayex to a Dios yac'-nac strato yed' viñaj Abraham chi', sch'oxannac to yovalil ol elc'ochoc. Ayxo 430 ab'il yac'annaccan strato chi', ichato chi' ix ac'ji ley Moisés. Palta maj juvoclaj jun trato chi' yuj jun ley chi'. A jun tas alb'ilcan yuj Dios ayic yac'annaccan sti' chi', maj ec'laj yuj jun ley chi'. **18** Q'uinaloc yujñej sc'anab'ajan jun ley chi' eb' tz'elc'och jun tas ijanoch yac'an Dios chi' d'a eb', tato icha chi', mañ yujoc am yac'ancan sti' Dios chi' ix yalancan d'a eb'. Palta a sti' Dios yac'naccan d'a viñaj Abraham chi' to toñej ol siej jun chi' d'a eb'.

19 Palta ¿tas yopisio jun ley chi' tze na'a? A jun ley chi' ac'b'il yic vach' scheclajel smul junjun anima. Ayñej ton yopisio jun ley chi', masanto ix javi jun yiñtilal viñaj Abraham chi', aton d'a jun chi' yac'-naccan sti' Dios chi'. A eb' ángel alannaccan jun ley chi', axo viñaj Moisés ac'annac c'axpaj d'a eb' anima. **20** Palta a ticnaic, mañxo yovaliloc ay junoc mach tz'och sb'o-umaloc yaj eb' anima yed' Dios, yujto junñej mach yac'naccan sti', aton Dios, junñej toni.

A yopisio ley

21 Palta a ley Moisés chi', mañ yaj-c'oloc sb'a yed' juntzañ tas yalnaccan Dios, ayic yac'annaccan sti' d'ayoï. Q'uinaloc ay junoc ley syal yac'an co q'uinal tato sco c'anab'ajej, tzam yal Dios chi' to malaj co mul d'a yichañ. **22** Palta syal d'a Slolonel Dios chi' to a masanil anima, ayec' d'a yol sc'ab' chucal. Icha chi' syalcani yic vach' a eb' tz'ac'anoch Jesucristo d'a sc'ool, syal schaan jun q'uinal eb' altab'ilcan yuj Dios.

23 Ayic manto ja jun mach scac'och d'a co c'ool, ay oñto ec' d'a yalañ jun ley chi'. Ichato yamb'il oï yuj jun ley chi' masanto ix checlaj jun mach scac'och d'a co c'ool chi'. **24** Yujto a jun ley chi', ay yopisio oï scuchb'ani masanto ix ja Cristo. Axo ticnaic, vach' oï d'a yichañ Dios, yujto scac'och Cristo d'a co c'ool. **25** A ticnaic, mañxo oï ayoc och d'a yol sc'ab' jun cuchb'annac oï chi', yujto ayxo och Cristo d'a co c'ool.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

26 Yujñej to tzeyac'och Cristo
Jesús d'a e c'ool qued'oc, yuj chi'
yuninal exxo Dios, junxoñej eyaj yed'
Cristo e masanil qued'oc. **27** A jantac
oï tzoï ac'ji bautizar d'a yic Cristo,
junxoñej tzoï aj yed'oc, axoñej sb'ey-
b'al Cristo chi' sco chaoch d'a quib'añ
co b'eyb'alani. **28** Mañxa yelc'ochi
tato israel oï, mato maay. Vach'chom
checab' caji, ma munil quic co b'a,
vach'chom vinac, ma ix, mañxa yel-
c'ochi, yujto junxoñej caj co masanil
yed' Cristo Jesús. Icha val to junxoñej
animail caj co masanil. **29** Yujto yic
exxo Cristo, yuj chi' yiïtilal exxo
viñaj Abraham chi' qued'oc. Axo tas
yalnaccan Dios to ol yac' d'ayoï ol e
cha qued'oc.

4 **1** In gana svalb'at junxo tic
d'ayex: Q'uinaloc ay junoc
uninab'il tz'icancan masanil tastac ay
d'a smam. Vach'chom syiquejcan
smasanil, palta ayic yuneto, lajan
tz'ajcan icha junoc majan. **2** Ayto
mach tz'ac'an mandar, syilan tastac
ay d'ay, masanto sja sc'ual ayic
syalan smam to ay yalan yic d'a
smasanil. **3** Añejtona' ichoïta'. A d'a
yalaïtaxo, ichato unin oï, yujto oï
ac'ji mandar yuj b'eyb'al yic yol-
yib'añq'uinal tic. **4** Palta ayic ix c'och
stiempoal, a Dios ix ac'ancot Yuninal,
ix alji d'a jun ix ix icha tz'aj calji co
masanil. Ix ac'ji mandar yuj ley
Moisés. **5** Icha chi' ix aj yuleq'ui, yic
tzoï scolcanel d'a yalaï jun ley chi',
yic tzoï yic'och Dios yuninaloc.

6 A Dios ix ac'ancot Yespíritu
Yuninal chi' d'ayoï, yic scojtaquejeli
to yuninal oïxo. Yuj Yespíritu ayoch
d'ayoï chi', scal d'a Dios icha tic:
Mamin, xco chi. **7** Yuj chi' mañxo
ichoc junoc checab' caji, yujto
yuninal oïxo Dios yuj Cristo. Yuj chi'
quicxo masanil tastac ol yac' Dios
d'ayoï.

Cusnac viñaj Pablo yuj eb' creyente

8 A d'a yalaïtaxo, manto eyojtacoc
Dios. Eyac'nac servil juntzaï comon
dios, palta maï diosoc. **9** Axo ticnaic,
eyojtacxo Dios, más vach' scal icha
tic to ojtacab'il exxo yuj Dios chi'.
Yuj chi', ¿tas yuj tzex meltzajxi d'a
juntzaï b'eyb'al malaj yelc'och chi'?
¿Tas yuj e gana eyac'anxioch e b'a
d'a yalaï jun ley chi', tzeyac'anxi ser-
vil? **10** Ina tzato e c'anab'ajej juntzaï
q'uiï yic junjun sábado, juntzaï q'uiï
ayic tz'alji q'uen uj yed' juntzaï q'uiï
yic smolchaj sat avb'en yed' jun-
tzañxo q'uiï tz'och d'a yuctaquil
ab'il. **11** Yujto icha chi' tzeyutej e b'a,
svac' pensar, talaj nab'aïej in mun-
lajel d'a e cal ta'.

12 Ex vuc'tac ex vanab', tzin tevi
d'ayex to tzeyiq'uel e b'a d'a yalaï
jun ley chi' icha ajnac vic'anelta in
b'a a in tic. Yujto a in tic, ec'nac in
d'a yalaï jun ley chi' icha tzeyutej e
b'a chi' ticnaic.

Ayic vec'nac d'ayex ta', vach'ïej
eyutejnac e b'a d'ayin. **13** Eyojtac to
ayic vec'nac d'ayex d'a sb'ab'elal,
yuj jun yab'il ochnac d'ayin yuj chi'
cannac in valel jun vach' ab'ix yic
colnab'il d'ayex. **14** Vach'chom
eyab'nac syail ved'oc yuj jun in
yab'il chi', palta maj in e
patiquejel-laj, maj in e chaqueli.
Icha scutej co chaan junoc yángel
Dios, icha chi' eyutejnac in e cha-
ani, ichato a Jesucristo e chanac.
15 Ayic vec'nac d'ayex chi', val yel
te tzalajnac ex. Q'uinaloc tato yal-
nac, eyic'nac am elta yol e sat
eyac'annac d'ayin. Palta, ¿b'aj ix
c'och jun e tzalajc'olal chi' ticnaic?

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

16 ¿Tom scajc'olej co b'a eyed'oc
yujñej to svalb'at jun c'ayb'ub'al te
yel tic d'ayex?
17 Ay eb' nivanoc tzex xajanani,
palta mañ yujoc e vach'iloc. A spen-
sar eb' to toñej tzex smontejel eb' yic
tzeyac'anoch e pensar d'a eb'.
18 Vach' toni tato ay mach b'aj
scac'och co pensar, palta tato d'a co
vach'iloc. Octom icha chi' tzeyutej e
pensar d'a masanil tiempo d'ayin,
mañocñej ayic ay in ec' eyed' ta'.
19 A exxo, icha val to vune' ex, svab'
val syail eyuuj, icha junoc ix ix
tz'ab'an syail yalji yune'. Ichañej chi'
svab' syail eyuuj, masanto ol lajan-
b'oc e pensar yed' Cristo. 20 Octom
ayinec' eyed' ta' ticnaic, yic mañ
ichoc tic svutej valan d'ayex, palta
maxtzac nachaj vuuj tas vach' valan
d'ayex.

A ix Agar yed' ix Sara

21 A exxo, e gana to a ley Moisés
tzex ac'an mandar. Palta ¿tom max e
nacoti tas syal jun ley chi'? 22 Yujto
syal yuj viñaj Abraham to ay chavañ
yuninal viñ. Ay jun aljinac d'a ix
Agar, ix schecab' eb'. Ay pax junxo
aljinac d'a ix yetb'eyum viñaj
Abraham chi', aton viñaj Isaac. A ix
yetb'eyum viñaj Abraham chi', munil
yic sb'a ix, malaj junocxo b'aj och-
nac ix checab'oc. 23 A jun yune' ix
schecab' eb' chi', toñej ix alji icha
tz'aj yalji junjun anima. Axo junxo
aljinac d'a ix munil yic sb'a yed' viñ
yetb'eyum chi', yuj spoder Dios
aljinac, yujto yac'naccan sti' Dios
yuuj. 24 A yab'ixal eb' ix tic, ch'ox-
nab'il yaji. A chavañ eb' ix ix tic, a
chab' strato Dios sch'oxel eb' ix. A ix
Agar chi', sch'oxcot jun strato
sb'onac d'a jun tzalan Sinaí. A eb'
yic jun trato chi', ichato yune' ix yaj
eb'. Checab' yaj eb' icha aj yec'nac
ix. 25 A ix Agar chi', a jun tzalan
Sinaí ay d'a yol yic Arabia sch'oxcot
ix. A choñab' Jerusalén ayec' tic-
naic, yicto tzalan Sinaí chi', yujto a
eb' yic jun choñab' chi', ayoch eb'
d'a yalañ smandar jun ley chi'.
26 Axo junxo Jerusalén ay d'a sat-
chaañ, aton ay oñ yico'. Yuj chi',
quic co b'a, maxtzac oñ ac'ji man-
dar yuj jun ley chi'. 27 A d'a
Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, ata'
syalcan icha tic:

> Vach'chom toxonton malaj une',
> palta tzach tzalaji. Mañ ojtacoc
> chajtil syail yalji unin, palta
> elocab' av yuj tzalajc'olal. Yujto
> a jun ix scan sch'ocoj, ec'alto
> sb'isul yune' ix ol aljoc d'a
> yichañ ix ay viñ yetb'eyum,
> xchicani.

28 Ex vuc'tac ex vanab', lajan oñ
icha viñaj Isaac chi'. Yujñej to yac'-
naccan sti' Dios, yuj chi' tzoñ och
yuninaloc. 29 Palta a d'a peca' chi', a
viñ toñej aljinac icha tz'aj yalji jun-
jun anima, yac'nac och yaelal viñ d'a
yib'añ jun aljinac yuj spoder Yes-
píritu Dios chi'. Icha yutejnac sb'a viñ
chi', icha chi' tzoñ utaj yuj eb' anima
tz'ac'ji mandar yuj ley chi' ticnaic.
30 Palta a Slolonel Dios chi', a'
tz'alani: A ix checab' yaj tic, pechel ix
yed' yune' tic, xchi ix Sara d'a viñaj
Abraham chi'. Yujto a jun yune' ix
chi', malaj yalan yic schaan jab'oc tas
yed' jun yune' ix yic sb'a sch'ocoj
yed' viñ yetb'eyum chi', xchicani.
31 Yuj chi' ex vuc'tac ex vanab', mañ
oñ lajanoc icha jun yune' ix checab'
yaj chi'. Palta lajan oñ icha jun yune'
ix munil yic sb'a yed' viñ yetb'eyum
chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Munil quicxo co b'a yed' Cristo

5 **1** A Cristo oï colanelta d'a yalañ
jun ley Moisés chi', yic vach'
quicxoñej co b'a yed'oc. Yuj chi'
tec'an tzeyutej e b'a, mañxo eyac'och
e b'a d'a yalañ smandar jun ley chi',
yujto lajan yed' junoc icatz te al.
2 Ab'ec tas sval a in Pablo in tic:
Tato tze chaoch jun yechel yic cir-
cuncisión d'a e nivanil, junelñej
malaj jab'oc tas ol e cha d'a Cristo.
3 Svalanb'at junxo tic d'ayex: A mach
tz'ac'anoch jun circuncisión chi'
yipoc sc'ool, yovalil sc'anab'ajej
masanil tas syal d'a ley Moisés chi'.
4 A ex mach ex tze na'a to vach' ex
d'a yichañ Dios yujto tze c'anab'ajej
jun ley chi', a d'a Cristo, malaj eyalan
eyico'. Mañxalaj svach'c'olal Dios ol e
cha'a. **5** A oñxo, yuj Yespíritu Dios
scac'och yipoc co c'ool to a Dios ol
alanoc to vach' oï d'a yichañ. Aton
jun tic van co tañvani, yujto scac'och
Cristo d'a co c'ool. **6** Tato junxoñej
tzoï aj yed' Cristo Jesús, mañxalaj
yelc'ochi tato ac'b'il oï circuncidar,
mato maay. Añej jun tic ay yelc'ochi,
tato scac'och Cristo d'a co c'ool, sco
xajanej co b'a junjun oï.
7 A d'a yalañtaxo, vach' ix eyutej e
b'eyb'al. ¿Mach ix ac'an e c'ool yic
maxtzac e c'anab'ajej jun c'ayb'ub'al
te yel? **8** A Dios ix ex avtanoch yicoc,
mañoclaj Dios chi' ix ac'an e c'ool.
9 Tze na nab'i to yujñej jab'oc yich
pan, spajb'ib'at ixim harina smasanil.
10 Svac'och Cajalil yipoc in c'ool to
mañ ol e vach' aq'uejoch e pensar d'a
junocxo ch'oc c'ayb'ub'al. Yalñej
mach eb' tz'ac'an e c'ool chi', a Dios
ol ac'anoch syaelal eb'.
11 Ex vuc'tac ex vanab', q'uinaloc
añeja' valani to yovalil tz'ac'ji
circuncidar junjun anima, max am in
yac'och eb' vetisraelal d'a syaelal.
Q'uinaloc icha chi' svutej valani, max
am chichon sc'ool eb' d'a yab'ixal
schamel Cristo d'a te' culus. **12** Axo
eb' tzec' ac'an e c'ool chi' yic tzex
ac'ji circuncidar, tzoc val poljiel yic
eb' chi' smasanil.
13 Ex vuc'tac ex vanab', avtab'il ex
yuj Dios, yic vach' maxtzac ex can
d'a yalañ smandar ley chi'. Palta mañ
yujoc chi' syal eyac'lab'an e chuc
pensaril. Más vach' tzeyac'laj servil e
b'a, yujto tze xajanej e b'a. **14** Syic'
sb'a ley Moisés masanil yuj jun chec-
nab'il tic: Ichaocab' eya'ilan e b'a,
ichaocab' chi' e xajanan eb' ay d'a
spatic schiquin e pat, xchi. **15** Palta
tato añeja' schichon e c'ool d'ayex
junjun ex, ay smay ol eyac' lajvoquel
e b'a junjun ex.

A Yespíritu Dios yed' co chuc pensaril

16 Svalanb'at junxo tic d'ayex:
B'eyb'alejec icha sch'ox Yespíritu
Dios. Tato icha chi', mañ ol e b'ey-
b'alej tas sgana e chuc pensaril.
17 Yujto a jun co chuc pensaril tic,
yajc'ol sb'a yed' Yespíritu Dios. Axo
Yespíritu chi', yajc'ol sb'a yed' co
chuc pensaril. Yuj chi' ijan val max
yal vach' tzeyutej e b'eyb'al icha e
gana. **18** Palta tato van co c'anab'ajan
icha sch'ox Yespíritu Dios chi', a ley
mañxalaj yalan yic d'ayoï.
19 A eb' sc'anab'ajan schuc pen-
saril chi', chequel yaj tas sc'ulej eb'.
Tz'em eb' d'a ajmulal, sc'ulan juntzañ
tas q'uixvub'tac eb' yed' snivanil.
20 Syalan sb'a eb' d'a juntzañ comon
dios. Sb'alan yetanimail eb'. Jelan eb'
d'a juntzañxo tastac sna'a. Ajc'oltac
syutej sb'a eb', ac'um oval eb'.
Schichon sc'ol eb' d'a tas ay d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

junocxo anima. C'un scot yoval eb'. Sgana eb' añej eb' ay yelc'ochi. Sgana eb' spojel sb'a d'a macquiltaquil.
21 Syiloch sc'ool eb' d'a tas ay d'a junocxo anima. Smac'vi cham anima eb'. Uc'umañ eb'. B'uc'tzin anima eb'. Ay juntzañxo tas lajan icha sval tic sc'ulej eb'. Svalb'at d'ayex ticnaic, icha val vutejnac valan d'ayex d'a yalañtaxo to a eb' sc'ulan juntzañ sval tic, val yel malaj yalan yic eb' yoch d'a yol sc'ab' Dios.

22 Palta axo Yespíritu Dios tz'ac'an co xajanej co b'a, syac'anpax co tzalajc'olal, co junc'olal. Syac'an cac' techaj tas sja d'a quib'añ. Yuj Yespíritu chi', vach' scutej co b'a d'a eb' quetanimail, vach' scutej co pensar d'a eb', scac'an elc'och tas scala'.
23 Nanam scutej co b'a. Yuj Yespíritu Dios chi', sco cachoch vaan co b'a. A juntzañ vach' b'eyb'al tic, malaj junoc ley scachani. **24** A oñ yic oñxo Cristo tic, mañxalaj yelc'och co chuc pensaril yed' juntzañ schucal snib'ej. Ichato ac'b'ilxooch cuuj d'a te' culus.
25 Yuj Yespíritu Dios chi' ay co q'uinal. Yuj chi', yovalil sco c'anab'ajej icha sgana Yespíritu chi'.

26 Max yal-laj quic'anchaañ co b'a, max yal co tzuntzan co b'a junjun oñ. Max yal-laj schichonoch co c'ool d'ayoñ junjun oñ.

Co col-lajec co b'a

6 **1** Ex vuc'tac ex vanab', tato ay junoc mach sc'ulan chucal tzeyila', a exxo tze c'anab'ajej Yespíritu Dios tic, colvajañec d'ay, aq'uec sna' d'a ac'anc'olal, yic ol b'oxoc spensar. Tzeyilanpax e b'a junjun ex, talaj ayex pax ol e c'ulej chucal. **2** Tze col-laj e b'a junjun ex, yic ol laj techaj eyuuj e masanil. Tato icha chi', van e c'anab'ajan sley Cristo.

3 Tato ay mach nivan yelc'och snaani, malaj pax yelc'ochi, munil a syixtej sb'a snaan jun chi'. **4** Yovalil sco na val junjun oñ tas sco c'ulej. Tato icha chi', ol ja co tzalajc'olal yuj tas sco c'ulej chi', mañ yovaliloc sco lajb'ej tas sco sc'ulej yed' junocxo mach, tato más vach' quic d'a yichañ.
5 Yujto yovalil munil ol cac' entregar co cuenta junjun oñ d'a Dios, ato syala' tas ac'b'il co c'ulej junjun oñ yuuj.

6 A eb' tzoñ c'ayb'an d'a slolonel Dios, yovalil tzoñ colvaj cac'an juntzañ tastac vach' d'a eb'.

7 Mañ eyac' musansatil e b'a. Malaj junoc mach syal yac'an musansatil Dios. Yujto a icha tas scavej, a ol co jach'a'. **8** Icha pax chi', tato a chuc pensaril sco c'anab'ajej, ol co cha spac, aton chamel. Palta tato a sgana Yespíritu Dios sco c'anab'ajej, ol co cha spac d'a Yespíritu chi', aton co q'uinal d'a junelñej. **9** Yuj chi' vach'-ñej scutej co b'eyb'al d'a masanil tiempo, max yal tzoñ tzactzaji. Tato max cactejcan co c'ulan vach'il, ayic ol ja stiempoal, ol co cha spac.
10 Yacb'an syal co colvaj d'a eb' quetanimail, yovalil vach' scutej co pensar d'a eb'. Axo d'a eb' yicxo Dios, ec'alxo val vach' scutej co colvaj d'a eb'.

Mañxa yelc'och jun circuncisión

11 Ilecnab' val juntzañ nivac letra a in val lac'an tzin tz'ib'ejb'ati. **12** A eb' sgana tzex ac'an pural eyac'an circuncidar e b'a, a sgana eb' to vach' scan eb' d'a yichañ eb' anima. Malaj sgana eb' tz'ac'jioch syaelal icha tz'aj yac'jioch co yaelal a oñ ayñejoch co

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pensar d'a schamel Cristo d'a te' culus. Yuj chi' tzex yac' val pural eb'.
13 Vach'chom ac'b'il circuncidar eb', palta max sc'anab'ajejlaj ley Moisés chi' eb' smasanil. A eb' chi', sgana eb' tzex yac' circuncidar, yic vach' syic'-chaañ sb'a eb' eyuuj, yic syal yalan eb' to yuj eb' ix ac'jioch jun yechel chi' d'a e nivanil. **14** Palta a inxo tic, malaj junoc tas b'aj syal vic'anchaañ in b'a. Añej schamel Cajal Jesucristo d'a te' culus b'aj tzin tzalaji. Yuj jun chi' mañxalaj yalan yic yolyib'añ-q'uinal tic d'ayin. Ichato chamnac-xoel jun chi' d'a vichañ. A inxo tic, ichato chamnac inxo el d'ay, yujto mañxalaj valan vic d'ay. **15** Taxoñej ac'b'il oñ circuncidar mato maay, malaj yalani. Añej val jun tic nivan yelc'ochi, tato q'uexmajnacxo co pensar. **16** A jantac eb' sc'anab'ajan juntzañ checnab'il tic, aton eb' israel d'a val yel, eb' schoñab' ton val Dios yaji. Yac'ocab' sjunc'olal Dios d'a eb', oc'ocab' pax sc'ool d'a eb'.

17 A ticnaic, malajocab' mach tzin ac'anxi cusoc. Yujto a juntzañ jech' ayoch d'a jun in nivanil tic, a sch'oxaneli to schecab' in Cajal Jesús.

18 Ex vuc'tac ex vanab', yac'ocab' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex e masanil ta'. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A EB' AJ ÉFESO

Efesios sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnac b'at d'a eb' creyente d'a choñab' Éfeso. A jun carta tic, cha macañ tas syala': B'ab'el macañ, tz'el yich d'a capítulo 1 versículo 3 masanto d'a capítulo 3 versículo 21. A d'a tic syala' to junñej tz'aj yiglesia Cristo, aton eb' israel yed' eb' mañ israeloc. Yujto a d'a scal eb' chi', ata' sic'b'ilelta eb' schoñab' Dios, eb' to ac'b'ilxo lajvoc smul, colb'ilxoelta eb' d'a scal chucal yuj Jesucristo. Axo Yespíritu Dios cajanxo och d'ayoñ, a sch'oxani to syaq'uelc'och sti' Dios yac'naccani.

Schab'il macañ, schael d'a capítulo 4 versículo 1 masanto d'a capítulo 6 versículo 24. A d'a tic syal viñaj Pablo chi', to a eb' creyente d'a Éfeso chi', sch'oxel sb'a eb' yed' sb'eyb'al to junxoñej yaj eb' yed' Cristo. Tzijtum juntzañxo ch'oxnab'il ix yac'lab'ej viñaj Pablo yic junxoñej tz'aj yiglesia Cristo, ichato junxoñej nivanil yaj eb', axo Cristo icha sjolom yaj d'a yiglesia chi'. Lajan icha junoc pat sb'oi. Lajan icha junoc q'uen q'ueen tz'em yichoc junoc pat. A yiglesia Cristo lajan icha junoc ix ix ay yetb'eyum, axo Cristo chi' icha viñ yetb'eyum ix chi'. A Cristo xajanan eb' creyente, yuj chi' smoj val yalan vach' lolonel eb' d'a Dios. Tz'ac'ji stec'anil eb', yic stec'b'ej sb'a eb' d'a screyenteal.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, schecab' in Jesucristo, yujto icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. Tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex, a ex yiquexxo Dios d'a choñab' Éfeso, a ex ton ix eyac' val och Cristo Jesús d'a e c'ool.
2 Yac'ocab' svach'c'olal co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo d'ayex ta', yac'ocab' pax sjunc'olal d'ayex.

A svach'c'olal Dios yuj Cristo

3 Calec vach' lolonel d'a co Mam Dios, aton Smam Cajal Jesucristo, yujto ix yac' masanil juntzañ vach'il yic Espíritu d'ayoñ, aton juntzañ yic satchaañ, yujto junxoñej caj yed' Cristo. **4** A Dios sic'jinac oñxo el yuj Cristo, ayic manto b'o yolyib'añ-q'uinal tic, yic vach' añej ayoñ yico', mañxa jab'oc co paltail d'a yichañ.
5 Te xajan oñ yuuj, yuj chi' atax d'a yichb'anil snanaccani to ol oñ och yuninaloc yuj Jesucristo. Icha chi' ix el d'a sc'ool, **6** yic tz'alji vach' lolonel d'ay, yujto te nivan yelc'och svach'-c'olal. Ix sch'ox val svach'c'olal d'ayoñ, yujto junxoñej caj yed' Yuninal, aton jun te xajan yuuj. **7** Yuj snivan vach'c'olal, ix oñ scolel yuj schamel Yuninal chi'. Icha chi' ix aj yac'ancan lajvoc co mul. **8** Yuj svach'-c'olal ix yac' sjelanil d'ayoñ. Ix yac'an nachajel cuuj. **9** Ay val jun tas snanaccan Dios to ol sb'o icha d'a sgana. A d'a peca', malaj mach ojtan-nac jun tic. Palta a ticnaic a' tz'ac'an cojtaquejel tas sgana sb'o chi'.
10 Ayic ol c'och stiempoal, ol elc'och tas sgana chi'. Yujto ata' ol svach' aq'uejoch masanil mach yed' masanil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas d'a yalañ smandar Cristo. Vach'-chom juntzañ ay d'a satchaañ yed' pax juntzañ ay d'a yolyib'añq'uinal tic, junxoñej ol yutoc yac'anoch smasanil d'a yalañ smandar chi'.

11 Atax d'a peca', sic'b'il oñxo el yuj Dios, yic ol co cha quic ol yac' d'ayoñ junjun oñ, yujto junxoñej caj yed' Cristo. Ol elc'och jun sgana Dios chi', yujto sc'ulej masanil tas icha sgana, **12** yic vach' cuuj tz'alji vach' lolonel d'a Dios yuj snivanil yel-c'ochi, yujto icha chi' ix el d'a sc'ool d'ayoñ a oñ co b'ab'laj aq'uejnac och Cristo yipoc co c'ool. **13** A exxo pax tic, ayic eyab'annac jun ab'ix te yel, aton yab'ixal co colnab'il, eyac'nac och Cristo d'a e c'ool qued'oc. Yuj chi' junxoñej ex aj yed'oc. Icha aj yac'annaccan sti' Dios chi', icha chi' ix aj yac'anoch Yespíritu d'ayex, icha tz'aj yac'jioch junoc sello d'a junoc tasi. **14** Yuj Yespíritu chi' cojtac to d'a val yel ol co cha jun quic ol yac' Dios d'ayoñ. Ato yic ol oñ svach' colanel a oñ yic oñxo tic, ato ta' ol svach' aq'uej co colnab'il, yic ol aljoc vach' lolonel d'ay yuj snivanil yelc'ochi.

Sc'annac sjelanil eb' creyente viñaj Pablo d'a Dios

15 Svab'i to tzeyac' val och Cajal Jesús d'a e c'ool. Tzab' e xajanan pax eb' yicxo Dios qued'oc. **16** Yuj chi', svac' yuj diosal d'a Dios eyuuj ayic tzin lesalvi d'a juntac el. **17** Tzin c'an d'a sDiosal Cajal Jesucristo, aton co Mam te nivan yelc'ochi, yic ol yac' sjelanil d'ayex yuj Yespíritu, yic ol vach' nachajel eyuuj tas ac'b'il cojtaquejeli, yic ol e vach' ojtaquejel co Mam Dios. **18** Tzin c'an d'a Dios chi', yic sjac e pensar, yic snachajpaxel eyuuj tas ayoch yipoc co c'ool, yujto avtab'il oñ yuuj. Axo snachajel eyuuj to mañ jantacoc svach'il jun quic ol yac' d'ayoñ, yujto yic oñxo. **19** Tzin c'ananpax d'ay to tzeyojtaquejeli to te nivan spoder, masanil tas syal yuuj. Aton jun spoder chi' van smunlajoch d'ayoñ a oñ scac'och Jesucristo d'a co c'ool. Sch'oxnaqueli to te nivan spoder chi', **20** ayic yac'annacxi pitzvoc Cristo d'a scal eb' chamnac, yac'annacxi em c'ojan d'a svach' c'ab' d'a satchaañ. **21** Ata', a Cristo tz'ac'an yajalil d'a yib'añ eb' yajal smasanil, aton eb' mañ chequeloc, ma eb' ay spoder d'a satchaañ. Yelxo val nivan yelc'och d'a yichañ masanil eb' sb'inaj yuj yopisio chi', aton eb' ay yopisio yac'an mandar d'a jun tiempoal tic, ma d'a jun tiempoal toto ol javoc. **22** A spoder Dios chi' ac'annac och masanil tastac d'a yalañ smandar Cristo. Yac'annac pax och yajaliloc yiglesia, ichato sjolom yaji. **23** Icha tz'aj stz'actzitaj co jolom yuj co nivanil, icha chi' tz'aj stz'actzitaj Cristo yuj yiglesia, palta a Cristo chi' stz'actzitan masanil tastac.

Yuj svach'c'olal Dios tzoñ colchaji

2 **1** A d'a yalañtaxo, chamnac ex d'a yichañ Dios yuj e mul yed' yuj e chucal. **2** Yujto añej jun sgana yolyib'añq'uinal tic tze c'anab'ajej, aton sgana viñ ay yopisio yac'an mandar d'a scal ic', aton viñ Satanás, viñ tz'ac'an sc'uloc eb' max c'anab'ajan Dios. **3** A d'a yalañtaxo, icha chi' cutejnac co b'a co masanil. Co c'ulejnac icha co gana. Añej d'a juntzañ chucal snib'ej co nivanil tic b'aj cac'nacoch co pensar. Yujto añej co pensar chi' ac'jinac oñ mandar. Yuj chi', smoj val tz'ac'jioch jun nivan yaelal d'a quib'añ, icha ol aj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yac'jioch d'a yib'añ juntzañxo anima.
4 Palta tz'oc' val sc'ool Dios d'ayoñ.
Te xajan oñ yuuj. 5 Yuj chi', vach'-
chom chamnac oñ el d'a yichañ yuj
co chucal, palta ix yac' co q'uinal
yed' Cristo. Yuj val svach'c'olal Dios
chi' tzoñ colchaji. 6 A' ix oñ ac'anxi
pitzvoc yed' Cristo Jesús. Axo d'a
yichañ, c'ojan oñxo em yed' Cristo
chi' d'a satchaañ. 7 Ato ol javoc
sc'ual, a co Mam Dios ol ac'an
ojtacajeloc to mañxo b'ischajb'enoc
jantac svach'c'olal. Ol checlajel jun
chi' yuj snivan vach'c'olal ix yac'
d'ayoñ yuj Cristo Jesús. 8 Yuj val
svach'c'olal Dios colb'il oñxo, yujto ix
cac'och Cristo d'a co c'ool. A jun b'aj
ix cac'och d'a co c'ool chi', mañoc
d'ayoñ ix paq'ui, palta a Dios ix ac'an
d'ayoñ. 9 Mañ yujoc junoc tas vach'
sco c'ulej tzoñ colchaji, yic malaj
junoc oñ syal quic'anchaañ co b'a.
10 A Dios ix oñ b'oanxi yuj Cristo
Jesús, yic sco b'o juntzañ tas vach'
nab'ilcan yuuj d'a yalañtaxo to sco
b'eyb'alej.

Junñej caj yuj Cristo

11 Yuj chi' a ex mañ ex israeloc,
naeccoti tas eyaj d'a yalañtaxo. A eb'
vetisraelal, yalnac eb' d'a e patic to
mañ ex yicoc Dios, yujto mañ ex ac'-
b'iloc circuncidar. Yujto a eb' chi',
syac'och jun yechel circuncisión eb'
d'a snivanil. 12 A d'a yalañtax chi',
manto ayoc och Cristo eyed'oc. Malaj
eyalan eyic qued' a oñ israel oñ tic.
Malaj pax eyalan eyic d'a jun strato
Dios yac'nac qued'oc ayic yac'annac
sti'. Ayex ton ec' d'a yolyib'añq'uinal
tic, palta malaj junoc tas vach' eyac'-
nac och yipoc e c'ool, yujto manto
ayoc och Dios eyed'oc. 13 Axo tic-
naic, junxoñej eyaj yed' Cristo Jesús.
Vach'chom a d'a yalañtaxo, ichato
najat eyajcanel d'a Dios, palta a tic-
naic lac'anxo ayex ec' d'a stz'ey,
yujto elnaccan schiq'uil Cristo cuuj.
14 Añeja' a tz'ac'an junc'olal d'a co
cal. A ex tic, a d'a yalañtaxo eyajc'ool
e b'a qued' a oñ israel oñ tic. Palta a
ix ac'an lajvoc jun oval chi'. Yuj chi'
a d'a yichañ Dios, junxoñej choñab'il
eyaj qued' ticnaic. 15 Yujto ayic ix
cham Cristo chi', ix yiq'uel yopisio
jun ley, aton juntzañ checnab'il
tz'ib'ab'ilcani. Añejtona', junxoñej ix
ex yutejcan qued'oc, junxoñej
choñab'il caj d'a yichañ Dios ticnaic,
yujto junñej caj yed' Cristo chi'. Icha
chi' ix yutej yac'anoch junc'olal d'a
co cal. 16 Ayic ix cham Cristo d'a te'
culus, ix yac' lajvoc jun oval d'a e cal
qued'oc. Yuj chi' junxoñej caj co
masanil ticnaic. Añejtona', yuj
schamel chi', ix och junc'olal d'a co
cal yed' Dios.

17 A Cristo ul alannaquel vach'
ab'ix yic junc'olal d'ayoñ co masanil.
A' ulnaquec' yal d'ayex a ex najat
eyajcanel d'a Dios yed' pax d'ayoñ a
oñ lac'anxo cajec' d'ay. 18 Yuj chi'
vach'chom israel oñ, mato maay, yuj
Cristo ayxo calan quic calan co b'a
d'a co Mam Dios ticnaic, yujto junñej
Yespíritu ix yac'och d'ayoñ. 19 A d'a
yalañtaxo, icha juntzañ eb' ch'oc
choñab'il eyaj d'a yichañ Dios, yujto
mañ ex schoñab'oc. Axo ticnaic,
mañxo ichoc ta' eyaj d'ay. Yujto
schoñab' exxo yed' masanil oñ
yicoñxo ticnaic. Yuninal exxo pax
qued'oc. 20 Icha junoc pat ix b'oi,
icha chi' eyaji. A oñ schecab' oñ
Jesús tic yed' juntzañxo eb' schecab'
Dios, ichato a oñ cac'nac em cimien-
toal yich. A exxo, ichato a ex latz'-
b'ab'il ex q'ue d'a yib'añ. Axo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Jesucristo, icha junoc q'uen q'ueen tz'emcan yipumaloc yich junoc pat, icha chi' yaj d'ayoñ. **21** Icha q'uen q'ueen van slatz'jiq'ue d'a yib'añ jun q'uen yich pat chi', te vach' tz'aj slatz'jiq'uei, icha chi' caj d'a Cristo co masanil, yic tzoñ och stemplooc Dios Cajal, yicñej yaji. **22** A d'a yalañ mañ ex ichoc ta'. Axo ticnaic, junxoñej eyaj yed' Cristo. Van eyoch stemplooc co Mam Dios qued'oc, yic tzoñ och scajnub'oc Yespíritu Dios.

Yalnac yab'ix eb' mañ israeloc viñaj Pablo

3 **1** Yuj val juntzañ ix val tic, tzin lesalvi eyuuj. A in Pablo in tic, preso vaji, yujto svac' servil Cristo Jesús d'a e cal a ex mañ ex israeloc. **2** Ina eyojtacxo to a Dios ac'annac och jun vach' ab'ix yic colnab'il d'a yol in c'ab' yujñej svach'c'olal, yic svalel d'a e cal. **3** A jun mañ ojtacab'iloctaxon d'a yalañ, a Dios ix ch'oxan d'ayin. Ix yac'an vojtaquejeli. A jun tic, toxo ix val jab' d'ayex d'a jun in carta tic. **4** Ayic ol eyilan jun van in tz'ib'anb'at tic, ol nachajel eyuuj to vojtacxo juntzañ c'ayb'ub'al yic Cristo, yujto a Dios ix ch'oxan d'ayin. **5** A d'a yalañtaxo, maj ac'ji ojtacajel juntzañ tic, icha ajnac yac'ji cojtaquejel a oñ sic'b'il oñ el schecab'oc tic yed' juntzañxo eb' tz'alanel slolonel Dios yuj Yespíritu. **6** Ix ac'ji cojtaquejeli to a ex mañ ex israeloc, ay eyalan eyic qued' a oñ israel oñ tic d'a svach'il Dios syac' d'ayoñ. Junxoñej animail eyaj qued'oc d'a yichañ Dios. A jun sti' Dios ac'b'ilcan d'ayoñ, junñej tz'aj e chaan qued'oc yuj Cristo Jesús. **7** Yuj svach'c'olal Dios yac'nac vopisio, yic svalel jun vach' ab'ix tic d'a e cal. Icha chi' yutejnac in yed' spoder. **8** Jantacñej eb' yicxo Dios ved'oc, yelxo val ec'al yelc'och eb' d'a vichañ. Palta yuj svach'c'olal Dios yac'nac vopisio tic. Yuj chi', ec'nac in valel d'a e cal a ex mañ ex israeloc to te nivan svach'il Cristo. **9** Ix yac' pax vopisio yic' svac' yojtaquejel eb' schoñab' smasanil tas spensar. A jun spensar chi', atax yic manto sb'o masanil tastac snaannaccani. C'ub'ab'il taxon el yuj Dios chi' d'a yichb'anil, axo ticnaic ix yac' vopisio valaneli. **10** A spensar Dios chi' to a jantacñej eb' ayoch yajalil d'a satchaañ yed' eb' ay yopisio ta', ayic syilan eb' chajtil caj a oñ yiglesia oñxo tic, svach' nachajel yuj eb' to mañ jantacoc sjelanil Dios chi'. **11** Yujñej Cajal Jesucristo ol elc'och jun snanaccan chi' ayic manto sb'o yolyib'añq'uinal tic. **12** Yuj Cajal Jesucristo chi' ayxo calan quic calan co b'a d'a Dios. Maxtzac oñ xiv co lesalvi d'ay, yujto a' ayxo och yipoc co c'ool. **13** Yuj chi' tzin tevib'at d'ayex, yic max eyac' somchaj e pensar yuj jun yaelal ix ja d'a vib'añ yuj e vach'iloc. A juntzañ yaelal chi', a' sch'oxani to te nivan eyelc'och d'a yichañ Dios.

Xajan oñ yuj Cristo

14 Yuj chi' tzin em cuman d'a yichañ co Mam Dios. **15** A' ch'oxnab'il yaji, tas yopisio junjun macañ eb' mamab'il d'a yolyib'añq'uinal tic yed' d'a satchaañ. **16** Mañ jantacoc svach'il co Mam Dios chi'. Yuj chi' tzin c'an d'ay yic svach' aq'uejoch stec'anil e pensar, yic svach' aq'uej pax spoder d'ayex yuj Yespíritu. **17** Tzin c'ananpax d'ay to svach' aq'uejoch cajan Cristo d'ayex, yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix e yac'och e c'ol d'ay. Icha chi' ol aj e tec'b'an e b'a, tato tze xajanej Dios yed' eb' quetanimail. Icha junoc te te' tzijtum sch'añal yib', icha chi' ol ex ajoc. **18** Axo svach' nachajel eyuuj yed' eb' yicxo Dios smasanil to te xajan oñ val yuj Cristo chi'. **19** Vach'-chom malaj b'aq'uiñ ol nachajel cuuj jantac val tzoñ sxajanej, palta in gana tzeyojtaquej val eli. Añejtona' in gana to svach' tz'acvioch cajan Dios d'ayex.

20 A ticnaic, calec vach' lolonel d'a Dios, yujto a tas sco c'an d'ay, ma junoc tas toñej sco na'a, syalñej yuuj, yujto te nivan spoder smunlaj d'ayoñ. **21** Nivanocab' yelc'och Dios cuuj d'a masanil tiempo a oñ yiglesia oñxo tic yed' pax yuj Cristo Jesús. Amén.

Yuj Yespíritu Dios junñej pensaril tzoñ aji

4 **1** A in tic, preso vaji, yujto svac' servil Cajal Jesús. Svalb'at d'ayex to vach'ñej tzeyutej e b'a. Smoj icha chi', yujto a Dios avtannac ex och yicoc. **2** Emnaquil tzeyutej e b'a, vach' pax tzeyutej e pensar. Tzeyac' nivanc'olal eb' tz'och smul d'ayex. Nivan tzeyutej e c'ool junjun ex. Añejtona', slaj e xajanej e b'a. **3** Tzeyac' val e yip, yic junc'olal tzex aji, yic mañ ol ixtax el e junñej pensaril syac' Yespíritu Dios. **4** Yujto a oñ tic, ichato junñej animail caji. Junñej Espíritu ayoch d'ayoñ. Junñej tas ayoch yipoc co c'ool, aton b'aj avtab'il oñ och yuj Dios. **5** Junñej Cajal. Junñej c'ayb'ub'al b'aj scac'och co c'ool. Junñej tas syalelc'och co bautismo co chanac. **6** Añejtona', junñej Dios, aton co Mam co masanil. A' tzoñ ac'an mandar co masanil, tzoñ syamc'ab'an pax junjun oñ. A' ayoch d'ayoñ co masanil.

7 Palta ch'occh'oc copisio, ato syala' tas syac' Cristo d'ayoñ junjun oñ. **8** Yuj chi', syal icha tic d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

> Ayic ix q'uex d'a satchaañ, a eb' icha presotaxon yaji, ix yic'b'at eb' yed'oc. Añejtona' syac' pax yopisio eb' anima, xchi.

9 Svalb'at d'ayex tas syalelc'och jun syal chi': Ix q'uex d'a satchaañ. Syal icha chi', yujto ayic manto pax-q'ue Cristo d'a satchaañ, xid'naquem d'a sjulal yich lum luum. **10** A jun xid'naquem chi', añejtona' a' paxnac-q'ue masanto d'a schaañil satchaañ chi', yic svach' b'oel masanil tas yuuj. **11** Yuj chi', a tz'ac'an copisio junjun oñ. Ay oñ schecab' caji. Ay oñ syac' calel slolonel. Ay oñ scalel vach' ab'ix yic colnab'il. Ay oñ squil eb' quet-creyenteal, sco c'ayb'an eb'. **12** Icha chi' ix yutej yac'an copisio junjun oñ, yujto yic oñxo, yic scac' servil, yic svach' tec'c'aj co pensar a oñ icha snivanil Cristo caj tic. **13** Icha chi' tzoñ yutej, yic vach' junlajan ol aj cac'an och d'a co c'ol co masanil. Axo co vach' ojtacanel Yuninal Dios chi', yic stec'c'aj co pensar icha stec'anil spensar Cristo. **14** Tato icha chi' caji, mañ ol somchajel co pensar yuj juntzañ ch'oc c'ayb'ub'al tz'alji. Mañ ol oñ ac'joc pax musansatil yuj juntzañ eb' jelan yesani yic tzoñ yic'b'at eb' d'a junoc ch'oc c'ayb'ub'al. Mañ lajanoc pax ol oñ aj icha eb' unin c'un somchajel spensar, ma icha junoc barco toñej stz'eytz'onec' yuj ic'. **15** Palta a oñ tic, añej juntzañ tas yel tz'alji sco b'eyb'alej, yujto sco xajanej co b'a. Yovalil tzoñ tec'c'aji, yic lajan tzoñ aj yed' Cristo, yujto

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha yaj co jolom, icha chi' yaj d'ayoñ. **16** A oñxo tic, ichato snivanil caji. A co nivanil tic yamyumb'a yaj yed' sch'añal. Ayic vach' yaj junjun macañ, te vach' smunlaji. Icha chi' caj yed' Cristo chi', yujto a' tz'ac'an quip co masanil. Ayic tzoñ munlaj junjun oñ d'a smojal, svach' tec'c'aj co pensar co masanil, sco vach' xajanan pax co b'a.

Sco cha q'uexmaj co pensar

17 A juntzañ ol valb'at tic d'ayex, aton schecnab'il Cajal Jesús: Mañxo lajanoc tzeyutej e b'a icha eb' mañ ojtannacoc Dios, yujto ic'b'ilb'ey sb'eyb'al eb' yuj juntzañ pensar malaj b'aj sc'anab'ajaxi. **18** A spensar eb', te q'uic'alq'uinal yaji. Najat yajel eb' d'a jun q'uinal syac' Dios d'a junelñej. Yuj spitalil eb' max nachajel jab'oc yuj eb'. **19** Max q'uixvi jab'oc eb'. Comonñej tz'em eb' d'a ajmulal. Comonñej sc'ulej yalñej tas chucalil eb'. **20** Palta a exxo, mañ ichoc ta' ix aj e c'ayb'an yic Cristo. **21** Yujto a ex tic, eyab'nac yab'ixal Cristo chi', eyojtac pax e b'eyb'alani a to a yalan sc'ayb'ub'al te yel yac'nac e c'ayb'ej chi'. **22** A jun eyicham b'eyb'al d'a yalañtaxo, tzex ixtaj yuuj, yujto tze c'ulej juntzañ tas tze nib'ejochi. Yuj chi' yovalil tze vach' actejcan jun eyicham b'eyb'al chi'. **23** Yuj chi', yovalil tze vach' b'oej e pensar d'a junjun c'u. **24** Yovalil tze cha q'uexmaj e pensar, tze chaan junxo ac' pensar sb'o Dios icha sgana. Tato icha chi', tojol ol eyutoc e b'a, te vach'ñej ol aj e b'eyb'al. **25** Yuj chi', mañxo eyeslaj e ti'oc junjun ex, añej val junoc tas te yel tzeyala', yujto junñej animail caj co masanil.

26 Ayic scot eyoval, mañ e c'ulej junoc chucal yuj jun eyoval chi'. Max yal añeja' yajcot eyoval tz'em c'u. **27** Tato ayñejcot eyoval chi', ol eyac' slugar viñ diablo sjuanel e pensar.

28 Tato ayex mach ex elc'um ex d'a yalañtaxo, mañxo ex elc'anvoc ticnaic. Más vach' tzex munlaj d'a junoc munlajel vach', yic vach' ol yal e colvaj d'a eb' malaj yico'.

29 Mañ eyal juntzañ chucal lolonel. Añej juntzañ lolonel vach' tzeyala', yic sb'o spensar eb' tz'ab'an tas tzeyal chi', axo svach' tec'c'aj eb' chi' eyuuj. **30** Mañ eyac' cus Yespíritu Dios cajanoch d'ayex junjun ex. Yujto icha tz'aj yac'jioch junoc sello d'a junoc tasi, icha chi' ix aj yac'jioch d'ayoñ junjun oñ. Yuuj scheclajeli to yic oñxo Dios, masanto ol ja jun c'ual ayic ol co vach' chaan co colnab'il.

31 Actejeccan masanil e chichonc'olal yed' e c'ac'alc'olal. Mañ comonoc schacb'i e sat scot eyoval. Añejtona', mañ comonoc sq'ue e jaj e tumvaji. Actejeccan e c'ulan masanil tas chuc. **32** Vach' tzeyutej e pensar d'ayex junjun ex. Slaj oc' e c'ool d'ayex junjun ex. Añejtona', tzeyac'laj nivanc'olal e b'a, icha ix aj oñ yac'an nivanc'olal Dios yuj Cristo.

A tas scutej co b'eyb'al

5 **1** A ticnaic yuninal oñxo Dios, xajanab'iloñxo yuuj. Yuj chi' icha syutej sb'a, yovalil icha chi' scutej co b'a. **2** Sco xajanejñej co b'a icha ix aj oñ xajanan Cristo ayic ix cham cuuj. Icha noc' calnel smiljicham silab'il yuj mul, sumumi sjab' d'a Dios, stzalaj val yed'oc, icha chi' ix aj smiljicham Cristo chi' yuj co mul.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

3 A ticnaic, yicoñxo Dios. Yuj chi', a val ajmulal, ma yalñej tas chucal sc'ulej eb' anima yed' snivanil, ma pec'al, mañxo smojoc calub'tañani. 4 Añejtona', max yal calan juntzañ tas q'uixvub'tac yalji, ma juntzañ chucal lolonel. Yujto a juntzañ chi', mañ smojoc calani. Aocab' ac'oj yuj diosal scac' d'a Dios d'a yichañ to scala'. 5 Cojtacxo to a eb' tz'emñej d'a ajmulal yed' eb' sc'ulan yalñej tas chucal yed' snivanil, eb' pec' tumin, malaj yalan yic eb' yoch b'aj ol yac' yajalil Cristo yed' Dios. Yujto a eb' pec' tumin chi', a d'a yichañ Dios, ichato sdiosal jun chi' eb'. 6 Mañ eyac' ac'joc musansatil e b'a yuj eb' tz'alani to malaj yovalil co c'ulan juntzañ sval tic. A tas syal eb' chi', malaj yelc'ochi, yujto ol cot jun nivan yaelal yuj yoval sc'ool Dios d'a yib'añ eb' sc'ulan juntzañ chi'. 7 Yuj chi', xe comon aq'uejtaoch e b'a yed' eb'.

8 A d'a yalañtaxo, ichato a d'a scal q'uic'alq'uinal ayoñ ec' yuj co chuc b'eyb'al. Axo ticnaic, ichato ayoñxo ec' d'a scal saquilq'uinal, yujto junxoñej caj yed' Cajal Jesús. Yicoñxo jun ay yic saquilq'uinal chi' ticnaic, yuj chi' yovalil vach' scutej co b'eyb'al. 9 Tato yel yicoñxo jun aj saquilq'uinal chi', vach'ñej scutej co b'a, tojol scutej co b'a. Añej val tas yel scala'. 10 Aocab' juntzañ tas vach' d'a sat Dios sco b'eyb'alej. 11 Mañ eyac'och e b'a d'a scal juntzañ tas sc'ulej eb' ayto ec' d'a scal q'uic'alq'uinal, yujto a tas sc'ulej eb' chi', malaj svach'il. Más am vach' tze ch'oxeli to malaj yelc'och juntzañ chi'. 12 Yujto a juntzañ tas sc'ulej eb' d'a c'ub'eltac chi', vach'chom toñej scala', te q'uixvelal. 13 Palta a jantacñej tas sc'ulej eb' chi', ol ac'joc proval yuj jun saquilq'uinal yic Dios, axo scheclajelta chi'. Yujto a jun saquilq'uinal chi', a tz'ac'an checlajel masanil tasi. 14 Yuj chi' ay jun tz'alan icha tic:

> A ach ichato vaynac ach, aq'uel a vayañ. Q'ueañ vaan d'a scal eb' icha chamnacto, yic ol yac' saquilq'uinal Cristo d'ayach, xchi.

15 Yuj chi', tzeyil val e b'a yed' tas tze c'ulej, mañ ichoc eb' malaj spensar d'a yichañ Dios tzeyutej e b'a. Ayocab' e pensar. 16 Tzeyac' val eyip d'a yic Dios, yacb'an ayto jab'ocxo tiempo, yujto a jun tiempoal tic, ayxo smay. 17 Mañ quistaloc tzeyutej e b'a. Aq'uec eyip e naaneli tas val sgana Dios d'ayoñ. 18 Mañ ex och uc'umañil, yujto tz'ixtaxel co pensar yuj añ. Más vach' a Yespíritu Dios tze vach' chaejoch yac' yajalil d'ayex. 19 Ayic tze molb'an e b'a, tze b'itej juntzañ salmo, himno yed' juntzañxo b'it yic Dios. Ayic tzex b'itani, tzeyal vach' lolonel d'a Cajal Jesús d'a smasanil e c'ool. 20 A d'a sb'i Cajal Jesucristo scac' yuj diosal d'a Dios co Mam yuj yalñej tas sja d'a quib'añ.

A schecnab'il Dios d'ayoñ

21 Tze chaoch d'a eyib'añ e c'anab'ajan tas tzeyal junjun ex, yujto ayoñ och d'a yalañ smandar Cristo.

22 A ex ix ex ayxo eyetb'eyum, tze chaoch d'a eyib'añ e c'anab'ajan tas syal eb' viñ, icha tzeyutej e b'a d'a Cajal Jesús. 23 Yujto a viñ eyetb'eyum chi', ichato e jolom yaj viñ, icha Cristo sjolomal yaj d'a yiglesia. Añejtona', co Columal paxi, ichato snivanil caji. 24 Icha syutej iglesia sc'anab'ajan d'a Cristo, ichaocab' chi' eb' ix ix, c'anab'ajumocab'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syutej sb'a eb' ix d'a viñ yetb'eyum d'a smasanil.

25 A exxo vinac ex ayxo eyetb'eyum, tze xajanej eb' ix, icha syutej Cristo xajanan yiglesia. A' ix yac'cham sb'a cuuj, **26** yic tzoñ yic'och yicoc yuj oñ sacb'itan d'a a a' yed' d'a slolonel. **27** Icha chi' ix oñ yutej a oñ yiglesia oñ tic, yic te vach' oñ, ayic ol oñ c'och d'a yichañ. Mañxa jab'oc co paltail ta'. Icha junoc pichul malaj jab'oc mic d'ay, malaj pax jab'oc b'aj ñic'chimtac, te d'ajaji yilji. **28** Añejtona', a ex ayxo eb' ix eyetb'eyum chi', icha chi' tzeyutej e xajanan eb' ix. Tato tze xajanej eb' ix, syalelc'ochi, a e nivanil van e xajanani. **29** ¿Toc val ay junoc mach schichonoch sc'ool d'a snivanil? Co masanil sco ya'ilej val co nivanil chi', scac'anpax servil. Icha chi' tzoñ yutej Cristo a oñ yiglesia oñ tic, **30** yujto ichato snivanil caji. **31** Yuj chi', a viñ vinac, syactejcan smam snun viñ, yic junxoñej tz'ajcan viñ yed' ix yetb'eyum. Axo eb' schavañil, junxoñej nivanil tz'ajcan eb', xchican d'a Slolonel Dios. **32** A d'a juntzañ lolonel tic scheclajel jun c'ayb'ub'al te nivan yelc'ochi, aton jun ch'oxb'ilxo yuj Dios. Sval jun tic yuj tas yaj Cristo yed' yiglesia. **33** Añejtona' syalanpax d'ayex a ex vinac ex ayxo eb' ix eyetb'eyum to tze xajanej eb' ix, icha tzeyutej e xajanan e nivanil. Syalanpax d'ayex a ex ix ex ayxo eyetb'eyum, nivanocab' yelc'och viñ eyetb'eyum chi' d'ayex junjun ex.

6 **1** A ex uninab'il ex, c'anab'ajejec e mam e nun. Te vach' d'a yichañ Cajal Jesús tato icha chi' tzeyutej e b'a. **2** Ay jun schecnab'il Dios tz'alan icha tic: Ayocab' yelc'och e mam e nun d'ayex, xchi. Aton jun b'ab'el checnab'il tic b'aj yac'naccan sti' Dios yuj tas syac' d'ayoñ, tato sco c'anab'ajej. Syalani: **3** Tato icha chi', ec'alxo svach'il eyico' yic vach' snajatb'i e q'uinal d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi.

4 A exxo mamab'il ex, mañ e tzuntzejcot yoval eb' eyuninal, palta to tze q'uib'tzitej eb', tze cachan eb'. Tze c'ayb'anpax eb' d'a sc'ayb'ub'al Cajal Jesús.

5 A exxo checab' eyaji, tze c'anab'ajej tas syal e patrón. Ayocab' yelc'och eb' d'a e sat, tzex xiv d'a eb'. D'a smasanil e c'ool tzex munlaj d'a eb', yujto ichato a d'a Cristo van e munlaji. **6** Mañocñej van ex yilan eb' tzex munlaji, yic stzalaj eb' eyed' e naani. Palta tzex munlaj d'a smasanil e c'ool icha sgana Dios, yujto aton Cristo van eyac'an servil. **7** Tzex munlaj val d'a tzalajc'olal, yujto a d'a Cajal Jesús van e munlaji, mañoc d'a junoc anima. **8** Yujto cojtacxo to vach'chom checab' caji, ma munil quic co b'a, palta ol co cha spac quic junjun oñ d'a Cajal Jesús. Ato syala' tastac vach' sco c'ulej junjun oñ.

9 A exxo patrón ex, icha pax chi' tzeyutej e b'a d'a eb' checab' yaj d'ayex. Mañ ovoc tzeyutej e b'a d'a eb'. Tze nacoti to ay jun d'a satchaañ tzex ac'an mandar yed' eb', aton Cajal Jesús. A d'a yichañ Cajal chi', lajanñej eyelc'och yed' eb'.

Tec'an val tzeyutej e b'a

10 A ticnaic tec'an val scutej co b'a d'a yol sc'ab' Cajal Jesús. Ochocab' co tec'anil yuj spoder. **11** Co chaec juntzañ tas syac' Dios d'ayoñ. Aton juntzañ icha syamc'ab' eb' soldado, yic vach' syal co tec'b'an co b'a d'a viñ diablo, ayic

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

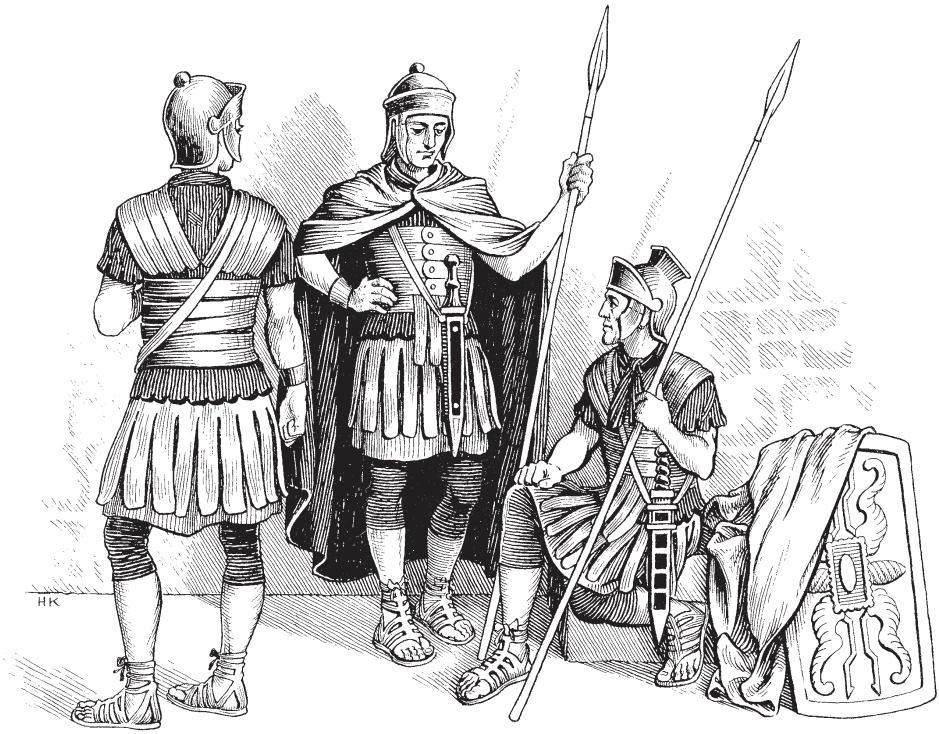

A eb' soldado yed' syamc'ab' yic oval (Ef 6.10)

syac'lan viñ oï yac'an ganar yed' sjelanil. **12** Yujto mañoc yed' eb' anima van cac'an oval, palta a yed' juntzañ enemigo sc'ulan chucal ay yopisio d'a scal ic', a yed' eb' van cac'an oval. Aton eb' chi' ay yopisio yac'an mandar, ayoch eb' yajaliloc chucal d'a yolyib'añq'uinal tic. **13** Yuj chi', ichaocab' junoc soldado sc'anan syamc'ab' yic oval, ichaocab' chi' scutej co yamc'ab'an juntzañ tas syac' Dios d'ayoï, yic tec'an scutej co b'a, ayic sjavi junoc chucal. Tato sco tec'b'ej co b'a, añeja' tec'an oï ayic ol lajvoc oval chi'. **14** Yuj chi', tec'an scutej co b'a. Scac' val och co pensar d'a jun lolonel te yel icha eb' soldado syac'och cincho yic oval. Co chaec jun stojolal syac' Dios d'ayoï, yic lajan tzoï aj icha eb' soldado scol sb'a yed' jun q'uen pichul syac'och eb' d'a sïi' sc'ool. **15** Icha eb' soldado syac' lista sb'a, syac'anoch xañab', ichaocab' pax chi' scutej cac'an lista co b'a yed' co pensar, yic tzoï b'at calel vach' ab'ix yic junc'olal. **16** Axo junxo tic, más yovalil to sco vach' aq'uejoch Dios d'a co c'ool, sec yuj chi' max oï yamchaj yuj viñ diablo, ayic syac'an oval viñ qued'oc. Ichato sjulcot juntzañ te te' viñ ayoch sc'ac'al d'ayoï. Tato sco vach' aq'uejoch Dios d'a co c'ool, lajan oï icha eb' soldado yamb'iloch smaclab' jul-lab' yic max yamchaj sjulji. **17** Scac'och yipoc co c'ool to colchajnac oïxo. Tato icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi', lajan oñ icha eb' soldado c'oxb'il jun q'uen xumpil yuuj. Axoñej slolonel Dios ac'b'il d'ayoñ yuj Yespíritu scac'lab'ej icha syutej eb' soldado yac'lab'an yespada.
18 Añejtona' tzoñ lesalvi d'a Dios d'a masanil tiempo yed' spoder Yespíritu, sco c'anan tas d'ay. Scac' val och co pensar co lesalvi. Mañ oñ tzactzajoc. Lesalvañec yuj jantacñej eb' yicxo Dios qued'oc. **19** Tzex lesalvi pax vuuj, yic ol yac'pax Dios nachajel vuuj tas ol vala', sec yuj chi' añeja' tec'an ol vutoc in b'a valanel vach' ab'ix, aton jun ch'oxb'il yuj Dios d'ayoñ. **20** A Dios ac'jinac vopisio valanel jun ab'ix tic, yuj chi' preso vaj ticnaic. Lesalvañec vuuj, yic añeja' tec'an ol vutoc in b'a valaneli, icha sgana Dios chi'.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb' aj Éfeso

21 A viñ cuc'tac Tíquico, xajanab'il val viñ cuuj. Tec'an val smunlaj viñ qued' d'a yic Cajal Jesús. A viñ ol b'at alan d'ayex tas vaj d'a tic yed' tas van in c'ulani. **22** Yuj chi' tzin checb'at viñ d'ayex ta', yic a viñ ol alanoc tas caji, sec yuj chi' ol ex tzalaj cuuj. **23** Yac'ocab' sjunc'olal co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo d'ayex ta', tze xajanan e b'a. In gana tze vach' aq'uejoch Dios chi' d'a e c'ool. **24** Jantacñej eb' xajanan Cajal Jesucristo d'a masanil tiempo, ayocab' svach'c'olal Dios d'a eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A EB' AJ FILIPOS

Filipenses sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnac b'at d'a jun Iglesia yic'naquel yich viñ d'a Macedonia d'a yol yic Europa. Preso yaj viñ ayic ix stz'ib'an jun carta tic viñ. Ay juntzañxo eb' yetmunlajvumal viñ, chuc lolonnac eb' d'a spatic viñ. Ochnac viñ ilc'olal yuj juntzañxo ch'oc c'ayb'ub'al ochnac d'a scal iglesia chi', yuj chi' ix yalb'at viñ to stec'b'ej sb'a eb', yic max ac'ji ganar eb' yuj juntzañxo c'ayb'ub'al chi'. A d'a jun carta tic scheclaji to stzalaj viñ, yujto ayoch Cristo d'a sc'ool viñ, ix yac'anpax yuj diosal viñ d'a eb' creyente aj Filipos yuj jun yofrenda eb' ix yac'a'. Ix yac'anb'at razón viñ d'a eb' yuj yalñej tas sjavi d'a yib'añ eb', syalanpax viñ to ayocab' junc'olal d'a scal eb'. Mocab' comonoc smontajb'at spensar eb' yuj juntzañ tas snib'ej snivanil eb'. Ix yalan viñ to a sq'uinal eb' tz'ac'ji, silab' Dios yaj d'a eb', yujto ix yac'och Cristo eb' d'a sc'ool. Syalan viñ to ayocab' tzalajc'olal yed' junc'olal d'a scal eb', yujto junxoñej yaj eb' yed' Cristo.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic yed' viñaj Timoteo, schecab' oñ Jesucristo. Sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex e masanil ex creyente aj Filipos, aton ex yic exxo Dios qued'oc. Junxoñej caj yed' Cristo Jesús. Sco tz'ib'ejb'at d'ayex ex yilumal eb' creyente ta' yed' pax d'ayex ex diácono. **2** Aocab' co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo tz'ac'an svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex ta'.

Slesal viñaj Pablo yuj eb' creyente

3 Ayic tzex in naancot d'a juntac el, svac' yuj diosal d'a co Mam Dios eyuuj. **4** Juntac el tzin lesalvi eyuj e masanil, tzin lesalvi d'a tzalajc'olal, **5** yujto atax e chaannac Cristo, masanto ticnaic, junxoñej tzoñ munlaj yuj jun vach' ab'ix yic colnab'il tic. **6** Toxo ix syamoch Dios sq'uexan e b'eyb'al. A ticnaic, vojtacxo to ol munlajñej och d'ayex, masanto ol ja jun c'ual ayic ol jax Jesucristo. **7** Smojton tzin na juntzañ tic eyuj e masanil, yujto te xajan ex vuuj. E masanil ix ex colvaj ved'oc d'a vopisio ix yac' Dios tic. Vach'chom preso vaji, ma ayic vec'nac valeli to yel jun vach' ab'ix yic colnab'il tic, ma ayic svac'anpax stec'anil eb' syac'och sc'ool d'ay, tzex colvajñej ved'oc. **8** A Dios tz'ilani to tzex in xajanej e masanil icha tz'aj oñ xajanan Cristo. **9** Tzin tevi d'a Dios eyuuj, yic más tze xajanej e b'a, yic syac'pax sjelanil d'ayex. Tzin c'anan-pax d'ay yic syal e sic'lan tas vach' d'a scal tas chuc, **10** yic ol e vach' ojtaquejeli tas val juntzañ tas vach' d'a sat Dios. Tato icha chi', ol vach' tojolb'oc e pensar, yic malaj jab'oc e paltail d'a yichañ Cristo ayic ol jaxoc. **11** Ol vach' och Jesucristo eyed'oc, yic vach' tojolñej ol eyutoc e b'eyb'al. Tato icha chi', eyuuj ol checlajeloc to te nivan yelc'och Dios, axo yalji vach' lolonel chi' d'ay.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Max xivlaj viñaj Pablo yab'an syail

12 Ex vuc'tac ex vanab', tzin nib'ej
snachajel junxo tic eyuuj, to a jun ix
ja d'a vib'añ tic, mañ chucoclaj. Yuj
jun tic svach' pucaxel vach' ab'ix yic
colnab'il. **13** Yujto a masanil eb' sol-
dado yic viñ yajal yed' masanil eb'
anima ay d'a tic, ix yab' eb' to yujto
tzac'an in och yuj Cristo, preso vaji.
14 Ayic yilan eb' creyente to tec'an
svutej in b'a d'a preso tic, tzijtum eb'
ix stec'b'ejpax sb'a vuuj. Maxtzac xiv-
laj eb' yalanel slolonel Dios d'a tic. Ix
stec'b'ej sb'a eb' yac'anoch Cajal
Jesús yipoc sc'ool.

15-17 Yel toni, ay eb' schichon
sc'ool d'ayin, tzovajpaxq'ue eb'. Yuj
chi' syalel yab'ixal Cristo eb', mañ
smasaniloc sc'ool eb' syaleli, toñej
syic'chaañ sb'a eb'. A snaan eb' to icha
chi', más nivan syaelal svab' d'a preso
tic yuj eb'. Palta ay juntzañxo eb'
tz'alanel yuj svach'il sc'ool yujto xajan
in yuj eb'. Yojtac eb' to preso vaj d'a
tic yujto svaleli to yel ton val jun vach'
ab'ix yic colnab'il tic. **18** Palta a in tic
max in nalaj juntzañ chi'. Tato d'a
smasanil sc'ool eb' syaleli mato maay,
palta tzin tzalajñej, yujto aton yab'ixal
Cristo syalel eb'.

Masñej ol vach' ja in tzalajc'olal.
19 Yujto vojtac to vach'chom svab'
syail ticnaic, palta vach'ñej ol in
elc'ochoc, yujto van e lesalvi vuuj.
Icha chi' ol in ajoc, yujto a Yespíritu
Jesucristo ayoch ved'oc. **20** Svac'och
yipoc in c'ool to mañ ol in q'uixvoc-
laj. In gana tec'an ol vutoc in b'a
valanel ichataxon svutej in b'a. Tato
icha chi', vach'chom pitzan in ma ol
in chamoc, vuuj ol checlajelta to te
nivan yelc'och Cristo. **21** Yujto a in
tic, yacb'an ay in to eq'ui, axoñej
Cristo naan vuuj. Axo ayic ol in
chamoc, ec'alxo val vach' vico'.
22 Tato ay in to ec' jab'ocxo d'a yol-
yib'añq'uinal tic, syal tzin munlaj d'a
Cajal Jesús. Palta, ¿b'aj am ay junoc
ec'al svach'il? **23** Max nachajlaj vuuj.
In gana tzin chami, yic elañchamel
tzin c'och b'aj ayec' Cristo, yujto a
jun chi' tzin te nib'ejxo paxi. **24** Palta
eyuuj a ex tic, vach' ama ayin to ec'
jab'ocxo d'a yolyib'añq'uinal tic.
25 Yuj chi' vojtac sic'lab'il to ol to in
ec' jab'ocxo eyed'oc. Ol in colvaj
jab'ocxo d'ayex yic vach' ol ex tec'-
c'aj d'a yic Dios, yic ol vach' ja e
tzalajc'olal yujto ix eyac'och Cristo
d'a e c'ool. **26** Yuj chi', ol in c'och
junelxo d'ayex, yic vuuj ol eyal vach'
lolonel d'a Cristo Jesús.

27 Taxoñej ol in c'ochxoc d'ayex
mato mañxo, vach'ñej tzeyutej e b'ey-
b'al icha syal jun vach' ab'ix yic
Cristo, yic ol vab' e pecal to tec'an
ex, añeja' junñej pax yaj e pensar ta'.
Ol vab'anpaxi to junñej tzeyutej
eyac'anoch jun vach' ab'ix yic col-
nab'il d'a e c'ool, tec'an pax tzeyutej
e b'a d'ay. **28** Añejtona', ol vab' pax
yuj eb' chianoch sc'ool d'ayoñ, to
max ex xiv d'a eb'. Icha chi' ol aj
scheclajeli to ol b'atcan eb' d'a sya-
elal d'a junelñej. Añejtona', icha chi'
ol aj scheclajeli to ayxo co colnab'il,
yujto icha chi' ol yutoc Dios
sch'oxani. **29** Yuj svach'c'olal Cristo
ix yac' d'ayoñ, mañ toñejoc ay calan
quic cac'anoch Cristo chi' d'a co
c'ool. Ay pax calan quic cab'an syail
yuuj. **30** A ex tic, junñej tzeyutej e
tec'b'an e b'a eyac'an eyip ved'oc.
Eyilnac d'a yalañtaxo tas vutejnac in
b'a vac'an vip. Añeja' pax ticnaic, van
eyab'anpaxi to añeja' tec'an svutej in
b'a.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Cristo emnaquil yutejnac sb'a

2 **1** A Cristo tzoñ iptzitani. Syac'an
co nivanc'olal, yujto xajan oñ
yuuj. Junxoñej caj yuj Yespíritu tic-
naic. A tz'ac'an co xajanej co b'a, yuj
chi' tz'oc' co c'ool d'a eb' quetanimail.
2 Yuj val juntzañ tic, junxoñej pensaril
tzeyutej e b'a ta'. Junxoñej tzeyutej e
xajanan e b'a. Junxoñej tzeyutej e
naan masanil tasi. Junc'olal tzeyutej e
b'a, yic ol vach' ja in tzalajc'olal
eyuuj. **3** Malajocab' junoc mach syic'-
chaañ sb'a, ma syac' ac'umtaquil.
Palta emnaquilocab' tzeyutej e b'a,
syalelc'ochi to más nivanocab' yel-
c'och junjun eb' creyente d'a e sat.
4 Malajocab' junoc mach añej svach'il
saya'. Aocab' tas tz'aj eb' creyente
smasanil yovalil sna'a.

5 Lajanocab' tzeyutej e pensar icha
yutejnac sb'a Cristo Jesús. **6** A Cristo
chi', vach'chom Dios taxoni, palta
malaj yalnac ayic yactannaccan jun
b'aj ay yalan yic yed' Dios chi'. Malaj
jab'oc tas snanac ayic yactannaccan
chi'. **7** Icha chi' aj yactannaccan
masanil yico', scotnac, ul yac'annac
och sb'a checab'oc. Ul yac'annac aljoc
sb'a d'a animail. **8** Ayic ayoch animail
chi', emnaquil yutejnac sb'a,
sc'anab'ajejnac val masanil, masanto
schamnac. Yac'nac val techaj smil-
jicham d'a te' culus, te q'uixvelal ajnac
schami. **9** Yuj chi', yelxo val te nivan
yelc'och yuj Dios ticnaic. A ac'jinac
sb'i, a sb'i chi', añej ec'al d'a yichañ
juntzañxo b'i smasanil. **10** Icha chi'
yutejnac Dios, yic a ol yab'an sb'i
Jesús masanil eb' ay d'a satchaañ yed'
masanil eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic
yed' eb' ay pax d'a yol luum, ol laj em
cuman eb' d'ay smasanil. **11** Axo ol
yalan eb': A Jesucristo, aton Cajal,
xcham eb'. Icha chi' ol aj scheclajeli to
te nivan yelc'och Dios Mamab'il.

Icha q'uen c'anal yaj eb' creyente

12 Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, tze
c'anab'ajejñej, ichataxon e modo.
Tzeyac' val eyip e naanel d'a nanamil
yed' d'a xivc'olal tas syalelc'och co
colnab'il syac' Dios. Mañocñej ay in
ec' eyed' ta', icha chi' tzeyutej e b'a.
Palta tze c'ulejñej juntzañ tic ayic
mañ in ayoc ec' eyed'oc. **13** Yujto a
Dios tz'ac'an co na' co c'ulan vach'il,
añeja' tz'ac'an pax co c'ulej tas sgana.

14 Ayic tz'ac'ji e c'ulej junoc tasi,
mañ chichonc'olaloc tze c'ulej. Mañ
eyalub'tañej yuj tas tz'ac'ji e c'ulej
chi'. **15** Mañ eyutej e b'a icha chi', yic
vach' malaj mach ol alanoc to ay e
mul, ma e paltail. Vach'chom ayex
ec' d'a scal eb' anima chuc sb'eyb'al
yed' eb' chuc spensar, a exxo tic, yel
yuninal ex Dios, mañxalaj tas chuclaj
ayoch d'ayex icha eb' chi'. Ichaocab'
yilji juntzañ c'anal svevon d'a q'uic'-
b'alil, icha ex ocab' chi' d'a scal eb'.
16 Tzeyal slolonel Dios yab' eb', aton
jun tz'alani to ay co q'uinal d'a junel-
ñej. Yuj chi' ayic ol ja Cristo, ol in te
tzalaj eyuuj, yic ol in naani to mañ
toñejoc ix vixtejec' in b'a, mañ
nab'añejoc in munlajel. **17** Vach'-
chom a in tic tzin cham stz'acub'oc e
silab' tzeyac' d'a Dios, palta yujto
tzeyac'och Dios chi' d'a e c'ool, tzin
tzalaji. In gana tzeyab'pax jun tzalaj-
c'olal chi' ved'oc. **18** A exxo tic,
tzalajañec, tzeyac'anpax vojtaquejel e
tzalajc'olal chi'.

Viñaj Timoteo yed' viñaj Epafrodito

19 In gana tzin checb'at jayeoc
c'ual viñaj Timoteo tic d'ayex, tato
icha chi' sgana Cajal Jesús. In gana

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

svab'i tas eyaj ta', yic ol in tzalaj d'a tic eyuuj. **20** Malaj junoc mach lajan spensar yed' viñ d'a tic. Te ay val och spensar viñ eyuuj.
21 Masanil juntzañxo eb', añej svach'il eb' saya', max snalaj smunlajel Cristo Jesús eb'. **22** Palta eyojtacxo smodo viñaj Timoteo tic. Icha syutej sb'a junoc yac'an servil smam, icha chi' syutej sb'a viñ d'ayin. Smunlaj val viñ ved'oc ayic scalanel slolonel Dios. **23** Yuj chi', ayic ol lajvoc vilani tas ol in aj d'a tic, ol in checanb'at viñ d'ayex ta'. **24** Svac'och Cajal Jesús yipoc in c'ool to ol pet in b'atpax lac'an ex vila'.

25 Añeja' tzin na'a to yovalil ol in chec pax viñ cuc'tac Epafrodito. A viñ cuc'tac tic, a ex e checnaccot viñ in yac' servil d'a tic. **26** Sgana viñ sb'at ex yilxicani. Te ilc'olal yaj viñ eyuuj, yujto ix eyab'i to ix penaayax viñ d'a tic. **27** Yel toni, ijan val ix cham viñ, axo Dios ix oc' sc'ool d'a viñ. Yuj chi' ix b'oxi viñ. Mañocñej d'a viñaj Epafrodito tic ix oc' sc'ool Dios chi', ix oc' pax sc'ool d'ayin ayic ix b'oxi sc'ool viñ chi', yic maxtzac ja junocxo in cusc'olal d'a tic. **28** Yuj chi', in gana spet in chec pax viñ d'ayex, yic ol ex tzalajoc ayic ol eyilan sc'ochxi viñ, yic ol vach' satpaxel in cusc'olal d'a tic. **29** Tzalajc'olalocab' tze cha sc'ochxi viñ d'ayex ta', yujto cuc'tac co b'a yed' viñ d'a yol sc'ab' Cajal Jesús. A jantacñej eb' lajan spensar yed' viñ, ayocab' yelc'och eb' d'ayex. **30** A jun viñ cuc'tac tic, yujñej to van yac'an servil Cristo viñ, ijan val ix cham viñ. Vach'chom ijan ix cham viñ yuj in yac'an servil, palta malaj jab'oc tas ix sna viñ. A ex tic, max yal-laj e cot in eyac' servil, yuj chi', a viñ aycot in yac' servil e q'uexuloc.

A jun tas b'aj smoj scac'och co pensar

3 **1** A ticnaic ex vuc'tac ex vanab', tzalajañec d'a Cajal Jesús. A juntzañ svalb'at tic d'ayex, vach'chom valnacxob'ati, palta mañ chucoc valanxib'ati, yujto yovalil tze vach' ojtaquejeli. **2** Tzeyil val e b'a d'a juntzañ eb' chuc spensar. Chuc syutej sb'a eb', sgana eb' spolel jab'oc e tz'umal. **3** Yujto a eb' d'a val yel schoñab' Dios, a oñ ton tic. Yujto scaq'uem co b'a d'ay yuj Yespíritu. Añej Cristo Jesús scac'och yipoc co c'ool. A juntzañxo tas sco c'ulej, max cac'ochlaj jab'oc yipoc co c'ool. **4** A in tic, in nanac to smoj svac'och juntzañ chi' yipoc in c'ool, yujto in c'anab'ajejnac. Ay eb' snaani to syal scolchaj eb' yuj juntzañ munil sc'ulej chi'. Palta a in tic más in c'anab'ajejnac juntzañ chi' d'a yichañ eb'.
5 Yucub'ixial valji, vac'jinac circuncidar, yujto israel in. Yiñtilal in can viñaj Benjamín. Hebreo in, yujto a in mam in nun, hebreo eb'. In c'anab'ajejnac val ley Moisés, yujto fariseo in. **6** Vac'nac val och in b'a d'a in religión, yuj chi' vac'nac och syaelal eb' yicxo Cristo. In c'anab'ajejnac val masanil tastac syal ley Moisés chi', mañxa jab'oc in paltail d'ay. **7** Masanilñej juntzañ in c'ulejnac chi', vach' ton in naani. Axo ticnaic, malaj yelc'och d'ayin, yujto añej d'a Cristo svac'och in pensar ticnaic. **8** Masanilñej juntzañ tastac vac'nac och yipoc in c'ool chi', a ticnaic mañxalaj yelc'och d'ayin. Yujto a junxo más nivan yelc'och d'ayin, aton vojtacanel Cristo Jesús, aton Cajal.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yuujñej ix satcanel masanil juntzañ vac'nac och yipoc in c'ool chi'. Axo ticnaic, icha yilji c'alem yaj d'ayin, yujto in gana tz'och Cristo vicoc d'a junelñej, **9** yic junxoñej tzin aj yed'oc. A Dios tz'alani to vach' in d'a yichañ, yujñej to ix vac'och Cristo d'a in c'ool, mañ yujoc to ix in c'anab'ajej ley Moisés chi'. Añej yujto scac'och Cristo d'a co c'ool yuj chi' vach' oñ d'a yichañ. **10** In gana tzin vach' ojtaquejel Cristo, yic smunlajoch spoder d'ayin, aton spoder ic'annacxi pitzvoc. In gana vab'an syail yed'oc. In gana lajan tz'aj in pensar icha ajnac spensar ayic schamnac, **11** yujto in gana ay valan vic in pitzvixi d'a scal eb' chamnac.

Caq'uec quip yic ol co cha spac quico'

12 Max val-laj tato toxo ix vac' ganar juntzañ ix val tic smasanil, yujto ayto palta in tec'c'aj d'a masanil yic Cristo. Palta añeja' svac' pural in b'a ticnaic yic vach' ol in tec'c'ajoc, yuj chi' ix in yavtejoch Cristo Jesús yicoc. **13** Max vala' tato tec'an inxo, palta icha tic svutej in b'a to a ticnaic maxtzac in nacotlaj juntzañ tas toxo ix ec'b'ati. Añej juntzañ tas ayto palta tzin na'a. Svac'an val vip **14** yic vach' ol vac' ganar, axo in chaan spac chi' d'a satchaañ. Yuj val jun spac chi', tzoñ yavtejoch Dios yicoc, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús.

15 A oñ tec'an oñxo, yovalil icha tic scutej co naan junjun oñ. Tato ayex mañ ichoc ta' e naani, ol colvaj Dios eyed'oc yic ol nachajel pax juntzañxo tic eyuuj. **16** Yovalil sco b'eyb'alej jantac tas tz'ac'ji nachajel cuuj yuj Dios.

17 B'eyb'alejec in b'eyb'al tic. A oñ tic, van co ch'oxan jun vach' b'eyb'al tic d'ayex. Yuj chi', ilec sb'eyb'al eb' lajan sb'eyb'al qued'oc, yic tze b'eyb'alej paxi. **18** Ay jun tas tzijtum el valnac d'ayex. Axo yic svalanxib'at d'ayex ticnaic, tzin te oq'ui, yujto tzijtumxo eb' chuc syutej sb'a, yuj chi' chequel to malaj yelc'och schamel Cristo d'a te' culus d'a eb'. **19** Palta a eb' chi', yovalil ol satcanel eb' d'a junelñej. Añej tas sgana eb', añej val ta ayoch spensar eb', ichato sdiosal eb' yaj juntzañ chi'. Ay juntzañ tas sb'o eb', q'uixvub'tac. Añej d'a juntzañ chi' syic'chaañ sb'a eb'. Añej val juntzañ yic yolyib'añq'uinal tic sna eb'. **20** Palta a oñxo tic, a d'a satchaañ, ata' ayb'at co pensar, yujto aton jun chi' co choñab' yaji. Van co tañvan sjax co Columal d'a satchaañ chi', aton Cajal Jesucristo. **21** A ol ac'an q'uexmaj jun co nivanil malaj yelc'och tic, yic vach' lajan ol aj yed' yico', yujto a snivanil chi' te vach' toni. Icha chi' ol oñ yutej yed' spoder, yujto ay spoder yac'an mandar masanil tasi.

Yovalil tzoñ tzalajec yuj Cajal Jesús

4 **1** Ex vuc'tac ex vanab', te xajan ex vuuj. Ay val in gana tzin b'at ex vila', yujto tzin te tzalaj eyuuj. Eyuujñej toxo ix in cha spac in munlajel. Yuj chi', ex in xajanab'il, tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cajal Jesús d'a e c'ool.

2 A ticnaic svalb'at d'a ix Evodia yed' d'a ix Síntique to junxoñej syutej spensar eb' ix, yujto snulej sb'a eb' ix d'a Cajal Jesús. **3** A achxo, ach vuc'tac, yel quetmunlajvumal co b'a, tzin c'an pavor d'ayach, yic tzach colvaj a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

b'oan yaj eb' ix canab' chi' ta', yujto a eb' ix chi', tec'an yutejnac sb'a eb' ix smunlaj ved'oc ayic vec'nac valel vach' ab'ix yic colnab'il. Añejtona', munlajnac viñaj Clemente ved'oc yed' juntzañxo eb'. A eb' chi', tz'ib'ab'ilxo sb'i eb' d'a jun libro b'aj ay co b'i a oï ayxo co q'uinal d'a junelñej.

4 Coï tzalajec d'a masanil tiempo d'a Cajal Jesús. Svalan junelxo, coï tzalajec. **5** Yab'ocab' e pecal eb' smasanil to vach' e pensar. Toxo ol ja Cajal Jesús.

6 Mañ ex och ilc'olal yuj junoc tasi. A jantacïej tas tze na'a, alec d'a Dios, lesalvañec. C'anec d'ay, tzeyac'anpax yuj diosal d'ay. **7** Tato icha chi' scutej co b'a, ol yac' sjunc'olal Dios d'ayoï. A sjunc'olal ol yac' chi', maxtzac nachajel cuuj, yujto mañxo b'ischajb'enoc jantac. A sjunc'olal chi' tzoï ilan yed' co pensar, yujto yic oïxo Cristo Jesús.

Scac'och co pensar d'a tas vach'

8 Axo ticnaic ex vuc'tac ex vanab', scac'och co pensar d'a masanil tas yel, d'a masanil tas smoj nivan yelc'och d'a co sat, d'a masanil tas tojol, d'a masanil tas malaj spaltail, d'a masanil tas vach' yed' d'a masanil tas ay yelc'ochi. Añejtona', d'a masanil tas vach' d'a yichañ Dios yed' d'a masanil tas b'aj smoj tz'alji vach' lolonel, ata' scaq'uec och co pensar.

9 Tze b'eyb'alej juntzañ c'ayb'ub'al yed' juntzañxo tas eyab'naccan d'ayin. A jantac tas eyilnac yed' tas eyab'nac d'ayin, a chi' tze b'eyb'alej. Tato icha chi' tzeyutej e b'a, axo Dios, jun tz'ac'an co junc'olal, a ol och eyed'oc.

Ofrenda schanac viñaj Pablo

10 A ticnaic, tzin tzalaj yuj Cajal Jesús, yujto ix in e nacot junelxo ayic ix eyac'ancot e colval d'ayin. Vojtac to añeja' naan in eyuuj, palta malaj val b'aj ix eyac'cot e colval d'ayin, yujto max yal eyuuj. **11** Svalb'at juntzañ tic d'ayex, mañ yujoc to ay tas yovalil tz'och vuuj yuj chi' svala'. Yujto toxo ix in c'ayb'ej in b'a in tzalaj yed' tas ay d'ayin. **12** Vojtac meb'ail, vojtacpax b'eyumal. Ay b'aj malaj jab'oc tas ay d'ayin. Ay pax b'aj syac' sobre. Yuj chi' vach'chom b'ud'an in, ma tz'och in vejel, c'aynac in, stechajñej vuuj. **13** Stechajñej masanil tas vuuj, yujto syac' spoder Cristo d'ayin. **14** Palta a ex pax tic, te vach' ix eyutej e b'a, yujto ix eyac'cot e colval d'ayin ayic ay in och d'a syaelal tic, yuj chi' ichato tzeyab'pax syail ved' d'a tic.

15 Ex aj Filipos, eyojtacxo to ayic in yamannac och valanel vach' ab'ix, in cot d'a Macedonia, a exñej ton colvaj ex d'ayin. A exñej eyac'cot in gasto ta'. **16** Ayic vec'nac d'a Tesalónica, eyac'naccot chael oxel e colval d'ayin ta' yuj in gasto. **17** Mañ yujoc to svac'och in pensar d'a e colval svalanb'at juntzañ tic d'ayex. Tzin te q'uechaañ, yujto van snivanb'i spac eyic d'a yichañ Dios. **18** A inxo tic, mañ jantacoc tas ix in cha'a, tzato yac'pax sobre d'ayin ticnaic. A jun e colval ix ul yac' viñaj Epafrodito tic, c'ocb'ilñej syab' d'ayin. Icha junoc tas tz'ac'ji d'a Dios, suc'uq'ui sjab', junoc silab' ñusb'il te vach', icha chi' jun e colval tic, yujto stzalaj Dios yed'oc. **19** Yuj chi', a co Diosal ol ac'an masanil tas tz'och eyuuj. Yujto mañ jantacoc tas vach' ay d'ay. Aton

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ chi' syac' d'ayoñ a oñ yic
oñxo Cristo Jesús tic. **20** Nivanocab'
yelc'och co Diosal, aton co Mam d'a
masanil tiempo. Amén.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

21 Svac'b'at stzatzil e c'ool d'a sb'i
Jesucristo e masanil ex yic exxo Dios
ta'. A eb' viñ cuc'tac ayec' ved' d'a
tic, syac'paxb'at stzatzil e c'ool eb'
viñ. **22** Añejtona' masanil pax eb'
yicxo Dios d'a tic yed' eb' creyente
ayoch d'a yopisio yuj viñ yajal d'a
Roma tic, syac'paxb'at stzatzil e c'ool
eb'. **23** Ayocab' ec' Cajal Jesucristo e
yed' e masanil ta'. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A EB' AJ COLOSAS

Colosenses sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo ix stz'ib'ejb'at d'a eb' creyente d'a choñab' Colosas ayic preso yaj viñ. A jun iglesia chi', elnac yich yuj eb' anima ochnac creyenteal yuj viñaj Pablo chi', ayic ayec' viñ d'a Éfeso. Ix yab'an specal viñ to ay juntzañxo eb' ch'oc sc'ayb'ub'al ix c'och d'a Colosas chi', ix yalan eb' icha tic: Yovalil sco c'an scolvaj juntzañxo espíritu qued'oc yic scojtacanel Dios sic'lab'il. Yovalil pax tzoñ ac'ji circuncidar, scac'anpax juntzañ q'uiñ, sco c'anab'ajan sleyal tas svaji, xchi eb'.

A yuj juntzañ chi' ix stz'ib'ejb'at jun carta tic viñaj Pablo chi' d'a eb' creyente chi'. A vach' ab'ix yic Cristo max schalaj sb'a yed' tas syal eb' chi', yujto a Cristo tz'acan syutej yac'an colnab'il, palta a juntzañ c'ayb'ub'al chi', najat tzoñ yic'canel d'a stz'ey Cristo chi'.

A Cristo yac'lab'ejnac Dios Mamab'il, ayic sb'oannac masanil tastac. Añejtona' pax Cristo chi' syac'lab'ej Dios ticnaic yic syic'anoch eb' anima d'a yol sc'ab', yuj chi' a mach junxoñej tz'aj yed' Cristo chi', ay sq'uinal d'a junelñej, sch'oxocab' pax eli to ix q'uexmaj sb'eyb'al yuj Cristo.

Ix lajvi chi', ix ac'jib'at stzatzil sc'ol eb' creyente yuj viñaj Pablo chi'. Axo mach ix ic'anb'at jun carta tic, aton viñaj Tíquico, añeja' viñ ic'jinacb'at ch'añ b'atnac d'a Éfeso. Ajun viñaj Onésimo yed'nac viñ.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, schecab' in Jesucristo, yujto icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. A in tic yed' viñ cuc'tac Timoteo **2** sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex ex yic xo Dios d'a choñab' Colosas, mach ex eyac'nacxooch Cristo d'a e c'ool. Aocab' co Mam Dios tz'ac'an svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex ta'.

Slesal viñaj Pablo yuj eb' creyente

3 Ayic tzoñ lesalvi eyuuj d'a juntac el, scac' yuj diosal d'a Dios, aton Smam Cajal Jesucristo, **4** yujto ix cab'i to ix eyac'och Cristo Jesús d'a e c'ool, ix cab'anpaxi to te xajan masanil eb' yicxo Dios eyuuj. **5** Icha chi' tzeyutej e b'a, yujto van e tañvan e colnab'il sic'an d'a satchaañ. Atax ix eyab'an jun vach' ab'ix te yel tic, ix eyac'anoch jun chi' yipoc e c'ool. **6** A jun ab'ix yic colnab'il alb'il d'ayex chi', van yaljiel d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. Icha junoc te te' sq'uib'i, syac'an sat, icha chi' yaj jun ab'ix tic d'a eb' tz'ab'ani. Añejtona', icha chi' ix aj d'ayex, atax ix e b'ab'laj ab'ani to mañ jantacoc svach'c'olal Dios, yujto ix nachajel eyuuj to yel. **7** Aton jun tic b'aj sc'ayb'ejnac ex viñaj Epafras. A viñ tic, sco xajanej co b'a yed' viñ, yujto quetmunlajvumal co b'a. Te emnaquilal yac'an servil Cristo viñ d'a e cal ta'. **8** A viñ ul aljinac d'ayoñ to tze xajanej val e b'a yuj Yespíritu Dios.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

9 Yuj chi', atax ix cab'ani, max cactej co lesalvi eyuuj. Sco c'an val d'a Dios eyuuj, yic a tz'ac'an e jelanil yuj Yespíritu, syac'an nachajel masanil yic Dios eyuuj, yic vach' ol eyojtaquejel sic'lab'il tas snib'ej Dios d'ayex. **10** Tato icha chi' tzex aji, vach' ol eyutej e b'a, yic ol tzalaj Cajal Jesús eyed'oc, yujto smoj val icha chi' tzeyutej e b'a. Te vach' tzeyutej e b'a icha junoc te te' tzijtum sat syac'a'. Ol e vach' ojtacanel Dios sic'lab'il. **11** Tzoñ lesalvi pax eyuuj, yic a Dios tz'ac'an e tec'anil yed' spoder te nivan. Tato icha chi', ol techaj masanil tastac eyuuj. Tec'an ol eyutoc e b'a, ol ex tzalajñej. **12** Ol eyac'an yuj diosal d'a co Mam Dios, yujto a tz'ac'an b'o co pensar, yic ay calan quic co chaan tas ol yac' d'ayoñ yed' masanil eb' yicxo yaji, yujto yic oñxo jun ay yic saquilq'uinal. **13** Yujto a' ix oñ colancanelta d'a yol sc'ab' viñ yajal q'uic'alq'uinal. Ix oñ yac'anoch d'a yol sc'ab' Yuninal te xajan yuuj. **14** Yujto ix cham Yuninal chi' cuuj, yuj chi' ix oñ colchajeli, ix yac'ancan lajvoc co mul.

Junc'olalxo caj yed' Dios

15 Vach'chom max quil co Mam Dios, palta a Cristo sch'oxaneli chajtil yaji, yujto lajanñej yed'oc. A Cristo chi', aytaxon eq'ui ayic manto b'o junoc tasi. **16** A yac'lab'ejnac Dios sb'oan masanil tas ay d'a satchaañ yed' d'a sat luum tic, juntzañ tas chequel yed' juntzañ tas mañ chequeloclaj, a b'ojinac smasanil. Yed' juntzañxo eb' ayoch yajalil, eb' ay spoder, vach'chom max yal quilan eb', palta añeja' b'ojinac eb', yic vach' tz'ac'ji servil yuj eb'. **17** Ayic manto b'o yolyib'añq'uinal tic, aytaxon ec' Cristo chi'. Yuuj vach' yajec' masanil tasi. **18** Icha co jolom, icha chi' yaj Cristo d'ayoñ, yujto yiglesia oñxo, ichato snivanil caji. A' tz'ac'an co q'uinal. A' b'ab'laj pitzvinac d'a scal eb' chamnac, yic vach' yelxo nivan yelc'och d'a yichañ masanil. **19** Ay val och Dios d'a Cristo sic'lab'il, yujto icha chi' sgana. **20** Snib'ej pax Dios to junc'olalxoñej ol aj masanil tastac yed'oc yuj Cristo, aton juntzañ ay d'a sat luum tic yed' juntzañ tas ay d'a satchaañ, yujto ix elcan schiq'uil ayic ix cham d'a te' culus, yuj chi' junc'olal ol aj masanil tas yed'oc.

21 A d'a yalañtaxo najat ayex el d'a stz'ey Dios. Eyajc'ool val e b'a yed'oc yuj e chuc pensaril, yujto chuc e b'eyb'al ta'. Palta a ticnaic, **22** junc'olalxo eyaj yed'oc yuj schamel snivanil Cristo. Icha chi' ix aj schami, yic tzoñ yac'anoch yicoc, yic malaj jab'oc co mul yed' co chucal d'a yichañ. **23** Palta yovalil tzeyac'ñej och e pensar d'a juntzañ c'ayb'ub'al b'aj cac'nacoch co c'ool. Tec'an val tzeyutej e b'a, ichoc junoc te te' te ay sch'añal yib'. A jun ab'ix yic colnab'il eyab'nacxo, mañ eyactejcan eyac'anoch yipoc e c'ool. A jun ab'ix tic, van yaljiel d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. A inxo Pablo in tic, añeja' ix ac'ji vopisio valaneli.

Yopisio viñaj Pablo d'a scal eb' creyente

24 A ticnaic, tzin tzalaji, yujto van vilan syaelal yuj e vach'iloc. Yujto ayic svab'an syaelal yed' in nivanil tic, ichato tzin vach' aq'uej tz'acvoc syaelal Cristo, aton jun yaelal ix yab' cuuj a oñ yiglesia oñxo tic, ichato snivanil caji. **25** In ac'jioch vac' servil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

masanil eb' vetcreyenteal. Yac'nac jun vopisio tic Dios, yujto sgana to tzin vach' alej el slolonel. **26** Ay jun tas c'ub'ancanel yuj Dios yictax manto b'o yolyib'añq'uinal tic. Palta axo ticnaic, a ix ac'an cojtaquejel a oñ yic oñxo tic. A ac'jinac vopisio yic svalanel jun tic. **27** Ix yac'an cojtaquejel jun tic, yujto icha chi' sgana. A jun tic, yelxo val nivan yelc'och d'ayex a ex mañ ex israeloc. A jun sval tic, aton jun ix ac'ji cojtaquejeli to a Cristo cajanoch d'ayex junjun ex qued'oc. Yuj val Cristo tic, scac'och yipoc co c'ool to ol oñ c'och b'aj ay svach'il.

28 Aton yab'ixal Cristo van calaneli. Sco cach junjun eb' anima b'aj tzoñ eq'ui. Sco c'ayb'an pax eb', yic vach' sjelanb'i junjun eb' d'a yic Dios. Yujto co gana tec'anxo eb' ayic ol cac'an och eb' d'a yol sc'ab' Cristo. **29** Yuj val juntzañ tic, tzin munlaji. Svac'an val vip d'a smasanil in c'ool, yujto a Cristo syac' spoder d'ayin.

2 **1** In gana snachajel eyuuj, to svac' val vip ex vac'an servil yed' eb' ay d'a choñab' Laodicea yed' masanil eb' creyente mantalaj b'aj tzin ilani. **2** Snib'ej in c'ool to tec'an val tzeyutej e pensar yed' eb' ta'. Junxoñej tzeyutej e xajanan e b'a e masanil. Tzin nib'ej to snachajel svach'c'olal Dios eyuuj, yic ol ex vach' tec'c'ajoc. Tato icha chi', ol e vach' ojtaquejel Cristo, aton jun mañ ojtacab'iloclaj d'a yalañtaxo, palta a ticnaic ix ac'ji cojtaquejeli. **3** Yuuj syal snachajel masanil sjelanil Dios cuuj yed' jantacñej tas yojtac. **4** Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yic max e cha ac'joc musansatil e b'a yuj eb' jelan syutej sb'a yalan yic d'ayex. **5** Vach'chom mañ in ayoc ec' eyed' ta', palta ichato ay in ec' eyed'oc. Yuj chi' tzin tzalaji ayic svab'ani to jun lajanñej tzeyutej e b'a ta', tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cristo d'a e c'ool.

6 Yuj chi', icha ix eyutej e chaan Cajal Jesucristo, icha chi' tzeyutej e b'a d'a yol sc'ab' ticnaic. **7** Icha junoc te te' ay val sch'añal yib', vach' sq'uib'i, ichocab' ta' tzeyutej e pensar d'a Cristo chi'. Tec'an val tzeyutej e b'a eyac'anoch d'a e c'ool, icha ix ac'ji e c'ayb'ej. Tzeyac' yuj diosal d'a Dios d'a masanil tiempo.

Ix yac' co q'uinal Dios yed' Cristo

8 Tzeyil val e b'a. Mañ e cha juvoquel e pensar yuj juntzañ eb' jelan syutej sb'a yalan yico'. Jelan eb' yesani, palta malaj vach' yoch tas syal eb' chi'. Yujto mañoc d'a Cristo scot jun yic eb' chi'. Añej tastac sc'ulejnac eb' smam yicham eb' syala' yed' juntzañxo sc'ayb'ub'al yolyib'añq'uinal tic.

9 A masanil tas yaj Dios, scheclajel masanil d'a Cristo. **10** Icha pax chi' caj ticnaic, yujto junñej caj yed' Cristo chi', aton jun yajal yaj d'a masanil juntzañ ayoch yajalil, juntzañ ay yopisio vach'chom mañ chequeloc. **11** Ac'b'il exxo circuncidar ticnaic, yujto junxoñej eyaj yed' Cristo. Mañoc jun circuncisión yic co nivanil svala'. Palta ix oñ colchajelta d'a yol sc'ab' jun co chuc pensaril, aton chi' syalelc'ochi, ichato ix ex ac'ji circuncidar yuuj. **12** Ayic ix ex ac'ji bautizar, ix ex mucchaj yed' Cristo d'a yichañ Dios. Añejtona', ix ex pitzvixi pax yed'oc, yujto tzeyac'och spoder Dios d'a e c'ool. Yuj spoder chi', ix pitzvixi Cristo d'a scal eb' chamnac. **13** A d'a yalañtaxo, chamnac ex d'a yichañ Dios yuj e

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

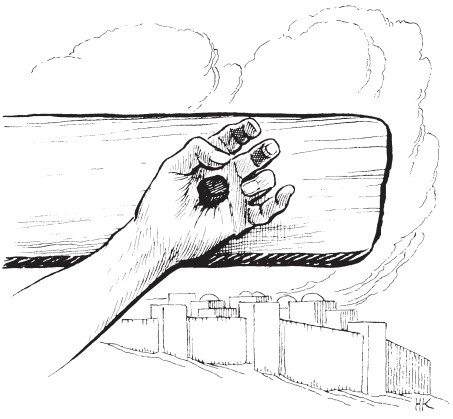

Ichato ac'b'ilcanoch co mul d'a te' culus (Col 2.14)

mul, yuj pax to malaj e circuncisión. Palta axo ticnaic, junñej ix yutej Dios yac'an co q'uinal yed' Cristo. Ix yac'an lajvoc masanil co mul. **14** A d'a yalañtaxo, ay jun icha co b'oc ayoch d'a quib'añ. Ayb'at d'a quib'añ yujto max co c'anab'ajej juntzañ ley ac'b'il d'ayoñ. Palta a Dios ix sucan sat jun icha co b'oc chi'. Ix yiq'uel d'a quib'añ, ichato a d'a spenec te' culus ix lavuxajcanochi. **15** Ayic ix cham Cristo d'a te' culus chi', ix yac' ganar d'a yib'añ juntzañ eb' ayoch yajalil, juntzañ eb' ay yopisio. A d'a yichañ eb' anima, ix ch'oxjielta to malaj jab'oc yelc'och eb'. Ix can eb' d'a yalañ yuuj d'a junelñej.

Yovalil a tas ay d'a satchaañ sco na'a

16 Malajocab' mach tzex alub'-tañan yuj tas tze va'a, ma yuj tas tzeyuq'uej, ma yujto max e c'anab'ajej juntzañ sq'uiñ eb', ma ayic tz'alji q'uen uj, ma sc'ual ic'oj ip. **17** Yujto a masanil juntzañ chi', malaj yelc'ochi. Lajanñej yaj icha yechel junoc tas toto ol javoc. A jun yechel squil chi', aton yic Cristo. **18** Ay eb' sgana yic'anec' jun spac ol yac' Dios d'ayex, palta mañ e cha tas syal eb' d'ayex. Nivanoc emnaquilal syutej sb'a eb', syac'anem sb'a eb' d'a yichañ juntzañ ángel. Comon syac'och sb'a eb' d'a scal juntzañ tas mañ yojtacoc eb'. Toñej syic'chaañ sb'a eb', yujto nivanoc syac'och sb'a eb' jelanil. **19** Yuj chi' maxtzac yac'och sb'a eb' d'a Cristo ticnaic. Palta a Cristo chi', icha co jolom, icha chi' yaj d'ayoñ. A oñxo snivanil caji. Yujto a tz'ac'an quip co tec'c'aji. Yuj spoder Dios junñej tzoñ aj co masanil icha yaj junoc nivanil.

20 A ticnaic, chamnac exxo yed' Cristo qued'oc d'a yichañ Dios, mañxa yelc'och juntzañ comon c'ayb'ub'al yic yolyib'añq'uinal tic d'ayoñ. Yuj chi', ¿tas yuj tzato eyac'och e pensar d'a juntzañ scomon c'ayb'ub'al eb' anima? Ichato yic exto yolyib'añq'uinal tic. **21** A juntzañ c'ayb'ub'al chi' tz'alani to ay juntzañ tas max yal co yamani yed' juntzañ tas max yal co vaani yed' pax juntzañ tas ay smay co c'anani. **22** Palta a juntzañ tz'alji to ay yovalil chi', mañxalaj yelc'och d'ayoñ, yujto a juntzañ chi', ayic sco c'anani junñej rato slajvieli. A juntzañ tz'alji chi', comon c'ayb'ub'alñej, animañej snaanq'ue juntzañ sc'ayb'aj chi'. **23** Yel toni, ichato vach' juntzañ c'ayb'ub'al chi'. Syalani to yovalil ay tas b'aj scal co b'a, squiq'uemta co b'a, scac'an techaj syaelal yed' co nivanil tic.[a]

[a] **2.23** Icha tas syal juntzañ eb' syaloch sb'a c'ayb'umal chi', max yal-laj co c'och b'aj ay Dios, palta a eb' ángel, syal oñ yic'anb'at eb' d'a Dios chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta a juntzañ chi', malaj jab'oc yopisio oñ scachan d'a co chucal.

3 **1** A ticnaic jun, pitzvinac oñxo yed' Cristo. Yuj chi', yovalil scac'och co pensar d'a juntzañ tas ay d'a satchaañ, aton b'aj c'ojanem Cristo d'a svach' c'ab' Dios. **2** Yovalil añej d'a tas ay d'a satchaañ b'aj scac'och co pensar. Mañxo caq'uec och co pensar d'a tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, **3** yujto chamnac oñxo yed' Cristo. Axo co q'uinal manto checlaj d'a yichañ eb' anima yujto ayxo och d'a Cristo d'a yichañ Dios. **4** Yujto a Cristo co q'uinal yaji, ato ol jaxoc, ichato chi' ol oñ jax yed'oc, axo scheclajel co q'uinal chi', ay calan quic yed' svach'ilal Cristo.

Ix ac'ji jun ac' pensar d'ayoñ

5 Yuj chi', a jantacñej e b'eyb'al yic jun yolyib'añq'uinal tic, actejeccan smasanil, satocab'canel d'a junelñej. Mañxaocab' junocxo mach tz'em d'a ajmulal, ma junocxo chucal sc'ulej yed' snivanil. Añejtona' mañ pec'tuminoc tzeyutej e b'a. Tato pec'tumin tzeyutej e b'a, a d'a yichañ Dios, ichato e diosal jun chi'. **6** Yujto a Dios ol ac'ancot jun nivan yaelal d'a yib'añ eb' sc'ulan juntzañ sval tic, yujto max sc'anab'ajej Dios chi' eb'. **7** A exxo tic, a d'a yalañtaxo, e c'ulejnac masanil juntzañ sval tic. **8** Palta a ticnaic, yovalil ol e vach' actejcan juntzañxo ol val tic: Aton oval, chichonc'olal, chucal, b'ajval yed' juntzañ chucal lolonel. **9** Mañ eyesej d'ayex junjun ex. A juntzañ ix val tic, mañ e c'ulej, yujto a co chuc pensaril yed' juntzañ co b'eyb'al d'a yalañtaxo, toxo ix cactejcani. **10** A ticnaic, q'uexmajnacxo co pensar. Vanto svach' b'oi, yic slajanb'i co pensar yed' Dios b'ojinac oñ, yic ol co vach' ojtaquejel Dios chi'. **11** Yuj chi', mañxalaj yelc'ochi tato israel oñ mato maay. Tato ay oñ ac'b'il oñ circuncidar mato maay. Vach'chom eb' ch'oc choñab'il, mato icha juntzañ eb' tz'alji caltacte'al anima, vach'chom eb' checab' yaji, ma eb' yic sb'a, malaj yelc'och juntzañ tic. Añej Cristo ay yelc'ochi, a ayoch d'ayoñ junjun oñ.

12 A Dios ix oñ xajanani. Ix oñ yac'anoch yicoc, yuj chi' vach'ocab' scutej co b'eyb'al d'a yichañ. Oc'ocab' co c'ool d'a eb' quetanimail, vach'ocab' scutej co pensar d'a eb'. Emnaquilocab' scutej co b'a. Nanamocab' scutej co b'a. Cac'ocab' nivanc'olal eb' tz'och smul d'ayoñ. **13** Max yal co pacan co b'a d'a eb'. Tato ay eb' tz'ac'anoch junoc tas d'a quib'añ, yovalil scac' nivanc'olal eb'. Icha ix aj oñ yac'an nivanc'olal Cristo, icha chi' scutej co b'a cac'an nivanc'olal eb'. **14** A val junxo tic to sco xajanej co b'a. Tato sco xajanej co b'a, ol co c'anab'ajej juntzañ sval tic. Tato icha chi', tz'acan ton sco c'anab'ajej. **15** A Dios avtannac oñ och yicoc, yic junc'olal tzoñ aj co masanil, yujto junxoñej caj d'a yol sc'ab' Cristo. Yuj chi' te vach' scutej co b'a d'a co cal, yic syac' sjunc'olal Cristo d'ayoñ. Añejtona', scac'an yuj diosal d'ay.

16 In gana a val slolonel Cristo b'aj tzeyac'ñejoch e pensar. Tze c'ayb'an e b'a, tzeyac'lan yip e c'ool junjun ex d'a masanil sjelanil Cajal chi'. Slaj e b'itan juntzañ salmo, himno yed' juntzañxo b'it yic Dios yuj eyac'an yuj diosal d'ay d'a smasanil e c'ool. **17** Yalñej tas sco c'ulej, ma tas scala', co c'ulejocab' d'a sb'i Cajal Jesús yuj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

cac'an yuj diosal d'a Dios Mamab'il yuuj.

A tas sco c'ulej junjun oñ

18 A ex ix ex ayxo eyetb'eyum,
c'anab'ajejec tas syal eb' viñ d'ayex.
Smoj tze c'anab'ajej yujto icha chi'
sgana Cajal Jesús. **19** Añejtona' ex
vinac ex ayxo eyetb'eyum, tze xajanej
eb' ix eyetb'eyum chi'. Max yal
scomon chichonoch e c'ool d'a eb' ix.
20 Yed' ex pax ex uninab'il,
c'anab'ajejec tas syal e mam e nun
d'ayex, yic ol tzalaj Cajal Jesús
eyed'oc. **21** A exxo mamab'il ex, mañ
e comon tzuntzejcot yoval eb'
eyuninal, yic vach' max cus eb'
eyuuj. **22** Añejtona', ex checab' eyaji,
c'anab'ajejec tas syal eb' e patrón.
Mañocñej van ex yilan eb' tze
c'anab'ajani, yic stzalaj eb' eyed' e
naani, palta d'a smasanil e c'ool tzex
munlaji, yuj e xivc'olal d'a Dios.
23 Masanil tas tze c'ulej, c'ulejec d'a
smasanil e c'ool, ichato a d'a Cajal
Jesús van e munlaji, mañoc d'a eb'
anima. **24** Yujto cojtacxo to a Cajal
Jesús chi' ol ac'an spac d'ayoñ a oñ
yuninal oñ tic. Yujto a jun Cajal van
cac'an servil, aton Cristo. **25** Palta a
eb' sc'ulan chucal, ol scha spac jun-
tzañ chucal sc'ulej eb' chi'. Ato syala'
tastac sc'ulej junjun eb', icha chi' ol
aj schaan spac eb'.

4 **1** A exxo patrón ex, tojolñej
tzeyutej e b'a d'a eb' e checab',
vach' tzeyutej e b'a d'a eb'. Tze
nacoti to ay junxo d'a satchaañ tzex
ac'an mandar, aton Cajal Jesús.

2 A exxo e masanil, tzex lesalvi val
d'a smasanil e c'ool d'a Dios d'a
masanil tiempo. Tzeyac'anpax yuj
diosal d'ay. **3** Añejtona', tzex lesalvi
pax cuuj, yic vach' ol och Dios Cajal
qued'oc, yic ol yal calanel slolonel
yed' yab'ixal Cristo ac'b'ilxo coj-
taquejeli. A ticnaic preso vaji, yujto
svalel yab'ixal tic. **4** Lesalvañec vuuj,
yic ol yal valanel yab'ixal Cristo d'a
stojolal.

5 Ayic tze c'uman eb' manto
creyenteoc d'a juntac el, vach'
tzeyutej e b'a d'a eb'. **6** Vach'ñej
tzeyutej e loloni, tze ch'oxanel e
vach'c'olal d'a eb'. Tato icha chi' ol
nachajel eyuuj tas ol aj e pacan tas
sc'anb'ej junjun eb' d'ayex.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb' aj Colosas

7 A viñ cuc'tac Tíquico tic, xajan
val viñ cuuj. Tec'an val smunlaj viñ
d'a co Mam Dios. Ayoch viñ yac'an
servil Cajal Jesús ved'oc. Ol b'at viñ
yal d'ayex tastac caj d'a tic. **8** Tzin
checpaxb'at viñ d'ayex ta' yic ol yac'
yip e c'ool viñ. **9** Añejtona' ol b'at
pax viñ cuc'tac Onésimo yed' viñ. A
viñaj Onésimo tic, eyetchoñab' viñ, te
xajan viñ cuuj. Tec'anxo viñ. Aton
chavañ eb' viñ tic ol b'at alan d'ayex
tastac caj d'a tic.

10 Axo pax viñaj Aristarco, preso
yaj viñ ved' d'a tic. Syac'paxb'at
stzatzil e c'ool viñ. Yed' viñaj Marcos,
aton viñ sc'ab' yoc sb'a yed' viñaj
Bernabé, syac'paxb'at stzatzil e c'ool
viñ. Valnacxo d'ayex yuj viñaj Mar-
cos tic, tato ol b'at viñ ta', tze cha viñ
sc'och d'a tzalajc'olal. **11** Axo viñaj
Jesús tic, aton viñ scuch pax Justo,
syac'paxb'at stzatzil e c'ool viñ. A d'a
scal eb' viñ smunlaj ved'oc, añej eb'
viñ chavañ tic vetisraelal. Tz'ec' eb'
viñ yaleli chajtil tz'aj yoch eb' anima
d'a yol sc'ab' Dios. A eb' viñ chavañ
tic, syac' val snivanil in c'ool eb' viñ.
12 A viñ eyetchoñab' Epafras tic,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ayoch pax viñ yac'an servil Cristo ved'oc. Slesalvi val viñ eyuuj, yic tzex vach' tec'c'aji, yic añej val juntzañ tas sgana Dios b'aj tze vach' aq'uejoch e pensar. **13** A in tic, svac' testigoal in b'a, svalani to tzex sna viñ. Snaan-paxb'at eb' ay d'a Laodicea viñ yed' eb' ay d'a Hierápolis. **14** Axo viñaj Lucas, viñ añtum, xajan val viñ cuuj yed' pax viñaj Demas, syac'paxb'at stzatzil e c'ool eb' viñ.

15 Scac'paxb'at stzatzil sc'ool eb' creyente ay d'a Laodicea. Scac'anpax-b'at stzatzil sc'ool ix canab' Ninfas yed' eb' creyente smolb'ej sb'a d'a spat ix. **16** Ayic ol lajvoc eyavtan jun carta tic d'a yichañ eb' creyente ta', tzeyac'paxb'at d'a eb' aj Laodicea, yic vach' ol avtaj pax d'a scal eb' ta'. Axo tze chaan sc'och jun carta ol yac'-paxta eb' aj Laodicea chi' d'ayex, tzeyavtej paxi. **17** Axo d'a viñ cuc'tac Arquipo, tzeyal d'a viñ icha tic: Ac'-val ip a munlaj d'a jun opisio ix yac' Cajal Jesús tic d'ayach, xe chi d'a viñ.

18 A in Pablo in tic, a in val lac'an tzin tz'ib'ejb'at jun stzatzil e c'ool tic. Naeccoti to preso vaj d'a tic. Yac'ocab' svach'c'olal Dios d'ayex ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Sb'ab'el Carta San Pablo
D'A EB' AJ TESALÓNICA

B'ab'el Tesalonicenses sb'i jun carta tic, aton sb'ab'el carta viñaj apóstol Pablo d'a eb' creyente d'a nivan choñab' Tesalónica ay d'a yol yic Macedonia d'a yol smacb'en Roma. Ix el yich jun iglesia chi' yuj viñ, ayic ix pechjiel viñ yuj eb' israel d'a Filipos, yujto syal slolonel Dios viñ d'a eb' mañ israeloc. Ayic ix c'och viñ d'a choñab' Corinto, ix c'ochpax yab'ixal eb' creyente d'a iglesia d'a Tesalónica chi', yuj chi' ix stz'ib'ejb'at jun carta tic viñ yic syac'an stec'anil eb' viñ d'a screyenteal.

Ix tzalaj val viñ yuj eb', ix yac'an yuj diosal viñ yuj eb', yujto ay val och spensar eb' d'a slolonel Dios, xajanejpax sb'a eb'. Ix yac'an viñ snacot eb' tas ajnac yec' viñ d'a scal eb'. Ix lajvi chi', ix yac'an spac tas ix sc'anb'ej eb' d'a viñ yuj sjaub'al Cristo d'a schaelal yed' pax tas ol aj spitzvixi eb' chamnac. Ix yalanb'at viñ d'a eb' creyente chi' to stec'b'ej sb'a eb' yed' jun c'ayb'ub'al tic, yic vach' ay yalan yic eb' yed' Cristo ayic ol jaxoc.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, viñaj Silvano yed' viñaj Timoteo, sco tz'ib'ejb'at jun carta tic d'ayex ex iglesia ex d'a Tesalónica. Yic exxo co Mam Dios yed' Cajalil Jesucristo. Ayocab' vach'c'olal yed' junc'olal d'a e cal ta'.

Svach' b'eyb'al eb' aj Tesalónica

2 Scac' val yuj diosal d'a Dios eyuuj e masanil. Juntac el tzoñ lesalvi, tzex co nacoti. **3** A d'a yichañ co Mam Dios sco nacoti to nivan tzex munlaj d'ay, yujto ix eyac' val och d'a e c'ool. Sco nacoti to tzeyac' servil Dios chi', yujto te xajan eyuuj. Añejtona', tec'an tzeyutej e b'a, yujto añej Cajal Jesucristo tzeyac'och yipoc e c'ool. **4** Xajanab'il ex yuj Dios, yujto a sic'jinac exxo caneli. **5** Ayic quec'nac calel vach' ab'ix yic colnab'il d'ayex, mañ toñejoc comon lolonnac oñ. Yujto a Yespíritu Dios ochnac qued'oc. Cojtac val sic'lab'il to te yel jun ab'ix tic. Eyojtac paxi chajtil cutejnac co b'eyb'al d'a e cal yuj e vach'il.

6 A exxo, ochnac ex ijan e b'eyb'alan co b'eyb'al chi'. Ix e b'eyb'alan pax sb'eyb'al Cajal Jesús. Vach'chom nivan syaelal ix eyab'i ayic ix e chaan slolonel Dios, palta te tzalajc'olal ix e cha'a, yujto a Yespíritu Dios ix ac'an e tzalajc'olal chi'. **7** Yuj chi', ix e ch'oxel jun vach' b'eyb'al d'a masanil eb' quetcreyenteal d'a yol yic Macedonia chi' yed' d'a yol yic Acaya tic. **8** Eyuuj ix pucaxb'at yab'ixal Cajal Jesús d'a junjun lugar. Ix laj yab' eb' aj Macedonia chi' yed' eb' aj Acaya to tzeyac' val och Dios d'a e c'ool. Mañocñej eb' ix ab'ani, ix laj yab' pax eb' ay d'a junjun lugar. Yuj chi', mañxo yovaliloc a oñ scalel eyab'ixal d'a scal eb' anima. **9** Yujto masanil mach van yalan eyab'ixal to vach' ajnac oñ e chaani ayic quec'nac d'ayex. Van laj yalanpax eb' chajtil eyutejnac eyactancan juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eyac'nacoch e diosaloc, ix ex och pax ijan eyac'an servil Dios pitzan, aton jun Dios te yel. **10** Añejtona' syalan-pax eb' to van e tañvan yemxul Yuninal Dios d'a satchaañ, aton Jesús. A Dios ac'jinacxi pitzvoc d'a scal eb' chamnac. Aton tzoñ colan-canel d'a yol sc'ab' jun nivan yaelal ol javoc yuj yoval sc'ool Dios.

Smunlajel viñaj Pablo d'a Tesalónica

2 **1** Eyojtac to mañ nab'añejoc ec'-nac oñ d'ayex. **2** A d'a choñab' Filipos b'ab'laj ec'nac oñ. Eyojtac to nivan yaelal ec' cab'nac ta'.[a] Yac'nac val chucal eb' d'ayoñ. Ayic co c'ochnac d'a e choñab' chi', cab'nacxo syaelal chi'. Palta a co Diosal ochnac qued'oc, yuj chi' maj oñ xiv calanel vach' ab'ix d'a e cal. **3** Te tojol ec' cutejnac calan d'ayex. Mañ yujoc junoc tas sco nib'ej tzeyac' d'ayoñ, mañ yujoc to tzex cac' musansatil ec' calannac el d'ayex. **4** Icha sgana Dios, icha chi' ec' cutej-nac calaneli, yujto ix yil Dios to smoj yac'anoch copisio calanel vach' ab'ix yic colnab'il. Mañ yujoc sq'uechaañ eb' anima qued'oc tzec' calaneli, palta yic sq'uechaañ Dios qued'oc, yujto a tz'ilan co pensar junjun oñ. **5** Eyojtac, maj oñ xid'ec' ex co montej lolonoc. Mañ yujoc pax cac'an ganar tumin tzec' calaneli. A co Mam Dios ojtannac to yel scala'. **6** Maj oñ ec' co say yic tzoñ yic'anchaañ eb' anima, mañoc ex tic, mañoc pax juntzañxo eb'. **7** Syal ton calan d'ayex to yajal oñ, yujto schecab' oñ Cristo. Palta ina te emnaquil ec' cutejnac co b'a d'ayex. Icha junoc ix ix, sya'ilej sq'uib'tzitan yune', icha chi' cutejnac co b'a d'ayex. **8** Te xajan ex cuuj. Yuj chi' co nanac to mañocïej vach' ab'ix yic Dios tzec' calel d'ayex, palta co b'ecnac co b'a cac'an co q'uinal eyuuj. Icha chi' cutejnac co b'a ta', yujto te xajanab'il ex cuuj. **9** Tecan tze nacoti chajtil ec' cutejnac co mun-laj d'a e cal. Cac'nac val quip co munlaji. Ayic quec'nac calel vach' ab'ix yic Dios d'ayex, c'ual d'ac'val munlajnac oñ pax yuj co gasto. Icha chi' aj quec'nac ta', yujto malaj co gana ay mach tz'ab'an syail yac'an co gasto.

10 Ayic quec'nac ta', te vach' cutejnac co b'eyb'al. Tojol cutejnac pax co pensar d'ayex a ex creyente ex qued'oc. Malaj jab'oc chucal ec' co saynac ta'. Eyojtac to icha chi' ec' cutejnac co b'a. Añejtona' yojtac pax Dios. **11** Eyojtac to icha syutej sb'a junoc viñ mamab'il d'a eb' yuninal, icha chi' cutejnac cac'an eyip, cac'an-pax snivanil e c'ool. **12** Calannac pax d'ayex to vach' tzeyutej e b'eyb'al icha sgana Dios. A Dios chi' avtannac oñ och d'a yol sc'ab', yic ay calan quic b'aj ol och Dios yajalil.

13 Ayic ec' calannac el slolonel Dios d'a e cal, elañchamel eyac'nac och d'a e c'ool to yel yic Dios, mañ yicoc anima. Yuj chi' scac' val yuj diosal d'a Dios eyuuj. A slolonel tic, te yel yico', ay val yopisio sb'oan co pensar a oñ creyente oñxo tic. **14** Lajan ex aj yed' eb' creyente d'a junjun yiglesia Dios d'a yol yic Judea. A eb' chi', yicxo Cristo Jesús eb' qued'oc. Ix yab' val syail eb' yuj eb' yetisraelal. Añejtona', ich ex ta', ix eyab' syail yuj eb' eyetchoñab'. **15** Aton eb' quetisraelal chi'

[a] **2.2** A jun ab'ix tic, a d'a Hechos 16.22-24 tz'ilchaji.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

miljinaccham Cajal Jesús icha ajnac smilancham eb' schecab' Dios eb' d'a peca'. Ix oñ spechanpaxel eb'. Malaj jab'oc svach'il eb' d'a yichañ Dios. Te ajc'ool syutej sb'a eb' d'a masanil anima. **16** Ayic scalanel yab'ixal d'a eb' mañ israeloc yic scolchaj eb', axo eb' israel max stac'laj eb' calaneli. Yuj chi' svach' tz'acviel smul eb' d'a yichañ Dios, axo ticnaic ix cot lemnaj sc'ac'alc'olal Dios yic slajviel eb'.

A tas snib'ej viñaj Pablo

17 Ex vuc'tac ex vanab', toxoñej ix oñ el lemnaj elelal d'a e cal. Vach'-chom mañxalaj b'aj squil-laj co b'a, palta te naan ex cuuj. Sco nib'ej b'at ex quilxi. **18** Ix cac'lej co b'ati. A in Pablo in tic, tzijtum el ix vac'lej, palta axo viñ Satanás maj oñ chaan-b'atlaj. **19** Ayic ol javoc Cajal Jesucristo, axo co c'och chi' d'a yichañ, scac'och yipoc co c'ool to eyuuj ol co cha spac. Eyuuj ol co cha co tzalajc'olal. Eyuuj ol co cha spac co munlajel, yic ay quelc'ochi. **20** Eyuuj ay quelc'och d'a yichañ Cajal Jesús chi'. Eyuuj ay pax co tzalajc'olal.

3 **1** Yujto maj techaj ex co naani, yuj chi' ix co na'a to tzoñ can co ch'ocoj d'a choñab' Atenas, **2** yic sco checanb'at viñ cuc'tac Timoteo tic d'ayex, yujto schecab' co Mam Dios yaj viñ. Syalel vach' ab'ix yic Cristo viñ qued'oc. A viñ xid' ac'an e tec'anil, xid' yac'anpax eyip viñ, yic tze vach' aq'uejoch Cristo d'a e c'ool. **3** A viñ xid' alannac d'ayex, yic vach' malaj ex somchajel e pensar yuj tas-tac van eyab'an syail. Yujto eyojtac-taxoni to yovalil sja juntzañ yaelal chi' d'a quib'añ icha sgana Dios. **4** Ayic quec'nac d'ayex, calnaccani to yovalil scab' syail. Eyojtac, ix elc'och icha tas calnaccan chi'. **5** Yujto ix in te cusi ayic ix ex in naancoti, yuj chi' ix in checb'at viñaj Timoteo tic yab'i tato añeja' eyac'anoch Cristo d'a e c'ool. A val in naani talaj ix comon juviel e pensar ta' yuj viñ diablo. Tato icha chi', nab'añej am ix quixtej co b'a quec' ta'.

6 Axo ticnaic ix xid' viñaj Timoteo tic d'ayex. Ixñej jax viñ ix yalan viñ to añeja' tzeyac'och Cristo d'a e c'ool, añeja' tze xajanej e b'a ta'. Ix yalan viñ to tzoñ e nacot d'a masanil tiempo, to te xajan oñ eyuuj. Ix yalanpax viñ to e gana tzoñ eyila'. Añejtona' ich oñ ta', co gana tzoñ b'at ex quila'. **7** A oñ tic, tzijtum tas sja d'a quib'añ, van cab'an syail d'a tic. Palta ayic ix cab'ani to añeja' tzeyac'och Cristo d'a e c'ool, ix oñ te tzalaj eyuuj. **8** Icha yec'b'at junoc chamel d'a quib'añ, icha chi' ix aj co c'ool cab'ani to tec'an eyaj d'a yic Cajal Jesús. **9** Eyuuj te ay val co tzalajc'olal d'a yichañ co Mam Dios. Yuj chi' scac' val yuj diosal d'ay eyuuj, palta a jun yuj diosal scac' chi' max tzac'van d'a jun tzalajc'olal ix yac' Dios d'ayoñ eyuuj. **10** C'ual d'ac'val cac'an quip co lesalvi yic vach' syal co b'at ex quila' yic ol co vach' ac'an e tec'anil.

11 Co gana to a co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo tz'och qued'oc, yic vach' syal co b'at ex quila'. **12** Sco c'an d'a Cajal Jesús, yic a' ol vach' ac'an e xajanej e b'a. Tze xajanej masanil eb' anima icha scutej ex co xajanan a oñ tic. **13** Ayic ol jax Cajal Jesucristo, ol oñ aj yed'oc a oñ yicoñxo tic. Co gana to a tz'ac'an stec'anil e pensar yic vach' añeja' vach' e b'eyb'al, malaj jab'oc e paltail

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a yichañ co Mam Dios d'a jun tiempoal chi'.

Jun vach' b'eyb'al d'a yichañ Dios

4 **1** Ex vuc'tac ex vanab', ec'nac oñ calel d'ayex to vach' tzeyutej e b'eyb'al, yic vach' ol q'uechaañ Dios eyed'oc. Axo ticnaic, tzoñ tevib'at d'ayex d'a sb'i Cajal Jesús, cham val calanb'ati to tze c'anab'ajej jun checnab'il tic sic'lab'il.

2 Eyojtacxo juntzañ schecnab'il Cajal Jesús ec' calnaccaneli. **3** A juntzañ tas ol valb'at d'ayex tic, sgana Dios to ol e c'anab'ajej. Yovalil añej d'ay scac'och co pensar: Max yal eyem d'a ajmulal. **4** Junjun ex ex vuc'tac yovalil tzeyojtaquejeli to añej val ix eyetb'eyum b'aj tzeyac'och e pensar. Nivanocab' yelc'och ix eyetb'eyum chi' d'ayex junjun ex. **5** Max yal e nib'anoch junoc chucal yed' e nivanil icha eb' mañ ojtannacoc Dios. **6** Mocab' eyixtej junoc eb' creyente yuj juntzañ tic. Toxo ix cham val calan d'ayex to a Dios Cajal ol ac'an syaelal eb' sc'ulan juntzañ chucal tic. **7** Yujto a ix oñ avtanoch yicoc yic vach' scutej co b'eyb'al. Mañ yicoc sco c'ulej chucal yuj chi' ix oñ yavtej och yicoc. **8** Tato ay eb' schichonoch sc'ool d'a juntzañ checnab'il tic, mañoc d'a junoc anima schichonoch sc'ool eb', palta aton d'a Dios ix ac'anoch Yespíritu Santo d'ayoñ.

9 Mañ yovaliloc a in svalb'at d'ayex to tze xajanej eb' quetcreyenteal, yujto a val lac'an Dios tz'ac'an e na'a tas tzeyutej e xajanan e b'a. **10** Ina icha chi' van eyutan e xajanan masanil eb' quetcreyenteal d'a yol yic Macedonia chi' eyed'oc. Palta ex vuc'tac ex vanab', tzoñ tevi val d'ayex, yic vach' ec'alxo ol e xajanej e b'a. **11** Tzeyac' val eyip, yic junc'olal tzex aji. Mañ eyactejcan e b'oan e munlajel. Vach' tzeyutej e munlaj yed' e c'ab', icha ajnac calancan d'ayex, **12** yic vach' ay eyelc'och d'a yichañ eb' comon anima. Tato icha chi', c'ocb'il syab' e gasto.

A yab'ixal sjaub'al Cajal Jesús

13 Ex vuc'tac ex vanab', co gana tzeyojtaquej val eli, tas yaj eb' creyente chamnacxo, yic vach' max ex te cus yuj eb', icha scus eb' malaj jab'oc tas ayoch yipoc sc'ool. **14** A oñxo tic scac'och d'a co c'ool to a Jesús ix chami, ix pitzvixi. Icha pax chi' ol aj eb' creyente chamnacxo. A Dios ol ac'anxicot eb' yed' Jesús.

15 A juntzañ van calanb'at tic d'ayex, aton slolonel Cajal Jesús. Ayic ol jaxoc, a oñ pitzan oñ to tic, mañ ol oñ b'ab'laj b'atlaj d'a yichañ eb' creyente chamnacxo, junñej ol aj co b'at yed' eb'. **16** Ayic ol cot Cajal Jesús d'a satchaañ, ol och jun av te chaañ icha yel yav jun sat ángel, ol oc' pax q'uen strompeta Dios. Axo eb' creyente chamnacxo ol b'ab'laj pitzvocxi eb'. **17** Ol lajvoc chi', a oñxo pitzan oñto ta' junñej ol aj quic'jichaañ yed' eb'. Axo co b'at chi' d'a scal asun d'a nañal chaañ, yic b'at co cha Cajal Jesús chi'. Ichato chi' ol oñ aj yed' d'a junelñej. **18** Yuj chi', tzeyal-laj eyab' juntzañ c'ayb'ub'al tic, yic ol vach' ja snivanil e c'ool.

5 **1** Palta mañ yovaliloc svalb'at d'ayex b'aq'uiñ ol jax Cajal Jesús chi'. **2** Yujto eyojtacxo sic'lab'il to icha junoc elc'um sja d'ac'valil, malaj junoc mach ojtannac janic' sjavi, icha chi' ol aj sjavi sc'ual sjaub'al Cajal Jesús chi'. **3** A d'a jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tiempoal chi' ol yal eb' anima: A oï
tic te vach' caji, ¿toc ay tas sco na'a?
xcham eb'. Palta a d'a jun rato chi' ol
lajvoc el eb'. Icha tz'aj scot syail yalji
yune' junoc ix ix, icha chi' ol aj sja
yaelal d'a yib'añ eb'. Mañ ol colchaj-
can el-laj eb' d'a jun yaelal chi'.
4 Palta a oï tic mañ oï ayoc ec' d'a
q'uic'alq'uinal, yujto snachajel jun-
tzañ tic cuuj. Yuj chi', vach'chom
icha sja junoc elc'um ol aj sjavi jun
c'ual chi', palta lista scutej co b'a.
5 Yujto a oï tic ay oïxo ec' d'a
saquilq'uinal, yic oïxo c'ualil. Yel
mañxo oï ayoc ec' d'a q'uic'alq'uinal,
mañxo oï yicoc d'ac'valil. 6 Yuj chi'
max yal lajan scutej co b'a icha jun-
tzañxo eb' anima ichato vaynac,
yujto max smaclej eb' sja jun c'ual
chi'. Yovalil sco maclej, tec'an pax
scutejec co pensar. 7 A eb' svayi, a
d'ac'valil svay eb'. A pax eb' tz'uc'an
añ, a d'ac'valil syuc' añ eb'. 8 Palta a
oï tic, yic oïxo c'ualil. Yuj chi',
tec'an val scutej co pensar. Yovalil
sco vach' aq'uejoch Cristo d'a co
c'ool. Añejtona', yovalil sco xajanej
co b'a, yic lajan ol oï aj yed' eb' sol-
dado scol sb'a yed' q'uen q'ueen
syac'och eb' spichuloc sïi' sc'ool.
Yovalil scac'och yipoc co c'ool to col-
b'il oïxo, yic lajan ol oï aj icha eb'
soldado c'oxb'il q'uen xumpil yuuj.
Icha chi' scutej co colan co b'a.
9 Yujto ix oï siq'uelta Dios mañ yicoc
syac' co yaelal yuj yoval sc'ool, palta
ix oï siq'uelta yic sco cha co colnab'il
yuj Cajal Jesucristo. 10 A ix cham co
q'uexuloc, yuj chi' taxoñej pitzan oï
mato chamnac oïxo, palta ayic ol
javoc, junñej ol oï aj yed' co masanil.
11 Yuj chi', tzeyac'laj e tzalajc'olal
junjun ex. Tzeyac'anpax e tec'anil
ichataxon van e c'ulani.

Tz'iptzitaj eb' creyente

12 Tzoï tevib'at d'ayex ex vuc'tac
yed' ex vanab' yic nivanocab' yel-
c'och eb' van smunlaj d'a e cal yuj
Cajal Jesús d'a e sat, yujto van ex
scuchb'an eb', van yecanpax yic Cajal
chi' eb' e na'a. Nachajocab'el eyuuj
to a Dios ix ac'an yopisio eb' chi'.
13 Yovalil nivanocab' yelc'och eb' d'a
e sat, tze xajanej eb', yujto smunlaj
eb' d'a Cajal Jesús. Te junc'olal slaj
eyutej e b'a e masanil ta'. 14 Scham
val calanb'at d'ayex to tze chec mun-
laj eb' malaj sgana smunlaji.
Tzeyac'anpax snivanil sc'ool eb' utzin
sc'ool. Tzeyac'anpax stec'anil eb'
manta val stec'anil. Nivanocab'
tzeyutej e c'ool d'a eb' smasanil.
15 A eb' malaj svach'il syutej sb'a
d'ayex, mañ e pac e b'a d'a eb'.
Vach'ñej tzeyutej e b'a d'ayex junjun
ex yed' d'a eb' anima smasanil.
16 Tzalajc'olalocab'ñej eyaji.
17 Lesalvañec. Mañ eyactejcan e
lesalvi. 18 Tzeyac' yuj diosal d'a Dios
yuj yalñej tas eyaji, yujto a chi' sgana
Dios chi' d'ayoï a oï yicoñxo Cristo
Jesús tic.
19 Mañ e cachoch vaan Yespíritu
Dios ayoch d'ayex junjun ex. 20 Mañ
eyac'cot eyoval d'a eb' syac' Dios
yalel slolonel d'ayex. 21 Jantacïej
juntzañ c'ayb'ub'al tz'alji d'ayex,
cham val e naani tato yel, mato
maay. A val d'a juntzañ yel, ata'
tzeyac'och e pensar. 22 Yalñej tas
malaj svach'il mañ e cha'a.
23 A Dios ac'um junc'olal. Co
gana to a' tzex vach' ic'anoch yicoc
sic'lab'il. Co gana pax to a' stañvan
e pixan, e pensar yed' e nivanil, yic
vach' malaj jab'oc e mul ayic ol
javoc Cajal Jesucristo. 24 A jun

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sic'jinac oñ eli, tz'elc'och val tas syala'. A ol ac'anelc'och juntzañ tic smasanil.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

25 Ex vuc'tac ex vanab', tzex lesalvi cuuj ta'.

26 Tzeyac'laj stzatzil e c'ool yuj e xajanan e b'a ta'.

27 D'a yichañ Cajal Jesús, svalb'at d'ayex to tzeyavtej jun in carta tic d'a scal eb' creyente smasanil ta'.

28 Aocab' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal d'ayex.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Schab'il Carta San Pablo
D'A EB' AJ TESALÓNICA

Schab'il Tesalonicenses sb'i jun carta tic, aton schab'il carta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a choñab' Tesalónica. Ay eb' toñej somchaj spensar yuj tas syal jun b'ab'el carta. A ix yutej eb' snaani to jab'xoñej sjavi Cristo chi'. Yuj chi' ix stz'ib'ejpaxb'at junxo carta tic viñ d'a eb', yic syojtaquejel eb' tas yaj juntzañ chi'.

Ix yac' yuj diosal viñaj Pablo chi' d'a Dios yuj eb' creyente d'a Tesalónica chi', yujto te ayoch spensar eb' d'a Dios, xajanej val sb'a eb'. Ix yal viñ to toxo ol ch'olb'itaj eb' anima, toxo pax ol jax Jesucristo d'a schaelal. Ayic toxo ol jax chi', ol q'ue val chaañ chucal, ol stec'b'ej sb'a jun viñ yajalil chucal d'a yichañ Cristo, palta a Cristo chi' ol satanel viñ.

Axo d'a slajvub'xo, ix yalan viñaj Pablo chi' to yovalil slesalvi eb' creyente chi' yuj viñ. Ix yalanb'at viñ d'a eb' to yovalil smunlaj eb', icha yutejnac sb'a viñ ayic yec'nac viñ d'a scal eb' yed' juntzañxo eb' ajun yed' viñ.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, viñaj Silvano yed' viñaj Timoteo, scac'b'at junxo co carta tic d'ayex ex iglesia ex d'a Tesalónica. Yic exxo co Mam Dios, yic exxo pax Cajal Jesucristo. **2** Aocab' co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo, syac' svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex ta'.

Slesal viñaj Pablo yuj eb'

3 Ex vuc'tac ex vanab', yovalil scac'ñej yuj diosal d'a Dios eyuuj. Smoj ton scal icha chi', yujto junjun c'u, tzeyac' val och Dios d'a e c'ool. Añejtona', tze te xajanej val eb' eyetcreyenteal. **4** Yuj chi' scalel e vach'il d'a scal eb' creyente d'a junjun yiglesia Dios. Yujto tzijtum tas tz'ac'jioch d'a eyib'añ, te nivan syaelal van eyab'an ta', palta tec'an val tzeyutej eyac'anoch Dios d'a e c'ool. Van eyac'an techaj smasanil. **5** Icha chi' tz'aj scheclajeli to tojol syutej Dios oñ sch'olb'itani. Yuj chi' syala' to smoj tzex och b'aj ol yac' Yajalil, yujñej to van eyab'an syaelal yuuj.

6 A Dios te tojol toni, yuj chi' ol yac' syaelal eb' tzex ixtan ticnaic. **7** Van eyab'an syaelal qued'oc. Palta ol ac'joc snivanil co c'ool yuj Dios ayic ol cot Cajal Jesús yed' eb' yángel d'a satchaañ, aton eb' te nivan spoder. Ayic ol emuloc, yed'nac jun c'ac' ñilñon sq'ue sc'ac'al. **8** Ata' ol ac'joc syaelal eb' mañ ojtannacoc Dios, aton eb' max c'anab'ajan vach' ab'ix yic Cajal Jesucristo. **9** A eb' chi', ol b'atcan eb' d'a syaelal d'a junelñej. Ol ic'joccanel eb' d'a stz'ey Cajal Jesús, yic mañxa b'aq'uiñ ol yil svach'il eb' yed' spoder. **10** A d'a jun c'ual ayic ol javoc Cajal Jesús chi', te nivan ol aj yelc'och d'ayoñ a oñ yic oñxo tic. Co masanil a oñ creyente oñ tic, ol caq'uem co b'a d'ay. Locan ex qued'oc yujto eyac'nac och jun ab'ix ec' calnac d'a e c'ool.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

11 Yuj val jun tic junjun c'u tzoñ
lesalvi eyuuj. Sco c'an d'a co Diosal
eyuuj, yic vach' ex d'a yichañ, yujto
a' avtannac ex och yicoc. Sco c'anan-
pax d'ay to syac' spoder d'ayex, yic
tze b'eyb'alej masanil tas vach' icha e
gana, tzex munlaj pax d'ay, yujto
tzeyac'och d'a e c'ool. 12 Tato icha
chi' tzeyutej e b'a, ol aljoc vach'
lolonel d'a Cajal Jesucristo eyuuj.
Axo ol ex alan pax vach'il. Icha chi'
ol ex ajoc, yujto a co Diosal yed'
Cajal Jesucristo chi' ol ac'an svach'-
c'olal d'ayex.

Ol checlajel viñ yajal chucal

2 1 A ticnaic, tzin tz'ib'ejb'at
d'ayex chajtil ol aj sjavi Cajal
Jesucristo, aton yic ol oñ molchajoch
yed'oc. Tzin tevib'at d'ayex to 2 max
e comon aq'uej somchajel e pensar
tato ay eb' tz'alan d'ayex to janacxo
sc'ual Cajal chi'. Vach'chom syal eb'
to a Yespíritu Dios ix ch'oxan d'a eb',
ma munil syal eb' d'a yol yico', palta
mañ ex och ilc'olal yuj eb'. Taxoñej
syal eb' to ix c'och co carta d'a eb',
palta mañ e cha eyab'i. 3 Mañ eyac'
musansatil e b'a, yujto ayic manto ja
jun c'ual chi', tzijtum mach ol meltzaj
pax och ajc'olal d'a Dios. Ato ta' ol
checlajel viñ yajalil chucal. A viñ
chi', yovalil ol ac'joccanb'at viñ d'a
syaelal. 4 A jun viñ chi' ol yac' oval
viñ yed' Dios. Ol chichon sc'ool viñ
d'a jantacñej comon dios yed' d'a jan-
tacñej tas b'aj syal sb'a eb' anima. Ol
em val c'ojan viñ d'a yol stemplo
Dios, ol yalanoch sb'a viñ Diosal.

5 Naeccoti to ix valcan juntzañ tic
d'ayex ayic ay in ec' eyed' ta'. 6 Eyoj-
tac tas tzato cachanoch vaan viñ yic
max checlajelta viñ. Palta ato yic ol
javoc stiempoal, ato ta' ol checlajelta
viñ. 7 A ticnaic, a chucal vanxo
smunlaj d'a elc'altac masanto ol ic'joc
el jun mach scachanoch vaan sch'ox-
c'ab'an sb'a chi'. 8 Ato val ta' ol chec-
lajcanel jun viñ yajal chucal chi'.
Palta ayic ol javoc Cajal Jesús ol
spucham viñ yajal chucal chi' yed'
yic', axo stziquiquial ol ic'an satcanel
viñ. Palta ayic manto satel viñ chi', a
tic ol sc'ulej viñ: 9 Ayic ol checlajel
viñ ol yac'och sb'a viñ Satanás yed'
viñ. Ol yac'och spoder viñ d'a viñ.
Yuj chi' ol yal sb'oan juntzañ milagro
viñ yed' juntzañxo tas ol ch'oxanel
spoder, palta es juntzañ chi'. 10 Tzij-
tum tas malaj svach'il ol sc'uloc viñ,
yic ol yac' musansatil eb' anima sat-
nac viñ. Ol satcanel eb', yujto malaj
sgana eb' syac'och jun c'ayb'ub'al te
yel tic d'a sc'ool yic scolchajel eb'.
11 Yuj chi', a Dios ol chaan ac'joc
musansatil eb', yic ol yac'och jun es
chi' eb' d'a sc'ool. 12 Yuj chi' a jan-
tacñej eb' maj ac'anoch jun c'ay-
b'ub'al te yel tic d'a sc'ool, ol
ac'joccanb'at eb' d'a syaelal, yujto ix
q'uechaañ eb' yed' chucal.

Sic'b'il oñxo el yuj Dios

13 Ex xajanab'il yuj Cajal Jesús,
yovalil scac'ñej yuj diosal d'a Dios
eyuuj, yujto sic'b'il ex taxoncanel yuj
Dios chi' qued'oc d'a yichb'anil, yic
tzex colchaj yuj Yespíritu. A tzex
ac'anoch yicoc Dios. Yuj chi' tzex col-
chaj qued'oc, yujto tzeyac'och jun
c'ayb'ub'al te yel tic d'a e c'ool. 14 Yuj
jun vach' ab'ix yic colnab'il ec' calnac
d'ayex, a Dios avtannac ex och yicoc,
yic vach' ay eyalan eyic d'a snivanil
yelc'och Cajal Jesucristo qued'oc.

15 Yuj chi', tec'an val tzeyutej e b'a.
Mañ eyac' sat e c'ool d'a juntzañ c'ay-
b'ub'al ec' calnaccan d'ayex yed'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañxo co tz'ib'ejnacb'at d'ayex.
16 Tzoñ xajanej Cajal Jesucristo yed' co Mam Dios. Syac' snivanil co c'ool d'a masanil tiempo yuj svach'c'olal. Syac'anpax cac'och svach'il yipoc co c'ool. 17 Co gana a svach' ac'an tzalajc'olal d'ayex. Syac'anpax e tec'anil yic vach' a jantacñej tas tzeyala', tze c'ulej, vach'ñej d'a yichañ.

Lesalvañec cuuj

3 1 A ticnaic, lesalvañecñej cuuj, yic vach' ol pucaxel slolonel Cajal Jesús d'a scal eb' anima smasanil d'a elañchamel, yic ol scha eb' d'a smasanil sc'ool icha eyutejnac e chaani. 2 C'anecñej pax d'a Dios cuuj, yic ol oñ colchajel d'a yol sc'ab' eb' te chuc spensar. Yujto mañ masaniloc anima tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool. 3 Palta a Cajal Jesús, tz'elñejc'och tas syala'. A tz'ac'an e tec'anil. Tzex scolanpaxel d'a viñ chuc.
4 Scac'och Cajal Jesús yipoc co c'ool to van e c'anab'ajan juntzañ checnab'il calnaccan d'ayex to ol e c'anab'ajejñej pax d'a masanil tiempo. 5 Sco nib'ej to a Cajal Jesús tz'ac'an nachajel eyuuj to xajan ex yuj Dios. Sco nib'ej tz'och Cristo eyed'oc yic tec'an tzeyutej e b'a icha yutejnac sb'a.

Yovalil tzoñ munlaji

6 A d'a sb'i Cajal Jesucristo scalb'at juntzañxo checnab'il tic d'ayex. Tato ay eb' creyente jaragana, tato max sc'anab'ajej juntzañ c'ayb'ub'al ec' calnaccan d'ayex eb', max yal-laj junñej tzex ec' yed' eb'. 7 Eyojtacxo, smoj val tze c'anab'ajej co b'eyb'al, yujto mañ jaraganaoc ec' cutejnac co b'a d'a e cal. 8 Eyojtac to malaj b'aj co matanejnac va co b'a d'ayex. Palta c'ual d'ac'val munlajnac oñ d'a e cal. Cac'nac val quip co munlaji, yujto malaj co gana ay mach tz'ab'an syail yac'an tas tz'och cuuj ta'. 9 Vach'chom ay calan quic co c'anan co gasto d'ayex, palta munlaj oñ yed' co c'ab'. Icha chi' cutejnac co ch'oxan jun vach' b'eyb'al d'ayex, yic vach' tze c'anab'ajej co b'eyb'al chi'.
10 Yujto ayic ay oñ ec' d'a e cal, calannaccan jun checnab'il d'ayex, aton jun syal icha tic: Tato ay mach malaj sgana smunlaji, mocab' vaoc, xchi. 11 Scalb'at juntzañ tic d'ayex yujto ix cab'i to ayex mach ex jaragana ex. Toñej tze comon aq'uejoch e b'a d'a scal juntzañ tas b'aj malaj eyalan eyico'. 12 A ex icha chi' tzeyutej e b'a, a d'ayex scalb'at jun checnab'il tic. Yuj Cajal Jesucristo scham val calanb'at d'ayex to tzex munlaj val d'a tzalajc'olal, yic vach' ol ilchaj tas yovalil tz'och eyuuj.

13 Mañ ex tzactzaj e c'ulan juntzañ tas vach' ta'. 14 Tato ay eb' max c'anab'ajan tas scalb'at d'a jun co carta tic, yovalil tzeyac' checlajel eb' d'a e cal, yic ol q'uixvoquel eb'. Añejtona', mañ junñejoc tzex ec' yed' eb'.
15 Palta max yal eyajc'olan e b'a yed' eb'. Tze yec val sna eb', yujto creyente eb' eyed'oc.

Syac'b'at stzatzil sc'ool eb' viñaj Pablo

16 Aocab' Cajal Jesús, aton jun ac'um junc'olal syac' val sjunc'olal d'ayex d'a masanil tiempo. Ochocab' pax eyed'oc e masanil ta'.

17 A in Pablo in tic, a in val lac'an tzin tz'ib'ejb'at jun stzatzil e c'ool tic, yic scheclaji to yel vic jun carta tic. Icha tic svutej in tz'ib'anb'at junjun in carta. 18 Aocab' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal d'ayex e masanil ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Sb'ab'el Carta San Pablo
D'A VIÑAJ TIMOTEO

B'ab'el Timoteo sb'i jun carta tic, aton jun b'ab'el carta stz'ib'ejnacb'at viñaj apóstol Pablo d'a jun viñ quelem ochnac creyenteal d'a yol yic Asia. Yiñtilal Israel ix snun viñ, axo viñ smam viñ, griego viñ. Ayic xid'naquec' viñaj Pablo d'a Asia chi' d'a sb'ab'elal, ata' ochnac viñ creyenteal, ec'nac viñ yed' viñaj Pablo chi' b'ajtac ec'nac.

A jun carta b'atnac d'a viñaj Timoteo chi', ox macañ nivac yelc'och yaji: B'ab'el macañ, tz'el yich d'a capítulo 1 masanto d'a 2, ata' syal yuj juntzañ c'ayb'ub'al syal eb' scomon alejoch sb'a c'ayb'umal. A eb' chi' syal eb' to syal co chaan co colnab'il yuj juntzañ lolonel elc'altac yaji. Syalanpax eb' to ay juntzañ tas ay yovalil svaji. Max yalpax yoch yetb'eyum anima yalan eb'.

Axo schab'il macañ, tz'ilchaj d'a capítulo 3, syal yuj tas tz'aj co munlaj yed' iglesia, icha yic tz'och culto. Syalanpax tas yovalil sb'eyb'alej eb' anciano, eb' diácono yed' eb' ix ix tz'och yopisio.

Axo yoxil macañ, tz'el yich d'a capítulo 4 masanto d'a 6, syal yuj tas smoj sb'eyb'alej viñaj Timoteo yic syac'an servil Jesucristo viñ. Syalanpax d'a viñ, tas yovalil syutej sb'a viñ d'a scal junjun macañ anima d'a iglesia.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, schecab' in Jesucristo, yujto icha chi' yaj yalancan Dios co Columal yed' Cajal Jesucristo, aton jun scac'och yipoc co c'ool. **2** Ach Timoteo, svac'b'at jun in carta tic d'ayach. Icha val vuninal aji, yujto vuuj ix ac'och Cristo d'a a c'ool. Yac'ocab' svach'c'olal co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo d'ayach. Oc'ocab' sc'ool d'ayach, yac'ocab' pax sjunc'olal d'ayach ta'.

Tzeyil e b'a d'a juntzañ ch'oc c'ayb'ub'al

3 Ayic ix in b'at d'a yol yic Macedonia, ix in c'an pavor d'ayach to tzach can d'a Éfeso, yujto in gana scham val alan d'a eb' sc'ayb'an eb' d'a juntzañ ch'oc c'ayb'ub'al to yovalil syactejcan eb' yalani. **4** Tzal d'a eb' to max yixtej stiempo eb' sc'ayb'an juntzañ ab'ix malaj b'aj sc'anab'ajaxi yed' d'a yab'ixal smam yicham eb', yujto tzijtum juntzañ ab'ix chi' yojtac eb'. Toñej scomon telaj sb'a eb' yuuj, palta malaj yel-c'ochi. A juntzañ ab'ix chi', malaj yopisio oñ sc'ayb'an d'a tas tz'aj cac'anoch d'a co c'ool tas nab'il yuj Dios d'a quib'añ.

5 Svalb'at jun checnab'il tic d'ayach yic vach' xajanej val sb'a eb' creyente ta'. Tato stojolb'itej sb'a eb', tato syil val sb'a eb' yed' spensar, tato yel syac'och Dios eb' d'a sc'ool, ol xajanej sb'a eb' yed' eb' yetanimail. **6** Palta ay eb' tz'actancan jun vach' b'eyb'al sval tic. Yuj chi', toñej scomon aq'uejoch spensar eb' d'a juntzañ comon lolonel malaj b'aj sc'anab'ajaxi. **7** Sgana eb' syac'och sb'a c'ayb'umaloc d'a ley Moisés.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Palta max nachajel-laj yuj eb' tas syalelc'ochi. Vach'chom stec'b'ej sb'a eb' yalani, palta max nachajpaxel yuj eb' tas van yalan eb' chi'.

8 Cojtac val to ay yopisio ley Moisés chi' tato yel sco c'anab'ajej icha val tas syala'. **9** Cojtacpaxi to mañ yujoc eb' vach' sb'eyb'al ix ac'jican juntzañ ley chi', palta aton yuj eb' ol val tic ix ac'jicani: Eb' pit syutej sb'a d'a Dios, eb' max c'anab'ajan tas syal Dios, eb' max b'eyb'alan icha sgana Dios, eb' chuc sb'eyb'al, eb' malaj tz'och Dios d'ay, eb' scomon b'uchvaj d'a tas vach', eb' smac'ancham smam snun, eb' mac'umcham anima, **10** eb' tz'emñej d'a ajmulal, eb' viñ vinac syic'laj sb'a yed' yetvinaquil, eb' elc'um anima, eb' tz'esani, eb' tz'ac'anoch es d'a yib'añ eb' yetanimail yed' eb' sc'ulan junocxo tas max scha sb'a yed' jun c'ayb'ub'al te yel, yuj chi' ix can jun ley chi'. **11** A jun c'ayb'ub'al te yel tic, aton jun vach' ab'ix yac'nac Dios d'ayin yic svaleli. A jun vach' ab'ix tic, te nivan yelc'ochi. A tz'alan yab'ixal Dios, aton jun te tzalajc'olal yaji.

Ix oc' sc'ool Dios d'a viñaj Pablo

12 Svac' yuj diosal d'a Cajal Jesucristo, yujto te ayoch ved' d'a vopisio tic, ix yala' to c'anab'ajum in d'ay, yuj chi' ix yac' vopisio vac'an servil. **13** A d'a yalañtaxo, te b'uchumtac in d'a Cristo. Vac'nac val chucal d'ay, ochnac in val ajc'olal d'ay. Palta ix oc' val sc'ool Dios d'ayin, yujto manto in creyenteoc ta'. Musansatil ic'an in c'ulannac juntzañ chi'. **14** Te nivan svach'c'olal Cajal Jesús yac'nac d'ayin. A ac'jinac vac'och in c'ool d'ay, xajan in yuuj, icha chi' syutej yac'an d'ayoñ junjun oñ, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús.

15 Ay jun tas ol vala' te yel. Smoj co chaan cab'i: Ulnaquec' Cristo Jesús d'a yolyib'añq'uinal tic, yic tzoñ scolcanel a oñ ajmuloñ tic. A in tic, tz'ec'xo val d'a yib'añ te chuc in d'a yichañ anima smasanil. **16** Yuj chi', ix oc' sc'ool Dios d'ayin, yic vach' vuuj scheclajeli to te ay snivanc'olal Jesucristo. Yuj chi' a in tic, ch'oxnab'il vaj d'a jantac eb' toto ol ac'anoch Cajalil chi' d'a sc'ool, yic ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej. **17** A Dios Yajal d'a masanil tiempo. Malaj b'aq'uiñ ol chamoc. Malaj junoc mach syal yilani. Añejton jun Dios tic, malaj junocxo. Nivanocab' yelc'och d'ayoñ. Calec vach' lolonel d'ay d'a masanil tiempo. Amén.

18 Ach Timoteo, tzach in xajanej val icha junoc vuninal. Svalb'at juntzañ checnab'il tic d'ayach, yic tzach munlaj icha yalnaccan juntzañ eb' uuj, ato a ix ac'ji yal eb' yuj Dios. Yuj chi' icha junoc soldado te vach' syutej sb'a d'a yopisio, icha val chi' tzutej a b'a ac'an ip a munlaj d'a yic Dios. Tec'an tzutej a b'a ac'anoch Dios chi' d'a a c'ool. Tzil val a b'a yed' a pensar d'a masanil tiempo. **19** Ay eb' maxtzac sya'ilej sb'a yed' spensar, yuj chi' ix vach' juviel eb' d'a jun c'ayb'ub'al ix yac'och d'a sc'ool. **20** Icha chi' ix yutej sb'a viñaj Himeneo yed' viñaj Alejandro, yuj chi' ix vac'och eb' viñ d'a yol sc'ab' viñ Satanás, yic syojtaquejel eb' viñ to max yal-laj co comon b'uchvaj d'a Dios.

Checnab'il yuj lesal

2 **1** A ticnaic, tzin b'ab'laj alej val b'at jun tic d'ayach. Yovalil tzoñ tevi d'a Dios yuj anima smasanil. Yovalil sco c'an d'a Dios yic syac'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

svach'c'olal d'a eb', yic scolvajpax yed' eb'. **2** Yovalil tzoñ lesalvi yuj eb' nivac yajal yed' pax yuj eb' yajal smasanil, yic vach' junc'olal tzoñ aj yed' eb', yic malaj pax tas sq'ue vaan d'a co cal yed' eb'. Tato icha chi', ol yal co c'ulan icha sgana Dios, ol yalpax co b'eyec' d'a ac'anc'olal. **3** Tato icha chi' scutej co b'a, te vach' d'a sat Dios co Columal. Ste tzalaj val qued'oc. **4** Yujto sgana Dios chi' scolchajcanel eb' anima smasanil. Sgana syojtaquejel jun c'ayb'ub'al eb' te yel. **5** Junñej ton Dios ay. Añejtona', junñej pax mach syal yac'anoch co ti' d'ay, aton Jesucristo, yujto a ochnac animail. **6** A' ulnaquec' yac'och sb'a d'a yol sc'ab' chamel, yic scolel masanil eb' anima d'a jun yaelal ol ac'joc och d'a yib'añ eb' yuj smul. A schamel chi' a val d'a stiempoal ix uji yic scheclajeli to sgana Dios scolchajel eb' anima smasanil. **7** Yuj val jun tic, ix ac'ji vopisio valanel jun ab'ix tic. Ix in ac'jioch schecab'oc Jesucristo yic tzin c'ayb'ej eb' mañ israeloc d'a jun c'ayb'ub'al te yel tic, yic syac'och Cristo eb' d'a sc'ool. Te yel svala', mañ vanoc vesani.

8 Yuj chi' in gana slesalvi eb' viñ vinac d'a junjun lugar. A eb' syic'chaañ sc'ab' slesalvi,[a] yovalilocab' vach' sb'eyb'al eb' d'a yichañ Dios, malajocab' schichonc'olal eb', malajocab' b'aj stelaj sb'a eb'. **9** Axo eb' ix ix, yovalil vach' syutej eb' ix yac'anoch spichul, tojolñejocab' syutej eb' ix yac'anochi. Mocab' ac'umtacoc syutej sb'a eb' ix spach'uch'an xil sjolom. Mocab' ac'umtacoc syutej sb'a eb' ix yuj juntzañ oro sveei yilji d'a sñi' sch'umil eb' ix. Mocab' ac'umtacoc pax syutej sb'a eb' ix yuj juntzañ pichul te caro stojol syac'ochi. **10** Aocab' vach' b'eyb'al sch'oxel eb' ix. Smoj val icha chi', yujto yicxo Dios yaj eb' ix. **11** Yovalil numan tz'aj eb' ix yab'an sc'ayb'ub'al d'a emnaquilal. **12** A in svala', max yal-laj a eb' ix sc'ayb'an eb' viñ vinac. Max yal-laj a eb' ix tz'ac'an mandar eb' viñ. Yovalil numan tz'aj eb' ix yab'ani. **13** Yujto a viñaj Adán, b'ab'el b'ob'il viñ yuj Dios. Axo ix Eva, tzac'anto b'onac ix. **14** Mañoc viñaj Adán chi' ac'jinac musansatil yuj viñ diablo, palta a ix Eva chi'. Yuj chi', a ix ochnac smul d'a Dios. **15** Palta ol colchajel eb' ix, tato sq'uib'tzitej yune' eb' ix, tato tec'tec' yaj yune' eb' ix chi' yac'anoch Dios d'a sc'ool. Tato xajanej eb' anima eb' ix, tato vach' sb'eyb'al eb' ix d'a yichañ Dios, syilan sb'a eb' ix. Tato icha chi', ol colchajel eb' ix.[b]

Sb'eyb'al eb' scuchb'an eb' creyente

3 **1** A junxo lolonel svalb'at tic d'ayach, te yel. Tato ay eb' snib'ej tz'och stañvumaloc eb' yetcreyenteal, vach' jun munlajel snib'ej eb' chi'. **2** Ol vala' tas yovalil sb'eyb'alej eb' tz'och yopisio chi': Yovalil max say tas malaj svach'il eb', yic max yal yac'jioch tas d'a yib'añ eb'. Yovalil junjunñej ix yetb'eyum junjun eb'. Yovalil tec'an syutej spensar eb',

[a] **2.8** Ayic ix tz'ib'chaj ch'añ Nuevo Testamento, a sb'eyb'al eb' creyente, to syac'q'ue sc'ab' eb' d'a chaañ ayic slesalvi eb'.

[b] **2.15** A jun colnab'il syal d'a tic mañoclaj b'aj tzoñ colchajel d'a yalañ co mul syala', palta a tas syal elc'ochi to malaj tas syal scachanoch vaan eb' ix d'a smunlajel co Mam Dios tato sc'anab'ajej juntzañ checnab'il tic eb' ix.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syilan val sb'a eb'. Vach'ocab' syutej sb'eyb'al eb' d'a yichañ eb' yetanimail, vach'ocab' syutej sb'a eb' d'a eb' slaj ec' d'ay. Yovalil vach' syutej eb' sc'ayb'an eb' yetcreyenteal. **3** Mocab' uc'umoc añ eb'. Mocab' mac'vaj pax eb'. Yovalil nivan syutej sc'ool eb'. Max yal yac'an oval eb' yed' junocxo mach. Mocab' pec'tuminoc eb'. **4** Vach'ocab' syutej eb' yilan yol spat, yic vach' c'anab'ajum tz'aj eb' yuninal eb', yic ay yelc'och eb' d'a sat eb' yuninal chi'. **5** Yujto a mach mañ ojtannacoc yilan yol spat, ¿tas ol yutoc yilan yiglesia Dios? **6** A eb' unin creyente to, max yal-laj yac'jioch yopisio eb', yujto ay smay toñej syic'chaañ sb'a eb'. Yujto ta icha chi', ay smay yac'ji syaelal eb' icha utajnac viñ diablo. **7** A eb' ay yopisio, yovalil vach' syutej sb'eyb'al eb' d'a yichañ eb' mañ creyenteoc, yic vach' mañ ol b'uchjoc eb', yic vach' mañ ol ac'joc ganar eb' yuj viñ diablo chi'.

A chajtil syutej sb'a eb' diácono

8 Svalpaxb'at d'ayach tas yovalil ol sb'eyb'alej eb' diácono: Yovalil te vach' syutej sb'eyb'al eb' d'a yichañ eb' anima. Mañ chab'satoc syutej sb'a eb'. Mocab' uc'umoc añ eb', mocab' pec'tuminoc pax eb'. **9** Yovalil stec'b'ej val sb'a eb' d'a jun c'ayb'ub'al ac'b'ilcan d'ayoñ yuj Dios, aton jun b'aj scac'och co c'ool. Añejtona' yovalil syil val sb'a eb' yed' spensar. **10** Ayic manto och yopisio eb' diácono chi', yovalil sb'ab'laj b'eytzitajcan eb'. Tato malaj spaltail eb' tz'ilchaji, syal yac'jioch yopisio eb' chi'. **11** Icha pax chi' eb' ix ix tz'och yopisio, yovalil te vach' syutej sb'eyb'al eb' ix d'a yichañ eb' anima. Max yal-laj tz'alvi pecal eb' ix. Yovalil tec'an syutej spensar eb' ix. Añejtona' c'anab'ajumocab' eb' ix sc'ulan masanil tasi. **12** Axo eb' diácono, yovalil junjunñejocab' ix yetb'eyum junjun eb'. Vach'ocab' syutej eb' yilan eb' yuninal yed' yol spat. **13** A eb' diácono chi', tato te vach' syutej sb'a eb' d'a yopisio chi', te ay yelc'och eb' d'a yichañ eb' creyente. Tato icha chi', max xiv eb' yalaneli to ayoch Cristo Jesús d'a sc'ool eb'.

Yalnac Dios yuj co c'ayb'ub'al

14 Tzin na'a tecan ol in b'at b'aj ayach chi' d'a yic jaye' c'ual tic. **15** Tato mañ ol yal in b'at d'a elañchamel jun, palta tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayach, yic vach' tzojtaquejeli tas val sco b'eyb'alej a oñ yuninal oñxo Dios tic. Yujto a oñ tic yiglesia oñxo Dios, aton jun Dios pitzan. Ay copisio calanel jun c'ayb'ub'al te yel. Cuuj tz'och val yip jun c'ayb'ub'al yel tic d'a yichañ eb' anima. **16** A Dios ac'jinac cojtaquejeli chajtil yaj quic b'aj ay oñ ochi. Val yel, te nivan yelc'och juntzañ sch'oxnac d'ayoñ. Aton juntzañ tz'alan icha tic:

> A Dios yac'nacoch sb'a animail.
> Axo Yespíritu ch'oxjinaqueli to yel yalnac.
> Ochnac pax q'uelan eb' ángel d'ay. Ix alchajpaxel yab'ixal d'a juntzañxo nación.
> Ay eb' ay d'a yolyib'añq'uinal van yac'anoch d'a sc'ool. Añejtona' ic'jinacpaxq'ue d'a satchaañ, xchi co c'ayb'ub'al tic.

Ay eb' creyente ol meltzaj d'a spatic

4 **1** A Yespíritu Dios tz'alan sjichanil to ayic vanxo sjavi jun slajvub' tiempoal, ay eb' ol meltzaj d'a spatic. Axo d'a juntzañ c'ayb'ub'al

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

es ol yac'och spensar eb'. Palta a juntzañ c'ayb'ub'al chi', a d'a eb' enemigo scoti. **2** A d'a juntzañ eb' anima tz'ac'an es ol yac'och schiquin eb'. A eb' anima chi', chab' sat eb'. Toton junelñej te juvinaquel spensar eb'. **3** Ol yalan eb' icha tic: Ay yovalil tato scac'och quetb'eyum. Ay pax juntzañ tas te ay yovalil cab'lani, xcham eb'. Palta a Dios ix b'oancan masanil juntzañ chi', yic scab'lej a oñ creyente oñ tic. Yuj chi', ayic scab'lani, scac' yuj diosal d'a Dios yuuj, yujto cojtacxo jun c'ayb'ub'al te yel. **4** Masanil tas b'ob'il yuj Dios, te vach', yuj chi' max yal-laj calani to chuclaj d'a yichañ. Syalñej cab'lan smasanil, añej to scac' yuj diosal d'a Dios chi' yuuj. **5** Tato tzoñ lesalvi, scac'an yuj diosal yuj tas sco va'a, malaj yovalil tas sco va chi', yujto icha chi' syal slolonel Dios.

A sb'eyb'al eb' tz'ac'an servil Cristo

6 Tato tza c'ayb'ej eb' creyente d'a juntzañ c'ayb'ub'al tic ta', vach' tzutej ac'an servil Jesucristo syal chi'. Ol vach' och a tec'anil ayic ol a c'ayb'an a b'a alan juntzañ lolonel scac'och d'a co c'ool yed' d'a juntzañxo c'ayb'ub'al te vach' b'aj ayoch co pensar. **7** Palta mañ ac'och a pensar d'a juntzañ ab'ix malaj b'aj sc'anab'ajaxi. Añej d'a Dios tzac'och a pensar d'a masanil tiempo. **8** Tato sco c'ayb'ej co b'a co pacub'tañan co nivanil yic ay quip, vach' toni. Palta a val jun ec'al vach' to scac'och co pensar d'a Dios yic ol co cha svach'il d'a yolyib'añq'uinal tic yed' d'a satchaañ. **9** A jun c'ayb'ub'al tic te yel. Smoj co chaanec cab' d'a smasanil co c'ool. **10** Yuj jun tic, scac' val quip co munlaj d'a yic Dios, scab'anpax syail yuuj. Yujto aton jun Dios pitzan scac'och yipoc co c'ool. A Dios, Scolumal eb' anima smasanil. Aton val eb' tz'ac'anoch sc'ool d'ay ol colchaj yuuj.

11 A juntzañ svalb'at tic d'ayach, scham val alan d'a eb' creyente ta', tza c'ayb'ej eb' d'ay. **12** Vach' tzutej a b'a, yic malaj mach ol alanoc to quelem unin ach. Más vach' tza ch'ox vach' b'eyb'al d'a eb' creyente smasanil. Vach' tzutej a lolon yab' eb'. Vach' tzutej a b'a yil eb'. Vach' pax tzutej a xajanan eb' ta'. Añej d'a Cajal Jesús tzac'och a c'ool. Tojolñej tzutej a pensar yil eb'. Icha chi' tzutej a ch'oxan jun vach' b'eyb'al d'a eb' ta'. **13** Yacb'an manto in c'och ta', tzac' val ip avtan slolonel Dios d'a scal eb'. Mañ actejcan ecan sna' eb', tza c'ayb'ejñej eb'. **14** Ayic yac'annacq'ue sc'ab' eb' anciano d'a a jolom, ata' yac'nac opisio Dios, yic snachajel uuj tas tzutej ac'an servil. A ac'jinac nachajel yuj eb' to icha chi' ol ach yutoc. Yuj chi', mañ actejcan jun opisio chi'.

15 Tzac' val och a pensar d'a juntzañ svalb'at tic d'ayach, yic ol yil eb' smasanil ta' to ipan yoch a tec'anil d'a junjun c'u. **16** Tzil val a b'a yuj tas tza b'eyb'alej ta'. Añejtona', cham tza na yuj juntzañ c'ayb'ub'al tzac' sc'ayb'ej eb' ta'. Tec'an tzutej a b'a d'a masanil tiempo, yic ol ach colchajeloc, yic ol colchajpaxel eb' tz'ab'an tas tzal chi'.

A sb'eyb'al eb' creyente smasanil

5 **1** Ayic tza ch'olb'itan tas yaj eb' ichamtac vinac, mañ a tumej eb', ec sna eb' d'a emnaquilal, icha tzutej alan junoc tas d'a a mam. Yed' pax d'a eb' quelemtac, vach'ïej tzutej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

alan d'a eb', icha tzutej alan d'a junoc uc'tac. **2** Icha pax chi' tzutej alan d'a eb' ix chichimtac ix, icha tzutej alan d'a ix a nun. Añejtona' d'a eb' ix cob'estac, vach' tzutej alan d'a eb' ix, yujto icha anab' yaj eb' ix. Mañoc d'a chab'satil tzal d'a eb' ix.

3 Svalanpaxb'at juntzañ checnab'il tic yuj eb' ix chamnac yetb'eyum. A eb' ix chi', tato d'a val yel sch'ocoj eb' ix, yovalil tzoñ colvaj d'a eb' ix. **4** Palta tato ay yune' eb' ix jun, ma ay yixchiquin eb' ix, yovalil tza c'ayb'ej eb' uninab'il chi' to yib'añ eb' yaj sb'ab'laj colvaj d'a smam snun, spactzitan eb' yuj tas ix ac'ji d'ay. Tato icha chi' syutej sb'a eb', a d'a yichañ Dios, te vach', ste tzalaj val yed' eb'. **5** Ay eb' ix chamnac yetb'eyum d'a val yel aycan sch'ocoj. A eb' ix chi', añej Dios syac'och eb' ix yipoc sc'ool. C'ual d'ac'val slesalvi eb' ix yuj sc'anan eb' ix jantacïej tas ay tz'och yuuj. **6** Palta ay pax eb' ix chamnac yetb'eyum chi' añej val tas sgana sc'ulej. Yuj chi' vach'chom pitzan eb' ix d'a yichañ eb' anima, palta a d'a yichañ Dios chamnacxo eb' ix. **7** Scham val alan juntzañ checnab'il tic d'a eb' ix ta', yic malaj mach ol alanq'ue tas d'a spatic eb' ix. **8** Tato ay eb' creyente max colvaj d'a smam snun, ma d'a eb' ay d'a yol spat eb', a eb' chi', malaj yelc'och sc'ayb'ub'al Cristo d'a eb'. Ec'alxo schucal eb' d'a yichañ eb' mañ creyenteoc.

9 A eb' ix chamnac yetb'eyum sval tic, syal yoch eb' ix scuentaoc iglesia. Añej eb' ix 60 ab'ilxo sq'uinal, eb' ix junñej viñ yetb'eyum yic'nac. **10** Añej eb' ix chequel yaj d'a yichañ eb' yetcreyenteal to vach' sb'eyb'al eb' ix, eb' ix vach' yutejnac sq'uib'tzitan yune', eb' ix vach' yutejnac sb'a d'a eb' slaj ec' d'ay, eb' ix ac'jinac servil eb' yetcreyenteal d'a emnaquilal, eb' ix oc'nac sc'ool d'a eb' ayoch d'a syaelal, eb' ix vach'ïej yutejnac sb'a d'a masanil tiempo. Añej eb' ix chi' syal yoch scuentaoc iglesia chi'.

11 Axo eb' ix unintac ix to scham yetb'eyum jun, mañ a chaoch eb' ix scuentaoc iglesia. Yujto ay b'aj añej sgana eb' ix sc'ulej, yuj chi' syactejcan Cristo eb' ix, axo yetb'eyum eb' ix syac'xiochi. **12** Elta ul d'a yib'añ eb' ix, yujto maxtzac sc'anab'ajej sti' eb' ix syac'cani. **13** Añejtona' añej lolonel tzec' yal eb' ix d'a caltac pat, yuj chi' te jaragana tz'aj eb' ix. Mañ toñejoc jaragana eb' ix, palta syal pax pecal eb' ix. Toñej scomon aq'uejoch sb'a eb' ix d'a juntzañ b'aj malaj yalan yico'. Syalanpax juntzañ malaj svach'il eb' ix. **14** Yuj chi', tzin nib'ej to a eb' ix unintac ix to scham yetb'eyum, más vach' syac'xioch yetb'eyum eb' ix. Aljocab' yune' eb' ix. Munlajocab' eb' ix d'a yol spat, yic a eb' ayoch ajc'olal d'ayoñ, maxtzac yal sb'uchvaj eb' d'ayoñ yuj eb' ix. **15** Svalanb'at juntzañ tic d'ayach, yujto ay eb' ix chamnac yetb'eyum toxo ix meltzajpax d'a spatic. Axo ticnaic, a viñ Satanás syac' servil eb' ix.

16 A eb' creyente ta', tato ay junoc ix chamnac yetb'eyum d'a yol spat eb', yovalil scolvaj eb' d'a ix. Yujto mañ smojoc tato a iglesia tz'ac'an sgasto ix. A eb' ix d'a val yel sch'ocoj, añej eb' ix b'aj syal scolvaj iglesia, yujto max tzac'van iglesia yac'an sgasto eb' ix smasanil.

17 A eb' anciano vach' syutej yilan eb' yetcreyenteal, vach' pax syutej eb' yac'an c'ayb'ajoc yed' yalanel slolonel Dios, yovalil te ay yelc'och

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' d'a yichañ eb' creyente smasanil.
18 Yujto a Slolonel Dios Tz'ib'ab'il-
cani, a tz'alan icha tic: Mañ eyac'och
spail sti' noc' noc' stec'vi trigo, xchi.
Syalanpax junxo icha tic: A eb' smun-
laji, ay yalan yic eb' schaan stojol,
xchi.

19 Tato ay mach tz'ac'anoch tas
d'a yib'añ junoc anciano, yovalil ay
chavañoc, ma oxvañoc testigo. Tato
malaj jun, mañ a cha ab' d'ay.
20 Tato ay junoc anciano max actan-
can sc'ulan chucal, tza cachoch vaan
d'a yichañ eb' creyente smasanil, yic
ol xiv eb' creyente chi' yoch smul d'a
Dios. **21** Scham val valanb'at d'ayach
d'a yichañ Dios, d'a yichañ Cajal
Jesucristo yed' d'a yichañ eb' ángel
sic'b'ilcanel yuuj to tza c'anab'ajej
val juntzañ checnab'il tic d'a stojolal,
mocab'a sq'uexañil tzutej a b'oan yaj
eb'. **22** Mañ a comon aq'uejoch
yopisio junoc mach d'a elañchamel,
yacb'an manto a b'eytzitej, yujto talaj
tz'och smul, locan ach yed'oc d'a
smul chi' d'a yichañ Dios. Tziq'uel a
b'a d'a junoc tas malaj svach'il.

23 Svalanb'at d'ayach yuj a c'ool,
yujto añeja' yac'an syail. Mañocïej a
a' tzuq'uej. Syal uc'an jab'oc vino, yic
ol b'oxoc a c'ool chi'.

24 Ay eb' toxon chequel yaj smul
ayic manto b'eytzitaj eb'. Ay pax eb'
masanto sb'eytzitaji, ichato chi'
scheclajelta smul. **25** Icha pax chi' eb'
vach' sb'eyb'al, chequeltaxon yaji to
vach' sb'eyb'al eb'. Tato ay eb' vach'
sb'eyb'al manto checlajeli, yovalil ol
checlajeloc.

6 **1** Añejtona' svalanb'at d'ayach
yuj eb' creyente ay spatrón.
Ayocab' yelc'och spatrón eb' chi'
d'ay, yic mañ ol b'uchjoc Dios yuj
sb'eyb'al eb'. Yed' juntzañ c'ayb'ub'al
b'aj scac'och co pensar, mañ ol
b'uchjoc pax yuj eb'. **2** Tato ay eb'
yetcreyenteal sb'a yed' spatrón,
vach'chom creyente spatrón eb' chi',
ayocab' yelc'och d'a eb'. Ec'alxo val
vach' syutej eb' smunlaj d'ay, yujto
creyente jun van schaan svach'il
smunlajel eb' chi', xajanab'il viñ yuj
Dios yed' eb'. Scham val alan juntzañ
c'ayb'ub'al tic d'a eb' ta', tza c'ayb'an
eb' d'ay.

Max yal scac'och co pensar d'a b'eyumal

3 A juntzañ sc'ayb'ub'al Cajal
Jesucristo, te yel, palta ay eb' max
yac'och spensar d'ay. Ch'oc c'ay-
b'ub'al syal eb'. Malaj sgana eb' d'a
juntzañ c'ayb'ub'al tz'alani tas scutej
cac'anoch co pensar d'a Dios. **4** A
eb' icha chi' syutej sb'a, malaj
jab'oc tas yojtac eb', toñej syic'-
chaañ sb'a eb'. Sgana eb' syac' oval
yed' junocxo mach. Sgana eb' stelaj
sb'a yuj juntzañ lolonel. Añej val
juntzañ tic sc'ulej eb' d'a masanil
tiempo. Palta yuj juntzañ sc'ulej eb'
chi', spitzvi chichonc'olal d'a scal
eb', oval, b'uchval, chuc pensaril
yed' ajc'olal. **5** Icha chi' syutej eb'
sjuanel spensar eb' max yac'och
spensar d'a jun c'ayb'ub'al yel. A
snaan eb' to ol yac' ganar stumin
eb' d'a spatic co c'ayb'ub'al tic.
6 Yel toni, te nivan svach'il sco cha
d'a spatic co c'ayb'ub'al, tato sco
na'a to c'ocb'il syab' juntzañ tastac
ay d'ayoñ junjun oñ. **7** Ayic caljinac,
malaj jab'oc tas qued'nac. Añejtona'
malaj jab'oc tas ol quic'b'at qued'oc
ayic ol oñ chamoc. **8** Añej tato c'oc-
b'il schax tas sco va d'a junjun c'u,
tato ay pax co pichul, coñ tzalajec.
9 Palta ay eb' creyente añej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

b'eyumal sgana. Yuj chi', c'un sjuviel eb' yuj chucal. Ichato scan eb' d'a junoc yaal, yujto tzijtum juntzañ tas malaj yopisio snib'ejoch eb'. Te ay smay sjuviel eb' yuuj. Yuj juntzañ b'aj syiloch sc'ool eb', svach' juviel spensar eb' d'a junelñej. Yuj chi', ichñej ta' ol satixcanem eb'. **10** A d'a pec' tuminal, a ta' scot yalñej tas chucalil. Ay eb' snib'an q'uen tumin, yuj chi' ix laj yactejcan jun c'ayb'ub'al eb' yac'nac och d'a sc'ool. Mañxo jantacoc cusc'olal ix yic'cot eb' d'a yib'añ.

Scac'och co c'ool d'a Jesucristo

11 A achxo tic ach Timoteo, yicxo Dios aji. Mañ a c'ulej juntzañ malaj svach'il ix val tic. Te tojol tzutej a b'eyb'al. Añej Dios b'aj tzac'och a c'ool yed' a pensar. Tza xajanej eb' anima. Tec'an tzutej a b'a ab'an syail. Emnaquil tzutej a b'a. **12** Icha junoc mach syac' yip, tec'tec' syutej sb'a, icha chi' tzutej ac'an ip och tzac'an yuj Cajal Jesús, yic tza cha a q'uinal d'a junelñej, yujto yuj a chaan a q'uinal chi' ix ach yavtejoch Dios yicoc ayic te vach' ix utej alan d'a yichañ juntzañ eb' ix ab'an alani to a Jesucristo Cajal toni. **13** Scham val valanb'at d'ayach d'a yichañ Dios, aton jun tz'ac'an sq'uinal masanil tastac yed' d'a yichañ Jesucristo, aton jun te vach' yutejnac yac'an testigoal sb'a d'a yichañ viñaj Poncio Pilato, **14** tza c'anab'ajej val juntzañ checnab'il tic sic'lab'il. Vach'ïej tzutej a b'eyb'al masanto ol javoc Cajal Jesucristo. **15** Ayic ol javoc jun tiempoal icha sgana Dios, ato ta' ol elc'och jun tic yuuj. Yujto añej ay spoder. Te tzalajc'olal yaji. A sReyal eb' rey. Yajal pax yaj d'a eb' yajal. **16** Añej malaj b'aq'uiñ schami. Saquilq'uinalñej b'aj ay. Malaj junoc mach syal sc'och d'a stz'ey. Malaj junoc mach ilannac, yujto mañ chequeloc. Te nivanocab' yelc'och d'a co sat. Ayocab' spoder d'a masanil tiempo. Amén.

17 Axo eb' creyente b'eyum d'a yolyib'añq'uinal tic, tzal juntzañ checnab'il tic d'a eb'. Scham val alan d'a eb' to max yal yic'anchaañ sb'a eb'. Max yal yac'anoch sb'eyumal eb' chi' yipoc sc'ool, yujto elañchamel slajvieli. Tzalanpax d'a eb' to añej Dios pitzan syac'och eb' yipoc sc'ool. Yujto a Dios chi' tz'ac'an masanil tas d'ayoñ yic tzoñ tzalaj yed' juntzañ chi'. **18** Yovalil vach' syutej sb'eyb'al eb', mañ jantacoc tas vach' syal sc'ulan eb'. Yovalil scolvaj eb' d'a eb' meb'a', sian pax eb' tastac ay d'ay. **19** Tato sb'eyb'alej eb' icha sval tic, ol smolb'ej sb'eyumal eb' ol scha b'aq'uiñ, ol schaan jun sq'uinal eb' d'a val yel.

Slajvub' schecnab'il viñaj Pablo

20 Ach Timoteo, tañvej val tas ix ac'chajoch ab'enal d'a yol a c'ab'. Ay eb' comon tz'alan tastac, palta nab'añej. Malaj yelc'och tas syal eb' syaloch sb'a jelanil chi'. B'esel a b'a d'a scal eb'. **21** Yujto ay eb' syac'och spensar d'a juntzañ es syal eb' chi'. Yuj chi' syactejcan juntzañ c'ayb'ub'al eb' yac'nac och d'a sc'ool.

Aocab' Dios tz'ac'an svach'c'olal d'ayex ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Schab'il Carta San Pablo
D'A VIÑAJ TIMOTEO

Schab'il Timoteo sb'i jun carta tic, aton schab'il carta stz'ib'ejnacb'at viñaj apóstol Pablo d'a viñaj Timoteo yuj juntzañxo lolonel syalb'at viñ d'a viñ, yic scolvaj viñ yed' viñ d'a b'ajtac tz'eq'ui. Yujto yojtacxo viñaj Pablo chi' to toxo ol chamoc, yuj chi' ix yac' val yip viñ sc'ayb'ancan viñaj Timoteo chi', yic syac'an techaj juntzañ proval viñ sjavi d'a yib'añ, tec'anpax syutej viñ yac'an testigoal sb'a yuj Cristo. Ix yalanpaxb'at viñ yic vach' syutej sb'a viñaj Timoteo yed' Slolonel Dios. Yovalil sc'anab'ajej viñ yilan yopisio, aton alojel vach' ab'ix vach'chom ay eb' ayoch ajc'olal d'a viñ. Ix yalanpaxb'at viñ d'a viñaj Timoteo chi' to max yal yac'anoch sb'a viñ d'a juntzañ telajb'ail malaj b'aj sc'anab'ajaxi, malaj pax jab'oc tas vach' syac'a', yujto a eb' tz'ab'an juntzañ lolonel chi', toñej svach' juviel spensar eb' yuuj.

A yuj juntzañ tic tz'aljib'at d'a viñaj Timoteo chi', yic vach' snacot viñ tastac ix sch'ox viñaj Pablo chi' d'a viñ, aton c'ayb'ub'al, yujto a viñaj Pablo chi', tec'an yutejnac sb'a viñ d'a scal juntzañ yaelal ix ac'jioch d'a yib'añ.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in, schecab' in Jesucristo, yujto icha chi' ix el d'a sc'ool Dios. A Dios yac'naccan sti' to ol yac' co q'uinal d'a junelñej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús. **2** Ach Timoteo, tzin tz'ib'ejb'at jun carta tic d'ayach. Te xajanab'il ach vuuj, icha vuninal aji. Yac'ocab' svach'c'olal co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo d'ayach. Oc'ocab' sc'ool d'ayach, syac'anpax sjunc'olal d'ayach.

Max yal co q'uixvi calanel slolonel Cristo

3 C'ual d'ac'val in lesalvi uuj. Ayic tzin lesalvi d'a juntac el, svac'pax yuj diosal d'a Dios uuj. Te tojol svutej in pensar vac'an servil Dios chi' icha yutejnac eb' in mam vicham. **4** Tzin naancoti to oc'nac ach ayic a cannac vuuj. In gana tzach vil junelxo, yic ol vach' javoc in tzalajc'olal. **5** Vojtac to tzac'val och Cajal Jesús d'a a c'ool, icha yutejnac sb'a ix a nun chichim ix Loida yed' ix a nun ix Eunice. Vojtac to icha yutejnac sb'a eb' ix chi', icha pax chi' tzutej a b'a.

6 Ayic vac'annacq'ue in c'ab' d'a a jolom, ata' yac'nac opisio Dios, yic snachajel uuj tas tzutej ac'an servil. A ticnaic, svalb'at d'ayach to tzac' val ip a munlaj d'a opisio chi'. **7** Mañoc xivc'olal ix yac' Dios d'ayoñ, palta a spoder ix yac'a', yic tec'an scutej co b'a. Ix yac'an co xajanej co b'a. Ix yac'anpax tas scutej quilan co b'a. **8** Yuj chi', mañ ach q'uixvoc alanel yab'ixal Cajal Jesús. Añejtona' mañ ach q'uixvoc pax vuuj, yujto a ticnaic preso vaj yuj Cajal Jesús chi'. Mañ ach xiv ab'an pax syail yuj jun vach' ab'ix yic colnab'il, yujto a Dios van yac'an spoder d'ayach ved'oc. **9** A Dios yac'nac co colnab'il. A' avtannac oñ, yic tzoñ och yicoc. Mañ yujoc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ tas vach' sco c'ulej ix oï colchaji, palta ix el d'a sc'ool Dios to icha chi' tzoï aji, yujto junxoñej caj yed' Cristo. Atax yic manto sb'o jun yolyib'añq'uinal tic, toxonton ay svach'c'olal d'ayoï. **10** Axo yic ix ulec' co Columal Jesucristo, ix checlajel svach'c'olal Dios d'ayoï. A Jesucristo chi' ix ac'an lajvoc spoder chamel. Yuj jun vach' ab'ix yic colnab'il, ix checlajeli to a Cajal Jesús chi' tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej.

11 A Dios ac'annac vopisio yic svalel vach' ab'ix yic colnab'il. A' ac'annac in och schecab'oc Jesucristo, yic vach' tzin ec' in c'ayb'ej eb' mañ israeloc. **12** Yuj chi' svab' syail yuj juntzañ sjavi d'a vib'añ tic. Palta max in q'uixvilaj, yujto vojtac mach ayoch yipoc in c'ool, aton Dios. Vojtac to ay spoder staïvan tas ix vac'och ab'enal d'a yol sc'ab',[a] masanto ol javoc sc'ual sjavi Jesucristo.

13 A juntzañ c'ayb'ub'al valnaccan d'ayach, te yel, yuj chi' tza c'anab'ajej val. A ticnaic, junxoñej caj yed' Cristo Jesús, yuj chi' tzac' val och Cajal chi' d'a a c'ool. Tza xajanej paxi. **14** A juntzañ c'ayb'ub'al ix ac'jioch ab'enal d'a yol a c'ab' yuj Dios, tza tañvej yuj spoder Yespíritu, aton jun ix ac'jioch cajan d'ayoï junjun oï.

15 Ojtactaxoni to a masanil eb' creyente ay d'a yol yic Asia, ix in yactejcan eb' in ch'ocoj. Añejtona' viñaj Figelo yed' viñaj Hermógenes, ix in yactejpaxcan eb' viï. **16** Palta tzin nib'ej to tz'oc' sc'ool Cajal Jesús d'a eb' ay d'a yol spat viñaj Onesíforo, yujto tzijtum el ix yac' snivanil in c'ool viï. Vach'chom preso vaji, palta maj q'uixvoc viï sjavi d'ayin. **17** Ayic ix javi viï d'a Roma tic, ix ec' viï in say d'a smasanil sc'ool, masanto ix in ilchaj yuj viï. **18** A d'a sc'ual sjaub'al Cajal Jesucristo, comonoc ol oc' sc'ool Cajalil d'a viñaj Onesíforo chi'. Ojtac jantac ix oï yac' servil viï d'a choñab' Éfeso, aton b'aj ayach ec' chi'.

Tec'an scutej co b'a

2 **1** A ach tic, icha val to vuninal ach. Tec'an val tzutej a b'a yuj svach'c'olal Dios syac' d'ayoï, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús. **2** Ay juntzañ c'ayb'ub'al ix ab' valan d'a scal eb' tzijtumal creyente, tza c'ayb'ej eb' creyente c'anab'ajum d'ay, aton eb' syal pax sc'ayb'an eb' yetcreyenteal.

3 Icha junoc soldado te vach', icha chi' tzutej a b'a ac'an techaj ab'an syail, yujto van ac'an servil Jesucristo. **4** Q'uinaloc ay junoc soldado ayoch d'a yopisio ticnaic, max yal-laj yac'anb'at sb'a d'a junocxo comon munlajel, yujto añej jun yajalil ix ic'an och soldadoal chi' b'aj snib'ej vach' scan d'a sat. **5** Q'uinaloc ay junoc ayoch d'a junoc tajnel ticnaic, sgana syac' ganar. Palta tato max sc'anab'ajej juntzañ sleyal yic jun tajnel chi', max yac'laj ganar schaan spac. **6** A eb' smunlaj d'a sat sluum, ay yalan yic eb' sb'ab'laj yaman sat smunlajel chi'. **7** A juntzañ svalb'at tic d'ayach, tza na val

[a] **1.12** A d'a tic syala' to a viñaj Pablo ix ac'anoch tas ab'enal d'a yol sc'ab' Dios. Ay juntzañxo traducción tz'alani to ay spoder Dios staïvan masanil tas ix yac'och ab'enal d'a yol sc'ab' viñaj Pablo chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sic'lab'il. Axo Cajal Jesús ol ac'an nachajel uuj smasanil.

8 Tza navalcot Jesucristo, aton yiñtilal viñaj rey David, ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac. Icha chi' syal jun vach' ab'ix yic colnab'il svalel tic. **9** A ticnaic van vab'an syail, yujñej to svalel jun vach' ab'ix tic. Ayoch q'uen cadena d'ayin, ichato te nivan in mul d'a yichañ ley. Palta a slolonel Dios, mañ ayoc och q'uen cadena d'ay icha vaj a in tic. **10** Ay juntzañxo eb' sic'b'iltaxonel yuj Dios. In gana ol scha svach'il Dios chi' eb' qued'oc, yuj chi' svac' techaj masanil juntzañ yaelal sja d'a vib'añ, yic ol scha scolnab'il eb' te nivan yelc'ochi, aton jun tz'ac'ji d'ayoñ d'a junelñej, yujto junxoñej caj yed' Cristo Jesús. **11** A juntzañ lolonel svalb'at d'ayach tic, te yel:

Tato chamnac oñ yed' Cristo, ol oñ aj yed' d'a junelñej.
12 Tato scac' techaj syaelal yed'oc, ol oñ och yajalil yed'oc. Tato ay oñ scala' to mañ oñ yicoc, ol yal paxi to mañ oñ yicoclaj.
13 Tato ay oñ max caq'uelc'och icha tas scala', palta axo, tz'elñejc'och tas syala'. Yujto max yal sq'uexan spensar d'a tas syala'.

A tas sgana Dios sc'ulej eb' tz'ac'an servil

14 Eccot juntzañ svalb'at d'ayach tic sna eb'. Scham val alan d'a eb' d'a yichañ Dios Cajal to max yal-laj scomon telan sb'a eb' yuj juntzañ lolonel malaj jab'oc yopisio. Axo eb' smaclan yab' tas syal eb', ste juviel eb' yuuj. **15** Tzac' val ip a munlaj d'a yic Dios, yic ol yila' to vach' a munlajel, te tojol tzutej alanel slolonel te yel. Tato icha chi' tzutej a b'a, mañ ol ach q'uixvoclaj d'a yichañ. **16** Mañ a comon aq'uejoch a b'a yed' eb' scomon loloni, aton eb' malaj yelc'och tas syala'. Yuj juntzañ comon lolonel chi', toñej svach' b'at eb' d'a scal chucal. **17** Icha junoc yab'il yaxc'a, ste xacchajb'ati, icha chi' tz'aj spucaxb'at juntzañ comon lolonel syal eb' chi'. Icha chi' ix yutej sb'a viñaj Himeneo yed' viñaj Fileto. **18** Yuj chi', ix spatiquejcanel jun c'ayb'ub'al te yel eb' viñ. Slaj yalan eb' viñ to toxo ix pitzvixi eb' chamnac. Yuj tas syal eb' viñ chi', ay eb' somchajel spensar, maxtzac yac'och Cajal Jesucristo eb' d'a sc'ool. **19** Icha yipumal yich junoc pat mañ jab'oc tz'ib'xi, icha chi' yutejnac Dios yac'anem yipumal yich yiglesia. A d'a yiglesia chi' ayoch jun sello, aton jun tz'alan icha tic: A Cajal Jesús toxonton yojtac mach eb' yictaxoni, xchi. Syalanpax icha tic: A mach tz'alani to yic Cristo, yovalil syactejcan masanil chucal, xchi jun sello chi'.

20 A d'a junoc pat nivaquil, mañ jantacoc yamc'ab' ay d'a yool. Ay juntzañ q'uen yamc'ab' chi', nab'a oro yed' plata, te ch'oc yel yopisio. Palta ay juntzañxo yamc'ab' chi', nab'a te' yed' lum luum, a juntzañ chi', comonñej yaji. **21** Icha juntzañ yamc'ab' chi', icha chi' caji. Tato scactejcan masanil chucal, a d'a yichañ Cajal Jesús, te ay quelc'ochi. Añej ay oñ yico'. Te ay copisio yuuj, yujto a tas sgana, lista caj co c'ulani.

22 Iq'uel a b'a d'a scal chucal sc'ulej eb' etquelemal. Te tojol tzutej a b'eyb'al. Añej Cajal Jesús tzac'och d'a a c'ool. Tza xajanan eb' anima. Junc'olal tzutej a b'a. Junxoñej pax

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzutej a b'a yed' eb' malaj jab'oc spaltail d'a yichañ Cajal Jesús, ayic syalan sb'a eb' d'ay. **23** Iq'uel a b'a d'a scal eb' scomon telaj sb'a, aton eb' malaj jab'oc yelc'och tas syala'. Ina ojtac, toñej spitzvi oval yuj tas syal eb' chi'. **24** A mach tz'ac'an servil Cajal Jesús, max yal scomon ac'anoch sb'a d'a scal oval. Yovalil emnaquil syutej sb'a d'a masanil anima. Yovalil vach' syutej sc'ayb'an eb' anima, nivanocab' pax syutej sc'ool. **25** Añejtona', emnaquil syutej eb' yalan d'a eb' schichonoch sc'ool d'ay, yic talaj icha chi' ol ac'joc sna sb'a eb' yuj Dios, axo yojtacanel jun c'ayb'ub'al te yel eb'. **26** Yujto a eb' chi', ichato yamb'il eb' yuj viñ diablo yic sc'ulej eb' icha tas sgana viñ. Palta tato sna sb'a eb', ol colchajcanel eb' d'a yol sc'ab' viñ.

A tas ol b'eyb'alaj d'a lajvub' c'ual

3 **1** Yovalil tzojtaquejeli to ayic manto javi jun lajvub' c'ual, ol javoc jun tiempoal te ay smay. **2** Yujto ay eb' anima munil ol xajanej sb'a sch'ocoj. Añej d'a q'uen tumin ol yac'och spensar eb'. Ol yac' ac'umtaquil eb'. Ol yic'chaañ sb'a eb'. Ol comon b'uchvaj eb' d'a Dios. Mañ ol sc'anab'ajej eb' tas syal smam snun. Chab'c'olal ol scha junoc tas eb'. Te chuc ol yutoc sb'eyb'al eb'. **3** Mañ ol xajanej jab'oc sb'a eb', mañ junoc mach b'aj ol oc' sc'ool eb'. Ol yal chuc eb' d'a spatic eb' quetanimail. Mañ ol sya'ilej snivanil eb'. Icha junoc noc' noc' te ov, icha chi' ol yutoc sb'a eb'. Ol chichonoch sc'ool eb' d'a jantacñej tas vach'. **4** Ayic ol javoc jun tiempoal chi', ol yac'och es eb' d'a yib'añ eb' svach'c'ool. Mañ ol xiv jab'oc eb' sc'ulan chucal. Ol laj yaloch sb'a eb' jelanil. Añej d'a tas sgana snivanil eb' b'aj ol yac'och spensar. Mañ xajanoc Dios yuj eb'. **5** Ol laj yal eb' icha tic: A d'a Dios van cac'anoch co pensar, xcham eb', palta a sb'eyb'al eb' ol ch'oxaneloc to mañoc Dios ayoch yed' eb'.

A achxo jun, tziq'uel a b'a d'a eb' icha chi' syutej sb'a. Mañ junñejoc tzach ec' yed' eb'. **6** A d'a scal eb' chi', ata' ay eb' toñej smontan och eb' ix ix malaj spensar d'a yoltac pat, syac'an musansatil eb' ix eb'. A eb' ix chi', juvinacxoel spensar eb' ix yuj chucal. Tzijtum val juntzañ malaj svach'il snib'ejoch eb' ix, añej pax ta' ayoch spensar eb' ix. **7** A eb' ix chi', masanil tiempo syac'lej eb' ix sc'ayb'an sb'a, palta malaj b'aq'uiñ ol yojtaquejel jun c'ayb'ub'al te yel eb' ix chi'. **8** Icha ajnac schichonoch sc'ool viñaj Janes yed' viñaj Jambres[b] d'a viñaj Moisés, icha pax chi' schichonoch sc'ool eb' anima sval tic d'a jun c'ayb'ub'al te yel. Toxonton juvinaquel spensar eb'. A sb'eyb'al eb' sch'oxaneli to mañoc d'a Dios ayoch spensar eb'. **9** Palta a eb' chi', ol checlajel eb' d'a yichañ eb' anima smasanil to malaj spensar eb', yuj chi' mañ ol yac'laj ganar eb'. Icha ajnac scheclajel eb' viñ chichonnac och sc'ool d'a viñaj Moisés chi', icha chi' ol aj scheclajel eb'.

Slajvub' schecnab'il viñaj Pablo

10 A ach tic, ojtac in c'ayb'ub'al, in b'eyb'al yed' tas ix vutej in pensar. Ix ila' tas ix vutej vac'anoch Cajal Jesús d'a in c'ool. Ix il jantac in nivanc'olal

[b] **3.8** Viñaj Janes yed' viñaj Jambres, am eb' viñ sb'inaj d'a Éxodo 7.11,22; 8.7,19.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' pax tas ix vutej in xajanan eb' anima. **11** Añejtona' ix ila' tas ix vutej in tec'b'an in b'a d'a scal juntzañ tas ix ac'jioch d'a vib'añ d'a choñab' Antioquía, d'a Iconio yed' d'a Listra. Te nivan yaelal ix vab' d'a juntzañ choñab' chi', palta a Cajal Jesús ix in colanel d'a yol sc'ab' masanil. **12** A mach snib'an stojolb'itej sb'eyb'al yujto junxoñej tz'ajcan yed' Cristo Jesús, val yel ol ac'jococh yaelal d'a yib'añ yuj eb' anima. **13** Axo eb' te chuc sb'eyb'al yed' eb' tz'ac'an musansatil eb' anima, ol vach' b'atcan eb' d'a scal chucal chi'. Tz'ac'vi musansatil eb', tz'ac'jipax musansatil eb'.

14 Palta a ach tic, tec'an val tzutej ac'anoch a pensar d'a juntzañ c'ayb'ub'al a c'ayb'ejnac. Ac'ïej och juntzañ c'ayb'ub'al chi' d'a a c'ool, yujto ojtac mach c'ayb'annac ach. **15** Atax yic ix ach cotoch uninal, atax ta' ix a yamoch a c'ayb'an Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Aton Slolonel chi' tz'ac'an jelanb'oc co pensar yic tzoñ colchaji, yuj cac'anoch Cristo Jesús d'a co c'ool. **16** A masanil Slolonel chi', a Dios chi' ix ac'an tz'ib'chajoc, yuj chi' ay yopisio oñ sc'ayb'ani. Ay yopisio oñ scachanoch vaan. Ay yopisio yac'an b'o co pensar. Ay pax yopisio oñ sc'ayb'an d'a tas scutej co tojolb'itan co b'eyb'al. **17** Icha chi' yopisio Slolonel chi', yic a oñ yic oñxo Dios, tz'acan snachajel cuuj, syalñej pax co c'ulan jantacñej tas vach'.

4 **1** Ayic ol javoc Cajal Jesucristo d'a schaelal, ato ta' ol vach' och yajalil. A' ol ch'olb'itan tas yaj masanil eb' anima chamnacxo yed' eb' pitzanto. Yuj chi', d'a yichañ Dios yed' d'a yichañ Cajal Jesucristo, scham val valanb'at d'ayach: **2** Tzalel Slolonel Dios d'a scal eb' anima. Taxoñej sgana eb' syab'i, mato maay, palta tzalñej d'a eb', tza montan eb'. Tza cachan eb' d'a chucal, tzecan sna eb'. Te nivan tzutej a c'ool d'a eb', tza c'ayb'ej pax eb' d'a Slolonel Dios chi'. **3** Yujto a d'a jun tiempoal ol javoc, ay eb' mañxo ol chaan alchaj juntzañ c'ayb'ub'al yel d'a eb'. Mañ jantacoc juntzañ comon lolonel sgana eb' ol yab'i, yuj chi' tzijtum eb' c'ayb'um ol smolb'ejcot eb'. Palta a eb' c'ayb'um chi', añej juntzañ comon lolonel ol yal eb' icha sgana eb' anima. **4** Yuj chi' mañxo ol yac'och schiquin eb' d'a jun c'ayb'ub'al te yel. A d'a juntzañ comon ab'ix ol yac'och spensar eb'. **5** A ach xo, tec'an tzutej a pensar d'a masanil tiempo. Tzac' val techaj ab'an syail. Tzalel vach' ab'ix yic colnab'il d'a scal eb' anima. Munlajañ sic'lab'il, yic vach' malaj tas ol yac' palta d'a opisio chi'.

6 A inxo tic, van sja stiempoal in chami. Icha junoc tas siaj d'a Dios to smiljichamoc, icha chi' ol in ajoc. **7** Icha junoc mach syac' yip d'a junoc tajnel, icha chi' ix vutej in b'a in munlaj d'a yic Dios. Axo ticnaic, ix vac' ganar slajvi vopisio d'a svach'il. D'a masanil tiempo ix in c'anab'ajej juntzañ c'ayb'ub'al b'aj scac'och co c'ool. **8** Axo ticnaic, ay jun spac vic sic'anxo, yujto tojol ix vutej in b'eyb'al. A Cajal Jesús, te tojol spensar, A' ol ch'olb'itan yaj anima smasanil. A d'a jun c'ual chi', ol in cha spac vic d'ay. Mañoc inñej ol in cha spac vico', palta ol scha pax yic eb' snib'an sjaub'al Cajal Jesús d'a schaelal.

Juntzañxo schecnab'il viñaj Pablo

9 In gana tzach cot in il d'a elañchamel **10** yujto ix in yactejcan viñaj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Demas in ch'ocoj. Ix b'at viñ d'a Tesalónica, yujto añej tas ay d'a yol-yib'añq'uinal tic b'aj syac'och spensar viñ. Axo viñ cuc'tac Crescente, a d'a yol yic Galacia ix b'at viñ. Yed' viñ cuc'tac Tito, ix b'at viñ d'a yol yic Dalmacia. **11** Axoñej viñ cuc'tac Lucas ayec' ved'oc. Ayic tzach coti, tza say viñaj Marcos, yic tzic'cot viñ ed'oc, yujto te ay yopisio viñ smunlaj ved'oc d'a yic Cajal Jesús. **12** Axo viñaj Tíquico, a d'a Éfeso ix in check-b'at viñ. **13** Ayic tzach coti, comonoc tzec' ic' jun in pichul jucan vactejnac-can d'a viñaj Carpo d'a choñab' Troas. Tzic'anpaxcot juntzañ ch'añ in libro. A val juntzañxo ch'añ uum te vach', yovalil tzic'cot ch'añ.

14 A viñaj Alejandro, viñ b'oum q'ueen, te chuc ix yutej sb'a viñ d'ayin. Palta a Cajal Jesús ol pac-tzitan d'a viñ. **15** Añejtona' tzil pax a b'a d'a viñ a ach tic, yujto ste chichonoch sc'ool viñ d'a jun ab'ix scalel tic. **16** Ayic ix in c'och d'a yichañ eb' yajal d'a sb'ab'elal yuj valani tas vaji, malaj junoc mach ix och ved'oc. Ix laj b'at eb', ix in yac-tejcan eb' in ch'ocoj. Comonoc mañ ol yac'cot spac jun chi' Dios d'a eb'. **17** Palta axo Cajal Jesús ix och ved'oc. Ix colvaj ved'oc, yuj chi' ix in vach' alejel vach' ab'ix yic colnab'il. A val eb' mañ israeloc, ix yab' eb' smasanil. A junel, ichato yamchajnac in yuj jun noc' choj,[c] ijan schinac in b'at noc', palta a Cajal Jesús colannac in elta d'a yol sti' noc' choj chi'. **18** A Cajalil chi' ol in colanel d'a yol sc'ab' masanil chucal. Ol in svach' tañvani, yic ol in c'och d'a yol sc'ab' d'a sat-chaañ. Nivanocab' yelc'och Cajalil chi' d'a masanil tiempo. Amén.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

19 Svac'b'at stzatzil sc'ol ix canab' Prisca yed' viñ cuc'tac Aquila yed' pax eb' ay d'a yol spat viñ cuc'tac Onesíforo. **20** A viñ cuc'tac Erasto, a d'a Corinto ix can viñ. Axo viñ cuc'-tac Trófimo, a d'a Mileto ix vac'can viñ, yujto penaay viñ. **21** In gana tzach cotcan d'a elañchamel, yacb'an manto ja ñab'ilq'uinal. A viñ cuc'tac Eúbulo tic, syac'b'at stzatzil a c'ool viñ. Icha pax chi' viñ cuc'tac Pudente, viñ cuc'tac Lino, ix canab' Claudia yed' eb' creyente smasanil, syac'paxb'at stzatzil a c'ool eb' ta'.

22 Ayocab' och Cajal Jesucristo ed'oc. Yac'ocab'pax svach'c'olal Dios d'ayex e masanil ta'. Amén.

---

[c] **4.17** A d'a tic sb'inaj sb'eyb'al eb' romano, ay b'aj ix ac'ji eb' ay schucal d'a yichañ viñ gobierno d'a noc' choj, yic schijib'at eb' yuj noc'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A VIÑAJ TITO

Tito sb'i jun carta tic, aton jun carta tic stz'ib'ejb'at viñaj apóstol Pablo d'a viñaj Tito ayec' d'a Creta. Mañ israeloclaj viñ, palta ochnac viñ creyenteal, ix colvaj val viñ yed' viñaj Pablo chi' yalanel vach' ab'ix. Ix can viñ d'a Creta chi' yic smunlaj viñ d'a juntzañ iglesia ay ta'.

A d'a jun carta tic, ay ox macañ nivan yelc'och syala': B'ab'el macañ, tz'alji d'a viñaj Tito chi' yuj tas yovalil syutej sb'eyb'al eb' anciano d'a iglesia chi', syalanpax yuj juntzañ chucal b'eyb'al sb'eyb'alej eb' aj Creta chi'. Schab'il macañ, syal yuj tas tz'aj sc'ayb'aj junjun macañ anima d'a iglesia chi', aton eb' ichamtac vinac, eb' ix chichimtac ix, eb' quelemtac, eb' ix cob'estac yed' eb' checab' yaji. Axo slajvub' macañ syal yuj tas syutej sb'eyb'al eb' creyente smasanil, tz'ac'jib'atpax stzatzil sc'ool eb'.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 **1** A in Pablo in tic, svac' servil Dios. Añejtona' schecab' in pax Jesucristo, yic vach' a eb' sic'b'il-taxonel yuj Dios ol svach' aq'uejoch Cristo eb' d'a sc'ool. Ay vopisio in c'ayb'an eb' d'a jun c'ayb'ub'al te yel, aton jun tzoñ c'ayb'an d'a vach'il. **2** A yuj jun c'ayb'ub'al chi' scac'och yipoc co c'ool to ol co cha co q'uinal d'a junelñej. A Dios malaj b'aj syesej juneloc. Ayic manto sb'o jun yolyib'añq'uinal tic, ix yac'can sti' to ol yac' co q'uinal. **3** A ticnaic, ix javi stiempoal yac'an ojtacajel Slolonel. Yuj chi' ix ac'jioch Slolonel chi' ab'enal d'a yol in c'ab', axo yuj schecnab'il Dios co Columal svaleli. **4** Tic svac'b'at jun in carta tic d'ayach ach Tito. Yel ichato vuninal ach, yujto junñej scutej cac'anoch Cristo d'a co c'ool. Aocab' co Mam Dios yed' Cajalil Jesucristo co Columal syac' svach'c'olal yed' sjun-c'olal d'ayach ta'.

Yopisio viñaj Tito d'a Creta

5 Vac'nac ach can d'a yol yic Creta chi', yic tza vach' b'oej juntzañ tas ayto sb'oi. Tza sic'anpaxelta eb' tz'och ancianoal d'a junjun choñab'. Tza siq'uelta eb' icha vutejnac valancan d'ayach. **6** Tic svalb'at d'ayach tas yovalil sb'eyb'alej eb' tz'och ancianoal chi': Yovalil malaj b'aj say junoc chucal eb', yic max yal yac'jioch junoc tas d'a yib'añ eb'. Yovalil junñej ix yet-b'eyum junjun eb'. Axo yuninal eb', yovalil creyente eb' smasanil. Mañ comonoc say chucal eb'. Mañ ac'um-tacoc syutej sb'a eb'. **7** Yujto a eb' tz'och yilumaloc eb' yetcreyenteal, yovalil te vach'ñej syutej sb'a eb', yujto yilumal smunlajel Dios tz'aj eb'. Max yal axoñej eb' sgana syal yico'. Max yal utzin syutej sc'ool eb'. Mañ uc'umoc añ eb'. Mocab' comon mac'-vaj pax eb'. Añejtona', mocab' yac' ganar stumin eb' d'a spatic chucal. **8** A eb' ay yopisio chi', yovalil vach' syutej sb'a eb' d'a eb' slaj ec' d'ay. Yovalil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

añej tas vach' sc'ulej eb', syilan val sb'a eb'. Te tojol syutej sb'a eb'. Añej d'a Dios syac'och spensar eb'. Yovalil scachoch vaan snivanil eb'. **9** Yovalil a d'a jun c'ayb'ub'al te yel syac'och spensar eb', aton jun sc'ayb'ejnac eb'. Yovalil icha chi' syutej sb'a eb' yic vach' syal stojolb'itan spensar eb' yetcreyenteal eb' yed' jun c'ayb'ub'al te vach', yic pax syal sch'oxanel eb' b'aj ay spaltail eb' chuc yalan d'a spatic co c'ayb'ub'al tic.

10 Yujto tzijtum eb' añeja' yac'an ac'umtaquil. Añej juntzañ tas malaj yelc'och scomon alej eb'. Nañal val eb' somchajel yuj eb'. A d'a scal eb' israel, tzijtum eb' icha chi' syutej sb'a. **11** Yovalil scachjioch vaan eb', yic maxtzac yal eb', yujto yalñej mach junoc pat b'aj tz'ec' eb', tz'ec' eb' yac' somchaj spensar eb' creyente chi'. Slaj ec' eb' sc'ayb'ej eb' anima d'a juntzañ chucal, yic vach' syac' ganar stumin eb' d'a spatic eb'.

12 Ay jun viñ aj Creta chi' te jelan d'a scal eb'. Ix yal viñ icha tic: A eb' vetchoñab' tic, te esalvum eb'. Lajan val eb' icha junoc noc' noc' te ov. Te jaragana eb', añej vael sgana eb' syac'a', xchi viñ. **13** Yel ton val syal viñ. Yuj chi' a ach tic yovalil tza cachoch vaan eb', yic vach' a jun c'ayb'ub'al yel syac'och eb' d'a sc'ool. **14** Tzal d'a eb' yic vach' maxtzac yac'och spensar eb' d'a juntzañ comon ab'ix syal eb' israel yed' pax d'a juntzañ schecnab'il eb' malaj yelc'och jun c'ayb'ub'al yel d'a sat.

15 A oñ tojolb'itab'ilxo co pensar, vach' masanil tas d'ayoñ. Palta axo eb' max ac'anoch d'a sc'ool, eb' malaj svach'iltaxon spensar, malaj junoc tas vach' d'a eb'. Yujto a spensar eb' chi', toxonton chuc. Mañ jab'oc syil sb'a eb' yed' spensar chi'. **16** Slaj yal eb' to yojtac val Dios eb', palta a d'a sb'eyb'al eb' scheclajeli to mañ yojtacoc Dios chi' eb'. B'alaj malaj svach'il eb' d'a yichañ Dios chi', yujto max sc'anab'ajej eb' tas syala'. Yuj chi' toxon max yal sc'ulan junoc tas vach' eb'.

A juntzañ c'ayb'ub'al te yel

2 **1** A achxo tic, tza c'ayb'ej eb' anima d'a tas smoj sc'ayb'aji, aton d'a juntzañ c'ayb'ub'al te yel. **2** Tzal d'a eb' ichamtac vinac to tec'an val syutej spensar eb'. Te vach' syutej sb'a eb', yic vach' ay yelc'och eb' d'a sat eb' yetanimail. Yovalil syil val sb'a eb'. Syac'och val juntzañ c'ayb'ub'al eb' te yel d'a sc'ool. Xajanocab' eb' anima yuj eb'. Tec'anocab' syutej sb'a eb' yab'an syail. **3** Yed' pax eb' ix chichimtac ix, tzal d'a eb' ix to yovalil vach' syutej sb'a eb' ix icha sgana Dios. Mocab' yal specal eb' anima eb' ix. Mocab' uc'umoc añ eb' ix. Yovalil sch'ox vach' b'eyb'al eb' ix, **4** sec yuj chi' ol yal sc'ayb'an eb' ix cob'estac ix eb' ix yic xajanej eb' viñ yetb'eyum eb' ix yed' yune'. **5** Yujto a eb' ix cob'estac ix chi', yovalil syil val sb'a eb' ix. Yovalil tojol syutej sb'eyb'al eb' ix. Yac'ocab' servil yol spat eb' ix. Vach' syutej spensar eb' ix d'a eb' yetanimail. Sc'anab'ajan eb' ix tas syal viñ yetb'eyum. Tato icha chi' syutej sb'a eb' ix, mañ ol b'uchjoc Slolonel Dios.

6 Añejtona', tza cham alej pax d'a eb' viñ quelemtac to yovalil syil val sb'a eb' viñ. **7** A achxo, te vach' tzutej a b'eyb'al yil eb' ta'. Añej juntzañ c'ayb'ub'al te yel tzal d'a eb'. Ayic tza c'ayb'an eb', mañ toñejoc tzach comon loloni. **8** Tojol tzutej a c'ayb'an eb', yic

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vach' max yal yalan eb' to es b'aj tza c'ayb'ej eb' chi'. Tato icha chi', a eb' schichonoch sc'ool d'ayoñ ol q'uix-voquel eb', yujto malaj junoc tas ol yal yalan eb' d'a co patic.

9 Tzalanpax d'a eb' creyente ayoch checab'oc to yovalil sc'anab'ajej spatrón eb'. Vach' syutej sb'a eb' icha sgana spatrón chi'. Max yal spacan sti' viñ eb'. **10** Max yal yelc'an junoc tas eb' d'a viñ. Yovalil te tojol syutej sb'a eb' sch'oxan svach' b'eyb'al. Tato icha chi', ol yil eb' anima to a juntzañ c'ayb'ub'al yic Dios co Columal te vach'. **11** A Dios ix ch'oxan svach'-c'olal d'ayoñ, yic syal tzoñ colchajel co masanil d'a yolyib'añq'uinal tic. **12** Yuj svach'c'olal chi' snachajel cuuj to yovalil scactejcan masanil tas mañ vach'oc d'a yichañ Dios yed' masanil tas malaj svach'il sco nib'ej d'a yol-yib'añq'uinal tic. Yovalil squil val co b'a, te vach' scutej co b'eyb'al. Añejocab' d'a Dios chi' scac'och co pensar. **13** Co tañvejec sjavi jun c'ual tzalajc'olal yic ol ja co Diosal te nivan yelc'ochi, aton co Columal Jesucristo. **14** A ix yac'cham sb'a cuuj, yic tzoñ scolelta d'a yol sc'ab' chucal. A ix ic'anel co mul smasanil, yic vach' añej ayoñ yico', yic vach' añej juntzañ tas vach' sco c'ulej.

15 Tzalel juntzañ tic d'a scal eb' creyente ta'. Tza cuchb'ej eb'. Tza cachoch vaan eb' malaj svach'il sb'eyb'al, yujto a chi' opisio yaji. Te vach' tzutej a b'a, yic malaj eb' ol yal yalan d'a a patic to malaj opisio.

A sb'eyb'al eb' creyente

3 **1** Tzeccot sna eb' creyente chi' ta' to sc'anab'ajej eb' viñ yajal eb'. Yovalil sc'anab'ajej eb' tas syal eb' viñ. Yalñej tas junoc munlajel vach', sb'o'ocab' eb' d'a tzalajc'olal. **2** Mocab' comon b'uchvaj eb' d'a eb' anima. Max yal scomon ac'an oval eb' yed' junocxo mach. Yovalil vach' syutej spensar eb', yovalil emnaquil syutej sb'a eb' d'a eb' anima smasanil.

3 Yujto a d'a yalañtaxo, a oñ tic, malaj jab'oc co pensar. Maj co c'anab'ajej Dios. Te satnac oñto ta'. Ix co c'anab'ajej yalxoñej tas chucal ix co nib'ej. Te malaj svach'il tas ix co b'eyb'alej. Ix chichonoch co c'ool d'a eb' anima yuj tastac ay d'ay. Chacb'il oñ el yuj eb'. Añejtona', ix co chaclaj co b'a junjun oñ. **4** Palta ix sch'ox svach'c'olal Dios co Columal d'ayoñ co masanil. Ix sch'oxani to xajan oñ yuuj. **5** Yuj chi', ix oñ scolo'. Mañ yujoc junoc tas vach' ix co c'ulej ix oñ colchaji, palta yujñej to ix oc' sc'ool Dios d'ayoñ. Ayic ix yic'anel co mul, ichato ix oñ aljixi d'a schaelal. Yuj Yespíritu ix q'uexmaj co pensar. **6** D'a smasanil sc'ool Dios ix yac'cot Yespíritu d'ayoñ yuj co Columal Jesucristo **7** yic vach' yuj val svach'-c'olal tzoñ och vach'il d'a yichañ. Yuj chi', ol yac' co q'uinal d'a junelñej, aton jun scac'och yipoc co c'ool.

8 A juntzañ c'ayb'ub'al tic, te yel. In gana tec'an tzutej a b'a alaneli, yic vach' a eb' tz'ac'anoch Dios d'a sc'ool, ol yac' val och spensar eb' sc'ulan juntzañ tas vach'. A juntzañ lolonel tic, te vach'. Te ay yopisio d'ayoñ co masanil. **9** Palta mañ ac'och a b'a yed' eb' scomon telaj sb'a yuj juntzañ tas malaj b'aj sc'anab'ajaxi, yed' eb' añej yab'ixal smam yicham syala'. Mañ ac' pax och a b'a yed' eb' scomon ac'an oval yed' pax eb' stelaj sb'a yuj ley Moisés. A juntzañ syal eb' chi', malaj jab'oc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yopisio. Nab'añej syixtej sb'a eb' yalani.

10 Tato ay eb' sgana yac'an spoj sb'a eb' creyente, tza cachoch vaan junel chaeloc eb'. Tato max sc'anab'ajej eb', tziq'uel eb' d'a e cal. **11** Yujto ojtac to a eb' icha chi' syutej sb'a, toxon juvinacxoel eb'. Munil yojtacxo eb' to ayxo och d'a yib'añ eb' yuj schucal.

Jun checnab'il d'a viñaj Tito

12 Ol in checb'at viñ cuc'tac Artemas d'ayach, mato a viñ cuc'tac Tíquico ol b'atoc. Ayic sc'och viñ d'ayach, elañchamel tzach b'at d'a choñab' Nicópolis in ila' yujto ata' in gana ay in eq'ui ayic ol ec' ñab'ilq'uinal. **13** Ayic sb'at viñ cuc'tac Zenas, aton viñ licenciado yed' viñ cuc'tac Apolos b'aj sb'ati, tzach colvaj val d'a eb' viñ. Tzac'ñej d'a eb' viñ tas tz'och yuj eb' viñ d'a yoltac b'e. **14** Tza c'ayb'ej eb' quet-creyenteal ta', yic te vach' syutej sb'a eb', slaj colvaj pax eb' d'a eb' meb'a', yic vach' ay yopisio eb' d'a sat Dios.

Stzatzil sc'ool eb' creyente

15 A jantacñej eb' ayec' ved' d'a tic, syac'b'at stzatzil a c'ool eb'. Tzac' stzatzil sc'ool masanil eb' creyente xajan oñ yuj ta'. Yac'ocab' svach'-c'olal Dios d'ayex e masanil ta'. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Scarta San Pablo
D'A VIÑAJ FILEMÓN

Filemón sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejb'at d'a viñaj Filemón. Ojtacab'il viñaj Filemón chi' yuj screyenteal d'a iglesia d'a Colosas. Ay jun schecab' viñ scuchan Onésimo, b'at viñ elelal. Palta yil-lajelta sb'a viñ yed' viñaj Pablo d'a yol preso. Axo ix aji, ix och viñ creyenteal ayic ix yalan vach' ab'ix viñaj Pablo chi' d'a viñ. Ix yalb'at viñaj Pablo chi' d'a viñaj Filemón chi' to syac' nivanc'olal viñaj Onésimo chi' viñ, vach'ocab' syutej viñ schaan viñ sc'ochxi, yujto creyentexo viñ. Yuc'tacxo sb'a eb' viñ d'a sb'i Cristo, xajanocab' viñ yuj viñaj Filemón chi'.

Tz'el yich scarta viñaj Pablo

1 A in Pablo in tic, ay in och d'a preso, yujto svac'och in pensar d'a Cristo Jesús. A in yed' viñ cuc'tac Timoteo, sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayach ach Filemón. Te xajan ach cuuj, yujto quetb'eyum co b'a d'a smunlajel Dios. **2** Tzac' stzatzil sc'ool eb' creyente smolb'ej sb'a d'a a pat. Tzac'pax stzatzil sc'ool ix canab' Apia yed' viñ cuc'tac Arquipo, yujto syac'-pax val yip viñ d'a yic Dios qued'oc. **3** Aocab' co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex ta'.

Xajan Jesús yuj viñaj Filemón

4 Ayic tzin lesalvi, svac' val yuj diosal d'a Dios uuj, **5** yujto svab' d'a tic to tzac' val och Cajal Jesús d'a a c'ool. Svab'i to te xajan Cajalil chi' uuj, tza xajanej pax masanil eb' yicxo Dios. **6** Ay eb' syac'och Cristo d'a sc'ool uuj, yujto ix ac'och d'a a c'ool. Tzin c'an d'a Dios, yic ol vach' nachajel yuj eb' to a Cristo Jesús tz'ac'an masanil tas vach' d'ayoñ. **7** Tzin te tzalaj val uuj ach vuc'tac, yujto tza xajanej eb' ta'. Uuj sjavi snivanil in c'ool d'a tic, yujto tzac' val stzalajc'olal eb' creyente ta'.

Tas sc'an viñaj Pablo yuj viñaj Onésimo

8 Yujto tza xajanej eb' yicxo Dios chi', yuj chi' ijan tzin tec'b'ej in b'a ach in checan yuj tas yovalil tza c'ulej ta'. **9** Palta mantoc tzach vac' mandar. Toñej tzin c'an d'ayach yic ol checlajeloc to sco xajanej co b'a. A in Pablo in tic, icham vinac in xo. A ticnaic, ayinto och d'a preso, yujto svac'och in pensar d'a Cristo Jesús. **10** Tzin c'an val d'ayach yuj viñaj Onésimo, yujto icha vuninal ix aj viñ d'a yol preso tic, yujto ix scha Cristo viñ vuuj.

11 A d'a yalañtaxo ayic ix ach yac'an servil viñ, malaj jab'oc yopisio viñ d'ayach. Axo ticnaic, te ay yopisio viñ d'ayach[a] yed' pax d'ayin. **12** Yuj chi', tic tzin checb'at viñ d'ayach. Tza cha viñ sc'ochi, icha tzutej a chaan in c'ochi. **13** In gana ix aj viñ ved' d'a tic, yic tzin yac' servil

[a] **1.11** Onésimo, syalelc'ochi "Te ay yopisio."

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ, yic ichato a ach tzul in ac' servil d'a yol preso tic. Ay in och d'a preso yujñej to svalel vach' ab'ix yic colnab'il. **14** Palta malaj in gana tzin b'ab'laj b'oej in trato yed' viñ masanto tzin c'anb'ej vab' d'ayach. Yujto in gana, to tz'el val d'a a c'ool tzac' pavor d'ayin yed' viñ, mañ ac'b'iloc pural tzach vutej. **15** Yel toni, ix el viñ elelal d'ayach jaye' c'ual. Palta icham chi' ix aji yic tz'ajxi viñ d'ayach d'a junelñej. **16** A ticnaic mañxo checab'ocñej yaj viñ d'ayach. Másxo nivan yopisio viñ, yujto cuc'tacxo viñ. Te xajanab'il viñ vuuj. A achxo, másxo val tza xajanej viñ ayic ol c'ochxoc viñ d'ayach. Mañ yujoc to a checab' viñ tza xajanej viñ, palta yujto yicxo Cajalil yaj viñ qued'oc.

17 Yuj chi', tato tza na ved'oc to quetb'eyum co b'a, tza cha viñ sc'och ta' ichato a in tzin c'ochi. **18** Tato ay sb'oc viñ d'ayach, ma ay junocxo smul viñ ix ochi, tzac'can d'a in cuenta. **19** A in Pablo in tic ol vac' sb'oc viñ chi' d'ayach, yuj chi' svac' in ti', tzin tz'ib'anpaxb'at d'ayach yed' in c'ab'. Palta ojtac paxi, ichato ay a b'oc d'ayin, yujto vuuj ix a cha Cristo. **20** Yuj chi' vuc'tac, ac' pavor d'ayin d'a sb'i Cajal Jesús. Ac' in tzalajc'olal yuj Cristo.

21 Svalb'at juntzañ tic d'ayach, yujto tza c'anab'ajej val. Vojtac to mañocñej tas svalb'at tic d'ayach ol a c'ulej, palta ol ec' d'a yib'añ a c'ulan juntzañxo tas. **22** Svalpaxb'at junxo tic d'ayach to tzac' lista jab'oc in posado ta'. Talaj icha chi' ol el d'a sc'ool Dios, ol in yac'b'at d'ayex ta', icha tz'aj e c'anan d'a e lesal.

Stzatzil sc'ool viñaj Filemón

23 A viñ cuc'tac Epafras tic, syac'b'at stzatzil a c'ool viñ. Ayto ochta viñ d'a preso tic ved'oc, yujto syac'paxoch spensar viñ d'a Cristo Jesús. **24** Axo eb' smunlaj ved' d'a tic, aton viñaj Marcos, viñaj Aristarco, viñaj Demas yed' viñaj Lucas, syac'paxb'at stzatzil a c'ool eb' viñ.

25 Aocab' Cajal Jesucristo syac' svach'c'olal d'ayex ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Ch'añ Carta
D'A EB' HEBREO

Hebreos sb'i jun carta tic, aton jun carta tic tz'ib'ab'ilb'at d'a juntzañ eb' creyente israel sacleminac yajb'ati, yujto ijan val sjavi schab'c'olal eb' yuj juntzañ yaelal sjavi d'a yib'añ eb' yuj eb' ajc'ool. Spechji b'eyec' eb' yic syactej eb' yac'anoch Dios d'a sc'ool, yic sb'eyb'alejpax juntzañ yicham b'eyb'al eb' icha d'a yalañtaxo. A jun mach tz'ib'annac jun carta tic, jantac c'ayb'ub'al syac' d'a eb', syac'an val yojtaquejel eb' to añej Jesucristo ix ac'jicot yuj Dios.

A d'a jun carta tic syala' to a Jesús Yuninal Dios, yuj chi' yelxo ec'b'al yelc'och d'a yichañ eb' schecab' Dios, d'a yichañ eb' ángel, d'a yichañ viñaj Moisés yed' d'a yichañ viñaj Josué. A val Dios ix alani to a Jesús Sat Sacerdote yaj d'a junelñej. Yelxopax ec'b'al snivanil yelc'och d'a yichañ eb' sacerdote sb'inaj d'a slolonel tz'ib'ab'ilcani. Añej yuj Jesús syal scolchaj masanil anima d'a schucal. Tato syac'och eb' d'a sc'ool, tz'elcancot eb' d'a scal xivc'olal yed' d'a chamel. Añej Jesús syal yac'an colnab'il d'a yel, yuj chi' ay juntzañ sc'ayb'ub'al Dios tz'ib'ab'ilcan d'a slolonel ch'oxnab'il yaji.

A jun mach tz'ib'annacb'at jun carta tic, a tz'alan yuj yab'ixal juntzañ anima d'a slolonel Dios tz'ib'ab'ilcani, yic syojtaquejel juntzañ ab'ix chi' eb' creyente, yic stec'b'ej sb'a eb' masanto d'a slajvub', syac'anpaxoch spensar eb' d'a juntzañ sch'oxnac Cristo. Slajvi juntzañ lolonel tic yed' cachnab'il, aj pensaril yed' stzatzil sc'ool eb' creyente.

A Yuninal Dios ix yac'lab'ej slolon d'ayoñ

1 **1** A d'a peca' tzijtum tas yac'-
lab'ejnac Dios slolon d'a eb' co
mam quicham. Tzijtum el yac'lab'ej-
nac eb' schecab' yalaneli. **2** Axo d'a
slajvub' tiempoal tic, a val Yuninal ix
scheccot yal d'ayoñ. A yed'oc sb'onac
yolyib'añq'uinal tic yed' masanil tas
ay d'ay. Yac'annac paxcanoch masanil
juntzañ chi' d'a yol sc'ab'. **3** A Yuninal
chi' sch'oxan val el snivanil yelc'och
Dios. Te lajanñej spensar yed' Dios chi'.
Yujñej slolonel Yuninal chi', vach'ñej
yec' masanil tasi, yujto a slolonel chi'
te nivan spoder. Ayic ix lajvi yic'an-
canel co mul, ix b'at em c'ojan d'a
svach' c'ab' Dios d'a satchaañ.

Snivanil yelc'och Yuninal Dios

4 A Yuninal Dios chi', ec'alxo ix aj
d'a yichañ eb' ángel, yujto a yopisio
ac'b'il yuj Smam, ec'alxo nivan yel-
c'och d'a yichañ yopisio eb' ángel
chi'. **5** Malaj junoc eb' ángel b'aj ix
yal Dios icha ix aj yalan d'a Yuninal.
Aton ix yalan icha tic:

> A ach tic Vuninal ach. A d'a jun
> c'u tic ix vac' checlajoc to
> Vuninal ach, xchi.

Ayic ix yalanxi Dios icha tic, mañ
yujoc junoc eb' ángel ix yala', palta
yuj Yuninal chi' ix yala':

> A in tic, Mamab'il ol in aj d'ay,
> axo Uninab'il ol aj d'ayin, xchi
> Dios.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

6 Ayic ix schecancot jun pitañ Yuninal
Dios d'a yolyib'añq'uinal tic, ix yalan
yuuj:
Emocab' cuman masanil eb'
vángel d'ay, xchi.
7 Axo yuj eb' ángel yalnac Dios icha
tic:
Svac'och eb' vángel icha ic'al,
axo eb' tzin ac'an servil, svac'och
eb' icha yoc c'aq'uil, xchi.
8 Palta syal pax Dios chi' yuj Yuninal
icha tic:
Ach Dios, Rey achñej d'a
masanil q'uinal. A ach tic, tojol-
ñej tzutej ac'an yajalil d'a yib'añ
eb' ico'.
9 Tzach tzalaji, tato vach' tas
sc'ulej eb' anima, axo tato a
chucal sc'ulej eb' jun, schichon
a c'ool.
Yuj chi', a Dios, aton a Diosal, A'
ix ach sic'aneli, ix yac'an jun
nivan tzalajc'olal d'ayach. A jun
chi', ec'al nivan yelc'och d'a
yichañ icha ix ac'ji d'a eb' ajun
ed'oc, xchi d'a Slolonel Dios chi'.
10 Syalanpax icha tic:
Ach Cajal, atax d'a yichb'anil a
b'onaccanem yich yolyib'añ-
q'uinal tic, a ach pax val lac'an
a b'onaccan satchaañ.
11 Ol satel masanil juntzañ tic, a
achxo jun, ayachñejeq'ui. A jun-
tzañ tic ol ixtaxoc, icha
sc'ab'ic'och junoc c'apac.
12 Ol a q'uexcanel icha val
sq'uexanel junoc sc'a pichul eb'
anima, syumancanel eb'. A
achxo jun, añeja' aji, malaj
b'aq'uiñ ol ach sateloc, xchican
d'a Slolonel Dios chi'.
13 Malaj juneloc ix yal Dios d'a junoc
ángel icha ix yutej yalan d'a Yuninal,
ayic ix yalan icha tic:
Emañ c'ojan d'a in vach' c'ab',
masanto ol vac'canoch eb'
ayoch ajc'olal d'ayach d'a yalañ
oc, xchi d'a Yuninal chi'.
14 A eb' ángel chi', espíritu ton eb',
yac'umalïej servil Dios yaj eb'.
Checb'ilcot eb' yic scolvaj eb' d'ayoñ
a oñ ol co cha co colnab'il d'a
junelïej.

Añejocab' co colnab'il sco na'a

2 **1** Yuj chi' yovalil scac'och co
pensar d'a juntzañ c'ayb'ub'al ix
cab'i, tato maay, jab'jab'il ol oñ sat-
caneloc. **2** A slolonel Dios yalnaccan
eb' ángel d'a eb' co mam quicham d'a
peca', tz'acan ajnac yelc'ochi. A eb'
mañ c'anab'ajannacoc jun lolonel
chi', javinac yaelal d'a yib'añ eb'.
3 Tato icha chi' ajnac eb' chi', ¿tasto
val ol cutoc co colan co b'a tato
squiq'uel co pensar d'a jun co col-
nab'il te nivan yelc'och tic? A val
lac'an Cajal Jesús b'ab'laj aljinac
yab'ixal. Axo eb' ab'annac, sch'oxnac
eb' to yel jun ab'ix tic, ix yalanpax
eb' d'ayoñ. **4** Añejtona' yac'nac pax
testigoal sb'a Dios yuj jun ab'ix tic
ayic sch'oxannac juntzañ milagro
yed' juntzañ tas satub'tac yilji, yic
scheclaji to te yel. Añejtona' ix yac'
pax Espíritu Santo d'ayoñ, ato syala'
tas opisio sgana syac' d'a junjun oñ.

Lajan ix aj Jesucristo qued'oc

5 Van valancot yuj junxo yol-
yib'añq'uinal toto ol javoc. A jun chi',
mañoc d'a yol sc'ab' eb' ángel ol
yac'och Dios. **6** Yujto ay b'aj syal icha
tic d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:
Mamin, ¿tas val jab'oc quel-
c'och a oñ anima oñ tic, yuj chi'
tzoñ a nacoti, tzoñ a tañvan yuj
co vach'iloc?

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

7 Ejminac ix oï utejcan janic' d'a
yichañ eb' ángel ayic ix oï a
b'oani, palta nivan quelc'och
yuj copisio ix ac'a'.
8 Ix ac'anoch masanil tastac
b'ob'il uuj d'a yol co c'ab', xchi
d'a Slolonel chi'.
Yuj chi', ayic ix yac'anoch masanil
tas Dios d'a yol co c'ab', malaj junoc
tas maj yac'can ochi. A ticnaic maxto
quilochlaj tato ix can masanil d'a yol
co c'ab'. **9** Palta squiloch Jesús to
lajan ajnac qued'oc, yuj chi' a d'ay
tz'elc'och masanil tas tz'ib'ab'ilcan
chi', vach'chom malaj val ix aj yel-
c'och junoc tiempoal d'a yichañ eb'
ángel yuj Dios, ayic ul yac'annacoch
sb'a animail. Yuj svach'c'olal Dios,
yuj chi' ix el d'a sc'ool scham Jesús
cuuj co masanil. Axo ticnaic, te ec'-
b'al svach'il ix aji, te nivan yelc'ochi,
yujto ix yab' syail ayic ix chami.
10 Masanil tas b'ob'il yuj Dios,
yuuj aypaxeq'ui. Snib'ej to masanil
eb' yuninal ol c'och b'aj ay
stziquiquial. Yuj chi' yovalil ix yab'
syail Jesús co Columal, icha chi' ix
aj stz'acvielc'och yuj Dios. A Jesús
chi' ix ac'anem yich co colnab'il.
11 A oï yic oïxo Dios, junïej co
Mam yed' jun ix oï ac'anoch yicoc
Dios chi'. Yuj chi' a Yuninal Dios
chi', max q'uixvilaj oï yalan yuc'-
tacoc ma yanab'oc. **12** Icha tic ix yal
d'a Smam d'a Slolonel Dios
Tz'ib'ab'ilcani:

> Ol valel ab'ixal d'a eb' vet-
> choñab'. Ayic ol smolb'an sb'a
> eb', ol ach in b'itej d'a scal eb',
> xchi.

13 Yalannac pax icha tic:

> A Dios ol vac'och yipoc in c'ool,
> xchi.

Añejtona' syalanpax icha tic:

> Ayinñej ec' d'a tic yed' eb'
> vuninal ix yac' Dios d'ayin, xchi
> d'a Slolonel Dios chi'.

14 A oï tzoï och yuninaloc Dios,
chamelb'a yaj co nivanil tic. Yuj chi'
yovalil ix och pax snivanil Jesús
chamelb'ail icha co nivanil tic. Yuj
chi' ayic ix chami, ix yac' lajvoc
yopisio jun viï ay spoder smilvaji,
aton viï diablo. **15** A d'a yalañtaxo,
ichato ayoï och schecab'oc viï
diablo chi', yujto tzoï xiv co chami,
palta a Jesús ix oï ac'ancanel d'a
libre. **16** Val yel, mañ yicoc scol eb'
ángel ix uleq'ui, palta cuuj a oï yiñtil
oï viñaj Abraham tic. **17** Yuj chi',
yovalil lajan ix aj qued'oc a oï yuc'-
tac oï tic, yic vach' tz'oc' sc'ool
d'ayoï, yic pax sc'anab'ajej yopisio
d'a Sat Sacerdoteal d'a yichañ Dios,
yic a' stupanel co mul. **18** Ix yab' val
syail, ayic ix ac'ji proval. Yuj chi' a
ticnaic syal scolvaj qued'oc ayic tzoï
ac'ji proval.

Ec'al yelc'och Jesús d'a yichañ viñaj Moisés

3 **1** Ex vuc'tac ex vanab', yic exxo
Dios ved'oc, yujto A' avtannac
oï och yicoc. Yuj chi' co vach'
aq'uejecoch co pensar d'a Cristo
Jesús, yujto schecab' Dios yaj d'ayoï.
Sat Sacerdote pax yaji, icha syal co
c'ayb'ub'al chab'il cuuj. **2** A Jesús
c'anab'ajum ix yutej sb'a d'a jun ix
ac'an yopisio, icha yutejnac viñaj
Moisés sc'anab'ajan d'a scal eb'
yuninal Dios smasanil yed'oc. **3** A
junoc b'oum pat, más ec'al d'a jun
pat sb'o chi'. Ichaton chi' Jesús, más
ec'al d'a yichañ viñaj Moisés chi'.
4 Junjun te' pat, ay mach sb'oan te'.
Palta a masanil tasi, a Dios b'ojinac.
5 A viñaj Moisés chi', sc'anab'ajejnac

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ yac'an servil d'a scal masanil eb' yuninal Dios yed'oc, yujto yac'umal servil Dios yaj viñ. Ayocto yac'annac testigoal sb'a viñ yuj juntzañ tas d'iñan yalan Dios. **6** Palta a Cristo ix sc'anab'ajej, yujto Yuninal Dios. A' ayoch Yajalil d'a yib'añ eb' yico', aton eb' yuninalxo Dios yed'oc. Tato tec'an scutej cac'anoch d'a co c'ool, tzoñ tzalaj pax yuj jun ayoch yipoc co c'ool, yuninal oñ ton Dios syal chi'.

Ay jun ic'oj ip yic eb' yuninal Dios

7 Yuj chi', icha syalcan Yespíritu Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

> A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios,
> **8** mañ e pitej e b'a icha yutejnac sb'a eb' e mam eyicham, a eb' chi', spitejnac sb'a eb' d'ayin d'a tz'inan luum, yac'annac in proval eb' ta'.
> **9** Vach'chom 40 ab'il yilnac juntzañ milagro eb' in b'onac, palta añeja' yac'lejnac in proval eb'.
> **10** Yuj chi' cotnac voval, valannac yuj eb': Masanil tiempo ch'ocñej b'aj ayoch spensar eb'. Toxonton malaj sgana eb' yojtacanel in c'olb'al, xin chi.
> **11** Yuj chi', cotnac voval d'a eb'. Vac'annac in ti' to mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol aj eb', xchi Dios d'a slolonel chi'.

12 Ex vuc'tac ex vanab', tzeya'ilej val e b'a, yic malaj junoc ex tze pitej e b'a yuj e chab'c'olal, yuj chi' tze patiquejel Dios pitzan. **13** Yacb'an tzato yala', slaj eyac'laj e tec'anil junjun ex d'a junjun c'u, yic vach' malaj ex tzex juviel yuj chucal, malaj ex tzex pitb'iel yuuj. **14** Yujto atax d'a sb'ab'elal cac'nacoch Cristo yipoc co c'ool. Tato añeja' tec'an scutej co b'a cac'anoch yipoc co c'ool masanto d'a slajvub', ay calan quic yed'oc syal chi'.

> **15** Yujto icha chi' yaj stz'ib'ajcani:
> A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios, mañ e pitej e b'a, icha yutejnac sb'a eb' e mam eyicham, ayic spitannac sb'a eb' d'ayin, xchicani.

16 ¿Mach eb' ab'annac slolonel Dios tze na'a, slajvi chi' spitannac sb'a eb' d'ay? Aton masanil eb' coljinac elta yuj viñaj Moisés d'a Egipto. **17** ¿Mach eb' b'aj 40 ab'il cotnac yoval Dios tze na'a? Aton eb' ochnac smul d'ay, yuj chi' chamnac eb' d'a tz'inan luum chi'. **18** ¿Mach eb' b'aj yac'nac sti' Dios to mañ ol c'och eb' b'aj junc'olalñej ol aj tze na'a? Aton eb' mañ c'anab'ajannacoc d'ay. **19** Yuj chi' snachajel cuuj to maj ochlaj eb' b'aj junc'olalñej tz'aj chi', yujto maj sc'anab'ajej eb'.

4 **1** Yalnaccan Dios to ol yal co c'och b'aj ay junc'olal. Yuj chi' yovalil squil co b'a, yic malaj junoc oñ mañ ol oñ tzac'van co c'och b'aj ay junc'olal chi'. **2** Yujto alb'ilxo vach' ab'ix yic colnab'il d'ayoñ, icha aj yaljinac d'a eb'. Palta nab'añej aljinac jun ab'ix chi' d'a eb', yujto maj yac'och eb' d'a sc'ool ayic yab'annac eb'. **3** Palta a oñxo tic, junc'olalxo caji, yujto scac'och d'a co c'ool. Icha tic ajnac yalan Dios yuj eb' co mam quicham chi':

> Vac'nac in ti' to mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol ajoc, xchi.

Axo Dios, atax yic slajvinac sb'oan yolyib'añq'uinal tic, ochnac vaan smunlaji. **4** A Slolonel Dios

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Tz'ib'ab'ilcani, a' tz'alan yuj yuquil c'ual icha tic:

> A d'a yuquil c'ual sb'oan yol-yib'añq'uinal tic Dios, ix och vaan smunlaji, xchi.

5 Syalanpax icha tic:

> Mañ ol och eb' d'a jun lum luum b'aj junc'olalñej ol ajoc, xchi.

6 A eb' chi' b'ab'laj ab'annac jun vach' ab'ix yic colnab'il tic, palta maj c'ochlaj eb' b'aj junc'olalñej tz'aj chi' yujto maj sc'anab'ajej eb'. Palta yovalil ay mach ol c'och b'aj ay junc'olal icha yalnaccan chi'. **7** Yujto ix sch'ox junxo tiempoal Dios, aton jun tiempoal b'aj ayoñ ec' tic. Yujto pecatax yalnaccan yuj jun b'aj ay junc'olal chi', schecannac yal viñaj David icha ix vala', b'aj syal icha tic:

> A d'a jun c'u tic, tato tzeyab' tas syal Dios, mañ e pitej e b'a d'ay, xchi.

8 Q'uinaloc c'ochnac eb' quetisraelal yuj viñaj Josué b'aj ay junc'olal chi', majxom yal Dios tato tzato yal coch b'aj ay junxo junc'olal chi'. **9** Yuj chi', a oñ yicoñxo Dios tic, ayto val jun b'aj ay junc'olal ol yac' d'ayoñ. **10** Yujto ayic ol yac'an jun chi' Dios d'ayoñ, icha ajnac yoch vaan smunlaji, icha chi' ol aj coch vaan co munlaji. **11** Yuj chi', caq'uec val quip cac'anoch Dios d'a co c'ool yic ol oñ och d'a junc'olal chi'. Malajocab' junoc oñ sco b'eyb'alej sb'eyb'al eb' spitejnac sb'a chi'.

12 A slolonel Dios, pitzan yaji, ay spoder. Lajan slolonel chi' icha junoc q'uen espada jay ye d'a schab'il pac'añ. Yuj chi', ichato stecjioch d'a co pixan yed' d'a co pensar masanto scheclajelta tas caj junjun oñ. Yujto a sch'oxanelta tas sco na'a yed' tas sco nib'ej. **13** Malaj junoc mach syal sc'ub'anel sb'a d'a Dios. Yujto chequelñej masanil tas d'a yichañ, aton d'ay ol cac' entregar co cuenta.

A Jesús, tz'ac'anoch co ti' d'a Dios

14 Ay val jun tz'ac'anoch co ti' d'a Dios, te nivan yelc'ochi, aton Jesús, Yuninal. A' ix c'och d'a satchaañ d'a yichañ Dios. Yuj chi' yovalil tec'an scutej co b'a cac'anoch co c'ool d'a jun c'ayb'ub'al ix co cha'a. **15** A jun tz'ac'anoch co ti' d'a Dios, a' tz'oc' sc'ool d'ayoñ ayic malaj quip, yujto lajan ix utaj yac'ji proval ichoc oñ tic, palta malaj juneloc ix och smul. **16** Yuj chi', max oñ xiv co c'och d'a yichañ Dios b'aj scheclaj svach'c'olal, yic tz'oc' sc'ool d'ayoñ ta', syac'anpax svach'c'olal d'ayoñ ayic te malaj svach'il caji.

5 **1** A junjun eb' sat sacerdote a d'a co cal a oñ anima oñ tic sic'jielta eb'. Tz'ac'ji yopisio eb' yac'anoch co ti' d'a Dios, syac'an ofrenda eb' yed' silab' sñusji yuj co mul. **2** Lajan eb' sat sacerdote chi' qued'oc, yujto malaj stec'anil eb'. Yuj chi' syal nivan syutej sc'ool eb' d'a eb' max nachajel yuuj yed' d'a eb' tz'em d'a junoc spaltail. **3** A eb' sat sacerdote chi', animañej eb', yuj chi' yovalil syac'pax juntzañ silab' ñusb'il chi' eb' yuj smul, icha juntzañ silab' syac' eb' yuj smul eb' anima.

4 Malaj junoc mach scomon aq'uejoch sb'a d'a jun opisio chi'. Añej eb' avtab'il yuj Dios syal yochi, icha ajnac viñaj Aarón yuj Dios d'a peca'. **5** Icha pax chi' Cristo, maj yac'ochlaj sb'a sat sacerdoteal d'a yol yico', palta a Dios ix ac'anoch yopisio. Icha tic ix yutej yalan d'ay:

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A ach tic, Vuninal ach. A d'a jun
c'u tic, ix vac' checlajoc to
Vuninal ach, xchi.
6 Añeja', ay pax b'aj icha tic syalcan
d'a Slolonel:
Sacerdote achñej d'a junelñej,
icha yopisio viñaj Melquisedec,
xchi Dios chi' d'ay.
7 Ayic ix ec' Jesús d'a yolyib'añ-
q'uinal tic, te chaañ ix lesalvi, ix
oq'ui ayic ix sc'anan tas d'a Dios,
aton jun ay spoder scolanelta d'a yol
sc'ab' chamel. Ix ab'ji slesal chi',
yujto te nanam ix yutej sb'a d'ay.
8 Vach'chom Yuninal Dios, palta yuj
juntzañ yaelal ix yab'i snachajel yuuj
chajtil syutej sc'anab'ajani. **9** Ayic ix
yic'anelc'och sb'a masanil tas nab'il
yuuj, ix ac'ji yopisio yac'an colnab'il
d'a junelñej d'a masanil eb'
sc'anab'ajan tas syala'. **10** Yuj chi' a
Dios ix ac'an yopisio yoch sat sacer-
doteal icha yopisio viñaj Melquisedec
d'a peca'.

Ay smay co meltzajxi d'a co patic

11 Tzijtumto tas in gana sval
d'ayex yuj jun tic, palta ajaltac calani
tas syalelc'ochi, yujto te pural
snachajel eyuuj. **12** Ayxo stiempoal
eyac'an och d'a e c'ool. Smoj to tzaxo
e c'ayb'ej eb' yicxo Dios ticnaic. Palta
ina añej juntzañ sc'ayb'ub'al Dios
mañ ajaltacoc tze nib'ej tz'alchajxi
d'ayex, yujto maxto canlaj eyuuj.
Mantalaj e tec'anil, lajan ex icha
junoc nene' unin vanto schuni, maxto
ujilaj sva'i. **13** A juntzañ c'ayb'ub'al
chi', icha lech, ichñej ta'. Yuj chi' a
eb' sgana yab'an juntzañ chi', añeja'
lajan eb' icha junoc nene' unin.
Añeja' maxto nachajel yuj eb' tas
scutej co tojolb'itan co b'eyb'al.
14 Axo juntzañ c'ayb'ub'al pural
snachajeli, lajan icha tas syab'lej eb'
icham anima. Yuj chi', a eb' sc'ayb'an
juntzañ chi', aton eb' tec'anxo spen-
sar. C'aynac eb' snaaneli b'aja jun-
tzañ tas vach' yed' juntzañ chuc.

6 **1** Axo ticnaic, caq'uec quip co
b'at d'a quichañ, yic stec'c'aj co
pensar. A ticnaic canocab' juntzañ
b'ab'el c'ayb'ub'al syal yuj Cristo.
Mocxob' co c'ayb'ejeclaj juntzañ
b'ab'el c'ayb'ub'al ol val tic. Aton jun-
tzañ tz'alani to sco na co b'a d'a jun
b'eyb'al tzoñ ic'anb'at d'a chamel,
aton jun b'eyb'al max yal oñ scolani.
Syalanxi to scac'och Dios d'a co c'ool.
2 Syalanpax yuj bautismo. Syalanxi
yuj eb' syaq'uec' sc'ab' d'a co jolom
ayic tz'och copisio. Syalanxi to ol oñ
pitzvocxi d'a scal eb' chamnac.
Syalanxi to ol cot yaelal d'a yib'añ eb'
anima d'a junelñej. Aton juntzañ c'ay-
b'ub'al tic, c'ocb'ilxo cab'ani. **3** A tic-
naic, ayto val juntzañxo ol co c'ayb'ej
tato syal sc'ool co Mam Dios.

4 A oñxo tic, ichato tz'ictajab'ilxo
co pensar. Chab'ilxo jun silab' Dios te
vach' cuuj. Ay calan quic d'a Espíritu
Santo. **5** Cojtacxo svach'il slolonel
Dios. Cojtacxo spoder ol checlaj d'a
jun tiempo toto ol javoc. **6** Yuj chi',
tato ay mach syiq'uel sb'a d'a Cristo,
maxtzac yal smeltzaj junelxo yic sna
sb'a. Yujto ayic smeltzaj d'a spatic,
syalelc'ochi to a val lac'an van
yac'anoch Yuninal Dios d'a spenec te'
culus junelxo. Van yac'an q'uixvelal
sb'a d'a yichañ eb' anima. **7** Yujto a
oñ tic, lajan oñ icha lum luum. Ayic
syac'an ñab', syuc'b'at a' luum. Ay
lum luum vach' avb'en syac' d'a eb'
smunlaj d'a sat. Yuj chi' syac' svach'-
c'olal Dios d'a luum. **8** Ay pax lum
luum nab'a q'uiix, nab'a añ c'ultacñej
sq'uib' d'a sat. Malaj jab'oc syaxil.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yuj chi' scatab'aj luum yuj Dios, axo d'a slajvub'alxo, stz'ab'at luum smasanil.

A tas scac'och yipoc co c'ool

9 Palta a ex, ex xajanab'il cuuj, vach'chom scalb'at juntzañ tic d'ayex, palta scac'och yipoc co c'ool to mañ ex lajanoc yed' eb' scal tic, palta ol checlajel juntzañ vach'il d'ayex sch'oxani to ay e colnab'il. **10** Yujto a Dios tojol spensar. Mañ ol satlaj sc'ool d'a juntzañ tas ix e c'ulej yed' chajtil ix aj e xajanani, ayic ix ex colvaj d'a eb' yicxo Dios. Añejtona' tze c'ulejñej paxi. **11** Palta co gana to tze c'ulejñej juntzañ tic d'a masanil tiempo, yic vach' tz'acan ol e cha jun spac van e tañvani. **12** Co gana to mañ jaraganaoc tzeyutej e b'a d'a yic Dios. B'eyb'alejec sb'eyb'al eb' syac' val och sc'ool d'ay, eb' tec'an val syutej sb'a, yujto a eb' icha chi' syutej sb'a, van schaan juntzañ tas yalnaccan Dios to ol yac' d'a eb'.

13 Ayic yac'annac sti' Dios d'a viñaj Abraham d'a peca', munil A' slocnac sb'i, yujto malaj junoc mach ec'al d'a yichañ. Yuj chi' mañ slocnacoc junocxo b'i. **14** Yalnac icha tic d'a viñ: Val yel nivan in vach'c'olal ol vac' d'ayach. Tzijtum iñtilal ol vac'can pitzvoqueli, xchi d'a viñ. **15** Axo viñaj Abraham chi', nivan yutejnac sc'ool viñ stañvani, yuj chi' schanac jun b'aj yac'nac sti' Dios chi' viñ. **16** Ayic sco locan sb'i junoc mach, añej junoc mach ec'al d'a quichañ sco loco'. Ayic scalan junoc tas te yel, sco loc sb'i junoc mach, yic mañxa mach stelaj sb'a qued'oc. **17** Añejtona', icha chi' yutejnac Dios yac'an sti', munil slocnac sb'a sch'ocoj, yujto sgana sch'ox d'ayoñ to yel ol quiquej tas b'aj yac'nac sti', malaj jab'oc tas ol sq'uexa'. **18** Yujto slocnac sb'i Dios ayic yac'annac sti', yuj chi' a tas yalnac, malaj b'aq'uiñ ol q'uexmajoc, yujto max yesejlaj. A tas yalnac chi', syac' val snivanil co c'ool, yujto a oñ tic cac'nacoch co b'a d'a yol sc'ab' yic tzoñ scolo'. Van co tañvani tas ol yac' d'ayoñ, yuj chi' a scac'och yipoc co c'ool. **19** Te tec'an yaj co pensar ticnaic, yujto scac'och jun chi' yipoc co c'ool. Lajan yaj icha junoc barco te ay yip syamnub' syamanoch vaan. A jun ayoch yipoc co c'ool chi', ayxo och d'a spatic och c'apac smacul snañal yol stemplo Dios ay d'a satchaañ. **20** Ata' b'ab'el ochnac Jesús d'a quichañ yic sjacan d'ayoñ. Yujto malaj b'aq'uiñ ol yactej yoch Sacerdoteal, icha yopisio viñaj Melquisedec.

A Jesús Sat Sacerdote icha yopisio viñaj Melquisedec

7 **1** A viñaj Melquisedec chi',[a] rey viñ d'a choñab' Salem d'a peca'. Yac'nac sacerdoteal viñ d'a Dios, aton Dios te nivan yelc'och d'a yichañ masanil. A junel, xid'ec' viñaj Abraham yac' oval yed' juntzañ eb' rey, yac'ji ganar eb' yuj viñ. Axo yic spaxta viñ, axo viñaj Melquisedec chi' xid' c'uman viñ d'a yol b'e. Sc'anan svach'c'olal Dios viñ d'a yib'añ viñaj Abraham chi'. **2** Axo viñaj Abraham chi' ac'an sdiezmoal jantacñej tas yac' ganar d'a jun oval chi' d'a viñaj Melquisedec chi'. A sb'i viñ chi' syalelc'ochi, rey te tojol.

[a] **7.1** Tz'ilchaj pax yab'ixal viñaj Melquisedec tic d'a Génesis 14.18-20.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Añejtona' sreyal pax choñab' Salem. A Salem syalelc'ochi, junc'olal. Yuj chi' scuchan pax viñ sreyal junc'olal. **3** Mañ chequeloc mach smam snun viñ, mach pax smam yicham viñ. Malaj b'aj syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan yuj yaljub'al viñ yed' pax yuj schamel viñ. Yuj chi' sch'oxnab'il Yuninal Dios yaj viñ, yujto ochnac viñ sacerdoteal d'a masanil tiempo.

4 Nachajocab'el eyuuj ticnaic to te nivan yelc'och viñaj Melquisedec chi'. Yujto yac'nac sdiezmoal masanil tas xid' yac'nac ganar viñ co mam quicham Abraham d'a viñ. **5** Syal d'a ley Moisés to a eb' sacerdote, aton eb' yiñtilal Leví, ay yalan yic eb' schaan sdiezmoal masanil tas ay d'a eb' quetchoñab', vach'chom yiñtilal Abraham eb' yed' eb'. **6** Axo viñaj Melquisedec chi', vach'chom mañ yiñtilaloc Leví yaj viñ, palta schanac sdiezmo viñaj Abraham chi' viñ, aton viñ b'aj yac'nac sti' Dios. Sc'anannac svach'c'olal Dios viñ d'a yib'añ viñaj Abraham chi'. **7** Cojtac to a mach sc'anan svach'c'olal Dios d'a yib'añ junocxo anima, más nivan yelc'och d'a yichañ jun schaan svach'c'olal Dios chi'. **8** A ticnaic, a eb' schaan sdiezmo eb' quetchoñab', chamelb'a anima yaj eb'. Palta a Slolonel Dios tz'alani to ichato pitzanto viñaj Melquisedec chi'. **9** A d'a peca', a viñaj Leví chaannac sdiezmo eb' quetchoñab', palta syal calani to a viñ ac'annac sdiezmo d'a viñaj Melquisedec chi' ayic yac'annac yic viñaj Abraham d'a viñ. **10** Yujto ayic xid'naquec' viñaj Melquisedec chi' sc'umej viñaj Abraham chi', manto aljilaj viñaj Leví chi'. Aytooch viñ d'a snivanil viñaj Abraham chi', yujto a viñ ay yiñtil viñ.

11 A eb' co mam quicham a d'a yol sc'ab' eb' sacerdote yiñtilcan viñaj Aarón, viñ cotnac d'a yiñtilal viñaj Leví schanac ley Moisés eb'. Q'uinaloc tato ix yal sb'oan spensar eb' quetchoñab' chi' eb' d'a yichañ Dios, ¿tasto val yuj ix och junxo sacerdote icha yopisio viñaj Melquisedec, mañ ichaoc ajnac viñaj Aarón chi'? **12** Tato ix q'uexvi stzolal smunlaj eb' sacerdote chi', yovalil pax sq'uexvi ley Moisés syal chi'. **13** A jun van yalji tic, aton Cajal Jesús. A Cajal tic, mañoc viñaj Leví ay yiñtilal. Ch'oc junxo macañ eb' israel ay yiñtilal. A d'a scal jun macañ eb' chi', malaj junoc eb' ix och sacerdoteal. **14** Cojtac to a Cajal chi', a viñaj Judá ay yiñtilcani. Axo viñaj Moisés, malaj tas yalnaccan viñ, tato ay junoc eb' yiñtilal viñaj Judá chi' syal yoch sacerdoteal.

15 Snachaj val el jun tic cuuj, yujto a junxo sacerdote janac, aton Cajal Jesús, jun lajan yaj yed' viñaj Melquisedec. **16** Ix och Cristo sacerdoteal yujto malaj b'aq'uiñ ol chamoc, mañ yujoc to d'a junoc iñtilal sic'b'ilcanel icha yalan ley ix coti. **17** Yujto ix yal Dios d'ay:

> Malaj b'aq'uiñ ol actej och
> Sacerdoteal, icha yopisio viñaj
> Melquisedec, xchi d'ay.

18 Yuj chi', a jun ley d'a yalañtaxo, lajvinac yopisio, yujto malaj tz'ochi. Nab'añej ayeq'ui. **19** Malaj junoc mach b'onac spensar yuj jun ley chi'. Palta ay junxo ec'al svach'il ochnac sq'uexuloc. Aton jun chi' ayoch yipoc co c'ool. Yujñej jun chi' syal co nitzanoch co b'a d'a stz'ey Dios.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

20 Ayic ix sb'oan jun tic Dios, loc-
b'il val sb'i yuuj. **21** Ayic ix och
yopisio eb' sacerdote d'a peca', maj
sloclaj sb'i Dios chi'. Palta ayic ix och
Cristo sacerdoteal, ato ta' ix sloc sb'i.
Yujto tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios
icha tic:

> Ix yac' sti' Cajal, malaj b'aq'uiñ
> ol sq'uexa', yalnaccan icha tic:
> Malaj b'aq'uiñ ol actej och
> Sacerdoteal, icha yopisio viñaj
> Melquisedec, xchicani.

22 A junxo strato yac'nac chi', ec'to
svach'il d'a yichañ jun sb'ab'laj
aq'uejnac. Axo Jesús tz'ac'anelc'och
jun trato chi'. **23** Vach'chom tzijtum
eb' sacerdote ochnac d'a jun opisio
chi', palta mañ junoc eb' munlajnac
d'a masanil tiempo, yujto scham eb'.
24 Palta axo Jesús chi', mañxalaj
b'aq'uiñ ol chamoc. Yuj chi' masanil
tiempo ay yopisio yac'anoch co ti'
d'a Dios. **25** Yuj chi', a oñ ix oñ ac'-
jioch yicoc Dios yuuj, syal tzoñ col-
chaj yuuj d'a junelñej, yujto
pitzanñej d'a junelñej, yic stevi d'a
Dios cuuj.

26 Yuj chi', ayton val yopisio
jun sat sacerdote chi' d'ayoñ, aton
jun vach'ñej toni. Malaj jab'oc
schucal ma smul ochnac. Mañ
lajanoc yed' eb' ajmul. A Dios ix
ic'anchaañ d'a yib'añ eb' ay d'a
satchaañ. **27** Mañ lajanoc icha jun-
tzañxo eb' sat sacerdote. Yujto a
eb' chi' yovalil syac' juntzañ silab'
eb' sñuschaj d'a junjun c'u. Sb'ab'-
laj aq'uej yic eb' yuj smul, ichato
chi' syac'anpax eb' yuj smul eb'
yetanimail, palta a Jesús, junelñej
ix yac' jun silab' yuj co mul co
masanil, aton yic ix yac'anoch sb'a
d'a yol sc'ab' chamel cuuj. **28** A
eb' ochnac sat sacerdoteal yuj ley
Moisés, anima eb', ay spaltail eb'.
Palta ayic ix lajvi yopisio jun ley
chi', ix yaq'uelc'och jun sti' Dios
yac'naccani, aton yac'annac yopisio
junxo sat sacerdote, aton Yuninal,
jun ix ac'anelc'och masanil tas
nab'il yuj Dios chi'.

A jun schab'il strato Dios

8 **1** Aton juntzañ ix val tic, in gana
snachajel eyuuj to icha chi' yaj
jun co sat sacerdote chi'. C'ojanxoem
d'a svach' c'ab' Dios b'aj ay d'a sat-
chaañ ticnaic. **2** Van smunlajoch d'a
yopisio chi' d'a yol stemplo Dios te
yel, aton jun a val lac'an Cajal chi'
b'oannac. Mañoc eb' anima b'oannac.
3 Junjun eb' sat sacerdote, ay yopisio
eb' yac'an juntzañ ofrenda d'a Dios
yed' juntzañ silab' sñusji. Yuj chi',
yovalil ay pax tas syac' Cristo chi' d'a
Dios. **4** Q'uinaloc añeja' ayec' d'a yol-
yib'añq'uinal tic ticnaic, mañxom
oclaj sacerdote yaj d'a Dios, yujto ay
juntzañxo eb' sacerdote ay yopisio
yac'an juntzañ ofrenda icha syal ley
Moisés. **5** Palta ch'oxnab'ilñej yaj
yopisio eb' chi' d'a tas ay d'a sat-
chaañ, ichato yeñulñej yaji. Cojtac to
toñej ch'oxnab'il yaji, yujto ayic
manto b'oji scajnub' Dios yuj viñaj
Moisés chi', yal Dios chi' d'a viñ:
Ab'i, tza b'o masanil icha val jun
yechel in ch'oxnac d'ayach d'a jolom
vitz tic, xchi d'a viñ. **6** Palta a jun co
sat sacerdote ticnaic, ec'al svach'il
yopisio d'a yichañ yopisio eb' chi'.
Yujto a tz'ac'anelc'och jun strato Dios
yac'nac d'ayoñ. A jun strato chi', más
vach' d'a yichañ jun b'ab'el, yujto a
juntzañ tas b'aj yac'nac sti' Dios, ec'al
te vach'.

7 Q'uinaloc tato malaj junoc tas ix
yac' palta d'a jun b'ab'el trato chi',

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

mañxom yovaliloc ix yac' junxo schab'il trato tic. **8** Palta yilnac Dios to palta yutejnac sb'a eb' anima chi'. Yuj chi' icha tic syalcan d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

A Dios Cajal tz'alani: D'a jun tiempoal ol javoc, ol in b'o junxo schab'il in trato yed' eb' yiñtilal Israel yed' pax eb' yiñtilal Judá.

9 A jun trato chi', mañ lajanoc ol aj yed' jun in trato in b'onac yed' eb' smam yicham eb', ayic vic'annac elta eb' d'a yol yic Egipto. Yujto ayic vic'annac elta eb' chi', ichato ochnac in quetz quetz d'a sc'ab' eb'. Palta mañ sc'anab'ajejnacoclaj in trato chi' eb', yuj chi' vactejnaccan eb' sch'ocoj.

10 Axo junxo schab'il in trato ol in b'o yed' eb' yiñtilal Israel b'aq'uiñ, icha tic ol vutoc: Ol vac'och juntzañ in checnab'il d'a spensar eb', ichato ol in tz'ib'ejcanoch d'a spixan eb'. A in ol in och sDiosaloc eb'. Axo eb' ol och in choñab'oc.

11 Mañxa eb' ol alan d'a eb' yetchoñab' icha tic: Yovalil tzeyojtaquejel Dios Cajal, mañ xchioc eb'. Yujto ol in yojtaquejel eb' masanil, vach'chom eb' unin, ma eb' icham anima.

12 Ol vac'can lajvoc schucal eb'. Mañxalaj b'aq'uiñ ol in nacot smul eb', xchi Dios Cajal d'a Slolonel chi'.

13 Ayic ix yalancot Dios yuj jun schab'il trato tic, ix sch'oxo' to ec'nacxob'at jun b'ab'el trato. Q'uinaloc ay junoc tas ec'nacxob'at ticnaic, ¿tom ayto yopisio? Tato mañxa yopisio, syalelc'ochi to van sateli.

A scajnub' Dios

9 **1** A d'a jun b'ab'el trato, ay juntzañ checnab'il syala' tas syutej eb' yac'anem sb'a d'a Dios b'aj ay scajnub' d'a sat luum tic. **2** Icha tic ajnac sb'o jun scajnub' chi': A jun b'ab'el cuarto, scuch Yic Dios. Ata' ay jun b'achnub' candil. Ay jun mexa yed' juntzañ pan tz'ac'ji d'a Dios. **3** Axo d'a spatic och jun c'apac schab'il smacul yool, ata' ay junxo cuarto, scuch Yicñej Dios Yaji. **4** Ata' ay jun q'uen chaynub' nab'a oro b'aj sñusji incienso. Ata' ay pax scaxail strato Dios, aton jun nab'a oro spatic. Axo d'a yool, a jun chen nab'a oro ayemi, ayem maná d'a yool. Axo d'a stz'ey jun chen chi' ayem te' sc'ococh viñaj Aarón, aton jun te' volannac. Ay paxem juntzañ q'uen b'aj tz'ib'ab'ilcan jun strato Dios. **5** Axo d'a yib'añ jun caxa chi' ac'b'ilq'ue yechel querubín, yic chequel to a Dios ayec' ta'. Jeñanq'ue sc'axil eb' d'a yib'añ jun yed'tal b'aj tz'ac'ji juntzañ silab' yuj smul eb' quetchoñab'. C'ocb'ilñejocab' chi' sval d'ayex yuj chajtil yilji jun chi'.

6 Ayic yochnac yopisio juntzañ chi', junjun c'u tz'och eb' sacerdote d'a jun b'ab'el cuarto chi', yic syac' servil Dios eb' ta'. **7** Palta axo d'a jun schab'il cuarto chi', añej viñ sat sacerdote syal yochi. Juntac elñej tz'och viñ d'a junjun ab'il. Ayic tz'och viñ chi', yovalil yed'nac schiq'uil noc' noc' viñ, yic syac' viñ silab'oc yuj smul, yuj pax smul eb' quetchoñab' max yil yochi. **8** Palta a Yespíritu Dios tz'ac'an nachajel junxo tic cuuj: Yacb'an ayto yopisio jun b'ab'el cuarto chi', axo junxo cuarto scuchan Yicñej Dios Yaji, macancani.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

9 A juntzañ chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoñ d'a jun tiempoal tic. A eb' syal sb'a d'a Dios yed' juntzañ yofrenda yed' juntzañ silab' sñusji, max yal-laj yac'ji sat smul eb' d'a sc'ool yuuj. **10** Yujto a juntzañ tas sc'ulej eb' chi', añej yuj tas sva eb' yed' tas syuq'uej eb' syala'. Syalanpax yuj chajtil tz'aj sacb'ican juntzañ tastac yuuj. A juntzañ checjinac sc'ulej eb' chi', yicñej snivanil eb' yaji. Ayñej yopisio juntzañ chi' yuj eb', masanto a Dios ix q'uexani.

11 Palta ulnacxoec' Cristo, yuj chi' A' ayoch co sat sacerdoteoc ticnaic. Te vach' juntzañ tas ix yac' d'ayoñ, yujto a junxo scajnub' Dios b'aj tz'ac'chaj servil, másxo te vach', malaj jab'oc spaltail. A jun chi', mañ animaoc b'ojinac, yujto mañoc d'a yolyib'añq'uinal tic ayeq'ui. **12** Ayic yochnac Cristo chi' d'a junelñej d'a jun cuarto Yicñej Dios Yaji, mañoc schiq'uil noc' quelemtac chiva, ma noc' quelemtac vacax yac'nac silab'oc. A val schiq'uil yac'lab'ejnac, yuj chi' yac'nac ganar co colnab'il d'a junelñej. **13** A schiq'uil noc' toro, schiq'uil noc' chiva yed' stañil noc' cob'estac vacax stz'ai, a stzicjib'at d'a yib'añ eb' anima mañ vach'oc icha yalan ley, icha chi' tz'utaj eb', yic tz'ochxican eb' vach'il d'a yichañ ley chi', palta añej d'a snivanil eb' ay yopisio jun chi'. **14** Tato icha chi' yopisio schiq'uil noc' noc' chi', ocxom val schiq'uil Cristo. A Espíritu ayec' d'a masanil tiempo. Yuuj yac'-nac och sb'a Cristo silab'oc d'a Dios, icha junoc noc' noc' malaj jab'oc spaltail tz'ac'ji silab'il. Yuj chi' a schiq'uil chi' syal yic'anel d'a co pen-sar juntzañ chucal tz'ac'ancot chamel d'a quib'añ. Axo ticnaic syal cac'an servil Dios pitzan.

15 Yuj chi', a Jesucristo tz'ac'an elc'och jun schab'il trato chi'. Ayic ix chami, ix yac'can lajvoc smul masanil eb' ayec' d'a yol sc'ab' jun b'ab'el trato chi'. Yuj chi' a oñ avtab'il oñ yuj Dios yicoc, syal quican jun b'aj yac'naccan sti', aton co q'uinal d'a junelñej. **16** Yujto ayic ay junoc ch'añ testamento,[b] yovalil scheclaji tato chamnacxo jun b'ojinac chi', yic syal yoch yopisio ch'añ. **17** Yujto mantalaj yopisio ch'añ tato pitzanto viñ b'ojinac ch'añ chi'. Ato scham viñ, tz'och yopisio ch'añ. **18** Yuj chi' icha chi' yaj jun b'ab'el trato chi'. Ayic manto och yopisio, ay juntzañ chic' elnac. **19** Yujto a viñaj Moisés avtan-nac masanil juntzañ checnab'il yic ley yab' eb' co mam quicham. Slajvi chi', yic'ancot jun sc'ab' te' hisopo viñ b'ac'b'il d'a chacchac lana. Axo d'a scal schiq'uil noc' quelemtac vacax, noc' quelemtac chiva, calan yaj yed' a a', sb'at lab'ejem viñ, stzicanb'at viñ d'a yib'añ ch'añ ley yed' d'a yib'añ eb' anima chi'. **20** Slajvi chi', yalan viñ d'a eb': A jun chic' tic, a tz'ac'anelc'och jun strato Dios syac' d'ayoñ,[c] xchi. **21** Añejtona'

[b] **9.15-16** A d'a sti' eb' griego, a jun "trato" syalpaxelc'ochi "testamento". A jun testamento chi', a junoc uum sb'ocan junoc anima ayic manto chamoc. Syalcan d'a jun uum chi' mach b'aj scan sluum, spat, noc' snoc' ma junocxo tas ay d'a jun anima sb'oancan jun uum chi'.

[c] **9.20** Ayic ix tz'ib'chaj ch'añ Antiguo Testamento, b'eyb'ab'il yuj eb' anima to smilcham junoc noc' noc' eb' yuj sch'oxanel eb' to yovalil ol elc'och strato eb' chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

stzicnacb'at juntzañ chic' chi' viñ d'a yib'añ scajnub' Dios yed' d'a juntzañ yamc'ab' ay yopisio ta'. **22** Syal ton calan icha syal ley chi', ijan val sacb'icanel masanil tastac yuj chic'. Añejtona' malaj junoc mach slajvican smul, tato malaj chic' tz'el yuj smul chi'.

Yac'nac sb'a Cristo silab'oc

23 Yovalil yac'nac juntzañ silab' chi' eb', yic sacb'ican juntzañ chi' masanil. Palta a juntzañ chi', yeñulñej juntzañ tas ay d'a satchaañ yaji. Axo juntzañxo ay d'a satchaañ, yovalil sacb'icanel yuj junxo silab' más nivan yelc'ochi. **24** Yujto a Cristo, mañ ochnacoclaj d'a jun stemplo Dios sb'onac eb' anima, yujto a jun chi', yeñulñej jun d'a val yel stemplo Dios yaji. A d'a satchaañ, ata' ochnac. Axo ticnaic, ayec' d'a yichañ Dios, van stevi cuuj. **25** A viñ sat sacerdote, junjun ab'il tz'och viñ d'a yol jun lugar Yicñej Dios Yaji, yic syac' juntzañ chic' viñ silab'oc. Palta mañoclaj schiq'uil viñ syac'lab'ej. Palta axo Cristo mañ tzijtumeloc ix chami ayic ix yac'an sb'a silab'il. **26** Q'uinaloc tato mañ junelñejoc ix yac' sb'a Cristo silab'oc, tecan tzijtumelxo ix chami yictax ix b'o jun yolyib'añq'uinal tic. Palta mañ ichocta ix aji. Yujto a d'a jun slajvub' tiempoal tic, junelñej ix uleq'ui. A val lac'an ix yac'och sb'a silab'il yic syiq'uel co mul. **27** Yovalil junelñej ol cham eb' anima smasanil, slajvi chi' ol ch'olb'itaj tas yaj eb'. **28** Añejtona' Cristo, junelñej ix milji silab'il, yuj chi' tzijtum oñ ix ic'jiel co mul yuuj. Ayic ol jax d'a schaelal, mañxo yujoc yic'anel co mul ol jaxoc, palta ol ja yac' co colnab'il a oñ van co tañvan sjax tic.

10 **1** A juntzañ syal d'a ley Moisés, ichato yeñulñej yaj d'a juntzañ vach' tzac'anto janac. Mañoc val tz'ic'anel co mul, yujto mañoclaj jun ley chi' tz'ic'an sb'o spensar eb' anima sgana sc'och d'a Dios yuj juntzañ silab' tz'ac'ji chi' d'a junjun ab'il. **2** Q'uinaloc tato sb'o spensar eb' yuj jun ley chi', tecan ochnac vaan eb' yac'an juntzañ silab' chi'. Q'uinaloc tato yel sacb'icanel eb' d'a smul, ayic syac'an juntzañ silab' chi' eb', tecan maxtzac snacot smul eb' chi'. **3** Ocxo jun, yuj juntzañ silab' chi', snacot smul eb' d'a junjun ab'il. **4** Yujto max yal yic'anel co mul schiq'uil noc' vacax yed' noc' chiva.

5 Yuj chi', ayic ix ulec' Cristo d'a yolyib'añq'uinal tic, ix yal d'a Dios:

> Max a nib'ejlaj noc' noc' tz'ac'ji silab'il d'ayach, ma juntzañxo ofrenda. Palta ix ac' in nivanil.
>
> **6** Max a c'anlaj noc' noc' sñusjitz'a silab'il d'ayach, ma val silab' yic slajvicanel mul.
>
> **7** Yuj chi' sval d'ayach: Ach in Diosal, tic tzin javi yuj in b'oan icha tas a gana, ichataxon yaj stz'ib'chajcan vab'ixal, xin chi, xchi Cristo.

8 A d'a sb'ab'elal ix yal Cristo chi' to malaj sgana Dios d'a juntzañ silab' sñusjitz'a chi', juntzañ noc' noc' tz'ac'ji d'ay yuj smul eb' anima. Vach'chom syal d'a ley to yovalil tz'ac'ji juntzañ chi' d'a Dios, palta max tzalajlaj yed'oc. **9** Ix lajvi chi', ix yalanxi Cristo icha tic: Ach in Diosal, tic tzin javi yuj in b'oan icha tas a gana, xchi. Syalelc'ochi to ix ul yac' lajvoc yopisio juntzañ silab' chi'. Axo junxo silab' ix yac' sq'uexuloc. **10** Yuj chi' a Jesucristo chi', a val snivanil ix ul yac' silab'oc d'a junelñej icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sgana Dios. Yuj jun silab' chi, lajvinacxoel co mul.

11 Masanil eb' sacerdote d'a scal eb' quetchoñab', liñanq'ue eb', ayñejoch eb' d'a yopisio junjun c'u. Ichañej chi' yac'an juntzañ silab' chi' eb', palta a juntzañ chi', max yal-laj yic'anel co mul. **12** Palta axo Jesucristo, junñej silab' yac'nac yuj co mul d'a junelñej. Ichato chi' b'ian, ix em c'ojan d'a svach' c'ab' Dios. **13** Ata' van staïvani masanto ol can eb' yajc'ool d'a yalañ yuj Dios. **14** Yujto junelñej tz'acvinac oñ el yuj jun silab' chi', yujto ix lajvicanel masanil co chucal yuuj. **15** Axo Yespíritu Dios syac' testigoal sb'a d'ayoñ yuj juntzañ tic. Yujto icha tic yalnaccani:

16 A d'a yic ol lajvoc jun tiempoal chi', icha tic ol vutoc in trato yed' eb' yiñtilal Israel d'a b'aq'uiñ: Ol vac'och juntzañ in checnab'il d'a spixan eb', ichato ol in tz'ib'ejcanoch d'a spensar eb', xchi Cajal d'a Slolonel chi'.
17 Syalanpaxcan icha tic:
Mañxa b'aq'uiñ ol in nacot smul eb' yed' schucal eb', xchi.
18 Yuj chi', ayic tz'ac'jican lajvoc co mul, mañxo yovaliloc scac' junocxo silab' yuj co mul chi'.

Ix ñic'chaj c'apac cortina d'a yol templo (He 10.19-22)

Co nitzecoch co b'a d'a stz'ey Dios

19 Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', max oñ xivlaj coch d'a yol jun lugar Yicñej Dios Yaji, yujto yuj schiq'uil Jesucristo ayxo calan quic cochi. **20** Syal coch yuj jun ac' b'e yic q'uinal jacb'ilcan d'ayoñ, aton jun b'e sc'axpaj ec' d'a c'apac smacul yool. A jun c'apac chi', a snivanil Cristo syalelc'och c'apac. **21** A oñ yuninal oñxo Dios tic, ay jun co sacerdote te nivan yelc'ochi. **22** Yuj chi', yovalil sco nitzoch co b'a d'a Dios yed' smasanil co c'ool. Mañxalaj co chab'-c'olal d'ay, yujto sacxo yaj co pixan yuuj, yuj chi' mañxalaj co chucal scab'i, axo co nivanil, b'icb'ilxoel d'a jun a a' yaaxñej.

23 Tec'an val scutej co b'a cac'anoch Dios yipoc co c'ool. Mañ caq'uec chab'ax co c'ool, yujto a Dios chi' ol yaq'uelc'och jun tas yalnaccan d'ayoñ. **24** Yovalil sco na'a tas scutej co cuchb'an co b'a, scac'lan quip co xajanan co b'a yed' co c'ulan tas vach'. **25** Mocab' cactejec co molb'an co b'a icha syutej sb'a juntzañxo eb'. Yovalil squeclaj co na'a. Scac' val

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

quip, yujto vanxo quilan juntzañ yechel sch'oxani to van sja sc'ual sjaub'al Cajal Jesús.

26 A ticnaic, cojtacxo jun ab'ix te yel. Yuj chi' tato añeja' cac'anoch co pensar co c'ulan chucal, mañxalaj junocxo silab' syal yic'anel co mul. **27** Tato icha chi', axoñej jun nivan yaelal sco tañvej yed' jun c'ac' sq'ue ñilñon yoc, aton jun tzoñ te xiv yuuj. Yuj jun c'ac' chi', ol lajvoquel eb' ayoch ajc'olal d'a Dios.

28 Tato ay eb' spitej sb'a d'a ley Moisés, tz'ac'jioch eb' d'a yol sc'ab' chamel tato ay chavañoc ma oxvañoc testigo tz'ilani. Malaj junoc mach syal yoc' sc'ool d'a eb'. **29** Axo ticnaic, tato ay oñ mach oñ sco patiquejcanel Yuninal Dios, mato malaj yelc'och schiq'uil d'ayoñ, ma scac' sq'uixvelal Yespíritu Dios, aton jun tz'ac'an svach'c'olal Dios d'ayoñ, tato icha chi', yelxom val ec'to yaelal smoj ol co cha d'a yichañ eb' ix paticanel ley Moisés chi'. Yujto a schiq'uil Cristo chi', a ac'jinac elc'och strato Dios d'ayoñ. Yuuj ix lajvicanel co mul. **30** Cojtac to icha tic yaj yalancan Dios Cajal: A in ton tic ay valan vic vac'an syaelal eb'. A in ol vac' spac d'a eb', xchi. Syalanpax icha tic: A in tic, Yajal in, ol in ch'olb'itej tas yaj eb' in choñab', xchi. **31** Te xivc'olalxo scot yoval sc'ool Dios pitzan d'a quib'añ. **32** Palta naeccot d'a yic yalañ ayic ix b'ab'laj och saquilq'uinal d'ayex, tec'tec' ix eyutej e b'a. Ayic ix eyab'an syail, ix eyac' val eyip. **33** Yujto ayex ix ex b'uchji. Ay ex pax ix ac'jioch yaelal d'a eyib'añ d'a yichañ choñab'. Ay ex pax ya ix eyab'i ayic ix eyilani to ay eb' ix yab' syail. Ix eyab' pax syail yed' eb' chi'. **34** Ix oc' e c'ool yuj eb' ix och d'a preso. Ayic ix laj ic'jiec' juntzañ tas d'ayex, ix eyac' techajoc. Ix ex te tzalaji yujto eyojtac to ay junxo eyic d'a satchaañ más te vach'. A jun chi' ayñejec' d'a junelñej. **35** Yuj chi' mañ eyactejcan e tec'anil chi'. Yujto yuuj ol e cha jun spac te nivan. **36** Yovalil nivan tzeyutej e c'ool, yic ol yal e c'ulan masanil tas sgana Dios, ol e chaan jun tas b'aj yac'naccan sti' to ol yac' d'ayoñ. **37** Yujto icha tic syal Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani:

> Jab'xoñej val, axo sjavi jun yovalil ol javoc, mañ ol ec'laj tiempo sjavi.
>
> **38** A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, ay sq'uinal eb' d'a junelñej, palta tato smeltzaj eb' d'a spatic, mañxo ol in tzalajlaj yed' eb', xchi Dios.

39 Palta a oñ tic, mañ oñ lajanoclaj icha juntzañxo eb' smeltzaj d'a spatic yic satcanel eb' d'a junelñej, palta lajan oñ icha eb' ol ic'an scolnab'il d'a junelñej yujto syac'och Dios eb' d'a sc'ool.

A eb' ac'annac och Dios d'a sc'ool

11 **1** Ayic scac'anoch Dios d'a co c'ool, syalelc'ochi to scac' val och yipoc co c'ool to ol co cha tas van co tañvani. Yuj b'aj scac'och d'a co c'ool chi' cojtac sic'lab'il to a juntzañ tas manto quila', ay val eq'ui. **2** A eb' co mam quicham, ochnac eb' vach'il d'a yichañ Dios, yujto yac'nac och Dios chi' eb' d'a sc'ool.

3 Yujto scac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' cojtac to toñej lolonnac ayic sb'oannac jun yolyib'añq'uinal tic. A juntzañ tas squil ticnaic, malaj tas yac'lab'ejnac ayic sb'oannac.

4 A viñaj Abel, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' a silab'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

viñ yac'nac d'a Dios chi', más vach' d'a yichañ yic viñaj Caín. Yuj chi' aljinac viñ vach'il yuj Dios chi', yuj chi' chajinac jun silab' chi' yuuj. Vach'chom chamnacxo viñ, palta añeja' ichato tzato yal viñ d'ayoñ, yujto yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool.

5 A viñaj Enoc, yac'nac och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' pitzanto viñ yic'jinacb'at viñ yuj Dios d'a satchaañ. Mañxa b'aj ilchajnac viñ yuj eb' anima. Syal yuj viñ d'a Slolonel Dios to ayic manto ic'jib'at viñ, tzalajnac Dios chi' yed' viñ. **6** Palta tato max cac'och Dios d'a co c'ool, toxon mañ jab'oc stzalaj qued'oc. Yujto a mach sc'och d'a Dios, yovalil syac'och d'a sc'ool to ay Dios chi'. Syac'anpaxoch d'a sc'ool to a tz'ac'an spac d'a eb' syac' yip sc'och d'ay.

7 A viñaj Noé, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yalannac Dios d'a viñ to van sja jun tas te ay smay manta b'aj tzuji, sc'anab'ajejnac viñ sb'oan jun nivan barco b'aj scol sb'a yed' eb' ay d'a yol spat. Yuj b'aj sc'anab'ajejnac viñ chi', ochcan chamel d'a yib'añ masanil eb' mañ c'anab'ajannacoc. Añejtona' yalnac Dios to vach' viñ d'a yichañ, yujñej to yac'nac och Dios chi' viñ d'a sc'ool.

8 A viñaj Abraham, yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yavtajnac viñ yuuj, sc'anab'ajejnac viñ sb'at d'a jun lugar yalnaccani to ol yac' d'a viñ. Vach'chom manto yojtacoc viñ b'aj sb'ati, palta yactejnaccan sluum viñ, sb'atnac viñ. **9** Yujto yac'nac och viñ d'a sc'ool, yuj chi' ec'lejnac cajan viñ d'a jun lugar yalnaccan Dios to ol yac' d'ay. A c'apac mantiado sb'onacq'ue viñ spatoc. Añejtona' icha chi' yutejnac sb'a viñaj Isaac yed' viñaj Jacob, yujto ay yalan yic eb' viñ schaan jun yalnac Dios chi' to ol scha eb'. **10** A viñaj Abraham chi', stañvejnac viñ sjavi jun choñab' ayem yipumal yich, aton jun choñab' a Dios naannac tas tz'aj sb'oi, añeja' b'oannac paxi.

11 A ix Sara, yac'nac val och Dios ix d'a sc'ool. Yuj chi' vach'chom mañ unevumixoc ix, palta ac'jinacto yip ix yic yaljinac jun yune' ix d'a yolxo schichimal. Ay jun yune' ix aljinac, yujto yac'nac och ix d'a sc'ool to a jun yac'nac sti' d'a ix, tz'elñejc'och tas syala'. **12** Yuj chi', vach'chom ichamxo viñaj Abraham chi', vach'chom junñej pax viñ, palta tzijtum ix aj eb' yiñtilal viñ spitzvieli. Lajan sb'isul eb' icha q'uen c'anal d'a satchaañ. Lajan pax sb'isul eb' icha q'uen yarenail sti' a' mar mañxo b'ischajb'enoc.

13 A junjun eb' sval yab'ixal tic, manto schalaj juntzañ yalnac Dios to syac' d'a eb' ayic schamnac eb'. Palta yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ichato najat yilnacb'at juntzañ chi' eb', yac'annac och spensar eb' d'ay. Icha chi' ajnac yac'an testigoal sb'a eb' to a jun yolyib'añq'uinal tic, mañ schoñab'oc eb', palta paxyalvumñej eb'. **14** A eb' icha chi' yutejnac sb'a, sch'oxnac val eb' sic'lab'il to a d'a junxo choñab' ayoch spensar eb'. **15** Q'uinaloc tato añej d'a jun schoñab' eb' yactejnaccan chi' yac'nac och spensar, tecan meltzajnacxi eb' ta'. **16** Palta a val d'a junxo choñab' más vach' b'aj yac'nac och spensar eb', aton jun choñab' ay d'a satchaañ. Yuj chi' max q'uixvilaj Dios ayic tz'alji to a sDiosal eb', yujto vach'xo yaj jun choñab' ol yac' yiquej eb' chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

17 A viñaj Abraham chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yac'jinac proval viñ yuuj, yic'nacb'at viñaj Isaac viñ, yujto ijanoch yac'an viñ silab'oc yalani. Vach'chom yac'nac sti' Dios yuj viñaj Isaac chi', palta yac'nac elta jun pitañ yuninal viñ chi' silab'oc. **18** Yalnac Dios d'a viñaj Abraham chi' icha tic: A d'a viñaj Isaac ol pitzvoccanel iñtilal, xchi. Icha chi' yutejnac yac'ancan sti' d'a viñ. **19** Icha chi' yutejnac viñaj Abraham chi', yujto nachajnac el yuj viñ to ay spoder Dios yac'an pitzvocxi eb' chamnac. Yuj chi', syal calani ichato pitzvinacxi viñaj Isaac chi', yac'jinacxi viñ d'a viñaj Abraham chi'.

20 A viñaj Isaac chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' ayocto yalannaccan viñ yuj juntzañ tas vach' ol scha viñaj Jacob yed' viñaj Esaú. **21** Axo viñaj Jacob chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic vanxo scham viñ yalannaccan viñ yuj juntzañ tas vach' ol scha eb' yuninal viñaj José schavañil. Yac'nacto em sb'a viñ d'a Dios ayic yemnac ñojan viñ d'a yib'añ te' sc'ococh. **22** Axo viñaj José chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' ayic vanxo scham viñ, yalannaccan viñ to ol el eb' israel d'a yol yic Egipto. Yalannacpaxcan viñ, yuj tas ol yutoc sb'aquil viñ eb'.

23 A smam snun viñaj Moisés, yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ayic yaljinac viñ, oxe' ujal sc'ub'ejnac el viñ eb', yujto yilnac eb' to te vach' yilji viñ. Mañ xivnacoclaj eb' d'a sley viñ rey tz'alani to smiljicham eb' unin tzato alji. **24** Axo viñaj Moisés chi', yac'nac val och Dios viñ d'a sc'ool. Yuj chi' ayic yelnac q'uinal d'a sat viñ, mañxa sgana viñ tz'alji to a ix yisil viñ sreyal Egipto ay yune' viñ. **25** Mañ yalnacoclaj sc'ool viñ yac'an sgana yed' juntzañ chucal, yujto yojtac viñ to eq'uelb'añej tz'ec' juntzañ chi'. Yuj chi' sna viñ to más vach' syab' syail viñ yed' eb' schoñab' Dios. **26** Snaannac pax viñ to más vach' syab' syail viñ sb'uchji yuj Cristo. Masanil juntzañ sb'eyumal Egipto chi', malaj yelc'och d'a viñ, yujto yac'nac och spensar viñ d'a jun ol yac' Dios d'ay. **27** Yac'nac val och viñ d'a sc'ool, yuj chi' elnac viñ d'a yol yic Egipto chi'. Mañ xivnacoclaj viñ d'a yoval sc'ool viñ rey chi'. Tec'tec' val yutejnac spensar viñ, ichato ochnac q'uelan viñ d'a jun mañ chequeloc, aton Dios.

28 A viñaj Moisés chi', yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' sc'anab'ajejnac viñ yic'anel yich jun q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto. Yalannac viñ d'a eb' yetisraelal to slaj stzicoch chic' eb' d'a spuertail spat, yic max cham sb'ab'el unin eb' yuj jun ángel ay yopisio smilancham anima. **29** A eb' israel chi', yac'nac och eb' d'a sc'ool, yuj chi' ec'nac eb' d'a snañal a' Chacchac Mar, icha quec' b'aj taquiñ b'e. Axo pax eb' aj Egipto jun, scomon ac'lejnac proval eb' yeq'ui, palta masanil eb' jic'vinaccham yuj a'.

30 A eb' co mam quicham, yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ayic slajvinac yuquil c'ual yec' oyoyoc eb' d'a spatic choñab' Jericó, laj emnac lañaljoc yipumal yich smuroal jun choñab' chi'. **31** A ix Rahab, vach'chom ajmul ix ix, palta yac'nacoch Dios ix d'a sc'ool. Maj chamlaj ix yed' eb' spitejnac sb'a d'a Dios, yujto vach' yutejnac sb'a ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

schaan eb' israel ec' iljinac chajtil yaj jun choñab' chi'.

32 Tzijtumto tas syal valanb'at d'ayex, palta mañxalaj tiempo sval yab'ixal viñaj Gedeón, viñaj Barac, viñaj Sansón, viñaj Jefté, viñaj David, viñaj Samuel yed' eb' viñ schecab' Dios. **33** A eb' chi', yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool, yuj chi' ay eb' ac'annac ganar juntzañ nación ayic yac'annac oval eb' yed'oc. Ay eb' tojol yutejnac yac'an yajalil. Ay eb' chaannac tas alb'ilcan yuj Dios. Ay eb' macchannac sti' noc' choj. **34** Ay eb' ac'jinac tup juntzañ c'ac' te ov. Ay pax eb' colchajnaqueli ayic ijan smiljinaccham eb' d'a q'uen espada. A eb' malaj yip, ac'jinac yip eb', tec'an yutejnac sb'a eb' d'a oval, yuj chi' elnac lemnaj eb' soldado ch'oc choñab'il d'a eb'. **35** Ay eb' ix ix pitzvinacxi eb' schamnac, schaanacxi eb' yune' eb' ix chi'.

Palta ay pax juntzañxo eb' chamnac yuj juntzañ yaelal ac'jinac och d'a yib'añ. Mañ yalnacoc sc'ol eb' yac'ji el d'a libre, yic vach' ol yac' ganar eb' spitzvixi, ol schaan junxo sq'uinal eb' más vach'. **36** Ay juntzañxo eb' yab'nac syail sb'uchji, smac'ji. Laj tzec'chajnac eb' d'a q'uen cadena, ochnac pax eb' d'a preso. **37** Ay eb' juljinaccham d'a q'uen q'ueen. Ay eb' jochjinac d'iñchaj snañal d'a q'uen sierra. Ay eb' ac'jinac och yaelal d'a yib'añ. Ay pax eb' miljinaccham d'a q'uen espada. Ay eb' ichñej ta' b'eynac eq'ui, añej stz'umal noc' calnel, noc' chiva ochnac spichuloc eb'. Te meb'a' eb'. Tzijtum val yaelal yab'nac eb'. Ac'jinac och syaelal eb'. **38** Mañ smojoc eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic yec' juntzañ anima vach' tic d'a scal. A eb' chi', ichñejta' ec'nac eb' d'a tz'inan luum yed' d'a tzalquixtac. Ec'nac cajan eb' d'a yoltac q'uen ñaq'ueen yed' d'a yoltac olan. **39** Masanil eb' chi', vach' eb' d'a yichañ Dios, yujto yac'nac och Dios chi' eb' d'a sc'ool. Vach'chom icha chi' eb', palta mañ schanacoc jun b'aj yac'naccan sti' Dios to ol yac' d'a eb'. **40** Yujto ay jun tas ec'b'al svach'il nab'ilxo yuj Dios d'ayoñ, yuj chi' majto yic'laj sb'a tas nab'il yuuj d'a yib'añ eb' chi', masanto ol oñ smolb'ej yed' eb' chi', ichato chi' ol yic'an sb'a.

Caq'uecoch co pensar d'a Jesús

12 **1** Tzijtum eb' ch'oxannac eli to yac'nac val och Dios eb' d'a sc'ool. A ticnaic, ichato oyanoch eb' d'a co patic quichañ. A oñxo tic van cac'an quip icha eb' tz'ac'an carrera. Yuj chi' yovalil squiq'uel juntzañ icha icatz ayoch d'a quib'añ. Añejtona' yovalil scactejcan juntzañ chucal ichato b'ac'anoch d'ayoñ. Yovalil tec'an scutej co b'a cac'an quip icha eb' tz'ac'an carrera chi'. **2** Caq'uec val och co c'ol d'a Jesús, aton tz'ac'an cac'och Dios d'a co c'ool, scolvajñej qued'oc masanto tzoñ tec'c'aji. Yab'nac val syail d'a te' culus. Malaj ix aj snaani vach'chom q'uixvelal ix utaji ayic ix chami, yujto yojtac to ayic slajvi yab'an syail chi', tzalajc'olal yico'. Ix c'och c'ojan d'a svach' c'ab' Dios.

3 Yuj chi', tze na val cot sb'eyb'al Jesús chajtil yutejnac yac'an techaj syaelal yuj eb' chuc. Tato icha chi', mañ ol ex tzactzajoc, mañ ol somchaj pax el-laj e pensar. **4** A ex tic, vach'chom tze chaquel juntzañ chucal, palta manto ac'joc ochlaj chamel d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eyib'añ icha ajnac Jesús chi'. 5 Tecan
ix sat d'a e c'ool tas yalnaccan Dios
d'ayoñ, ayic ix yecan co na to yuninal
oñxo. Syalcan d'a Slolonel Dios icha
tic:

Ach vuninal, mañ a patiquejel
scachnab'il Dios, mocab' cot
oval ayic syac'anoch a yaelal.
6 Yujto a eb' xajanab'il yuuj, aton
eb' chi' scacha', syac'anoch sya-
elal masanil eb' schaoch
yuninaloc, xchicani.
7 Yovalil scac' techaj juntzañ yaelal
syal tic. Icha tz'utaj junoc uninab'il
yuj smam, icha chi' tzoñ yutej Dios,
yujto yuninal oñ. ¿Tom ay junoc
uninab'il max mac'ji yuj smam?
8 Q'uinaloc max yac'och co yaelal
icha tz'utaj eb' uninab'il, mañ oñ
yuninaloclaj syal chi', mitz' uninñej
caj d'ay. 9 Naec val jun tic: Ayic
yunetac oñto, tzoñ mac'ji yuj co mam
co nun, yuj chi' sco c'anab'ajej eb',
ocxom ticnaic, ¿tom mañ ol co
c'anab'ajej Dios yuj co yaelal syac'a',
yic sco cha co q'uinal d'a junelñej?
10 A eb' co mam ay d'a yolyib'añ-
q'uinal tic, syac'och co yaelal eb'
janic'oc tiempo, icha sgana eb'. Palta
axo Dios, syac'och co yaelal yic vach'
tzoñ aji, yic vach' tojol tz'aj co pensar
icha spensar. 11 Yel toni, ayic
syac'anoch co yaelal Dios, malaj
juneloc tzoñ tzalaj d'a elañchamel.
Palta tato sco cha cab'i, c'ojanc'olal
stojolb'i co b'eyb'al yuuj, sja co
junc'olal.

Ay smay co paticanel Dios

12 A ex mach ex schab'ax e c'ool,
ichato malaj yip e c'ab', ma ichato
sicb'inac el e yoc. Aq'uec val eyip, yic
vach' ol ex tec'c'ajoc. 13 Tze b'ey-
b'alan tojol b'eyb'al, yic a ex ichato
coxo ex, ol vach' b'o e pensar, mañ ol
ex vach' juvoc el-laj.
14 Tzeyac'an val e yip, yic jun-
c'olal tzex aj yed' eb' anima smasanil.
Tzeyac'an val eyip e b'eyb'alan
vach'il, yujto a eb' chuc sb'eyb'al
mañ ol yil-laj co Mam Dios eb'.
15 Tzeyil val e b'a, yic malaj junoc ex
tze patiquejel Dios jun tz'ac'an
svach'c'olal d'ayoñ, yujto talaj spitzvi
junoc chucal d'a e cal icha sq'uib'
junoc añc'ultac stacjiel tas vach' yuuj.
Tato icha chi' ay talaj nañaloc ex tzex
juviel yuuj. 16 Malajocab' junoc ex
tzex em d'a ajmulal. Malajocab' junoc
ex tze patiquejel juntzañ yic Dios
syac' d'ayex icha yutejnac sb'a viñaj
Esaú. A viñ chi', b'ab'el unin viñ, yuj
chi' a viñ ay yalan yic schaancan jun-
tzañ tas d'a smam. Palta yed' jun
uc'ab' vael schoñnac el jun b'aj ay
yalan yic viñ chi'. 17 Cojtac, ayic slaj-
vinac chi', snib'ejnacto viñ ac'ji yic
yuj smam chi', palta majxo ac'jilaj
d'a viñ. Vach'chom te oc'nacto viñ,
palta majxo yal-laj sq'uexanxi tas yal-
nac smam viñ chi'.
18 A oñ tic, mañ lajanoc scutej co
b'a icha eb' quetchoñab' Israel d'a
peca'. Yujto a eb' chi', xid'naquec' eb'
d'a jun vitz b'aj chequel to ay jun
c'ac' sq'ue ñilñonoc, aton vitzal Sinaí.
Ata', te q'uic'q'uinal, max yal-laj
quilani. Ec'nac pax jun chacxuxum ic'
ta'. 19 Yab'nac eb' yoc' jun trompeta.
Yab'annac eb' yoch sjaj Dios sloloni.
A eb' ab'an slolon chi', tevi val eb'
d'a viñaj Moisés, yic maxtzac lolon
Dios chi' d'a eb'. 20 Icha chi' yutejnac
sb'a eb', yujto maj techaj yuj eb'
yab'an jun schecnab'il syal icha tic:
Tato ay junoc mach sja d'a jun vitz
tic, vach'chom junoc noc' noc',
yovalil ol juljoccham d'a q'uen

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

q'ueen, xchi. **21** Te xivnac eb' yilan juntzañ chi'. A viñaj Moisés pax chi', yalnac viñ icha tic: Tzin ib'xi val yuj xivelal, xchi viñ.

22 Palta a oïxo tic, mañoc talaj ayb'at co pensar. Yujto a d'a jun tzalan scuch Sion yed' d'a jun choñab' yic Dios pitzan, ata' ayb'at co pensar. A jun choñab' chi', aton jun Jerusalén ay d'a satchaañ, jun b'aj mañxo b'ischajb'enoc eb' ángel. **23** A eb' yuninalxo Dios qued'oc, eb' tz'ib'ab'ilxo sb'i d'a satchaañ, smolb'ej sb'a eb' d'a tzalajc'olal. Ayoch co pensar d'a Dios, aton Sjuezal masanil anima. Ay pax b'at co pensar b'aj ay spixan eb' vach' sb'eyb'al, aton eb' tz'acanxo yuj Dios. **24** Aypaxoch co pensar d'a Jesús, jun tz'ac'anelc'och jun schab'il strato Dios. Ay pax och co pensar d'a schiq'uil. A schiq'uil chi' tz'ic'anel co mul, ichato stzicjiec' d'a quib'añ. A schiq'uil chi', ichato tzoñ sc'an nivanc'olal d'a Dios, mañ lajanoc yed' schiq'uil viñaj Abel, yujto a yic viñ chi', sc'annac ec' spac.

25 Yuj chi' yovalil squil val co b'a, yic vach' max co patiquejel Dios chi' yujto a' van slolon d'ayoñ. A eb' paticannaquel d'a peca', ayic scachjinac eb' d'a yolyib'añq'uinal tic, mañxo yalnacoclaj yel eb' d'a syaelal. Ocoïxom a oï tic, ¿tom ol yal co colan co b'a, tato sco patiquejel jun tz'alancot d'ayoñ d'a satchaañ? **26** Ayic slolonnac d'a peca' chi', ib'xinac val lum luum tic. Palta a ticnaic syala': A d'a junelxo, mañocïej lum luum tic ol vac' ib'xoc, ol vac'pax ib'xoc satchaañ, xchi. **27** A jun lolonel "d'a junelxo" syal chi', syalelc'ochi to masanil tas b'ob'il yuuj, ol stzicub'tañej ol sataneli. Axo juntzañ max ib'xilaj ol can d'a masanil tiempo. **28** A jun maj ib'xoclaj chi', aton jun lugar ol yac' Dios d'ayoñ b'aj ayoch yajalil. Caq'uec yuj diosal d'ay yuj jun tic. Caq'uec em co b'a d'ay d'a smasanil co c'ool icha sgana. Coï xivec d'ay. **29** Yujto a co Diosal, lajan icha c'ac' slajviel masanil tas yuuj.

A tas scutej co b'eyb'al

13 **1** Mañ cactejec co xajanan co b'a, yujto junxoñej co Mam. **2** Mocab' puraloc scac' sposado eb' tz'ec' d'ayoñ, yujto mañ cojtacoc mach eb'. Ay eb' ac'jinac sposado eb' ángel, palta maj nachajel yuj eb' tato ángel eb' b'aj vach' yutejnac sb'a eb' chi'.

3 Co naeccot eb' ayoch d'a preso, ichato preso caj yed' eb'. Co naeccot eb' ayoch d'a syaelal, ichato a oñ jun scab' syail yed' eb'.

4 Ayic squic'lan co b'a yed' quetb'eyum, ayocab' yelc'och jun ic'lajb'ail chi' d'ayoñ. Yovalil añej d'a quetb'eyum junjun oï scac'och co pensar. Yujto a Dios ol ch'olb'itan eb' tz'em d'a ajmulal, ol ac'jocb'at d'a yib'añ eb'.

5 Mañocïej q'uen tumin scac'och co pensar co sayani. Coï tzalajec yed' jab'oc tas ay d'ayoñ, yujto syal Dios: Malaj b'aq'uiï ol ex vactejcani, malaj b'aq'uiï ol ex vactejcan e ch'ocoj, xchi. **6** Yuj chi' d'a smasanil co c'ool scal icha tic:

> A Cajalil scolvaj qued'oc. Mañ ol oï xivlaj yuj tas ol oï yutoc eb' anima, xco chi.

7 Tze nacot eb' e tañvumal, aton eb' alannac el slolonel Dios d'ayex. Tze nacoti tas ajnac eb' yuj svach' b'eyb'al. Icha yutejnac eb' yac'anoch Dios d'a sc'ool, icha pax chi' tzeyutej e b'a a ex tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

8 A Jesucristo, icha yaj d'a peca', icha chi' yaj ticnaic, añeja' icha chi' ol aj d'a masanil tiempo. **9** Mañ eyac' ixtaxel e pensar yuj juntzañxo ch'oc c'ayb'ub'al tz'alji. Vach' tato tz'ac'ji stec'anil co pensar yuj svach'c'olal Dios syac' d'ayoñ. Xal juntzañ comon checnab'il tz'alan yuj tas sco va'a, max tec'c'ajlaj co pensar yuuj. Yujto a juntzañ checnab'il chi', malaj jab'oc yopisio sb'oan spensar eb' sb'eyb'alani.

10 A oñ tic, ay jun co silab' ch'oc yeli. Axo eb' sacerdote d'a scal eb' quetisraelal tz'ac'an servil Dios d'a yol stemplo, malaj yalan yic eb' schi'an jun silab' tic. **11** Yujto a viñ sat sacerdote chi', syic'b'at schiq'uil juntzañ noc' noc' viñ d'a jun cuarto Yicñej Dios Yaji, yuj yic'anel mul. Axo snivanil juntzañ noc' noc' chi', max chijilaj, palta to sñusjitz'a d'a stiel choñab'. **12** Icha chi' ix aj yab'an syail Jesús, a d'a stiel choñab' ix chami, yic vach' a schiq'uil tz'ic'anel co chucal. **13** Yuj chi', coyec yed' Jesús b'aj ix ic'jiel d'a ti' choñab' chi', syalelc'ochi to lajan tz'aj co paticajel yed'oc. **14** Yujto a jun yolyib'añq'uinal tic, mañ co choñab'oc d'a junelñej, palta ay jun co choñab' toto ol javoc, aton jun chi' van co tañvani. **15** Yuj chi', yovalil scalñej vach' lolonel d'a Dios yuj Jesucristo. A juntzañ vach' lolonel scal tic d'a Dios, aton co silab' yaji. **16** Mocab' sat d'a co c'ool co c'ulan juntzañ tas vach', tzoñ colvajpax d'a eb' quetanimail. Yujto añeja' co silab' yaj pax juntzañ tic d'a Dios, stzalaj val yed'oc.

17 Tze c'anab'ajej tas syal eb' e tañvumal. Aq'uec och e b'a d'a yol sc'ab' eb', yujto a eb' van ex yilani. Yojtac eb' to ol yac' entregar scuenta eb' eyuuj d'a Dios. Vach' tzeyutej e b'a, yic stzalaj eb' yilan jun munlajel chi', yic max cus eb'. Tato tzeyac' cus eb', mañ vach'oc eyico'.

18 Lesalvañec cuuj, cojtac to malaj tas syal yalji d'a co patic, yujto co gana vach'ñej scutej co b'eyb'al d'a masanil tasi. **19** Tzin c'an val d'ayex, yic tzex lesalvi val vuuj, yic ol yal in c'och d'ayex junelxo d'a elañchamel.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

20 A Dios tz'ac'an junc'olal, aton jun ac'jinac pitzvocxi Cajal Jesucristo d'a scal eb' chamnac. A Jesucristo, icha yaj viñ Tañvum Calnel, icha chi' yaj d'ayoñ, te nivan yelc'ochi. Yuj schiq'uil ix elc'och jun strato Dios yac'nac d'ayoñ d'a junelñej. **21** In gana to sb'o val e pensar yuj Dios, yic vach'ñej tzex aji, tze c'ulan icha sgana. In gana paxi to vach' tzoñ aj d'a sat yuj Jesucristo, yic stzalaj qued'oc. Nivanocab' yelc'och Cristo d'a masanil tiempo. Amén.

22 Ex vuc'tac ex vanab', tzin c'an val d'ayex to nivan tzeyutej e c'ool d'a juntzañ lolonel svalb'at tic, yic svecan e na'a, vach'chom quenñej svalb'at d'ayex d'a jun carta tic. **23** Svalb'at eyab'i to ix el viñ cuc'tac Timoteo d'a libre. Tato ol ja viñ d'a tic d'a elañchamel, ol b'at viñ vuc'levoc ayic ol in b'at ex vila'.

24 Svac'b'at stzatzil sc'ool eb' e tañvumal ta'. Svac'anpaxb'at stzatzil e c'ool e masanil ex yic exxo Dios ved'oc. Yed' pax eb' cuc'tac aj Italia, syac' pax b'at stzatzil e c'ool eb'.

25 Aocab' Dios syac' svach'c'olal d'ayex e masanil.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Ch'añ Scarta Viñaj
SANTIAGO

Santiago sb'i jun carta tic, aton jun scarta viñaj Santiago stz'ib'ejnacb'at d'a masanil eb' creyente d'a junjun lugar. Syalb'at viñ yuj juntzañ b'eyb'al smoj sb'eyb'alaji. Mañ jantacoc juntzañ ch'oxnab'il syal viñ, yic vach' scutej co b'eyb'al d'a yic Dios. A jun carta tic, syala' to yovalil a tas vach' sco b'eyb'alej, scac'anpaxoch Dios d'a co c'ool, ichaton chi' scheclajeli to yel yuninal oñxo Dios.

A viñaj Santiago chi', syac' val yip viñ yalani yic sco b'eyb'alej jelanil syac' Dios, yic tzoñ scolo' ayic sjavi junoc proval d'a quib'añ, sjelanb'i co pensar yuuj tato scac'och d'a co c'ool co b'eyb'alani.

Tz'el yich scarta viñaj Santiago

1 **1** A in Santiago in tic, svac' servil Dios yed' Cajal Jesucristo. Svac'b'at stzatzil e c'ool ex lajchav macañ vetisraelal sacleminac yajb'at d'a junjun choñab'.

Jun jelanil syac' Dios

2-3 Ex vuc'tac ex vanab', cojtac ayic sjavi yalñej tas provalil d'a quib'añ, tato max chab'ax co c'ool yuuj, tzoñ te tec'c'aji. Yuj chi' coñ tzalajec ayic sjavi juntzañ chi' d'a quib'añ. **4** Yuj chi', tec'tec' scutejec cac'anoch Dios d'a co c'ool, yic ol vach' b'o co pensar. Tato icha chi', vach' oñ d'a sat Dios. Malaj pax jab'oc b'aj scac' palta d'ay. **5** Tato ay oñ manto tz'acanoc co jelanil, co c'anec d'a Dios, axo ol ac'an d'ayoñ. Yujto d'a smasanil sc'ool syac' d'ayoñ co masanil, tato sco c'an d'ay, max oñ stumejlaj. **6** Ayic sco c'anan co jelanil chi', yovalil scac' och d'a co c'ool to ol co cha'a. Mañ chab'-c'olaloc sco c'ana'. Yujto a eb' ay schab'c'olal d'a Dios, lajan eb' icha a' mar sq'ue chulan sat yuj ic' tz'emxi poñnajoc. **7-8** Tato ayex icha ex chi',

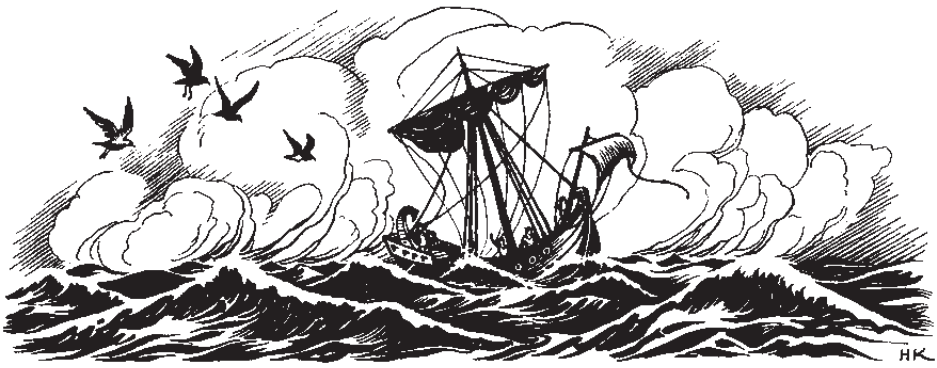

Smelmon sat a' mar (Stg 1.6)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ma ay e chab'c'olal, mato mañ
tec'anoc tzeyutej e pensar d'a masanil
tas tze c'ulej, mañ e na'a to ay jab'oc
tas ol e cha d'a Cajal chi'.
9 A ex meb'a' ex, tzalajañec, yujto
nivan eyelc'och d'a yichañ Dios. 10 A
exxo b'eyum ex, tzalajañec, yujto a
Dios tz'ac'an nachajel eyuuj to
emnaquil ex. Yujto a eb' b'eyum,
lajan eb' icha xumaquil añ añc'ultac
elañchamel tz'ec'b'ati, 11 yujto ayic
ov yem yoc c'u, stacjiem lojnaj añ yuj
c'ac', junñej rato tz'el xumaquil añ,
tz'ec'b'at svach'il yilji añ. Icha stacjiel
xumaquil añ chi', icha chi' ol aj slaj-
viem eb' b'eyum van smolb'an
stumin.

Ayic tzoñ ac'ji proval

12 Tato scac' techajoc ayic tzoñ
ac'ji proval, te vach' quico', yujto
ayic toxo ix lajvi cac'ji proval chi', ol
co cha spac, aton co q'uinal d'a junel-
ñej. Aton jun yalnaccan Dios to ol
yac' d'a masanil eb' xajanani. 13 Ayic
scuchb'aj co c'ulej junoc chucal, max
yal calani to a Dios tzoñ cuchb'ani.
Yujto max yal yac'ji proval Dios yic
sc'ulan chucal. Añejtona' malaj junoc
mach scuchb'ejb'at Dios chi' d'a
chucal. 14 Palta a junjun oñ, yujñej
junoc tas b'aj squiloch co c'ool, a
tzoñ cuchb'ani. A juntzañ chi' tzoñ
montanb'at d'a chucal. 15 Axo yic sco
c'ulan juntzañ tas b'aj squiloch co
c'ool chi', tz'och co mul, axo svach'
juviel co pensar yuj jun co mul chi',
yujñej val chi' tzoñ b'atcan d'a
chamel.
16 Ex xajanab'il vuuj, mañxo eyac'
e b'a musansatil. 17 A d'a Dios scot
masanil tas vach', toñej pax siej
d'ayoñ. A' b'oannac juntzañ tz'ec' d'a
satchaañ, syac'an saquilq'uinal
squila'. A juntzañ chi', vach'chom
sq'uexmaj yilji, yujto tz'och veven
d'ay, palta a Dios, mañ ichocta' tz'aji.
Malaj b'aj sq'uex spensar juneloc.
18 Yujto icha chi' ix el d'a sc'ool, ix
oñ yic'anchaañ yuninaloc yuj slolonel
te yel, yic vach' te nivan quelc'och
d'a yichañ masanil tas b'ob'il yuuj.

Yovalil sco c'anab'ajej slolonel Dios

19 Ex xajanab'il vuuj,
ojtaquejequel jun sval tic. Lista
tzeyutej e b'a eyab'ani. Mañ comonoc
tzeyal eyic d'a elañchamel. Añejtona'
mañ comonoc tzeyac'cot eyoval,
20 yujto ayic scot coval, mañoc tas
snib'ej Dios sco c'ulej. 21 Yuj chi' cac-
tejeccan masanil chucal d'a sat Dios
yed' masanil tas malaj svach'il
ayñejeq'ui. Co chaec slolonel Dios d'a
emnaquilal, aton jun ac'b'ilxooch
d'ayoñ, yujto ay spoder co colchaj-
canel yuuj.
22 Co c'anab'ajejec tas xchi
slolonel chi'. Mañ toñejoc scab'eq'ui.
Tato toñej scab'eq'ui, a oñ val lac'an
scac' musansatil co b'a. 23 Tato scab'
slolonel Dios, axo tz'aji max co
c'anab'ajejlaj, lajan oñ icha junoc viñ
vinac tz'ilan sat d'a junoc nen.
24 Slajvi yilan sat viñ chi', sb'at viñ,
satxib'at d'a sc'ool viñ chajtil yilji sat
chi'. 25 Tato sco c'ayb'ej sc'ayb'ub'al
vach' ab'ix yic colnab'il sic'lab'il,
aton jun sley Dios tzoñ ac'anel d'a
libre, max satpaxlaj co c'ool d'a tas
syala', tato yel sco c'anab'ajej tas syal
chi', ol co cha svach'c'olal Dios d'a
masanil tas sco c'ulej.
26 Tato ay oñ scala' to ayoch co
pensar d'a Dios, palta max co yamoch
vaan co ti' d'a tas scala', nab'añej
scala' to ayoch co pensar d'ay. Munil
scac' musansatil co b'a calan icha

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chi'. 27 Palta svalan junxo tic: Tato
ay eb' unin mañxalaj smam, yed' eb'
ix ix chamnacxo yetb'eyum ay
stzapan smajanil, yovalil tzoï b'at
quil eb', tzoï colvaj d'a eb'. Añej-
tona', squic'anel co b'a d'a chucal d'a
yolyib'añq'uinal tic. Tato icha chi'
scutej co b'a, d'a val yel van
cac'anoch co pensar d'a co Mam Dios
d'a stojolal icha val sgana.

Malajocab' sq'uexañil eb' anima d'ayoï

2 1 Tato yel scac' val och Cajal
Jesucristo d'a co c'ool, aton jun
te nivan svach'il, comonoc malaj
sq'uexañil eb' quetanimail d'ayoï.
2 Q'uinaloc ay junoc b'eyum tz'och-
c'och b'aj sco molb'ej co b'a, ayoch
junoc scolc'ab' nab'a oro, te vach'
spichul ayochi. Slajvi chi' tz'ochc'och
junoc meb'a', ñic'chimtac spichul
ayochi. 3 Tato añej yed' jun vach'
sb'o yed' spichul chi' tzoï q'uechaañ,
scalan d'ay icha tic: Emañ c'ojan d'a
jun c'ojnub' te vach' tic, xco chi d'ay.
Axo d'a jun meb'a' chi' scal icha tic:
Vach' aj liñan ta' b'ela ma emañ
c'ojan d'a sat lum d'a in tz'ey tic, ta
xco chi d'ay, 4 van cac'anoch co b'a
calani mach nivan yelc'och d'a co cal,
mach pax maay. Palta mañ vach'oc
tato icha chi' scutej co b'a.

5 Ex xajanab'il vuuj, ab'ec. A eb'
meb'a' d'a yol sat eb' ay d'a yol-
yib'añq'uinal tic, aton eb' ix sic'jielta
yuj Dios yic vach' syac'och Dios eb'
d'a sc'ool. A eb' chi', ichato b'eyum
eb' d'a yichañ Dios chi', yujto ol scha
smacb'en eb' b'aj ayoch Dios yajalil,
aton jun ix yalcani to ol yac' d'a eb'
xajanani. 6 Palta a exxo, malaj tz'och
eb' d'ayex, ¿tom mañoc eb' b'eyum
tzoï ixtani, tzoï sjachanb'at eb' d'a
yichañ alcal? 7 Aton eb' chi'
sb'uchvaj d'a sb'i Cristo, jun te nivan
yelc'och ayoï yico'.

8 Palta ay jun ley tz'ib'ab'ilcan d'a
Slolonel co Reyal tz'alan icha tic:
Ichaocab' eya'ilan e b'a, ichaocab'
chi' e xajanan eb' ay d'a spatic
schiquin e pat, xchi. Tato sco
c'anab'ajej tas syal jun ley chi', vach'
scutej co b'a syal chi'. 9 Palta tato ay
sq'uexañil eb' quetanimail d'ayoï,
tz'och val co mul. Añejtona' a jun ley
chi' tz'alani to tz'och co mul. 10 Tato
ay junoc tas schecji co c'ulej yuj jun
ley chi', palta tato max co c'ulej, yuj-
ñej val jun chi' scotcan masanil ley
chi' d'a quib'añ. 11 A Dios aljinac
icha tic: Mañ ex em d'a ajmulal,
yalannac paxi: Mañ e milcham eb'
eyetanimail, xchi. Yuj chi' vach'chom
max oï em d'a ajmulal, palta tato sco
milcham junoc quetanimail, syalel-
c'ochi to van quec' d'a yib'añ sley
Dios chi'. 12 Yuj chi' vach'ocab'
scutej co loloni, vach'ocab' pax scutej
co b'eyb'al. Yujto ol oï ch'olb'itaj yuj
jun ley, aton jun tzoï ac'anel d'a
libre. 13 Tato max oc' co c'ool d'a eb'
quetanimail, mañ ol oc'paxlaj sc'ool
Dios d'ayoï ayic ol sch'olb'itan tas
caji. Palta tato tz'oc' co c'ool d'a eb'
quetanimail, ol oc'pax sc'ool d'ayoï.

Mañ c'ocb'iloc toñej scala' to ayoch Dios d'a co c'ool

14 Ex vuc'tac ex vanab', tato scala'
to ayoch Dios d'a co c'ool, palta max
checlaj yuj co b'eyb'al tato yicoñxo
Dios, tato icha chi' scutej cac'an och
Dios d'a co c'ool, ¿tom ol oï colchaj
yuuj tze na'a? 15 Q'uinaloc ay junoc
quetanimail te meb'a' sc'och d'ayoï,
malaj spichul, malaj tas sva'a.
16 Tato scal d'ay: Paxañ d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tzalajc'olal, malaj a pena, c'axnañ, say a c'oloc, ta xco chi d'ay. Palta ina malaj jab'oc tas yovalil tz'och yuuj ix cac' d'ay, ¿tom ay jab'oc vach'ilal scha yuj co lolonel chi'? **17** Yuj chi', tato toñej scac'och Dios d'a co c'ool, palta mañ vach'oc co b'eyb'al, nab'añej syal chi'.

18 Palta tecan ay eb' tz'alan icha tic: Ay eb' toñej syac'och Dios d'a sc'ool. Ay pax eb' toñej vach' syutej sb'eyb'al, xcham eb'. Palta a in tic svala' to mañ chequeloc tato ix cac'och Dios d'a co c'ool tato mañ vach'oc co b'eyb'al. Yuj co vach' b'eyb'al chi' scheclajeli to yel ayoch Dios d'a co c'ool. **19** Ay eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool to junñej Dios ay. Yel ton syal eb'. Palta syac'-paxoch jun chi' eb' enemigo d'a sc'ool, sluclon eb' yuj xivelal. **20** Palta ayex jayvañ ex, icha val to malaj e pensar. Nachajocab'el juntzañ tic eyuuj. Tato scac'och Dios d'a co c'ool calani, palta tato añeja' mañ vach'oc co b'eyb'al, malaj yelc'ochi. **21** Ochnac viñ co mam quicham Abraham d'a peca' vach'il d'a yichañ Dios, yujto yic'nacb'at jun yuninal viñ scuchan Isaac, yic syac'an silab'oc snaani icha noc' noc' sñusji,[a] icha yutejnac Dios yalan d'a viñ. **22** Co naec jun to yac'nacoch Dios viñ d'a sc'ool, yuj chi' yalnac sc'anab'ajan viñ tas checjinac sc'ulej chi'. Ato val sc'ulannac jun chi' viñ, scheclaj-naqueli to yel ay val och Dios chi' d'a sc'ool viñ. **23** Yuj chi' tz'elc'och tas syal d'a Slolonel, aton b'aj syalcan icha tic: Yac'nacoch viñaj Abraham d'a sc'ool tas yalnac Dios, yuj chi' ochnac viñ vach'il d'a yichañ, xchi. Añejtona' syalpaxcani: Yamigo sb'a viñ yed' Dios, xchicani. **24** Yuj chi' te chequel to yuj tas sco c'ulej tzoñ och vach'il d'a yichañ Dios, mañ yujocñej to scac'och d'a co c'ool. **25** Icha pax chi' ajnac jun ix ajmul ix scuch Rahab d'a peca'. Yac'nac sposado eb' viñ schecab' israel[b] ix. Slajvi chi' schecannac meltzaj eb' viñ ix d'a junxo b'e, yic max yamchaj eb' viñ. Yuj svach'il yutejnac sb'a ix chi' d'a eb' viñ, aljinac ix vach'il yuj Dios. **26** Tato scac'och Dios d'a co c'ool calani, palta mañ vach'oc co b'eyb'al, malaj yelc'och tas scal chi'. Lajan oñ icha junoc nivanil chamnacxo mañxo ayococh spixanil.

A tas syal co ti'

3 **1** Mocab' tzijtumoc ex tzeyac'och e b'a c'ayb'umal. Yujto eyojtac to ol cham val co ch'ol-b'itaj a oñ c'ayb'um oñ tic. **2** Yujto cotac scal tzoñ em d'a co paltail. Tato malaj b'aj tz'och co paltail yuj tas scala', te vach' oñ am syal chi'. Syal co yamanoch vaan co nivanil smasanil. **3** Ayic scac'anoch sfreno noc' chej, sc'anab'ajejñej noc' b'aj squic'b'ati. **4** Q'uinaloc ay junoc nivan barco, tz'ochpax chulan nivan ic' d'ay, palta yujñej jab' b'aj sch'um-chaji, sb'atñej b'ajtil snib'ej viñ sch'uman yic'anb'ati. **5** Añejtona', icha pax chi' co ti' tic. Jab' tzin, palta tzijtum tas syal yuuj. Q'uinaloc ay junoc namix c'ac' tz'emcan d'a caltac te', mañxo jantacoc vayumtac stz'ab'at yuuj. **6** Icha chi' tas scala', lajan yed' junoc namix c'ac' chi'.

---

[a] **2.21** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj pax d'a Génesis 22.1-13.

[b] **2.25** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj pax d'a Josué 2.1-21.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Masanil juntzañ chucal ay d'a yol-
yib'añq'uinal tic syal yuuj. A jun co
ti' tic, yetb'eyum sb'a yed' co nivanil
tic, palta tzoñ yic'ñejb'at d'a chucal
yacb'an sb'eyñejb'at co q'uinal. A
juntzañ chucal scala', ichato d'a
sc'ac'al infierno scoti. **7** A junjun
macañil noc' noc', noc' much, noc'
chan, noc' snoc'al a' mar, syal co
c'ayb'an noc', syac' ganar eb' anima
sc'ayb'an noc'. **8** A oï xo anima oï
tic, malaj junoc oï syal co c'ayb'an
co ti' calanel vach'il. A tas syal jun co
ti' tic, te chuc, max yal co yamanoch
vaan. Lajan icha junoc noc' chan te
ay svenenoal scham anima yuuj. **9** A
yed' co ti' tic scal vach' lolonel d'a
Cajal, aton co Mam Dios, añejtona'
yed'oc pax sco catab'ej eb'
quetanimail, palta a Dios chi' b'ojinac
pax eb', icha val Dios chi', icha chi'
yutejnac eb'. **10** Añejtona' jun co ti'
tic scac'lab'ej calan vach' lolonel d'a
Dios, scac'lab'an pax d'a b'ajval. Mañ
smojoc icha chi' sco c'ulej.
11 Q'uinaloc ay junoc sjaj a a' ticnaic,
¿toc val junñej sq'ueul a a' vach' yed'
a a' c'achi'? **12** Yed' junxo tic,
q'uinaloc ay jun ib'oc te' higo, ¿tom
mansan sat te' ol yac'a'? Mato ay jun
ib'oc te' uva, ¿tom higo sat te' ol
yac'a'? Malaj pax juneloc calan tz'aj
sq'ueul a a' vach' yed' a a' c'achi'.

A jun jelanil scot d'a Dios

13 Tato ay junoc ex jelan ex, te ay e
pensar, yovalil vach'ïej tzeyutej e
b'eyb'al. Checlajocab' jun tic yuj e
c'ulan masanil tas d'a emnaquilal yed'
d'a jelanilal. **14** Palta tato toñej scot
eyoval, axoñej eyic e gana tze nib'ej
tzeyala', mañ eyic'chaañ e b'a yuj e
jelanil chi'. Tato icha chi' tzeyutej e
b'a, nivan chequel to toñej van
eyesanoch e b'a jelanil. **15** Tato icha
chi' tzeyutej e b'a, a jun e jelanil chi',
mañoc d'a Dios scoti. A yolyib'añ-
q'uinal tic ay yico', yic comon anima,
yicñej pax viñ diablo yaji. **16** Yujto a
b'aj ay eb' axoñej yic syala', eb' sgana
axoñej tz'ac'an mandar, ata' sq'ue
somnaj eb' anima, spitzvi pax
q'uechaañ masanil macañil chucal.
17 Axo jun jelanil scot d'a Dios, mañ
ichocta'. Tato sco b'eyb'alej jun jelanil
chi', malaj junoc tas yuj syal yac'jioch
d'a quib'añ. Junc'olal tzoñ aji.
Emnaquil scutej co b'a. Sco c'anab'ajej
masanil tastac. Tz'oc' val co c'ool d'a
eb' quetanimail, a pax tas vach' sco
b'o d'a eb'. Malaj sq'uexañil eb'
quetanimail d'a co sat, mañ oï chab'-
satoc paxi. **18** Tato scac'och eb'
quetanimail d'a junc'olal, syalelc'ochi
to van co b'eyb'alan tas sgana Dios.

Mocab' co xajanej co b'a yed' jun yolyib'añq'uinal tic

4 **1** ¿B'ajtil scot juntzañ oval yed'
chichonc'olal d'a e cal? ¿Tom
mañoc juntzañ malaj svach'il tze
nib'ejoch chi' sq'ue b'ulnaj yac'an
oval d'ayex? Ichaton chi' tz'aj
spitzvi juntzañ oval chi'. **2** Tze
nib'ejoch junoc tasi, palta max ac'-
jilaj d'ayex. Yuj chi', ayex tze nib'ej
tze milcham junoc anima. Ayoch e
pensar e nib'anoch junoc tasi, palta
max eyac'laj ganar yac'ji d'ayex. Yuj
chi', tzeyajc'olej e b'a eyac'an oval.
Max ac'jilaj d'ayex yujto max e c'an-
laj d'a Dios. **3** Vach'chom tze c'ana',
palta mañ ol ac'joclaj d'ayex, yujto
malaj svach'il e pensar ayic tze
c'anani. A e naani to ol ac'joc
d'ayex, yic a d'a spatic juntzañ
chucal tze nib'ejoch tzeyac' lajvoc.
4 A ex tic, icha junoc ix ix, añej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ajmulal tzec' saya', ich ex ta' d'a yichañ Dios. ¿Tom mañ eyojtacoc to ayic sco xajanan co b'a yed' yol-yib'añq'uinal tic, tzoñ och ajc'olal d'a Dios? Yuj chi', a mach sgana xajanan yolyib'añq'uinal tic, tz'och ajc'olal d'a Dios. **5** ¿Tom tze na'a to malaj yelc'och Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani? Aton jun tz'alan icha tic: A Dios ix yac'och cajan Yespíritu d'ayoñ. Axo Yespíritu chi', snib'ej to añej ayoñ yic d'a junelñej, xchi. **6** Yuj chi' ec'alxo svach'c'olal syac' d'ayoñ. Icha syal d'a Slolonel chi': A Dios schacanel eb' syic'chaañ sb'a, axo pax d'a eb' emnaquil syutej sb'a, syac' val svach'c'olal, xchi. **7** Yuj chi', co c'anab'ajejec Dios. Co tec'b'ejec co b'a co chacanel viñ diablo, yic ol b'at viñ elelal d'ayoñ. **8** Co nitzecoch co b'a d'a Dios, axo ol snitzpaxcot sb'a d'ayoñ. A ex malaj svach'il e pensar, b'oec e b'eyb'al. A ex ayoch e pensar d'a Dios, ay pax och e pensar d'a yol-yib'añq'uinal tic, vach' b'oejec e pensar chi'. **9** Ochañec d'a cusc'olal. Sic'sic'anañec eyoq'ui. Oc'añec sic'-lab'il. Meltzajocab' och e tzeej d'a oq'uel. Meltzajocab' och e tzalaj-c'olal d'a cuselal. **10** Emnaquilocab' tzex ajoch d'a Cajal, axo ol ex ic'anchaañ.

Max yal-laj calan pecal

11 Ex vuc'tac ex vanab', mañxo eyal-laj e pecal junjun ex. A mach tz'alan specal junocxo yetcreyenteal, ma syac'och d'a yib'añ, syalelc'ochi to a sley Dios syal specal ma spatiquejeli. Palta tato sco patiquejel sley Dios, syalelc'ochi to mañ vanoc co c'anab'ajani, palta to van calani to malaj yelc'och jun ley chi'. **12** Palta añejton Dios ix b'oan ley, añejton Juez yaji, A syal oñ scolani, syal pax oñ sataneli. Yuj chi', a exxo, ¿tom ay eyalan eyic eyac'anoch d'a yib'añ junocxo mach?

Mañ cojtacoc tas caj q'uic'an

13 Ab'ec mach ex van eyalan icha tic: A ticnaic, ma q'uic'an, tzoñ b'at d'a junoc choñab'. Ol oñ aj junoc ab'il ta'. Ol cac'anoch co choñ, ol cac'an ganar co tumin, xe chi. **14** Palta mañ eyojtacoc tas eyaj q'uic'an chi'. A co q'uinal tic, junñej rato tz'eq'ui. Icha yaj xob'al lum luum, junñej rato sq'ue vaan, yed'-ñej chi' numumi satxiemi, icha chi' yec' jun co q'uinal tic. **15** Más vach' icha tic tzeyala': Tato ol el d'a sc'ool Dios Cajal to pitzan oñto, ol co c'ulej jun tic, ma junocxo, xe chi. **16** Palta a exxo, toñej tzeyic'chaañ e b'a, tzeyac'an ac'umtaquil. Masanil eb' icha chi' syutej sb'a, malaj svach'il eb' d'a yichañ Dios. **17** Tato snachajel cuuj tas nib'ej Dios sco c'ulej, palta tato max co c'anab'ajej, tz'och co mul d'a Dios chi'.

A tas ol aj eb' b'eyum

5 **1** Ab'ec ex b'eyum. Elocab' veq'uec'oc eyav eyoq'ui, yujto ay nivac yaelal van sjavi d'a eyib'añ. **2** A e b'eyumal chi' c'aeltacxo, axo e pichul, toxoñej b'ulaneq'ui, olchim-tacxo yuj noc' noc'. **3** Icha pax chi' q'uen e tumin, chic'tacxo q'ueen. Scheclajel e mul yuj schiq'uil q'uen e tumin chi'. Icha stz'a junoc tas yuj c'ac', icha chi' ol aj slajviel e nivanil yuj schiq'uil q'ueen. Te nivan e b'eyumal chi' tze molb'ej, palta ina vanxo sja slajvub' c'ual. **4** A eb' e majan smunlaj d'ayex max e tuplaj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb', toñej tzeyac' musansatil eb'. Yuj chi' tz'avajchaañ eb' d'a e patic yalan e mul, axo yav eb' chi' syab' Dios Yajal d'a Smasanil. **5** A ex tic vach' tzex ec' d'a yolyib'añq'uinal tic, b'ud'an yol e pat yuj masanil tastac ay d'ayex. Toxoñej tz'ixtax eyuuj. Icha junoc vacax tz'ac'ji servil yic b'aq'uechxo ayic smilchaji, ich ex ta'. Toñej tzeyac' jab'oc e gana. **6** A ex tzeyac'b'at d'a yib'añ eb' tojol spensar. Ay pax eb' tze milchamoc. Palta max spac sb'a eb' d'ayex.

Sco tañvej sjaub'al Cajalil

7 Nivan tzeyutej e c'ool e tañvan sjaub'al Cajal. Ina eb' munlajvum stañvan yelul sat smunlajel, aton jun sat te nib'ab'il. Stañvej eb' yem b'ab'el ñab', stañvej pax eb' slajviec' ñab'il q'uinal, palta nivanñej syutej sc'ool eb' yed' smunlajel chi'. **8** Icha syutej sb'a eb' munlajvum chi', icha chi' tzeyutej e b'a e tañvan sjax Cajalil. Tec'tec' tzeyutej e b'a, yujto toxo ol jaxoc. **9** Mañ eyeclaj e paticoc junjun ex, yic mañ ol ac'jococh d'a eyib'añ, yujto toxo ol ja jun ol oñ ch'olb'itanoc. **10** Ex vuc'tac ex vanab', a eb' schecab' Dios alannac el slolonel Dios chi' d'a peca', techajnac yuj eb' yab'an syail. Nivan yutejnac-pax sc'ool eb'. Yuj chi' b'eyb'alejec sb'eyb'al eb' chi'. **11** Cojtac to a eb' ac'annac techaj chi', tzalajc'olal yaj eb' ticnaic. Naeccot yab'ixal viñaj Job. Tec'an yutejnac sb'a viñ yab'an syaelal. Naecpaxcoti, chajtil ajnac viñ yuj Cajalil d'a slajvub'alxo, yujto oc'-nac sc'ool d'a viñ, ochnac pax pitz'an d'a sc'ool Cajalil chi' yuj viñ.

12 Palta ay val junxo ol val d'ayex to yovalil tze vach' c'anab'ajej. Mañ e comon loquej sb'i Dios ay d'a sat-chaañ, ma sb'i junocxo mach, ma sb'i junocxo tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic. Ichaocab' tic tzeyutej e loloni. Tato yel, Yel, xe chiñej. Tato maay, Maay, xe chiñej, yic mañ ol cotcan d'a eyib'añ.

13 Tato ayex van eyab'an syail tic-naic, lesalvañec. Tato ayex ay e tzalajc'olal jun, b'itanañec d'a Dios. **14** Tato ayex penaay ex, avtejec eb' anciano yic iglesia. A exxo anciano ex, lesalvañec yuj eb'. Tze sucanec' aceite d'a eb' d'a sb'i Cajal. **15** Tato tzeyac'och Dios d'a e c'ool ayic tzex lesalvi yuj eb', ol colchajel eb' d'a syaelal chi'. Axo Cajalil ol ac'an b'oxoc sc'ool eb'. Tato ix och smul eb' jun, ol ac'joc lajvoc smul eb' chi' yuj Dios. **16** Yuj chi', al-lajec q'ueta e mul d'ayex junjun ex. Tzex lesalvi eyuj junjun ex, yic vach' ol b'oxoc e c'ool. A slesal eb' tojol spensar, tzij-tum val tas sb'o yuuj. **17** Ayic yec'nac viñaj Elías d'a peca', anima viñ icha oñ tic. Lesalvinac viñ d'a smasanil sc'ool yic max yac' ñab'. Nañal schañil ab'il majxo yac'laj ñab' d'a jun lugar chi'.[c] **18** Ato yic slesal-vinacxi viñ, ichato chi' yac'anxi ñab'. Ichato chi' syaxb'inacxi sat lum luum.

19 Tato ay mach d'a e cal syiq'uel sb'a d'a slolonel Dios te yel, comonoc ayex junoc ex tzeyec sna'a yic vach' syac'xioch sb'a d'ay. **20** Nachajocab'el jun tic eyuuj. A junoc mach tz'ecan sna'a yic syactejcan schucal, van scolanelta d'a yol sc'ab' chamel. Yuj chi' ol lajvoc jantac smul chi'.

---

[c] **5.17** A jun ab'ix tic, tz'ilchaj pax d'a 1 Reyes 17 yed' 18.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Sb'ab'el Carta
SAN PEDRO

B'ab'el Pedro sb'i jun carta tic, aton jun sb'ab'el carta viñaj apóstol Pedro stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente sacleminac yajb'at d'a stojolal b'aj sjavi c'u d'a yol yic Asia Menor, aton eb' spechji b'eyec' yuj slolonel Dios. Stz'ib'ejnacb'at jun carta tic viñ, yic syac'an stec'anil eb' creyente chi' viñ, syac'an viñ sna' eb', tas ajnac scolchaj eb' yuj Dios, yujto a Cristo chamnac, spitzvinacxi, aton jun chi' yovalil syac'och eb' yipoc sc'ool. Syac'an techaj eb' yab'an syail, yujto yojtac eb' to ol scha spac eb' ayic ol jax Cristo d'a schaelal.

Slajvi chi', syalanb'at viñ tas yovalil syutej sb'a eb' anciano scuchb'an iglesia, tas syutejpax sb'a eb' quelemtac yed' masanil eb' creyente, yovalil sb'eyb'alej sb'eyb'al Cristo eb'.

Tz'el yich scarta viñaj Pedro

1 **1** A in Pedro in tic, schecab' in Jesucristo, tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex, a ex sacleminac eyajcanb'at d'a yol yic Ponto, Galacia, Capadocia, Asia yed' d'a yol yic Bitinia. **2** A oñ tic, sic'b'il oñxo el yuj co Mam Dios, yujto atax d'a peca' icha chi' ajnac snaan Dios d'a quib'añ. Yuj Yespíritu ix oñ yac'och yicoc, yic vach' sco c'anab'ajej tas syal Jesucristo, yic tz'ic'jipaxel co mul yuj schiq'uil. Nivanocab' svach'c'olal Dios yed' sjunc'olal syac' d'ayex ta'.

Scac'och Cristo yipoc co c'ool

3 Calec vach' lolonel d'a Dios, aton Smam Cajal Jesucristo, yujto ix oc' val sc'ool d'ayoñ. Ix oñ yac'xi aljoc d'a schaelal, yujñej to pitzvinacxi Jesucristo, yuj chi' aton val jun tic ayoch yipoc co c'ool to a ol ac'an co q'uinal. **4** Yujto a Dios ol ac'an jun quic d'ayoñ, aton jun sic'an yuuj d'a satchaañ. A jun quic chi' ayñejec' d'a masanil tiempo, max ixtaxlaj, añejtona' max c'alaj. **5** Yujto scac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' van oñ stañvan yed' spoder masanto ol co vach' chaej co colnab'il. A jun co colnab'il tic, listaxo yaji yic vach' ol checlajel d'a slajvub'xo tiempoal.

6 Yuj chi' tzoñ tzalaj val. Vach'chom scab' syail nivac proval jab'oc tiempoal ticnaic, palta tzoñ te tzalaji. **7** Icha tz'aj yac'ji proval q'uen oro d'a scal te' c'ac', icha chi' tz'aj cac'ji proval tato yel scac'och Dios d'a co c'ool. Yujto ayic scac'anoch Dios chi' d'a co c'ool, más te nivan yelc'och d'a yichañ q'uen oro chi', yujto a q'ueen, slajviñej el q'ueen. Tato scac' techaj proval chi', ol oñ aljoc vach'il ayic ol jax Jesucristo. Nivan ol oñ ajoc. Nivan ton ol aj quelc'och yed' ta'.

8 A ex tic, vach'chom malaj b'aj ix eyil Jesucristo, palta tze xajanej val. Vach'chom mañ vanoc eyilan ticnaic, palta ayoch yipoc e c'ool. Tzex tzalaj val. A val e tzalajc'olal chi', maxtzac yal-laj yalchaji jantac. Mañxo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

jantacoc svach'il. **9** A co colnab'il ol co cha chi', aton jun chi' tzac'vab'il cuuj, yuj chi' ix cac'och Jesucristo d'a co c'ool.

10 A eb' schecab' Dios d'a peca', yac'nac val yip eb' sayan tas yaj jun co colnab'il tic. Yac'lejnac eb' snaaneli. Ayocto yalannaccan eb' to ol yac' svach'c'olal Dios d'ayoñ. **11** A Yespíritu Cristo ayoch d'a eb', a ac'jinac nachajel yuj eb' to a Cristo yovalil ol yab' syail. Slajvi chi' ol och Yajalil. Axo eb' chi', yac'lejnac eb' snaaneli mach jun ol javoc chi' yed' tas tiempoal ol javoc. **12** Palta ac'jinac yojtaquejel eb' yuj Dios to a juntzañ yalnaccan eb' chi', mañ yujoc snachajel yuj eb' yalnaccan eb', palta yuj snachajel cuuj a oñ tic. A jun tic ix ac'ji eyojtaquej yuj eb' ix alanel jun lolonel yic co colnab'il yuj yipalil Espíritu Santo ac'b'ilcot d'a satchaañ. A eb' ángel snib'ej pax eb' snachajel juntzañ tic yuuj.

Snib'ej Dios to vach' oñ

13 Yuj chi' tec'an tzeyutej e pensar. Lista tzeyutej e b'a. Tzeyac' val och yipoc e c'ool tas ol yac' Dios d'ayoñ yuj svach'c'olal ayic ol jax Jesucristo. **14** A ex tic, yuninal exxo Dios ved'oc, yuj chi' c'anab'ajejec. A d'a yalañtaxo tzijtum chucal e nib'ejnacochi, yujto manto eyojtacoc Dios ta'. Axo ticnaic, mañxo e b'eyb'alej icha chi'. **15** A jun avtannac oñ och yicoc, vach'ïej toni, malaj jab'oc spaltail, yuj chi' ichocab'ta' tzeyutej e b'a, vach'ïejocab' tzeyutej e b'eyb'al. **16** Yujto icha tic yajcan yalan Dios d'a Slolonel Tz'ib'ab'ilcani: A ex tic, vach'ïejocab' tzeyutej e b'a, yujto a in tic, te vach' inïej, xchi.

17 A Dios ol ch'olb'itan tastac sco c'ulej junjun oñ. Malaj co q'uexañil d'a yichañ ayic ol sch'olb'itan tas caj junjun oñ. Yuj chi', tato scal co Mamoc, coï xivec d'ay yacb'an ayoñto ec' d'a yolyib'añq'uinal tic. **18** A juntzañ sc'ulejnac eb' co mam quicham, añeja' co c'ulejnac d'a yalañtaxo, palta nab'añej quixtejnac co b'a. Axo ticnaic, colchajnac oñxo d'a yol sc'ab' juntzañ chi'. Eyojtacxo jun co colnab'il tic, mañoc yed' juntzañ tastac eq'uelb'añej yec' b'aj manb'il, icha q'uen tumin. **19** Palta a schiq'uil Cristo ix ac'an ganar smanani, yujto nivan yelc'ochi. Yujto ix miljicham silab'oc icha junoc noc' calnel malaj spaltail, malaj pax jab'oc chucal tz'ilchaj d'ay. **20** Ayic manto sb'o jun yolyib'añq'uinal tic Dios, nab'ilxo yuuj to icha chi' ol aj yelul d'a yib'añ Cristo. Palta ato d'a jun slajvub' tiempoal tic ix yac' checlaj yuj co vach'iloc. **21** Yuuj scac'och Dios d'a co c'ool ticnaic, yujto a Dios chi' ac'jinac pitzvoc d'a scal eb' chamnac, te nivan ix aj yelc'och yuuj. Yuj val chi', scac' val och Dios d'a co c'ool, scac'anpax och yipoc co c'ool.

22 A ticnaic, yuj Yespíritu Dios ix co c'anab'ajej jun c'ayb'ub'al te yel tic. Icha chi' scutej co tojolb'itan co b'eyb'al, sec yuj chi' yel sco xajanej eb' cuc'tac eb' canab'. Yuj chi' yovalil sco xajanej co b'a d'a smasanil co c'ool yed' d'a smasanil quip. **23** A oñ tic, ix oñ alji d'a schaelal. Mañoc d'a co mam co nun chamelb'a yaj ix oñ aljixi, palta yujñej slolonel Dios, yujto aj q'uinal yaji. A slolonel tic ayñejec' d'a junelñej. **24** Yujto icha tic syal d'a Slolonel Tz'ib'yajcani:

A sq'uinal eb' anima smasanil,
lajan icha añ añc'ultac. Lajan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

svach'il eb' icha xumaquil añ
añc'ultac chi'. Yujto a añ chi',
junñej rato stacjiel añ. Axo
sxumaquil añ, toñej tz'el b'ul-
najoc.
25 Palta axo slolonel Dios Cajal,
ayñejec' d'a junelñej, xchicani.
A slolonel tic, aton jun vach' ab'ix yic
colnab'il alb'ilcan d'ayex.

2 **1** Yuj chi' yovalil scactejcan
masanil chucal. Max cac' musan-
satil quetanimail. Mañ chab'satoc
scutej co b'a. Max och chi'an co c'ool
d'a quetanimail, max oñ b'uchvaj d'a
spatic eb'. **2-3** Tato d'a val yel ix coj-
taquejeli to vach' Cajal d'ayoñ, icha-
ocab' junoc nene' unin sgana schuni,
ichocab' ta' scutej co nib'anoch sc'ay-
b'ub'al Dios, aton jun malaj spaltail,
yic ol oñ vach' tec'c'aj d'a co
colnab'il.

Lajan Cristo yed' junoc q'uen q'ueen

4 Icha tz'aj yac'jiq'ue junoc q'uen
q'ueen d'a yib'añ yipumal yich junoc
pat, ichocab' chi' scutej co nitzanoch
co b'a d'a Cajal Jesús. A Cajal chi'
lajan yed' jun q'uen q'ueen ix actaj-
can yuj eb' viñ b'oum pat, palta sic'-
b'ilel yuj Dios, te nivan yelc'och d'a
yichañ. **5** Yuj chi' caq'uecoch co b'a
d'a yol sc'ab' Dios yic tzoñ och stem-
plooc b'aj ol oñ och sacerdoteoc yuj
cac'an silab' d'ay yuj Jesucristo, aton
juntzañ silab' schec Yespíritu Dios
cac'a'. Ste tzalaj val yed' juntzañ
silab' chi'. **6** Yuj chi', icha tic yajcan
yalan Dios d'a Slolonel
Tz'ib'ab'ilcani:

> A in val svac'canoch jun q'uen
> q'ueen d'a Sion yic tz'och d'a
> sjolom schiquin junoc pat, sic'-
> b'ilel vuuj, te nivan yel pax
> c'ochi. A mach tz'ac'anoch jun
> q'uen q'ueen chi' yipoc sc'ool,
> mañ ol canlaj d'a q'uixvelal,
> xchi Dios.

7 A oñ scac'och Cristo d'a co c'ool,
te nivan yelc'och d'ayoñ. Ay pax eb'
max ac'anoch d'a sc'ool. Yuj eb' chi',
syalanpax icha tic d'a Slolonel chi':

> A jun q'uen q'ueen malaj yel-
> c'och d'a yichañ eb' b'oum pat,
> aton q'uen ix och sjolomoc
> schiquin te' pat, xchi.

8 Syalanpax junxo tic:

> Icha junoc q'ueen b'aj stenoch
> yoc eb' anima, stelvi pax eb'
> yuuj, icha chi' yaj d'a sat eb',
> xchicani.

Yujto icha chi' yaj Cristo d'a eb' max
ac'anoch d'a sc'ool. Toñej somchajel
eb' yuuj, yujto max sc'anab'ajej
slolonel eb'. Atax d'a peca', chequel-
taxon yaj eb' to icha chi' ol yutoc sb'a
eb'.

Yic exxo Dios qued'oc ticnaic

9 Palta a oñ tic, junxoñej quiñtilal
d'a yichañ Dios, sic'b'il oñ och sacer-
doteal, yic scac'an servil co Reyal,
syalelc'ochi aton Dios. Schoñab'xo
Dios caji, ix oñ siq'ueli yic tzoñ och-
can yicoc, yic scalan pax el svach'ilal.
Yujto a ix oñ ic'anelta d'a scal
q'uic'alq'uinal, ix oñ yac'anoch d'a
saquilq'uinal satub'tac yilji. **10** A d'a
yalañtaxo, mañ ex schoñab'oc Dios,
palta schoñab' exxo ticnaic. A d'a
yalañtax chi', malaj mach tz'oc'
sc'ool d'ayex. Axo ticnaic, tz'oc'
sc'ool Dios d'ayex qued'oc.

Yovalil añej Dios scac' servil

11 Ex xajanab'il vuuj, mañ co
choñab'oclaj jun yolyib'añq'uinal tic,
yujto eq'uelb'añej quec' d'ay. Yuj chi'
tzin tevi d'ayex to mañ e c'ulej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

juntzañ snib'ejoch e nivanil. Yujto a juntzañ chi', tzoñ ixtaxel yuuj.

12 Vach'ñejocab' tzeyutej e b'eyb'al yil eb' manto ojtannacoc Dios. Yuj chi', vach'chom syal eb' ticnaic to te chuc ex. Palta tato syil eb' to vach' e b'eyb'al, ol yal vach' lolonel eb' d'a Dios ayic ol javoc sc'ual sch'olb'itan tas caj co masanil.

13 Yujto sco xajanej Cajal Jesús, yuj chi' smoj sco c'anab'ajej pax masanil eb' ay yopisio yuj eb' anima. Sco c'anab'ajej viñ sat yajal, aton viñ tz'ac'an mandar eb' smasanil. **14** Sco c'anab'ajanpax juntzañxo eb' yajal, yujto ay yopisio eb' yuj viñ sat yajal chi', yic tz'ac'jioch syaelal eb' max c'anab'ajan sley eb'. Syalanpax svach'il eb' vach' sb'eyb'al eb'. **15** Sgana Dios vach' scutej co b'eyb'al, yic mañxo ol yal-laj yalan chucal eb' malaj spensar d'a co patic.

16 A oñ tic, librexo caji. Yuj chi' ichocab'ta' scutej co b'a. Palta max yal-laj co naani to syal co c'ulan juntzañ chucal yujto librexo caji. Ocxo jun, co naeccoti to schecab' oñ co Mam Dios. **17** Ayocab' yelc'och junjun anima d'ayoñ. Sco xajanej eb' quetcreyenteal. Coñ xivec d'a Dios. Nivanocab' yelc'och viñ sat yajal d'ayoñ.

Ix yab' syail Cristo cuuj

18 A ex checab' eyaj d'a e patrón, c'anab'ajejec eb'. Ayocab' yelc'och eb' d'ayex. Mañocñej eb' vach' spensar, eb' snaan eyuuj, tze c'anab'ajej. Tze c'anab'ajej pax eb' ov. **19** Tato yujñej to ayoch co pensar d'a Dios, scomon ac'jioch yaelal d'a quib'añ, tato scac' pax techajoc, stzalaj Dios qued'oc. **20** Q'uinaloc sja co yaelal yuj juntzañ chucal sco c'ulej, ¿tom yujñej cac'an techaj jun yaelal chi', vach' quico'? Maay. Palta tato tz'ac'jioch co yaelal yuj junoc tas vach' sco c'ulej, tato stechaj pax cuuj, vach' jun chi' d'a yichañ Dios. **21** Ix oñ yavtejoch Dios yicoc, yic scab' syail yuj co vach' b'eyb'al tic. Yab'nac syail Cristo cuuj. Icha chi' yutejnac sch'oxan jun vach' b'eyb'al d'ayoñ, yic a sco b'eyb'alej yed'oc. **22** A Cristo, malaj jab'oc smul ochnac. Malaj pax b'aj yesejnac juneloc. **23** Ayic ix b'uchji, maj spaclaj sb'a. Ayic ix och d'a syaelal, maj yal-laj tato ol spac sb'a. Añej d'a yol scab' Dios ix yac'och sb'a, yujto añejton jun Juez te tojol. **24** A Cristo ix ic'ancanb'at co chucal yed' snivanil ayic ix cham d'a te' culus, yuj chi' mañxalaj yalan yic chucal d'ayoñ, ichato chamnac oñxo el d'ay. Icha chi' ix oñ yutej, yic vach'ñej scutej co b'a. Ix yab' val syail cuuj, yic vach' tzoñ colchajcaneli. **25** A d'a yalañtaxo, satnac oñ icha noc' calnel satnacb'ati. Axo ticnaic, ix oñ meltzajxicot d'a Quilumal, co Tañvumal paxi.

Checnab'il d'a eb' ayxo yetb'eyum

3 **1** Ex ix ayxo eyetb'eyum, yovalil tze c'anab'ajej eb' viñ eyetb'eyum chi', yic tato ayex mach ex max yac'och sc'ool eb' viñ eyetb'eyum chi' d'a slolonel Dios, mañ yovaliloc ay tas tzeyal d'a eb' viñ, palta ol montajoch eb' viñ yuj e b'eyb'al chi', **2** yujto ol yil eb' viñ to munil ayex, tzex xivpax d'a Dios. **3** Ayocab' e vach'il, mañoclaj chajtil yilji e nivanil svala'. Mañ eyac'och e pensar d'a chajtil tzeyutej e ch'uman xil e jolom. Mañ eyac'och e pensar d'a juntzañ q'uen oro yed' juntzañ pichul caro stojol tzeyac'ochi. Mañoc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yed' juntzañ chi' tze b'o e b'a. **4** Palta aocab' e c'olb'al tzeyac' eyip e b'oani, yic vach' eyilji d'a sat Dios. A e vach'il chi', malaj b'aq'uiñ ol lajvoc. Tato nanam tzeyutej e pensar, emnaquil pax tzeyutej e b'a, vach' yilji jun chi' d'a sat Dios, nivan yelc'och d'a yichañ. **5** A d'a peca', ay juntzañ eb' ix ix icha chi' yutejnac sb'eyb'al, yac'nacoch spensar eb' ix d'a Dios. Sc'anab'ajannac pax eb' viñ yetb'eyum eb' ix. **6** Icha chi' yutejnac sb'a ix Sara. Sc'anab'ajejnac val ix tas syal viñaj Abraham. Yalnac pax ix icha tic d'a viñ "vajal ach",[a] xchi ix. A exxo tic, ex ix, vach' tzeyutej e b'eyb'al. Mocab' ex och ilc'olal e naub'tañan tas xivub'tac ol javoc, tato icha chi' lajan e pensar yed' ix Sara chi'.

7 A exxo vinac ex ayxo eb' ix eyetb'eyum, vach' tzeyutej e pensar d'a eb' ix. Nachajocab'el eyuuj to lajan eb' ix icha junoc lum chen c'un spoji. Ayocab' yelc'och eb' ix d'a e sat, yujto junñej e q'uinal ix e cha yed' eb' ix yuj svach'c'olal Dios. Icha chi' tzeyutej e b'a d'a eb' ix, yic ol ab'chaj e lesal yed' eb' ix.

Yaelal yuj co vach' b'eyb'al

8 Añejtona', svalan junxo tic d'ayex. Junxoñej tzeyutej e pensar e masanil. Tato ay eb' scusi, colvajañec yed' eb'. Slaj e xajanej e b'a, yujto eyuc'tac eyanab' e b'a. Tzeyil-laj e c'ool d'ayex junjun ex. Nanam tzeyutej e b'a junjun ex. **9** Tato ay eb' chuc syutej sb'a d'ayex, mañ chucoc tzeyutej pax e b'a d'a eb'. Tato ay eb' tzex b'uchani, mañ e b'uch pax eb', palta a svach'c'olal Dios tze c'an d'a yib'añ eb', yujto ix oñ yavtejoch Dios yicoc, yic syac' svach'c'olal d'ayoñ. **10** Yujto icha tic syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

> Tato syal e c'ool snajatb'i e q'uinal, e gana pax tzalajc'olal tz'ec' junjun c'u eyuuj, mañxo eyal chucal lolonel, mañxo eyesej.
>
> **11** Iq'uequel e b'a d'a chucal, axo vach'il tze c'ulej, mañxo eyac' oval, a junc'olal tze b'eyb'alejñej.
>
> **12** Yujto a Dios Cajal stañvan eb' anima vach' sb'eyb'al, smaclan val yab'i ayic syalan sb'a eb' d'ay, palta aycot yoval sc'ool d'a eb' sc'ulan chucal, xchicani.

13 Tato añej vach'il sco c'ulej, ¿mach junoc ol ic'anchaañ chucal d'a co patic? **14** Palta tato yujñej co vach' b'eyb'al scab' syail, te vach' quico'. Yujto tz'ib'yajcani: Mañ eyec xiv e b'a e naan yuj tas ijan tzex yutej eb'. Mañ e cha somchajel e pensar, xchicani. **15** Co naocab'i to a Cristo ayoch Yajalil d'ayoñ, Axoñejochi. Listaocab' scutej co b'a calan yab' eb' sc'anb'an d'ayoñ tas yuj scac'och Cristo chi' yipoc co c'ool. Emnaquilocab' scutej calan d'a eb', c'ununiocab' scutej calani, **16** yujto ayoch co pensar d'a Cristo chi'. Vach' scutej co b'eyb'al yic vach' malaj tas syal jun tz'ac'an cojtaquejeli tas vach' yed' tas chuc, yic vach' a eb' tzoñ b'uchan yuj co vach' b'eyb'al yujto creyente oñ, ol q'uixvoc eb'. **17** Te vach' tato scab' syail yuj co vach' b'eyb'al, tato icha chi' tz'el d'a sc'ool

[a] **3.6** "Vajal ach", xchi ix Sara d'a viñaj Abraham, xchi viñaj Pedro. Palta a d'a co tiempoal tic, mañ ichocta slolon eb' anima, palta "Ach vetb'eyum" xchi eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Dios, d'a yichañ to yuj co chuc b'eyb'al scab' syail.
18 Yujto a Cristo ix ab'an syail. Ix cham yuj co mul junel. Te tojol spensar. A oñxo tic, mañ tojoloc co pensar, palta A' ix yab' syail cuuj, yic tzoñ yic'b'at d'a Dios. A snivanil ix chami, palta axo yic ix pitzvixi, a Espíritu ix ac'anxi pitzvoc. **19** Yuj Espíritu chi', ix xid'ec' yalel slolonel Dios d'a juntzañ pixan preso yajcani, **20** aton d'a spixanil eb' mañ c'anab'ajannacoc Dios d'a peca' d'a stiempoal viñaj Noé. A d'a jun tiempoal chi', nivan yutejnac sc'ool Dios d'a eb', yic stañvej sb'o jun nivan barco. A yuj te' barco chi' ay jayvañ eb' colchajnac el d'a a a'. Vajxacvañ eb' colchajnaccaneli. **21** A jun tas ujinac chi', ch'oxnab'il yaji, yujto yuj a a' yed' bautismo tzoñ colchaj ticnaic yujto ix pitzvixi Jesucristo. A jun bautismo tic, mañ yopisiooc yic'anel smical co nivanil, palta a sch'oxani, to mañ chab'c'olaloc ix cac' co ti' d'a Dios. **22** Paxnacq'ue Jesucristo chi' d'a satchaañ. A d'a svach' c'ab' Dios ayec' ticnaic. A tz'ac'an mandar masanil eb' ángel, masanil juntzañxo ay yopisio mañ chequeloc yed' eb' ay spoder.

Vach' scutej co c'anan copisio

4 **1** Yab'nac val syail Cristo yed' snivanil ayic ix chami. Yuj chi' co naec to chamnac oñ pax yed'oc. A eb' chamnacxo, mañxalaj yalan yic eb' d'a chucal. **2** Yuj chi' ichocab' ta' scutej co b'a, yic vach' ol co c'ulej tas sgana Dios yacb'an ay oñto ec' d'a yolyib'añq'uinal tic. Mañxo co c'anab'ajejec sgana co nivanil tic. **3** A d'a yalañtaxo, te nivan tiempo e c'ulejnac juntzañ tas b'aj ayoch spensar eb' anima mañ ojtannacoc Dios. Palta canocab' juntzañ chi' ticnaic. Yujto a d'a jun tiempoal chi', añej ajmulal e c'ulejnac, añej malaj svach'il e nib'ejnacochi. Eyuc'nac val añ, toñej ec'nac ex b'uyb'onoc. Jantac ix eyuq'uej añ. Yajb'entac e c'ulejnac ayic eyalannac e b'a d'a juntzañ comon dios. **4** A eb' mañ ojtannacoc Dios, sat sc'ool eb', yujto maxtzac e c'ulej juntzañ chucal chi' yed' eb'. Yuj chi' sb'uchvaj eb' d'ayex. **5** Palta yovalil ol yac' entregar scuenta eb' d'a Dios. Yujto listaxo yaj tas ol aj sch'olb'itaj eb' anima smasanil, vach'chom eb' pitzanto ma eb' chamnacxo. **6** Yuj jun tic alb'il vach' ab'ix d'a eb' chamnacxo. Yuj chi' vach'chom ix cham snivanil eb', palta lajan ol aj sch'olb'itaj eb' yed' eb' anima smasanil, palta axo spixanil eb' syal schaan sq'uinal, icha sq'uinal Dios.
7 A ticnaic, toxo ol lajvoquel smasanil tasi. Yuj chi' co cachec och vaan co b'a, ñicanocab' scutej co b'a yic syal tzoñ lesalvi icha val smojal. **8** A junxo sval tic te nivan yelc'ochi: Co xajanejec co b'a d'a smasanil co c'ool, tato icha chi', vach'chom ay eb' te nivan smul d'ayoñ, scac' nivanc'olal smul eb' chi'. **9** Vach' scutejec co b'a d'a eb' slaj ec' d'ayoñ, d'a smasanilocab' co c'ool sco cha eb'. **10** Cac'lajec servil co b'a junjun oñ, ato syala' tastac copisio ix yac' Dios d'ayoñ, yujto ch'occh'oc copisio ix yac' d'ayoñ junjun oñ yuj svach'c'olal. **11** Tato ayoñ scalel slolonel Dios, nachajocab' el cuuj to toñej van oñ yac'lab'an Dios calanel slolonel chi'. Tato ay oñ syal cac'an servil, munlajoc oñ d'a smasanil co c'ool,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yujto a Dios tz'ac'an quip. Vach'ñej scutej smasanil, yic ol aljoc vach' lolonel d'a Dios yuj Jesucristo, yujto te nivan yelc'ochi, te ayñej pax spoder d'a masanil tiempo. Amén.

Ayic sja co yaelal

12 Ex xajanab'il vuuj, ayic tzoñ ac'ji proval yuj juntzañ yaelal te ov, max yal cac'an sat co c'ool yuuj. Mañ co naec to malaj b'aj sjataxon juntzañ chi' d'a quib'añ. **13** Palta coñ tzalajec, yujto junxoñej tz'aj cab'an syail yed' Cristo. Tato icha chi' scutej co b'a, ayic ol quilan sjax Cristo chi' d'a scal stziquiquial, ol te vach' ja co tzalajc'olal. **14** Tato ay mach tzoñ b'uchani yujto ayoch co pensar d'a Cristo, te vach' quico'. Yujto a Yespíritu Dios, aton jun te nivan yelc'ochi, a cajanoch d'ayoñ. **15** Tato ay junoc oñ scab' syail, mocab' yujoc mac'ojcham anima, ma yujoc elc'al. Mocab' yuj junoc tas ay yovalil yuj eb' yajal, ma yuj co comon ac'anoch co b'a d'a junoc b'aj malaj calan quico'. **16** Palta tato ay oñ scab' syail yujñej to yic oñ Cristo, mañ oñ q'uixvoquec. Calec vach' lolonel d'a Dios, yujto yic oñxo Cristo chi'.

17 Toxo ol ja stiempoal sch'olb'itaj yaj eb' anima smasanil. A oñ yuninal oñxo Dios tic ol oñ b'ab'laj ch'olb'itajoc. Tato icha chi', ¿ocxom val eb' maj c'anab'ajan vach' ab'ix yic colnab'il yic Dios? **18** Tato pural ol oñ colchaj a oñ tojolxo co pensar tic, ¿ocxom val eb' malaj yelc'och Dios d'ay yed' eb' malaj svach'il sb'eyb'al? **19** Yuj chi', ayic sja co yaelal icha tz'el d'a sc'ool Dios, yovalil vach'ñej scutej co b'eyb'al. Scac'anoch co b'a ab'enal d'a yol sc'ab' Dios ix oñ b'oani, yujto tz'elñejc'och tas syala'.

A checnab'il d'a eb' creyente

5 **1** A ticnaic, tic svalb'at juntzañ checnab'il tic d'ayex ex anciano ay d'a junjun choñab', yujto a in tic, anciano in pax eyed'oc. Vilnac val Cristo chi', vilnac chajtil ajnac yab'an syail. Ay valan vic in chaan svach'il eyed'oc, aton jun toto ol checlajeloc. **2** Icha yaj eb' tañvum calnel, icha chi' tzeyutej e tañvan eb' ay d'a yol e c'ab' eyilani, yujto icha scalnel Dios yaj eb' d'ayex. Mañ ac'b'iloc pural tzex utaji, mañ yujoc e nib'anoch tumin tzeyil eb'. Palta yujñejocab' to icha chi' tz'el d'a e c'ool to tzeyil eb', yujto icha chi' sgana Dios d'ayex. Tzex munlaj val d'a tzalajc'olal. **3** Max yal yajal tzeyutej e b'a d'a eb' ay d'a yol e c'ab'. Palta a e vach' b'eyb'al tze ch'ox yil eb', yic a tas tze b'eyb'alej chi' ol sb'eyb'alej eb'. **4** Tato icha chi' tzeyutej e b'a, ayic ol ja jun Quilumal Nivan Yelc'ochi, ol e cha spac te nivan svach'il. A jun chi' malaj b'aq'uiñ ol lajvoc.

5 A exxo ex quelemtac yed' ex cob'estac, tze c'anab'ajej val eb' anciano. Ichocab' ex chi' e masanil, emnaquil tzeyutej eyac'an servil e b'a junjun ex. Yujto syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic:

> A Dios schacanel eb' syic'chaañ sb'a, axo pax d'a eb' emnaquilal syutej sb'a, syac' val svach'-c'olal, xchi.

6 Yuj chi' emnaquil scutejec co b'a d'a yol sc'ab' Dios, yujto te nivan spoder. Tato icha chi', nivan ol oñ ajelc'och yuuj, ayic ol ja stiempoal. **7** Caq'uecoch masanil quilc'olal d'a yol sc'ab', yujto aypaxoch ilc'olal cuuj.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A noc' choj (1P 5.8)

8 Lista scutej co b'a co macvaji,
yujto icha yaj noc' choj tz'el yav
tz'ec' sayec' schib'ej, icha chi' yec'
viñ ajc'ool d'a co patic quichañ, aton
viñ diablo. **9** Te tec'anocab' scutej
cac'anoch Dios d'a co c'ool, yic ol yal
co colan co b'a d'a viñ. Yujto cojtac
to a eb' quetcreyenteal sacleminac
yajb'at d'a yolyib'añq'uinal tic, van
pax yab'an juntzañ yaelal eb' icha oñ
tic. **10** Ayic ol lajvoc cab'an syail
janic'oc tiempoal, axo Dios ol oñ
vach' tz'actzitanoc, ol svach' aq'uej
co tec'anil yed' quip. Mañ jantacoc
svach'c'olal, yuj chi' ix oñ yavtejoch
yicoc, yic vach' ay calan quic d'a
svach'il ay d'a junelñej, yujto jun-
xoñej caj yed' Jesucristo.
11 Nivanocab' yelc'ochi, nivanocab'
spoder d'a masanil tiempo. Amén.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

12 A viñ cuc'tac Silvano tic, vojtac
spensar viñ, sc'anab'ajej val viñ. A
viñ ol ic'anb'at jun in carta tic
d'ayex. Tzin tz'ib'ejb'at jay b'elañ
lolonel tic, yic ol vach' ja e pensar. A
juntzañ tic tz'alani chajtil syutej Dios
yac'an svach'c'olal d'ayoñ d'a val yel.
A d'a svach'c'olal tic, tec'an tzeyutej
e b'a. **13** A eb' quetcreyenteal ay d'a
Babilonia tic, sic'b'ilxoel eb' eyed'oc,
syac'b'at stzatzil e c'ool eb'. Yed' pax
viñaj Marcos tic, viñ icha vuninal
yaji, syac'paxb'at stzatzil e c'ool viñ.
14 Slaj eyac'laj stzatzil e c'ool yuj e
xajanan e b'a.

Yac'ocab' sjunc'olal Dios d'ayex e
masanil ex yic exxo Jesucristo ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Schab'il Carta
SAN PEDRO

Schab'il Pedro sb'i jun carta tic, aton jun schab'il carta stz'ib'ejnacb'at viñaj apóstol Pedro d'a masanil eb' creyente sacleminac yajb'at d'a junjun lugar. Ix yab' viñaj Pedro chi' to ay juntzañxo eb' c'ayb'um sq'ue vaan d'a scal eb' creyente chi' d'a junjun iglesia, yuj chi' ay eb' creyente somchaj chaañ yuj juntzañ ch'oc c'ayb'ub'al chi'. A syutej juntzañ eb' chi' yalani to mañxo ol javoc Cristo, yujto van yec' tiempo syil eb'.

Aton chi' syal viñaj Pedro d'a eb' creyente chi', yuj chi' yovalil stec'b'ej sb'a eb' d'a screyenteal, yic mañ comonoc somchaj spensar eb' yuj juntzañxo eb' chi'. A Dios yojtac tas yuj tz'ec' jab'ocxo tiempo sjavi Cristo d'a schaelal, yujto ayto eb' anima manto colchajlaj.

Tz'el yich scarta viñaj Pedro

1 1 A in Simón Pedro in tic,
yac'umal in servil Jesucristo,
schecab' in paxi. Tic tzin tz'ib'ejb'at
jun in carta d'ayex mach ex ix
eyac'och Dios d'a e c'ool qued'oc. A
jun b'aj ix cac'och co c'ool tic,
nivanocab' yelc'och d'ayex. Icha chi'
tzeyutej e b'a qued'oc, yujto a co
Diosal aton co Columal Jesucristo,
tojolñej toni. 2 Yac'ocab' svach'c'olal
yed' sjunc'olal Dios d'ayex, yujto
eyojtacxo yed' Cajal Jesucristo.

A sb'eyb'al eb' yicxo Dios

3 Ay juntzañ tas te yovalil tz'och
cuuj, yic vach' scac'och co pensar d'a
Dios yacb'an ay oñ ec' d'a tic. Yujñej
spoder, ix yac' juntzañ chi' d'ayoñ
smasanil, yujto a Dios ix ac'an coj-
taquejel Jesucristo. A avtannac oñ
och yicoc, yujto nivan yelc'ochi, mañ
jantacoc svach'il. 4 Yuj svach'il chi',
yac'naccan sti' d'ayoñ. A juntzañ tas
yalnaccan chi', nivan yelc'ochi, mañ
jantacoc svach'il. Yuj juntzañ chi'
tzoñ colchajel d'a yol sc'ab' juntzañ
chucal snib'ejoch eb' ay d'a yol-
yib'añq'uinal tic. Yujto a spensar Dios
ayoch d'ayoñ yuj juntzañ tas yalnac-
can chi'. 5 Yuj chi', mañ toñejoc
scac'och Dios d'a co c'ool. Yovalil
scac' val quip co tojolb'itan co b'ey-
b'al. Co c'ayb'ejec sjelanil Dios. 6 Co
cachec och vaan co b'a. Tec'an
scutejec pax co b'a. Añej d'a Dios
scac'och co pensar. 7 Sco xajanej co
b'a yed' eb' quetcreyenteal, sco
xajananpax masanil anima.

8 Tato a juntzañ tic sco c'ulejñej
d'a junjun c'u, te ay copisio yuj Dios
syal chi'. Mañ nab'añejoc ix coj-
taquejel Cajal Jesucristo. 9 Palta a eb'
max b'eyb'alan juntzañ tic, ichato
macan sat eb', ichato max uji yilan-
b'at junoc tas eb' d'a najat. Yujto
maxtzac snacot eb' to a smul eb' d'a
yalañtaxo, ic'b'ilxocaneli. 10 Yuj chi'
ex vuc'tac ex vanab', scac' val quip
cojtacanel sic'lab'il to d'a val yel
avtab'il oñxo och yicoc Dios, sic'b'il
oñxo el yuuj. Tato icha chi' scutej co
b'a, malaj b'aq'uiñ ol chab'ax co c'ool
d'a yic Dios b'aj ayoñ ochi. 11 Tato
icha chi', malaj tas ol oñ cachanoch

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vaan yic tzoñ och b'aj van yac'an yajalil Cajal Jesucristo co Columal. A yopisio Cajal chi', ayñejec' d'a junelñej.

12 Yuj chi' vach'chom eyojtacxo juntzañ tic, tec'an exxo d'a juntzañ c'ayb'ub'al yel b'aj ayxo och e pensar, palta ol veccot e na'a. **13** Tzin na' to smoj vecan e na'a, svac'an nachaj juntzañ tic eyuuj, yacb'an pitzan into. **14** Yujto a Cajal Jesucristo ix ac'an nachajel vuuj to quenxoñej tiempo ay in eq'ui. **15** Yuj chi' svac' vip, yic vach' ol yal e na'anñejcot juntzañ c'ayb'ub'al tic d'a masanil tiempo, ayic mañxo ayoc in eq'ui.

Te nivan yelc'och Jesucristo

16 Calnacxocan d'ayex to ay val spoder Cajal Jesucristo, to yovalil ol jax d'a schaelal. Palta a juntzañ chi', mañ comon loloneloc, mañ toñejoc ix co naelta d'a yol quico'. Yujto quilnac val Cajal chi' yed' co sat, mañxo jantacoc pax svach'il. **17** A oñ val lac'an quilnac yac'an stziquiquial co Mam Dios d'ay. Cab'nac pax yalan Dios to te nivan yelc'ochi. Yalannac emta Dios icha tic d'a scal jun snivan tziquiquial chi': Aton jun Vuninal tic, xajanab'il vuuj. Tzin tzalaj val yed'oc, xchi. **18** A jay b'elañ lolonel alb'ilemta d'a satchaañ chi', cab'nac val, yujto ay oñ ec' yed' Cajal chi' d'a jun tzalan b'aj emnacul Dios chi'.

19 Añejtona', ayocto sja Cajal, stz'ib'annaccan yab'ixal eb' schecab' Dios. Añeja' ayec' Slolonel Tz'ib'ab'ilcan yuj eb' chi' ticnaic. A tas syal Slolonel chi' te yel. Vach'ñej scutej co b'a, tato añeja' cac'anoch co pensar d'a tas tz'ib'ab'ilcan yuj eb' chi'. Yujto a Slolonel chi', lajan icha junoc tas copanel sc'ac'al d'a cal q'uic'alq'uinal. Syac' yoc d'ayoñ, masanto sacb'i ayic sjavi c'u. Icha c'u chi' icha chi' yaj Cristo ayic ol jaxoc, axo svach' ac'an saquilq'uinal chi' d'ayoñ. **20** A eb' schecab' Dios d'a peca', ayocto stz'ib'annaccan eb' yuj tastac ol javoc. Palta yovalil scojtaquejeli to malaj junoc mach scomon alan d'a yol yico' tas syalelc'och juntzañ tz'ib'ab'ilcan chi'. **21** Yujto a eb' chi', malaj junoc eb' munil snanac elta d'a sjolom ayic stz'ib'annaccan eb'. Yujto sic'b'il yajel eb' yuj Dios. Axo Yespíritu ac'annac nachajel yuj eb' chajtil yutejnac eb' yalancanel slolonel chi', stz'ib'annaccan eb'.

A eb' c'ayb'um yaj d'a juntzañ es

2 **1** A d'a scal eb' quetisraelal d'a peca', ay eb' yalnacoch sb'a schecab'oc Dios. Añejtona' ay eb' ol pitzvoc chaañ d'a co cal, ol stz'acan yaloch sb'a eb' c'ayb'umoc, ol sc'ayb'an eb' quetanimail eb' d'a juntzañ es d'a c'ub'eltac, yic ay oñ ol oñ juvoquel yuj eb'. Malaj tz'och Cajal d'a eb', vach'chom a ix cham yuj stupiloc smul eb'. Yuj chi', munil syic'cot eb' d'a yib'añ. Elañchamel ol satxicanel eb' d'a junelñej. **2** Tzijtum eb' ol b'eyb'alan jun schuc b'eyb'al eb' chi'. Yuj eb' ol aljoc to a jun b'eyb'al yel b'aj ayoñ och tic, malaj yelc'ochi. **3** Yuj spec' tuminal eb', vach'xoñej ol yutoc eb' yalanel juntzañ lolonel to d'a yol yic eb' snaq'uei yic syic'anel tumin eb' d'ayex. Palta atax d'a peca' nab'ilcan yuj Dios to ol yac'och yaelal d'a yib'añ eb' d'a junelñej, yuj chi' tañvab'il eb' yuj yaelal chi'.

4 Co naeccot tas ajnac eb' ángel ochnac smul d'a Dios. Junelñej mañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ac'jinacoc nivanc'olal eb'. Ac'b'ilb'at eb' d'a jun lugar scuchan Tártaro.[a] Tzec'b'ilcan c'otan eb' d'a q'uen cadena. Preso yajcan eb' d'a cal q'uic'alq'uinal ticnaic, masanto ol ch'olb'itaj tas yaj eb'. **5** Añejtona', mañ yac'nacoclaj nivanc'olal eb' anima Dios d'a peca', yuj chi' yac'-naccot jun oval a' mucvajum d'a yib'añ eb' chuc chi'. Añej viñaj Noé colchajnaccanel yed' ucvañ eb' yico'. A viñaj Noé chi' alannaccanel d'a scal eb' anima to yovalil tojol syutej sb'a eb'. **6** Añejtona', a Dios chi' satjinac-paxel Sodoma yed' Gomorra. Pilan lajvinaquel chab' choñab' chi' stz'ab'at yuj c'ac'. Nab'a taañxoñej ajnaccan smasanil. A eb' lajvinaquel chi', ch'oxnab'il yaj eb' d'a eb' malaj yelc'och Dios d'a sat. **7** Añej val viñaj Lot colchajnaccanel d'a scal eb', yujto tojol spensar viñ. Ayic manto laj-viel-laj eb' chi', ochnac pitz'an cuselal d'a sc'ool viñ. **8** Vach'ïej sb'eyb'al viñaj Lot chi', palta masanil c'u añej chucal sc'ulej eb' yab'nac viñ yilannac pax viñ, te cusnac viñ yuj eb'. **9** Añejtona', icha pax chi' ticnaic. Yojtac Dios tas syutej scolan eb' ayoch spensar d'ay, ayic tz'ac'ji proval eb'. Yojtac paxi chajtil ol yutoc yac'anb'at eb' mañ tojoloc spensar d'a syaelal. Ol canñej eb' ta' masanto ol ja jun c'u ayic ol ch'ol-b'itaj tas yaj eb'.

10 Ay eb' syac'och spensar sc'ulan juntzañ chucal yed' snivanil. Malaj tz'och eb' ayoch yopisio yuj Dios d'a eb'. Aton eb' chi' ol vach' ac'joc-canoch d'a syaelal. Ac'umtac syutej sb'a eb'. Max b'alaj xivlaj eb' sb'uchan juntzañ eb' te nivan yel-c'ochi. **11** A eb' ángel, yel ton val nivan spoder eb' d'a yichañ eb' sb'uchvaj chi', palta max stec'b'ejlaj sb'a eb' sb'uchvaj d'a eb' nivan yel-c'och chi', ayic tz'alji smul eb' yuj eb' d'a yichañ Cajalil.

12 Toñej scomon b'uchvaj eb' d'a juntzañ tas mañ yojtacoc. Icha noc' noc' malaj spensar icha chi' yaj eb', añej val sgana snivanil eb' sc'ulej. Yuj chi' ol satcanel eb' d'a junelïej, icha noc' noc' yictaxon yaj syamchaji smiljichamoc, icha chi' ol aj eb'. **13** Icha chi' ol aj schaan spac chucal sc'ulej eb' chi'. Vach'chom c'ualil, syac'ñejoch spensar eb' sc'ulan jun-tzañ tas sgana, yic syac' sgana eb' yed'oc. Q'uixvelal yajoch eb' d'a e cal. Chuclaj eyilji d'a sat Dios yuj eb'. Yujto toñej scomon och eb' vael eyed'oc ayic tzeyac'an mol vael. Ayic tz'och eb' eyed'oc, toñej sq'uechaañ eb' yed' juntzañ tas snib'ejoch chi'.

14 Yalxoñej mach junoc ix ix syil eb', snib'ejïejoch ix eb'. Malaj b'aq'uiñ syactejcan eb' yem d'a ajmulal. Axo eb' manto tec'anoc, smontajb'at eb' yuj eb' sc'ulan pax chucal. C'ajan eb' snib'anoch tastac. Yuj juntzañ chi', aycot yoval sc'ool Dios d'a yib'añ eb'. **15** Syactancan jun tojol b'eyb'al eb', satxicanb'at eb'. Yuj chi' a sb'eyb'al viñaj Balaam d'a peca', viñ yuninal viñaj Beor, a sb'ey-b'alej eb'. A viñ chi', yalnacoch sb'a viñ schecab'oc Dios, palta añej q'uen tumin sgana viñ yac'nac ganar d'a spatic chucal.[b] **16** Axo noc' b'uru,

[a] **2.4** Tártaro, syalelc'ochi "lugar te jul yich".

[b] **2.15** Tz'ilchaj pax yab'ixal viñaj Balaam tic d'a Números capítulo 22 masanto d'a capítulo 25.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

cojtac to max yal-laj slolon noc', palta a noc' cachjinac viñ d'a smul chi'. Lolonnac noc' icha anima. A noc' cachannac och vaan viñ yuj smañ pensaril van sc'ulan chi'.

17 A eb' tz'esan d'a co cal tic, icha yaj sjaj a a' tupnac, icha chi' yaj eb'. Añejtona' icha asun toñej sb'eyec' yuj ic', icha chi' yaj eb'. Yovalil ol b'atcan eb' d'a jun q'uic'alq'uinal d'a junelñej. **18** Toñej syic'chaañ sb'a eb' yalan juntzañ malaj yelc'ochi. Syal eb' icha tic: Syal co c'ulanñej tastac chucal. Syal co c'ulan yalñej tas snib'ej co nivanil tic, xchi eb'. Icha chi' syutej eb' yac'an sc'ool juntzañ eb' van scolchajel d'a scal chucal. **19** Syalan eb': Libre co c'ulan yalñej tas co gana, xchi eb'. Palta a eb' chi' mañ libreoclaj yaj eb', yujto van yac'an servil chucal eb'. Yujto a mach scan d'a yalañ yuj junoc tasi, syalelc'ochi ayoch pax yac'umaloc servil jun chi'. **20** Atax yic ix yojtacanel Cajal Jesucristo co Columal eb', ix colchajel eb' d'a yol sc'ab' schucal jun yolyib'añq'uinal tic. Palta tato tzato yac'xioch sb'a eb' d'a juntzañ chucal chi', ol b'at yolax eb' yuuj. Tato icha chi', másxo te chuc yic eb' icha d'a yalañtaxo. **21** A eb' sc'ulan icha chi', octom max yac'och spensar eb' d'a jun vach' b'eyb'al tic, yic vach'tacto val jab'oc yic eb'. Ocxo jun to ix yac'och spensar eb' d'ay, palta a ticnaic ix yactejcan jun checnab'il yic Dios eb' ac'b'il d'ay. Yuj chi', yel ton val chuc yic eb' ticnaic. **22** Ay jun lolonel aycani, a tz'alan icha tic: A noc' tz'i', slajvi xej noc', scha lec'anxiq'ue noc'. Yed' noc' chitam, slajvi sb'icchaj noc', sb'at sjucub'anxi sb'a noc' d'a scal lum soc'om. Icha noc' chi', icha chi' eb' sval tic.

Ayic ol ja Cajal

3 **1** Ex xajanab'il vuuj. A junxo schab'il carta tzin tz'ib'ejb'at tic d'ayex. Svecan e na' yuj juntzañ c'ayb'ub'al eyojtacxo, yic tzeyac' val och e pensar e naan juntzañ tas vach'. **2** Yuj chi', yovalil tze nacot juntzañ tas stz'ib'ejnaccan eb' schecab' Dios d'a peca', aton eb' sic'b'ilel yuuj. Añejtona' tze napaxcot schecnab'il Cajal co Columal. A schecnab'il chi', calnacxocan d'ayex a oñ schecab' oñ tic.

3 A junxo svalb'at tic, in gana val tzeyojtaquejeli to a d'a slajvub'xo tiempoal, ay eb' ol pitzvoc chaañ, ol comon b'uchvaj eb' d'a juntzañ tas yic Dios. Añej val juntzañ malaj svach'il b'aj ol yac'och spensar eb'. **4** Ol yalan eb': Yac'naccan sti' Cristo to ol jax junelxo. Palta, ¿b'aja sja ticnaic jun? Nivanoc stañvejnac eb' co mam quicham sjavi, palta chamnacxo pax eb'. Ilec nab'i, icha ajnac sq'uiñib'i jun yolyib'añq'uinal tic, icha chi' yaj ticnaic, añeja' malaj mach sjavi, xcham eb'. **5** A eb' tz'alan jun chi', malaj sgana eb' snacoti tas ajnac yolyib'añq'uinal tic d'a peca' chi'. Yujñej tas yalnac Dios b'onac satchaañ yed' sat luum tic. Laj checlajnac lum luum d'a snañal a a'. Yuj a a' chi', vach' yaj sat luum ticnaic. **6** Palta slajvinac chi', pilan lajvinaccanel masanil tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic yuj a a', yujto emnaccan d'a yich a'. Aton juntzañ tic malaj sgana eb' chi' snacoti. **7** A satchaañ yed' sat luum tic, añeja' ayec' ticnaic. Palta yalnaccan Dios to yovalil ol canñej icha tic masanto ol

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ac'joquemta c'ac' d'a yib'añ. Ato ta' ol ja jun c'ual ayic ol ul ch'olb'itaj yaj eb' anima. Axo eb' malaj tz'och Dios d'ay, ol ac'joccanoch yaelal d'a yib'añ eb' d'a junelñej.

8 Ex xajanab'il vuuj, in gana snachajel eyuuj to a d'a Cajalil, a jun c'u lajan yaj icha yec' junoc mil ab'il. Axo jun mil ab'il, lajan yaj icha yec' junoc c'ual. **9** Ay eb' snaani to van yec' stiempoal d'a Cajal chi', max elc'och icha yalnaccani. Palta mañ ichoc snaan eb' chi' yaji. Maxto javilaj, yujto ayto snivanc'olal. Malaj sgana to ay junoc mach satcaneli, palta sgana to sna sb'a masanil anima.

10 Palta icha sja junoc elc'um d'ac'valil, icha chi' ol aj sja sc'ual sjaub'al Cajal chi'. A d'a jun c'ual chi', ol lajvoquel satchaañ. Ayxo smay sñilili ayic ol lajvoquel chi'. Axo juntzañ tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, masanil ol ulaxb'at stz'ab'at yuj jun nivan c'ac'. Masanil sat luum tic, ol laj tz'ab'atoc yed' masanil tastac ay d'ay.

11 Tato icha chi' ol aj slajviel masanil tastac, ¿tas yovalil sco c'ulej a oñ tic? Aton te tojolñej scutej co b'a, añej pax val d'a Dios scaq'uecoch co pensar, **12** yacb'an sco tañvej sja jun c'ual yic Dios. Caq'uec val quip co munlaj d'ay, yic elañchamel ol jaxoc. A d'a jun c'u chi', ol lajvoquel satchaañ yuj c'ac'. Axo masanil tas ay d'a sat luum tic, masanil ol ulaxb'at yuj c'ac' chi'. **13** Palta a oñxo tic, van co tañvan jun satchaañ ac'to yed' sat luum ac'to, yujto icha chi' aj yac'annaccan sti' Dios. Añej eb' tojol ol cajnaj ta'.

14 Ex xajanab'il vuuj, van co tañvan sja juntzañ chi'. Yuj chi' caq'uec val quip yic malaj jab'oc co mul ol ilchaj yuuj, malaj pax co paltail, yic junc'olal ol oñ aj yed' ta'.
15 Nachajocab'el eyuuj to a Cajal, ayto snivanc'olal, manto javilaj yic ay eb' ol to colchajoc. Añeja' icha tic ix yutej pax viñ cuc'tac Pablo stz'ib'anxib'at juntzañ tic d'ayex, yujto icha chi' sjelanil viñ ac'b'il yuj Dios. **16** Ix stz'ib'ejb'at juntzañ tic viñ d'a scarta. Palta ay b'aj pural snachajel cuuj. Ay eb' mantalaj spensar, mantalaj stec'anil eb', mañ tojolocñej syutej eb' snaanel juntzañ chi'. Icha pax chi' syutej eb' snaanel juntzañxo slolonel Dios tz'ib'yajcani, yuj chi' ol ac'joccanoch yaelal d'a yib'añ eb'.

17 A exxo, xajanab'il ex vuuj, ayocto ix eyab'ani tastac ol javoc. Yuj chi', tzeyil val e b'a d'a eb' chuc ix val tic, yic vach' mañ ol ex somchajel yuj juntzañ sch'oc c'ayb'ub'al eb' chi'. Tato maay, ol juvoquel e pensar, axo satxiel e tec'anil chi'.

18 Scham val eyojtacanel Cajalil, aton Jesucristo co Columal. Añejtona' scham val e chaan svach'c'olal d'a junjun c'u. Nivanocab' yelc'och Cajalil chi' ticnaic yed' b'aq'uiñ. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Sb'ab'el Carta
SAN JUAN

B'ab'el Juan sb'i jun carta tic, aton jun sb'ab'el carta viñaj apóstol Juan stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a junjun lugar. A tas syal viñ d'a scarta tic, to yovalil sxajanej sb'a eb'. A junoc mach xajanan eb' anima, syalelc'ochi yojtac Dios, yujto xajan eb' anima yuj Dios chi'. Ay chab' c'ayb'ub'al syal jun carta tic: B'ab'el, tz'ac'ji stec'anil eb' vach' yac'an yed' Dios yed' pax Jesucristo. Schab'il, syal d'a eb' creyente to max comon och tzac'an eb' yuj juntzañ ch'oc c'ayb'ub'al, yic vach' añej d'a Dios ayoch spensar eb'. Yujto a eb' chi', syal eb' to a masanil tas squil yed' co sat, ayñejoch chucal d'ay, syalpax eb' to a Yuninal Dios, maj yac'ochlaj sb'a animail. Syalanpax eb' to a tas sco c'ulej d'a yolyib'añq'uinal tic, vach'chom chuclaj, malaj yalan yic d'a co colnab'il tic, xchi eb'.

Palta a viñaj Juan chi', syal viñ to Jesucristo val yel Yuninal Dios, yac'nacoch sb'a animail. A eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, vach'ocab' syutej sb'eyb'al eb', xajananpax yetanimail eb'.

A yab'ixal jun tz'ac'an co q'uinal

1 **1** Tic sco tz'ib'ejb'at yab'ixal jun Lolonel sb'i d'ayex, aton jun tz'ac'an co q'uinal. Aytax ec' d'a yichb'anil. Ix cab' sloloni. Ix quil val ochi. Ix oñ och q'uelan d'ay, ix co yamlan yed' co c'ab'. **2** A jun tz'ac'an co q'uinal chi', ix ch'oxchaj quila', ix quilanoch a oñ tic, yuj chi' scac' testigoal co b'a yuuj, scalanpax eyab'i to a tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej. A jun chi', aytaxon ec' yed' Dios, palta ix ch'oxji d'ayoñ. **3** Yuj chi' a jun ix quil chi', jun ix cab' slolon chi', a' scal d'ayex yic vach' junxoñej tzex aj a ex tic qued'oc. Yujto d'a val yel vach'xo cac'an yed' co Mam Dios yed' Jesucristo Yuninal. **4** Yuj chi' sco tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayex, yic vach' ol te tz'acvoc co tzalajc'olal.

Icha saquilq'uinal yaj Dios

5 Scalb'at eyab'i tas alb'ilcan yuj Jesucristo d'ayoñ to a Dios saquilq'uinal yaji, malaj val jab'oc q'uic'alq'uinal d'ay. **6** Tato scala' to vach' caj yed'oc, palta añeja' ay oñ to ec' d'a q'uic'alq'uinal, toñej scal syal chi', a tas sco c'ulej mañ yeloclaj. **7** A Dios saquilq'uinal yaji. Yuj chi' tato a saquilq'uinal sco b'eyb'alej, vach' cac'an yed'oc junjun oñ, axo schiq'uil Jesucristo Yuninal, a' tz'ic'anel masanil co chucal ayoch d'ayoñ.

8 Tato scala' to malaj co chucal, toñej scac' musansatil co b'a, mañ yeloclaj tas scal chi'. **9** Tato d'a val yel sco cha co mulej co chucal, a Dios sucan sat smasanil, syic'anpaxel masanil tas mañ vach'oc ayoch d'ayoñ, yujto tojol toni, tz'elñejc'och tas syala'. **10** Tato scala': Malaj b'aj ix och co mul, ta xco chi,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

syalelc'ochi to van cac'anoch Dios esalvumal. Tato icha chi', mañ chab'iloclaj slolonel cuuj.

A Cristo tz'ac'anoch co ti' d'a Dios

2 **1** Ex xajanab'il vuuj, tzin tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayex yic vach' maxtzac e c'ulej chucal. Palta tato ay b'aj tz'och co mul, ay jun van yac'anoch co ti' d'a Dios, aton Jesucristo, te tojolñej spensar. **2** Icha val junoc silab', icha chi' ix aj scham Cristo yuj stupanel co mul. Mañ yujocñej co mul a oñ tic ix chami, palta yuj smul masanil anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic, yuj chi' ix chami.

3 Tato sco c'anab'ajej tas schecji co b'eyb'alej yuj Dios, cojtacton Dios sic'lab'il syal chi'. **4** Tato scala' to cojtacxo Dios, palta max co c'anab'ajej tas schecji co b'eyb'alej yuuj, esalvum oñ syal chi', malaj jab'oc tas yel scala'. **5** Tato sco c'anab'ajej tas syal slolonel, d'a val yel xajan ton Dios chi' cuuj sic'lab'il. Ichaton chi' tz'aj cojtacaneli to ayoñ och d'ay. **6** Tato scal icha tic: A in tic ay in och d'a Cristo, tato xco chi, yovalil sco b'eyb'alej sb'eyb'al Cristo chi'.

A jun checnab'il nivan yelc'ochi

7 Ex xajanab'il vuuj, a jun checnab'il svalb'at tic d'ayex, mantoc ato ticnaic ol eyab'i. Yujto a jun checnab'il tic, atax ix ex och yuninaloc Dios ix alji d'ayex. Eyab'nacxo jun checnab'il tic d'a peca' to yovalil sco xajanej co b'a. **8** Palta svalxib'at jun checnab'il tic d'ayex. Van co b'eyb'alan jun checnab'il tic icha yutejnac sb'a Jesucristo, yujto a jun q'uic'alq'uinal ayoch d'ayoñ, van yec'caneli, axo jun saquilq'uinal te yel van yochcani.

9 Tato ay oñ mach oñ scala': Sacq'uinalxo yaj in pixan, tato xco chi, palta tato van schichonpaxoch co c'ool d'a junoc quetcreyenteal, ay oñto och d'a q'uic'alq'uinal syal chi'. **10** Tato sco xajanej eb' quetcreyenteal, ayoñxo och d'a saquilq'uinal syal chi'. Yuj chi' malaj junoc tas ayoch d'ayoñ tz'ic'an co juvieli. **11** Palta a eb' añeja' schichonoch sc'ool d'a eb' yetcreyenteal, q'uic'alq'uinalto yaj eb'. Icha val junoc mach sb'eyec' d'a q'uic'alq'uinal max yil-laj b'aj sb'ati, icha chi' eb', yujto juvinaquel spensar eb'.

12 Tzin tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayex a ex unin creyente exto, yujto a Dios ix ac'an lajvoc e mul yuj Jesucristo. **13** Tzin tz'ib'ejb'at d'ayex a ex ayxo eyoch creyenteal, yujto eyojtacxo Dios, jun aytaxon eq'ui atax manto b'o jun yolyib'añq'uinal tic. Tzin tz'ib'ejb'at jun tic d'ayex ex creyente ayxo e tec'anil, yujto ix can viñ diablo d'a yalañ eyuuj ved'oc.

Tzin tz'ib'ejxib'at jun tic d'ayex a ex unin creyente exto, yujto eyojtacxo co Mam Dios. **14** Tzin tz'ib'ejxib'at jun tic d'ayex ex ayxo eyoch creyenteal, yujto eyojtacxo pax Dios, jun aytaxon eq'ui atax manto b'o jun yolyib'añq'uinal tic. A exxo creyente ex ayxo e tec'anil, ix ex tec'c'aji, yujto chab'ilxo slolonel Dios eyuuj. Ix can pax viñ diablo d'a yalañ eyuuj ved'oc. Yuj chi' tzin tz'ib'ejb'at jun uum tic d'ayex.

15 Max yal co xajanan jun yolyib'añq'uinal tic yed' pax juntzañ tas ay d'ay. Tato sco xajanej, mañ vanoc co xajanan co Mam Dios syal chi'. **16** A eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic, a juntzañ sgana snivanil eb' snib'ejochi. Snib'anxioch juntzañ

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas vach' yilji eb'. Say eb' yic nivan tz'aj yelc'ochi. A juntzañ b'eyb'al chi', mañ yicoc co Mam Dios, a yolyib'añq'uinal tic ay yico'. **17** A jun yolyib'añq'uinal tic yed' juntzañ snib'ejoch eb' anima chi' d'ay, eq'uelb'añej yaji. Palta tato sco c'ulej icha sgana Dios, pitzan oñ d'a junelñej yed'oc.

A jun lolonel yel yed' jun es

18 Ex xajanab'il vuuj, ay oñ ec' d'a jun slajvub' tiempoal. Ix cab' eyed'oc to ay jun ayoch ajc'olal d'a Cristo ol pitzvoc chaañ. Ilec nab'i, tzijtumxo eb' ayoch ajc'olal d'ay toxo ix pitzvi chaañ. Yuj chi' cojtac to ay oñxo ec' d'a slajvub' tiempoal tic. **19** A d'a co cal ix elta eb' chi', yujto toxonton mañ quetb'eyumoc eb'. Q'uinaloc tato quetb'eyum eb', ix am ajñej eb' qued'oc, palta ix elta eb' yic vach' scheclajeli to toxonton mañ quetb'eyumoc eb'. **20** A Cristo ac'annacoch Yespíritu Dios d'ayex qued'oc, yuj chi' cojtac jun c'ayb'ub'al yel co masanil. **21** Yuj chi' tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex, mañ yujoc to mañ eyojtacoc jun c'ayb'ub'al yel chi' tzin tz'ib'anb'ati, palta yujto eyojtacxo. Eyojtacpaxi to malaj junoc es ayoch d'ay.

22 Ol val d'ayex machtac eb' tz'esani: Aton eb' tz'alani to a Jesús mañ Cristooc, syalelc'ochi to mañ ac'b'iloc yopisio yuj Dios. Aton eb' chi' ayoch ajc'olal d'a Cristo, yujto max scha yab' eb' to a Dios ay Yuninal, yuj chi' aypaxoch eb' ajc'olal d'a Dios aton Mamab'il. **23** A eb' tz'alani to a Jesucristo mañ Yuninaloc Dios, mañ ayococh co Mam Dios d'a eb'. Axo pax eb' tz'alan jun to a Jesucristo Yuninal Dios, ayton och Dios d'a eb'.

24 Yuj chi', a jun c'ayb'ub'al ix cab'i atax yic ix oñ och yicoc Dios, yovalil scac'ñejoch d'a co c'ool. Tato icha chi' scutej cac'anoch d'a co c'ool, junxoñej ol oñ aj yed' co Mam Dios, junxoñej ol oñ aj pax yed' Yuninal. **25** Yalnaccan Dios to ol yac' co q'uinal d'a junelñej.

26 Tic tzin tz'ib'ejb'at d'ayex yuj eb' sgana ex yac'an musansatil. **27** A Espíritu ac'b'il d'ayoñ yuj Jesucristo, ayñejcanoch d'ayoñ. Yuj chi' mañ yovaliloc ch'oc mach tzoñ c'ayb'ani, yujto a Yespíritu chi' tzoñ c'ayb'an d'a masanil tasi. A jun c'ayb'ub'al syac' d'ayoñ chi' te yel, malaj jab'oc es ayoch d'a scal. Yuj chi', yovalil junxoñej tzoñ aj yed' Cristo, yujto icha chi' tz'aj yalan Yespíritu d'ayoñ.

28 Axo ticnaic ex xajanab'il vuuj, yovalil junñej tzoñ aj yed' Cristo d'a masanil tiempo, yic vach' junc'olal tzoñ aj d'a yichañ, mañ ol oñ q'uixvoclaj ayic ol jaxoc. **29** Cojtac to a Jesucristo te tojol toni. Yuj chi' ichocab' tic tz'aj snachajel cuuj: Tato tojol scutej co b'eyb'al, yuninal oñ ton Dios syal chi'.

A eb' yuninalxo Dios

3 **1** Naec to te xajan oñ yuj co Mam Dios, yujto tzoñ yaloch yuninaloc. Yuninal oñxo ton jun. A eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic, max nachajel-laj yuj eb' tato yuninal oñxo Dios, yujto maj yojtaquejel Dios eb'. **2** Ex xajanab'il vuuj, yuninal oñxo Dios ticnaic. Maxto nachajel-laj cuuj chajtil ol oñ aj elc'ochoc. Palta cojtac to ayic ol jax Jesucristo, lajan ol oñ aj yed'oc, yujto ol quila' chajtil yilji. **3** A oñ mach oñ scac'och juntzañ sval tic yipoc co c'ool, cactejeccan masanil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

chucal, yujto a Cristo malaj chucal d'ay.

4 A eb' sb'eyb'alan chucal, mañton vanoc sc'anab'ajan schecnab'il Dios eb'. Yujto a eb' max c'anab'ajan juntzañ checnab'il chi', a chucal sc'ulej eb'. **5** Cojtacxo to a Jesucristo ix ulec' d'a yolyib'añq'uinal tic yic syic'anel co mul. Cojtac paxi to malaj jab'oc chucal ayoch d'ay. **6** Yuj chi' tato junxoñej caj yed'oc, maxtzac yal sco b'eyb'alej chucal. Palta tato añeja' co b'eyb'alan chucal jun, syalelc'ochi to mañ oñ ayoc ochlaj yed'oc, manto cojtacoclaj. **7** Ex xajanab'il vuuj, malajocab' junoc mach tzex ac'an musansatil. Tato tojol syutej sb'a junoc mach, tojol ton spensar icha spensar Cristo, yujto a Cristo chi' tojol spensar. **8** Palta tato ay mach añeja' sb'eyb'alan chucal, yictaxon viñ diablo yaji. Yujto a viñ diablo chi', sc'ulejtaxon chucal viñ d'a yichb'anil. Yujton jun chi' ix ulec' Yuninal Dios d'a yolyib'añq'uinal tic, yic syac' lajvoc smasanil tas sc'ulej viñ diablo chi'. **9** Tato yel yuninal oñxo Dios, mañxo ol co b'eyb'alej chucal, yujto q'uexb'ilxo co pensar yuuj, axo yic ayoch d'ayoñ. Maxtzac yal pax co b'eyb'alan chucal, yujto yuninal oñxo. **10** Icha chi' tz'aj scheclajeli, mach eb' yuninalxo Dios, mach pax eb' yuninalto viñ diablo. Tato mañ tojoloc scutej co b'eyb'al, tato max co xajanej eb' quetcreyenteal, val yel mañ oñ yicoc Dios.

Yovalil sco xajanej co b'a

11 A jun checnab'il svalb'at tic d'ayex, atax ix ex och yuninaloc Dios, ix ex och ijan eyab'ani: Sco xajanejec co b'a, xchi jun checnab'il tic. **12** Yuj chi' max yal-laj cutan co b'a icha yutejnac sb'a viñaj Caín. A viñ chi', a viñ diablo ay yic viñ, yuj chi' smilnaccham viñ yuc'tac viñ. Icha chi' yutejnac sb'a viñ, yujto mañ tojoloc sb'eyb'al viñ, axo viñ yuc'tac viñ chi', tojol sb'eyb'al viñ.

13 Ex vuc'tac ex vanab', mañ eyac' sat e c'ool tato tz'och eb' yic yolyib'añq'uinal tic ajc'olal d'ayex. **14** A d'a yalañtaxo, yic oñ chamel, axo ticnaic, toxo ix ac'ji co q'uinal d'a junelñej. Cojtac to ix co cha co q'uinal tic yujto sco xajanej co b'a yed' eb' quetcreyenteal. Tato max co xajanej co b'a yed' eb', yic oñto chamel syal chi'. **15** Tato añeja' schichonoch co c'ool d'a eb' quetcreyenteal, mac'umcham anima oñ d'a yichañ Dios. Palta cojtac to malaj junoc mac'umcham anima ay sq'uinal d'a junelñej.
16 Cojtac chajtil tz'aj oñ xajanan Dios to ix yac'och sb'a Jesucristo d'a yol sc'ab' chamel cuuj. Yuj chi' yovalil ichocab' ta' scutej co xajanan eb' quetcreyenteal, ta syala' b'ecanocab' co c'ool co cham yuj eb'.
17 Q'uinaloc ay tas ay d'ayoñ, axo squilan junoc quetcreyenteal te meb'a', tato malaj jab'oc tas scac' d'ay, mañ xajanoc co Mam Dios cuuj syal chi'. **18** Ex xajanab'il vuuj, mañ toñejoc scal yed' co ti' to sco xajanej co b'a. Yovalil tzoñ colvaj d'a eb' quetcreyenteal. Icha chi' scutej co ch'oxaneli to d'a val yel sco xajanej co b'a.

Mañxa co xivc'olal d'a yichañ Dios

19 Tato sco xajanej co b'a, cojtac to yic oñxo jun c'ayb'ub'al te yel. Tato icha chi', mañxa co xivc'olal d'a yichañ Dios **20** ayic sco naani to ay co mul yuj junoc tas chuclaj ix co c'ulej. A Dios ec'to yojtac d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

quichañ. Val yel, A' tz'ojtacaneli yujto yojtac smasanil. 21 Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, tato cojtac to vach' co b'eyb'al d'a yichañ Dios, max oñ xiv co lesalvi d'ay. 22 Tato icha chi', yalñej tas sco c'an d'ay, ol yac' d'ayoñ, yujto sco c'anab'ajej schecnab'il, van co c'ulanpax icha tas scha sc'ool. 23 Syal schecnab'il icha tic to scac'och Yuninal d'a co c'ool, aton Jesucristo. Sco xajanej pax co b'a junjun oñ icha ix yutej yalan d'ayoñ. 24 Tato sco c'anab'ajej juntzañ schecnab'il chi', junñej caj yed'oc, junñej pax yaj qued'oc. Cojtac to ayñejoch d'ayoñ, yujto yac'nac Yespíritu d'ayoñ.

A eb' yic Dios yed' eb' mañ yicoc

4 1 Ex xajanab'il vuuj, tato ay eb' tz'alani to a yic Dios jun syalel eb', mañ e cha eyab' d'a eb' d'a elañchamel. Yovalil tze b'ab'laj aq'uej proval eb' tato yel a slolonel Dios tz'ec' yalel eb'. Yujto tzijtum eb' tz'esan van yec' d'a jun yolyib'añq'uinal tic, stz'acan yaloch sb'a eb' schecab'oc Dios. 2 Palta ol val d'ayex chajtil tz'aj cojtacaneli tato yel ayoch Yespíritu Dios d'a eb'. Tato syal eb': A Jesucristo ul yac'nacoch sb'a animail, tato xchi eb', aton eb' chi' ayoch Yespíritu Dios d'ay. 3 Palta a pax eb' mañ ichoc ta' yalan yuj Jesús, malaj Yespíritu Dios ayoch d'a eb' syal chi', yujto lajan spensar eb' yed' jun ayoch ajc'olal d'a Cristo. Eyab'nacxo to a jun ajc'ool chi' d'ay, yovalil ol pitzvoc chaañ. A ticnaic, ayxo eb' lajan spensar icha ol yutoc sb'a chi'.

4 Ex xajanab'il vuuj, yic oñxo Dios ticnaic. Ayxocan eb' tz'esan chi' d'a yalañ cuuj, yujto a Yespíritu Dios ayoch d'ayoñ, ec'to spoder d'a jun ayoch d'a eb' yic yolyib'añq'uinal tic. 5 A eb' tz'esan chi', yic yolyib'añq'uinal tic yaj eb'. Yuj chi' añej juntzañ yic yolyib'añq'uinal tic syal eb'. Axo eb' yic yolyib'añq'uinal tic scha yab' eb' d'a eb'. 6 Palta a oñxo tic, yic oñxo Dios. Yuj chi' a eb' yicxo Dios qued'oc, syac'och schiquin eb' d'a tas scala'. Axo eb' mañ yicoc Dios jun, max yac'ochlaj schiquin eb' yab'an d'ayoñ. Icha chi' scutej cojtacaneli, mach eb' ayoch Espíritu yel syal d'ay, mach pax eb' to a espíritu tz'esan ayoch d'ay.

Xajanab'il oñ yuj Dios

7 Ex xajanab'il vuuj, co xajanejec co b'a junjun oñ, yujto a b'aj sco xajanej co b'a chi', a d'a Dios scoti. Tato sco xajanej co b'a, yuninal oñxo Dios. Tato icha chi', val yel cojtacxo Dios chi' syal chi'. 8 Tato max co xajanej co b'a, val yel manto cojtacoc Dios chi' syal chi', yujto a Dios chi' sxajanan taxon anima. 9 Ix sch'ox Dios to xajanab'il oñ yuuj, yujto ix scheccot jun pitañ Yuninal, ix ul yac'och sb'a d'a yol sc'ab' chamel d'a yolyib'añq'uinal tic, yuj yac'an co q'uinal d'a junelñej. 10 Icha tic tz'aj scheclajeli to d'a val yel xajan oñ yuj Dios: Mañoc oñ ix co b'ab'laj xajanej Dios, palta to A' ix oñ xajanani ayic ix schecancot Yuninal ul yac'cham sb'a stojoloc co mul.

11 Ex xajanab'il vuuj, tato icha chi' ix aj oñ xajanan Dios chi', yovalil sco xajanej co b'a junjun oñ. 12 Vach'chom malaj junoc mach ix ilan Dios juneloc, palta tato sco xajanej co b'a, ayñejoch Dios chi' d'ayoñ syal chi', yuj chi' jab'jab'il scheclajel sc'olb'al Dios chi' d'ayoñ 13 Yuj Yespíritu ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yac'och cajan d'ayoñ, yuj chi' cojtac to ayoñ och d'ay, ayñejpaxoch d'ayoñ junjun oñ. **14** A oñ tic quilnac val Yuninal Dios, yuj chi' scac' val testigoal yuuj to a co Mam Dios checjinaccot Yuninal chi' yic tzul scolel eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal tic. **15** Tato a oñ scala': A Jesús Yuninal ton Dios, tato xco chi, a Dios ayoch d'ayoñ, ayñej oñ pax och d'ay.

16 Scac'anoch d'a co c'ool to a Dios xajan oñ yuuj. Cojtac val jun tic sic'lab'il yujto a Dios chi' sxajanan taxon anima. Yuj chi' tato sco xajanej co b'a a oñ tic, ay oñ ton och d'ay syal chi', ayñejpaxoch d'ayoñ. **17** Icha chi' tz'aj svach' tz'acvi co xajanan co b'a, yic vach' ayic ol ja sc'ual sch'olb'itaj yaj eb' anima, mañ ol oñ xivlaj d'a yichañ Dios, yujto icha sb'eyb'al, icha chi' scutej co b'eyb'al d'a yolyib'añq'uinal tic. **18** Tato yel sco xajanej Dios, maxtzac oñ xivlaj, yujto ayic sco xajanan Dios chi', tz'ic'jiel co xivc'olal. Tato tzoñ xivi, syalelc'ochi to xivnac oñ d'a jun yaelal ol cot yuj yoval sc'ool Dios. Yuj chi' a eb' tzato xivi, ayto palta stz'acvi xajanan Dios chi' eb'.

19 Sco xajanej Dios ticnaic, yujto A' ix oñ b'ab'laj xajanani.
20 Q'uinaloc tato scala' to xajan Dios cuuj, palta schichonpaxoch co c'ool d'a junoc quetanimail, quesñej syal chi'. Tato max co xajanej eb' quetanimail squiloch chi', ¿tas val ol cutoc co xajanan Dios max quilochlaj? **21** Yuj chi' yac'naccan jun schecnab'il d'ayoñ tz'alan icha tic: A mach xajanan Dios, yovalil xajanej eb' yetanimail, xchi.

Syal scan juntzañ chucal d'a yalañ cuuj

5 **1** Tato scac'och d'a co c'ool to a Jesús aton Cristo, yuninal oñxo Dios syal chi'. Tato sco xajanej junoc anima, añejtona' sco xajanej eb' yuninal jun anima chi'. **2** Yuj chi' cojtac to sco xajanej co b'a a oñ yuninal oñ Dios tic, tato sco xajanej Dios, sco c'anab'ajanpax tas syala'. **3** Tato d'a val yel sco xajanej Dios, sco c'anab'ajej schecnab'il. A juntzañ schecnab'il chi', mañ ajaltacoc co c'anab'ajani. **4** A juntzañ chucal ay d'a yolyib'añq'uinal tic, cannacxo d'a yalañ cuj a oñ yuninal oñxo Dios tic. Yujto scac'och Dios d'a co c'ool, yuj chi' scan juntzañ chi' d'a yalañ cuuj. **5** Añej eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool to a Jesús Yuninal ton Dios, añej eb' chi', syal scan jun chucal chi' d'a yalañ yuuj.

Syac' testigoal sb'a Dios yuj Yuninal

6 A Jesucristo ulnaquec' d'a yolyib'añq'uinal tic. Ul yac'annac bautizar sb'a. Elnac pax schiq'uil. Mañ toñejoc ul yac'nac bautizar sb'a, elnac pax schiq'uil. A Yespíritu Dios syac' testigoal sb'a yuuj, to Yuninal ton Dios. A Yespíritu chi', te yelñej syala'. **7-8** Syac' testigoal sb'a Espíritu yuuj. Ay pax chab'xo syac' testigoal sb'a yuuj, aton sbautismo yed' schiq'uil ix eli.[a] A oxe' tic junlajan schaan sb'a yalani to a Jesucristo

[a] **5.7-8** Ay juntzañxo copia b'aj syal icha tic: Ay oxvañ mach syac' testigoal sb'a d'a satchaañ, aton co Mam Dios, jun Slolonel Dios sb'i yed' Espíritu Santo. A jun tic max ilchajlaj d'a juntzañ b'ab'el copia, syalelc'ochi to max ilchajlaj d'a juntzañ copia tz'ib'ab'il d'a yalañto ab'il 1600 ayic toxo ix ulec' Jesucristo. Yuj chi' maj cac'och d'a tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Yuninal ton Dios. **9** Sco cha tax cab' tas syal eb' anima d'a yolyib'añ-q'uinal tic, ocxom val tas syal Dios ec'alxo yelc'ochi. A val lac'an ix ac'an testigoal to Yuninal. **10** A oñ scac'och Yuninal Dios d'a co c'ool, cojtac sic'-lab'il to yel syal Dios yuj Yuninal chi'. Axo eb' max ac'anoch Yuninal chi' d'a sc'ool, van yalan eb' to syesej Dios, yujto max yac'och eb' d'a sc'ool tas syal yuj Yuninal chi'. **11** Aton jun tic yalnaccan Dios to syac' co q'uinal d'a junelñej. Yujñej Yuninal syac' jun co q'uinal chi'. **12** Yuj chi', tato ayxo och Yuninal Dios d'ayoñ, ayxo co q'uinal d'a junelñej. Axo eb' malaj Yuninal Dios chi' d'ay, malaj sq'uinal eb' d'a junelñej.

Ay co q'uinal d'a junelñej

13 Tzin tz'ib'ejb'at jun tic d'ayex, a ex ix eyac'och Yuninal Dios d'a e c'ool, yic vach' ol nachajel eyuuj to ay e q'uinal d'a junelñej qued'oc.

14 Yuj chi' junc'olal tzoñ lesalvi d'a Dios, yujto cojtac to yalñej tas sco c'an d'ay, ol yab'i, tato sco c'an icha sgana. **15** Cojtac to a' tz'ab'an co lesal. Yuj chi' cojtac paxi to a' tz'ac'an tas sco c'an d'ay.

16 Q'uinaloc tato tzeyil junoc quet-creyenteal van sc'ulan junoc chucal, palta mañ yicoclaj chamel jun chucal chi', tato tzex lesalvi yuuj, axo Dios ol ac'an sq'uinal. Palta ay chucal tojolñej co cham yuuj. Max val-laj d'ayex tato tzex lesalvi yuj juntzañ eb' sc'ulan jun chucal chi'. **17** Masanil juntzañ chucal, mul d'a sat Dios. Palta ay juntzañ chucal max oñ chamlaj yuuj.

18 Cojtac tato yel yuninal oñxo Dios, maxtzac co b'eyb'alej chucal, yujto a Yuninal Dios tzoñ tañvani. Yuj chi' max yal oñ yixtan viñ diablo.

19 Cojtac to yic oñxo Dios. Axo masanil eb' yicto yolyib'añq'uinal tic, aytooch eb' d'a yol sc'ab' viñ diablo.

20 Añejtona', cojtac to ulnaquec' Yuninal Dios d'a yolyib'añq'uinal tic. A ix ac'an jacvoc co pensar, yic vach' scojtaquejel Dios te yel. Yuj chi' a tic-naic, ayoñxooch yed' jun te yel, aton Jesucristo Yuninal. A jun Yuninal chi', aton Dios te yel. A tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej. **21** Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, mañ eyac'och e pen-sar d'a juntzañ comon dios.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Schab'il Carta
SAN JUAN

Schab'il Juan sb'i jun carta tic, aton schab'il carta stz'ib'ejnacb'at viñaj apóstol Juan d'a jayvañ eb' creyente sic'b'ilel yuj Dios, palta ichato a d'a junoc ix creyente yed' yune' d'a yol spat b'aj stz'ib'ejb'at viñ. Syac'b'at stec'anil spensar eb' viñ, yic xajanej sb'a eb', syac'lan stec'anil eb', yic max scha yab' juntzañ comon c'ayb'ub'al eb', aton juntzañ tzec' yal juntzañxo eb' comon c'ayb'um.

Sco xajanej co b'a

1 A in icham vinac in tic, tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayach, ach vanab' yed' d'a eb' une'. A ex to sic'b'il exxo el yuj Dios ved'oc. Val yel tzex in xajanej. Mañoc inñej, palta tzex xajanej pax smasanil eb' ojtannac jun ab'ix te yel. **2** Tzex co xajanej, yujto a jun ab'ix te yel tic, ayxo och d'ayoñ d'a junelñej. **3** Tzin nib'ej to a co Mam Dios yed' Yuninal aton Jesucristo tz'oc' sc'ool d'ayex, syac'anpax svach'c'olal d'ayex ta', yujto ayoch co pensar d'a jun c'ayb'ub'al to yel, sco xajanan pax co b'a.

4 Ix te ja val in tzalajc'olal, ayic ix vab'ani to ay eb' une' van sb'eyb'alan jun c'ayb'ub'al te yel, icha yaj yalancan co Mam Dios d'ayoñ. **5** A ticnaic tzin c'an d'ayex ta' to slaj co xajanej co b'a co masanil. A jun checnab'il svalb'at tic d'ayex, mañ b'ab'elocto eyab'an tic. Yujto atax ix cac'anoch Dios d'a co c'ool ix cab'ani. **6** Tato van co b'eyb'alan schecnab'il Dios, sco xajanej co b'a syal chi'. A jun checnab'il cab'nacxo atax cochnac yicoc Dios, a tz'alani to sco xajanejecñej co b'a.

A eb' tzec' ac'an es

7 A ticnaic, mañ jantacoc eb' esalvum tz'ec' d'a yolyib'añq'uinal tic, tzec' yalan eb' icha tic: Ayic yulnaquec' Jesucristo, mañ ul yac'nacoc ochlaj sb'a animail, xchi eb'. A eb' tz'alan icha chi', yes eb', ajc'ool eb' d'a Cristo. **8** A exxo, tzeyil val e b'a d'a eb' yic mañ nab'añejoc e munlajel ta'. Tato icha chi' tzeyutej e b'a, tz'acan ol e cha spac tas ol yac' Dios d'ayex.

9 A mach tz'actancan c'ayb'ub'al yalnaccan Cristo, syac'anoch stz'acub' jun c'ayb'ub'al chi', mañ ayocochlaj Dios d'ay syal chi'. Palta tato ayñejoch spensar d'a sc'ayb'ub'al Cristo chi', ayoch co Mam Dios d'ay, ay paxoch Yuninal d'ay. **10** Tato ay eb' sc'och d'ayex, palta ch'oc c'ayb'ub'al tzec' yal eb', mañ e chaoch eb' d'a yol e pat. Mañ ex tzalaj yed' eb' ayic sc'och eb' chi' d'ayex. **11** Tato vach' tzeyab'i ayic sc'och eb' chi' d'ayex, locan ex yed' eb' d'a jun yic chuc chi' syal chi'.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

12 Tzijtumto tas in gana sval d'ayex, palta malaj in gana tzin tz'ib'ejb'at d'a jun in carta tic, yujto tzin na' ta icha chi' ol b'at ex vila'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ato ta' ol in vach' alejcan juntzañxo
tic d'ayex, yic vach' ol ja co tzalaj-
c'olal ta'.

13 A eb' yune' jun ix a nulej d'a
tic, aton ix sic'b'ilxoel yuj Dios,
syac'b'at stzatzil e c'ool eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Yoxil Carta
SAN JUAN

Yoxil Juan sb'i jun carta tic, aton jun yoxil carta stz'ib'ejnacb'at viñaj apóstol Juan d'a jun viñ cuchb'um d'a jun iglesia, aton viñaj Gayo. Ay eb' tz'alani to ichato a junoc anciano tz'ib'annac jun carta tic, palta tecan a viñaj apóstol Juan. Tz'alji viñaj Gayo tic vach'il, yujto xajanej val eb' creyente viñ. Syalpaxb'at viñ to sya'ilej sb'a viñaj Gayo chi' d'a schucal sb'eyb'al viñaj Diótrefes. Slajvi chi', sb'at stzatzil sc'ool viñaj Demetrio.

Vach' lolonel tz'alji d'a viñaj Gayo

1 A in icham vinac in tic, tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayach, ach vuc'tac Gayo. A ach tic, tzach in xajanej val d'a smasanil in c'ool.
2 Ach xajanab'il vuuj, tzin c'an d'a co Mam Dios to ichocab' svach'il aj d'a yic Dios chi', ichocab' chi' svach'il pax yec' uuj, ayocab' pax a q'uinal. 3 Ayic ix ul yalan eb' cuc'tac uuj, ix in te tzalaj val d'a tic yujto ix yal eb' to ay val och a pensar d'a jun c'ayb'ub'al te yel, tza c'anab'ajejñej paxi. 4 Ayic svab'ani to añeja' sc'anab'ajan jun c'ayb'ub'al te yel eb' ochnac creyenteal vuuj, malaj junocxo b'aj scot in tzalajc'olal icha jun chi'.
5 Ach xajanab'il vuuj, te vach' tzutej a pensar svab'i. Tzach colvaj d'a eb' quetcreyenteal, vach'chom ay eb' mañ ojtacoc. 6 Ay eb' ix alan d'a yichañ eb' creyente smolb'ej sb'a d'a tic to tza xajanej a b'a yed' eb' ta'. Tzach colvaj val d'a eb' b'aj sb'eyeq'ui. Smoj ichañej chi' tzutej a b'a d'a eb', yujto icha chi' sgana Dios. 7 A eb' chi', yujñej yac'an servil Jesucristo eb' tz'ec' eb'. Malaj junoc tas scha eb' d'a eb' mañ ojtannacoc Dios. 8 Yuj chi', yovalil a oñ tic tzoñ colvaj d'a eb'. Tato icha chi', ichato van co munlaj pax yed' eb' ayic tz'ec' eb' yalel jun c'ayb'ub'al te yel.

A sb'eyb'al viñaj Diótrefes

9 In tz'ib'ejnacb'at jun in carta d'ayex a ex tze molb'ej e b'a ta'. Palta a viñaj Diótrefes, sgana viñ añej viñ tzex ac'an mandar ta'. Yuj chi' syal viñ to malaj yelc'och tas scal d'ayex. 10 Yuj chi', tato ol in c'och d'ayex ta', ol vala' tas smul viñ, yujto toñej syesej co muloc viñ d'ayex. Mañocñej juntzañ chi' sc'ulej viñ. Max schapax juntzañ eb' quetcreyenteal viñ sc'och d'ayex ta'. Vach'chom ayex e gana tze cha eb', axo viñ sq'ue yoval. Tzex spechpaxel viñ d'a scal eb' quetcreyenteal ta'.
11 Ach xajanab'il vuuj, mañ a b'eyb'alej sb'eyb'al eb' chuc sc'ulej. Añej tas sc'ulej eb' vach', a tza c'ulej. Tato vach' scutej co b'a, yic oñxo ton Dios. Palta a eb' chuc syutej sb'a, mañ yojtacoc Dios eb'.

A svach' b'eyb'al viñaj Demetrio

12 Axo viñ cuc'tac Demetrio, van yalan eb' smasanil yuj svach'il viñ, chequel to sc'anab'ajej jun ab'ix te yel viñ. Añejtona' oñ tic, scal pax viñ vach'il. Eyojtac, a tas scala', te yel.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

13 Tzijtumto tas in gana svalb'at
d'ayach ta', palta maj in tz'ib'ejb'atlaj
d'a jun in carta tic. **14** Yujto tzin na'
talaj ol in b'at ach vila', yic ato ta' ol
in vach' alejcan juntzañxo tic
d'ayach.

15 Ayocab' a junc'olal ta'. A eb' a
vach'c'ool d'a tic, syac'b'at stzatzil a
c'ool eb'. Scac'b'at stzatzil sc'ool jun-
jun eb' co vach'c'ool ta'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Ch'añ Scarta Viñaj
JUDAS

Judas sb'i jun carta tic, aton jun carta tic stz'ib'ejnacb'at viñaj Judas d'a eb' creyente d'a junjun iglesia. Syalanb'at viñ to tec'an syutej sb'a eb' d'a juntzañxo eb' tz'ec' yal juntzañxo ch'oc c'ayb'ub'al. Lajan tas syal jun carta tic yed' tas syal jun schab'il carta viñaj Pedro. Syalan viñ d'a eb' ol ilan juntzañ slajvub' c'ual chi' to tec'an syutej sb'a eb' d'a jun tas te yel, aton jun ay d'a junelñej.

Tz'el yich scarta viñaj Judas

1 A in Judas in tic, yac'umal in servil Jesucristo. Vuc'tac in b'a yed' viñaj Jacobo. Tzin tz'ib'ejb'at jun in carta tic d'ayex, a ex avtab'il exxo yuj co Mam Dios, xajan ex yuuj, tañvab'il ex yuj Jesucristo. **2** Oc'ocab' val sc'ol Dios d'ayex, yac'ocab' pax sjunc'olal yed' svach'c'olal d'ayex ta'.

A eb' chuc sb'eyb'al d'a scal eb' creyente

(2P 2.1-7)

3 Ex xajanab'il vuuj, ijan in tz'ib'ejnacb'at jun in carta yic svalb'at d'ayex yuj co colnab'il. Axo ticnaic, ay jun más yovalil svalb'at d'ayex. Svalb'ati to tzeyac' val eyip yic max juvi juntzañ co c'ayb'ub'al ac'b'il d'ayoñ d'a junelñej a oñ yic oñxo Dios tic. **4** Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto ay eb' tz'och d'a co cal d'a elc'altac. A eb' chi' te chuc eb'. Syal eb' icha tic:

—Colchajnac oñxo yuj svach'c'olal Dios. Yuj chi', yalñej tas chucal co gana, syalñej co c'ulani, xchi eb'. Spatiquejcanel Jesucristo eb', añejton Cajal yaji. Aton eb' chi' tz'ib'ab'ilcan yab'ixal d'a Slolonel Dios d'a peca', syalani to ol b'atcan eb' d'a syaelal.

5 A jun svalb'at tic d'ayex, eyojtacxo, palta in gana tze nacot jab'oc ved'oc. A eb' vetchoñab' israel d'a peca', colchajnac el eb' smasanil d'a Egipto yuj Dios Cajal. Palta slajvi chi' tzijtum eb' yac'nac chamoc, yujto maj yac'och sc'ool eb' d'ay. **6** Añejtona' tze nacot tas ajnac juntzañ eb' ángel d'a peca', yujto yactejnaccan yopisio eb', yactannacpaxcan scajnub' eb'. Yuj chi' tzec'b'ilcan c'otan eb' d'a q'uen cadena d'a junelñej. A ticnaic preso yaj eb' d'a scal q'uic'alq'uinal yuj Dios. Icha chi' yajcan eb' masanto ol ja jun c'ual te nivan yelc'ochi. Ato ta' ol ch'olb'itaj eb'. **7** Añejtona' tze nacot tas ajnac eb' aj Sodoma yed' eb' aj Gomorra yed' juntzañxo choñab' ay d'a slac'anil. Añej ajmulal sc'ulejnac eb'. Sc'ulannac pax ajmulal eb' yed' eb' yetvinaquil. Icha yutejnac sb'a eb' ángel chi', icha chi' yutejnac pax sb'a eb'. A eb' chi', ch'oxnab'il yaj eb' d'a masanil anima ticnaic, yujto van yab'an syail eb' d'a cal c'ac' d'a junelñej.

8 Axo eb' ayoch d'a co cal ticnaic, añej chucal naan yuj eb', yuj chi' syac'b'at sb'a eb' d'a scal. Malaj yelc'och spoder Dios d'a eb'. Toñej

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sb'uchvaj eb' d'a eb' te nivac yelc'ochi. **9** Sco nacot jun sat ángel scuchan Miguel. Ayic junel yac'nac oval yed' viñ diablo, ayic stelannac sb'a yed' viñ diablo chi' yuj snivanil viñaj Moisés. A jun ángel chi', vach'chom te nivan spoder, palta maj stec'b'ejlaj sb'a sb'uchvaj d'a viñ diablo chi', maj scatab'ej paxlaj viñ. Toñej yalnac icha tic: Aocab' Dios Cajal tzach cachani, xchiñej d'a viñ. **10** Palta a eb' chi', toñej scomon b'uchvaj eb' d'a junoc tas mañ yojtacoc. Ay juntzañ tas yojtac eb' icha snaan junoc noc' noc' malaj spensar. A d'a juntzañ tic toñej svach' juejel sb'a eb'. **11** Ob'iltac eb', yujto lajan syutej sb'a eb' icha yutejnac sb'a viñaj Caín. Yujñej q'uen tumin schoñel sb'a eb', icha yutejnac sb'a viñaj Balaam.[a] Icha viñaj Coré,[b] satnac el viñ, yujto yac'nac oval viñ d'a spatic Dios, icha chi' ol aj satel eb' yuj spitalil. **12** Q'uixvelal tz'ajoch eb' d'a e cal ayic tzex mol va'i yic tze ch'oxani to tze xajanej e b'a. Yujto comonñej tz'och eb' vael d'a e cal, max xiv jab'oc eb'. Icha junoc tañvum calnel añej stañvej sb'a, icha chi' syutej sb'a eb'. Icha taquiñ asun toñej sb'eyec' yuj ic', icha chi' yaj eb'. Lajan eb' icha junoc te te' max satanlaj d'a stiempoal. Toñej stacjieli, schamel te'. Slajvi chi', stoc'jiq'ueta te' smasanil yed' sch'añal yib'. Svach' satel te' d'a junelñej. **13** Icha val yovaj a' mar sq'ue chulan, icha chi' yaj eb', yujto max yal scachjioch vaan eb'. Icha juntzañ svom a a' tz'elcan d'a stitac, jantac chucal yed'nac, icha chi' eb' yuj juntzañ tas q'uixvelal sc'ulej chi'. Icha junoc q'uen c'anal satb'at d'a sb'e, icha chi' yaj eb'. Lista yaj q'uic'alq'uinal b'aj yovalil ol c'ochcan eb' d'a junelñej.

14 A viñaj Enoc, yuquilxo yiñtilal viñaj Adán yaj viñ. A viñ aljinaccan yab'ixal eb' ayec' d'a co cal tic icha tic: Ol jax Cajalil, mañ jantacoc smilal eb' yicxo yed'nac ayic ol jaxoc. **15** Ato ta' ol ch'olb'itaj yaj eb' anima smasanil. Jantacñej eb' chuc, ol ochcan yaelal d'a yib'añ eb' yuj smul, yujto chuc sc'ulej eb'. Syalanpax chucal eb' d'a spatic Dios Cajal, yujto te chuc spensar eb', xchinaccan viñaj Enoc chi'. **16** A eb' ay d'a co cal tic, malaj tas scha sc'ol eb', alum pecal eb'. Añej tas snib'ej snivanil eb' sc'ulej. Toñej ste iq'uejchaañ sb'a eb'. Yalxoñej mach syal eb' vach'il yujñej to sgana eb' syac' ganar jab'oc tas d'a spatic eb'.

Checnab'il d'a eb' yicxo Dios

17 Ex xajanab'il vuuj, naeccot juntzañ yalnacb'at eb' schecab' Cajal Jesús d'ayex icha tic: **18** A d'a jun slajvub' tiempoal, ay eb' comonñej ol b'uchvajoc. Añej juntzañ chucal sgana eb', a ol sb'eyb'alej eb', xchi eb'. **19** Yuj eb' chi' ol spoj sb'a eb' yicxo Dios. Añej d'a yic yolyib'añq'uinal tic ayoch spensar eb'. Malaj Yespíritu Dios ayoch d'a eb'.

20 Palta a ex xajanab'il ex vuuj, tec'an tzeyutej e b'a d'a juntzañ c'ayb'ub'al eyac'nacoch d'a e c'ool to yicñej Dios yaji. Tzex lesalvi yed' spoder Yespíritu Dios. **21** Naanñejocab' eyuuj

[a] **11** Tz'ilchaj pax yab'ixal viñaj Balaam tic d'a Números capítulos 22 masanto d'a 25.
[b] **11** Tz'ilchaj pax yab'ixal viñaj Coré tic d'a Números 16.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

to xajan ex yuj Dios yacb'an sco taï-
vejec sja jun c'ual yic ol yac'an co
q'uinal Cajal Jesucristo d'a junelñej,
yujto tz'oc' sc'ool d'ayoï.

22 Co montejec eb' ay schab'c'olal,
yic ol stec'b'ejxi sb'a eb'. **23** Yed' pax
eb' ichato ayb'at d'a cal c'ac', co
colequelta eb'. Ichato van co ñeranelta
eb' d'a cal c'ac' chi'. Ay juntzañxo eb'
yovalil tz'oc' co c'ool yuuj, palta xivoc
oñec d'a eb', yujto ay smay co juviel
yuj eb'. Axo juntzaï chucal sc'ulej eb'
chi', co yajequel smasanil icha co
yajanel junoc pichul mictac.

Aljocab' vach' lolonel d'a Dios

24-25 Junñej ton Dios, aton co
Columal. A tzoï taïvani yic vach' A'
ol oï ic'anb'at d'a yichaï, malaj co
paltail ayic ol oï c'och d'a svach'ilal.
Ol oï te tzalaj yed' ta'. Yuj Cajal
Jesucristo, yuj chi' calec to a Dios te
nivan svach'il, te nivan yelc'ochi, te
ay spoder. Aïej Yajal d'a Smasanil.
Ichataxon chi' yaji, ayic manto b'o
yolyib'aïq'uinal tic. Aïeja' icha pax
chi' ticnaic. Aïeja' icha pax chi' d'a
b'aq'uiï. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

A Tas Ch'oxb'il Yuj Jesucristo d'a San Juan
APOCALIPSIS

Apocalipsis sb'i jun libro tic, yujto a d'ay tz'ib'ab'ilcan tas ch'oxb'il d'a viñaj apóstol Juan ayic preso yaj viñ d'a Patmos, aton jun lum luum ay d'a snañal a' mar. Ix tz'ib'chaj jun libro tic ayic van spechji b'eyec' eb' creyente yujto syac'och Cristo eb' d'a sc'ool. A tas nab'il yuj viñaj Juan chi', to sc'ayb'ej eb' creyente viñ yic tec'an syutej sb'a eb' yac'anoch Cristo d'a sc'ool, yic tec'anpax syutej sb'a eb' d'a scal yaelal van yab'an eb' chi'. A jun libro tic tz'alancot yuj tas ix ch'oxji yil viñaj Juan icha vayich, yic snachajel yuj eb' creyente tz'avtan jun libro tic, vach'chom max nachajel yuj anima smasanil.

Añej jun libro tic tz'alan yuj juntzañ tastac satub'tac ol ujoc. Tzijtum juntzañ yechel ol checlaj d'a satchaañ yed' d'a sat luum tic. Syalanpaxcot yuj jun tas nivan yelc'ochi, aton tas ol aj sjax Jesucristo d'a schaelal, tas pax ol aj satel eb' mañ ol ac'anoch Cristo chi' d'a sc'ool yuj Dios yed' pax tas ol aj syamchaj viñ diablo ayic ol emcan viñ mil ab'il d'a jun xab' olan yed' pax yic ol b'atcan viñ d'a cal c'ac' d'a junelñej yed' eb' ol och tzac'an yed' viñ. Syalanpaxi to ol yac' yajalil Cristo yed' yiglesia mil ab'il, yed' tas ol aj yac'an spac Dios d'a eb' yuninal, aton eb' sc'anab'ajan Dios chi', yed' tas ol aj sch'olb'itaj masanil anima d'a slajvub' c'ual yuj Dios. Syalanpax yuj tas ol aj satancanel jun yolyib'añq'uinal tic Dios yed' satchaañ. Syalanpaxcot yuj jun ac' satchaañ yed' jun ac' yolyib'añq'uinal.

A juntzañ syac' Cristo cojtaquejeli

1 **1** A jun libro tic tz'alan yuj juntzañ tas ac'b'il entregar d'a Jesucristo yuj Dios yic scojtaquejel a oñ schecab' oñ tic. A juntzañ syal tic toxo ol ujoc. A Jesús chi' ix checancot jun yángel yal juntzañ tic d'ayin a in Juan in schecab' in tic. **2** Svac' testigoal in b'a yuj tas ix vila' yed' yuj tas ix yal Dios yed' pax yuj tas ix yal Jesucristo.

3 A jun libro tic, a Dios ix ac'an tz'ib'chajoc. Yuj chi' a eb' tz'avtani yed' eb' tz'ab'ani, tato sc'anab'ajej eb' tas syala', te vach' yic eb', yujto toxo ol ujoc juntzañ syal tic.

A juntzañ scarta viñaj Juan d'a uque' iglesia

4 A in Juan in tic, tzin tz'ib'ejb'at d'ayex ex yicxo Dios d'a uque' iglesia d'a yol yic Asia. Yac'ocab' svach'-c'olal Dios yed' sjunc'olal d'ayex. A Dios ayec' ticnaic, aytaxoneq'ui, toto pax ol javoc. Yac'ocab' svach'c'olal ucvañ eb' espíritu ayec' d'a yichañ b'aj c'ojanem Dios d'ayex. **5** Axo Jesucristo, aton testigo te yelñej syala', yac'ocab' svach'c'olal yed' sjunc'olal d'ayex. A b'ab'laj pitzvinac pax d'a scal eb' chamnac. A Yajal yaj d'a eb' yajal d'a yolyib'añq'uinal tic. Te xajan oñ yuuj. Ix yic'canel co mul yed' schiq'uil, **6** oñ yac'anoch schoñab'oc yic tzoñ och sacerdoteal,

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yic scac' servil Dios, aton Smam. Calec to te nivan yelc'och Jesucristo, te ay spoder d'a masanil q'uinal. Amén.

7 A Cristo toxo ol javoc d'a scal asun. Masanil eb' anima ol ilan sjavi. Yed' pax eb' tecjinacchamoc, ol yil eb' sjavi. Axo eb' anima d'a junjun choñab' d'a yolyib'añq'uinal tic, ayic ol yilan eb', ol laj oc' eb'. Val yel icha chi' ol ajoc. Amén.

8 A in ton tic b'ab'el in d'a smasanil, añeja' slajvub' in paxi. Icha chab' letra, A yed' Zeta, icha chi' vaji, xchi Dios Cajal, aton syal yuj smasanil. Ayec' ticnaic, aytaxoneq'ui, toto pax ol javoc.

A tas yilnac viñaj Juan icha vayichal

9 A in Juan in tic, cuc'tac co b'a eyed'oc. Quetb'eyum co b'a cab'an syail. Añejtona' quetb'eyum pax co b'a d'a yol sc'ab' Dios. Junxoñej scutej co chaan co tec'anil syac' Jesucristo d'ayoñ. A junel, preso vaj d'a jun lugar scuchan Patmos, d'a snañal a' mar, yujñej to svalel slolonel Dios, svac'anpax testigoal in b'a yuj Jesucristo. **10** Axo d'a sc'ual Cajal, ix javi spoder Yespíritu Dios d'a vib'añ. Ix vab'ani, ay jun te chaañ ix avaj d'a in patic, icha yoc' junoc q'uen trompeta. **11** Ix yalan d'ayin:

A tas van ilan tic, tz'ib'ejcan d'a ch'añ uum. Tzac'anb'at d'a eb' creyente d'a uque' iglesia: Aton d'a Éfeso, d'a Esmirna, d'a Pérgamo, d'a Tiatira, d'a Sardis, d'a Filadelfia yed' d'a Laodicea, xchi d'ayin.

12 Ix lajvi chi', ix in b'at q'uelnaj d'a in patic, ix vilani mach jun tz'avaj chi' d'ayin. Axo ix vilani, ay uque' sb'achnub' candil nab'a oro. **13** Axo d'a snañal juntzañ b'achnub' chi', ay jun icha anima yilji. Ayoch jun spichul jucan, ayemc'och d'a yib'añ yoc. Ayoch jun tzec'ul nab'a oro levan sat d'a sñi' sc'ool. **14** Axo xil sjolom, icha noc' sacsac lana, icha pax saquil q'uen sacb'at. Axo yol sat, lajan yilji icha te' c'ac'. **15** Axo yoc, toxoñej sveei yilji icha q'uen bronce sñusji d'a yol horno, sñicjipaxel smical. Toxoñej sñilili sjaj sloloni, icha sc'añ yem a' nivac pajav. **16** Yed'nacq'ue uque' c'anal d'a svach' c'ab'. A d'a yol sti' ayelta jun espada jay ye d'a schab'il pac'añ. A sat, copopi yilji icha yoc c'u stup yoc co sat quilani.

17 Ayic ix vilan chi', in telvi, icha chamnac in aj d'a yichañ. Palta ix yac'anq'ue svach' c'ab' d'a vib'añ, ix yalan d'ayin:

—Mañ ach xivoc. A in ton tic b'ab'el in d'a smasanil, slajvub' in paxi. **18** Pitzan in, milb'il in chamoc palta pitzvinaquinxi d'a junelñej. A d'ayin ay sllaveal yic chamel yed' jun lugar b'aj ay eb' chamnac. **19** Tz'ib'ejcan juntzañ ix il tic: Aton juntzañ ayec' ticnaic yed' juntzañ toto ol ujoc. **20** Ol val d'ayach tas syalelc'och uque' c'anal ix il d'a in vach' c'ab' yed' pax uque' sb'achnub' candil nab'a oro ix ila'. A uque' c'anal chi', aton eb' ucvañ in checab' d'a uque' iglesia sch'oxo'. Axo uque' sb'achnub' candil chi', aton uque' iglesia chi' sch'oxo'.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Éfeso

2 **1** Ix yalan Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a choñab' Éfeso icha tic. A jun yamjinacq'ue uque' c'anal

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a svach' c'ab', aton jun sb'eyec' d'a scal uque' sb'achnub' candil nab'a oro, a tz'alan d'ayex: **2** Vojtac masanil tas tze c'ulej. Vojtac to tzeyac' val och d'a e c'ol e munlaj d'a yic Dios, te nivan pax tzeyutej e c'ol eyac'an techajoc, max e chapaxoch eb' mañ vach'oc d'a e cal. Vojtac paxi to ix laj eyac' proval eb' syaloch sb'a in checab'oc. Ix ilchajelta eyuuj to yes eb'. **3** Vuujñej te nivan yaelal sjavi d'a eyib'añ, palta tzeyac' techajoc, max eyac'paxlaj chab'ax e c'ool. **4** Palta ay val syal janic' in c'ool d'ayex, yujto maxtzac in e xajanej icha d'a sb'ab'elal. **5** Yuj chi' naeccoti, chajtil eyaji ayic manto chab'ax e c'ool. Naec e b'a, b'oecxi e b'a icha d'a yalañtaxo. Tato max e na e b'a, elañchamel ol in javoc d'ayex, ol vic'anel sb'achnub' e candil d'a yed'tal. **6** Palta ay jun vach' tze c'ulej svila', yujto a sb'eyb'al eb' nicolaíta tze chaqueli, icha svutej in chacanpaxel a in tic. **7** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab'och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia. A eb' ol ac'an techajoc, ol vac' sat jun te te' yic q'uinal d'a junelñej slo eb'. A jun te te' chi', a d'a svach'ilal Dios ayec' te', xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Esmirna

8 Ix yalanxi Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a choñab' Esmirna icha tic: A jun mach b'ab'el d'a yichañ smasanil, slajvub' paxi, aton jun chamnac, palta pitzvinacxi, a tz'alan d'ayex icha tic: **9** Vojtac jantac syaelal sjavi d'a eyib'añ. Te meb'a' ex, palta val yel te b'eyum ex. Vojtac paxi chajtil tz'aj e b'uchji yuj eb' syaloch sb'a israelal, palta a smolanil eb' chi' yic viñ Satanás yaji. **10** Mañ ex xiv yuj juntzañ yaelal ol javoc d'a eyib'añ. Yujto ayex ol ex ac'joc och d'a preso yuj viñ diablo yuj eyac'ji proval. Lajuñe' c'u ol ex och d'a syaelal. Palta c'anab'ajumñej tzeyutej e b'a masanto d'a chamel. Tato icha chi' tzeyutej e b'a, ol vac' spac d'ayex, aton e q'uinal d'a junelñej. **11** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab' och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia. A eb' ol ac'an techajoc, mañxo ol yab'laj syail eb' d'a junxo schab'il chamel, xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Pérgamo

12 Ix yalanpax Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a Pérgamo icha tic: A jun ay yespada te jay ye d'a schab'il pac'añ, a tz'alan d'ayex: **13** Vojtac b'ajtil ayex eq'ui. Ay ex ec' d'a jun choñab' b'aj syac' yajalil viñ Satanás, palta añeja' tzin e c'anab'ajej. A viñaj Antipas, yac'nac val testigoal sb'a viñ vuuj. Milb'ilcham viñ d'a e cal b'aj ayec' viñ Satanás chi', palta añeja' tec'an ix eyutej e b'a d'ayin. **14** Palta ayto juntzañ e paltail svila', yujto ayex tzato eyac'och e chiquin d'a sc'ayb'ub'al viñaj Balaam.[a] A viñ ac'jinac sc'ool viñaj Balac ayic yac'annac juvoquel eb' israel viñ. Yuj viñaj Balac chi', schinac juntzañ noc' eb', juntzañ noc' tz'ac'ji d'a scomon diosal eb'. Emnac pax eb' ajmulal. **15** Añeja' ayex pax tzeyac'och e pensar d'a sc'ayb'ub'al

[a] **2.14** Tz'ilchaj pax jun ab'ix tic d'a Números 25.1-3 yed' pax d'a 31.16.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb' nicolaíta. **16** Yuj chi', naec e b'a ticnaic, tato maay, elañchamel ol in javoc d'ayex, ol vac'an oval yed' eb' icha chi' sc'ulej. A jun espada ayelta d'a yol in ti', a ol vac'lab'ej.
17 Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab' och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia. A eb' ol ac'an techajoc, ol vac' jun maná sva eb', aton jun c'ub'aneli. Ol vac'anpax junjunoc q'uen q'ueen sacsac d'a eb'. A d'a jun q'ueen chi' tz'ib'ab'iloch jun ac' b'i malaj mach ojtannac. A eb' ol chaan yico', añej eb' ol ojtacaneloc, xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Tiatira

18 Ix yalanxi Jesús d'ayin: Icha tic tzutej a tz'ib'anb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a choñab' Tiatira: A Yuninal Dios icha c'ac' yol sat, axo yoc toxoñej sveei icha q'uen bronce, a tz'alan jun tic d'ayex: **19** Vojtac masanil tas tze c'ulej. Tzin e xajanej. Tzin eyac'anoch d'a e c'ool. Tzin eyac'anpax servil. Tec'an val tzeyutej e b'a eyac'an techajoc. Vojtac to ec'alto tzex munlaj ticnaic icha d'a yalaïtaxo. **20** Palta ay janic' tas tzin na d'a e patic, yujto tze chaoch ix Jezabel d'a e cal. A jun ix chi', syaloch sb'a ix schecab'oc Dios, palta toñej syac' musansatil eb' in checab' ix. Yujto a ix tz'ac'an sc'ool eb' yic tz'em eb' ajmulal, scuchb'an pax eb' ix schi juntzañ noc' noc' tz'ac'ji silab'il d'a juntzañ comon dios. **21** Nivan ix vutej in c'ool d'a ix, talaj sna sb'a ix yuj jun yajmulal chi', palta malaj sgana ix sna sb'a d'a smul chi'. **22** Yuj chi' ol vac'och syaelal ix, ol b'atcan ix d'a sat ch'at. Yed' pax eb' sc'ulan ajmulal chi' yed' ix, tato mañ ol sna sb'a eb', tato max yactejcan eb' sc'ulan icha sc'ulej ix chi', ol vac'pax val och syaelal eb'. **23** Añejtona' ol vac'pax miljoccham eb' yune' ix. Icha chi' ol aj in yojtacanel eb' creyente d'a junjun iglesia to a in tic vojtac masanil tas ay d'a spensar eb' yed' tastac sna eb'. Ol yojtaquejpaxel eb' to a in tic ol vac' spac d'ayex junjun ex ato syala' tas tze c'ulej. **24-25** Palta a exxo aj Tiatira ex chi', a ex ton max eyac'och e pensar d'a sc'ayb'ub'al jun ix chi', aton juntzañ c'ayb'ub'al syal eb' to yic viñ Satanás yaji, mañ comonoc tz'ojtacajeli. Palta a exxo max eyac'och e b'a yed' eb', añej jun tic svalb'at d'ayex: Vach'ïej tzeyutej e b'a masanto ol in jaxoc, mañxa junocxo checnab'il syal valanb'at d'ayex. **26** A eb' ol ac'an techaj sc'ulan icha in gana masanto d'a slajvub', aton eb' ol vac'och yopisio yac'an yajalil d'a juntzañ nación. **27** Icha yutejnac in Mam yac'an vopisio, icha chi' ol vutoc vac'an yopisio eb'. Yuj chi' ol yac' yajalil eb', mañxo ol oc'laj sc'ool eb'. Ol satel juntzañ nivac nación chi' eb', icha tz'aj smac'jipoj junoc lum chen yed' junoc q'uen c'ococh. **28** Añejtona' ol vac'pax jun q'uen nit c'anal d'a eb'. **29** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab' och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia, xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Sardis

3 **1** Ix yalanxi Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a Sardis icha tic: A jun ayoch ucvañ Yespíritu Dios d'ay, aypaxec' uque' c'anal d'ay, a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tz'alan d'ayex: Vojtac masanil tas tze c'ulej. A d'a sat eb' eyetanimail pitzan ex val, palta axo d'a in sat, chamnac ex eli. **2** Yuj chi' naec val e b'a. Vach'chom ayto val jab'xo e vach' b'eyb'al svila', palta ijan val slajvieli. Yuj chi' tzeyac' val eyip e c'ulan juntzañ chi' yic mañ ol vach' sateloc. Svalb'at juntzañ tic d'ayex yujto a juntzañ van e c'ulani, mañ vach'oc d'a yichañ in Diosal. **3** Yuj chi' naeccot juntzañ c'ayb'ub'al b'aj eyac'nac och e pensar d'a yalañtaxo, naecpax e b'a. Aq'uecxi och e pensar d'ay. Macvajañec, tato maay, ol in javoc d'ayex icha junoc elc'um malaj mach ojtannac jantac hora sc'ochi. **4** Palta ay jayvañ ex d'a Sardis chi', manto ex juviel-laj. Icha junoc mach malaj b'aj smicax jab'oc spichul, icha chi' eyaji. Yuj chi' ol ac'joc och junjun e pichul te sac. Ol ex b'eyec' ved'oc, yujto smoj icha chi' tzex aji. **5** A eb' ol ac'an ganar, ol ac'jococh jun pichul te sac d'a eb'. Malaj b'aq'uiñ ol in suc sat sb'i eb' d'a jun libro yic q'uinal d'a junelñej. Ol valan d'a yichañ in Mam yed' d'a yichañ eb' yángel to vic eb'. **6** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab' och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia, xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Filadelfia

7 Ix yalanxi Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb' creyente d'a choñab' Filadelfia icha tic: A jun te vach'ñej, jun te yelñej syala', jun ed'jinac sllave viñaj rey David. Ayic sjacani, malaj mach syal smacanxi. Ayic smacani, malaj mach syal sjacanxi. A tz'alan d'ayex: **8** Vojtac masanil tas tze c'ulej. Ay jun puerta ix in jac d'a eyichañ. Malaj mach syal smacanxi. Vach'chom quenñej val e tec'anil, palta tze c'anab'ajej in lolonel. Malaj b'aj ix eyala' to mañ in eyojtacoc. **9** Yuj chi' a eb' tz'ac'an servil viñ Satanás, eb' stz'ac yaloch sb'a israelal, ol vac'b'at eb' d'ayex, ol em cuman eb' d'a sat lum d'a eyichañ. Icha chi' ol vutoc eb' yic ol nachajel yuj eb' to xajan ex vuuj. **10** Yujto tze c'anab'ajej in checnab'il, tec'an val tzeyutej e b'a d'a scal syaelal. Yuj chi' ol ex in tañvej d'a scal jun nivan yaelal ol javoc yic syac'an proval masanil anima d'a yolyib'añq'uinal tic. **11** Toxo ol in javoc, yuj chi' vach' tzeyutej e b'eyb'al ichataxon eyaji, yic malaj mach ol yal yic'anec' spac eyic junjun ex. **12** A eb'

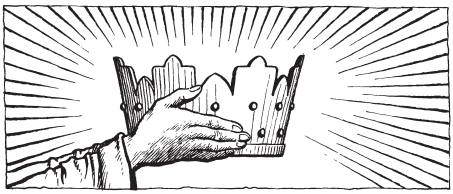

A spac scha eb' tz'ac'an ganar (Ap 3.11)

ol ac'an techajoc, icha juntzañ yoyal stemplo in Diosal, icha chi' ol aj eb' vuuj, yujto malaj b'aq'uiñ ol elta eb' ta'. Ol in tz'ib'ejoch sb'i in Diosal d'a eb' yed' sb'i schoñab', aton jun ac' Jerusalén ol emta d'a satchaañ b'aj ay in Diosal. Añejtona' ol in tz'ib'ejpaxoch in b'i ac'to d'a eb'. **13** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab'och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia, xchi Jesús d'ayin.

A ch'añ carta d'a eb' creyente d'a Laodicea

14 Ix yalanxi Jesús d'ayin: Tz'ib'ejb'at d'a in checab' ayec' d'a scal eb'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

creyente d'a choñab' Laodicea icha tic: A jun yelñej syala', vach'ñej syutej sb'a yac'an testigoal, a' b'ojinac masanil tas yed' Dios, a' tz'alan d'ayex: **15** Vojtac masanil tas tze c'ulej. Lajan ex icha junoc tas tz'uc'ji, mantoc te siic, mantoc te c'ac'. Octom siic ex, ma te c'ac' ex paxi. **16** Palta lajan ex icha junoc tas namq'uixin, malaj vach' yochi. Yuj chi', ichato ol ex in puch'ejeli. **17** Yujto tzeyala': A oñ tic b'eyum oñ, vach' oñ, malaj jab'oc co paltail, nivanoc xe chi. Palta mañ jab'oc snachajel eyuuj tato malaj jab'oc e vach'il, malaj jab'oc eyelc'ochi. Icha yaj junoc mach malaj tas ay d'ay, max uji yilani, b'eraneli, icha chi' eyaji. **18** Yuj chi' sval d'ayex, b'oec val e b'eyb'al. Tato icha chi', ichato ol e man jun oro b'ob'il d'a scal c'ac' d'ayin, yic ol e cha e b'eyumal d'a val yel. Ichato ol e man jun e pichul te sac d'ayin, yuj chi' mañxo ol ex q'uixvoclaj, ina to b'eranexeli. Añejtona', ichato ol e man yañal yol e sat d'ayin, yic ol yal eyilani. **19** Jantacñej eb' xajan vuuj, tzin cachoch vaan eb', svac'anpaxoch syaelal eb'. Yuj chi', naec val e b'a, tzeyac'paxoch e pensar d'ayin. **20** Ab'ec val, ichato van vavajoch d'a ti' pat. Tato ay mach tz'ab'an in jaj, sjacan te' d'ayin, ol in och yed'oc. Ol in va yed'oc, ol va pax ved'oc. **21** A eb' ol ac'an techajoc, ol vaq'uem c'ojan eb' b'aj ay in despacho, icha ix aj vem c'ojan yed' in Mam b'aj ay sdespacho, yujto vac'nac techajoc. **22** Masanil mach tz'ab'ani, yac'ocab'och schiquin d'a tas syal Espíritu d'a junjun iglesia, xchi Jesús d'ayin.

A jun sdespacho Dios ayec' d'a satchaañ

4 **1** Ix lajvi chi' ix vilani ay jun puerta jacan d'a satchaañ. Axo jun lajan yoch sjaj icha q'uen trompeta, aton jun ix b'ab'laj alan d'ayin d'a sb'ab'elal, a' ix alanxiemta d'ayin icha tic:

—Q'ueañcot d'a tic. Ol in ch'ox d'ayach juntzañ tastac yovalil ol ujoc ayic ol lajvoc juntzañ tic, xchi d'ayin.

2 Ix javi spoder Yespíritu Dios d'a vib'añ, ix vilan jun despacho d'a satchaañ, ay jun mach c'ojanem d'ay. **3** A jun c'ojanem chi', lajan yilji icha q'uen jaspe, ma q'uen cornalina, veei yilji. Axo d'a jun c'ojnub' chi' oyanoch jun chacpan toxoñej stziquiqui, icha q'uen esmeralda. **4** Axo d'a spatic yichañ, oyanoch 24 xila icha yic eb' yajal. Ata' c'ojjab'em 24 eb' ichamtac vinac, te sac spichul eb'. Ayq'ue junjun corona oro d'a sjolom junjun eb'. **5** Tz'el copoljoc c'ac' d'a jun c'ojnub' chi' yed' juntzañxo tas ix laj ñilili, ñilili sc'añ pax c'u. Ay uque'[b] nivac candil ayoch sc'ac'al d'a yichañ c'ojnub' chi', aton Yespíritu Dios yucvañil. **6** Aypaxec' junxo tas d'a yichañ, yaxd'ujinac icha junoc ñajab', ma icha q'uen nen.

Axo d'a snañal jun despacho chi' yed' d'a stz'ey, ay chañvañ querubín,[c] ayñej yol sat eb' d'a spatic yichañ. **7** A jun b'ab'el querubín lajan

[b] **4.5** A d'a sat eb' israel, a jun número 7 sch'oxcoti to te tz'acan. Syal ucvañ espíritu d'a tic yuj sch'oxaneli to te tz'acan Espíritu Santo d'a smasanil.

[c] **4.6** A d'a tic syala', "juntzañ tastac pitzan". Ayic sco lajb'an juntzañ pasaje tic yed' juntzañ pasaje d'a Ezequiel, sco na'a to querubín juntzañ sb'inaj chi' d'a tic.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

icha noc' choj. A schab'il, lajan icha noc' quelem vacax. A yoxil, lajan yilji sat yed' sat anima. Axo schañil, lajan icha noc' d'iv sjeñvi. **8** A chañvañ eb' chi', vactac sc'axil junjun eb'. Ayñej yol sat eb' d'a spatic yed' d'a yool. C'ual d'ac'val yalan eb' icha tic:

> A Cajal co Diosal, Axoñej val, masanil tas syal yuuj. Ayñej-taxon ec' d'a yichb'anil, aypaxec' ticnaic, toto pax ol javoc, xchi eb'.

9 A eb' querubín chi' schañvañil syal eb' to a Dios c'ojanem d'a yol jun despacho ayñej ec' d'a masanil q'uinal, te nivan spoder, te nivan pax yelc'ochi, syac'anpax yuj diosalil eb' d'ay. **10** Juntac el syal eb' icha chi', tz'em ñojjab' eb' 24 ichamtac vinac chi' d'a yichañ Dios ayñej ec' d'a masanil q'uinal, syac'anpaxem sb'a eb' d'ay. Syac'anem scorona eb' d'a yichañ sdespacho chi', syalan eb' icha tic d'ay:

> **11** Ach Cajal, co Diosal, smoj tz'alji d'ayach to nivan a vach'il, nivan elc'ochi, nivan pax a poder. Yujto a ach a b'onac masanil tas. Ayñejec' masanil tastac yujto icha chi' a gana, yuj chi' b'ob'il uuj, xchi eb'.

A jun Calnel sb'i yed' pax jun uum

5 **1** Ix vila' to a d'a svach' c'ab' jun c'ojanec' d'a sc'ojnub', ay jun ch'añ uum chulb'il. Tz'ib'ab'il d'a yool yed' d'a spatic. Ay uque' spixul[d] ayoch d'a spatictac, yuj chi' max yal-laj xuyjib'ati. **2** Ix vilan pax jun ángel te ay spoder, te chaañ ix sc'anb'ej:

—¿Mach val junoc smoj sd'iñchitan juntzañ spixul chi' yic xuyjib'at ch'añ uum chi'? xchi.

3 Palta a d'a satchaañ, d'a sat luum yed' pax d'a yalañ lum luum, malaj junoc mach smoj xuyanb'ati yed' yavtan yol ch'añ. **4** Ix el val veq'uec'oc vav voq'ui, yujto malaj junoc mach smoj xuyan jun uum chi' yic syavtan tas syala'. **5** Palta ay junoc eb' ichamtac vinac ix alan d'ayin:

—Mañ ach oc'oc. D'a scal eb' yiñtilal viñaj Judá, a jun Choj sb'i, aton jun yiñtilalcan viñaj rey David, a ac'jinac ganar. A smoj sd'iñchitan uque' spixul chi', añeja' ol xuyanb'at ch'añ uum chi', xchi d'ayin.

6 Axo d'a snañal jun despacho chi', d'a scal chañvañ querubín, d'a scal eb' ichamtac vinac, ata' ix vil jun Calnel sb'i. Liñaneq'ui, chequel to milb'ilxo chamoc. Uque' sch'aac, uque' pax yol sat. Axo yol sat chi', aton Yespíritu Dios yucvañil checb'ilb'at d'a masanil yolyib'añq'uinal tic sch'oxo'. **7** A jun Calnel sb'i chi', a' ix b'at chaanelta jun uum chi' d'a svach' c'ab' jun c'ojanem d'a sc'ojnub' chi'. **8** Ix lajvi schaanelta jun uum chi', axo eb' querubín schañvañil yed' eb' 24 ichamtac vinac, ix em cuman eb' d'a yichañ jun Calnel sb'i chi'. Ay yarpa junjun eb', yed'nacpax junjun yuc'ab' eb' nab'a oro, b'ud'an d'a incienso. A incienso chi', a slesal eb' yicxo Dios sch'oxo'. **9** Ix sb'itan jun ac' b'it eb' icha tic:

> A ach tic, a moj tza chaec' jun ch'añ uum chi' yic tza d'iñchitanel spixul. Yujto ach

[d] **5.1** A d'a castilla "sello" xchi. A yopisio sello ayoch chi' yic malaj junoc mach scomon jacan ch'añ uum chi'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

miljichamoc, yuj chi' ix a
manel eb' anima yed' a chiq'uil
yic tz'och eb' yicoc Dios. Tzij-
tum eb' d'a junjun iñtilal, d'a
junjun ti'al, d'a junjun choñab'
yed' d'a junjun nación ix a
mancaneli.
10 Yujto a ach ix ac'och jun
choñab'il eb' d'a sacerdoteal
yic syac'an servil co Diosal eb'.
Ol yac' yajalil eb' d'a yolyib'añ-
q'uinal tic, xchi eb'.
11 Ix lajvi chi', ix vilani, tzijtum
eb' ángel d'a spatic yichañ jun sdes-
pacho chi' yed' eb' querubín chi'
yed' eb' ichamtac vinac chi'. Ix
vab'an yoch sjaj eb'. Mañ jantacoc
sb'isul eb', mañxo b'ischajb'enoc.
12 Te chaañ ix yal eb':
A jun Calnel sb'i, aton milb'il-
chamoc, smoj scala' to ay
spoder, ay sb'eyumal, ay
sjelanil, ay pax yip. Te nivan
yelc'ochi, te nivan svach'ilal.
Smojton val calan vach' lolonel
d'ay, xchi eb'.
13 Ix vab' pax sjaj masanil tas
b'ob'il yuj Dios d'a satchaañ, d'a
yolyib'añq'uinal tic, d'a yalañ lum
luum yed' d'a yol a' mar. Masanil
tas ay d'a juntzañ lugar chi' ix laj
yala':
Calec vach' lolonel d'a jun
c'ojanem d'a sc'ojnub' yed' d'a
jun Calnel sb'i. Calec d'a
masanil tiempo to te nivan yel-
c'ochi, te nivan stziquiquial,
añej Yajal yaji, xchi eb'.
14 Axo eb' querubín schañvañil ix
alani:
—Ichaton chi', xchi eb'.
Axo eb' 24 ichamtac vinac, ix em
cuman eb', ix laj yac'anem sb'a eb'
d'ay.

A uque' spixul ch'añ uum

6 1 Ix vilani a jun Calnel sb'i ix
d'iñchitanel juntzañ spixul ch'añ
uum chi'. Ayic ix sd'iñchitan jun
b'ab'el spixul, ix vab'an yalan junoc
eb' d'a scal eb' chañvañ querubín,
icha val sñilili sc'añ c'u icha chi' yoch
sjaj, ix yalan icha tic:
—Cotañ, xchi.
2 Axo ix vilani, ay jun noc' sacsac
chej. Ay jun ayq'ue d'a yib'añ noc',
ay jun jul-lab' yed'nac. Ix ac'jipax jun
scorona. Ix lajvi chi' ix b'at yac'an
oval yic syac'an ganar.
3 Ayic ix sd'iñchitan schab'il spixul
chi', ix vab'an yalan jun schab'il
querubín:
—Cotañ, xchi.
4 Axo ix vilani, ix elta junxo noc'
chacchac chej. Ay jun ayq'ue d'a
yib'añ noc', ix ac'ji jun q'uen nivan
machit d'ay, ix och yopisio yic'anel
junc'olal d'a masanil yolyib'añq'uinal
tic, yic slaj smil-lancham sb'a eb'
anima.
5 Ayic ix sd'iñchitanel jun yoxil
spixul chi', ix vab'an yalan junxo
yoxil querubín:
—Cotañ, xchi.
Axo ix vilani, ayec' junxo noc'
q'uiq'uic' chej. Ay jun ayq'ue d'a
yib'añ noc' yed'q'ue jun libra. 6 Ix
vab'an yoch sjaj jun d'a snañal eb'
querubín chi' schañvañil, ix yalan
icha tic:
—Chab'ïej libra ixim trigo d'a jun
denario, vaqueñej pax libra ixim
cebada d'a jun denario. Mañ eyixtej
aceite yed' vino, xchi.
7 Ayic ix sd'iñchitanel jun schañil
spixul chi', ix vab'an yalan junxo
schañil querubín:
—Cotañ, xchi.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

8 Axo ix vilani ayec' junxo noc' c'anc'an chej. A jun ayq'ue d'a yib'añ noc', Chamel sb'i. Axo jun lugar b'aj ayec' spixan eb' chamnac, tzac'anoch yuuj. A jun Chamel sb'i chi', ix ac'ji spoder smilancham junjun anima d'a scal chañtacvañ eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. Ay eb' ol miljoccham d'a oval, ay eb' ol cham yuj vejel, ay eb' ol cham yuj yab'il, ay eb' ol cham yuj juntzañ noc' chium noc'.

9 Ayic ix sd'iñchitanel jun yoil spixul chi', ix vilan spixan eb' milb'ilcham yuj slolonel Dios, yujto yac'nac testigoal sb'a eb' yuuj. A d'a yalañ jun altar ayec' eb'. **10** A eb' chi' te chaañ ix yal eb' icha tic:

—Ach Cajal, vach' achñej toni. Yelton val tzala'. ¿B'aq'uiñ val ol a ch'olb'itej tas yaj eb' ay d'a yolyib'añq'uinal yic tzac'anec' co pac d'a eb' yujto smilnac oñ cham eb'? xchi eb'.

11 Ichato chi' b'ian, ix ac'ji junjun spichul eb' sacsac. Ix alji d'a eb' to syic' jab'ocxo yip eb', masanto ol tz'acvoc sb'isul eb' yetcreyenteal eb', aton eb' d'iñan smiljicham icha eb' chi', aton eb' tz'ac'an servil Cristo icha eb' chi'.

12 Ix vilani, ayic ix sd'iñchitanel jun svaquil spixul chi', ix vab'ani, ix ec' jun nivan quixcab'. Axo c'u, ix q'uic'b'iel icha noc' lopil. Axo q'uen uj chac ix aj q'ueen icha chic'. **13** Axo q'uen c'anal, ix laj emta rañaljoc q'ueen d'a yolyib'añq'uinal tic. Icha tz'aj yemta sat te' higo vanxo slajvieq'ui a tz'ib'xi te' yuj ic', icha chi' ix aj yemta q'ueen. **14** Icha tz'aj schulji junoc uum, icha chi' ix aj satjiel satchaañ. Axo masanil lum vitz yed' juntzañ lum luum ay d'a snañal a a', ix laj ic'jiel lum d'a yed'tal. **15** Axo eb' rey d'a yolyib'añq'uinal tic, ix laj sc'ub'ejel sb'a eb' d'a yoltac q'uen nivac ñaq'ueen yed' d'a caltac q'ueen d'a tzalquixtac. Icha pax chi' ix yutej sb'a masanil eb' nivac vinac, eb' b'eyum, eb' yajal yed' eb' ay yelc'ochi. Vach'chom eb' checab' yaji, vach'chom pax eb' yic sb'a, ix laj b'at eb' smasanil elelal. **16** Ix laj yalan eb' icha tic:

—Comonoc scot lum nivac vitz tic yed' q'uen nivac tenam tic d'a quib'añ tzoñ sc'ub'anel d'a jun c'ojanem d'a sc'ojnub', tzoñ scolan pax el d'a yoval sc'ol jun Calnel sb'i chi'. **17** Yujto ix javi jun c'ual te nivan yelc'ochi yic syac'ancot yoval sc'ol Dios d'a quib'añ. Malaj junoc mach ol techaj jun c'ual chi' yuuj, xchi eb'.

A eb' israel ix och sello d'ay

7 **1** Ix lajvi chi', ix vilani, ay chañvañ ángel liñjab'ec' d'a junjun yesquinail yolyib'añq'uinal tic. Syamoch vaan chañe' ic' eb' tz'ec' d'a yolyib'añq'uinal tic. Yuj chi' mañxalaj ic' ix ec' d'a sat luum yed' d'a yib'añ a' mar. Mañxa val junoc te te' ix ib'xi. **2** Ix vilani, ix javi junxo ángel b'aj sjavi c'u. Yed'nac jun sello yic Dios pitzan. Te chaañ ix avaj d'a chañvañ eb' ángel chi'. Aton eb' chañvañ chi' ac'b'il spoder yixtan sat luum tic yed' a' mar. Ix yalan d'a eb' icha tic:

3 —Manto eyixtejb'at tastac ay d'a sat luum, tastac ay d'a yol a' mar yed' te te', masanto ol cac'och sello d'a snañal sat eb' tz'ac'an servil co Diosal, xchi d'a eb'.

4 Axo ix vab'ani, a eb' ix och sello chi' d'ay, ay 144 mil sb'isul eb'. A eb' chi', vetisraelal eb'. Ayñej eb' d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

junjun macañ iñtilal. **5-8** Ay 12 mil eb' d'a junjun iñtilal ix och sello d'ay: Aton eb' yic Judá, eb' yic Rubén, eb' yic Gad, eb' yic Aser, eb' yic Neftalí, eb' yic Manasés, eb' yic Simeón, eb' yic Leví, eb' yic Isacar, eb' yic Zabulón, eb' yic José yed' eb' yic Benjamín.

Eb' anima sacsac spichul

9 Ix lajvi chi' ix vilani, mañxo jantacoc anima ayec' d'a yichañ Dios b'aj c'ojanemi yed' d'a yichañ jun Calnel sb'i. A eb' chi', cotnac eb' d'a junjun nación, d'a junjun iñtilal, d'a junjun choñab' yed' d'a junjun ti'al. Mañxo jantacoc sb'isul eb'. Te sacñej spichul junjun eb'. Yed'nacq'ue xil yapac' junjun eb'. **10** Ix laj yalan eb' smasanil icha tic:

> A co colnab'il, scot d'a co Diosal c'ojanem d'a sc'ojnub' yed' d'a jun Calnel sb'i chi', xchi eb'.

11 Axo eb' ángel smasanil, liñjab'ec' eb'. Oyanpaxoch eb' d'a jun c'ojnub' chi' yed' eb' ichamtac vinac yed' pax chañvañ eb' querubín. Ix em cumnaj eb' d'a sat luum d'a yichañ Dios b'aj c'ojanem chi', ix yac'anem sb'a eb' d'ay. **12** Ix yalan eb' icha tic:

> Ujocab'i. Alchajocab' vach' lolonel d'a Dios d'a masanil q'uinal. Alchajocab'i to a Dios te ay stziquiquial, te jelan paxi. Smojton val tz'ac'ji yuj diosal d'ay. Te nivan yelc'ochi, te b'inajnac, te ay pax spoder. Ujocab'i, xchi eb'.

13 Ix lajvi chi' ay jun icham vinac ix alan d'ayin:

—¿Mach eb' sacsac spichul tic tza na'a? ¿B'ajtil cotnac eb' tza na'a? xchi d'ayin.

14 —Mamin, a ach ojtac. Xal in tic, mañ vojtacoc, xin chi d'ay.

Yuj chi' ix yalanxi d'ayin:

—Aton eb' tic ec'nac val d'a jun nivan yaelal. Ix ic'jiel smul eb' yuj schiq'uil jun Calnel sb'i. Ichato ix juc'ji spichul eb', te sac ix ajcan yuj schiq'uil chi'.

15 Yuj chi' ayec' eb' d'a yichañ Dios d'a scajnub'. D'a c'ual d'ac'val syac' servil eb' ta'. Axo jun c'ojanem d'a sc'ojnub' chi', a tz'ilan eb' yujto ayñejec' yed' eb'.

16 Mañxo ol yac'laj vejel, ma taquiñtial eb'. Mañxo ol tz'a eb' yuj yoc c'u. Mañxa c'ac' ol yab' eb'.

17 Yujto a jun Calnel sb'i ayec' d'a snañal jun despacho, a' stañvan eb' icha junoc tañvum calnel. A' tz'ic'anb'at eb' d'a jun a a' yic q'uinal d'a junelñej. Axo Dios ol sucanel yal sat eb' smasanil, xchi d'ayin.

A jun yuquil spixul

8 **1** Ayic ix sñic'anel jun yuquil spixul ch'añ uum jun Calnel sb'i chi', ay am nañaloc hora ix tz'inc'aj masanil tas d'a satchaañ. **2** Axo ix vilani, liñanec' ucvañ ángel d'a yichañ Dios. Ix ac'ji strompeta junjun eb'. **3** Ix lajvi chi', ix ja junxo ángel yed'nac jun schaynub' yic incienso nab'a oro. Ix och liñan d'a yichañ jun altar nab'a oro, ajun slesal eb' yicxo Dios yed'oc. Nivan jun suc'uq'ui sjab' ix ac'ji d'ay yic sñusantz'a d'a yib'añ jun altar ayec' d'a yichañ Dios b'aj c'ojanem chi'. Ayic ix b'at numumoc stab'il jun suc'uq'ui sjab' chi', ix b'atpax slesal eb' yicxo Dios chi' yed'oc. **4** A d'a yol sc'ab' jun ángel chi' ix q'ue numumoc

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

stab'il jun suc'uq'ui sjab' chi' yed' slesal eb' yicxo Dios d'a yichañ. **5** Ix lajvi chi' b'ian, ix yac'an b'ud'joc schaynub' chi' d'a te' tzac'ac' ayq'ue d'a yib'añ jun altar chi'. Ix spoc'anem d'a sat luum. Ix lajvi chi', ix och ijan sñilili sc'añ c'u yed' juntzañxo tas ix laj ñilili. Ix laj ec'pax copoljoc leb'lon. Ix ec' pax jun quixcab'.

Ix puji juntzañ q'uen trompeta

6 Axo eb' ángel yucvañil, ix yac' lista sb'a junjun eb' yic spu'an strompeta.

7 Axo ix spu'an yic jun b'ab'el ángel chi', yed'ñej chi' ix secchajcot q'uen sacb'at yed' c'ac' calan yaj yed' chic' d'a sat luum tic. Yuj chi' quen mañ nañaloc ix tz'ab'ati. Añejtona' te te' smasanil, quen mañ nañaloc te' ix laj tz'ab'ati. Axo añ añ c'ultac, ix stz'ab'at añ smasanil.

8 Axo ix spu'an yic jun schab'il ángel chi', yed'ñej chi' ix yumchajb'at jun icha nivan vitz ayoch sc'ac'al d'a yol a' mar. Yuj chi' quen mañ nañaloc a' mar chi' ix och chic'al. **9** Axo noc' noc' ay d'a yol a', quen mañ nañaloc noc' ix chami. Yed' juntzañ barco, quen mañ nañaloc ix lajvieli.

10 Axo ix spu'an yic jun yoxil ángel chi', yed'ñej chi' ix emta jun nivan c'anal. Ix q'ue copnaj yoc icha c'ac'. Jab'xoñej mañ nañaloc a' nivac a' yed' sjaj a' b'ajtil ix laj emi. **11** A jun c'anal chi', scuch Ixaj. A juntzañ a a' b'aj ix laj em chi', lajan ix aj a' icha añ ixaj. Tzijtum anima ix cham yuj a', yujto te c'a' ix aj a'.

12 Axo ix spu'an yic jun schañil ángel chi', yed'ñej chi' quen mañ nañaloc ix aj yixtax c'u, q'uen uj yed' q'uen c'anal. Quen mañ nañaloc ix aj sq'uic'b'ieli. Yuj chi' junjun c'u, junjun ac'val, quen mañ nañaloc ix aj sq'uic'b'ib'at q'uinal.

13 Ix lajvi chi', ix vilani, ay jun ángel tz'ec' jeñeñoc d'a nañal chaañ. Ix vab'ani, te chaañ ix avaji:

—Ay, Ay, Ay. Ob'iltac eb' anima d'a yolyib'añq'uinal, yujto ayic ol spu'an strompeta oxvañxo eb' ángel, oxeto nivac yaelal ol javoc, xchi.

9 **1** Axo ix spu'an yic jun yoil ángel chi', yed'ñej chi' ix vilani, ay jun c'anal ix cot d'a satchaañ, ix emul d'a sat luum tic. Ix ac'ji sllaveal jun xab' olan d'ay. **2** Elañchamel ix sjac jun olan chi'. Axo ta' ix q'ueul jun nivan tab' icha stab'il junoc nivan horno. Ix te q'uic'b'iel yoc c'u yuj jun tab' chi'. **3** Axo d'a scal jun tab' chi', ix elta noc' c'ulub'. A noc' chi' mañxo b'ischajb'enoc noc'. Ix laj pucaxb'at noc' d'a yolyib'añq'uinal tic, ix ac'ji spoder noc' schivaj icha schivaj noc' sinaan. **4** Ix alji d'a noc' to max slajel-laj añc'ultac noc' ay d'a yolyib'añq'uinal tic. Toxon malaj junoc te te' syal syaman noc'. Añej val eb' anima malaj sello Dios d'a snañal sat, añej eb' ix chiji yuj noc'. **5** Maj chajilaj smilcham anima chi' noc', palta oye' ujal ix ac'ji yic tz'ac'jioch syaelal eb' yuj noc'. A jun yaelal syac' noc' chi', icha val syail schivaj noc' sinaan. **6** A d'a jun tiempoal chi', ol laj sayec' eb' anima tas tz'aj schami, palta mañ ol chaxlaj yuj eb', vach'chom ol snib'ej cham sb'a eb', palta mañ ol chamlaj eb'.

7 A noc' c'ulub' chi', lajan yilji noc' icha noc' chej lista yaj sb'at d'a oval. A d'a sjolom noc' ayq'ue jun icha corona oro. Axo sat noc', lajan yilji icha sat anima. **8** Axo xiil noc', lajan icha xil sjolom eb' ix ix. Axo

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

pax ye noc', lajan icha ye noc' choj.
9 Ay jun ayoch d'a snivanil noc',
lajan yilji icha sq'uen pichul eb' sol-
dado. Axo sc'añ sc'axil noc', lajan
icha sc'añ tzijtumal carreta yed' sc'añ
yoc tzijtumal chej sñeranb'at carreta
sb'at yac' oval. **10** Ay sjis noc' d'a sñe
icha sjis noc' sinaan. A sjis noc' chi'
syac'lab'ej yixtan eb' anima d'a oye'
ujal chi'. **11** Axo d'a jun xab' olan chi'
ix q'ueta jun ángel. Aton yajal noc'. A
jun chi', Abadón sb'i d'a ti' hebreo.
Axo d'a ti' griego, Apolión sb'i.
Syalelc'ochi, Satumeli.

12 Ichaton chi' ix aj yec' jun
b'ab'el yaelal, palta ayto val chab'xo
ol javoc.

13 Axo ix spu'an yic jun svaquil
ángel chi', yed'ñej chi' ix vab'an yoch
jun av d'a scal snañal chañe' q'uen
sch'aac jun altar nab'a oro ayec' d'a
yichañ Dios. **14** A d'a jun av chi' ix
alji d'a jun svaquil ángel chi':

—Tijel chañvañ ángel tzec'b'il d'a
sti' a' nivan Éufrates, xchi d'ay.

15 Yuj chi' ix b'at stijel chañvañ
ángel chi', yic sb'at eb' milojcham
anima. Quenxoñej mañ nañaloc
anima ix cham yuj eb' d'a sat luum
tic. Chequelxo yaj yorail, sc'ual, yujal
yed' yab'ilal yic tz'och eb' d'a milo-
jcham anima chi'. **16** Axo ix vab'an
sb'isul eb' soldado ayq'ue d'a yib'añ
chej chi', chab' ciento millón sb'isul
eb'.

17 Icha d'a vayichal ix aj vilan
noc' schej eb'. A sjolom noc' lajan
yed' sjolom noc' choj. Axo eb' ayq'ue
d'a yib'añ chej chi', ayoch q'ueen
smaculoc sñi' sc'ool junjun eb', chac-
chac icha yilji sq'ue yoc te' c'ac',
yaax, c'anc'an yilji q'ueen. Axo d'a
yol sti' noc' chej chi', ix elta c'ac',
tab' yed' azufre. **18** Axo eb' anima ay
d'a yolyib'añq'uinal tic, quenxoñej
mañ nañaloc eb' ix cham yuj oxe'
yaelal ix elta d'a yol sti' noc' chi',
aton c'ac', tab' yed' azufre. **19** Yujto a
juntzañ noc' chi', ay spoder noc' yix-
tan anima d'a sti' yed' d'a sñe. A sñe
noc' chi' lajan yed' noc' chan, ay
sjolom, yuj chi' yed'oc syixtej anima
chi' noc'.

20 Palta axo eb' anima maj cham
yuj juntzañ yaelal chi', mañ jab'oc ix
sna sb'a eb', añeja' yac'anem sb'a eb'
d'a tas b'ob'il yuuj. Maj yactej eb'
yac'anem sb'a d'a eb' enemigo. Maj
yactej eb' yac'anpaxem sb'a d'a jun-
tzañ comon dios, aton juntzañ b'ob'il
d'a q'uen oro, d'a q'uen plata, d'a
q'uen bronce, d'a q'uen q'ueen yed'
pax d'a te te'. A juntzañ chi', max
yil-laj, max yab'laj, max b'eylaj. **21** A
d'a scal eb' anima chi', ay eb'
mac'umcham anima, ay eb' ajb'aal,
ay eb' ajmul, ay pax eb' elc'um. Palta
max snalaj jab'oc sb'a eb' yuj smul
chi'.

Ch'añ yune' uum yed' jun ángel

10 **1** Ix lajvi chi', ix vilan junxo
ángel d'a satchaañ, te nivan
spoder. Ix emta d'a yolyib'añq'uinal.
Moyanoch jun asun d'ay, ichato a'
ayoch spichuloc. Axo d'a sjolom,
ayq'ue jun chacpan. Axo sat, toxoñej
sveei icha yoc c'u. Axo yoc, lajan icha
yoc c'ac' sq'ue ñilñonoc. **2** Ay jun
ch'añ yune' uum d'a yol sc'ab', jacan
ch'añ. Axo jun yoc d'a svach' ix
yaq'uem tec'tec' d'a sat a' mar. Axo
sq'uexañ ix yaq'uem tec'tec' d'a sat
luum. **3** Ix lajvi chi' ix avaji. Te chaañ
ix avaj icha yel yav noc' choj. Ayic ix
avaj chi', uquel ix c'añ c'u ix loloni.
4 Ayic ix lajvi slolon jun c'u sc'añ chi'
d'a yuquelal, ijan ix in tz'ib'ej tas ix

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vab' chi', palta ay jun ix lolonemta d'ayin d'a satchaañ:

—Ichñejocab'ta scan tas ix yal jun c'u uquel ix c'añ chi'. Maï a tz'ib'ejcani, xchi d'ayin.

5 Axo jun ángel tec'teq'uem yoc d'a sat a' mar yed' d'a sat luum chi', ix yic'chaañ svach'c'ab'. 6 Ayic ix loloni, ix sloc sb'i Dios pitzan d'a junelñej, aton jun b'oannac satchaañ yed' sat luum, a' mar yed' masanil tas ay d'a junjun. Ix yalan jun ángel chi':

7 —Mañxo ol ec'laj tiempo yelc'och tas nab'ilcan yuj Dios. Ayic ol schaanel yich jun yuquil ángel spu'an strompeta, axo yelc'och tas nab'ilcan yuj chi', alb'ilxo yuuj d'a eb' yac'umal servil, aton eb' schecab', xchi jun ángel chi'.

8 A jun jaj ix vab' yoch d'a satchaañ chi', ix lolonpax d'ayin junelxo:

—Ixic. Ix b'at cha jun ch'añ yune' uum jacan, aton jun ch'añ ayec' d'a yol sc'ab' jun ángel tec'teq'uem yoc d'a sat a' mar yed' d'a sat luum, xchi.

9 Yuj chi' ix in b'at d'a jun ángel chi', ix in c'ananec' jun ch'añ uum chi' d'ay. Axo ix yalan d'ayin:

—Ina ch'añ tic. C'uxb'at ch'añ. Te chi' ol aj yol a ti' yuj ch'añ icha noc' yal chab', axo yol a c'ool, te c'a' ol aj yuj ch'añ, xchi d'ayin.

10 Ix lajvi chi', ix in chaanec' ch'añ d'ay. Ix in c'uxan ch'añ. Chi' julinac yochc'och ch'añ d'a yol in ti' icha yal chab', palta axo yol in c'ool te c'a ix aj yuj ch'añ. 11 Ix lajvi chi', ix aljipax d'ayin:

—Yovalil ol al junelxo tastac ol ja d'a yib'añ juntzañ anima, d'a yib'añ juntzañ nación, d'a yib'añ junjun macañ ti'al yed' d'a yib'añ eb' rey, xchi d'ayin.

A chavaañ eb' testigo

11 1 Ix ac'ji jun te' aj d'ayin, icha junoc echlab'. Ix lajvi chi', ix alji d'ayin:

—Ixic, ix echtej stemplo Dios yed' jun altar. Tza b'isan eb' syal sb'a d'a Dios ayec' d'a yool. 2 Axo yamaq'uil sti', maï echtejlaj, yujto a jun chi', ac'b'ilxo d'a eb' maï israeloc. 42 ujal ol stec'canem schoñab' Dios eb'. 3 A chavañ eb' in testigo, ol vac' yopisio eb' yalanel in lolonel d'a mil 260 c'ual. Ol yac'och jun spichul eb' ya sva'i, yic chequel to cusc'olal yaj eb', xchi.

4 A chavañ testigo chi', aton chab' snun te' olivo alb'ilcan yuj viñaj Zacarías yed' pax chab' b'achnub' candil ayec' d'a yichañ Dios Yajalil yolyib'añq'uinal tic. 5 Tato ay mach sgana yixtan eb', ol elta c'ac' d'a yol sti' eb'. Axo eb' schichonoch sc'ool d'a eb' chi', junelñej ol tz'ab'at eb' yuuj. Icha chi' ol aj scham masanil eb' sgana tz'ixtan eb'. 6 A eb' testigo chi', ay spoder eb' smacanoch vaan ñab', yic maxtzac yac'a', yacb'an tz'ec' eb' yalel slolonel Dios. Ay pax spoder eb' yac'an meltzajoch a a' chic'al. Syal yac'anoch yalñej tas yaelal eb' d'a yolyib'añq'uinal tic, ato syala' jayel sgana eb' yac'anochi. 7 Palta ayic ol lajvoc yalanel slolonel Dios eb', a jun Noc' sb'i, aton jun ol q'ueul d'a yol jun xab' olan, a' ol b'at jucnaj d'a eb', ol yac'an oval yed' eb'. Ol yal yuj jun Noc' sb'i chi' smilancham eb'. 8 Axo snivanil eb' chavañ chi' ol can teljab' d'a yol scalleal jun nivan choñab', aton jun b'aj chamnac Cajal d'a te' culus. A jun choñab' chi', scuch Sodoma, scuchan pax Egipto, yic sch'oxo' tas yaji. 9 Nañal schañil

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

c'ual mañxo jantacoc anima ol ilan snivanil eb', tzijtum choñab', tzijtum nación ol laj ilanoc. Ch'occh'oc ti'al syal junjun macañ eb' anima chi'. Mañ ol chajoclaj mucjoc snivanil eb' chavañ chi' yuj eb'. **10** Ol laj q'uechaañ eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal yujto ix cham eb'. Ol laj yac'pax silab' eb' d'a scal anima chi'. Ol te q'uechaañ eb' yujto ix ste ab'ej syail eb' yuj eb' chavañ ix ec' yalel Slolonel Dios chi'. **11** Palta a val slajvi nañal schañil c'ual ol ac'jocxi pitzvoc eb' yuj Dios, ol q'uex liñan eb'. Ol te xiv jantac eb' ol ilanoc.
12 Ol lajvoc chi' ol och jun av d'a satchaañ. Te chaañ ol yal d'a eb' chavañ chi':

—Q'ueañeccot d'a satchañ tic, xcham d'a eb'.

Yuj chi' ol b'at eb' d'a scal jun asun d'a satchaañ. Axo eb' ix chichonoch sc'ool chi' d'a eb', toxoñej ol och q'ueljab' eb'.
13 Junanto rato chi' ol ec' jun quixcab'. Te ov ol yutej sb'a. D'a jun nivan choñab' chi', a b'aj ay lajlajuñeoc pat, jun ol lañchajoc. Uque' pax mil anima ol cham yuuj. Axo juntzañxo eb' anima, ol te xiv chaañ eb', yuj chi' ol yal eb' to te nivan yelc'och co Mam Dios aj satchaañ.
14 Icha chi' ol aj yec'b'at jun schab'il yaelal, palta ayto val junxo ol ja d'a elañchamel.

A jun yuquil trompeta ix oq'ui

15 Axo ix spu'an strompeta jun yuquil ángel, ix och juntzañ av d'a satchaañ. Te chañ ix alji:

> A eb' yajal d'a yolyib'añq'uinal, toxo ix can yopisio eb' d'a yol sc'ab' Dios Cajal yed' d'a yol sc'ab' Cristo, aton jun ac'b'il yopisio yuj Dios. A ol ac'an yajalil d'a masanil tiempo, xchi eb'.

16 Axo eb' 24 ichamtac vinac, c'ojjab'em eb' d'a junjun xila d'a yichañ Dios, ix em cumjab' eb', ix yac'anem sb'a eb' d'a Dios chi'. **17** Ix yalan eb' icha tic:

> Ach Dios Cajalil, masanil tas syal uuj. Ay ach ec' ticnaic, ay achtaxon eq'ui. Scac' yuj diosal d'ayach ach Cajalil, yujto ix a ch'oxo' to te nivan a poder ayic ix a chaanel yich ac'an mandar d'a yolyib'añq'uinal.
> **18** A juntzañ nación, ix laj cot yoval, palta ix ja sc'ual ac'an syaelal. Ix ja pax stiempoal a ch'olb'itan tas yaj eb' chamnac. Ol ac'an spac d'a junjun eb' tzach ac'an servil, aton eb' tz'alanel a lolonel yed' eb' icxo yaji yed' pax eb' tzach c'anab'ajani. Vach'chom eb' nivac yelc'ochi, ma eb' malaj yelc'ochi ol ac'ñej spac d'a junjun eb'. Añeja', ix ja pax stiempoal a satanel eb' satanel lum luum, xchi eb'.

19 Ix lajvi chi', ix jacvi stemplo Dios d'a satchaañ. Axo ta' ix checlaj scaxail strato Dios. Ix laj ec' copoljoc leb'lon, ay juntzañ tas ix laj c'añi, ix laj c'añ c'u, ix ec' pax jun quixcab', ix ja pax q'uen nivac sacb'at.

A jun ix ix yed' jun dragón

12 **1** Ix lajvi chi', ix checlaj jun yechel d'a satchaañ te nivan yelc'ochi. Ay jun ix ix, a c'u ayoch spichuloc ix, axo q'uen uj ayoch sc'añoc yoc ix, aypaxq'ue lajchave' q'uen c'anal scoronaoc ix. **2** Yab'ix ix, ayxocot syail yune' ix. Ix el val yav

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

ix, yujto sgana ix scolchaji. **3** Añejtona' d'a jun rato chi', ay junxo yechel ix checlaj d'a satchaañ chi'. Ay jun nivan dragón chacchac. Uque' sjolom, lajuñe' sch'aac. Axo d'a junjun sjolom chi', ayq'ue scorona. **4** Quenxoñej mañ nañaloc q'uen c'anal ix sloccot yed' sñe d'a satchaañ chi', ix syumanem d'a sat luum. Ix lajvi chi' ix c'och liñan d'a yichañ ix yab'ix chi', yic schib'at jun unin chi' yalani, ayic ol ajoc. **5** Axo ix alji jun yune' ix chi', vinac unin. Aton jun chi' ol ac'an mandar masanil nación, ichato a jun q'uen c'ococh ol scha'a. Ato val yalji, ix ic'jib'at d'a Dios b'aj ay sdespacho. **6** Axo jun ix ix chi', ix b'at ix elelal d'a tz'inan luum. Ata' ay jun lugar lista yaj yuj Dios. Mil 260 c'ual ix ac'ji va ix ta'.

7 Ix yamchajoch oval d'a satchaañ. Ay jun sat ángel scuch Miguel yed' eb' yetángelal, ix yac' oval eb' yed' jun dragón chi'. Añeja' jun dragón chi' yed' eb' yángel, ix yac'pax oval yed' eb'. **8** Palta maj yac'laj ganar jun dragón chi'. Yuj chi' mañxalaj slugar eb' ix ac'chaj d'a satchaañ chi'. **9** Ichaton chi' ix aj syumchajcanel jun nivan dragón chi', aton jun yac'nacoch sb'a chanil d'a peca', aton viñ diablo, viñ Satanás. Aton viñ tz'ac'an musansatil masanil anima ay d'a yolyib'añq'uinal. A viñ chi', ix yumjicanemta viñ d'a yolyib'añq'uinal yed' eb' yángel.

10 Ix lajvi chi', ix vab'an yoch jun av d'a satchaañ. Te chaañ ix yala':

> A ticnaic ix checlajel jun colnab'il syac' co Diosal. Scheclaj spoder to Yajal yaji. Ix checlajpaxi to a Cristo Ac'b'il Yopisio yuuj, a ix ch'oxaneli to a' scuchb'an masanil. Yujto a viñ tz'ac'anoch d'a yib'añ eb' yicxo Dios, ix yumjicanel viñ. A viñ chi', d'a c'ual d'ac'val ix yac' sc'ool co Diosal viñ d'a spatic eb'. **11** A eb' chi', ix yac' techaj eb', yujto yujñej eb' chamnac jun Calnel sb'i elnac schiq'uil. Ix yac' val ganar eb', yujto tec'an ix yutej val sb'a eb' yac'an testigoal sb'a yuuj. Mañ jab'oc ix xiv eb' schami, yujto tec'tec' ix yutej sb'a eb'. **12** Yuj chi', ayocab' tzalajc'olal d'a satchaañ yed' masanil eb' ayec' ta'. Palta te chuc eyic a ex ayex ec' d'a sat luum yed' ex tzex b'eyec' d'a sat a' mar. Yujto ix emc'och viñ diablo b'aj ayex ec' chi'. Te yoval viñ, yujto yojtac viñ to quenxoñej tiempo ayec' viñ.

13 Axo yic ix yilan viñ dragón chi' to ix yumjicancot eb' d'a yolyib'añq'uinal, ix b'at yac'lej yac'anoch yaelal d'a yib'añ jun ix ix aj yune' chi'. **14** Palta ix ac'jioch sc'axil ix te nivac, lajan yed' sc'axil noc' d'iv. Yuj chi' ix b'at jeñeñoc ix d'a slugar listaxo yaj d'a tz'inan luum, yic max yamchaj ix yuj jun Chan sb'i chi'. Ata' ix ac'ji va ix nañal schañil ab'il. **15** Axo jun Chan sb'i ayoch d'a spatic ix chi', ay val jun nivan a' ix elta d'a yol sti', sgana a jun a' chi' tzec' leman ix. **16** Palta axo lum luum ix colvaj yed' ix. Ix jacvi jun nivan xab' d'a luum. Axo ta' ix satcanem jun nivan a' chi'. **17** Ichato chi' b'ian, ix vach'cot yoval jun dragón chi' d'a ix. Yuj chi' ix b'at yac' oval yed' juntzañxo eb' yiñtilal ix, aton eb' sc'anab'ajan tas syal schecnab'il Dios, eb' tec'an syutej yac'anoch spensar d'a slolonel Jesucristo. **18** Ix lajvi chi', ix aj

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tec'tec' jun dragón chi' d'a yarenail sti' a' mar.

A chavañ nivac noc'

13 **1** Ix vilani, ix q'ueta jun Noc' sb'i d'a yol a' mar. Uque' sjolom, lajuñe' sch'aac. Axo d'a junjun sch'ac chi', ayq'ue scorona. Axo d'a juntzañ sjolom chi', tz'ib'ab'iloch junjun b'i sb'uchvaj d'a Dios. **2** A jun Noc' sb'i chi', lajan yilji icha junoc noc' tz'ib'choj. Axo yoc, lajan icha yoc noc' oso. Axo sti', lajan icha sti' noc' choj. Axo jun dragón chi' ix yac' spoder d'ay. Ix och yajalil yuuj. Ix yac' jantac sb'inajnaquil d'ay. **3** Axo jun Noc' sb'i chi', ay jun sjolom lajvinac. Ichato chamnac jun sjolom chi' yuj yechen chi'. Palta ix b'oxi. Yuj chi', ix te sat val sc'ool eb' anima d'a masanil yolyib'añq'uinal yuuj. Ix yac'anoch sb'a eb' yed'oc. **4** Ix yaq'uem sb'a eb' d'a jun dragón chi', yujto ix yac'b'at sb'inajnaquil d'a jun Noc' sb'i chi'. Ix yac'anpaxem sb'a eb' d'a jun Noc' sb'i chi'. Ix laj yalan eb':

—¿Toc ay junocxo stzac'van d'a jun Noc' sb'i tic? ¿Tom ay junoc syal yac'an oval yed'oc? xchi eb'.

5 Ix chajipax lolon jun Noc' sb'i chi', yic syic'anchaañ sb'a, sb'uchvaj pax d'a Dios. 42 ujal ix chaji yac' yajalil. **6** Ix och ijan sb'uchvaj d'a Dios yed' d'a scajnub'. Ix b'uchvajpax d'a jantac eb' cajan d'a satchaañ. **7** Ix chajipax yac' oval yed' eb' yicxo Dios, masanto ix can eb' d'a yalañ yuuj. Ix ac'ji yopisio yac'an mandar masanil anima d'a junjun choñab', d'a junjun nación, junjun iñtilal yed' d'a junjun ti'al, ix ac'ji mandar eb' yuuj. **8** Masanil eb' ay d'a yolyib'añq'uinal ix yaq'uem sb'a d'a jun Noc' sb'i chi', aton eb' mañ tz'ib'ab'iloccan sb'i d'a jun libro yic q'uinal yictax manto b'o yolyib'añq'uinal. A jun libro chi', yic jun Calnel sb'i, aton jun ix miljichamoc.

9 Masanil eb' tz'ab'ani,
yac'ocab'och schiquin eb' d'a juntzañ tic.

10 A mach yic yaj yic'jib'at preso,
ol ic'jocb'atoc. A mach yic yaj
stecjicham d'a q'uen espada, a
d'a q'uen ol chamoc.
Yuj chi' a oñ yic oñxo Dios,
tec'anocab' scutej co b'a cab'an syail,
scac'anpaxoch Dios d'a co c'ool.

11 Ix lajvi chi' ix vilanxi, ay junxo Schab'il Noc' sb'i ix q'ueta d'a yol luum. A jun chi', chab' sch'aac icha sch'ac noc' calnel. Palta lajan slolon icha slolon junoc dragón. **12** A jun b'ab'el Noc' sb'i chi' ix ac'an masanil sb'inajnaquil d'a jun schab'il Noc' chi' yic tz'ac'ji servil yuuj. Ix yac'an pural masanil eb' anima d'a yolyib'añq'uinal yic syac'anem sb'a eb' d'a jun b'ab'el Noc' sb'i chi', aton jun lajvinac jun sjolom, palta b'onacxi. **13** Ay juntzañ milagro te nivan yelc'och ix sch'oxo'. Ato d'a satchañ ix yic'cot jun c'ac' ix emul d'a yolyib'añq'uinal yil eb' anima. **14** Ix chaji sch'ox juntzañ milagro chi' d'a yichañ jun b'ab'el Noc' sb'i chi'. Icha chi' ix aj smusan sat eb' anima ay d'a yolyib'añq'uinal. Ix yalanxi d'a eb' to yovalil sb'o junoc yechel eb' d'a q'uen q'ueen, aton yechel jun b'ab'el Noc' sb'i chi', aton jun lajvinac yuj q'uen espada, palta añeja' pitzan. **15** Axo jun schab'il Noc' sb'i chi', ix chaji yac'och spixan jun yechel chi'. Yuj chi' ix och ijan slolonq'uei, ix yalani to smiljicham masanil eb' max yaq'uem sb'a d'ay. **16** Ix yac'anpax pural masanil eb' anima to schaoch

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

junoc yechel eb' d'a sc'ab' d'a svach', ma to d'a snañal sat. Vach'chom unin, ma icham anima, vach'chom b'eyum, ma meb'a', vach'chom yic sb'a, ma checab' yaji, ix laj och yechel junjun. **17** A jun yechel chi', aton sb'i jun Noc' sb'i chi', ma jun snumeroal sb'i. Axo eb' malaj jun yechel chi' d'ay, max chajilaj manvaj eb', ma schoñvaj eb'. **18** Tato ayex jelan ex, tato snachajel eyuuj, ol yal e naaneli tas syalelc'och jun snumeroal jun Noc' sb'i chi'. Yujto a jun número chi' sch'oxan sb'i jun anima, aton 666.

A eb' sb'itan jun ac' b'it

14 **1** Ix lajvi chi' ix vilani, a jun Calnel sb'i, liñanec' d'a sjolom lum tzalan Sion. Ayec' pax 144 mil eb' anima yed'oc. Axo d'a snañal sat junjun eb', tz'ib'ab'iloch sb'i jun Calnel sb'i chi' yed' sb'i Smam. **2** Axo ix vab'ani, sc'añ juntzañ tas d'a satchaañ. Ñilili sc'añ icha sc'añ a' nivac pajav. Añeja' ñilili sc'añxi c'u. A jun chi', ichato mañ jantacoc anima van sonan yed' juntzañ arpa. **3** Ay eb' sb'itan jun ac' b'it d'a yichañ b'aj c'ojanem Dios yed' d'a yichañ eb' chañvañ querubín yed' pax d'a yichañ eb' 24 ichamtac vinac. Malaj junoc mach syal sc'ayb'an jun b'it chi'. Añej eb' 144 mil colchajnaquel d'a scal eb' anima d'a yolyib'añq'uinal, añej eb' syal sb'itani. **4** A eb' chi', maj saylaj yix eb'. Malaj b'aj ix och schucal eb'. Tzac'anïej och eb' yuj jun Calnel sb'i chi' d'a b'ajtac tz'eq'ui. Ix colchajel eb' d'a scal eb' anima. Yuj chi', lajan eb' icha junoc b'ab'el sat aval iñat tz'ac'ji d'a Dios yed' d'a jun Calnel sb'i chi'. **5** Malaj juneloc ix yesej eb'. Malaj junoc schucal eb' ix ilchaji.

A tas ol yal oxvañ eb' ángel

6 Ix lajvi chi', ix vilan junxo ángel jeñeñi yec' d'a nañal satchaañ. A jun vach' ab'ix ay d'a junelñej, a yed'nac yuj yalanel d'a scal eb' anima d'a junjun nación, d'a junjun choñab' d'a yolyib'añq'uinal, vach'chom ch'occh'oc sti' eb'. **7** Te chaañ ix yal d'a eb' icha tic:

—Xivañec d'a Dios. Alec vach' lolonel d'ay, yujto toxo ix ja stiempoal yic ol ex sch'olb'itej. Aq'uec em e b'a d'ay, yujto a b'ojinac satchaañ, sat luum, a' mar yed' juntzañ sjaj a a', xchi.

8 Ay pax junxo ángel tzac'an sja yuuj. Ix yalan icha tic:

—Toxo ix ac'ji ganar jun choñab' Babilonia. Nivan ton val yelc'ochi, palta ix can d'a yalañ. A jun chi' ix ac'an juvoquel masanil nación yuj smontan eb' anima yic syac'anem sb'a eb' d'a juntzañ comon dios malaj b'aj sc'anab'ajaxi, yuj chi' ichato ix em d'a ajmulal. Ichato ix laj och junjun nación uc'umañil yuuj, xchi.

9 Ix lajvi chi', ay pax junxo yoxil ángel tzac'an yuuj. Te chaañ ix yala':

—A eb' ix laj yaq'uem sb'a d'a jun Noc' sb'i yed' d'a yechel, aton eb' ix laj schaoch yechel d'a snañal sat, ma d'a sc'ab', **10** yovalil ol ja jun nivan yaelal d'a yib'añ eb' yuj Dios. Icha junoc vino ov, malaj jab'oc a a' ayb'at d'a scal, icha val chi' jun yoval sc'ool Dios ol javoc chi' d'a yib'añ eb'. Te ov sic'lab'il. Ol yab' val syail eb' d'a scal c'ac' yed' azufre d'a yichañ eb' yángel Dios yed' d'a yichañ jun Calnel sb'i chi'. **11** A jun b'aj ol yab' syail eb' chi', ol q'ue

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

stab'il d'a junelñej, c'ual d'ac'val, mañxa b'aq'uiñ ol yic' yip eb'. A eb' ayec' ta', aton eb' slaj yaq'uem sb'a d'a jun Noc' sb'i yed' d'a yechel, eb' ix laj schaoch jun yechel sb'i d'ay, xchi jun ángel chi'.

12 Yuj chi', a ex yic exxo Dios, a ex tze c'anab'ajej tas syal schecnab'il, tec'an val tzeyutej e b'a d'a scal syaelal. Tec'an tzeyutej eyac'anoch e c'ool d'a Jesús.

13 Ix lajvi chi' ix vab'ani, ix och jun av d'a satchaañ. Ix yalan d'ayin:

—Tz'ib'ej junxo ol val tic: A ticnaic, te vach' yic mach ayoch d'a yol sc'ab' Cajal ayic ol chamoc.

Yel, icha tic ix yal Yespíritu Dios, yujto ol yic' yip eb' d'a smunlajel. A jun icha uum b'aj tz'ib'ab'il tastac vach'il ix sc'ulej eb', ol c'och yed' eb' d'a satchaañ chi', xchi jun av chi'.

Sic'nab'ilel eb' anima

14 Ix vilanxi, ay jun asun sacsac. Ay jun lajan val yilji icha anima c'ojanem d'a yib'añ jun asun chi'. Ayq'ue jun corona oro d'a sjolom, yed'nacpaxq'ue jun jochlab' trigo te jay ye. **15** Axo d'a yol stemplo Dios ix elta junxo ángel. Chaañ ix yal d'a jun c'ojanem d'a yib'añ jun asun chi' icha tic:

—Ac'lab'ej a jochlab' chi' yic tza molb'an eb' anima to vach'xo yaji, yujto stiempoalxo smolchajq'ue vaan eb', xchi d'ay.

16 Elañchamel ix yac'och jun sjochlab' jun c'ojanem d'a yib'añ jun asun chi'. Ix laj sic'ancanq'ue vaan eb' anima icha yaj ixim trigo.

17 Ix lajvi chi', ix elta junxo ángel d'a yol stemplo Dios ay d'a satchaañ. Yed'nacpax junxo sjochlab' trigo, jay ye. **18** Ix elta pax junxo ángel b'aj ayoch jun altar. Aton jun chi' ay yopisio yac'an mandar jun c'ac'. Te chaañ ix yal d'a junxo ángel yamb'il jun sjochlab' chi' yuuj:

—Ac'och a jochlab' jay ye chi', yujto a juntzañ uva d'a yolyib'añq'uinal, te stiempoxo, xchi.

19 Yuj chi', ix sjochoch sjochlab' jun ángel chi' d'a yolyib'añq'uinal. Ix yic'anq'ue vaan juntzañ uva chi' smasanil. Ix yac'anem d'a yol jun nivan tec'lab'el sat uva. A jun chi', syalelc'ochi, aton yoval sc'ool Dios ol cot d'a yib'añ eb' anima. **20** A jun tec'lab'el yal sat uva chi', d'a stiel choñab' ay. Icha tz'aj stec'ji sat uva sic'lab'il, icha chi' ix utaj eb' anima chi'. Axo schiq'uil eb' ix eli, ix q'ue spimal masanto d'a schaañil yalañ sti' noc' chej. Axo snajatil ix el yoc schiq'uil eb' chi', 72 legua. Icha val junoc nivan ñajab' ix ajq'uei.

A ucvañ ángel yed' uque' yaelal

15 **1** Ix vilan junxo yechel te nivan yelc'och d'a satchaañ. Ix te sat in c'ool vilani. Ay ucvañ ángel ol ic'ancot uque' slajvub' yaelal. Yuj uque' yaelal chi' ol tz'acvoquelc'och yoval sc'ool Dios.

2 Ix vilanpax jun icha a' mar yilji calan yaj yed' c'ac'. Axo d'a stz'ey jun chi' ay juntzañ liñjab' eq'ui, aton eb' ix stec'b'ej sb'a d'a yichañ jun Noc' sb'i chi', maj yac'paxemlaj sb'a eb' d'a yechel. Maj schaochlaj snumeroal sb'i eb' d'ay. Van sonan eb' yed' juntzañ yarpa ix ac'ji yuj Dios. **3** Ix sb'itan jun b'it eb' sb'itejnac viñaj Moisés, aton viñ schecab' Dios yed' pax jun b'it yic jun Calnel sb'i. Icha tic syal jun b'it chi':

Ach Cajal, ach co Diosal,
masanil tas syal uuj. Te nivan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yelc'och masanil tas ix a c'ulej.
Ste sat co c'ool quilani. Te yel,
tojolñej pax a b'eyb'al, A ach
sReyal ach junjun nación.
4 ¿Tocval ay junoc mach max xiv
d'ayach Mamin? ¿Toc ay junoc
mach max alan vach' lolonel
d'ayach, yujto a achñej te vach'
ach? Ol cot eb' anima d'a junjun
nación, ol ul em cuman eb'
d'ayach, yujto chequelxo yaji to
te tojolñej tzutej a ch'olb'itan
yaji, xchi eb'.
5 Ix lajvi chi' ix vilan sjacvi stem-
plo Dios d'a satchaañ, aton scajnub'
yic strato Dios. 6 Ata' ix elta ucvañ
eb' ángel ol ic'ancot uque' yaelal,
junjun yic junjun eb'. Ayoch junjun
sacsac pichul yuj eb' te tziquiqui. Ay
junjun tzec'ul nab'a oro ayoch d'a
sñi' sc'ool junjun eb'. 7 Ay jun d'a
scal eb' chañvañ querubín chi' ix
ac'an junjun uc'ab' nab'a oro d'a jun-
jun eb' ángel chi'. A junjun uc'ab' ix
ac'ji chi' d'a eb', b'ud'an d'a juntzañ
nivac yaelal yuj yoval sc'ool Dios,
aton Dios ayñejec' d'a junelñej. 8 Ix
te em numan tab' d'a yol stemplo
Dios chi' yuj stab'il stziquiquial yed'
spoder. Malaj junoc mach syal
scomon och ta', masanto ix lajviec'
uque' yaelal yed'nac eb' ángel chi'
yucvañil.

A juntzañ uc'ab' yic syaelal

16 1 Ix lajvi chi', ix vab'an yoch
jun av d'a templo chi'. Te
chaañ ix yal d'a eb' ángel chi'.
—Ixiquec, tze secanem yoval
sc'ool Dios ayem d'a yol uque' uc'ab'
chi' d'a yolyib'añq'uinal, xchi.
2 Yuj chi' ix b'at jun b'ab'el ángel,
ix b'at secanem yol yuc'ab' chi' d'a
sat lum luum smasanil. Axo masanil
eb' b'aj ayoch snumeroal jun Noc'
sb'i chi', aton eb' ix laj yaq'uem sb'a
d'a yechel, ix laj q'ue juntzañ yab'il
nivac mal te chuc mañxo jantacoc
syail d'a snivanil eb'.
3 Ix lajvi chi', axo jun schab'il
ángel ix secanem tas ayem d'a yol
yuc'ab' d'a yib'añ a' mar. Axo a' mar
chi', ix och a' chic'al icha schiq'uil
junoc anima schami. Yuj chi' ix cham
masanil tas ay d'a yol a'.
4 Ix lajvi chi', axo jun yoxil ángel
ix secanem tas ayem d'a yol yuc'ab'
d'a yib'añ a' nivac a' yed' b'aj ay sjaj
a a'. Yuj chi', ix och a' masanil
chic'al. 5 Axo ix vab'an yalan jun
ángel ix ixtanb'at a a' chi':

Mamin, ach Dios, a achñej ton
vach' ach. Ay ach ec' ticnaic, ay
achñej taxon eq'ui. Vach'ñej ix
utej ac'an syaelal eb'. 6 Yujto a
eb' anima ix laj mac'anelta
schiq'uil eb' icxo yed' eb' ix
alanel a lolonel, a chic' tzac'
yuc' eb' ticnaic. Smoj ton icha
chi' tzutej eb', xchi.

7 Axo ix vab'ani, ix alchajelta jun
lolonel b'aj ay altar, ix yalan icha tic:

Yel Mamin, ach Dios Cajal.
Syalñej smasanil uuj. Tojolñej ix
utej ac'an syaelal eb' icha val
d'a smojal, xchi.

8 Ix lajvi chi', axo jun schañil
ángel ix secanem tas ayem d'a yol
yuc'ab' d'a c'u. Yuj chi' ix ac'ji spoder
c'u chi' sñusantz'a eb' anima yuj

A juntzañ uc'ab' yoval sc'ol Dios (Ap 16)

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

sc'ac'al. **9** Ix laj tz'a eb' anima yuuj sic'lab'il, palta añeja' maj snalaj sb'a eb'. Maj yaq'uemlaj sb'a eb' d'a Dios. Toñej ix b'ajvaj eb' d'ay, yujto A' tz'ac'ancot juntzañ yaelal chi'.

10 Ix lajvi chi', axo jun yoil ángel ix secanem tas ayem d'a yol yuc'ab' d'a yib'añ sdespacho jun Noc' sb'i chi', yuj chi' ix te q'uic'b'iq'uinal d'a masanil yol smacb'en. Axo eb' anima chi', ix ste cach'ej yac' eb' yab'an syail. **11** Palta añeja' mañ jab'oc ix sna sb'a eb'. Toñej ix te q'uechaañ eb' sb'ajvaj d'a Dios aj satchaañ yuj juntzañ syaelal eb' yed' juntzañ yab'il ayq'ue d'a snivanil eb'.

12 Ix lajvi chi', axo jun svaquil ángel ix secanem tas ayem d'a yol yuc'ab' d'a yib'añ a' nivan Éufrates. Ix tupb'at a a' chi', taquiñjoñinac ix ajcan smelemal a' yic sjacvi b'e b'aj ol ec'ta eb' yajal ol cot b'aj sja c'u.

13 Axo ix vilani, ayec' jun dragón yed' jun Noc' sb'i yed' jun ix stz'ac yac'och sb'a yalanel slolonel Dios. Axo d'a yol sti' junjun eb', ata' ix elta junjun espíritu chuc. Icha yilji noc' pajtza' yilji oxvañ espíritu chi'. **14** A juntzañ chi', aton yespíritu eb' enemigo, sch'ox juntzañ milagro eb'. Ix b'at eb' yac' smolb'ej sb'a masanil eb' nivac yajal d'a yolyib'añq'uinal, yic syac' oval eb' d'a jun c'ual nivan yelc'och yic Dios, aton Dios Masanil syal yuuj.

15 Ix yalan Cajal Jesús icha tic: Ab'ec nab'i, icha sc'och junoc elc'um, icha chi' ol aj in c'och lemnajoc. A ex maclab'il eyuuj, te vach' eyico'. Tzeyil val e b'a yed' e pichul, tato maay axo talaj tz'aji b'eran ex el d'a yichañ eb' anima smasanil. Ol eyac'an q'uixvelal e b'a, xchi. **16** Ix laj molchaj eb' nivac yajal yuj eb' espíritu chuc d'a jun lugar scuch Armagedón d'a ti' hebreo.

17 Ix lajvi chi', axo jun yuquil ángel ix secanem tas ayem d'a yol yuc'ab' d'a scal ic'. Axo ix elta jun lolonel d'a sdespacho Dios d'a yol templo, te chaañ ix yala': Toxo ix yic' sb'a, xchi.

18 Junanto rato chi', ix ec' copoljoc leb'lon. Ay pax juntzañ tas ix laj c'añi. Ix laj c'añ c'u. Ix ec' val jun nivan quixcab'. A jun quixcab' ix ec' chi', yictax ix pitzvi anima d'a yolyib'añq'uinal mantalaj b'aj ix ec' junoc icha chi'. **19** Axo jun nivan choñab' scuch Babilonia, ox poj ix ajelc'ochi, axo masanil choñab' ay d'a yolyib'añq'uinal, ix laj lañchaji. Ix najicot schucal Babilonia chi' yuj Dios. Ix yac'anb'at jun nivan yaelal d'a yib'añ yuj yoval sc'ool. Ichato ix ac'ji vino te ov yuc' eb' yuj Dios. **20** Masanil juntzañ lum luum oyquixtac ay d'a snañal a a' yed' masanil lum vitz, ix laj satem lum smasanil. **21** Ix emta juntzañ sacb'at te nivac. Ay am junjunoc quintal yalil junjun. Ix laj b'ajvajq'ue eb' anima d'a Dios yuj juntzañ sacb'at chi', yujto te nivan jun yaelal chi'.

A jun ix yajal ajmul

17 **1** Axo junoc eb' ucvañ ángel ay yuc'ab' chi', ix ja yal d'ayin icha tic: Cotañ ved'oc. Ol in ch'ox jun nivan yaelal d'ayach, aton jun ol em d'a yib'añ jun ix yajal ajmul, jun ix c'ojanem d'a sat juntzañ a a'. **2** A eb' nivac yajal d'a yolyib'añq'uinal ix laj em eb' d'a ajmulal yed' ix smasanil. Axo eb' anima d'a yolyib'añq'uinal ix laj juviel eb' yuj ix. Icha uc'umañ ix aj eb' yuj jun icha vino ix yac' ix d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

eb', aton yajmulal ix, xchi jun ángel chi' d'ayin.

3 Ix lajvi chi' ix sch'oxan junxo tas Yespíritu Dios d'ayin, ichato ix in yic'b'at jun ángel chi' d'a tz'inan luum. Axo ta' ix vil jun ix ix, ayq'ue d'a yib'añ jun Noc' sb'i chacchac quilani. Axo d'a snivanil jun Noc' sb'i chi', tzijtum sb'i tz'ib'ab'ilochi. A juntzañ b'i chi' sb'uchvaj d'a Dios. Uque' sjolom Noc'. Lajuñe' sch'aac Noc'. **4** Axo spichul jun ix ix chi', q'uic'-mutz'inac yed' chacchac. Tzijtum juntzañ q'uen q'ueen tziquiqui ayoch d'ay. Ay q'uen oro, q'uen perla yed' juntzañxo q'uen te caro stojol ayoch d'ay. Yed'nacq'ue jun vaso oro ix. B'ud'an jun vaso chi' yuj juntzañ tas yajb'entac d'a Dios yed' pax schucal yajmulal ix. **5** Axo d'a snañal sat ix, ata' ayoch jun sb'i ix c'ub'eltac yel-c'ochi, aton jun tz'alan icha tic: Aton jun nivan Babilonia, snun eb' ix ajmul ix smasanil. Snun pax masanil chucal d'a yolyib'añq'uinal, xchi. **6** Axo ix vilani, uc'umañ ix yuj schiq'uil eb' yicxo Dios, aton eb' mil-b'ilcham yuj ix, yujñej to ix yac' testigoal sb'a eb' yuj Jesús.

Ix te sat in c'ool vilan ix. **7** Yuj chi' ix yal jun ángel chi' d'ayin icha tic: ¿Tas yuj sat a c'ool ilan jun ix ix tic? Ol val d'ayach tas syalelc'och ix yed' jun scuch Noc' uque' sjolom, lajuñe' pax sch'aac b'aj ayq'ue ix d'a yib'añ chi'. **8** A jun Noc' sb'i ix il tic, pecatax ayeq'ui, palta mañxo ayoquec'laj ticnaic. Palta ol q'uexul junelxo d'a yol jun xab' ayic manto b'at b'aj ol satel d'a junelñej. Axo eb' anima, aton eb' mañ tz'ib'ab'iloccan sb'i d'a jun libro yic q'uinal ayic manto b'o yolyib'añ-q'uinal, ol sat val sc'ool eb' yilan jun Noc' sb'i chi', yujto vach'chom aytax ec' d'a pecatax chi', axo ticnaic mañxo ayoquec'laj, palta val yel ol jax junelxo.

9 A mach jelan, ol nachajel juntzañxo tic yuuj. A uque' sjolom jun Noc' sb'i chi', a uque' tzalan b'aj c'ojanem ix ajmul ix chi' syalelc'ochi. **10** Añejtona' uque' sjolom chi', a ucvañ nivac yajal syalpaxelc'ochi. Ovañ eb' yajal chi' toxo ix ec'b'ati. Ay jun aytooch yajalil ticnaic. Ayto pax junxo toto ol javoc. Ayic ol ja junxo chi', mañxo nivanoc tiempo ol yac' yajalil. **11** Axo jun Noc' sb'i aytax ec' d'a pecatax chi', palta mañxo ayoquec'laj ticnaic, aton svaj-xaquil yajal, palta aton junoc eb' ucvañ chi'. Ol lajvoc chi', axo yaj sb'atcan b'aj ol satel d'a junelñej.

12 Axo lajuñe' sch'aac jun Noc' sb'i chi', syalelc'ochi, a lajuñvañ anima toto ol och yajalil. Palta quenñej tiempo ol yac' yajalil eb' yed' jun Noc' sb'i chi'. **13** A eb' lajuñvañ chi', ol scha sb'a spensar eb', ol yac'anb'at yopisio eb' d'a jun Noc' sb'i chi'. **14** Ol yac'lej eb' yac'an oval yed' jun Calnel sb'i, palta ol ac'joc ganar eb' yuuj. Yujto A' Yajal yaj d'a eb' yajal, Rey pax yaj d'a eb' rey. Axo eb' tzac'anoch yuuj, avtab'il eb' yuj Dios, sic'b'ilel eb' yuuj, aton eb' sc'anab'ajani, xchi jun ángel chi' d'ayin.

15 Ix lajvi chi', ix yalanpax d'ayin:

—A juntzañ a a' b'aj c'ojanem ix ajmul ix ix il chi', syalelc'ochi aton juntzañ choñab', juntzañ nación yed' eb' anima d'a junjun ch'occh'oc ti'al. **16** Axo lajuñe' sch'aac jun Noc' sb'i ix il chi', ol meltzajoch eb' ajc'olal d'a jun ix ajmul ix chi'. Ol yiq'uec' eb' masanil tas ay d'a ix. Ol elcan b'eran ix. Ol chijocb'at schib'ejal ix yuj eb'.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

Ol sñusantz'a eb'. **17** Yujto a Dios ix ac'an sc'ulej eb' d'a tas sgana. Yuj chi' junxoñej ix aj schaan sb'a spensar eb' yac'anb'at yopisio d'a jun Noc' sb'i chi' masanto ol elc'och tas alb'ilcan yuj Dios. **18** A jun ix ix, ix il chi', aton jun nivan choñab' tz'ac'an mandar eb' yajal d'a yolyib'añq'uinal, xchi jun ángel chi' d'ayin.

Satnaquel choñab' Babilonia

18 **1** Ix lajvi chi', ix vilan junxo ángel ix cot d'a satchaañ ix em d'a yolyib'añq'uinal. Te ay yopisio. Ix sacb'i yolyib'añq'uinal yuj stziquiquial. **2** Te chaañ ix yala':

> Ix satel choñab' Babilonia.
> Malaj junocxo icha chi', palta ix lajvieli. Ix ochcan schoñab'oc eb' enemigo. Toxo ix ochcan scajnub'oc eb' espíritu chuc. Ix ochcan so'oc noc' much yajb'entac.
>
> **3** Yujto masanil nación ix och uc'umañil yuj svinoal te ov, aton yajmulal. Axo eb' nivac yajal d'a yolyib'añq'uinal, ix em eb' d'a ajmulal yed'oc. Axo masanil eb' choñvajum, ix och eb' ricoal yuuj, yujto mañxo jantacoc tas ix sman eb' aj choñab' chi' yic syac'an sgana eb', xchi jun ángel chi'.

4 Ix lajvi chi', ix vab'an yoch junxo av d'a satchaañ. Ix yalani:

> A exxo ex in choñab', elañec ta', yic vach' mañ ol ex och locan d'a masanil tas mañ vach'oc tz'el sc'ulani, yic mañ ol ex tz'ab'at eyab'an syail yed'oc.
>
> **5** Yujto a juntzañ smul chi', ix te molchaji, masanto ix q'ueul d'a satchaañ, yuj chi' ix najicot schucal chi' yuj Dios.
>
> **6** Icha ix yutej sb'a d'a juntzañxo, icha chi' tzeyutej eyac'an spac d'ay. Tz'acan tzeyutej eyac'an spac d'ay. A jun yuc'ab' ix yac'lab'ej yac'an d'a juntzañxo choñab', ec'alocab'to tzeyutej eyac'anxi d'ay.
>
> **7** Yujto ix yic'chaañ sb'a sic'lab'il, añej d'a b'eyumal ix yac'och spensar, yuj chi' icha chi' tzeyutej eyac'anoch syaelal yed' scusc'olal. Ina to ix sna' icha tic: A in tic, reina in. C'ojan in em d'a in c'ojnub'. Mañ in lajanoc icha junoc ix ix chamnac yetb'eyum. Malaj b'aq'uiñ ol vil jab'oc syaelal, xchi.
>
> **8** Yuj chi', junñej c'ual ol aj sja yaelal d'a yib'añ, chamel, oq'uel yed' vejel. Ol ñusjoctz'a d'a scal c'ac', axo slajviel chi'. Icha chi' ol aj sja d'a yib'añ, yujto ol ch'olb'itaj yuj jun te nivan spoder, aton Dios Cajal, xchi jun av chi'.

9 A eb' nivac yajal d'a yolyib'añq'uinal, ix em eb' ajmulal yed' jun ix ix chi'. Locan eb' d'a sb'eyumal. Axo ol yilan eb' sq'ue stab'il stz'ai, ol laj oc' eb'. Ol laj siq'uic'oc eb' yoc' yuj ix. **10** Najatto ol cotcan liñjab' eb' yuj xivelal yuj jun yaelal chi'. Ol yalan eb' icha tic:

> Ay…, ob'iltac jun nivan choñab' Babilonia tic. Te ay yip, te nivan yelc'ochi, palta d'a val jun rato ix ja syaelal, xchamxoñej eb'.

11 Ol cus masanil eb' choñvajum yuuj, ol oc' eb' yujto mañxalaj mach ol manan schoñ eb' chi'. **12** A tastac ix schoñ eb' d'ay: Aton q'uen oro, q'uen plata, juntzañ q'uen caro stojol, q'uen perla, juntzañ c'apac lino te

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

vach' yed' c'apac sera, juntzañ c'apac q'uic'mutz'inac, masanil te te' suc'uq'ui sjab', masanil juntzañ tas sb'o yed' marfil, te te' te ay stojol, q'uen bronce, q'uen hierro yed' q'uen mármol. **13** Ay pax canela yed' juntzañxo sumumi svaji, ma yuc'ji yed' pax juntzañ suc'uq'ui sjab' sñusji, mirra yed' yal suc'uq'ui sjab'. Ay pax vino, yaceiteal te' olivo yed' juntzañ harina te vach' yed' ixim trigo. Ay noc' cuchum icatz, ay pax noc' calnel yed' noc' chej. Ay carreta. Ay pax eb' checab' yaji. Vach'chom anima eb', palta schoñjiel eb'. **14** Ol yal eb' choñvajum chi' yuj jun choñab' chi' icha tic:

> A val masanil tas te nib'ab'il yuuj ix sateli. Masanil sb'eyumal yed' juntzañxo tas vach' ix laj satpaxel smasanil d'a junelñej, xchi eb'.

15 A eb' ix choñan juntzañ chi', aton eb' ix laj och b'eyumal d'a spatic jun choñab' chi', najatto ol cotcan eb' yuj xivelal yuj jun syaelal chi'. Ol laj oc' eb'. Ol laj siq'uic'oc eb' yoq'ui. **16** Ol laj yal eb' icha tic:

> Ay…, ob'iltac val jun nivan choñab' tic. Lajan icha junoc ix ix a lino pichul ayoch yuuj. Ay q'uic'mutz'inac. Ay chacchac. Nab'a oro, q'uen q'ueen sveei ayoch d'ay. Aypaxoch juntzañxo q'uen q'ueen caro stojol yed' juntzañ perla.
>
> **17** Palta junñej rato ix lajviel masanil sb'eyumal jun choñab' chi', xcham eb'.

Masanil eb' yajal te' barco yed' eb' ayoch d'a yol te' yed' eb' smunlaj yed' syamc'ab'il te', aton masanil eb' smunlaj d'a a' mar, najatto ol cotcan eb' smasanil. **18** Ayic ol yilan eb' sq'ue stab'il jun choñab' chi' stz'ai, ol avaj chaañ eb': Malaj b'aj ay junoc choñab' stzac'van icha jun nivan choñab' tic, xcham eb'. **19** Ol laj slañanq'ue pococ eb' d'a sjolom yuj scusc'olal. Ol laj te oc' eb'. Ol laj siq'uic'oc eb' yoq'ui. Ol avaj chaañ eb':

> Ay…, ob'iltac val jun nivan choñab' tic. Masanil eb' ay sbarco d'a a' mar, ix laj och eb' b'eyumal yuj masanil tastac ay d'ay, palta junñej rato ix lajvieli, xcham eb'.
>
> **20** Ix vab'an yalchaji: Ex aj satchaañ, tzalajañec yuj tas ix utaj jun choñab' tic, yed' ex schecab' Jesucristo yed' ex yalumalel slolonel Dios yed' ex yic exxo Dios e masanil, tzalajañec. Yujto icha ix ex yutej, icha chi' ix yutej Dios yac'an spac d'ay, xchi.
>
> **21** Ix lajvi chi', ay jun ángel te ay spoder. Ix yic'anchaañ jun nivan q'ueen, icha yaj suyan junoc q'uen smolinoal trigo. Ix syumanb'at jun q'uen chi' d'a yol a' mar. Ix yalani:
>
> > Añejtona', ichaton tic ol aj syumchajel jun nivan choñab' Babilonia. Mañxa b'aq'uiñ ol ilchaj junelxo.
> >
> > **22** Mañxa b'aq'uiñ ol ab'chaj eb' ac'um son, mañxo ol ab'chaj yoch junoc arpa, ma yoc' junoc te' amay, ma q'uen trompeta. Mañxalaj junoc mach ol munlaj ta'. Mañxa b'aj ol ab'chaj sc'añ junoc q'uen molino.
> >
> > **23** Mañxalaj b'aj ol checlaj yoc junoc lámpara, mañxa b'aq'uiñ ol ab'chaj yoch junoc q'uiñ yic nupnajel. Icha chi' ol utaj jun choñab' chi'. A eb' choñvajum d'a yalañtaxo, te nivan yelc'och eb' d'a yolyib'añq'uinal. Ix ac'ji

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

musansatil junjun nación yuj
yajchumal jun choñab' chi'.
24 A d'a jun choñab' chi', ata' ix
ilchaj schiq'uil eb' ix alanel
slolonel Dios yed' schiq'uil jun-
tzañxo eb' yicxo Dios chi', yed'
schiq'uil masanil eb' milb'il-
cham d'a yolyib'añq'uinal. Ol
ochcan schiq'uil eb' smasanil
d'a yib'añ jun choñab' chi', xchi
jun ángel chi'.

19 1 Ix lajvi chi', ix vab'ani
ichato ix och sjaj jun nivan
ñilañ anima d'a satchaañ. Te chaañ ix
yal eb':

Aleluya. A co Diosal ix ac'an
ganar. Te nivan yelc'ochi, te ay
spoder.

2 Tojolñej ix yutej spensar sch'ol-
b'itan yaj icha val d'a smojal.
Yujto ix yac' syaelal jun ix yajal
ajmulal chi', aton ix ix juanel
eb' anima d'a yolyib'añq'uinal
yuj yajmulal. A Dios ix ac'anec'
spac d'a jun ix chi', yujto ix mil-
jicham eb' tz'ac'an servil Dios
chi' yuj ix, xchi eb'.

3 Ix lajvi chi', ix laj yalanxi eb':
Aleluya. Mañxa b'aq'uiñ ol laj-
voc sq'ue stab'il jun ix ajmul ix
chi' stz'ai, xchi eb'.

4 Axo eb' 24 ichamtac vinac yed'
eb' chañvañ querubín, ix em cuman
eb' d'a yichañ Dios. Ix yac'anem
sb'a eb' d'ay, aton jun c'ojanem d'a
sc'ojnub'. Ix yalan eb': Amén.
Aleluya, xchi eb'.

5 Ix lajvi chi' ix vab'an yoch jun av
b'aj ay sdespacho Dios, ix yalani:

Masanil ex tzeyac' servil co
Diosal, ex xivnac ex d'ay, ex
malaj eyelc'ochi yed' ex nivac
eyelc'ochi, calec vach' lolonel
d'ay, xchi eb'.

**A q'uiñ nupnajel yic
jun Calnel sb'i**

6 Axo ix vab'an junxo icha val
yoch sjaj tzijtumal anima. Ñilili
sc'añ sjaj eb' icha sc'añ sb'ey a'
nivac a'. Icha sc'añ c'u te chaañ
sc'añi, icha chi' sc'añ sjaj eb'. Ix
yalan eb':

Aleluya. Yujto a Cajal co Diosal
Masanil Syal Yuuj ix el yich
yac'an Yajalil.

7 Tzoñ q'uechaañ. Ayocab' co
tzalajc'olal. Calec vach' lolonel
d'ay. Yujto ix c'och yorail yoch
jun Calnel sb'i chi' d'a nupnajel.
Axo ix ol och yetb'eyumoc, toxo
ix yac' lista sb'a ix.

8 Toxo ix ac'ji yac'och jun pichul
te vach'. Te sac, sveei, xchi eb'.
(A jun spichul sac chi', syalelc'ochi, a
svach'il ix ac'ji d'a eb' yicxo Dios.)

9 Ix yalanxi jun ángel chi' d'ayin:
Tza tz'ib'ej juntzañ ol val tic: A eb'
avtab'il d'a jun q'uiñ nupnajel yic jun
Calnel sb'i chi', te vach' yic eb', icha
chi' tzutej a tz'ib'ani, xchi. Ix yalanxi
d'ayin: A juntzañ lolonel tic, te yel
toni, yic ton Dios, xchi d'ayin.

10 Ix lajviñej chi', ix in em cuman
d'a yichañ jun ángel chi', yic svalan in
b'a d'ay. Palta ix yalan d'ayin: Mañ
utoc a b'a icha tic, yujto a in tic ed'oc,
quetchecab'vumal co b'a yed' pax eb'
yicxo Dios tec'an syutej sb'a yac'an
testigoal sb'a yuj Jesús. Añej val d'a
Dios tzaq'uem a b'a. Yujto a yab'ixal
Jesús, a tz'iptzitan eb' schecab' Dios,
xchi.

**A jun ayq'ue d'a yib'añ
jun sacsac chej**

11 Axo ix vilani, jacan satchaañ. Ix
vilan jun chej sacsac. Axo jun ayq'ue

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

d'a yib'añ, Tz'elñej C'och Tas Syala', icha chi' sb'i. Scuchanpax Yelñej. Yujto d'a stojolal sch'olb'itej yaj eb' anima, syac'anpax oval. **12** Axo yol sat, lajan icha yoc te' c'ac'. Tzijtum corona ayq'ue d'a sjolom. Ay jun b'i tz'ib'ab'iloch d'ay to añej val ojtannac. **13** Axo spichul ayochi, ix b'oñchaj yuj chic'. Axo sb'i, aton Slolonel Dios. **14** Tzac'anoch eb' soldado aj satchañ yuuj. Te vach' spichul eb' ayochi, te sacpax yilji. Malaj jab'oc miic ayoch d'ay. Ayq'ue eb' yib'añ junjun schejal sacsac quilani. **15** Axo d'a yol sti' jun b'aj tzac'anoch eb' chi', ayelta jun espada te jay ye, yic steclab'an d'a junjun nación. A ol och yajalil d'a eb' yed' jun sq'uen c'ococh. Icha stec'jiel yal sat te' uva, icha chi' ol aj yoch syaelal eb' yuuj. Ol ac'joc val syaelal eb' sic'lab'il yuj yoval sc'ool Dios, aton masanil tas syal yuuj. **16** Axo d'a spichul d'a sat xub' tz'ib'ab'iloch jun sb'i tic: Sreyal eb' rey, Yajalil eb' yajal, xchi.

17 Axo ix vilani, ay jun ángel liñanec' d'a yib'añ yoc c'u. Te chaañ ix yal d'a noc' much tz'ec' jeñeñoc d'a satchaañ: Cotañec, ul molb'ejec e b'a yuj jun nivan vael ol yac' Dios. **18** Cotañec e chi schib'ejal eb' rey, eb' yajal soldado yed' eb' soldado jelan. Ol e chi schib'ejal noc' chej yed' schib'ejal eb' ayq'ue d'a yib'añ noc'. Ol e chiñej schib'ejal eb' smasanil, eb' yic sb'a, ma eb' checab' yaji, eb' malaj yelc'ochi, ma eb' nivac yelc'ochi, xchi d'a noc'.

19 Ix lajvi chi', ix vilani, ayec' jun Noc' sb'i chi'. Aypaxec' eb' rey yic yolyib'añq'uinal yed' eb' soldado eb'. Ix laj smolb'an sb'a eb' smasanil yic syac'an oval eb' yed' jun ayq'ue d'a yib'añ chej yed' eb' soldado tzac'anoch yuuj chi'. **20** Axo jun Noc' sb'i chi' ix b'ab'laj yamchaji. Ix yamchajpax junxo stz'ac yaloch sb'a schecab'oc Dios. Aton jun ch'oxjinac juntzañ milagro d'a yichañ Noc'. Yuj juntzañ milagro chi' ix ac'ji musansatil eb' chajinacoch yechel jun Noc' sb'i chi' d'ay, eb' yac'naquem sb'a d'a jun yechel Noc' chi'. Aton eb' chavañ tic pitzanto ix yumjib'at d'a yol jun c'ac' icha ñajab' sq'ue ñilñon yoc calan yaj yed' azufre. **21** Axo juntzañxo, masanil eb' ix miljicham yed' jun espada ayelta d'a sti' jun ayq'ue d'a yib'añ chej chi'. Axo noc' much smasanil, ix laj b'ud'ji noc' yuj schib'ejal eb' chi'.

A jun mil ab'il

20 **1** Ix lajvi chi', ix vilani, ay jun ángel ix emta d'a satchaañ. Yed'nac sllaveal jun xab' olan yed' jun nivan cadena. **2** Ix syaman jun dragón. A jun dragón chi', aton jun yac'nacoch sb'a chanil d'a peca', aton jun scuch diablo, ma Satanás. Mil ab'il ix tzec'chajcan yuj jun ángel chi'. **3** Ix yumjicanb'at d'a yol jun xab' chi'. Ix lajvi chi', ix macjican sti' jun xab' chi' yuj jun ángel chi'. Ix ochcan jun sello d'ay, yic max elta viñ Satanás chi' yic vach' max yal yac'ji musansatil eb' anima d'a junjun nación yuuj, masanto ol tz'acvoc mil ab'il chi'. Ayic ol lajvoc mil ab'il chi', ol jacchajq'ueta viñ Satanás chi' jab'ocxo tiempoal.

4 Axo ix vilani, ay juntzañ c'ojnub'. Ata' c'ojjab'em juntzañ eb' ac'b'il yopisio sch'olb'itan tas yaj eb' anima. Ix vilanxi spixan juntzañ eb' tzepb'ilel sjolom, yujto yac'nac testigoal sb'a eb' yuj Jesús, yalannacpaxel slolonel Dios eb'. Aton eb' chi'

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

maj yaq'uemlaj sb'a d'a jun Noc' sb'i chi' yed' d'a jun yechel Noc' chi'. Maj schaochlaj snumeroal sb'i Noc' eb' d'a snañal sat, ma d'a sc'ab'. Axo ix vilani, ix pitzvixi eb', ix och eb' yajalil yed' Cristo mil ab'il. **5** A juntzañ eb' tic ix b'ab'laj pitzvixi. Axo pax juntzañxo eb' chamnac, majto pitzvocxilaj eb' masanto ix tz'acvi mil ab'il chi'. **6** Te vach' yic eb' ol b'ab'laj pitzvocxi, yujto yicñejton Dios yaj eb'. Mañxalaj yalan yic jun schab'il chamel d'a yib'añ eb'. Ol ac'joc yopisio eb' yoch sacerdoteal d'a Dios yed' d'a Cristo. Mil ab'il ol yac' yajalil eb' yed'oc.

Ix ac'ji ganar viñ Satanás d'a junelñej

7 Ayic ol tz'acvoc mil ab'il chi', axo sjacvixiq'ueta viñ Satanás b'aj macancanem chi'. **8** Ol ac'joc musansatil eb' anima d'a masanil nación d'a yolyib'añq'uinal yuj viñ. Ol ac'joc pax musansatil jun scuch Gog yed' jun scuch Magog yuj viñ, ol smolb'ancot eb' viñ yac' oval. Axo eb' soldado chi', te nivan sb'isul eb' icha val yarenail sti' a' mar. **9** Ayic ol b'at eb' yac' oval chi', ol macchajel sat lum luum yuj eb'. Ol c'och oyan eb' d'a jun slugar eb' yic Dios macb'ilxo yuuj, aton jun choñab' te xajan yuj Dios. Axo d'a satchañ ol emta jun c'ac' d'a yib'añ eb' soldado chi'. Ol tz'ab'at eb' smasanil. **10** Axo viñ diablo, viñ ix ac'an musansatil eb' chi', ol yumjoccanb'at viñ d'a yol jun c'ac' icha ñajab' sq'ue ñilñon yoc calan yaj yed' azufre, aton b'aj yumb'ilcanb'at jun Noc' sb'i chi' yed' jun stz'ac yalnacoch sb'a schecab'oc Dios. C'ual d'ac'val ol yab' syail eb' ta' d'a masanil tiempo.

Ol ch'olb'itaj eb' anima smasanil

11 Ix lajvi chi', ix vilan jun nivan c'ojnub' te sac, c'ojanem Dios ta'. Axo d'a yichañ chi', ix satel yolyib'añq'uinal yed' satchaañ. Mañxa b'aj ix ilchaj jab'oc. **12** Ix vil eb' chamnac smasanil, liñjab'ec' eb' d'a yichañ Dios, eb' nivac yelc'ochi yed' eb' malaj yelc'ochi. Ix lajvi chi', ix jacvi juntzañ ch'añ libro. Ay junxo ch'añ ix jacvi, aton ch'añ yic q'uinal d'a junelñej. Ix ch'olb'itaj tastac yaj junjun eb' icha tas sc'ulej junjun, icha yaj pax stz'ib'chaj d'a juntzañ ch'añ libro chi'. **13** A a' mar, ix yac' entregar masanil eb' chamnac ayec' d'a yol a'. Icha pax chi' jun chamel yed' jun b'aj ayec' eb' chamnac, ix laj yac' entregar jantacñej eb' chamnac ayec' d'ay. Ix laj ch'olb'itaj yaj eb' smasanil, ato syala' tastac sc'ulejnac junjun eb'. **14** A jun chamel chi' yed' jun b'aj ayec' eb' chamnac, ix yumjicanb'at d'a scal jun c'ac' icha ñajab' sq'ue ñilñon yoc. Aton jun c'ac' chi' scuch schab'il chamel. **15** Masanil eb' mañ tz'ib'ab'iloc sb'i d'a jun ch'añ libro yic q'uinal d'a junelñej chi', ix yumjicanb'at eb' d'a scal c'ac' chi'.

Jun ac' satchaañ yed' jun ac' yolyib'añq'uinal

21 **1** Ix lajvi chi', ix vilan jun ac' satchaañ yed' jun ac' yolyib'añq'uinal. Yujto a jun b'ab'el satchaañ yed' jun b'ab'el yolyib'añq'uinal, toxo ix sateli. Yed' a' mar, mañxalaj a'. **2** A in Juan in tic, ix vil jun schoñab' Dios yicñej yaji, aton jun ac' Jerusalén. Ix el d'a yichañ Dios d'a satchaañ, ix emuli. Vach'xo yaj icha junoc ix ix vach'xo spichul ayochi, yujto vanxo sb'at d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

yetb'eyum. 3 Axo ix vab'an yoch jun
av d'a satchaañ, te chaañ ix yala':
Inai, a Dios ayec' yed' eb' anima tic-
naic. A' ol canñej yed' eb'. Aton eb'
chi' schoñab' yaji. A val lac'an Dios
chi' ol cajnaj d'a scal eb', aton val jun
sDiosal eb'. 4 Axo ol sucanel yal sat
eb'. Ata' mañxalaj chamel, ma oq'uel,
mañxalaj cusc'olal, mañxa paxlaj
yaelal. Yujto a masanil tas ay d'a
yalañ, toxo ix ec'b'ati, xchi.

5 A jun c'ojanem d'a sc'ojnub' ix
alan icha tic: Inai, tzin b'o masanil
tas ac'to, xchi. Ix yalanpax d'ayin:
Tz'ib'ejcan juntzañ van ab'an tic,
yujto a juntzañ lolonel tic, te yel.
Smojton val ac'anoch yipoc a c'ool,
xchi.

6 Ix lajvi chi' ix yalanpax d'ayin:
Toxo ix yic' sb'a. A in tic, b'ab'el
vaj d'a smasanil, slajvub' in paxi.
Icha chab' letra A yed' Zeta, icha
chi' vaji. A eb' stacji sti', ol vac' jun
a a' tz'elta d'a sjaj tz'ac'an q'uinal
d'a junelñej yuq'uej eb'. Nab'añej ol
vac' a' d'a eb'. 7 A eb' tz'ac'an
techajoc, ol scha masanil juntzañ tic
eb' d'ayin. Yujto a in tic, sDiosal in
eb'. Axo eb', vuninal yaj eb'. 8 Palta
ay eb' scomon xivi yed' eb' max
yac'och sc'ool d'ayin, eb' chuc
sc'ulej, eb' milumcham anima, eb'
tz'em d'a ajmulal, eb' ajb'aal yed'
eb' ajchum, eb' tz'em cuman d'a
juntzañ comon dios yed' masanil eb'
tz'esani, a d'a yol jun c'ac' icha
ñajab' sq'ue ñilñon yoc calan yaj
yed' azufre ol scha spac eb', aton
jun schab'il chamel, xchi Dios.

Jun ac' Jerusalén

9 A junoc eb' ucvañ ángel ed'jinac-
q'ue uque' uc'ab' b'ud'an yuj juntzañ
slajvub' yaelal ix alan d'ayin icha tic:
—Coï ved'oc. Ol in ch'ox jun ix ix
d'ayach, aton jun ix ol nupnaj yed'
jun Calnel sb'i, xchi.

10 Ix lajvi chi' ix sch'oxan junxo
tas Yespíritu Dios d'ayin, ichato ix in
yic'b'at jun ángel chi' d'a jun jolom
vitz te chaañ. Ata' ix sch'ox jun nivan
choñab' Jerusalén d'ayin, aton jun
yic Dios, van yemta d'a satchaañ d'a
yichañ Dios. 11 Toxoñej sveei jun
choñab' chi' yuj stziquiquial Dios.
Toxoñej scopopi icha junoc q'uen
q'ueen caro stojol, icha q'uen jaspe.
Lajan yilji icha q'uen nen, sc'axpajec'
co sat d'a spatic. 12 Axo d'a stitac jun
choñab' chi' oyanoch smuroal te
chaañ yajq'uei, lajchave' spuertail.
Junjun ángel ayec' d'a junjun spuer-
tail chi', tz'ib'ab'ilpaxoch sb'i laj-
chave' macañ eb' yiñtilal Israel d'a
junjun puerta chi'. 13 Ay oxe' puerta
b'aj sjavi c'u, ay oxe' d'a svach', ay
oxe' d'a sq'uexañ, ay pax oxe' b'aj
tz'em c'u. 14 A smuroal chi', aycanem
lajchave' nivac q'ueen yipumaloc.
Axo d'a sat junjun q'uen q'ueen chi',
tz'ib'ab'iloch sb'i lajchavañ schecab'
jun Calnel sb'i chi'.

15 A jun ángel van slolon ved'oc
chi' yed'nacq'ue jun echlab' nab'a oro
yic syechtej jun choñab' chi' yed'
spuertail yed' pax smuroal. 16 A jun
choñab' chi', lajanñej spac'ul schañil.
Ix yechtan jun ángel chi' yed' jun
yechlab' chi'. Lajchave' mil estadio ix
elc'och junjun spac'ul. Ichapax chi'
sb'isul schaañil steel. 17 Ix lajvi chi',
ix yechtan jun smuroal chi'. 144
codos ix elc'ochi. A jun yechlab' jun
ángel chi', lajan yed' yechlab' anima
sc'ana'.

18 A smuroal chi', nab'a jaspe. A
jun choñab' chi', nab'a oro, lajan yilji
yed' q'uen nen sc'axpajec' co sat d'a

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

spatic. **19** Axo juntzañ nivac q'ueen aycanem yipumaloc yich chi', tzijtum juntzañ q'uen q'ueen caro stojol ayoch yelavoc. A jun q'uen b'ab'el, nab'a jaspe q'ueen. Axo q'uen schab'il, nab'a zafiro q'ueen. Axo q'uen yoxil, nab'a ágata q'ueen. Axo q'uen schañil, nab'a esmeralda q'ueen. **20** Axo q'uen yoil, nab'a ónice q'ueen. Axo q'uen svaquil, nab'a cornalina q'ueen. Axo q'uen yuquil, nab'a crisólito q'ueen. Axo q'uen svajxaquil, nab'a berilo q'ueen. Axo q'uen sb'aluñil, nab'a topacio q'ueen. Axo q'uen slajuñil, nab'a crisoprasa q'ueen. Axo q'uen yuxluchil, nab'a jacinto q'ueen. Axo q'uen slajchavil, nab'a amatista q'ueen. **21** Axo spuertail, perlañej slajchavil. Junjun puerta junñej perlail yaji. A scalleal jun choñab' chi', nab'a oro, icha yilji junoc nen sc'axpajec' co sat d'a spatic.

22 Maj vil-laj junoc stemplo Dios d'a jun choñab' chi', yujto a Dios Cajal Syal yuj Smasanil yed' jun Calnel sb'i chi' ayñejec' d'a jun choñab' chi'. **23** A d'a jun choñab' chi', malaj tz'och yoc c'u, malaj pax tz'och yoc q'uen uj, yujto a Dios yed' jun Calnel sb'i tz'ac'an saquilq'uinal d'ay. **24** Axo eb' anima d'a junjun nación, ol b'eyec' eb' d'a saquilq'uinal jun choñab' chi'. Ol laj ja eb' nivac yajal ta', ol laj yic'cot sb'eyumal eb' yofrendaoc. **25** Axo spuertail jun choñab' chi', mañxalaj b'aq'uiñ ol macchajoc, yujto c'ualilñej d'a masanil tiempo. Mañxalaj d'ac'valil. **26** A eb' ol cot d'a junjun nación, ol laj yic'cot sb'eyumal eb' ta'. **27** Malaj junoc chucal ol c'och d'a jun choñab' chi'. Malaj junoc eb' sc'ulan juntzañ tas q'uixvub'tac ol c'och ta'. Yed' eb' tz'esani, toton malaj junoc eb' ol c'och ta'. Añej eb' tz'ib'ab'il sb'i d'a jun libro yic q'uinal d'a junelñej, añej eb' ol c'ochoc. A jun libro chi', a jun Calnel sb'i ay yico'.

22 **1** Ix lajvi chi', axo jun ángel chi' ix ch'oxan jun nivan a' te yaax d'ayin. Aton jun a' tz'ac'an q'uinal d'a junelñej. Yaxd'urinac a' icha yilji cristal. A d'a sdespacho Dios yed' jun Calnel sb'i, ata' tz'elta a'. **2** A d'a snañal scalleal jun choñab' chi', ata' tz'el yoc a'. Axo d'a stitac a', ay te te' tz'ac'an q'uinal d'a junelñej. A te' chi', lajchavel satan te' d'a jun ab'il. Junjun ujal satan te'. Axo xil te', a remeyo yaj d'a junjun nación. **3** Malaj junoc tas, malaj pax junoc mach ayoch scatab' Dios d'a yib'añ ol och ta'. A d'a jun choñab' chi', ata' ayec' sdespacho Dios yed' jun Calnel sb'i chi'. Axo masanil eb' tz'ac'an servil, ol laj yal sb'a eb' d'ay. **4** Ol yil-lajoch sat eb' yed'oc. Ol laj och sb'i d'a snañal sat eb'. **5** Ata', mañxalaj d'ac'valil. Axo eb' ol aj ta', mañxalaj tz'och junoc lámpara yuj eb'. Mañxalaj tz'och yoc c'u, yujto a Dios Cajal ol ac'an saquilq'uinal d'a eb'. Axo eb' chi', ol ochcan eb' yajalil d'a junelñej.

Toxo ol ja Jesucristo

6 Ix lajvi chi', ix yalan jun ángel chi' d'ayin: A juntzañ lolonel tic, yel ton val. Smojton val tzac'och yipoc a c'ool. A Cajal, aton Dios ac'jinac lolon eb' ix alanel slolonel. Aton checjinaccot jun yángel, ul yac'annac yojtaquejel eb' tz'ac'an servil, tas juntzañ ol ja d'a elañchamel, xchi.

7 Ix yalan Jesucristo: Toxo val ol in javoc. Te vach' yic eb' sc'anab'ajan

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala

tas tz'ib'ab'ilcan d'a jun libro tic, yujto a Dios ix ac'an ojtacajeli tas syala', xchi.

8 A in Juan in tic ix vab'i, ix vilan juntzañ tic. Axo yic ix lajvi vab'ani yed' vilan juntzañ tic, ix in em cuman valan in b'a d'a jun ángel ix ac'an vojtaquejel chi'. **9** Palta ix yalan d'ayin: Mañ utoc a b'a icha tic, yujto a in tic ed'oc, quetchecab'vumal co b'a yed' pax eb' yicxo Dios ed'oc, aton eb' schecab' yed' jantacïej eb' sc'anab'ajan tas tz'ib'yajcan d'a jun libro tic. Añej d'a Dios tzaq'uem a b'a, xchi.

10 Ix yalanxi: Mañ a c'ub'ejel juntzañ tas tz'ib'ab'ilcan d'a jun libro yic Dios tic, yujto toxo ol elc'och tas syala'. **11** A ticnaic, a eb' añeja' sc'ulan chucal, svach' c'ulejocab' chucal chi' eb'. Yed' eb' q'uixvub'tac sc'ulej, svach' c'ulejocab' eb'. Axo eb' vach' sc'ulej jun, svach' c'ulejocab' vach'il chi' eb'. Yed' eb' ayoch spensar d'a Dios, svach' aq'uejocab' och spensar eb' d'ay, xchi jun ángel chi'.

12 Ix yalan Jesucristo: Ab'ec, toxo ol in jaxoc. Ved'nac spac yic junjun, ato syala' tas ix sc'ulej, xchi. **13** A in tic, b'ab'el vaj d'a smasanil, slajvub' in paxi. Icha yaj chab' letra A yed' Zeta vaji. A in b'ab'el in d'a masanil tastac, slajvub' in paxi.

14 A eb' tz'ic'jiel smul, ichato sjuc'jiel spichul eb', te vach' yic eb', yujto ay yalan yic eb' sloan sat te te' tz'ac'an q'uinal d'a junelïej. Ol yal yoch eb' d'a spuertail jun choñab' chi'. **15** Palta mañ ol ochlaj eb' sc'ulan chucal icha noc' tz'i', aton eb' ajb'aal, eb' ajchum, eb' tz'em d'a ajmulal, eb' milumcham anima, eb' tz'em cuman d'a juntzañ comon dios yed' jantacïej eb' ayoch spensar d'a juntzañ es, syesejïejpax eb'. Aton eb' tic mañ ol ochlaj.

16 A in Jesús in, ix in checb'at jun vángel yal juntzañ tic d'ayach, yic vach' ol laj aljoc d'a eb' creyente d'a junjun iglesia. A in tic, yiñtil in can viñaj David. Lajan in icha q'uen nit-c'anal, sveei, xchi.

17 A Yespíritu Dios yed' eb' ol och yetb'eyumoc jun Calnel sb'i, syal eb': Cotañ, xchi eb'. A eb' tz'ab'an tas syal jun Uum tic, yalocab'pax eb': Cotañ, xchiocab' eb'. A eb' stacji sti', tato sgana eb', cotocab' eb'. Yuc'ocab' jun a a' eb', aton a' tz'ac'an q'uinal d'a junelïej. Aton jun a' nab'añej tz'ac'ji.

18 A exxo e masanil tzeyab' tas syal jun Uum yic Dios tic, ol valb'at junxo tic d'ayex: Tato ay mach tz'ac'anoch xicul juntzañ tic, a juntzañ yaelal tz'ib'ab'il d'ay, ol yac'och Dios d'a yib'añ. **19** Tato ay mach ol ic'anel junoc tas tz'ib'ab'il d'a jun Uum yic Dios tic, axo Dios chi' ol ic'anel sderecho d'a te te' tz'ac'an q'uinal d'a junelïej yed' d'a schoñab', aton juntzañ tic aycan yab'ixal d'a jun Uum tic.

20 A jun ix alan juntzañ tic, ix yalxi: Val yel, toxo ol in jaxoc, xchi.

Ichocab' ta'. Cotañ ach Cajal Jesús.

21 Yac'ocab' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex e masanil. Amén.

Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán, 1ra ed. © 2007, Sociedad Bíblica de Guatemala